

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01152265 3

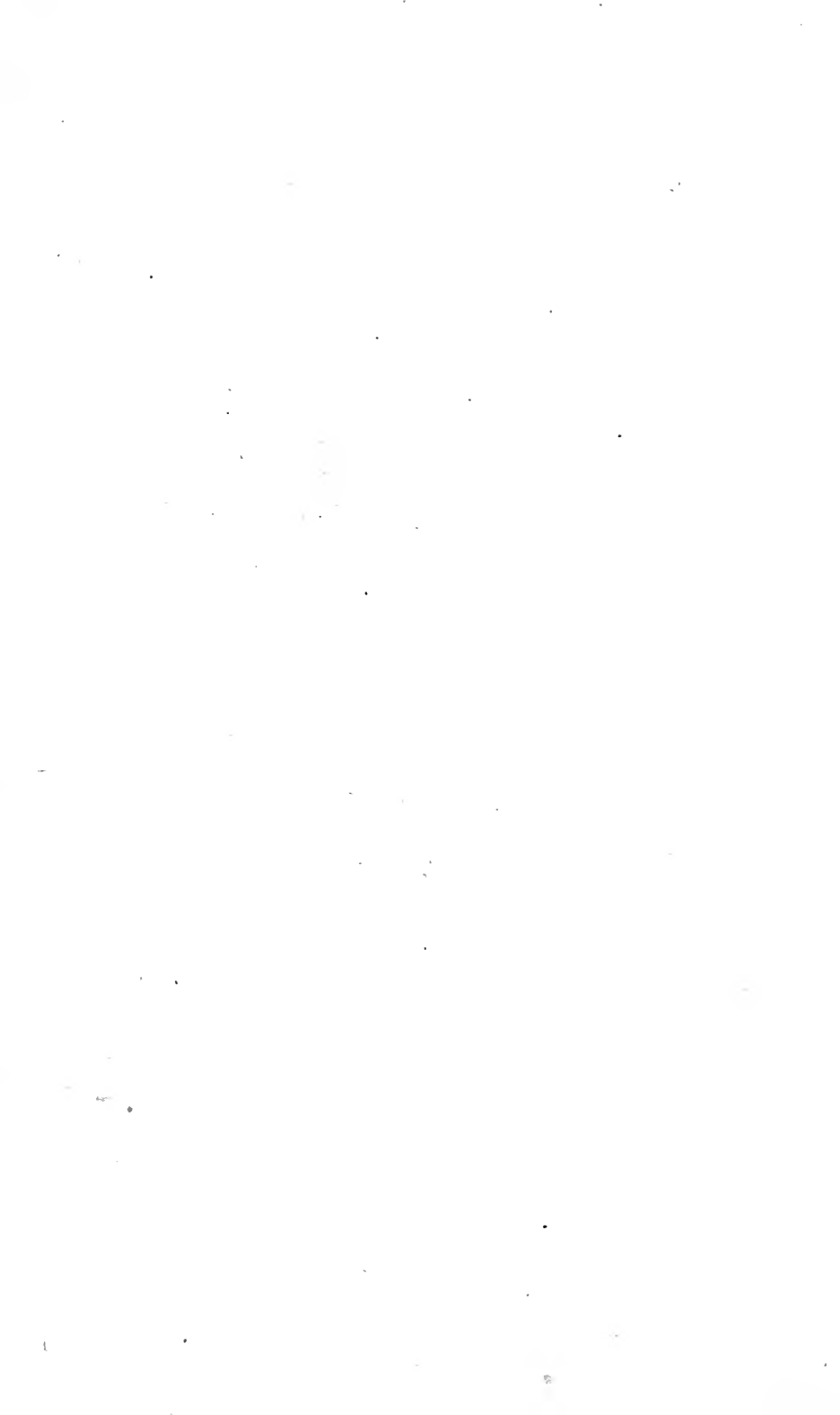

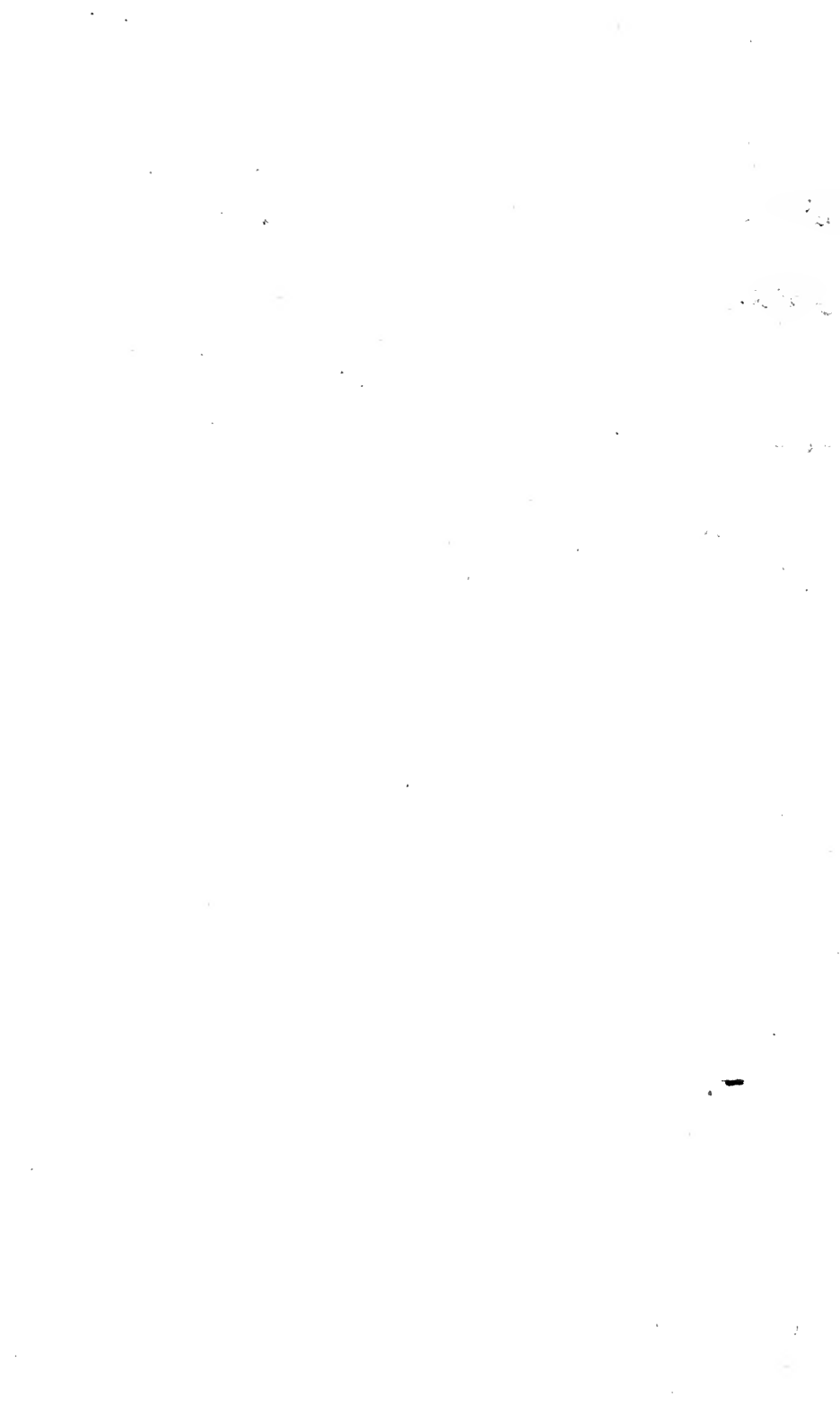

صحيفه

صحيفه

۶۵۸ بوزده جي	۶۴۱ زورناجيلرڪ انواعى ، نفيرجى ،
۶۶۲ سوبيه جي ، بال صوحى وعرفجى	تفره قجى ، كرده ناي
۶۶۳ مئائجى وميخانه جي	۶۴۲ دودوگينڪ انواعى
۶۶۴ استانبولده كى ميخانه و قولتوقلر	۶۴۳ بورولرڪ انواعى
۶۶۸ اتمام آلاى	۶۴۴ دبلكلرڪ انواعى ، مزمارجى
۶۶۹ استانبولك نفوسى	۶۴۵ شعبده بازان
۶۶۹ نكته شناسان ، منشيان ،	۶۴۶ اويونجى قوللرى
خطاطان	۶۴۹ مقلدان
۶۷۰ هزارقنلر ، استادلر	۶۵۳ بهض مشهور مقلدلر
	۶۵۴ قره كوزك منشاى

صفحہ	صفحہ
۶۲۰ زر دستہ جی ، زور ناجی ،	۶۰۷ چامہ شیرجی ، خرز مہ جی ،
۶۲۱ مہتران ، کارخانہ مہتران	نقاشان
۶۲۲ مہتران کوسجی ، داوولجی ،	۶۰۸ التون دوکوجی ، ذہب کشان
دائرہ جی	۶۰۹ مجلد ، کاغذ جی ، مقوادواتجی ،
۶۲۳ ربایجی ، نیزان ، ارغنون	رمالان ، مکتوبجی ، مرکبجی
۶۲۴ کار موسیقار ، ہزکار ، اہل	۶۱۰ نقاشان مصوران
ہوای قدوم وکوس وطلہ	۶۱۱ مصور فالجی ، اویمہ جی
وڈبک	۶۱۲ نقلجی ، آلجی و بالجی ، باصمہ -
۶۲۵ جانبازان پہلوانان	جی ، نقاشان زردوزان
۶۲۴ انواع پہلوانان	۶۱۳ یاغلقجی نقاشی ، اصناف بزازستان
۶۲۷ اصناف نجاران	عتیق ، پاسبانان و حمالان بزازستان
۶۳۲ خوانندگان مطربان	۶۱۴ دلان بدستان درون و بیرون
۶۳۴ نوظہور خوانندہ لرو سازندگان	۶۱۵ چوقہ جی ، اطلسجی ، دیباجی ،
۶۳۵ دائرہ زنان ، اصول بندلر ،	قطیفہ جی ، دارایجی ، خلعتجی
سازندگان کمانچہ	۶۱۶ الاجہ جی ، پشتالجی ، کمیخاجی ،
۶۳۶ سازندگان نی و موسیقار	دجلی بزجی ، بزاندان ، خالیجی ،
وقدوم زنان و طنبور	عبجی ، کبہ جی ، احرامجی ،
جیلر	چوفجی ، اصناف یب پارازی
۶۳۷ قانونجی ، عودجی ، چارتاجی	۶۱۷ جماعت بدستان جدید ، خواجکان ،
روضہ ، شش تاربان ، ششخانہ جی	دلان حمالان
۶۳۸ قپوزجی ، چوکورجی ، وسائر	۶۱۸ آئینہ جی ، بویاجی ، بویاجی
سازجیلر	توقاچیسسی ، ناجران بدستان ،
۶۳۹ چشمدہ جی ، قرہ دوزنجی ،	زیادجی ، صدفکاران طوغرا -
بونقارجی ، یلمنجی ، موغنی جی	مہ جی ، چیقرتجی ، ہلالجی ،
۶۴۰ طنبورجی ، بریطجی ، افلقجی ،	قاشتجی ، قوطوجی
سوندر شرقیجی	۶۱۹ وارولجی ، نعلینجی

صفحہ	صفحہ
۵۷۸	صاری پرنج بورو جیسی ،
۵۷۶	دواتچی ، تنکہ جی
۵۷۶	بیچاچی ، دوکھہ جی باشی ، قلائی
۵۸۰	دوکھہ جیسی بربر کوسہرہ جی
۵۸۱	یایچی باشی ، اوقچی باشی ،
۵۸۲	زنبہرکی ، صپانچی
۵۸۳	تعلیمہ خانہ جی ، کانکشن
۵۸۴	تیرانداز ، زھکیر جی ، مطراچی
۵۸۵	کرزبازان ، گوشت کیران ،
۵۸۷	صیادان
۵۸۸	آوچی ، مرووحہ جی سورغوچچی
۵۸۹	قوش بازان
۵۹۰	طاوچی ، صیاد مرغان ، بلبلیچی
۵۹۱	خیاطان
۵۹۲	قپامہ جی ، حلاج ، تاقیہ جی ،
۵۹۳	قاووچی
۵۹۴	کلہ پوشچی ، یورغانچی ، زنجف
۵۹۵	اورتو جیسی ، کوملکچی ،
۵۹۶	یاغلقچی
۵۹۷	اوروچی ، چلحہ ، ایپلکچی ،
۵۹۸	غزاز
۵۹۹	ابریشمچی ، دوکھہ جی ، خیمہ جی
۶۰۰	طنابچی ، قولانچی ، کورکچی
۶۰۱	قالپاچی ، بازرکان سمور
۶۰۲	آوچی ، پارسچی ، ارسالچی
۶۰۳	کتخداسی ، دباغان
۶۰۴	صاغریچی ، تیرشہ جی
۶۰۵	کچہ جی ، دلیندیورکچی ، یکیچری
۶۰۶	کچہ جیسی ، مویتافان سختیانچی
۶۰۷	سراج
۶۰۸	قالتاچی ، ترکشچی ، کدہ لیجی ،
۶۰۹	دبہ جی ، سفرہ جی ، یولارجی ،
۶۱۰	سببہ صندوقچی ، قامچی جی ،
۶۱۱	پالان دوز
۶۱۲	پابو جی ، طائفہ دوکشرمہ جی
۶۱۳	پاشماچی ، پاشماچی باشی ،
۶۱۴	عطاران ، مستچی
۶۱۵	ترلکچی ، اسکیچی ، خواجکان
۶۱۶	عطاریان ، عنبر جی ، بنجور جی ،
۶۱۷	کینتچی
۶۱۸	عطار چوملکچی ، چوملکچی
۶۱۹	کارخانہ سی ، کبریتچی ، بادم
۶۲۰	یاغچی ، شیشہ جی ، تاجران
۶۲۱	شیشہ ، عطاران سیار ، چینچی
۶۲۲	افیونچی ، بنکچی ، اسپنجیار ،
۶۲۳	قہوہ صاتیچی
۶۲۴	بربران
۶۲۵	سنتچی ، بربران پیادہ ، اوسطورہ
۶۲۶	چرخجیسی ، اوسطورہ
۶۲۷	قویروچیسی
۶۲۸	صارچی ، حامچی دلاکان ،
۶۲۹	ناظران

صفحہ	صفحہ
۵۴۸ پوصاہجی، ساعتجی، خریدہجی	۵۶۱ آئی جی، باشجی، حلیب کشان غم
غواصان بحر و سرگذشت غواص	۵۶۲ پاصدیرمہجی، کیریشجی
حاجی ناصر	۵۶۳ طوققالجی، امانت اسپرخانہ
۵۵۱ کون باشی اغالری، نولونجی،	۵۶۴ بازرکان اسپرجی، طوز امینی،
بازرکانان بحر سیاہ	امین باروت خانہ امین ضربخانہ،
۵۵۲ اصناف رئیسان بحرسفید	سکدجی، فالجی، کلمہجی
۵۵۳ آق دکزوپرمہ و قایق مرانقوزلری	۵۶۶ روم ایندندہ کی ضربخانہ لر
ماونہجی، قایقجی، پرمہجی	۵۶۷ کومش ارایجی، چوقہ انباری
واصناف تجار مصر و بحرسفید	امینی
و پرنجیلر	۵۶۸ بغدادی امینی، آرپہ انباری امینی،
۵۵۴ عدسجی، خناجی، حصیرجی،	کیلار امینی، اودون انباری
کتانجی، شکر جی تجار قہوہ،	امینی، اوتلوق انباری امینی
شادبندر تقریر	۵۶۹ طاوق امینی، مطبخ امینی،
۵۵۵ بازرکان باشی، قصابان، سلخ-	شہرامینی، چارطاق امینی،
خانہجی، صغیر قصابی	چارطاق چور باجیسی، چارطاق
۵۵۶ قصابان یہودیان، ماندیرہجی،	نائی، قیو بچیلر
چفتلکجی، آغلجی، اکرکجی	۵۷۱ جواہرجی، زرکران، ساعتجی
۵۵۷ راعی، سودجی، پینزجی	سکدزن باشی، تمغاجی باشی
۵۵۸ قایمقجی، یوغوردجی، تلمہجی	۵۷۳ ضرب خانہجی، قیو بچی قالجیسی
۵۵۹ موجی، بالموجی، کارخانہ	کמוש خانہجی رمادجی، تیزانجی
شمع غسل سلطانی، قصابان	۵۷۴ قفسداران، جوہر فروشان
آت میدانی	اناس بر
۵۶۰ قارہجی، باروتخانہ آت میدانی،	۵۷۵ حکاک، مہرکنان، قلمکاران
آت میدانی موجیسی، یکیکچری	۵۷۶ سرمہ کش، تل آہن کش،
ماندیرہ جیسی، آرسلانجی	پوطہجی
کارخانہ سی	۵۷۷ بورجی، جیودجی

- ۵۲۰ پاسبان استانبول
۵۲۱ اصناف علمداران و سنجاقداران
وساعيلر
۵۲۲ اصناف ائمه و خطبا و ملایان
و مشايخ و واعظین و محضرين
۵۲۳ اصناف مفسرين و محدثين
و مؤذنان و صوفيون و متولیان
۵۲۴ اصناف بوابان و معرفان و حافظان
و یازمچيلر
۵۲۵ اصناف صحافان و شاعران
و مداحان و خوانندگان
۵۲۶ اصناف منجمان و رمالان
و نقيبان حرف و رؤيسان اهل
طريق و مشايخان اهل حرف
۵۲۷ اصناف چاوشان و فراشان اهل
صنايع و طريق و مرده شويان
و جنازه پيكلری و خواجگان
مکاتب ابجد خوان
۵۲۸ اصناف شیوخ سائلان
۵۲۹ اصناف شيخ العرصات ، طالبين
علم و سادات کرام
۵۳۰ اصناف حکيم بائي
۵۳۱ اصناف حکما و کمالان
۵۳۲ توتيا جيلر ، معجونچيلر
و جراحان و مستحضرين
مشروبات دوا
۵۳۳ اصناف کلابجيان و ادهان ادويه
و بیمارخانه جيلر
۵۳۴ اصناف خدام بیمارستان
و چفتچيلر
۵۳۶ باغبانان و اشجار آشيچيلری ،
سبزه و انجي و خبازان و يکيچريلر
آتمکچيسی
۵۳۷ طوزجيلر اصنافی و حضرت
ابراهيم
۵۳۸ چورکچي ، بورکچي ، کورکچي ،
کاهچي ، سميتچي قطائفچي ،
لقمه جي ، کوزله جي
۵۳۹ سقايان يکيچرييان
۵۴۰ سقايان شهر ، ارقه ستماسی ،
دکرمنچي
۵۴۱ اونچي ، الکچي
۵۴۲ بغدادی چالچايچي ، قالبورچي ،
الکچي ، نشاسته جي کلاجچي ،
پکسماچي
۵۴۳ اوصاف محمد شريف
۵۴۴ عکامان ، مشعلجیلر ، رهروان
شاطران
۵۴۵ کشتيان بحرسياه
۵۴۶ قافانچي ، مرانقوزلر
۵۴۷ اورغانچي ، يلكنچي ، زقنچي
قطرانچي ، سرنچي ، طلومه جي

صحيفه	صحيفه
۴۸۷ استانبول تجار واصنافى	۴۱۷ اوصاف ترسانه
۴۸۸ صنايع انبياي عظام	۴۲۶ غلغه شهري
۴۹۳ پيران اهل صنايع	۴۳۵ طوپخانه شهري
۴۹۵ برشا كردك صورت مأذونيتي	۴۳۶ اوصاف آستانه طوپچيان
۵۰۰ احوال درويشان	۴۴۷ بشكطاش
۵۰۳ مبادىء طرق	۴۵۱ اورته كوي و قورى چشمه
۵۰۶ مراد رابعك فرمايند استانبولده	۴۵۲ ارناود كوي
اجراقلنان تحرير مبانى علميه	۴۵۳ روم ايلي حصارى
وامانات خيريه	۴۵۷ استيه
۵۱۱ استانبول وتوابعنده كى عساكر	۴۵۹ طرابيه قصبه سى
واصناف	۴۶۰ صارى يار
۵۱۲ الاى چاوشلرى	۴۶۰ بوغاز حصارى قلعه سى
۵۱۳ صوباشى واصناف خدامان غلمان	۴۶۲ اناطولى كليد البحر قلعه سى
واصناف عجمى اوغلانلرى	۴۶۴ بكتوز
۵۱۴ آريچيان اصنافى	۴۶۴ طوقات باغچه سى
۵۱۵ كور قران ولاغمجيدر اصنافى	۴۶۵ سلطان باغچه سى ايغير كوي
۵۱۶ اصناف صلاحخوران و پيلداران	و چبو قلى باغچه سى
وتبرداران	۴۶۶ قانليجه
۵۱۷ اصناف عسس باشى وشهر صو	۴۶۶ اناطولى حصارى
باشيسى وعسس ثانى نى امان	۴۶۷ كوكسو و قنديللى خاص باغچه سى
۵۱۸ اصناف جلادان ويان كسيچى	۴۶۸ قله باغچه سى و چنكل كوي
۵۱۹ اصناف زنتقجكان وهونكان	۴۶۸ استاوروز قوزغنجق اسكدار
وكيديان مفلسان	۴۷۰ سيد بطل غازى
۵۱۹ اصناف قاسم پاشا مقدملرى	۴۸۰ قاضى كوي
وخيزان دلبران	۴۸۰ استانبولك جانب اربعه سنده
۵۲۰ اصناف سايسان و مكاره جيان	پادشاهلرد مخصوص باغ و باغچهلر

صحیفہ

صحیفہ

۳۵۵	زیارتگاہ سلطان ابراہیم	۳۲۶	بکار اوطہ لری
۳۵۶	استانبولہ مدفون بعض وزرانک	۳۲۷	چشمہ لری
	ترہ لری	۳۳۰	حاملر
۳۵۷	استانبولک درون و بیرونندہ کی	۳۳۴	ابوالفتح زمانندہ کی شعرا
	اولیا و علما و صلحا و مشایخ	۳۳۶	ابوالفتح زمانندہ کی مشایخ
	ترہ لری	۳۳۸	زیارتگاہ بایزید
۳۶۱	صباوت اولیا چابی	۳۳۹	بایزید خان عصرندہ کی وزیر
۳۶۴	سلطان احمد عصرندہ کی کبار		اعظم لری
	علما زیارتگاہ لری	۳۳۹	عصر بایزیدہ کی نشانچیلر
۳۷۲	مناقب پیر مرکز افندی	۳۴۰	بایزید عصرندہ کی علما و مشایخ
۳۸۸	مراد رابع دورندہ وفات ایدن		و شاعران
	علما و مشایخ	۳۴۳	زیارتگاہ سلیم اول
۳۹۰	زیارتگاہ شاعر روانی	۳۴۴	عصر سلیمیدہ کی وزرا
۳۹۱	قسطنطینیہ خارجندہ کی عمارات	۳۴۵	علما
	و جوامع و مساجد و سائر خیرات	۳۴۶	شعرا
۳۹۱	قصبہ خارج یدی قلعہ	۳۴۸	مرقد سلیم خان
۳۹۲	طوبیخیلر محلہ سی	۳۴۹	زیارتگاہ سلطان محمد بن سلیمان
۳۹۳	اوطاخیلر		خان و شہزادہ جہانگیر
۳۹۴	چوملکچیلر	۳۴۹	زیارتگاہ سلیم ثانی
۳۹۶	ایوب	۳۵۰	واشار عمارتی
۴۰۰	زیارتگاہ ابایوب	۳۵۱	زیارتگاہ شہزادکان سلیم ثانی
۴۰۲	زیارتگاہ ابوالسعود		» زیارت مراد نالک و اولاد و امجاد
۴۰۹	سودلیجہ	۳۵۲	زیارت محمد نالک
۴۱۱	پیری پاشا	۳۵۲	شہزادکان محمد خان
۴۱۳	خاصکوی	۳۵۳	زیارتگاہ سلطان احمد و شہزادکان
۴۱۶	قاسم پاشا	۳۵۴	زیارتگاہ سلطان مصطفی

حقیفه	حقیفه
۲۸۹ داشنیک میرزا و جلالی حنیفی	۲۱۰ سلطنت محمد خان ابن مرادخان
۲۸۹ چاقون ولایت بغداد	۲۱۳ اجمال سلطنت سلطان احمد
۲۹۰ انہزام قازاق درقلعہ وارنہ	۲۲۰ اجمال سلطنت مصطفی خان
۲۹۱ انہزام راقوچی قرالہ	۲۲۰ اجمال سلطنت عثمان خان
۲۹۳ سرداری سید احمدپاشا بدیار اردل	۲۲۲ اجمال سلطنت مرادخان ابن سلطان احمد
۲۹۵ انہزام مرتضی پاشا بدست جلالی حسن پاشا	۲۳۷ احوال غریبہ
۲۹۵ پادشاہک جلالیلرخی تنکیلی	۲۴۳ اولیاچابی نک حرم خاصہ قبولی
۲۹۶ عصیان بغداد	۲۵۷ معتاد مرادخان
۲۹۷ سرداری علی پاشا بدیار اردل	۲۵۹ عصر مرادیدہ کی وزراوقبودان پاشا
۲۹۹ انہزام عسکر اسلام درکنار نہر راہ	۲۶۰ شیخ الاسلامر و علمای امت
۳۰۰ فتح قلعہ قندیہ	۲۶۲ اجمال جلوس ابراہیم خان
۳۰۳ اوصاف جوامع مبارکہ درشہر اسلامبول	۲۶۳ مالطہ غزاسی
۳۱۴ مدارس	۲۶۸ زمان ابراہیم خاندہ کی سردار معظملرک فتوحاتی
۳۱۸ دارالقرالر	۲۷۱ محاربتہ تکہلی مصطفی پاشا
۳۱۹ مکاتب صبیانیہ	۲۷۳ اجمال عہد ابراہیم خان
۳۱۹ دارالحدیثلر	۲۷۵ اجمال سلطنت محمد خان رابع
۳۲۰ تکیہ لر	۲۷۸ سبب عزل ملک پاشا
۳۲۰ عمارت لر	۲۸۳ وزرای محمد خان
۳۲۱ بیارستان	۲۸۶ دور محمد خاندہ کی ایالت وزراسی
۳۲۲ وزرا واعیان سرایلری	۲۸۶ اولادی
۳۲۴ استانبولدہ کی خواجکان خانلر	۲۸۷ محمد خانک بالذات بولندینی
۳۲۵ مہمانخانلر	غزالر وسائر فتوحاتی
	۲۸۸ انہزام دروز شام

صحیفہ	صحیفہ
۱۷۲ مشاہیر علمائی	۱۴۳ عمارت قلعة استانبول
۱۷۳ قوانین سلیمانی	۱۴۲ اوصاف جامع بایزید
۱۷۴ ایالت روم ایلی	۱۴۳ اشکال جامع بایزید
۱۷۴ ایالت اناطولی	۱۲۵ فاتحک فتوحاتی
۱۷۶ خاص ایله ضبط اولنان ایالتلر	۱۴۷ اوصاف جامع سلطان سلیم
۱۷۶ هر بکدر بکنک مقدار خاصی	۱۴۹ اوصاف جامع سلطان سلیمان
۱۷۸ هر ایالتده کی سنجاقلر	۱۴۹ اشکال وطرزی
۱۷۸ اناطولینک سنجاقلری	۱۵۱ ستایش خط قره حصاری
۱۸۸ قانون سلیمانی اوزره سنجاقلر کی قانونلری	۱۵۲ اوصاف حرم بیاض
۱۸۹ هر سنجاقلر بکنک ودفتر کتخداسنک و تیمار دفتر دارینک خاصلری	۱۵۵ اوصاف مرقد سلطان سلیمان
۱۹۴ قانون سلیمانی اوزره هر بکدر بکلک قاچ قلچدر و عسکری نه قدر و هر سنجاقلر و ایالتده نه قدر تیمار وزعامت واردر انلرک بیانی	۱۵۶ اوصاف حرم بیرون
۱۹۴ روم ایلی و اناطولی ایالتده کی سنجاقلرک تیمار وزعامتی	۱۵۹ مصارف جامع سلیمانیه
۱۹۵ ایالت اناطولی	۱۶۰ سلطان سلیمانک اناطولیده کی خیراتلری
۱۹۶ هر سنجاقلرک زعامت و تیماری نه وجهه اولدینی	۱۶۱ حرمین محترمینده کی خیراتی
۱۹۷ هر سنجاقلرک کی منسوخ چفتلک زعامت و تیمار یازلدینی	۱۶۲ اوصاف جامع سلطان شمس واشکالی
۲۰۶ اجمال دولت سلیم خانی	۱۶۴ جامع شهزاده جهانگیر
	۱۶۴ اوصاف جامع خاصکی سلطان
	۱۶۵ جامع مہرماه سلطان
	۱۶۵ سلطان سلیمان زماننده کی وزرا
	۱۶۷ قہ وزیرلری
	۱۶۸ میرمیران سلیمان خانی
	۱۱۰ سلیمان خانک قبودانلری
	۱۷۱ عصر سلیمانیده کی دفتر دارلر وامرا

جلد اولك فھرستی

صحیفہ	صفحہ	صحیفہ	صفحہ
مقدمہ اولیا چلی	۲۷	محاصرہ ثامنہ	۸۱
تعمیر شھر قدیم وقاعہ عظیمہ	۳۳	وقایع عظیمہ	۸۳
بلدہ طیہ	۳۷	محاصرہ تاسعہ	۸۶
بحر سیاہ فتحی	۴۰	ظہور کوبہ آل عثمان	۸۸
بحر سفیدایہ بحر سیاہ میانی	۴۵	محاصرہ عاشرہ	۹۱
استانبولک دیگر بانیرلی	۴۹	ابوالفتحک اون برنجی محاصرہ سی	۹۵
استانبولک بنای سوری واشکال	۵۲	حکایت غریبہ	۱۰۴
قلعہ	۵۳	۱۰۹ مناقب یادود	۱۰۹
بنای قمامہ قدس شریف	۵۵	۱۱۱ ستایش فتح اوق میدانی	۱۱۱
ابتدای ظہور صلیب	۵۶	۱۱۲ تقسیم مال عنائم	۱۱۲
ھرلساندہ استانبولک اسمی	۶۰	۱۱۵ بنای سرای جدید	۱۱۵
قلعہ قسطنطنیہ نک جرمی	۶۶	۱۱۷ بنای سرای عتیق	۱۱۷
استانبولدہ کی مطملمات غریبہ	۶۸	۱۱۸ ستایش آب سرای عتیق	۱۱۸
دریایہ متعلق طلسمات عجیبہ	۷۴	۱۲۰ حین فتحده استانبولہ حاکم	۱۲۰
قسطنطنیہ داخل وخارجندہ کی	۷۵	نصب اولنانلر	۱۲۲
معادن	۷۷	استانبولدہ کی سلاطین جامعری	۱۲۵
استانبولک محاصرہ اولاسی	۷۸	ایاصوفیہ نک اشکال و طرزی	۱۲۸
محاصرہ ثانیہ	۷۷	سرگذشت کلامی اثنا	۱۳۷
محاصرہ ثالثہ	۷۸	اوصاف جامع زیرک	۱۳۸
محاصرہ رابعہ	۷۸	اوصاف جامع ابوالفتح	۱۳۸
محاصرہ خامسہ	۸۰	اشکال جامع ابوالفتح	۱۴۱
محاصرہ سادسہ	۸۱	ابوالفتحک زمان سلطنتلرندہ کی	۱۴۱
محاصرہ سابعہ		فتوحات	

پر معصوم وجودہ کتیردی . بونکده بورنشک اورتہ دیرہ کی یوقایدی .
 لکن معمر اولمدی . نہایت کندیسی دہ روان ییلی مرحوم اولوب قاسم پاشادہ
 بزوم مزارستانک یانندہ دفن اولندی . رحمہ اللہ علیہ . بو عجبیہ خلقتی کستاخانہ
 توصیف وتعرف ایتہ مزہ سبب کنسدی محله مزده وجودہ کلدیکی جہتلہ
 جمیع حاللرینہ اطلاع کسب ایتدی کمزدر . الحمد لله علی التمام .

برنجی جلد بورادہ تمام اولدی

قالب معصومه و بدرینه کومرو کدن یومیه قرق آچه وظیفه تعیین ایتدی .
 آخر مصاحب شهر یاری قاسم پاشلی حکیم باشی امیر چلبی ، استاد مز امام شهر یاری
 اولیا افندی بی ، اسکداری محمود افندی بی ، سلیمان خان سلحداری قوجه
 قوزی علی اغانی ، سائر اختیار لری چاغروب چوجغک بولونده اولمنسک سینی
 صورتی . اسکداری محمود افندیله حکیم باشی ایتدی لرکه ، خنکارم بوغلام رحم
 مادره یالیله قدرده ویالیله عیدده بسمله سز اکیلیر ایکن اجنبی ایله جماع
 نطفه سیله نطفه پدر بریره کلرک انانطفه سی اولدیغندن بوشکلده مشتق اولمشدر .
 عاقبت مسکین ، یاجزام علتنه طوتیلوب بورننک اورتهدیره کی دوشر . اولدکن
 صکره بیله اولسه ، قبرده کیرسه البته چیچک چیقارر . اول آن طوم کبی
 اولور . دیه بیان افکار ایتدی لر . صکره معصومک احوالی پدرندن سؤال
 اولدقدده دیدی :

— والله عالم شایمده سرمست ایکن لیلئه عیداضحی ده اهلمه تقرب ایلم
 بسم الله دیمک خاطریمه کلدی . وجودم لرزان اولدی . یانمده طولوم کبی بر
 یوموشاق شی طوروب لاشه کبی قوقار ایدی . بو بی تانی وشکسته خاطر لکلکه
 صلات عیدی ادا ایدمدم . انی بیلمرکه اول کیجه اهلم حامله قالب اون ایکی
 آیده بومعصوم وجوده کلدی . آتش کوزلی قیرمزی یوزلی اولوب بورننک
 اورته دیره کی یوق ایدی . بلوغندن صکره بیوک سرانجام لره اوغرایوب
 بوچهره یه مالک اولدی . احوالده اسکداری محمود افندیله حکیم پاشینک
 سوزلرینه پدرینک تقریری مطابق کلدی . بوندن اکلاشیایورکه بر آدم اهلیله
 اویناشیرکن سرخوش اولمالیدر . بسم الله سز تار لایه تخم اکمه ملیدر . غایت
 حذر لازمدر . صکره غلام کندی محله سنده بر عطار دکانی آچوب کسب
 وکاره باشدی . استانبول خلقی بوندن متاع المنعی بهانه ایدرک بی بها بوهیئت
 مجموعه احمریه بی تماشا ایدر لردی . بیچاره آچه المدن وخلقک ازدحامندن
 یزار اولوب قالمشدی . مالدار اولوب پرنج جی باشی نام بر آدمک
 دختر ناشکفته سن آلوب زوجی اولدی . بر بیله لعل کون ، قیرمزی

ریشه : فورمه : انقام : قطب : سن

روزو شب جمال وڪال صاحبي اولهده ترقى بولوب (وقد خلقنا الانسان في احسن تقويم) سرينه مظهر اوله رق بر روح مصور اولدى . ديركن بيجاره معصوم بالغ اولدقدنصكره چيچك مرضنه مبتلا اولدى . وجود انسانه بكنزر برعضوى قالمدى . كويا ، فقير غلام پاك بر ناپاك ياغ طولومنه دونوب زنبور عسل آهنكنه شبيه اولان صوت حزينى پدر ومادرى اكلامدن (اكلامقندن) قالديلر . آخر طولوم كبي اولان جلدى سونوب ، بوروشوب طاثير طاثير اوتيمكه باشلدى . قرق كون اولنجه طولوم كبي اولان دريسى دپه سندن ، بورنى اوچندن صدرندن ، كو بكندن ، حياسى اشاغيسندن ، ايكي كوره كى آره سندن اكسه سندن ته سنه كلنجه يه قدر مقراص ايله كسلمش كبي كسلدى . ايكي قوللرينك دريسى طرفلر يله بيسله ، اويلوق دريلريده اياق طرفلر يله چيقوب وجود نازينى عتيق يتنى كبي قيب قرمى اورتده قالمدى . صكره لرى يوش يوش بوورطه دشوار دن خلاص اوله رق كسب سحت ايلدى . اما وجودنده سرمودن اثر قالمديغندن پالوزه كبي تتر ، كله بى دولتى مشعش بر بواق كبي پارلاردى . لسانى هيچ اكلا شلمزدى . سينك كبي ويزلار ، كدى كبي ديرلاردى . لسانندن اكلا نان لهجه مخصوصه سى (قبر ، قرب ، قريا ، خفر) كبي شيلردن عبارت ايدى بورنك اورتده ديره كى اولمديغندن ككزندن سويلردى . بيودكجه هر كسه الف ايمكه باشلدى ، خلوق ، ضمير شناس قيب قرمى بر محبوب اولدى . يكرمى ياشنه بالغ اولدقده برشى غائب ايندئر كندينه صورسه لر لهجه سنى سويليوب عورت سداسى كبي بر صدا ايله كولردى ، لسان حاليله بيدليكنى اكلا تغه جهد وغيرت ايدردى . وهر حالده اكلا ديردى . مغيبات خمسه دن برشى صورسه لر مقيد اولمزدى . فقط فلان آدم نيجه اولدى . فلان قلعه فتح ايديله جكمى كبي سؤالره طور مخصوصيله جواب ويرردى . سلطان مراد احوالنه واقف اولدقده حضورينه جلب ايلدى . وخالنه كوله كوله بى تاب اولوب « ابزه عاصى يى طوتارمى يم ، روانى آليرمى يم ، بغدادى آليرمى يم » ديه يدى شى صوردى . جمله سنه لسان حال ايله فتح ديه جواب ويردى . چوجنگ پدرى قوجه حاجى انور صوييلان دريسى مرادخانه كوستردى . اوده حيرتده

سنی خدایه اصمازلادم ، عیسی نبی ایله قونوشمغه کیدیورم « دهرک تمجید و تحمید ایله اوج آسمانه عروج ایلدی . یاننده اولان فشنکلی آتیش ایدوب روی دریایی چراغان ایلدی . بام فئکده فشنک کیرینک باروتی قالمیوبده زمینه طوغری نزول ایدرکن المرنده اولان قرتال جناحلینی آچوب سنان پاشا قصری اوکنده دریایه ایندی . اورادن شناورلک ایدرک عریانا حضور پادشاهی یه کلدی . زمینی پوس ایدرک « پادشاهم عیسی نبی سکاسلام ایلدی » دیه شقایه باشدی . برکیسه آچه احسان اولنوب یتیش آچه ایله سپاهی یازلدی . صکره قریمده (سلامت کرای) خانه کیدوب اوراده مرحوم اولدی . رحمتلی یارغار صادقر ایلدی . رحمة الله علیه (شادی چایی) دعوی مردی ایله مرادخان حضورنده اهرمن بریوستانجی دست برقنا لرینی وایاقلرینی باغایوب برمشینلی خرار ایچنه قویوب آنکده آغزینی باغایله رق سرای برونندن دریایه آتدیلر . چوق وقت کچمدن روی دریایه چیتوب بورنی بیله قانه مامش اولدیغی حالدده حضور خنکاره کلدی . زمین پوس ایدرک برکیسه آنون احسان آلدی . وچاوش زمره سنه الحاق اولندی .

(ناصر حبیب مغربی) مرادخان ترسانه بیچه سندن اوت میداننه چیتدی . یوناصر حبیب برطاشک یاننه واروب اوزرینه التی الف ، اوج میم ، اوج سین ، برقوش چلنکی رسم ایلدی . کندیسلی برطرفه کیدنجه هان طاشده آرقهسی صیره عربیه تکرلکی کبی حرکتیه باشدی . ناصر هانکی جانبه متوجه اولدیسسه طاش دخی اوطرفه آیتدی . حتی طاشک اوکنه الیمی طوتم خرده اوله یازدی . اوطاش نیجه زمان اوت میداننده قالدی . ناصر حبیبده برکیسه احسان آلدی .

حکمت خدای متعال اولان مخلوقات عجبیه دن برذات : (۱۰۳۲)
تاریخنده دور مراد رابده اوز قباننک ایچ یوزنده عزبلر محله سنده باصر خدا رجم مادردن بر معصوم وجوده کلدیکه کوزلری آل آل قرمزی مرجان مثال ایلدی . آتیش کبی شعله ویرردی . بورننک اذرتهدیره کی یوق ایلدی . پدر و مادری بومعصومی شیرمادر ، خورما ، قدنبات حموی ایله بسایه رک

منشيلرك شاهي ایدی . (حسن كفری بهائی) هجوده ماهر اولديغندن باشقه علم نچومدده بی نظیر ایدی . (مشربی) نخبس ، مسدس ده صاحب ارتباط ، پاك برچليدير . (منطقی افندی) « ساقی نامه » سنده كویا منطق الطیر سویله مشدر (طفلی چلی) مراد خانك حضورنده « شهنامه » اوقور شاهلری شادايدردی . لطيف بر دیوانی واردر . قدوقامت صاحبي اولديغندن « ليلك طفلی » ديرلردی . (نائلی چلی) فارسی وعربیده تألیفاتی ، پاك دیوانی واردر . (سری افندی) نائلی افندینك پدریدر . صكره دیوان صاحبي اولدی . (طرزی چلی) « ذات نامه » سیله طفلی اغزندن بروصیت نامه‌سی واردر كه « ومن العبر » دره .

استانبولده کی هزارفن ، جمشیدکار استادلر

(فنی چلی) ابلیس لعینه درس ویریر ، پیره بی قفسه قور ، ككاه فقیری آرابه یه قوشار بر هزارفن ایدی . پاكیزه اشعاریده واردر . (هزارفن احمد چلی) ابتدا اوق میدانك منبری اوزره روزكارك شدتنده قارتال قادلریله سكرز طقوز كره هواده پرواز ایدرك تعليم ایتمشدر . بعده سلطان مراد خان سرای بروننده سنان پاشا كوشكندن تماشا ایدركن غلطه قهسنگ تا ذروء اغلاسنندن لدوس روزكاريله اوچهرق اسكدارده طوعانچیلر میدانته ایتمشدر . صكره مرادخان كندوسنه برکیسه آلتون احسان ایدرك « بو آدم پك خوف ایديله جك بر آدمدر هرنه مراد ایدینسه التدن كلیور » بویله كیمسلك بقاسی جائز دكل دیه جزاؤه نفی ایلمشدر . آنده مرحوم اولدی .

(لاغری حسن چلی) مراد خانك قیا سلطان نام دختر پاكیزه اختری وجوده كلدیكى كیجه عقیقه شادمانلی اولدی . بولاغری حسن اللی اوقه باروت معجونندن یدی قوللی برفشك ایجاد ایتدی . سرای بروننده خنكار حضورنده فشكه بندی . وشا كر دلری قتیلی آتشه دیلر . لاغری « پادشاهم

ایشته بلده طیبه قسطنطنیه بویه بر آدم دریاسی بویه بر سواد معظمدر .
(حفظهاالله تعالی منافات السماویه والارضیه وابقاهاالله تعالی بید اهل الایمان
الی انقراض الدوران امین یامعین)

*
* *

استانبولده بولنان بنی آدملر

عسکری طائفهسی بالاده تحریر اولندی . سادات کرام (۳۰۳۶)
وعلمای عظام (۳۰۰۰) ، و مشایخ (۲۲۰۰) ، و خطبا (۳۰۰۵) ، و امام (۳۰۰۶)

مرادخان رابع دورنده کی شعرا ونکته شناسان منشیان وخطاطان

اولا سلطان شعرا (نفعی چلبی) عرب و عجمده نظیری یوق بر شاعر
ایدی . ذکر ایده جگمز شاعر لک ابیات و اشعارینی و احوالی یازسه ق آریجه
بر مجلد اولور . مقصدیمز اسملرینی بیاندر . (صاغر ریاضی چلبی) قصیده
پرداز بر استاد کامل ایدی . (وحدتی افندی) پنج بیتده بی بدلدر . (عزمی
زاده حاتئی چلبی) رباعیاندده بی نظیردر . (کوکبی) بعض شعرا کب کبی دیشلر !
مستزادده بی اقراندر . (شامی) عربی قصیده لری نظیر قبول ایتمز . اسکداره
کچرکن غرق اولوب اوکیجه آخر شامی اولمشدر . (شیخ الاسلام یحیی چلبی)
مصنف ، مؤلف « ذیل الشقائق » صاحبی مورخ عالم بر چابیدر . (بهائی محمد
افندی) بیک التمشده شیخ الاسلام اولدی . پنج بیت اشعارده لانظیردر .
(حبی چلبی) علم تواریخده عصرک فردوسی سیدر . (غنی زاده نادری چلبی)
حقا که عصرنده نادر العصر ایمش . (قاف زاده فائض افندی) پدرندن کوه قاف
قدر فیض آلوب قافدن قافه داستاندر . علم کافه مالک بر ذات شریف ایدی .
عالمانه ، نازک اشعاری واردر . (شریف صبری افندی) فن اغزده آرسطوی
عقل ایدی . (اوچقی زاده شاهی) پاکیزه اشعار صاحبیدر . علم النشاده دخی

يبللق لعل کون ، ياقوت فام ، کهر بارنک شرابلرده بولنور (انقونه ، پارس ، کنکوش ، بودين ، آلمان ، سارا قوزه ، موره ، آرخوزه ، انگليز ، ساقز قبريس) شرابلرينک اگ اعلاسی (بوزجه اطه) نك مسکت شرابي ، استانبولک کته خوريا شرابي هپ بويهوديلرده بولنور . بوکا بناء بشقه بر مکلف آلاي ايده رک عبور ايدرلر .

بوزاجي باشي يه يماق اولان ميخانه جيلر اللى اصنافدر . بوناراستانبول اصنافلرينک صوک فصلي اولوب آلاي بوراده تمام اولور .

اتمام احوال آلاي اردوي هايون — ابتداسي طول نهارک اون بش بچق ساعت ، التي ربجه ، اوچ دقيقه اولديني وقتده يعنى آوان [١] صلات شافعي ده باشار . آلاي چاوشلري آلاي کوشکي ديبندن يورور درت منلانک و بيرام پاشا وزيرک اقدام واهتمام تاميله جمع ايتدکلري عسکر دريا مثال چوش و خروشه کله رک عبور ايدر .

هر اصنافک يکي بغيرهده خسرو پاشا تر به سنده استانبول قاضيدي افدينک خانهمي اوکنه وارملري قانوندر . زيرا جمله اهل حرفک نرخ و ترازولرينه نظارت ايدن استانبول منلاسيدر . اصنافلر آنک حکم و تصرفده درلر . بعده اصنافلر عرض ايتدکلري کالانک بر قسمني منلايه هديه و يروب باقيسني فقرايه يغما ايتديرلر .

صکره آلايلرله شيوخلريني نقيب وکتخددا ، دعاچي ، چاوش اغالريني خانهلرينه قويوب هرکس پادشاهه دعا ايدهرک يرلي يرينه چکيليرلر . بو آلاي ايچون استانبولده اوچ کون اوچ کيجه کار اوليوب بر آلاي ترتبي غاغلهسي اولديکه ديللرله تبشير و قلمله تحريري ممکن دکلددر . اما بوعبدحقير اولياي بر تقصير عاجزانه علي قدر الامکان شويولده تحريرينه موفق اولدم . بو آلاي هيچ بر دورده هيچ بر پادشاهک زمان سلطنتده اولمامشدر ونه ده اوله جقدر . نسلطان مراد رابعک فرمان شريفی ايله يکتهامتا بر آلاي هايون اولمشدر .

[١] اوان سحاب و کتاب و زننده زمان معناسنه مفرد در جي آونه کلور ازمئه کبي .

زیاده برهای وهوی ایله کچرلرکه آدمک قولاقلری اصم اولور. مثلا جمیع میخانه لرده نقدر سازنده ، مطرب قشمر ، مضحک وارسه قدوم ، دف ، نفیر ، طنبور ، سنتورچالهرق اخشامه قریب آلائی کوشکی دیندن عبورایدرلر. آخر نهایت اصناف میخانجیان یهودیان : دکان ۱۰۰ ، نفرات ۶۰۰ . بونلر روم میخانه جیلرینه رغانه قدر محبوبلری ونه قدر رقاصلری وارسه طوپلیوب تبدیل جامه ایده رکه اشقیاطرزی حروینلر ، جبه ، مقلوته قونطوش ، سائر سرحد اثوابلری کییوب ایکی طرفه شراب ناب یرینه فغفوری نجف ، مجوهر قدحله شکرشربتی بذل ایده رکه عبور ایدرلر . بونلر یهودی اولدقلرندن آلایده کیریده قالیرلر زیرا پادشاه الاینک چریلری ، الزم لوازمی ایلروده کیدر . مثلا : ایلک دفعه آلائی چاوشلری ، ایکنجی فصلده حاکم ظاهر اولان صوباشی آلائی عبور ایده رکه یوللری پاک ایدرلر . آرقه لری صیره لانمچی ، صلا خورلر ، عسس باشی ، صوباشی کایر . اوچنجی فصلده حامی عهد شریعت یعنی اوردو مناسلی کچرلر . دزدنجی فصلده توابعلریه حکما وجراحان کدر ایدرلرکه اوردوی اسلامک الزم لوازمندندر . بشنجی فصلده چیفتجی باشی نفراتیه عبور ایدرلرکه جمیع ذی حیات کندیلرینه محتاجدر . التنجی فصلده دین دیره کی اکنکجیان اصنافیه عبور ایدرلر . حاصلی ایشته بوترتیب ایله لزوملی وکزیده عسکرلر اردو آلاینده مقدم کچرلر . فقط بومیخانه جی یهودیلر مهم ومستعجل ، لازملی حشرات اولدقلرندن نه قدر اولدقلری معلوم پادشاهی اولوق ایچون اصنافلرذن صکره کچملری فرمان اولندی . آلائی کوشکی دیندن وقت غروبه قریب کچدکلرندن اوزرلرنده بولنان ذی قیمت عاریت البسه بی محافظه ایچون ، بوزهره سز جهودلری حمایه ایچون اوج اوطنه عجمی چورباچیلری عقیلرنجه پرسلاح عبور ایدرلر . بویهودی میخانه جیلرک بشقه آلائی ایتملرینک اصلی اولدرکه بونلر جمیع زمانده برکیمسه دن ییوب ایچمزلر ، اختلاط ایتمزلر . الفت ایدرلرسه جعلی در . حتی شراب دیدکلری ملعونی بیله بشقه سندن آلوب ایچمزلر . آنک ایچون آیری میخانه جیلاری واردر . بویهودیلر چوق کار ایدرلر . یکریمی اوتوز

بادء حقیقی بادء عشق الهیدرکه قطب ربانی ، عارف صمدانی اسکداری
 محمود افندی قدس الله بسرہ العزیز (عشق نامه) سنده :

آچیلدی چون بزم الست دور ایلدی پیمانہ‌سی
 آندن ایچیز اولمدی ، مست اولمدی مستانه‌سی
 اول باده‌دن کیم نوش ایدر ؛ ایچدیکی دم
 سرخوش ایدر ، اسرک اولور دیوانہ‌سی
 آج کوشکی حق یوله‌باق اوقو (هدائی) دن سبق
 کامل اولورمش اهل حق طوغمزدن اول آنہ‌سی

بیورمشلردر . ای امدی ! بوکینف مجازی ایله آلوده اولان جانلرافنای وجود
 ایدوب فقر و فاقه دن قور تولیوب مفلس اولورلر . مذموم عالم اولوب مذمت
 افلاسدن کیم اولسه خلاص اولماز عاقبتی قور قیج اولور .

اشعار نتیجه مرام

کل امدی (اولیا) بونلردن ال چک	یتر ایتدک قواکی اوپله اوچک
اگر کیفیت ایسه سنده مقصود	طلبکار اول ، بولاسک عشق معبود
مکیف اول ییوب اسرار عشقی	کوکادن سور ، کیدر اغیار عشقی
بولان کیفیت عشقی همیشه	اورور فرهاد وش طاغلاره نیشه
بیلیک لذت آلان عشق خدادن	یومار کوز ، ال چکر بوماسودان
نه دکلو کیفک اولسه هپ مجازی	اولوم سیر ایتدیریر سکا حجازی
دیلسه ک که قبول ایده سنی رب	مؤدب اول ، مؤدب اول ، مؤدب

آخر کلام اولدرکه بوشراخانه لره هر بر دولته واردر . اما بونلر شراب
 برلکده کتور میوب پر سلاح عبور ایدرکن سگاه ورهاوی مقاملرندن ضوت
 حزین ایله روم ترکیلری ایرلارلر . دانکیو وطلوم سازلری چالارلر . الی
 بیگ قدر مغیچه لردر .

ارقه لری بوزه ، باشی ، ویشیل طاقیه لی ، قرمزلی فسلی ، مانلفکه طاقیلی
 بغریلکلی ، بازولری صیغالی ، الی لوردکوزکلی ، بلی ارناووت اشتیب قاجلی
 نفراتی شهبازانه عبور ایدوب خلق اوزره بوزه داریبی صاچارلر . بوزه‌چی
 باشی نک صاغ یاننده خمر امینی اسباب احتشامیه ا کسه سنده یوز عدد پر سلاح
 نیجه افتاب وار ایچ اوغلانلریه مهتر خانه سبز عبور ایدرلر . اما مهتر خانه دن

راقی : دکان ۱ ، نفر ۳ . پیمانه خانه اخلامور راقی : دکان ۲ ، نفر ۵ .
 بیقیدخانه انیسون راقی : دکان ۱۰ ، نفر ۳۰ . عنقا خانه دارچین راقی :
 دکان ۱ ، نفر ۶ . نکبت خانه صهان راقی : دکان ۵ ، نفر ۱۵ . عیشخانه
 منع قرنفل راقی : دکان ۱ ، نفر ۵ . نقل خانه سوشی نار راقی : دکان ۱ ،
 نفر ۱۰ ، مجور خانه الماصوی : دکان ۵۰ ، نفر ۳۰۰ . تمیل خانه بال
 صوی : دکان ۲۲ ، نفر ۱۰۰ . مسکر خانه مبتدل صوی : دکان ۷ ، نفر
 ۱۵ . فساد خانه ارپه صوی : دکان ۳ ، نفر ۱۰ . دوا خانه داجین صوی :
 دکان ۱ ، نفر ۵ . حکیمخانه کبریت صوی ، دکان ونفر - ۱ . باده خانه
 یهودیان : دکان ۱۰۰ ، نفر ۵۰۰ .

بونلردن باشقه استانبولده اوچوز کونه مکيفاتدها وارددر . مدمنلرینک
 آرہ سندہ ہربرادہ خانہ نک برر کونہ اسملری واردرکہ اربابنہ نہان دکلددر
 اما بزله کنج نہان پنہاندر . اومشروبانک ہربری استانبولک برکوشہ سندہ
 مخفیددر . اربابی واروب اورادہ وضع غمایدوب جان صحبتی ایدرلر . امامالترینی
 بیہودہ برباد ایدرلر . سادہ جہ میخانہ جیلر کار ایدرلر . بوبادہ فروشان
 صندوقلرہ مالترینی قاجیروب بلا قضا صدر اعظمہ ، یکچیری اغاسنہ ، عسس
 بائی یہ ، صوباشی یہ ، اغا قپو کھیالرینہ ، غلطہ ملاسنہ ، غلطہ وویوادہ سنہ
 خمر امیننہ غلطہ چورباجیسنہ جریمہ ویریرلر . عظیم مال حاصل اولہ جق
 بردولاب خانہ شیطاندرکہ دکہ ذی عقلک مراسی ایرمز . بونلرک شرابلردن
 ماعداسی مسکرات مقولہ سیدر . صکرہ دن حکما مکيفات ایجاد ایتشلردر .
 شرابک کرچہ نص قاطعہ قطرہ سی حرامدر . اما حکما قولنجہ ملعونہ
 (روح ثانی) دیمشدر . نوش ایدن جانلرک جاننہ جان ویروب بی حیات ایکن
 شیرانہ جنبشہ مردانہ حرکت ایتمکہ باشلایوب بی حجاب اولور .

یارہ یلوارمغہ برکیمسہ حجاب ایتسہ ہان برقدح می کشینک جملہ حجابن کتورور

بونی نوش ایدنلر « ارسلان سودی » دیمشدر . حکمای قدما « المایوب
 علی الصباح برکاسہ شراب ایچنک اولدیکنہ تعجب ایدرز » دیمشلددر . اما
 لغو ایتشلر .

تعلیمیہ جمشید پیدا آیتدی . بعدہ حکما بواصل شرابہ بعض دوار ضم ایلیوب
کونا کون مکيفات وجودہ کتوردیلر .

میخانہ جیلر مذموم برخلق ، معلون برقوملردرکہ غلطہ میخانہ لری ایجرہ
بو قدر خوانندہ ، سازندہ ، مطربان ، قشمران جمع اولوب شب وروز صفایله
سرود ایدرلر . اما بونلر اردو آلایندہ خمر متاعلرینی میدانہ چیقارمیوب
جمله سی تبدیل جامہ پرسلاح عبور ایدرلر . میخانہ جی جوانلرینک اقتادہ لری ،
شراب نابک اسیر درد سرلری تخمور ، تخمور ، برچوق بی اصل واساس
افسانلر ، مربعلر ایرلایه رق عبور ایدرلر . تفصیلات :

اصناف میخانہ قوتلوق — دکان ۳۰۰ ، نفرات ۸۰۰ . اصناف پیادہ
میخانہ جیان : دکانلری یوق ، نفر ۸۰۰ . اصناف منخانہ جیان شراب ناب :
دکان ۱ ، نفر ۱۵ . میکدهٔ شباب شرابی : دکان ۶۰ ، نفر ۵۰۰ . خمر خانۂ ثرمان
یعنی نار شرابی : دکان ۶ ، نفر ۲۵ . شرابخانۂ خرما : دکان ۱ ، نفر ۶ .
ساغر خانۂ توت شرابی : دکان ۲ ، نفر ۱۲ . پیالہ خانۂ شراب قارپوز :
دکان ۳ ، نفر ۱۱ . ساقی خانۂ قوقنار شرابی : دکان ۱ ، نفر ۲۱ . ایافخانۂ
شراب اوشله ، دکان ۱ ، نفر ۱۵ . جابخانۂ شراب اہسہ : دکان ۱۵ ،
نفر ۵۵ . چاقرخانۂ شراب اصلمہ : دکان ۵۰ ، نفر ۳۰۰ . فسقخانۂ ماووزہ
شرابی : دکان ۱۰۰ ، نفر ۵۰۰ . شراب خانۂ بدوینہ شرابی : دکان ۳۰ ، نفر
۱۰۰ . کان فاسقان مسکت شرابی : دکان ۷۰ ، نفر ۴۰۰ . کان ظرفاقشی ،
قش شرابی : دکان ۶۰ ، نفر ۱۵۵ . مکان بکریان ناردنک شرابی : دکان ۸۰ ،
نفر ۱۰۰ . مدمنخانۂ بوزون شرابی : دکان ۵۰ ، نفر ۱۰۰ . صحبتخانۂ ہمل
شرابی : دکان نامعلوم . عشرتخانۂ راقی شرابی : دکان ۳۰۰ ، نفر ۱۰۰۰ .
طربخانۂ کلفسن عرقی : دکان ۳ ، نفر ۱۰ . نوشخانۂ موزلو راقی ، دکان
۱ ، نفر ۳ . کیفخانۂ فرنا راقی : دکان ۱ ، نفر ۳ . آراخانۂ سودینا راقی :
دکان ۱ ، نفر ۳ . اکلنجہ خانۂ پلونہ راقی : دکان ۳ ، نفر ۱۳ . ندیمخانۂ
خردالیہ راقی : دکان ۵ ، نفر ۱۳ . توانخانۂ امامیہ راقی ، دکان ۸۰ ، نفر
۱۰۰ . شیرخانۂ یالسجہ راقی : دکان ۶ ، نفر ۱۸ . مزد خانۂ رائتر خلیل

اصناف مثلجیان — بونی (امام زفر) ایجاد ایشدر دیرلر . مثائی
 یایق : اوزم شیرسنی برقزانه قویوب قینادیرلر . قزانک ایچنه بویجه اوج
 مساوی کرتیکلی برچوق قورلر . کرتیکک ایکیسی ظاهر اولوب اوچنچی
 کرتیک نمایان اولنجه یه قدر قینادیرلر . ایکی ثائی آتشده محو اولوب بر ثائی
 قالدیغیچون بوکا (مثلث) دیرلر . مثلث شرعی اولوب حاللدر . اما استانبول
 مثائی ، یدی بیلق وبریللق کسکین شرابی آتشده مثلث کبی قینادهرق پاپارلرکه
 بر فاجستانی ایچن ﴿ لاتقربوا الصلوة واتم سکاری ﴾ مرتبه سنه واریر .
 مشایجیلرده آلایده دکانلرینی شیشه شیشه مثلثله زین ایدوب کچرلر .

اصناف مامونان منحوسان مذمومان یعنی میخانه جیان — کارخانه و مکار
 خانه درت مولویت یرده ۱۰۶۰ قدردر . جمله ضالالت آیین کفره وغیره
 اولهرق نفراتی ۶۰۰۰ قدردر . هجرت نبویهک دردنجی سنه سنده نص قاطع
 ﴿ انما الحمر والمیسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبوه ﴾
 ایله قطره سی حرام قلمشدر . لکن دولتک اسباب صرفی چوق اولمقاه
 طبیعی مقابلی ده اکا کوره اوله جغندن شرابی منع ایتماشلردر . سنوی
 حاصلات آلورلر ، باشقه جه بر امانتدر . ایشته اوتوز امینک بری ده بودر .
 غلطه دوموز قپوسنده ساکن اولوب اوراده امینک خانه لری واردر .
 اوچیوز قدر توابعه مالک بیوک بر امانتدر . استانبولک درت چوره سنده
 میخانه لر چوقدر . اما وفرت اوزره صاماتیا قپوسنده ، قوم قپوده ، یکی
 بالق بازارنده ، اون قپاننده ، جبالی قپوسنده ، ایاقپوسنده ، فتر قپوسنده ،
 بلاط قپوسنده ، قارشوده خاصکویده بولنور . هله غلطه دیمک میخانه دیمکدرکه ،
 اللهم عافنا ! کویا (مالطه) و (آلاقورنه) کیدر . آندن تا قره د کز
 بوغازینه وارنجه هر ربطده میخانه بولمنسی لابدر . اما اورته کوی ، قوری
 چشمه ، آرناووت کونی ، یکی کوی . طرایبه ، بیوک دره وانا طولی طرفده
 قوزغونجق ، چنکل کوی ، اسکدار ، قاضی کوی نام محللرده طبقه ، طبقه
 میخانه لر واردر . فقط غلطه میکه لری کمر اهدر ! .. خمری شیطان علیه اللعنه نک

مشرب برجانم . احبا جانلره جانم فدا ايدوب شو ذكر اولنان مكيفاتى بىراى خاطر يازان صفاخانه ئى متممه حاضر ايدر دم . انكچون اسم و رسمندن ، كيفيت استعمالندن خبردارم . يوقسه - زيا اولسون - والله العظيم بىرىك لذتندن خبرم يوقدر . آنجق يوقار يده بىيان ايتديكم كى قىطو بوزاسنى ، پرنج صوبىاسنى ، قىرىم مقصيمه سنى ده رمضانلرده قواى بدن ايچون نوش ايدن ائمه ، خطبا ، مشايخه تبعية نوش ايدر دم . استانبولده سليمانىنىك ياسمين بوزاسنى ، آرناوود قاسم بوزاسنى ، اياصوفيهنىك طاشاقلى بوزاسنى ، اون قىباننىك سنان ومحو بوزاسنى پك مشهوردر . حماللىر بونلردن بچئاه ايجرلىر پك كسكىن بوزهلردر . اصناف صوبيه جىيان - دكان (۲) نفر (۱۰) در . بونلر مصر ليدرلر . دكانلر بىرىك بىرىسى اياصوفيه همانىك مقابلنده ، ديكرى قرمان كىرده . بونلر صوبيه لىرى جره ، كوپلرده حفظ ايدوب ساتارلر . پرنجى ديكر ماندىن چكوب دىقىق كى ايدرلر . انجق خمير ايدوب فرونده پىشپرلر . صكره جلاب ايدوب الكلردن سوزر وايچنه ميعاد شكر قويه رق بركىجه ياتىرلر . على الصبح كاسه كاسه ساتار ايكن اوزرىنه دارچىن اكرلر . سوددن فرق اولتماز بىياض بىرجلابدر . فقط ايچىمنه بالجمله علما و صلحا مبتلادر . بونلرده تخت روان اوزره دكانلر نده صوبيه بىع ايدىرك كچرلر .

اصناف بالصوجىيان - دكان (۵۰) ونفر (۱۰۰) در . بونى آتنده حكيم مشهور افلاطون ايجاد ايتمشدر . اولا پاك بالى شربت ايدوب ايچنه هملى كووكى قويارلر . الكلردن سوزوب ياتىرلر . ايكى كوناك اولئجه انسانه تركى ايرلادير بركيفه مالك اولور . اما مقوى اولدىغى صحىحدر . بونلرده بال صوبى صانه رق عبور ايدرلر .

اصناف عرقچىيان - دكان (۱۰۰) ، نفر (۳۰۰) در . هر بىر نباتدن كلاب كى عرق چىقار . له ديارنده بىك درلو عرق ياپارلر . اما (كولىفسن) ، (خورلقه) راقىلرى جملة دن قتالدر . بونكده سكر و يرير درجه سى . حرام اولوب يوخسه - شراب كى - قطره سى حرام دكلدر . زىرا بونده سكر علت حرمت قلمشدر .

ایچاسه ینه سکر ویرمز . قارین آغریتمز . زیرا ایچنه قوش اطه سی بکمزى
 واوزینه دارچین قرنیل ، زنجبیل ، هندستان جوزى نثار ایدرلر .
 دکانلرینک یوزنده برر آدم صیغار قطولر ایچره طوروب علما وصالحا ،
 مشایخیندن نیجهلری نوش ایدرلر . حقیر بوقدر الفته و آشفته لرایه میخانه ،
 بوزده خانه ، قهوه خانه یه یاصدانم . خدا عالم السر و الحقیقاتدر که بوقوطو
 بوزاسندن ، مصرک پرنج صوبیه سیله ، قرینده (مقصمه) دن - که قوطو
 بوزاسنه بکزر برنوع بوزادر - غیرى یعنی بو اوچندن بشقه برشى ایچمک
 میسر اولمامشدر . رحم مادردن مشتق اوله لی ما کولات ، مشروبات ،
 مکیفاتدن نه تون ، نه قهوه ، نه چای ، نه بادبان ، نه قشر ، نه ثعلب ، نه محلب ،
 نه پیود ، نه مد ، نه شراب ، نه شراب ناب ، نه شتاب ، نه نار شرابی ، نه خورما
 شرابی ، نه دود شرابی ، نه قارپوز شرابی نه قوقنار شرابی ، نه اوشله شرابی ،
 نه ایلسمه شرابی ، نه اصلمه شرابی ، نه ماووزده شرابی ، نه بددرینه شرابی ،
 نه مثل شرابی ، نه مسکت شرابی ، نه فش فش شرابی ، نه ناردنک شرابی ،
 نه بوزون شرابی ، نه همل شرابی ، نه رافى ، نه کلفش ، نه خوراقه ، نه قرنا ،
 نه سودینا ، نه پلونیه ، نه خار دالیه ، نه رمضانیه ، نه امامیه ، نه بوزه ، نه طاقان ،
 نه قورت ، نه بازمه ، نه قیز ، نه بالسجه ، نه طوصطه نسه ، نه الما صویى ،
 نه بال صویى ، نه مبتجل صویى ، نه آریه صویى ، نه دارچین ، نه کبریت صویى ،
 نه کویدرمه صویى ، نه آفیون ، نه برشر ، نه نوشدار ، نه جوارش ، نه مقیم ،
 نه بیرام پاشا حبى ، نه شرابییه بنکلک ، نه قره پهلوان ، نه حب عشاق ، نه حب
 رحیق ، نه حب صفائی ، نه حب جداور ، نه حب شفا ، نه حب شاهى ،
 نه حب قرح - نه معجون کا کونج ، نه معجون جهان بخش ، نه معجون دلشاد ،
 نه معجون قیسون ، نه معجون مشر ، نه معجون فلاسفه ، نه معجون پیرحیان ،
 نه معجون دلکش ایچدم . بحمدالله تعالی شوتعداد ایتدیکم مشروبات و مکیفاتک
 هیچ برینى آغزیمه آلمدم . انجق دلبر لپی معجوننه مبتلا اولوب سیم خالص
 حقه دهانندن دوای انشراح صدر ایچون کاه کاه کیمسه نک خبر و آکاهی
 یوق ایکن استعمال ایدردم . بدرمده بوکیفله آلوده ایدی . اما حقیر عالم

عظیمدر . الہی بر تاریخندہ منظوریمز اولدینی انشاالله تحریر اولتور . ایشته بوشهری فتح ایدوب لپقه تاتارندن یوز الہی بیک امت محمدی اندہ اسکان ایتدی . صکرہ ینہ ایکی یوز بیک لپقه قومیلہ خروج ایدوب (خواجه احمد یسوی ، حاجی بکتاش ولی خراسانی) سنجاغیلہ تا مصقو دیارندہ . . . . . شہرینہ وارنجہ قلیج اوروب آلتی یوز بیک ہشدک تاتارلرین اسلامہ مشرف ایتدی . حالا مسقودہ دہ ہشدک قومندن ، لہ دہ لپقه مسلمانلرندن چوق قوم یوقدر . صالتق محمد بخاری بوکونہ بر مجاہد فی سبیل اللہ سلعان ایدی . بوزہ جیلرہ پیر اولمق زردن . بوسوز آنجق افسانہ بوزہ جیاندر .

بو بوزہ جیلر اوردوی اسلامدہ غایت لازملی قومدر . بوزہ یی سکر ویرہ جک درجہ ایچمک حرامدر . اما شراب کبی قطردہ سی حرام دلک یعنی سکر ویرمہ جک قدر ایچمک مباحدر . بوزہ یی چوق ایچن کیمسہ یی کوبک طالامازیرا چوق ایچن کیمسہ لر استسقا و تفریض مرضنہ مبتلا اولوب قولتوق دکنکنہ محتاج اولور . ہر وقت اللرنندہ دکنک موجود اولہ جغندن کو پکلرک او آدمہ تقرب ایدمہ جکی طبیعیدر ! اما بولندہ ایچبایر ایسہ غزات مسلمینہ قوای بدن اولوب صیجاقق ویردیکی کبی آچلنی دخی دفع ایدر . اکثریا بو بوزہ جیلر تاتار چنکانہ لردر . نہ قدر مکینف مشر و با تجیلر و ارایسہ جملہ سی بوزہ جی یہ یماق اولہرق صنف صنف عبور ایدر لر . تماشا جیلرہ چومچہ چومچہ بوزہ بذل ایدر لر .

اصناف ضاری بوزہ جیان — ۴۰ دکان ، (۱۰۵) نفر در لر . بونلر تکرطاغی داریسندن بیاض سودکبی برنوع بوزہ بابا زلر کہ کویا برکاسہ جلاب خوشکواردر . پک قاطی اولور نیچہ کردہ تجربہ ایچون مقرمہ لہ قومشر ایسہ دہ برقطرہ آقامشدر . اکثری علما و مشایخ نوش ایدر لر . حاملہ خاتون نوش ایتسہ بطنندہ اولادی تندرست اولور . حمائی وضع ایتدکنک نصکرہ ایچسہ سودی چوق اولور . بوزہ نک ممدوحی ایاصوفیہ چارشوسندہ آت میدانی باشندہ ، قادرغہ لیمانندہ او قجیلر باشندہ آقسرایدہ و دہا برقاچ معلوم محلر دہ بولتور . بیاض اوستی قایماقلی بوزہ لردر کہ نوش ایدن حیات بولور . اون چومچہ

خندك ايله قتل ايدوب جزیره قریمه كلدی . (اسکی بورد) نام محابده مرحوم اولدی قبری یکی صلاحقده در .

اما بوزه جیلر پیریمز (صاری صالتق) سلطاندر دیرلر ایسه ده خلا فدر . چونکه بوصاری صالتق حضر تلی بر اولو سلطان اولوب بو حقیق اجدادی تورک تورکان (خواجه احمد یسوی) حضر تلی نیک خلیفه سیدرکه حسیب ونسیب وعرق ظاهر دن اولوب اسم شریفلری (محمد بخاری) در .

پیر تورکان (خواجه احمد یسوی) حضر تلی حاجی بکتاش ولی خراسانی حضر تلی نرین ارشاد ایدوب رومه ساجوقیانه کوندر دکده حکمت خدا رومه عثمانجق عصر نده کلوب اورخان غازی ايله غزا ایدوب یکچیری عسکرین دخی ترتیب ایلدی . صکره جدیمز مشار الیه (خواجه احمد یسوی) ابن محمد خنی خراسان اولرندن یدیوز کشی بی (محمد بخاری) یه ترفیقا رومه حاجی بکتاش ولی یه امداد کوندردی . محمد بخاری رفقا سیله سفره حاضر لنوب یوله روان اوله جنی وقت خواجه احمد یسوی طرفدن شو یوله تنبیها ت اجرا قلندی :

« صالتق محمد !! . بکتاشم سنی رومه کوندرسون (له) دیار نده ضلالت آیین اولان صاری صالتق صورته کیروب اول ملعونی ، دو بریجه بر اژدر بو حلی - بر تخته قلیج ویردرک - بو تخته قلیج ايله قتل ايله . ما کدونیا ، دو بریجه ده ، یدی قراللق یرده نام و شان صاحبی اول » دیه تعایمات ویردکن صکره یوله چیقاردی . محمد بخاری رومده حاجی بکتاشه کلوب جدیمز ک امرینی تبلیغ ایلدی . حاجی بکتاش ولی حضر تلی دخی محمد بخاری بی رومه کوندردی . دو بریجه کافرستانده یمش نفر عاشق لریله سیاحت ایدوب (کلغرا) مغاره لر نده اژدری قتل ایلدی . قرق بیک کافر ودو بریجه قرالی پراوادی قاعه سنده ایمانه کلدی لر . آند نصکره صالتق محمد تبدیل جامه ایدوب له مملکت نده صاری صالتق نامنده کی پاپایی قتل ایدوب پاپاسک صومعه سنده صاری صالتق نامیله قرار ایلدی . پس پرده دن له مملکت نده ساکن اولان لپقه قومی ناتاری نیک جمله سنی اسلام ايله مشرف ایلدی . بعده صالتق محمد بخاری له دیار ندن خروج لایدوب تادانشقه اسکله سنه کلدی که بورامی بحر محیط کنار نده بندر بر شهر

چلی تقلید ایدنبجہ انسانک کولمہ دن بورنی قاناردی . اما مسلمان آدم ایدی .
نه چاره که اداره نی بوفنده بولمشدی ! . .

خلاق ازل عالمه قیلده قده تجلی هر قولی بر حال ایله قیلمش متسلی

(صورنا چلی) شنکل چلی نك برادریدر . فرید عصر بر مقلدیی .
هر تقلیدی بر مهارتدی . تریا کی اولدیغندن تریا کی تقلیدی یا بجه انسانی حیران
ایدردی . تریا کی اولوب توتون طوغرارکن النی ییچاق ایله کسوب بر صنعت
ایله پرماغندن اولقدر قان آقیدیردی که آخر الامر بیهوش اولوب یاتردی .
بر آز صوکره قالقه رزق پرماغندن قان آقیدینی حالده « واقعه مده کوردم سنک
بوقانک دینک احتمالی یوقدر الا بردلبر اوغلان قانکه یابیشوب آلسکه سوره »
دیه آلسنه برالف چکردی . در حال قانی دیکدیریردی . بواسر ارینه سیمیائیلر
بیله عقل ایردیره مزلردی .

(آبلق چلی) شنکل چلی نك مخدومیدر . باباسندن وعمیسندن زیاده
خواننده ، مقلد ، محبوب خاص بیاض بر چلی ایدی .

(قره دکر بوغازنده بیوک درده ساکن ، حال صاحبی
برهلوان ایدی . بنی آدمی تقاید ایتزدی . جناب اللهک ریوزنده خالق بیوردینی
نه قدر حشرات و حیوانات وارسه هپسنی صدالریله تقلید ایدردی . کویکله
کدینک ، کدی ایله صیچانک ، کنجک ایله صیچانک بر برلریله اولان اوضاع
و حالاتی بنی تقاید ایتسه ، یابر محله کویکنک دیکر محله کویکیله دوکوشمه سنی ،
یابردونک اربعینده کویکره یه رک سائر دوه لره هجومی تقلید ایلسه حقیقی ظن
ایدیلردی . خروس ، قاز ، طورنا ، غراب ، اوردک ، قره طاووق ، صاری
آصمه ، سرچه ، بلبل و سائر طائرلری صوت حزیلریله تقلید ایلده کده کرات
ایله یانسه بلبل و قره طاووق کلوب خصمانه اوتوشمشلردر . بر غریب ، عجیب ،
فقط متدین ، مصلی آدم ایدی .

اصناف بوزره جیان — دکان (۳۰۰) ، نفر (۱۰۰۵) . بوزره نك ایلك
موجدی (صلصال تانار) ایدی . بعده مالک اشتر صلصالی آق کرمان قاهه سنده

بالدن ییوب یالنمکه مبتلا اولمشلر ! حضور قاضی یه وارمشلر . حاکم ، محضر باشیده بالدن یمیشلر . انلرده صدای مخصوصیله دفع ریح ایدرک محضر ایله بقالی حضور قاضی یه احضار ایتمشلر . بقال « خیر بن برلطیف بال ویردم » دیو بالدن برپارمق یالاینجه اوده خرط کشلکه ، خارج ادب فواره زنلکه باشلامش . حاصلی اون بر قدر آدم اورتهلنی بیزار ایتمشلر . بو حالی چقرقچی زاده تقلید ایدنجه آدمک کولمه دن حیاتی کیدوب ممت قییلری نمایان اولمغه باشلاردی .

(وزیر قره مراد پاشانک آلائی چاوشی ایدی .
دانه سی الیشبر درهم اوتوز اوچ دانه لی تسبیحی ، بریوک چاقیسی واردی .
مصنع چوکالی ، خاندان بربابی عالم ایدی . تقلیده ماهر ایدی .
(شبک چلبی) او یله بر مسخره شبک کویک ایدی که حالئی کورنلرک کولمه دن کویکی چانلار . غیری تقلیدلرده ده شبک کلام ایدی .

(اعیانندن محتمم بر مقلد ایدی . انسان کندینه « بر فصل ایتسه کنز آ ! » دیمکه حجاب ایدردی . اما کندی قریحه سندن بر تقلید یانجه آدم حیران قالردی . اما کندینک کولمک احتمالی یوقدی .
(شکل چلبی) طریق مولویده وکاه کلشنی ده بر شقراق ، سبک روح مقلد ایدی . حاجیواد چورباجینک عجمی اوغلانلریله کیجه استانبولده قول دولاشدیغنی تقلید یاپاردی . هر نفری لهجه مخصوصیله چورباجی یه خطاب ایتدیروب چورباجی بی ده انلره عتاب ایتدیریری : اللرنده کی فازی بر یولداشی کتورمه دن عاجز اولوب او یولداش فزاری چورباجینک آتینک رشمه سنه خوطاس (قطاس) کی آصار . آتده فانوس شعله سندن اورکوب چورباجی بی ره اورور . جمله نفرلر فرار ایدرلر . بیچاره چورباجی « بره کلک ! یولداشار . بو قارانلرده آت التده قالم . بی خلاص ایدک . تیز اولک . درت کشی یه بر منقر احسان ایده یم . وارک ، پایلاشوب سلاح آلهرق روان سفرینه حاضر اولک . » دیه باغر دقده یانته کیسه کلز . « وارک ، اویمه خبر ایدک . اهل وعیالم کلوب بی قورتارسونلر » دیه باغیرر کیسه ایشتمز . ایشه بو حالاری

بردیگری دها :

کل ای اهل نظر ! ظن ایلمه بوخیمه‌بی حالی
 درونی پر عجبایدر ؛ تجسس ایله احوالی
 کورینوردن کورنزدیرلعالیده چوبسی چوقدر
 ظهور ایلر تماشایله برکز نیجه احوالی

الحاصل بوکونه محله مناسب ابیات او قوردی که کندینی او حالده کورن
 قوجان برشاعر ظن ایدردی . اراده تنفس ایچون خیمه سندن طشره چیقوب
 چار فبجان قهوه نوش ایدر ، کیفی کلدکده صوکره دامن درمیان ایدوب
 آباق تقلیدینه باشلادقده مستمع یارانک کوله دن ککرکاری دوشردی . اما
 هر کلامک نتیجه سی حکمت ایدی . آنی دکلین جهاندن عبرت آیردی .
 بو قدرییل کیزک نیجه پهلوان کوردم اما بویله نکته دان ظریف مقلد کوردم .
 (درگاه عالی بکیچریلرینک زغر جیلر او طه سنده
 بر میر صاحب کلام ، حاضر جواب نکته شناس پهلوان ایدی . بغداده کیدرکن
 مراد خانک حضورنده ندیمک ایتشدر .

(شهر اوغلانی ایدی . (جوری) چابی نک اون
 ایکی لسان اوزره یازلمش (شیخ زاده) هجونی او قومه ده فرید عصر ایدی .
 (حقا که چوکورده کلیات صاحبی ایدی . علم تقلید
 لطائفده (نصرالدین خواجه) مرحومدن درس آلمش ظن اولنوردی .
 بوغوق قبودان ، مصطفی قورسه ، روم ایلی حصاری . ، توریایکی اغا زاده
 توتون ایچرکن سلطان مراد رابعک باصدیغی تقلیدلری ییار که آدم کوله دن
 غشی اولور .

(اون یدی لسان اوزره قصه خوان . تقلید ائمه ده
 مشهور جهان ایدی .

(چقرچی زاده سلیمان چلی) قشمر رند جهان ایدی . بر درویش
 بر بقالدن بر پارچه بال ایسته مش بقالده ویرمه میش . درویش بقالک بالنه بر افسون
 ایتش . بر جاریه ده بقالدن بال آلمش . کتورمش ، جاریه ، افدیسی ، فارسی

بین الحرمین اشقیای عربان افهلی اوغلی (یورجقه خلیل حاجی ایواد) ی شهید ایدوب بدر حنینه دفن ایلدیلر .

افه اوغلتک کلبی عربلرک یاننده قالب ، صوکره بو عربلر شامه کلوب چارشوده کزرکن کلب بو عربلری قودورمش کبی قایمغه باشلا یوب ، دیکر آدملرک آیاغنه یوزینی سوروب یالواره رق لسان حال ایله تظلم ایدردی . صوکره ینه عربلر اوزرینه خیرلایوب طالار ، جمله ایدوب صالاردی . خلق کوروب آکلادیلرکه بو افهلی اوغلتک زغر بدر . « بونده برحال واردر . طوتک شو عربلری » دیو عربلری طوتوب حاکمه کتوررلر . خاندنه کی حجره لرینی باصوب اوراده افهلی اوغلتک آفتابه سنی ، صپاتی ، تبرینی ، قنقوره سنی ، ذیللری ایله قانلی اثوابلرینی ، بورسسه یه کتوره جکی جمله مکتوبلری بولوب همان جمله عربلری (سنانیه) چارشوسنده صیره ایله صلب ایدرلر . کلب غریب ده مصلوب عربلرک آلتنه واروب برآه سرد چککریک تسلیم روح ایدر . ایشته حاجیواد بویه برساعی ونسیم ویا راندن پیک رسول ایدی .

قره کوزایسه استانبول تکفور (قشطنطی) نک ساعیسی ایدی . ادرنه قربنده کی (قرق کلایسا) دن بر میر صاحب کلام ، عیار جهان قبطنی ایدی . آدینه (صوفیوزلی قره کوز بالی چلبی) دیرلردی . تکفور قشطنطی بیله برکره (علاء الدین سلچوقی) یه کوندر دکده حاجیواد ایله قره کوزک بری برلریله مباحثه و مجادله لرینی اوزمانک پهلو انلری خیال ظله قویوب اوینادیرلردی . اما مذکور حسن اوغلی حاجیواددن ، قره کوزدن اخشامدن تا صباحه دک اوینش ساعتده ، ایکی تصویر اوینادوب کونا کونا مقفا تقلیدلر ایدوب هر کسی مستغرق حیرت ایدردی . تا بو مرتبه ابو المال اولدینی قدر ابوالکلام ایدی . بو حسن زاده خیال ظله متعلق او ایله اشعار او قوردی که کورنار آنی علم لدن صاحبی ظن ایدردی . ایشته برغزلی :

تریاق لبی صامق ایچون مار ایله اوینار
بونرد محبتده کوکل زار ایله اوینار
سایه کده کونش کولکه ده دیوار ایله اوینار
زنجیر سرزلف سیه کار ایله اوینار

اول حقه دهن طرره طرار ایله اوینار
چون داغ غمک بوللرینی سینته یه دوزدی
بکز تمک ایچون عالی برظل و خیاله
اکانمکه دیوانه کوکل شمعی مظفر

وضوحاً آردسندہ مقبول و ممتازدی . هفتہ‌ده ایکی کیجه مرادخان حضورنده
مقالدک ایدر . اول عذر دیلیوب بوییتی ترنم ایدر :

گر خود همه‌عیها درین بنده درست هر عیب که سلطان پسنندد هنرست

صوکره شقایه اغاز ایدر پر معرفت برچلی ایدی . فارسی خوان ،
عربی خوان ، موسیقی شناس ایدی که علم ادوارک فارابی نانیسی ایدی .
شب‌باز ، کتابت تعلیقده خطاط ، صاحب بسته‌ایدی . نیجه سرگذشت صاحبی ،
لوند ، فشک‌باز ، الحاصل جمشید مثال هزارفن برذات مکرم ، خاتم طائی ،
جعفر برمکی خصلت بر جوانمرد معظم ایدی . شیخ شاذلیدن صوکره خیال
ظله شهرت ویرن بودر . خیال ظل پرده‌سی ایچنده برکوچک پرده ده
قوروب غایت خرده تصویرلره خیال ظل اویناتمق آنک ایجادی ایدی .
غایت زن دوست اولدیغندن خیال ظلده جوان نکار تقلیدی ، حویاتقلیدی ،
دلسزلر تقلیدی ، دینلجی عرب و آرناووت تقلیدی ، بگری مصطفی ایه
دینلجی کورعرب تقلیدی ، میراث‌یدی چلی ، دورانی چلبیلر ، اوچ اشقیا
چلبیلر ، حوا بن نکار حمامه کیروب غازی بوشناق حمامده جوان نکاری
باصوب قره‌کوزی کیری اندن عریان باغ‌الیوب حمامدن چیقارمه‌سنک ،
حاجی ایواد بابایی شرتجی زادندک تقلیدی ، والحاصل خیال ظلده اوچیوز
پاره تقلیدلری واردی که ، برمقلد اکا نظیره برتقلید وجوده کتورمک ممکن
دکدر . برکره دیکلین محبت ایدوب البته ارشاد اولسی مقرردی . زیرا
جمیع تقلیدی تحقیق حقیق اولق اوزره نیجه کلاملری واردی که نتیجه علم
تصوف ایدی . ینه بویله ایکن آدم کوله‌دن باییلوردی . قره‌کوز وحاجی ایوادکه -
بروسه‌لی (حاجی عوض) در - ساچوقیلر زماننده (یورچقه خلیل) اسمیله مسما
بیک رسول الله ایدی که یتش‌یدی سنه مدت مکدن بروسه‌یه کیدوب کلیردی .
« افهلی اوغلاری » نامیله اجدادلری شهرت بولمشدی . بوخاندان زغر
کوپکلریله مشهورلردر که حالا السنه ناسده « افهلی اوغلی زغری کبی نه
بیلرسک ؟ » دیو ضرب‌مثل اولمشر . بو افهلی اوغلی مکدن بروسه‌یه کلیرکن

پادشاه — یقینده می نره یه ، نه طرفه کیده جک سین ؟
 کور حسن — شمدی ، استانبول تکفورینه کیده جکم . پادشاهم !
 پادشاه — اوراده نه یاپه جقسک ؟ ملعون !
 کور حسن — ایشتم که سکز یوز قدر مؤلف ، مصنف ، عماد مذهب
 علمانی ، بورسه منلاسنی ، شیخ الاسلامی ، فتوایه قادر فقیه لری آتسه
 یاقه جمه شسکنز . « الجواب الله اعلم . . . اولور ، اولماز » دیمکه قادر علما
 قالمادقن صوکره البته ملت مسیحیه پاپاسلرینه محتاج اولمه مز مقرر در .
 البته قرق اللی پاپاس ایسته مکه بر قولکنزی کوندوره جکسکنز . باری حقیری
 بوقیافته تکفور بی لوزه کوندرك . بروسه شهرمزی ینه کشیشلرله طولدیروب
 کشیش طاغمزی ینه کالاول قرار تسونلر ! . . . دیدکده کور حسنک بوکونه
 الزامندن ییلدیرم خان ملزم اولوب ایدر — : یا حسن ! اجداد عظام
 روحیچون جمله سنی ظلم ایتدکلری ایچون بوکون آتش سمندره یاقاردم . اما سنک
 شو کوزل سوزلرک ایچون هپسنی عفو ایتدم . دیدکده کور حسن پارماق قالدیروب
 حضور ییلدیرمده تجدید ایمان ایتدکن صوکره — وارهم قاضیلری ده مسلمان
 ایدیم . بردخی ظلم ایتیموب فراغت ایتسونلر . ظلم ایدر لسه کله لری طاش
 دیکده زده لیر « دیر . ییلدیرم خاندن عفو علما ایچون یلیغ بایغ هایون
 آلوب محبوس خانه یه کلیر . سجن قاپوسنی قلع ایدوب — : ای علما ! پادشاهم
 نجاین عاصی وعاجز ، مذموم ، مقلد برقولنک رجاسیله سز لری عفو ایدی .
 دیو خبرویرنجه جمله علما سجده شکر ایدوب . علما — ای ندیم حسن !
 جناب عزت سنی سعادت دارینه مظهر ، مسرور ومعمر ایابه . سن دنیاده
 محزون قلبلری شاد ، ویران کولکلری آباد ایتمه ده سک . رب العباد الی انقراض
 الدوران سکا انقراض نسل ویرمیه . جمله ذریتک کله جک پادشاهلره ندیم
 خاص ، ومعزز اوله لر ونعمت لری دائم اولوب مسرور و خندان بولنه لر دیو
 خیردعالر ایدرک محبوس خانه دن چیقوب ییلدیرم حضورنده سرزمین اولورلر .
 آنکچون بومقلد سرچشمه سی حسن زاده شهباز حالا جمیع علما

ایتدکرنده جناب شور - : بره آدملر ! جناب الله سزك ماعونلریكزی هجو ایدوب ایته « هازمشاء بغمیم متاع لالخیر معتد ائیم » بیور مشدر . ای آدملر کزی ده مدح ایلمشدر . بن که بنی آدم سزك بد افعال کزی کوروبده نصل هجو وقح ایتیمیم ؟ » دیه مقابله ایدردی . (شور الحیب) ك تقلیدی خوفدن برچوق آدم اخلاق حمیده ایله متصف اولورلردی . بو حالده مقلدرك پیری (شور الحیب) اولمش اولور . حلب (کلیس) نده شهرک شمال طرفده بر قورشون منزلی بعید قیالی برپشته اوزرنده برتکیه عالی وار . جمله کلیس شهری اندن نمایان اولور . ایچنده مجمع العرفان برقبه پر نور وار . ایشته (شور الحیب) حضرتلری آنده یاتار . کلیس اهالیسی (سلطان شرحیل) دیرلر . اما غلطدر . آستانه سنک عتبه‌سی ، سنک مزارینک تاریخیله مضبوطمز اولدیغدن انشالله جلد ثانیده یازارز . حالا زیارتگاه انامدر .

استانبولده مشهور آفاق اولوب مرادخان رابع کبی رند جهان برپادشاه جم جنابک حضورنده خلط وضبط کلام ایتهدن آب روییه سخن پردازلق ایدن پهلوان مقلدری بیان ایدر :

اولا جمله یه سرچشمه سلطان احمد مجاسیله شرفیاب اولوب خط شریف ایله ندمایه ، قصیده خانلره ، جانجش سرچشمه اولان خیال ظلجی کور حسن زاده (محمد چلی) در . دده‌سی ییلدیرم بایزید خان عصرنده (کور حسن) نامیله یاد اولنور بررندجهان مصاحب ییلدیرم خان ایش . . حکایه مناسبه : برکزه ییلدیرم خان علمایه شریعته مخالف حرکتیه جراتلرندن طولایی غضب ایدوب جمله سنی بردامه دولدیروب مجازات ایتک ایستر . اوچ کون اوچ کیجه نیجه بیک آدم رجا ایدر لرسده رجاری قبول ایدلر . کویا علمایی یاقغه طاغیر کبی اودون ییغلمغه باشلار . آخر بو (کور حسن) تبدیل جامه اولوب (متره پولید) قیافتی برپاس قیلغنه کیرر . ییلدیرم خان حضورینه واریر . پادشاه کولمه دن بی تاب اولوب : ییلدیرم - نهدر بوقیافت ! کافر ! دیر . کور حسن جواباً - پادشاهم ! کافرستانه کیتسم کیرک . بوقیافتله کیتمکی معقول کوروب تبدیل جامه ایتدم .

زمان رسالته مقلد (شور) ایدی . بونک حضرتہ قرابتی و ارایدی . کرچه جهالته ایدی . فقط ینه حضرت طرفداری اولوب خلا فکیران بنی قریشی اول قدر هجو ایدردی که حضرت استماع ایدرک مبارک دندانلری ظاهر اولنجه یه دکن کولومسر لردی . قریش منکرلری کندی تقایدارینی ایشیدوب « تقلید تحقیقدر . یا محمد ! بزده بو اطوار واردر » دیه اوضاع نابجالرندن فراغت ایدوب اصلاح نفس ایله نم و ذم و غش قورقوسندن چونغی ایمانه کلوب اصحاب رسولدن اولور لردی . آخر کار مقلد (شور) دخی شرف اسلام ایله مشرق اولوب حضرت رسالت پناهک ندیم ومصاحبی ، یارغار همسفری اولدی . ذی عقل ، مدبر ، مبصر برذات اولدیغندن حضرت پیغمبر (شور) ی مشاوره یه داخل ایدوب اسمنی (شور الحیب) ه تحویل ایتدیلر . اصحاب کزینک کزیده سی ایدی . اما سمت تقایددن فراغت ایتیموب اصحاب کرامک ، یامنکرینک اوضاع نابجالرینی فصل و ذم ایدردی . بعضیلری « یاشور الحیب ! یتر ، شمدن کیری عیدر . قدح و تقلیددن فراغت ایله صحابه کرامدن اولدک ، خصوصیه اقربا ی رسولدن سک ! » دیه تعریض و نصح

حالبوکه بوقصیده بی حضرت امام محمد البوسری مفلوج و معلولیتی زماننده ، علی روایه شدتلی برکوز آغریسنه مبتلا اولدینی وقتده نظم ایدوب عالم منامده حضرت فخر کاشانه او قومشدر . حضرت پیغمبر وجدایله ایکی طرفنه ساللانرق استماع ایدوب زیاده سیله محظوظ اولدیغندن آرقه سنده کی برده مبارکه بی امام بوسیری یه اهدا بیورمش . حضرت امام او یانجه کندوسنی علت فلیح ، یاعلت رمددن سالم بولشدر . ایشته قصیده برده ، یابرته دیه شهرت بولسنگ سببی ده بودر . کندوسی مصر قراسندن (بوسیر) نام قریه دن اولغله بوسیری دنیلیور .

هجرت نبویه نك (۶۹۵) نجی سنه سی ربیع الاولنک اون ایکنجی چهارشنبه کونی مصرده خسته خانه منصوریده علت رعافدن ارتحال الیمش اولدینی علامه زرکشی نك (همزیه) شرحنده مذکوردر .

علامه شهاب الدین احمد حجر المکی حضرتلری دخی (المنح المکیه) سنده (۶۰۸) ده طوغوب (۶۹۶) تاریخنده اصل قربگاه یزدان اولدینی سویلیور . (لغات تاریخیه و جغرافییه) ده ، بیرونده طبع اولنان (دائرة المعارفده) وفاتنک (۶۹۴) سنه هجریه سنه تصادف ایتدیکی بیان اولتمقددر . شو حالده مؤلفک بیان ایتدیکی اسمده بریا کاشلق اوله جقدر . یا خود استنساخ ایتدیکهز نسخه نك کاتبی برخطاده بولتمش .

ایمانی صحیحدر « دیمشدر . اما تقلیددن مراد اقوان و افعال نبی مکرمی ، اوضاع و اطوار اهل السنه و الجماعه نبی تقلید اولوب یوقسه بوسوزه کووه نهرک کفره فخره ، سائر ضلالت آیین زمهر لرك اوضاعی تقلید ایتمک ، انلرک الایش و ترتینده کزیمک اولماز . بجانب کرك . بو کیره حقنده (من تشبه قوماً فهو منهم) بیورلمشدر . صوکره تقلید و هجو فنلری بلغای بنی قریش ایچنه باییلدی . امری القیس هجاو ایدی . بی دین کیتدی . (محمد البوصری) دخی هجاو وانادن دوغمه اعما ایدی . ابوجهل ، ابولهب کبی کبار قریش ایله صحبت ایدوب کچیردی . بر کون حضرت رسالتی بر مجلسه دعوت ایتدیلر . بوصری یه ده تنیه ایتدیلرکه : « محمد یتیمی کلنجه بر هجوو آغاز ایله که محمد متألم اولسون ! » . حضرت پیغمبرک ذاتاً هر دعوته اجابت ایتمک معتاد شریفلری اولدیغدن مجلسه کلهرک « السلام علینا » دیوب بر گوشه یه اوتوردی . اثنای کلامده کبار قریش « بوصری ، بر شیعکمز ترنم ایلسون » دیدیلر . همان بوصری اعوذ و بسمله ایله بر آغزدن قصیده یه بدأ ایله حضرت رسالتی اوله بر مدح ایتدی که حالا او قصیده نك بر بیتنه نظیره سویلنه مامشدر . سهل ممتنع بر نظم متیندر . صحبتده اولان مشرک و منکرینک جانی صیقلوب بوصری یه طعنه آغاز ایله « یاز سکا نه دیدک ؟ سن نه ایشله دک ؟ » دیدیلر . بوصری ده - : « والله ، سز محمدی هجو ایله دیدیکز . اما قبل حقندن دروننده الهام ایله بروجده حاصل اولوب مدح نبی یه آغاز ایتدم . وصل علی جمیع الانبیاء والمرسلین والحمد لله رب العالمین » دیوب ایکی اللری یوزینه سورنجه همان بامر الله ایکی کوزلری آچیلدی . و رسالتپناه افندمزک حضورینه واروب شرف اسلام ایله مشرف اولدی . سلمان بلینی باغلا یوب شعرا و قصائد پردازانه پیر ایلدی . و بو مجلسده منکریندن یتیش اوچ کشی دهها اسلام اولدی . امام بوصری دخی یتیش یاشنده ارتحال ایدوب مصرده امام شافعی قربنده دفن ایدلمشدر . [۱]

[۱] بحث ابدیلان قصیده (الشیخ شرف الدین ابو عبدالله محمد البوصری) حضرت تلرینک نظم ایدوب (کواکب الدریه فی مدح خیر البریه) تسمیه بیوردقلری قصیده اوله جقدر .

اما یہودیوں کو چنانکہ غلبہ تقلید داری وارد کہ کوروب استماع ایدن تماشاجیلرک کولمہ دن عقلی زائل اولہ یازار . چنکانہ لر آئی اوینا تمغله مشهوردر لر . یہودیوں اوینارکن اونلرہ کونا کون سوزلر آتار لر . بر چنکانہ عورتی بر یہودی ایله طوتوب ہر ایکیسنہدہ ایشکنجہ ایله اقرار جرم ایتدیرمہ لری غریب ، عجیب بر تماشادر . چنکانہ قاریسنہ نجسلی اشکبہ کیدیروب ، ترس اشکہ بیندیروب ، یہودی دخی دیگر بر اشک اوزرہ سیاست ایچون کچدکارندہ اولہ برہای وهوی تقلید اولور کہ آدم کولمہ دن قالیر .

دکل ، سلطنت آل عثمانہ ، بلکہ ہبوط آمدن بری روی ارضہ حاکم اولان جانلرک برینک دائرہ سندنہ بویہ خوانندہ وسازندہ کورلمہ مشدر . بو سلطنت ، بوشہرت مخصوصہ مرادخان رابعدر .

اصناف خوش صحبت ندیمان مقلدان — نفرات (۵۰۰) . بوزمرہ پک قدیم بر فرقہ در . قابل ہابی شہید ایتدکن صوکرہ بی آدم ایکی فرقہ اولمشدی کہ بر قسمی قاتل قابل ، دیگر زممرہ سی دە مظلوم ہابی التزام ایدیورلردی . بونلرک ارالرنده قان اولدیغندن ہر ایکی فرقہ بری برینسک خست ودنا تئرنی ذم و طرز و اطوارینی تقلید و ہجو ایدرلردی . اندن حضرت موسی (ع م) زمانندہ (ہام) نام بر مقلد فرعون مجلسندہ حضرت موسی بی دلی پلنک اولدیغندن — تقلید ایدوب فرعونیلری شاد ، جناب کلیمی غضب آلود ایدردی . آخر بر کون حضرت موسی حضور حقہ ، جبل طورہ جناب باری ایله کلمات ایدرکن « یاربی ! فرعون مجلسندہ ہم بی تقلید ایتدیکندن پک متالم اولیورم آئی قہرایلہ ! » دیدکہ جناحق جل و علا « حیب کلیم ! فرعونی تقاید ایتیموبدہ سنی تقلید ایدنک جملہ اوضاع و اطواری مقبول عزتمدر . سکا تقلید ایدوب او کوندیکیکچون [۱] تقایدی صحیحدر . اکا جنت یصیب ایلدم » بیورہ مشدر . کتب کثیرہدہ مسطوردر . ایدمی تقلید پک قدیم اولدیغندن علمای متأخرین فتاوی کتابلرنده « مقلدک

[۱] اوکونمک : کاف عربی ایله برینک بر حرکتی تقلید ایتک دیمک اولوب اکثریتلہ سوز تقلیدندہ قولانیور . آغز اوکونمک کی .

مرغوله، مرغوله زلف خم اندر خلمری، مشک باز غبر کیسولری پریشان اولدوقده کورن عاشق ک عقی تار مار اولور. بریاغچه و باغچوان کورجی تقلیدی ایجاد ایتدیله که کورمکه محتاجدر.

(٩) جواهر قولى — نفر ٢٠٠. بونلر غلطده ساکن جواهرجی، قیوجی روم وارمنیلر اولدوقلرندن (جواهر قولى) دیرلر. افرادی روم وارنی حرامزاده لدر. سرچشمه لرینه پهلووان (لاصقرا) دیرلر، برنازه جواهر کار دلبردر. چغانه بازلقده، هر درلو لبعده بازلقده ایلری کیتمشدر. قرنداشی اسکوبلی ارمنی بیوک برمقلدر. واسیل اوغلی چنکانه تقلیدی یاپار. مغچه لری پک مستتادر. هله ارسلانشاه بر محبوب بی امان، بر یزید صاحبقراندر. صیدینه طالب اولان محبوب دوستلری ارسلان کبی بر پنجه نگاه صالحه کولکلرینی شیرانه شکار ایدر. یاور، حیب، لوندانه، کسیم یچم یرنده، مکحل ترکس کوزلی محبوبلدر. بونلر بر روم خراجی دکر جانلدر که حقلرنده:

مغزاده عشق رهنده سرم ایلم فدا قابل دکل! اسیرا ایدوب ایستدی آلمغه دیمشدر.

(١٠) پتاق اوغلی قولى — نفر ٣٠٠. جمله یهودیلدر. امانه مسخره لدر!!... واقعاً سائر قولاره رغماً استادلدر. باخصوص سازنده لری پک مشهوردر؛ رقاصلریده کم دکلدر. نه چاره که آنلری یوقدر!!..

(١١) خاشونه قولى — بونلرده جمله یهودیلدر. بوقولک ممتاز رقاصلرندن سمورقاش، دوشقو، سنوریاقو پک کوزل اولوب هله اسرائیل نیجه جانلری اسیر ایتمش بر یهودی یچه ایدی.

(١٢) سمورقاش قولى — نفر ٢٠٠. جمله سی یهودیدر. بونلر حقه بازلق، صراحی بازلق، کوزه بازلق، قدح، آتش، شب، پرنده، مهر، سینی، نقاه، کله بازلق کبی صنعتلرده بیوک بر شهرت آلمشدر. برده او جوز فصل ایدرلر. بر کیجده یوزغروشه قناعت ایدرلر. بونلر چنکانه لرله خصم اولدوقلرندن ایکسی بر آرایه کلوب رغیانه فصل ایدرلر سه غریب تماشا اولور.

کورن افتاده لر واله وحیران اولور . هرکوشه دن صدای هو ایله خانه سور
پرسور اولور .

(٦) زمرد قولى — ٣٠٠ نفر . بتیز ، یدی قله ، نارلی قپو ، صولی
مناستر روملری ، ارمیلری ، شهر اوغلانلری بریکوب برقول اولمشلردر
اما رقاصلرندن ساقز محبوبی ، قیرمه صاجلی ، چشم غزالی مکحل (دیمترکی ،
نفرکی ، یناکی) نام مغیچه لر شهر استانبولی ولوله یه ویره رک نیجه لرینک
مال و منالی ییوب قوری بوریا اوستنده عاجز قومشلردر . بونلر روملره
متعلق سمیجی ، خراجی ، یوواجی ، کومش آراییحی تقلیدلرنده ، روم
مربعاتی او قومده ماهر در .

(٧) چلبی قولى — ٢٠٠ نفر . بونلرک سرچشمه سی چلبی بردلبره
عاشق اولوب ، اونک اوچندن باباسندن قاله مال و مرصعاتی تلف ایدرک
هر فنده استاد ، ماهر خواننده و سازندلر پیدا ایلیوب بر قول میدانه
کتورمشدر . اون رقاصلرینک اک کوزلاری : جانمیی شاه ، ظالمشاه ،
خرم شاه ، فتنه شاه ، یوسف شاه در . هله بونلردن (میرزا شاه) برچرکس
غلامی ایدی . حقا که ملکدنده کوزل ایدی . بونلر استانبولده شهرت
بولوب مراد خان حضورنده فصل ایدرک بهره یاب انعام اولمشلردر .

(٨) عقیده قولى — سرکارلری اولان (پهلو انیوب) شاعر ، کاتب ،
عارف ، ظریف ، خواننده و سیاح ایدی . استانبول خلقتک بوکاره التفاتلرینی
کوره رک اوچ بیگ ریال پایمال ایدوب برقول پیدا ایتدی که واحد کالاف
قیلندندر . حسن الفت و نعمتی مبذول اولدیغندن جمله ارباب معارف باشه
چوزنوب بر جمعیت کبرا حصوله کتیردی . برآنده ابراهیم خانک معلومی
اولدی . زیرا فصیح اللسان ارباب معارف ، هزارفن استاد کامل خوانندلری
مضحک و مطرب روحوزلری واردر . خصوصاً سوکلون شاه ، محمودشاه ،
چرکس شاه ، نازلی یوسف کبی مهپاره جوانلری دیبا و شیب ، زرباف ،
زردوز ، چارقباب اتکلکلر ایله میدان محبتده طاووس باغ ارم کبی جولان
ورفتار ایتدکارنده آدم دم بسته اولوب اولدم مقتون اولور . هر برینک

بر آرایه کلوب بوسورلرده برکون برکیجه ، ایکی کون ، بش کون اوینایوب هرکیجه سنده صاحب خانه دن برکیسه غروش بخشش آلورلر . سورده بولنان یاران صفادن دأتره ایله پارسا ایدوب صباحه دك بعض سورده بیک غروش پیدا ایدن استاد کاملر واردر . بونلر اوچیوز قدر اولوب صنفلرینه قول تسمیه ایدرلر . شایان تماشای برقومدر . بونلری منظورمن اولدیغی وجهله وصف ایتمک ایستسهك « ستایش نامه مطربان » نامیله قوجان برمجده میدانه کلور . بو اصناف اون ایکی قولدر :

(١) سرچشه لری پهلووان پارپول قولی — نفر ٣٠٠ . بونلرک اکثر افرادی بلاطشاه محله سنك ولدزنا چنكانه لریدر . ابوالکلام برآلای رندجهان لعبده بازلردر .

(٢) احمد قولی — نفر ٣٠٠ . بونلرده بلاطده اوتورلر . قشمر ولدزنا لرندن ، آفتاب مثال رقاصلرندر . مظلوم شاه ، کویه لی ایواز شاه ، صاچلی رمضان شاه ، کوچک شاهین شاه ، ممش شاه ، قارداشی بیرام شاه ، شهباز غلاملرندن ایدیلر . پیش کارلری دیشان حسن ، بوخی قیسه حاجی ، چغانه بازلری قول صاحبی احمد پهلووان فلرنده یکنانه عصر آدملر ایدیلر .

(٣) شهر اوغلانی قبه جی اوغلی عثمان قولی — (٤٠٠) نفر در . بونلرده اصلا چنکانه یوق . برآلای رندجهان ، کوچک عمروعیار ، طائفه مکار شهر اوغلانلریدر . هربری یکنانه عصر خواننده وسازنده مقلدلدرکه جهان قدمالری بونلرک یاننده لال وی زبان اولور .

(٤) سروی قولی : نفر ٣٠٠ بونلرده چنکانه ، روم ، یهودی ، ارمنی حرامزاده لری واردرکه هربری یتیمش آغی بیرتمش رندجهانلردر .

(٥) بابا نازلی قولی — نفر ٢٠٠ چنکانه ، شهر اوغلانلرندن عبارتدر . بابا نازلی کشتیان اوپوننده شیطان جهاندر . اوغلی آرناووت قاسم تقلیدنده برمقلد صاحب کلام در . رقاصلرندن چاکر شاه ، شکر شاه ، سوکلون شاه نام غلاملر پادشاه معلومی مشهورلردر . هربری شیب وزرباف انکلکلیغی قوشانوب میدان محبته چارپایه لریله طرز عجمانه ده رقص وجولان ایتدکلرنده

سازندهٔ صفیر بلبل — نفر ۳۰۰ . موجدی ابوعلی سینادر . بواوچیز آدم بلبل کبی فریاد کونا کون ایدرک عبور ایدرلر که کویاخیابان ارض عجمده کیدرلر . بالاده تحریر اولنان اون عدد سازنده دبلکجیانک برآراده آهنکلرندن مراد خان زیاده سیله محظوظ ومتلذذ اولوب عکام ومشعلجی باشی یه احسان فراوان ایتدی . سازنده باشی یه یماق اولان اصنافک مجموعی یتمش برده بالقدر ایشته ساز وسازجیلرله ، خواننده لرک توصیفی ده بوراده ختام بولدی

اگر حقیر پرتقصیر اولیای بی پایه « بوقدر سازلری ، موجدلرینی نره دن اوکرندک ؟ » دیو سؤال بیوریله جق اولورسه عاجزانه دیرم که : عرب ، عجم اسوچ ، نمسه ، له ، چه ، دون ، قیرقیز ، دانیمارقه ، دانصقه ولایتلرنده ، بوایللرک قرالترینک سرایلرنده کشت وکذار ایلدیکم ائئاده ده بوز کرایلدیکمک بیگ ، اون بیگ مثلن انواع سازلره تصادف ایدرک آدلرینی ، طول وقامت وجنسلرینی ، موجدلرینی اوکرندم که انشالله محللرنده یازارم . بونلر ساده جه استانبولده آلایده بولنلردر . و برده بزمان غواص بحر عشق اولوب الفته واشفته لک ایتدیکمزدن جمیع خواننده ، سازنده ، مطرب ، قشمر ، مداحلر ایله اختلاط ایدرک سازلر ، سوزلر اوکرندک . زیرا بوادنای بی نوا دخی بزمان حصرجی اوله رق تیل اهلی کچنوب ارباب معارفدن کیروقالمشدی .

کندوبی کورمه که یوقدر حاجت بلمسکه عارف ایله نادانی
اثرین کورمک ایله ظاهر اولور کشینک مرتبهٔ عرفانی

یتنک مضمونجه حقیر دخی — اثردن مؤثره استدلال طریقیله — برچوق معارفدن بهره یاب وقوف اولمشدر . بوسازلر حصوصنده دها زیاده تفصیلات واجوبهٔ شافیله آلمق ایستینلر سلطان شعرا (نهانی چلجی) نک (ساز نامهٔ دنلواز نامه) سنه مراجعت ایلسونلر . « العارف یکفیه الاشاره »

اصناف شعبده بازان یعنی مضحکان — استانبولده برسور همایون ، یاخود فتح شادمانخی ، یا اعیان واشرافدن برینک سور توجیه ویاختانی اولدینی زمانلر خواننده لر ، مطربلر ، رقاصلر ، بیشه کاران دائره زنان ، مضحک ومقلدلر ، قشمرلر ، یتمش طاسدن ، فلکک چنبرندن کچمش شهر اوغلانلری

سازندهٔ آغز طنپوره‌سی — نفر ۲۰۰ . له ولایتک (دانصقه)
 سنده ایجاد ایدلمشدر . دمیردندر . اورته‌ده دیلی واردر . روس وله اوشاقلری
 بونلری چالاراتق ، اوینایه رق عبور ایدرلر . بالاده تحریر اولنان اون عدد
 سازندکان نفیر سورجیان جمله‌سی یک پرده اولوب ، — بوروده پیشرو
 اولمدیغندن — هر برفرقه‌سی بربرلرینه پیرو اولورلر . مقام رهاوی ده‌سوزناک
 فصلی ایده رک عبور ایتدکلرنده انسان مستغرق دهشت اوله رق تیریل ، تیریل
 تتر . گویا صور اسرافیلی ایشتمشدر ظن اولنور . اما بونلردن ترامپته ،
 ارغنون ، لوطوریان ، انکلیز بورولرینک سحر وقتنده صوت حزینلری
 انسانی مست ومدهوش ایدر .

سازندهٔ جام دبلکی — نفر ۳۰۰ پیرلری (عاصم طائی) در . حضرتی
 دبلک ایله سحوره قالدیریدی .

سازندهٔ چوملک دبلکی — نفر ۵۰۰ بومصرده ایحاد ایدلمشدر . محمل
 شریف آلاینده ده چانور .

سازندهٔ یمن دبلکی — نفر ۱۶ . بری دبلک ، بری دائره کبی کوچک
 دبلکدر ایکیسنی برآراده عکاملر چالارلر .

سازندهٔ مفرقه دبلکی — نفر ۱۳ مکه شرفاسی چالدیریرلر . استانبوله‌ده
 کلش اولدقلرندن آلایده کچدیلر .

سازندهٔ طبل باز — نفر ۱۰۰ ابتدا بونی اسماعیل نبی چالمشدر . قوش
 داوولی دیرلر حلال سازدر .

سازندهٔ چغانه باز — نفر ۲۰۰ بونی عجمده (سیر خدا) نام برپهلوان
 ایحاد ایتمشدر . اما رومده ده مشهردر .

سازندهٔ فلجان — نفر ۱۰۰ . سور هایون شاه هنده بونی (مضان
 هندی) ایحاد ایتمشدر . عبرتخما برسازدر .

سازندهٔ قامش مزمار — نفر ۱۰۰ . بونی (شیخ ششتری) خیال‌ظل
 ایچون ایحاد ایتمشدر . قامشدن دیلیم ، دیلیم یارلمش برسازدر .

سازندهٔ طرق مزماری — نفر ۱۰۰ . بونی شهرغلاملری ایحاد ایتمشدر
 پیشروی فضنی ایتمکده صالحدر .

یری برینه پیرو اوله رق مقام سکاھده بردودوک ، فصلی ایدرلرکه کورنلر بویاه یرفصلی جم ، جمشید ، اسکندر ، دارا ، حسین بیقرا ایتمه مشدر دیرلر . بونلرده اونبر اصنافدر .

زورناجیان آلابی — بونلرده اونبر اصنافدن عبارت سازنده لردر . جابه سازلرینی بر آھنک ایدوب مقام بوسه لك ده وسکاھده ، امیر حاج پیشروی ، حسن جان پیشروی ، شد العصر ، شکوفه زا ، صولاق زاده ثقیلی پیشورلرینی چالهرق کلعدار پیشروی ، تانار خانی سماعیلرینی فصلالمرله ادا ایدرک برنوحه غریب ایدرلرکه غریب الدیارلرک دار و دیارلرینی خاطره کتورر . حضور شهریاریدن بویاه برولوله وزمزمه عظیمه ایله کچرلر . پادشاه دخی آلابی کوشکندن بوفصللری دکایوب تلذذ ایدرک بونلره برکیسه غروش احسان بیورمشدر .

سازنده ایوب بوروسی — نفر ۳۵ . بونی (سنانشاه) ایجاد ایتمشدر . قامشدن ایچی دیاجکلکی بر بوروجقدر .

سازنده درویش بوروسی — نفر (۵۰۰) . ایران حکمدارلرندن منوچهر صید وشکار ایچون بونی یابوب چالمشدر دیرلر . بونوزدندر . سازنده شیشه بوروسی — نفر ، ۴ وندیکده ایجاد ایدلمشدر . چوکون کبی اگری شیشه دن بر بورودر .

سازنده افراسیاب بوروسی — نفر ۱۰۰ . ایران زمینده (افراسیاب) ک ایجادیدر . قریم خانلری الایلرنده چالنور .

سازنده پرنج بورو — نفر ۴۰ قونیهده (البارسلان شاه سلچوقی) نک ایجادیدر . آل عثمان آلابنده چالنور .

سازنده لوطوریا بوروسی — نفر ۱۰ فلمنک (لوطوریا) سنده ایجاد ایدلمشدر . پرنجنددر . کمیلرده نصارا چالارلر .

سازنده انکلیز بوروسی — نفر ۴۰ . بوده پرنجندن اگری بر بورودر . سازنده ارغنون بوروسی — نفر ۱۵ الامان جاموسارینک بونوزلرینی ایچیه لدوب ایچنه تیلدن دلر قویوب چالارلر .

غزال وشہناز مقاملرندن فصللر ایدرک اویاہ برہای وهوی ، شغلہ ودبدبہ
ایاہ عبور ایدرلرکہ ولولہ دن طاس فلک چنک ، چنک اوتر .

سازندکان قرال چوبان — نفرات ۱۰۰ موجدی موسی علیہ السلامدر
دیرلر . اعلمندن طقوز دلیکلی برسازرر .

سازندکان قبا دودوک — نفرات ۸۰ . بونی موصلہ جعفر شاه ایجاد
ایتمشدر . چشیر اغاجندندر .

سازندکان یللی دودوک — نفرات ۶۲ روم چوبانلرینک ایجادیدر .
قامشدن یان یانہ ایکی دودکدر .

سازندہ عربی دودوک — نفر ۵۵ . بودہ نابلسہ ایجاد ایدلمشدر .
قدسدہ (قمامہ) کلیساسندہ راہیلر چالارلر .

سازندہ چاغرتہ دودوک — نفر ۶۵ بودہ اسکوب شہرندہ ایجاد ایدلمشدر
قارطورنا کیکنندندر .

سازندہ بحار دودوکی — نفر ۱۵ بونی دہ اردلہ براہب ایجاد ایتمشدر
ایچندہ شماتہ ورق تلاری واردر .

سازندہ مہتر دودوکی — نفر ۳۵ . (ناصرطوسی) نک ایجادیدر جملہ
مہتران بونکاکہ تعلیم ایدرلر .

سازندہ مزمز دودوکی — نفرات ۶۵ (ریحا) دہ [۱] (عیسی دیونده)
نک ایجادیدر . پارہ پارہ قامشدندر .

سازندہ دانکیو دودوکی — نفر ۷۵ بونی طربزون لاطلری ایجاد
ایتمشدر . طقوز دلیکلی برقامشدر .

سازندہ طلوم دودوکی — نفر ۵ (اورس) دہ ایجاد ایدلمشدر .
چوبانلری چالارلر .

سازندہ قرناطہ — انکلیزدہ ایجاد ایدلمشدر . قدسدہ (قمامہ) دیرندہ
چانور . بونوزدندر . بالادہ تحریر اولنان آغز دودوکی سازندہ لری جملہ

[۱] اریحا - ریحا : حلب ولایتی داخندہ ادلب قضاسنہ تابع بیوجک برناجہ
مراکزیدر .

ایکنجی فرقه : افلقجی بریطجی اولوب دوکاھدن دم اوررلر .
اوچنجی فرقه : تل طنبورہ جیسی وسادہ طنبورہ جیاردر کہ صباہ
ایاق آتارلر .

دردنجی فرقه : صوغنی جی یلتمہ جی در . حسینی دن ترنم ایدرلر .
بشنجی فرقه : بونقارجی ، قرہدوزنجی اولوب نوادن نواساز اولورلر .
التنجی فرقه : چشمدہ جی و چوکورجی طاقیمی در کہ عجم فصاندن
سازندہک ایدرلر . اک کوزل چالانلردہ بوچوکورجیلردر .

سازندہ قبازورنا — (۱۰۰) نفرادر . موجدی چشیددر . آل عثمان
پادشاھلرینک ، تاتار خانلرینک آایلرندہ چالینیر .

سازندہ جورا زورنا — چشید ایجادیدر . طبل ایله برابر چالینیر .
سازندہ آصفی زورنا — (۸۰) نفرادر . بصرہ حاکی طیار محمدپاشانک
اگاسی آصف اغانک ایجادیدر .

سازندہ عربی زورنا — (۵۵) نفرادر . شامدہ (علی ناد) نام ذاتک
ایجادیدر بوساز شامدہ ومصرده چالینیر .

سازندہ عجمی زورنا — (۹۰) نفرادر . عثمانلی زورناسی کبی ایسده
قولی وصداسی قالیندر .

سازندہ شہابی زورنا — نفر (۲۰) . بونی مغرب زمینده شیخ شہاب
تألیف ایتمشدر . فاس ولایتندہ چالنور .

سازندہ تفرہ قجیان — نفرات (۱۰۰) . بونی عربستانده (حارث یمنی)
ایجاد ایتمشدر . عربستان قہوہ لرندہ چالنور .

سازندہ نفیر — نفرات (۱۰) . بونی اصفہانده (حداد) ایجاد ایلدیشدر .
قامش سیس ایله چالنور .

سازندہ کرہ نای — نونج وکوش بوریلیدر . صداسی حمار صداسنه شیمیدر .
مراد خان روان خانیله رواندن کتیردی . بالاده تحریر اولٹان اون عدد
نفسی ودھانی سورلر جہہ یکدل ، یکجہت اولوب بشیوز قدر نقرہ زنلریله

کتاب : نور : اقسام مطبوعہ

مغله ، منتشا سمتارنده چوق کوريلور لوندانه بر سآزدر . چالانردن سوزشاه
اجراي مقامات ايدن بکر اغادرکه سامعيني احيا ايدر .

سازندکان طنبورجيان — مرعش ايننده ايجاد ايدلدي ديرلر . عوام
سازيدر استادلري شا کر ، دلي علي ، ولي ، مارتق وسأر ددر .

سازندکان تل طنبورجيان — بوني کوتاهيهده (افسدلي اوغلو) ايجاد
ايتمشدر . زنياره سازيدر . اوچ تللي ، پرده ليدر . او قدر سوزنا کدرکه محله
آره سنده چالسه انا ، باجي ، (هاله - خاله) تيزه لرك پنجره لره بريکه رك
باقه لري مقرر ددر . آلايده چالانلر شهلا يوسف ، قيوحجي علي ، ترك يوسف
وسأر در تيو ز قدر افرادر .

سازندکان بربط — نفرات (١٥) بوساز منتشا مغله سنده ايجاد ايدلمش
ايسهده موجدي معلوم دکدر قپوز کيدر . کيريش تلرک ايک طرفنده ايکيشر
دوير تللري واردر . سازنده لر ينک سر آمدی سرکه جي حسيندر .

سازندکان افلق — نفرات (١٠٠) مصرده (منصور رشيدی) نک
ايجاد ايتديکي بوساز عربستانده وترکستانده چوق ايسهده روم ايننده يوقدر .
مراد خان آلاي ايچون جلب ايتدير مشدر . افلق هان کائچه کبي اوچ قيللي
کوچوچک بر سآزدر . پرده سي غايت تيز اولديغندن دکمه خواننده لر اکا
پيرو اوله مز .

سازندکان سوندر — نفر (١٢) در . بوساز کردستان صاوراننده
ايجاد ايدلمش ايسهده موجدي نامعلومدر . چوکور کبي بر سآزدر که کوکسي
ايچنده اون دمير تلي وار ، کرد مطربلرينه مخصوصدر . استانبولده کي صنعتکارلري
باش تيلکي ، بوچوکلي ، الي سوندرلي نام مطربلر دلي دومان ، دلي طوفان ،
دلي کوکل ، شکر بالي نام سازنده لردر .

سازندکان شارقي — (٢٠٠) نفر در . بوساز چارتايه بکزر تل سآزدر
ترکانلر چالارلر . چوکور جيلردن بري ذکر ايديلان اون ايکي صنف سازندکان
التي فرقه اوله رق کچرلر .

برنجي فرقه : شارقي سوندر جي طاقي اولوب عراق فصلي ايدره رک کچرلر .

فضلی ، جلب کاتبی ، صاری مقلد قایقچی مصطفی ، جلب کدایی ، خاکی ،
ترابی وسائر در .

سازندگان چشده جیان — موجدی سلانیکلی (بنکلی شاه) در . بوده
چوکورکبی بش کرشلی بر سازدر اماقارنی کوچک ومدور قولی قیصه پرده لری
غایت صیقدر . اکثریا بلاط چنکانه لری قایش ایله بوغازلرینه آصوب ایوبده ،
کاغذخانه ده وسائر سیر یرلرنده چالارلر . استادلری دلی حسام ، کمال چنکانه ،
زورلی رجیدر .

سازندگان قره دوزنجیان — نفر (۵۰) در . موجدی شهزاده بازیدک
(قودوز فرهادی) در . سلیمان خانک قورقوسندن شهزاده ایله عجمه فرار
ایدوب دیار غربتده اکلنجه لازمدر دیهرک ظنبوره شکلی قارهدوزن سازنی
اصفهانده ایجاد ایتشد . اوچ کیرشلی صراحی کوده لی و پرده لی غریب بر سازدر که
اکثریا پابوججی بکارلری چالارلر .

سازندگان بونقارجیان — ۵۰۰ نفر در . موجدی (شمس چایی) در که
یوسف زلیحا صاحبی حمدی چایی نک اوغلودر . دده سی آق شمس الدین
خضرتلرینک طریقه کتیموب عشق ایله آلوده اوله رق بونقار سازنی ایجاد
ایدی . پاکیزه وعاشقانه اشعاری واردر . شمس جهان تخلص ایدر . بوسازی
اکثریا پاشا آغواتی چالارلر . اما آلائی پادشاهیده چالانلر : طوغانجی داود
پاشا سلیمانی ، حکمی زاده علیسی ، تلکی علی بک ، صولاق نصوح بک وسائر دن
عبارتدر که مشهور استاددرلر .

سازنده یلتمجیان — بوده شمس چایی مخترعاتندندر . همان ظنبوره
جبه سنده در لکن بویی قیصه ، ایکی بامی واردر . کیرشلی آره سنده برتل
کیریشی آهنگ دادرر . چالیجیلری ، یایجی قورت سلانیکلی علی ، چنتو ابراهیم ،
حسین صوباشی در .

سازندگان موغنی جیان — مغنیساده ایجاد ایدلش ایسه ده نهانی چایی
سازنامه سنده اسمنی یازمشدر . قانون شکننده یکریمی درت شعبه اوزره یکریمی
درت کیرشلی در . بوساز تیره ، مغنیسا ، آیدین ، صاروخان ، قره بیغا ،

(ششخانه) تسميه اولنديني آلتی قیللی اولديغندندر . مشكل برساز ايسهده جمه مقامات کندوسيله اجرا اولنه بيلير . دفتر زاده محمد پاشانك وکیل خرجی احمد اغا - که مراد خان سازينه مشتاق ایدی - ، کورجی حسن اغا ، وسائرلی سر آمدانندرلر .

سازندكان قپوزجيان — نفرات ٤٠ موجدی (هرسك زاده احمدپاشا) دركه ابوالفتح وزراسندندر . بوساز بوسنه ، بودین ، قلنجه ، اكری ، طمشوار کبی سرحد اهايسنه مخصوصدر . اناطولیده مثلی کورمدم . لوندانه برسازدرکه همان ششخانه نك ياوروسی ظن اولنور . اوچر تارلیدر . بوسازده کی استادلر : چلتکلی شهباز اغا ، سهراب اغا ، یمالی رجب اغا ، بوشناق مو اغالردن عبارتدر .

بالاده تحریر اولنان سازجیلر التی فرقه اولوب (برنجی فرقه) مثقالیان ونی زنان وکانیان دن عبارتدرکه يك آهنك اولوب مقام دین اولان راستدن آلاي کوشکی دینده برفصل ایدرلرکه . تعیر اولنماز .
ایکنجی فرقه : چنکی ، طنپوری ، قدموزن خوانندهلردن عبارت اولوب مقام اصفاهاندن کذر ایدرلر .

اوچنجی فرقه : قانونیان وعوادان اولوب مقام نیشابوردن کچرلر .
دردنجی فرقه : چارطایان وروضه جیان اولوب مقام نکریزدن فصل ایدرلر .

بشجی فرقه : شستاریان وششخانه جیان اولوب مقام پنجکاهی طوتارلر .
التنجی فرقه : قوپوزجی ودائرہ زنان اولوب راست تعلقاتندن فصل ماهور یاهرق کذر ایدرلر .

سازندكان چوکورجيان — نفرات (٣٠٠) در . چوکورک موجدی کرمان پادشاهلردنن آودۀ عشق الهی (یعقوب کرمانی) درکه کوتاهینهده زره کش باغلرندۀ یاتار بوساز لوندانه بش قیللی ، تحتہ کوکسلی ، یکرمی التی یردهلی کودهسی بیوک برسازدر . اکثری یکپجری اوجاغنه مخصوصدر . بوسازده مهارتی اولانلر دمیر اوغلو ، ملاحسن ، قور اوغلو کداملی قره

یوز استاد کاملری واردر . اما مضر ابلرنده لطافت و ظرافت اولان سر آمدان بونلدر .

سازندگان قانونچیان — موجدی مشهور استادلردن (قانونچی علی شاه) در . روانلی میرزا حیدر بك ، جغاله زاده مصطفی بك ، حقا که قانون اوزره طبیل و علم صاحبلی ایدیلر .

سازندگان عود — نفر ۸ ممدوح استادلری (عجم عواد محمد اغا) در . چن عودینه فرداش اوروب موسیقی شعبات ترکیبلرندن سیران و دوران ایتسه عودندن بر رايحه عود ظهور ایدوب استماع ایدنلری صفای وجدانی به غرق ایدرک برفصل ده ایتدیمرکه راغب ایدر .

سازندگان چارطایان — نفر ۱۵ چارطا (چار تار) دیار عجمده (کمال حیدر شیخ صفی) نك تعلیمیه ایجاد ایدلمشدر . اما رومده اك شهر تیلیری : نخچوانلی عجم مراد اغا — مرادخان بونی میرکون خان ایله رواندن کتیروب استانبولده بشکطاشده اسکان ایتدیکی بر سازنده پیعیدیلدر — ، لاپازان مصطفی چلبی — مراد اغانك تلامیذندندر . مراد اغا زاده شاه رمضان چلبی ، بشکطاشلی کوچك صولاق زاده ، جلب رضوان خلیفه در .

سازندگان روضه — نفری بی حسابدر . موجد و استاد کاملاری (عربکیلی شکر الله بك) در . قریب العهددر . بوروضه تل سازی ، بشر تازی چارطا (چار تار) کبی پرده لیدر . اما لوندانه سازدر . علی اغا ، طویغون عمر اغا ، جلب علی جوجه خواننده درویش عمرک تلامیذندندر . بوفک ماهرانیدر . سازندگان شش تار یان — نفراتی نامعلوم بونی عجمده (علی خان تبریزی) ایجاد ایتمشدر ؛ چارطا کبی پرده لی بر سازدر . اتی تلی اولدیغندن (شش تار) دیدیلر . محرق صدالی بر سازدر . عجم سیفی اغا ، مصاحب میر محمد اغا ، رضا چلبی ، خرم چاوش ، زینی زاده حسنی بوسازک اهل کاملرندندرلر .

سازندگان ششخانه جیان — نفرات ۷۰ موجدی (رضاء الدین شیروانی) در . یوه وتل سازیدر . عود کبی بورغویرلری اکریدر . قولی عوددن اوزونجه در . کوده سنه بالق قورصانچی چکلمشدر . اما پرده لری یوقدر .

اغانك شاگرديدر . مصراع : « قابل تحصيل اولان استاد اولور استاددن »
مضمونجه بو احمد چلي اوييه برکاني در . تقسيمی استماع ايدن آدم حيران
قالور - ، کانی حسين چلي ، احمد چلي) درلر .

سازندگان ني زنان — موجدی موسی ني عليه السلامدر . چوبان ايکن
قوال چالدي ديرلر . قبری قدس شريف قربنده در . بونی زلرک سرفرازی :
بشکطاش مولوی خانه سنک شيخی در . مولوی درویش يوسفک ني چالديغی
ايشيدنلره اولقدر رقت قلب حاصل اولورکه ضروری بکا ايدرلر . بربرعمر
چلي ، سراچ احمد چلي ، کفهلی درویش محمد ، درویش سايمان — قاسم
پاشا مولويخانه سنک نيزن باشيسيدر — ، سپاه احمد بک ، طورلق دده ، ينتر
حسن پاشا ، درویش قاسم ، کوچوک درویش احمد — قله قوسوی مولويخانه -
سنده در — بولردن باشقه يوز الشمس قدر نيزن دها واردر .

سازندگان موسيقاران — نفرات ۵۱ بونی اولا فيثاغورث حکيمک
خليفه سی (موسی موسيقاری) ايجاد ايتشدر . بولرک ايلروکلنلری ، مورخ
عالم ، فاضل ، نقاش (موسيقاری صولاق زاده) درکه يکيچری جماعتنددر
کوله يوسف — صولاق زاده نک مملوکيدر — ، عبدالله افندی — رئيسی
کاتبلرنددر — ، يهودی ياقو ، چيرنيق احمد چلي ده افرادنددر .

سازندگان چنکيجان — نفر ۱۲ مشکل برساز اولديغندن اهلی آذرر .
چنکی جلب مصطفي اغا بوکارده حقا که يد طولاصحيدر ، چنکی باباشاهين
چنکی بابا علی ، چنکی صاحلي رمضان ده بوکارک ايلروکلنلرنددر .

سازندگان قدوم زنان — قدومک موجدی (هوشک شاه) در . ايلری
کلنلری : نقاره زن علی چلي ، صادق چلي ، اسکدارلی صالح چلي ، ملاک
احمد پاشا افندمزک زنکو نقاره زنی — بوقنده واصل بندده فرید ابدی در .
سازندگان طنبورجيان — نفر ۳۰۰ طنبورک موجدی استاد کاملرندن

(طنبوری مزوو احمد) ايله سايمانيه مؤذنی (شهلا حسن) ک شا کردی
صيچان خليفه در . يوسف چلي ، قاسم اغا زاده کوچک مؤذن ، قره يوسف
ساملی حسن ، کذا موصلی چلي ، يهودی قره قاش ، روم انکلی ، دهانيچه

ایدلمشدرکه جسد آدمه زوج و یرمک ایچون هاتف ربانی طرفدن (درتن) صداسی کلنجه روح مست ومدهوش اولدی . جسد آدمه کیروب قرار ایتدی . ایشته بوتأثیره واقف اولان حکمادن فیثاغورث ایری قامشدن قاوالی . تألیف ایدرهک بر زفاف کیجهسی چالیدردی . موسیٰ موسیقار مثقالی . تألیف ایتدی . عبدالله فارابی ربابی یاپدی . عصر نبوتده بونلر چالینهرق عیش وطرب ایدلیردی . فقط هجرتک دردنجی سنهسی مدینه منورهده امام حسن وجوده کلدیکی ساعت جبریل امین کلهرک حرمت شراب آیتی کتیردی . وبونک نتایجندن اولهرق سازدخی منع ایدلدی . اما ملوک ایچون زورنا ، بورو طبل ، قدوم ، نای چالمنغه سهل رخصت ویرلمشدر . حکما قولنجه ساز سوز سودانی دفع ایدرهک محو غم ایلر . محبوب و جمال آینه نلی ژنک غمدن مجلا ایدرهک آدمی تازه جوان ایدر .

کوکل اکلنجهسی سازوصفادر صفا سورکه بو دنیا بیوفادر
کشی ذوق ایله اولیسر فرحناک همان ذوق ایله جاتم اوله غمناک

دیمشدر حقا که شکریمشدر .

سازندکان دائره زنان — (۱۰) فصل وبشویوز نفردر . بیرلری عمر و ابن امیه درکه فاطمه الزهرانک سورنده دف چالمشدر . سازنده لره بودا ره زنانلری اولمه رقاصی بوزلمش ساعت کبی فصللری هرچ ومرج اولور . فصلارینه نظام وانتظام ویرن اصول بند دائره زنانلردر .

هرعلمده اصول لازمدر . علم ادوارده بشقه جه بر رساله در .

اصول بندلر — احمد غریبانی ، پاربول اوغلی ، دیار بکرلی قره اوغلی بابا آهو ، بابا عجمی ، قابوچی اوغلی ، نازلی بابا — سحر اثار بردا ره زندر — ملازم زاده ، روم انکلی ، یهودی پاطاق اوغلی ، چنکانه دونمز بونلرک هربری حضور شهریاریده واحد کالالف قیلندندر .

اصناف سازندکان کاینجه جیان — نفرات (۸۰) موجدی (فاریابی) در (نخبچوانده) یاتار . ایلری کلانلری (کانی مصطفی ، کانی عاشور اغا ، محمود چلبی ، قورشونجی زاده ، مصارف علایسی ، کانی احمد چابی — کانی مصطفی

نوظہور خواندہ لار

عثمان چلبي ، فتحیہ لی ذا کر مردك محمود چلبي ، خواننده غلطہ لی محمود افسدی زاده عثمان چلبي (ذا کر هدايي چلبي) فن ذکرده کلشنی طریقك ذا کر وشا کر ی ایدی . (ذا کر اعبي محمود چلبي) فرید دهر صاحب تألیف بر استاد ایدی . قاسم پاشالی قوجه (عثمان چلبي) اطاس فلکده مانند ملك امام بر پیر استاد کامل ایدی . (خواننده قپوجی صاغر) اصم بر آدم اولغله بر کره فاصله باشلا نجه صباح اولنجه یه قدر صوصمز و طور دیش اولسه ك ایشیتمز دی . داودی بلند اوازی واردی . (خواننده كچوك امام چلبي) حسن صوته ملك ایدی . (بابای عالم بیوك امام چلبي) خواننده دکلدی ، فقط علم موسقیده بینظیر ایدی . (طاشجی زاده رجب چلبي) کار و نقشده کویا فاریابی ایدی . (رجب سفلیؑ پر قون) صاحب بسته ایدی . (نصیف پاشا زاده عمر ك) عصر ك ناصری ایدی . (خواننده نعاچه جی زاده محمد چلبي) علم نقشده اختراع صاحبی ایدی . (حبیب دده زاده) عبدالاحد اقدینك ذا کر وشا کر بر شا کردی ایدی . (ایوبلی عبدالله چلبي) نعت اوقومهده بی باك ایدی . (امام زاده حافظ یوسف) ولوله آرا بر استاد کامل . یکانه عصر ، خلوق ، حلوالکلام ، خوش صحبت چلبي ایدی . حقیرك پدرینك نظر کرده سیدر . (خواننده نفع احمد چلبي) معلومات فراوان صاحبیدر . (وهبی چلبي ، عثمان چلبي) سوزناك نفیلی استاد کامل ، صاحب بسته ایدی . استادمز درویش عمر ك تلامیذندن حرم خاصده ایاقداشمز ایدی . (کوچك علی چلبي) هم خواننده ، هم مؤذن ، مضحك ، خوش صحبت ، فلك ازاده بر چلبي ایدی . (حافظ بنجوری زاده) صاحب بسته ، استاد کامل بر ذات شریف ایدی . اخوان باصفا یه معلوم اوله كه دها بوندن باشقه بر چوق خواننده لار واردر . فقط بوذ کر ایتدکر مز پادشاه صحبتنه مظهر اولمش ، ندیم وزرا و اعیان اولان خوانندگاندر كه عددی (۳۵۵) . طوغری واریر .

اصناف سازندکان — سازلر ك صدای عالم ارواح صداسندن تألیف

استاد کاملمز ، کتاب مغنویده دخی خواجه مزایدی . جمله مقاملرده مهارتی فراوان ایدی . اما سلطان مراد رابع حضرتلرینک طبی سگاه مقامنه مائل اولدیغندن سگاهده او قدر کار ، نقش ، صوت ، ذکر ، زجل ، تصنیفات ، قوللر ، شرفیات ، ارضفیات او قوردیکه آدمه حیات جاودانی بخش ایدردی . مقام مایده ، دور روان اصولنده بوسته انلر کدر :

یارک دهانی سر نهاندن خبر ویریر   کفتاره کلسه سحر بیاندن خبر ویریر
حشمیه بانسه ویر مزامان ، رستم زمان   کیر پکی ، قاشی تیر و کماندن خبر ویریر

بو استاده مراد خان غازی « پدر ! » دیه خطاب ایدردی .

(خواننده عندلیب چلبی) حقا که تیز اندر تیز نفس ایله عندلیب ایدی .

حافظ قرآن داودبی ، بلند آوازلی بر استاد کامل ایدی .

(خواننده سورجی زاده) خنجرلی ، سوزناک نفس صاحبی بر استاد

دریادل ایدی .

وفاتنه تاریخ : « قیله محافل جتنده سورجی زاده مقام » .

(خواننده سودجی زاده علی) شقرق ، آلفته بر خواننده کامل ایدی .

(خواننده قبوری زاده) یکانه عصر ایدی ، (خواننده کمخاجی زاده)

مولود او قومقدمه بی نظیر ایدی . (خواننده قریه لی حسن چلبی) تصنیفاتده

استاد کامل ایدی . (خواننده زینی زاده) دیار بکر لیدر . طرز خراسانده

پرمهاریت ایدی . (خواننده یحیی چلبی) دیار بکر لیدر . علم زجلده صاحب

سحر حلال ایدی . (خواننده جاشنی) آمدیدر . خلوقی نفس بر استاد

ایدی . (سلا نیکی احمد چلبی) داود پرده سندن بی باک قول عشاق او قوردی .

(حافظ پورتقال) قاسم پاشا لیدر . کلیات صاحبی استاد کاملدر . صدر اعظم

حافظ احمد پاشا و مراد خان عصرنده غلام شادی ایدی . (خواننده قره

اوغلان) آمدی یحیی تلامیذندن بی بدل ، اصول بند بر استاد ایدی .

بتلیس خانی عبدال خانک یانندن حقیر ایله عجمه آندن الی آتیده ارضرومه

کله رک دفتر دار زاده محمد پاشانک یاننده حسین بیقرا فصللری اجرا ایتدی .

بر آلائی فقرادر . لغمچی ارمنیلرک ده ارغادرلر کبی دکانلری یوقدر . بولغمجیلر آلایده «شورده برکاریز واردر . آچوب آردلاساخ چوخ کار زیادامی چیخاردی ؟ خارنمز آجدر . بادام یساخ» دیوارمنی الفاظیه کلمات ایدهرک ایاقلرنده شاپشال سیاه چزمه لر ایله ، اوخرقه ملوئلریله ، اوموزلرنده فرهادی قازمه لر وپالای بارطین کوره کلریله ، نجاست کردلری ایچندن تخوملنمش چکر دکلی صاری خیارلر ، طورپ ، شالغملر چیقاروب بیهرک عبور ایدرلر . گرچه مذموم ، ملوئلرلر اما مصر ایله استانبولده لزوملی صنفلردر . انجق بوملوث صنفک خدمتیه استانبول پاک اولور . بالاده تحریر اولنان اصنافک جمله‌سی آلائی کوشکی دیندن تحریره کئز شقالره عبور ایدرلر . آردی صیره معمار خلیفه‌لری ، شیخلری ، چاوشلری ، دعاچیلری جمله کپیلان آتلر اوزرنده پرسلاح کچوب آردلری صیره معمارباشی اسباب احتشامیه جمله ایچ اوغلانلریله سکز قات مهترخانه دوکدیره رک کچر . معمارباشی‌یه یماق اولان اصنافلر ۴۴ عدددر .

اصناف خوانندکان مطربان رقاصان — بوفصل واصناف استانبولک درت مولویت یرنده تقدر خواننده وسازنده ، مطربان ، رقاصان ، پیشه‌کار دائرذنان ، مقلدان ، مضحک وقشمران وارسه ، نه‌قدر ولدزنا شهر اوغلانلری وارسه آنلری بیان ایدر : خواننده لرک پیری (حمزه بن یتیمی) در . سلمانک بلینی باغلا دینی پیرلرک یکرمی برنجسیدر . حضرت حضورنده بلال ایله نعت شریف تلاوت ایدردی . قبری (طائف) ده در . اولا :

(مصاحب شهریاری سلطان خوانندکان توقاتلی درویش عمر کلشنی)
یدی عدد پادشاه آل عثمان ایله هم مجلس وهم صحبت اولوب یوز قرق یاشنده انتقال ایشدر . سلطان سلیمان خان عصرنده سکتوار غزاسنده بو حقیرک پدریه هم خیمه ایشلر .

مصرده ابراهیم کلشنی حضرتلرینک شرف صحبتلریله بهره‌یاب اولوب رومده دور سلیم ثانیده طریق کلشنی‌یه صاحب سجاده اولدی . مراد خان رابع دورنده بو حقیر حرم خصده ایکن علم موسقیده قول ادوار اوزره

محفه لری چخته ، چفته قاطرلره تحمیل ابدوب « حجه وغزایه کیدهلم » دیو کچرلر . قیو مجیلره ، مجدلره اغاج جندره یاییلرده کونا کون چشیر حخته و پالاحتیه و قریلجق اغاجلرندن جندره لری سیسخانه لری اوزره زین ایدوب عبور ایدرلر . یاغ دکرمی ، ات دکرمی ، صودولابی چرخجیاری آرابه لر اوزره چرخلری یایوب آرابه تکر لکری دوران ایتدکجه مذکور چرخلره تکر لکری لری اصابت ایدوب یاغ دکرمی تخنه [۱] چیقار ، آت دکرمی اون اوکودور ، صودولابری کویلرندن صوچیقاریر ، آرابه و قزاقلر اوزره حوض و شادروانلره برز صنعتله صولر دوکولوب روان اولوردی . آلائی کوشکندن پادشاه بوچرخلری کوروب « ای تصنیفدر » دیو پسند ایدرک بو اوچ اصنافه برکیسه غروش احسان ایتشدر . فرون یاییلر آرابه لر اوزره فرونلری یاهرق کچرلر . زیرا اردوی اسلامه هر قوناقده فرون لازمدر . قویو قازییلر اللرنده قازمالری و کوره کلری « شوراده قویو قازالم ، یوق ، شونده قازالم . طوپراغی صاریدر ، صوچیقماز . یوق چیقار » دیو مشاوره ایله قویو قازار شکنده عبور ایدرلر . طولوز مخزن یاییلرده « مغارای شونده یاهلم ، یوق بوراده یاهلم » دیه قازما و کوره کلره کچرلر . صویولرینی طاغده قازییوب بریدن شهره صو کیده جکنی علم هندسه قوتیه بیلیرلر . طاغلری یتش ، سکسان قولاج قازوب ، آنده آب حیات مثال صو بولندیغنی کشف ایدرلر . قعر زمیندن درت ، بش قوناق یرلره قدر قازوب یوز آدیمده قویو آغزلری آچارلر . قویو آغزینه یلکن بز لردن بادگیر یاپارلر . اورادن صو قویولرینه روز کار کیره رک قعر زمینده کی استادلر تنفس ایدرلر . صولری بریره جمع ایدوب ایسته دکلری یره لغم و ترازولرله صو کتوررلر . عجیب معرفتدر . بو صنف آرناووتلره مخصوص بر صنعتدرکه مقدور بشر دکلدر . ارغادلر ، عمالر اللرنده قازما ، کوره رک کوفه زنبلریله « ایشیهلم ، چالیشهلم ، حقمزه باریشهلم ، صکره ایشه قاریشهلم » دیو کوره رک قازما ایله عبور ایدر

[۱] یاغی اللهدن صو کره قویوجه ، یاغلیجه ، طورو بررنکده چیقان مایه دیرلرکه (طحینه) دن غلط اولسه کرک .

توركي ايرلايهرق كچرلر . باداناچي ايرمنيلر دخي آرته لرنده دستيلرايه مرمر
 كيرجندن جلاب اولمش بيض بائانه ايله اللرنده اوزون صيريقلر اوچنده
 دو موز قيلي فورچه لريه قارارمش اولري ، ديوارلري آغارته رق « سڪسن
 آخچاكي آلوب آغر درم . (يآتمش - يتمش) (آخچا - آچه) ويسان
 اولماز » ديوارني لهجه سيلاه ياوه لر سويابه رك عبور ايدرلر . ايوب
 اويونجاچيلري آرابه لراوزره دكانلري قلمش بورولرله ، طرلرله ، فيراقلرله
 خرده دف ودوبه لك ، كنجچه ، صچان وقوشلرله ، كوزلر كورمه دك شيطنتلي
 اويونجاقلرله زين ايدوب عبور ايدرلر . بو اصنافك آلاينده آق صقاللي ،
 كوزي سورمه لي چامبلرك ، مطروش اوتوز ياشنده كله پوشلي . اياغني نعليني ،
 بعضيسي سلاميه عورت طاقيه لي ، عورت نزيكي مشكل آدملرك اللرينه
 دوزمه دايه لري ، يوالده وپدرلري يايشوب آلايده كيدركن عورت تاقيه لي
 قوجه چايي « آدادي ! بن بو اويونجاغني ايستهرم » ياخود « ايسته م » ديو
 اغلايهرق كيمسي اللرنده طيرلاري ، دومبه لككري چالارق عبور ايدرلر ،
 غريب اصناف مقلدلريدر . اما « مقلدك ايماني صيچدر » ديو فتاوالر ديه ازار .
 آرابه جيلر آت بازارنده ادرنه آرابه سي وقوچي آرابه لري ياهر ق ، نيجه مصنع
 كوچوك آرابه لري كچيلره ، اشكلره ، ايري صمصون كلبلره چكديره رك
 عبور ايدرلر . پيش تخته جيلر سرو ، جوز ، چشير ، غساب ، چنار
 تخته لرندن پيش تخته لر ياهر ق عبور ايدرلر . اسكمله جيلر مطالا ، منقش ،
 مشبك اسكمله لر ياهر ق كچرلر . فراشچيلر كذا . تابوتچيلر عالم آخرتي
 حاضر ونه ياد ايتديرمك اچون اوزون سرو تابوتلر چكدر ك عبور ايدرلر .
 تابوتچيلرك ياني باشلرنده جنازه بيككري « بابا ! ايني آدم ايدى . الله رحمت
 ايله ، حق رحمت ايله » ديه رك ويانلرنده بشيوز قدر الي قازمالي ، كوره كللي
 كور قازانلر « بزده قازالم ؟ » ديه سؤال ايدر ك عبور ايتكلرنده برچوقلري
 بووضع اخرويدن عبرت آلير . كر كفچيلر دكانلري عورت كر كفلريله
 بزده بوپ كچرلر . حجاج تحت روانچيلري مصنع ، مشكل تحت روانر ياهر ق
 ونجه سني قاطرلره يوكله ده رك كچرلر . محفه جيلر بيكلرجه چفت مزين

مرتك بیغوب کچرلر . ییچیجیلر عربله اوزره تخته بیچرک کچرلر . صیواجیلر دکانلرینی صیوایوب نقش ایدرک کچرلر . جامجیلر تخته روانلرینه عبرتنامه الوان جاملر طاقه رق کچرلر . آلچی جیلر عربله اوزره آلچی دکرمنلرینی چویروب آلچی یاپه رق کذر ایدرلر . خراسانجیلر دکرمنلریله خراسان یاپه رق طی مراحل ایدرلر . طاغده کیرچ یاقیجیلر عربله اوزره کیرچ یاقوب یوزلرینه ، کوزلرینه بیاض کیرچ چکوب شقا ایدرلر . یاغلی کیرچجیلر سیسخانله اوزره یاغلی کیرچ یوکتوب جمله اتوابلری کیرچ ایچنده کچرلر . مرمر کیرچجیلر کذا . یانماش طاش کیرچجیلرده کذا . مرمر لرلر کونا کونا تاریخلری مرمرله قازیوب مرمردن قبردستارلری وسنک مزارلریاپه رق عبور ایدرلر . لوکونجی آرناووتلر طاش کیرچ ایله بزریاغی وپنه نی بریره قاریشدیروب آرابله اوزره طوقاقلر ایله لوکون دوکوب آرناووتجه تورکی ایرلیه رق کچرلر . صیویولجیلر صوکونکلرینه کنویرلریله لوکونلری صارارلر . اما بوتلر استانبولده نازلی اصنافدر . کارخانه لری ایاصوفیه ده صاریقجیلر ایچنده برکارخانه قدیمدرکه ابوالفتح بناسیدر ؛ پیرلری (ابوتراب) در . (رماه) ده شهید اولمشدر . آنده مدفوندر . کیرمتجیلر آرابله اوزره کیرمیت یوکلدرلر ، کیرمیت یاپه رق یوزلری کوزلری چامورلی چامورلی کچرلر . ارمنیدرلر . تخته قورشونجیلرک کارخانه سی سلیمانیه تیمار خانه سنک آلتنددر ؛ آرابله اوزره تخته قورشونلر دوکوب تخته قورشوندن کندیلرینه و آتلیرینه اثواب و بساط یاپه رق عبور ایدرلر . قورشون اورتوجیلر عظیم قبه لری آرابله ره یوکلنوب قورشون اورتهرک کچرلر . قالدیرجی آرناووتلر ، اللرنده قازمالری ، دمیر کوسکولری ایله یوللرده قالدیرم تعمیر ایدر شکلده مربع : « اوتولانه ماتوزینه سلطانه راحه ایورتا کته خابنفسه سلطانه یانه » دیه بو مرمرلری (البصان) آرناووتلری لسانی اوزره ایرلایوب کچرلر . قیاقانجیلر دخی آرابه اوزره قیباغان یوکلدوب عبور ایدرلر . طاش کسنلر آرابله اوزره عظیم طاشلر کسوب کچرلر . طاش چکیجی اشکجیلر ، التیوز قدر اشکجی ارمنیلر « چوش ، بیرداتدیره خالاسی ، چوش ! » دیوب ایرمنیجه

کرج جیان : اوجاق (۵۵) ، نفر (۵۰۰) . اصناف پاغلی کرججیان :
 دکان (۹۰) ، نفر (۶۰۰) . اصناف مرمرجیان : دکان (۴۰) . اصناف
 طاش کرججی جیان ، دکان (۷) ، نفر (۵۰) پیرلری (قاسم بن نصیر) در .
 اصناف مرمریران : دکان (۱۲۱) . اصناف لوکونجیان : دکان (۱۰) ،
 نفر (۱۰۰) . اصناف صو یولجیان : کارخانه ۱ ، نفر (۳۰۰) . اصناف
 کیره متجیان : دکان (۳۵) ، نفر (۵۰۰) . اصناف کریججیان : دکانلری
 یوق نفر (۱۰۰۰) . اصناف تختہ قورشونجیان دکان ۱ ، نفر (۵۰) .
 اصناف قورشون اورتیجی : نفرات (۳۰۰) . اصناف قالدیرجیان : نفرات
 (۸۰۰) . اصناف قیاغانجیان : دکان ونفر (۱۵۱) . اصناف طاش : کارخانه
 داود پاشاده (۱۰) ، نفرات (۱۰۰۰) . اصناف طاش کشان : نفر (۱۰۰۰)
 حمار (۱۰۰) . اصناف باداناجیان : نفرات (۴۰۰) . اصناف ایوب اویونجا-
 خجیسی : دکان (۱۰۰) . نفر (۱۰۵) . اصناف عربہ پاجیان : دکان (۱۵)
 نفر (۴۰) . اصناف پیش تختہ جیان : دکان (۵۵) ، نفر (۸۰) .
 اصناف اسکملہ جیان : دکان (۴۰) . اصناف فراشجیان : دکان (۱۰) ،
 نفر (۱۲) . اصناف تابوتجیان : دکان (۲۰) ، نفر (۵۵) . اصناف کرکفجیان :
 دکان (۶) . نفر (۲۰) . اصناف جاجحہ دستکاجیسی : دکان (۶) ،
 نفر (۲۰) . اصناف تخت روانجیان : دکان (۱) ، نفر (۱۰) . اصناف
 محفہ جیان : دکان - اسکدارده - بر ، نفر (۲۰) . اصناف بورہ
 اشکنجه جیان بر آمدرد . اصناف صودولابلری چرخجیسی : بر آمدرد .
 اصناف فرون یاجیان : دکان (۱) ، نفر (۱۰) ، اصناف قویوقازیحیلری
 مهندساردرد . اصناف ارغادان : نفرات (۱۰۰۰۰) . اصناف مهمل لغجی
 ارمیلر : نفرات (۳۰۰) .

بالادہ تحریر اولتان اصنافلرک هپسیده کارلرینی دکالرنده ، پیادده اوله ررق
 ایشله یوب متاعلرینی کوسترهدرک کچر . نجارلر عربلر اوزرنده کسرلر لرنده
 « برہ تختہ کتیر ، اکسر کتیر » دهرک ، بنالر دیوار یاپه ررق « طاش کتیر »
 چامور کتیر ، تکنه کتیر « دهرک کچرلر . کرسته جیلر آرابلر اوزرده دیرک .

بواصناف عبرت کارلرک هربری پادشاه حضورنده مهارت لرینی اجرا ایدرک اویله عبور ایدرلرکه توصیفی دیل و قلم ایله قابل دکل . بونلرده دف و قدوم چالینور ، های و هوایلری اوقدرشدتلی اولورکه استانبول ولوله لرندن لوزه ناک اولور . اما بونلرک مهتر خانه لری یوقدر . چونکه اصل معتبردائی بریرده طورر اصناف دکلردر . جمله سی قرق اصنافدر . کار خانه لری قاطر خانیدر . جمله سی بی سلاح آملردر .

اصناف نچاران معماران — کارخانه لری وفا قربنده دوغرامه جی باشی کارخانه سیدر . اما بویوک اغالق اولدیغندن جمله اختیارلریله استادلری خانه سنده ساکن اولور . کامل یتیش خلیفه سی واردرکه هربری استانبول کچی برقلعه ، آیاصوفیه وسایمانیه کچی برجامع پامغه قادرلدر . یتیش کتبخدا ، یتیش چاوش بتون کون آتار ایله استانبولی طولاشوب حدودندن طشره و طریق عام اوزره ، یاخود برغرب و فقیر خانه سنه حواله اوله رق خانه یانلرک حقدن کلوب اولرینی ییقمغه مأمورلدر . یاپان استادک ده حقدن کلیرلر . اوچیوز عدد اصناف یماقلری واردر . پیرلری قدیم ایامده (حیب نچار) ایدی . انطاکیه ده مدفوندر . انطاکیه قاعه سنی کندوسی یایمشدر . اما حضرت رسول عصرنده کی پیرلری (ابوالقاسم عبدالواحد النچار) در . حضرت سلمان قرق ایکنجی کمر بسته سیدر . بعدالفتح مکّه مکرمه یی، حرم شریفی بوذات مجدداً بنا ایدوب بیت شریفه ایکی باب سعادت یایمشدر بعده یوسف حجاج ظالم مکّه یی تخریب ایله جانب غربده کی قیوی سدایتدی حالا جانب شرقده برباب معلا قالدی . ابوالقاسم النچارک قبری (اسوان) قلعه سنک شرقده حضرت نعمان غارنده در .

اصناف نچاران : (۴۰۰۰) جمله اصناف بنیان : (۴۰۰۰) نفرات ، اصناف کراسته جیان — دکان ۹۹۹ ، نفر ۱۰۰۵ ، اصناف یحقیجیان : دکان ۳۰ ، نفر (۱۰۰۰) اصناف صیواجیان : نفرات (۱۰۰۰) . اصناف جاجیان : دکان (۷۱) ، نفر (۴۰۰) . اصناف آلچی جیان : دکان (۲۵) ، نفر (۵۰۵) . اصناف خراسانجیان : دکان (۱۵) ، نفر (۴۰۰) . اصناف

میداننده رسن بازلق ایدن اسکدارلی محمد چلی خط شریف ایله سر چشمه پهلوانان ایدی . آنک دفتریه بوجزیره دنیاده کشت و کذار ایدن پهلوانلر جمله ایکوز نفردر . خداملری ده داخل حساب ایدیایرسه ایکی بیک آدملردر پیرلری (داود حبلی ابن امری القیس) در . بوداود حیرر قلعه سنه رسن بازلق ایله چیقوب فتحه خدمت ایتدیکندن سلمان بلین باغلا یوب رسن بازله پیر ایلمشدر . قبری (همدان) ده در . باباسی امری القیس قریش قبیله سنک انک فصیح ، انک بلیغ برشاعری ، یعنی شعرای عربک فریددهری ایدی لامری القیس البلیغ هذه الابیات

یتمی المرء فی الصیف الشتاء اذا جاء الشتاء انکسره
ولا یرضی بحال واحد « قتل الانسان ما انکفره »

صوک مصرعی قبل نزول القرآن لفظ قرآن اوزره دیمشدر . کندوسی کافر ایدی . آخر حرقیل قراله واروب (قیصری) ده فوت اولدی . کورنده یاتار .

اصناف آتش بازان — نفر ۷۰ پیرلری (ابو عمر واسطی) در . سلمان پاکک بشنجی کمر بسته سیدر . قبری (قوم) ده در . بوقومک کوردیکمز خارقه نما ، عجیبه وله رسا معرفتلی ، هله ۸۲ سنهسی قویحستان دیارنده (رملیه الحمال) شهرنده کوردیکمز عجایبلیری ایکنجی جلده مصر سیاحتنده تحریر اولتمشدر مراجعت اولنه . اویله برصنعت درکه مثنای برکیمسه ایتمشدر . مکرکه بوقنه اشتهار ویرن ابوعلی سینا ایتمش اوله !

پهلوانلرک انواعی : پهلوانان شب باز یعنی خیال ظالجیان ، پهلوان خیال ظل تصویرجیان ، پهلوان قوقله باز ، پهلوان باش قوقله باز ، پهلوان زورباز ، پهلوان کوزه باز ، پهلوان چناق باز ، پهلوان سینی باز ، پهلوان کاسه باز ، پهلوان یرنده باز ، پهلوان شیشه باز ، پهلوان قدح باز ، پهلوان حقه باز ، پهلوان بیضه باز ، پهلوان کاغذباز ، پهلوان کله باز ، پهلوان یووارلق باز ، پهلوان قومار باز ، پهلوان آینه باز ، پهلوان چرخ باز ، پهلوان شمشیر باز ، پهلوان پاچله باز ، پهلوان سورمه باز ، پهلوان میمون باز ، پهلوان کویک باز ، پهلوان آیوباز ، پهلوان حمار باز ، پهلوان سیلان باز .

دودوك ، كار عربی دودوك ، كار مجار دودوكی ، كار مهتر دودوكی ، كار مزمار دودوكی ، كار دانكیا دودوكی ، كار طلوم دودوكی ، كار ایوب بورسی ، كار درویشان بورسی ، كار شیشه بورو ، كار ترانیه تا بورسی ، كار افراسیاب بورسی ، كار پرنچدن مهتر بورسی ، كار لوطوریان بورسی ، كار انكلین بورسی ، كار ارغنون بورسی ، كار دمیردن آغیز طنپوره سی ، كار جان دونبه لکی ، كار ایوب دبلکی ، كار یمنی دبلکی ، كار مقرنه دبلکی ، كار طبل باز ، كار چغانه ، كار فلجان سازی ، كار چاره جی رقاص ، كار قامش مزمار ، كار شانه زمار ، كار كف - بالاده تحریر اولنان اصنافلرک هر بوسی سیسرخانه لر اوزره ، کیمی پیاده دکانلرده ذکر اولنان سازلری پاهرق عبور ایدرلر .
 خنکار مهتر باشی سی بو استاد سازجیلره پیرو اولوب سکزرقات مهتر خانه [۱]
 چالنه رق و جمله استادلر یابدقلمی سازلری چاله رق او قدر بیوک برهای وهوی ایله عبور ایدرلر که کورنلر دجال ظهور ایتش ظن ایدر ! بوکا یماق اولان اصناف ۷۷ .

اصناف بازبان جانبازان پهلووانان — استانبولده حاضر بولنان جانباز پهلوانلر اون اوچ نفر درکه هربری اییدن کند آته رق افلاکه طوغری عروج ایتدکلرنده فلک اعلاده حضرت عیسی و کرویوان ایله مکالمه چیقیورلر ظن ایدیلیر ! اسکدارلی محمد چلبی ، مغربلی حاجی ناصر ، اسکندریه لی حاجی علی ، خریوطلی شائی حسام ، بروسه لی قبادی ، عرب کیرلی قره سجاه ، قنبر اوغلی ، قیز پهلووان . بونلر پادشاه حضورنده ترازولی ، ترازوسز قبادی پابوج ایله ، کیمی اللرنده برر دستی ایله ، آرقه لرنده برر همار ایله ، کیمی اللرنده یالین قلیج ایله ، والحاصل ایکیوز پاره آلت بازی بازان ایله عرض معرفت ایدر . غلطه قله سنک تا ذروه اعلاسنده کی طوب فله که قدم باصمش عرب ، عجم ، روم ، هند ، یمین پهلوانلر ایدر . سور همایونده ، آت

[۱] آرقه سی صره سکزرقات مهتر خانه چالنیق اصل اصنافک ریسلرینه مخصوص اولدیغندن دیگرلری بوکا یماق اوله رق آلایه کیدرلر . او حالده مهتر خانه چالنیق ایکی اصل اصناف اراسنده فارقه دیمکدرکه بو اصول ترتیب دیوانی ، اصنافلرک بری بری اوزرینه کیفیت تقدملرنی ، دیوانک اصول تشریفاتنی افهام ایدر .

مولويخانه لرده ده چالنور . حضرت رسالت يکرمي بش ياشنه بالغ اولدوقده حديجه کبرانک مالي و (ميسر) نام کوله سنک مراقتيه (بصري) شهرينه آندن شام شهرينه تجارته کيتدي . انا حضرت شامه قدر کيتميوب بعض اسبابه مني جبل قيسونده قالدي که ، حالا اويره «قدم النبي» ديرلر . آندن مکه يه دونه رڪ خديجه يه استقامته حساب ويردي . اوسنه خديجه انا قرق ياشنده محلوله اولديني حالده حضرت رسوله محبت ايدوب منکوحه سي اولدي ليه زفاده دق قدوم ، رباب ، ناي سازلر چالندي . سير جزيره لرنده بووجهله مسطوردر . بوروايته استناداً سماعخانه لرده ني چالنور . مؤثر برصداسي وار . آدمک روخنه صفا ويرير .

اصناف کار موسيقار — دکان ٦ نفر ١٥ بوني حضرت سلیمان عصرنده فيثاغورث توحيدى خايغه سى موسى موسيقارى يعنى مثقالى ايجاد ايتشدر . قديم برسازدر . بونک ده بطل ، گرفت کي نوعلري واردر .

هزکاران جنکيجان — دکان ٢ نفر ١٠ بوني سلیمان ني زماننده دفع سودا اچون فيثاغورث حکيم تأليف ايتشدر . اما طرفه هيئت ، قرق تللي ، فيل خورطومى کي برسازدر . که صداسي آده حيات ويرير .

اهل هوای قدوم وکوس وطلباز و دبلکيجان — دکان ونفر ١ مشکل برمعرفدر که نقره نك يوزلرينه دوه خامي چکوب زيل وسائر طاقوب چالمقدر . اهل هوای آدم کاريدر . بزم ايلده برآده مخصوصدر .

کار طانبورجيان ، کار صانطورجيان ، کار عوادان ، کار قانونجيان ، کار چار طايبيان ، کار روضه جيان ، کار ششتاريان ، کار ششخانه جيان ، کار قوپوزجيان ، کار چوکورجيان ، کار چشده جيان ، کار قاره زورناجيان ، کار پونقار جيان ، کار يلتمجيان ، کار موغى جيان ، کار تل طنپوره جيان ، کار بربط جيان ، کار افلقجيان ، کار کمانچه جيان ، کار صوندارجيان ، کار شريقجيان ، کار قبا زورنا جيان ، کار جوره زورنا ، کار آصفي زورنا ، کار عربى زورنا ، کار عجمى زورنا ، کار شهرى زورنا ، کار بلبان ، کار نفير ، کار نقرى ، کار قوال چوبان ، کار قبا دودوک ، کار يالى دودوک ، کار چيغيرتمه

اهل کار رباجیان — رباب ایلیکین (عبدالله فاریابی) دن قالمشسه ده سلیمان نبی حضورنده دخی چالمشدر . اوچ تارلی قدیم برسازدرکه موسیقینک هپسی بونده اجرا اولنه بیلیر . حضرت رسولدن اول ساز حرام دکلدی . ساز قدیم ارغنون عبرت نما : داود نبی بوساز ایله زبور آیتلرینی تغنی ایدرمش . اوللری شرقده ایجاد ایدلمشسه دهشمیدیلرده فرنگستانه مخصوصدر ارغنون عدد ۳۰۰ در .

درتعریف ارغنون — هر دیرده مؤذن محفلرینه شبیه برر محفل اوزرنده بولنور . ایکی عدد کوروکلری جاموس دریسندندر . هر کوروکی اوزرهبان چکرلر . برکوروک اینتجه دیکری قالدقار . روزکارلری برر صنعت ایله بو سازلرک چرخلرینه دو قونور . چالار . هر سازک دلیکلرینه کوره پارماق کبی شیپار دلکلره باصوب اصول ایله صدا ویریر . اما بو اوچبوز سازلرک محرکی اولان کوروکلرک روزکارلری زنبه که ، چرخلره اورور . بوسازلر صوت حزین ایله رهاوی مقامندن صدا ویردکجه رهبانلر مست اولوب زبور آیتلرینی او قورلر . بونلرک نیچه لری کندولرینی طواشی حالته قورلر . مقصدلری بلوغه واردقلرنده نفسک کندیلرینه غلبه اتمه سنی منع ایتمکدر . بونلر بشر بشر کوروکلرک اوزرلرینه چیقوب ، کوروکلرک اوست قیاقلری چیقوب اینرکن مؤثر ، خوش آواز ایله ارغنونه موافق ، مسلسل زبور آیتلرینی رهاوی مقامنده او قودقلرنده ایشیدنلر مهوت مست حیران اولور . بو ارغنون سازینی حضرت داود (رها - اورفه) شهرنده ایجاد ایتدیکیکچون مقامنه (رهاوی) مقامی دیرلر . کورمکه محتاج برسازدر . مشهوردرکه (ع) شنیدنکی بودماندیدن دیمشدر ، حقا که شکر یمشدر .!...

اصناف نیزنان قدیم — دکان ۴ نفر ۱۴ . ایلیکین حضرت موسی چوبان ایکن قوال چالمشدر . بوسازلر قامشدن اولوب بطل دو آهنگ ، نای ، گرفت شاه منصور ، دو آهنگ . بطل داودی ، سرهنگ ، سپورکه والحاصل اون ایکی کونه نی واردر . بوسازه علمای روم سهل رخصت ویرمشلردر . زیرا سلطان العلماء اولان حضرت مولانانک حضورنده چالمشدر . الی الان

اصناف مەھتەران كوسجيان — كارخانى ۱ . اودون قېوسنىڭ ايچ يوزىدە
 بېقىچىلاردا برعظيم كارخانىدە دركە ايچىدە يوزاللى چىقت دوه كوسلىرى ، عثمان
 خان تانىنىڭ خوتىن سۈرىنە كىتوردىكى فىل كوسلىرى واردى . ھەربىرى بىرھام
 قەبەسى قىرگاير . بىرام كىچە لىرنە ، بىرام كونا لىرنە ، سۈر ھايونلاردا ،
 اون سىزى دولتىك ايدىچىلىرى بىرلىشكەنلەردە بۈكۈسلىر چالغۇر ، صدالرى رەد
 وار اوجە بىيۈستە اولور . پىرلىرى خاقان چىندىر . انكىچون « كوس خاقانىان »
 دىرلىر . اما حضرت رسالتپناه غزالىرنە كوس و تقارە چالان (بابا سۈنىدىك
 ھىندى) دركە حضرت حمزە باصفانىك كىر بىستە سىدىر . قەبرى (موصل) دە
 (جىرىس نىچى ع م) جىنبىدە در .

اصناف ئاۋور زورناجيان — دكان ۷ نفر ۴۰ بوآلتىك دە موجدى
 (.....) در . قەبرى (اياصولوق) شەھىر قىدىمىدە در . اسلام ايلە ارتخانىدە
 اختلاف واردى . كۈن باشىنە برشىء جىدىد ايجاد ايتىدىكى كىي طبل دىخى
 چالاردى .

اصناف داۋولجيان — خاندان آل عثماندا ايلكىن داۋول چالدىران
 (اورخان غازى) دركە حالا (بروسە) دەكى قەبرى اوزىرنە قىرمىزى اورتولى
 بىرطىل كىر اصيلى طورور . بو طىلك ۱۰۰۰ سەسى حدودىدە اكىرى فاتىھى
 عصرىدە قىرتىدىن چالدىنى غىغە ايلە مەروى ومىتتىر .

اصناف دائرە جيان — دكان ۱۰ نفر ۵۵ . دائرە ايلكىن حضرت سايمان
 ايلە بلىقىسك زىفانى كىچەسى چالنىشىدۇر . بەدە فاطمە الزھرا اون سىزى ياشىدە
 ايكىن حضرت على يە نىكاح اولدى . لىلە زىفادە بابا عمرو ، حضرتك خوش
 خوانى (حمزە بن تىم) دائرە چالوب سۈر ايتدىلىر . آنكىچون دائرە زىنلىك
 پىرى (عمرو عيار) در . بودائرە نىك حلال اولمىسە كىچە : حضرت رسون
 (اعلناوا الزىفان ولو بالدىفان) بىور مىشلىردىر . آنكىچون عربستاندا دائرە
 چالغۇ حلالدىر . حتى توحىدلىرە بىلە چالارلىر . اما جالاجىلسىزدۇر . كىركە ايچىدە
 حلقە لىرى اولە ، كىركە سەدىقكارى اولە . عربستانك اكىرتى رىرلىرنە سۈرلىردە
 خىتابلىردە ، زىكات و ىرىلە جىك مىللاردا دىف و قىدوم چالغۇ شىرىدىر .

دخی بولمق کر کدر . دیه سر مهتران دعوا ایدنجه مهترلرک آلائی مقدم کتمک فرمان اولندی .

چالیجی مهتران — کارخانه (۱) نفر (۳۰۰) در . پیراری چشیددر . حضرت عصرنده زورنا چالمدیغندن پیر حقیقیری یوقدر . بونلر اهل اسلام آراسنده امویلر دورینه قدر یورد ، فرجه بوله مدیلر . کارخانه لری خنکار سراینک بانچه قپولرنده دیر قپو قربنده برکارخانه عظیمدر . اورتہ سنده سربلند ، چار گوشه برقله عظیمی واردر . هرکیجه بعد العشا اوچ فصل ، برجسکی حربی چالوب پادشاهه دعا ایدرلر . سحر وقتلرنده ، صباحه اوچ ساعت قدرقالدیغنده ، ارباب دیوانی دیوانه وجهه بی صلاته اوایندر مق ایچون یینه اوچ کره فصل لطیف ایدرلرکه بیدار اولانلره حیات ویریر ، قانون عثمانیدر . بونلر غایت ملتفت ومعزز اصنافلردر . علوفه لری آغیردر . ارباب دیوان وزمره احيانندن بری برمنصب عالی یه نائل اولسه بومهتران تهنیه ایچون اهل منصبک خانه سنه واروب اوچ نوبت فصل ایدرلر . اکر صاحب خانه حاضر دکلسه اهل بیتته بر فصل چالوب کیدرلر .

کارخانه مهترانیدی قله — نفرات ۴۰ . بونلرده بعدالعشاءوعلی الصبح اوچ فصل ایدرلر . قانون ابوالفتحدر . استانبولک درت مولویت یرنده ، ایوبده ، قاسم پاشاده ، غلطه ده ، طوپخانه ده ، بشکطاش ، روم ایلی حصارنده یکی کویده ، روم ایلی یکی حصارنده ، قواق یکی حصارنده ، بک قوزده اناطولی حصارنده ، اسکدارده ، قز قله سنده ، دخی یینه عشا وسحر وقتلرنده مهتر خانه لر چالمنسی ، صوباشیلرک ، قاضیلرک ، دیوان دومارلرینک بیدار بولمنسی قانون ابوالفتحدر . چونکه ، عصر فاتحده بورالر سرحد حکمنده ایدی . حقیقته نظر اولنسه هنوز بیه سرحددر . درت مولویت یرده مهتران بیرون نفر ۱۰۰۰ بونلرک پادشاه کارخانه لرندن علوفه لری یوقدر . انجق سورلرده فصل ایدوب کار ایدرلر . چوغنی (لدروس) کوینده ، (ترقوز) ده ، (بلاطه) ده ساکنلردر . جمله سی مهتر باشی یه منسوبدر . برسوره کیتسه لر مهتر باشی یه برهدیه تقدیم ایدوب اذن آلورلر .

اصناف زردسته جيان — دكان (٨) و نفرات (٣٥) در . پيرلری
 قاسمدر دولکیرلر پيرينک اولاد که تریدر . بوزردسته جیلر دکانلرنده زردسته
 رچلک ، مطرق ، لبوط ، میچک ، عصا ، ارقانشاغسی ، چوکان یاهرق
 کچرلر . آندن دوغراماجی باشی کزیده عسکریله پرسلاح اولوب سکز قات
 مهتر خانه لرین چاله رق عبور ایدرلر .

اصناف زورناچی باشی — بو طائفه ایله معمار باشی طائفه سنک حضور
 شاهانده شو صورتله عظیم مجادله و مباحثه لری کچدی :

معمار باشی — پادشاهم بز حیب نجار کوچه کیز زورناچیلر چمشید
 صنعتی طومش بر آلائی دجال قومیدر . بز پادشاهمه سرایلر بنا ایدرز ،
 سلاطین جامعلری مرقدلر ، و آثار نجیبه لر بنا ایدرز . قلعه لر فتحنده
 تعمیر و ترمیم ایچون اوردوی اسلامده لزومز واردر . بوجهته بز اوکجه
 آلائی ایتلی یز .

جواب مهتر باشی — بزم خدمتمز پادشاهمه هر بار لازمدر بر جانبه متوجه
 اولسه مهابت ، شوکت ، صلابت ، شهرت ایچون دوسته ، دشمنه قارشى طبل
 قدوم ، نفیر دوکدیره رک کیدر . خصوصیه جنک یرنده غزات مسلمینی
 ترغیب ایچون یوز یکر می قولدن جنک طبلنه و کوس خاقانیلره طره لر اورمغه
 صفه باشلا یه رق عسکر اسلامی جنکه قالدیرمغه سبب اولوروز . پادشاهم برشیدن
 الم زده اولدقده حضورنده اون ایکی مقام ، یکر می درت شعبه ، یکر می درت
 اصول ، قرق سکز ترکیب موسقی فصلی ایدوب پادشاهمیزی مسرور ایدرز .
 حکمای قدما قولنجه ساز ، سوز ، خواننده ، محبوب آدمک روخنه صفا
 ویرر . بزده روحنه غدا و یریحی اصنافلر دتر . سنکه معمار باشیسک جمله
 اصنافک روم وارمنی و چنکانه لر در لوکونجی ؛ صویوچیلر در . هله
 لانجی و نجسی حریفلرده واردر که جمله اصنافک مذموم و منحوسلر در .
 پادشاهم ! بز بو اصنافی اوزریمزه تصدیر ایتدیرمه یز . جمله مهتر خانه اوچانجی
 قیرلنی ارتکاب ایدرز . عرض پادشاهی یوقیدر که بر آلائی حشرات آلایمزه
 تقدم ایده لر . باخصوصکه زده علم رسول الله اولسه اوراده طبل آل عثمان

در . بونلر دکانلری هندیسرکاریسی پیش تخته و صندوقه لرله زین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف خراطین یعنی چیقرقچیان — دکان (۵۰۰) و نفرات (۱۰۰۵) در پیرلری (ابوعمید خراط) در . سلمان پاکک کمر بسته سی قرق اوچنجی پیردر . اما بوکاره شهرت ویرن حضرت (ابراهیم ادهم) درکه سحر اعجاز چیقریق ایشی ایشلردی . بو اصناف ده تخت روانلر اوزره دکانلرینی کونا کون چیقرقچی کارلریله تزین ایدوب ایشله یه رک عبور ایدرلر .

اصناف هالاجیان — پیرلری امام حسن رضی الله عنه در . حضرت هلال هدایا کتیردیکی توارینخده مسطوردر . قبر شریفی مدینه منوره بقیغنده در کمرینی بالذات حضرت رسول باغلیوب کریمه سی اولادی اولدیغندن باغرینه باصمشر .

اصناف قاشقچیان — دکان (۳۰۰) و نفرات (۱۰۰۰) در . پیرلری (تقی عجمی) در . زمان سعادتده معلقه [۱] یوق ایدی . خمس مبارک دیه رک صاغ اللریه تناول ایدرلردی . بوتقی عجمی حضرته برقاشیق یاپوب تقدیم ایدی برادری سلمان پاک باین باغدی .

اصناف قوطوجیان — دکان (۱۰۰) نضر (۱۰۰۰) در . پیرلری خرم هندیدر . یمنده ساکن اولدیغندن و بس القرنی کمرینی باغدی . قبری حبش سواکننده در . بونلرده سیار دکانلرینی قوطولرله زین ایدوب عبور ایدرلر . اصناف وارولجیان — پیرلری نامعلومدر . وارولجی اصنافن برقتوتده کورمده . بونلر تخت روانلر اوزره آردج ، سرو ، چام تخته لرندن وارول کوروللریله رق تبدیل جامه ایه کچرلر .

اصناف نعلنجیان — دکان (۱۳) و نفرات (۱۰۸) در . پیرلری (صنع الله ابن ابوالقاسم عبدالواحد النجار) در . باباسی عبدالواحد دولکر - لرک پیری ایدی . اوغلی دخی نعلین پاپاردی . قبری کوفه ده در . بونلرده نعلین یابه رق عبور ایدرلر .

اصناف آئینہ جیان — دکان ۹۰ نفر ۱۰۵ پیرلری (جسام الدین نجفی) در . امام حسین بلین باغدی قبری میدان کربلا در . بونلرده دکانلرینی نیجه بیک آئینہ موزون ایله زین ایدوب کچرلر .

اصناف صباغان یعنی بویاجیان — (۵۰۰) دکان و (۸۰۰) نفر در . پیرلری عامر بن عبدالله الصباغدر . سلمان پاکک بلین باغدیغی پیرلرک قرق یدنجیسی در . اوتوز درت یاشنده وفات ایتمشدر . قبری یمنده در . بونلر عربہ اوزره دکانلرنده الوان بز لر بویایوب ایپلره سره رک عبور ایدرلر .

اهل صابر خیر کار یعنی بویاجی توقاچیسی — دکان (۱۰۰) و نفر (۸۰۰) در بونلر خیر کار آملر در . بعض ظریفلر ترا کتله بر آدم سوکک مراد ایتسه لر « خیر باشکه » دیرلر یعنی بویاجی توقاچی باشکه دیمکدر . بونلرده عربہ اوزرنده کی دکانلرنده بز طوقاقله یه رق کدر ایدرلر .

اصناف تاجران بدستان غلطه — بوده قلعه کبی درت دمیرقبولی وقورشون قبه لی ، ایکیوز دولابی ، یوز عدد پاسبالی ، الی عدد دلالی متین بر بدستاندر جمله نفراتی ایکیوز اولوب یوز دخی دولابی واردر . بوراده استانبول بدستانلری کبی ذی قیمت بیع و شری اولمز . متاعلری چوقه ، قوماش ساقز کبخاسی ، ساقز دیمیسی ، جزائر احراملرندن عبارتدر . بونک آملری مسلح اوله رق بدستان جدید نفراتیه تبدیل جامه ایده رک عبور ایدرلر . زیرا اکثریسی جزائر روملرندنر .

اصناف زیادجیان — (۷۰) دکان و (۱۰۰) نفر در . بونلر دکانلرینی زیاد ، مسک ، دها برچوق خوشبو دهینات ایله تزین ایدوب عبور ایدرلر . بعدہ یکی بدستان شیخلری و نقیلری سکز قات مهتر خانه ایله کچرلر .

اصناف دوغراماجیان — کارخانه لری وفا قربنده اکمچی اوغلی تر به سی قربنده درکه سلیمان خان بناسی برکار خانہ عظیمدر . دوغراماجی باشی یعنی صدفکارچی باشی آنده ساکن اولور . نفرات (۱۰۰) .

اصناف صدفکارجیان — (۱۰۰) و نفر (۵۰۰) در پیرلری (شعیب هندی) در . سلمان پاک بلین باغدی قبری هندده جزیره (سرندید) ده

- اهل عیار میانجیان بازاری — دکان یوق . نفرات ۳۰۰ .
- بونلرک آلایلرندن سوکره بدستان عتیق شیخلری ، نقیلری ، دعاچیلری بدستان کتبخدا سیله رکاب رکابه آت باشی برابر کیدرلر ، ارقه لرنده چفته کوچکلر ایله سکنز رقاقات مهترخانه کچرار .
- اصناف جماعت بدستان جدید — بوده فاتح سلطان محمد خانک بناسیدر . اسکی بدستانه یوز آدیم قدر قریبدر . بونکده شکل و بناسی همان اسکی بدستان کیدر . آنجق شمال جانبنه زناخیلر قپوسنه التی قدمه طاش نردبان ایله چقیلیر . غربه حکاکلر قپوسی ، جنوبه چادر جیلر قپوسی ، شرقه تاجیلر قپوسی آچیلور نردبانسز قبولدر . بونکده زیر زمینلری قویدر . سراپا قورشونلی قبه در . ایچنده جمله التی یوز دلال ، جمله بیک عدد نفراتدر . اما بونده بدستان عتیق کبی ذی قیمت جواهر مقوله سی اشیا ساتیلمز . جمله حریره والبسه فاخر دیه متعلق متاعلر بیع اولنور .
- اصناف خواجهکیان بدستان — جمله ۱۰۰۰ . مال قارونه مالک تجار قاعدین واردر که ماللرینک حسابی لایعد ولایحصادر . اما غایت صلحای امتدن کیمسه لردر که « الکاسب حیب الله » دیوب ، دکانلرینی عروسک کبی زین ایدرک موعذب و محتشمانه عبور ایدرلر .
- صنف دلالان بدستان جدید — عدد ۷۰ پیرلری (ابوالندا) در . دینلمشدی . بودلالر اسکی بدستان دلاللرینه مقیس اولمیوب مسلح و مزین و ذی قیمت عاریتی اثوابلر ایله آلائی ایدرلر که جمله تماشا جیلر حیرتده قالدورلر .
- پاسبان بدستان جدید — ۵۰ پیرلری (غفیر هندی) در دینلمشدی . اللرنده بالته و حربه ، بللرنده شمشیر آتش تاب ایله اوکلرنده نیجه مصنع فانوسلر یانوب « آسا دور آ دور آ » دیه فریاد ایدرک عبور ایدرلر .
- حمالان بدستان جدید — ۳۰۰ پیرلری پیغام علیدر . بونلر ارقه جیلرک بدستان صندوقلرینی کتوره رک برهای هوی ایله عبور ایدرلر .
- اصناف دلالان بدستان بیرون — پیرلری (ابوالندا) در . کتفلرنده نیجه بیک غروشلق ذی قیمت البسه لراه طی مراحل ایدرلر .

اصناف آلاجه جيان تيره وشام — دکان ٧٠ ، نفر ١٠٠ . بونلر
سيسخانه لر اوزرنده کي دکانلرينک شام وهد آلاجه لريني طوقويه رق عرض
مهارت ايدوب کچرلر .

اهل کسب پيشمالجيان — کارخانه ١ ، نفر ٤٠٠ . کارخانه لري قرق چشمه
قربنده برکارخانه عظيمدر . دکانلريني قرق قلم پيشماللريه زين ايدوب کيدرلر .

اصناف کماجيان — دکان ١٧ ، نفر ١٩ ...

تجاران دمجان — دکان ٥٨ ، نفر ١٠٠ .

اصناف بزجيان — دکان ٥٠٠ ، نفر ٦٠٠ . بونلر سرفيجه ، طربزون ،
استانبول بزلي ، و آصدار بزلي طوقويه رق کچرلر .

اصناف بزازان يوغه صيجيان — کارخانه ٢٤٠ ، نفرات ١٠٠ . بونلر
تکفوري ، بروجي ، ختايي ، شامي والحاصل کونا کون بزلي بافت
ايدرک کچرلر .

تاجران بزازان — دکان ٧٠٠ ، نفر ١٠٠٠ . بونلر بز دو قوييچيلرک
تاجريدر . جميع ذی قيمت احمد آباد ، محمودی بزلي ايله کچرلر . شمدي به قدر
تحریر اولنان متاع دو قوييچيلرک بررقات ده تاجرلري واردرکه برلکده آلايه
کلورلر . جمله سی ٧٠ اصنافدر .

اصناف خاليجيان — دکان ٤٠ ، نفر ١١١ . عربه اوزرنده کي دکانلريني
سلانیک ، عشاق ، قوله ، مصر ، اصفهان قالیچه لريه زين ايدوب عبور
ايدرلر .

اصناف عبا جيان — دکان ٣٠٠ ، نفر ٧٠٠ .

اصناف کبه جيان — دکان ١٠٠ ، نفر ٧٠٠ .

اصناف احراجيان صوف — دکان ٨٠ ، نفر ١٠٠ .

اصناف صوفييان — دکان ٤٠ ، نفر ٤٠٠ .

اصناف سپاه پازاری — دکان ٥٠٠ ، نفر ٨٠٠ .

اصناف حيله کار بيت پازاری — دکان ٤٠٠ ، نفر ٧٠٠ .

اهل کار عورت پازاری — دکانلري برابرلرنده در . نفر ٣٠٠ ...

اما معتمد کفیلاری وارد در . بونلرده اوموزلرنده کی متاعلریله « بیک غروشه جواهر قوشاغم ، ایکی بیک غروشه استفانم » دیرهک کچرلر .

اهل صنایع چوقه جیان — دکان ۱۰۰ ، نفرات ۱۰۷ . پیرلری (ابوالهدای حاجی) در . سلمانیدر . قبری مکده در . بونلر آرابه اوزره نیجه بیک پاصدار سایه . لوندرینه ، وژنتین ، قرقه شونه ، نمسه ، پارس ، مارلیه ، آنقونه ، لوندوره ، اشکرلد ، یمش چیله چوقه لری اندازه لیوب « آل آبیگ غروشلق ، آل آبیگ غروشلق » دیرهک کچرلر .

اهل صراف اطلاسجیان — دکان ۱۰۵ ، نفر ۳۰۰ . پیرلری (منصور اندلسی) در . سلمانیدر . قبری معلوم دکل ، بوقوم اکثری یهودیلردر . کونا کون اقمشه فاخره لری دکانلرنده تخت روانلر اوزره اولچه رک قطع منازل ایدرلر .

اصناف دیباجیان — دکان ۱۶ ، نفر ۲۵ . بونلر تخت روانلر اوزره زراندوز شیب زرباف سرنکلر زین ایدوب مسلح عبور ایدرلر .
اهل کار قطفه جیان — دکان ۷۰ ، نفرات ۱۰۰ . بونلرده دکانلرنده قطفه طوقویوب صنعت و متاعلرینی عرض ایدرک عبور ایدرلر .

اصناف یاصدقیان سرنک و قطفه — دکان ۱۰۰ ، نفر ۴۰۰ . ماردین کاری ، بورسه کاری ، مرهملی قطفه و سرنک یاصدقلرایله دکانلرینی بزه دوب مسلح کچرلر .

اصناف دارایحیان — دکان ۱۰۰ ، نفر ۵۰۰ . بوفرقه ده دکانلرینی دارائی ، پولادی ، شامی لراه زین ایدوب حریر طوقویه رق عبور ایدرلر .
اصناف خلعتجیان حریر — دکان ۵ ، نفر ۱۰۵ . بوزمره (قوشاقلق) تعبیر ایتدکاری یدی بابت خلعت پادشاهی لری دو قویه رق خلعتلری زین ایدوب کچرلر .

اصناف مخمجیان — دکان ۱۷ ، نفر ۴۰ . بویشه کارلر قرمزی و کونا کون مقدم قوشاقلری پافت ایدوب دکانلرینی آنلراه زین ایدرک عبور ایدرلر .

جہاں الی یوز دکاندر . قات قات جہاں ایکی بیسک دولابدر . ہر دولاب صاحبی فراغت ایدوب فروخت ایتک دیلہ سہ بشر بیسک غروشہ توتیا کبی صاتیلور . صباحدن قوشلق وقتہ قدر ایشار برکارخانہ عظیمدرکہ ایچندہ جہاں ذی قیمت اشیا بولنور . بوندہ بیکر ، ایکیشمر بیکر کھی یہ مالک بازرگانلر واردر .

اصناف پاسبان بدستان عتیق — نفر ۷۰ . بونلرک ناظرلری پادشاہک خزنہ دار باشیسیدر . بونلر کیفیلی ، باینلی مسامان آدملردرکہ ہر کیچہ بزازستان ایچندہ کی قندیلری چراغان ایدوب یاقارلر . پیرلری (عقیرہندی) درہ سلمان کمر بستہ سیدر . قبری مصردہ در . بونلر اویلہ معتمد آدملردرکہ بدستانہ اولان دولابلر آچیق قالبو نیجہ مصر خزنہ سی ، حسابنی انجق باری بیلور مجوہرات ، مرصعات میدانہ یاتدینی خالدہ اصلا وضع ید ایتزلر . اللرنده فانوسلری ایلہ « آشاردرہ دوتہ های » دیہرک عبور ایدرلر . اما بونلر استانبولدہ کی قرق بیسک پاسبانلرہ قارشازلر . چونکہ کندیلری امر پادشاہی ایلہ کدک صاحبی دیدہ بانلردر . شہرا مینندن علوفہ آلوب یرلری محلول اولدقده بدستان حامللرینک مستحقلرینہ توجیہ اولنور .

اصناف حملان بدستان — نفر ۳۰۰ . پیرلری (پیغام علی) در . سلمانیدر . تبریزدہ در . بونلر بدستان خارجندہ خدمت ایدرلر . بدستانک درت زنجیرلی قبوسندن ایجری کیرمزلر . آنجق طشرہ دہ کی اصنافلرہ خدمت ایدرلر . ہر کیچہ اصنافلرک صندوق و متاعلرینی طاشیوب بدستانک طشرہ مخزنلرینہ حریق قورقوسندن استیف ایدرلر . طشرہ دکانلر بوش قالیر . زیرا ہر دکان صاحبلیری بعید یرلردہ اولور . بو حاللر دخی آرقلرندن یصلمہ سمرلری واللرنده جبللری وبللرنده قلیجلیری ایلہ عبور ایدرلر .

اصناف دلالان بدستان اندرون — پیرلری (ابوالندا) در . بونلردہ الی براتلی ، کدک صاحبی ، محتشم ، معتمد آدملردرکہ بدستان ایچندہ خدمت ایدرلر . طشرہ چیقامازلر . جہاں سی آلایدہ جواہر رخت ، قلیچ ، غدارہ ، کورک ، غیری ذی قیمت اثوابلر ایلہ اوموزلرنده عبور ایدرلر .

اصناف دلالان بدستان بیرون — جہاں ۲۰۰ اللری براتلی دکلددر .

کاری وزرا و وکلایه اعیان و کباره زردوز چرقاب یصدقلر ، مقعدو پردلر ،
ویکدیک و غناییلر ، شقه بندلر ، اکرلر ، تکلیتیر ، اطلس اوزره جینلکلر
ایشلرلر که کوره نك عقلی کیدر . صرمه نك شعشه سندن آدمک کوزی
خیره لیر . بوده پاک صنعتدر . تخت روانلر اوزرنده کی دکانلری اوزرینه
متاعلرینی زین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف نقاشان یغلغیجان — دکان ۲۰ ، نفرات ۲۵ . پیرلری (سراج-
الدین) در . سلمانیدر . قبری شام قربنده در . بونلر کونا کون بزله اوزره
سیاه قلملر کار ایدرلر . بونلرده صنعتلرینی عرض ایدرک پر سلاح عبور ایدرلر .
بو اصنافلردن سوکره نقاشباشی ، شیخ ونقیب و دعا جیلریله سکیزقات مهترخانه
چالهرق عبور ایدرلر . نقاش باشی به یماق جمله اون یدی اصنافدر .

اصناف بزازستان عتیق — استان بولک ازدحام و کزیده یرنده آل عثمانک
خزینة عظیمی بر بزازستان در که کویا قلعه قهقهادر . جمیع ارباب سفرك ،
وزار و اعیانک ماللری بونده در که زیر زمینده نیجه یوز دمیر قبولی مخزنلری
واردر . سنه ۸۵۷ تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد غازینک بناسیدر که کویا
شدادی بر بنادر . جانب اربعه سی طشره سنده کچه جیار ، صحاف و تاقیه جیلر ،
بوغاصجیلر . قلبدان و صرمه جیلر و قیو مجیلر ایله محاطدر . چار گوشه سنده
قلعه قبولری کبی متین ، قوی دمیر قبولری واردر . شماله ناظر صحافلر قپوسی ،
غربه مکشوف تاقیه جیلر قپوسی ، جنوبه مفتوح غزازلر قپوسی ، شرقه
کشاده قیو مجیلر قپوسی واردر که بوقپو اوزره قنادلرینی آچمش مهیب بر قوش
صورتی واردر . بو صورتی قپویه نقش ایتمکدن مرام « کسب و کار دیدکلری
بر هوا اولوب طیران ایدر وحشی بر قوشدر . اگر بوقوشی بر نزا کتله صید
ایده بیلیرسه ک بو بزازستانده کار ایده بیلیرسک » نصیحتنی افهام ایتمکدر . اما
حقا که عجیب رمز و وصیتدر . بو بدستان ایچره کارگیر پایه لر اوزره بر عدد
رصاص نیلکون ایله مستور قبه عظیمه واردر که جانب اربعه سنده دمیر قپاقلی
نیچر دلر واردر . دائرا مادار قبه اطرافلرنده آدملر کزوب دمیر قپاقلری
قپایه جق طبقه لری واردر . بدستانده کی شاهراه درت سوقاغک یمین ویساری

(ہزار فن چابی) نك هم معرفتی بر اصناف کاملار در کہ اوید قلمی سحر حلالدن نشان ویریر اویمهلر کتابلر ایچنده روان عزیز کی صاقلنور . بونلرده تخت روانلرده مقراض ایله اویمه اویره رق و کاغد اوزره یابیشدیره رق عبور ایدرلر .

اصناف نقلجیان سورهایون — دکان ۲ ، نفر ۵۵ . پیرلری (میسر ازهری) در . خدیجه نامزك خادمیدر . انس بلینی باغلا دی . بونلرک دکانلری قوصقه فرونی یاننده ، آق سرایده ، تحت القلعه ده در . اودون قپوسنك ایچ یوزنده شمعخانه مقابله سنده دکان نقلجی باشینك دکانیدر . بونلر بو آلایده شهر امینی مالیه سلیمانیه مناره سی بیچمنده کی بال مومنك رنگارنگ کافوریلرندن وشمه ورقی تلرندن اوجه سرچکمش مناره لر مثال منور ، مطلا نقللر ایلیوب هر برینی یوزر ، ایکیشریوزر ترسانه قراوانه پایزنلری چکوب واردیانلر « صاغه ، صوله چکک » دیو سپسی دودوکلری چاله رق عبور ایدرلر .

اصناف آجلی و بالجی — نفر ۱۰۰ بونلر رمضان کونلرنده ، عیدینده معصوملر ایچون یشیل بال مومندن طوطی و بیاض مومدن قومیلر یاپار . وچو ققلر ایچنده « علیجکم ، بالجق » دیه عبور ایدرلر .

اصناف باصمه جیان یاصدق — دکان ۱۵ ، نفر ۵۵ . پیرلری نقاشلرک پیری اولان فضل عباسدر . بونلرک دکانلری طرط حامی قربنده در . کارلری نقشلی و قطرانلی کونا کون بویالر ایله منقش یاصدقلر ، سفردلر ، پرده لر ، شطرنج بزلیری باصوب دکانلرنده ساتارلر . اما متین کاردر که نقدر سیاسه ک نقش متغیر اولماز . بونلرده باصمه لرنی کوستره رک کچرلر .

اصناف باصمه جیان چیت — دکان ۲۵ ، نفر ۱۰۰ . پیرلری ینه فضل عباسدر . بونلر اکثریا بکارخانه اوطه لرنده توقاد ، سیواس ارمیلری ، عجم و هندی باصمه جیلریدر . یورغان یوزلری ، چارشفلر ، پرده لر بصارلر که خیال پسنددر . بونلرده عرص متاع ایدرک پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف نقاشان زر دوزان — دکان ۲۰ ، نفر ۲۵ . اما نیجه سی خانه لرنده ایشلرلر . پیرلری (ابی سرح) در . سلمانیدر . قبری مداین ددر . بونلرک

کبی ارسلانلری اویاه تصویر ایدرلر که کورن هپسی بربرلرینه حمله یه مهیا طور ییورلر ظن ایدر . بومصورلرک سرچشمه سی (مثنالی صولوق زاده) ، (تریاکی عثمان چلبی) قلعه لر صورتی جنکیه تصویر ایتمکده بهزاد ثانی ایدیلر . پارمق قپوده کی (طاس باز په لوان علی) پادشاهلرک سردار ووزرانک روان وبغداد جنکلربی یازمه ده (ولی جان اول) کبی ایدی . وغیری فونده دخی جمشید ثانی عصر ایدی .

اصناف فالجیان مصور — دکان ونفر بردر . محمود پاشا چارشوسنده یردکانده ساکن (خواجه محمد چلبی) دیرلر برذات واردی . صالحای امتدن مسن برکیمسه اولوب سلیمان خانک صحبتیه مشرف اولمشدی . بالاده تحریر اولنان په لوانلرک ، سلف پادشاهلرینک ، نیجه مرسل پیغمبرلرک ، حسابسز قلعه لرله جنک وجدانلرینک دریاده کشتیلرک صورت مقاتله لرینک ، اوائل ایام استادلرینک سحر اعجاز قدر پسندیده کنیه لی قلملریله ایری استانبول طبق کاغد جرملری اوزره یازلمش تصویرلرینک نسخهلرینی جلد ، جلد درون دکانه اصاردی . آینه ورونده لر کلوب برآچه ووروب طالع دوتارلردی . اوده بوتصویرلردن برینی اچاردی ، جنک وجدالمی ، یوسف زلیخامی کلیر ، ایلی مجنون ، فرهاد شیرین ، ورق کل شادمی کلیر ، یاخود سلف صاحب قرآنلرینک بربریله اولان مخاصمه وعیش وعشرتلریمی کلیر ؟ هرنه کاورسه اکا مناسب عندی بیتلر سویلردی . مثلاً فرهاد کلنه :

بوفال اسینه کلدی ایشته فرهاد چایشمله اولورسک سنده دلشاد

دیردی . کاهیجه بوصورتلره پادشاه کیدردی . بوده تخت روانی اوزره صورتلرینی دوزوب آلایده کیدردی . حالا استانبول مقلدلری ایچنده بعضیلری بوتصویر فالجیسنک عندیات غزللری وکونا کون اوضاع واطوارلرینی تقلید ایدرلرکه جداً مضحک کلاملر اولور .

اصناف اویمه جیان — دکان ۹ ، نفرات ۲۰ . پیرلری (عبدالرحمن ابن شاعر حسان) در . حضرت رسولک نجل کهتری قاسمک سودقرنداشیدر . قبری قدس قربنده (طبرستان) شهرنده در . بونلر درویشان ذیشانندن

انس بلينى باغلادى. قبرى مکه بطحنده در . بونلرک دکانلری سلطان بايز يده
مرکبچيلرده در . اما افرادينک برچوغى خانهلرنده ايشلرلر . خصوصاسلطان
سليم قربنده يکي چشمه قربنده مرکبجي قادينک مرکبجي غايت مشهوردر .
وقزل موصلقده کي ده يدى اقايمده . مشهوردر . حتى آنک حقنده شاعرکاتبلر :
مرکب چوقدر استابولده اما قزل موصلوقده کي غايله اعلا

دیشلردر .

اصناف نقاشان مصوران — دکان ٤ ، نفر ٤٠ . پيرلری يوقدر . زیرا
صورت يازمق شریعتمزده ممنوعدر . لکن حضرت رسالت پناه خيرقلعه سنی
فتح ايدوب آندن براسد صورتلی سنجاق غنیمت آلمشدى . مهابت و صلابت
ايچون اولاسد صورتلی سنجانغی ابايوب انصاری علمدار رسول ایدی — اکا
ویرمشدى . صکره ولد مهتری (سیدی امه الله) طاشیوب پدری ايوب
سلطان حضورنده کمرينه شد باغلیوب بير اقدارلره پیر اولمشدى . قبرى —
بير اقدار امام حسين اولديغندن — میدان کربلا ده در . حضرت اول سنجاقدن
غیری صورته ، تصویر يازمغه رخصت ویرمشدر . اما روم نقاشلری
زاده طبلرندن اوله رق شوکت و شهرت دین مبین اسلامه حیران قاهره
حضرت حمزه باصفانک (زرين) ايله آتلا اوزره جنک وجدال ایلدیکی
صورتی و (زرين) ی قیدوبند ایدرک غالب کلدیکی تصویر ایدرلرکه کورن
ذی روح ظن ایدر . حضرت حمزه باصفای سعد ، سعید ، خالد بن ولید ،
عبيده الجراح ، شیخ ساریه ، معدی کرب ، دیوانه هرومی ، ندها بن
سعدان ، النده تبرمسلمی ارقه سنده لعلین قبا ايله — صاحب قران بدیع الزمان
حضرت عمرو امیه ضمری ، دها برچوق صاحب قرانلری زره ومغفر وجه
وجوشنه مستغرق اولدقلری حالد حسان صافات الجیاد مثال اوزرنده
تصویر ایدرلرکه کورن اهل اسلام « امت محمددن نه قدرده صاحب قرانلر
وارمش ! » دهرک مجاهد فی سبیل الله اولمغه غیرت کش اولور . . . (شهنامه
فردوسی) ده مسطور اولان سلف پهلوانلرندن سام ، نریمان ، زال ،
کشتاسب ، افراسیاب ، بیژن ، منوچهر ، فریدون ، دمیرجی کاود ،

اوزره کلوب ، بعده حضرت عثمان شرف اسلامه مشرف اولدوقده بو آیت شریفه نی ابتدای قرآن عظیم ایدوب سرلوحه ومذهب ایلادی . حالامذهبجیلارك سلسله سی حضرت عثمان ذوالنورینه چیقار . قبری مدینه منوره بقیغنده در . بونلرده دکانلرنده کلام عزت وسائر کتابلری تذهیب ایدرك کچرلر .

اصناف مجلدان — دکان ۱۰۰ ، نفرات ۳۰۰ ، پیرلری (عبدالله تیمی) اولوب بوصحافلر اردومنلاسی آلاینه مفصلدر .

اصناف صحافان — دکان ۶۰ ، نفر ۲۰۰ . زیرا ایاق صحافی چوقدر .

پیرلری (اباذر غفاری) در . سلمان پاک باینی باغلادی . قبری بقیغنده در .

یوز یتیم یاشنده نقل ایشدر . اون بشنجی پیر مالدار اولدیغندن حضرت رسول خدا کندوسنه « اباذر » لقبی ویرمشدر [*] . حضرت رسولدن قرق

حدیث روایت ایدر . بونلرده دکانلرینی نیجه بیک کتابلرله زین ایدوب هاه

ایاق صحافلری « ملتقی » دررغرم وار . اما کشف ایاق صحافلری

محمدیه دن آیرلماک ائی کتابدر « دیو طوربه » ، طوربه کتابلرله عبور ایدرلر .

اصناف کاغدیجان — دکان ۲۰۰ ، نفرات ۲۰۵ . پیرلری حضرت

عباس عمر رسولدر . قبری بقیغنده در . علی کمرینی باغلادی . بونلرده سیسخانلر

اوزره دکانلرینی استانبول طبقی ، بوسنه ، یوندرقانی کاغدلرله زین ایدوب

جمله سی بیاض کاغددن فراجه وموحدیه ، خرقة ، عظیم دستار ایلهینه کاغددن

کونا کون کلاهلر ایله کندولرینی تزین ایدوب دکانلرنده کاغدلر مهرلیوب

بیاض البسلرله پرسلاح طی مکان ایدرلر .

اصناف مقوا قبور دیویجیان — دکان ۵۵ ، نفرات ۱۰۵ . پیرلری

(معاذ بن جبل) در . سلمان پاک کمر بسته سیدر . قبری بطحده در . بونلر

دکانلرینی کونا کون قبور ومذهب ومنقش دواتلر ایله تزین ایدوب پرسلاح

عبور ایدرلر .

اصناف رمالان واصناف مکتوبجیان — ذکری بالاده کچمشدر .

اصناف مرکبجیان — دکان ۴۰ ، نفرات ۶۵ پیرلری (زیدبن حارث) در .

[۵] ذر قاریجه جق دیمکدر . اباذرک اوغلی ده کوچکجه اولدیغندن باباسنه بوکنیه

ویرشدر . یوقسه مالدار اولدینی ایچون دکل .

عم النبي در كه ميت مبارك رسول اوزره صو دو كمشدر . اباذر غفاري باني باغلايوب نقاشلره پير ايتمشدر . قبری شام جنت مشامده جامع اميه نك محرابي منبر ديننده نييلر قپوسنك ايچ يوزنده اون ايكي بيك شهيد ييغمبرلر ياننده در آل امويه دن عبد المؤمن بونقاشلر پيري فضل بن عباسي غايت سوردی . حكمت خدا عبدالمؤمن جامع اميه يي تعمير ايدوب افلاكه سر چكمش قبه بلند طاقتی بوپير نقاشه نقش ايتديرركن قبه دن كوزينه كيچ غباري دوشوب تاچه مينانك ذروءه عاليه سندن دوشوب هلاك اوله رق نقشی بر زمان قالدی . عبد المؤمن ايسه بوپيره محبتدن كندوسنی نييلر قپوسنی داخانه دفن ايتيردی رحمة الله عليه . بونقاشلرده تخت روانلر اوزره بابلر واسكماله وفراش خانه نقش ايدوب شاه قولى ، ولى جان ، اغا رضا ، مردار ايليك ، بهزاد ، مانى ، فرنك سنور ، جان شاه نامان استادلرك سحر اعجاز نقش بوقلمون عبرت نمونلر يله ، دكانلرينك درت طرفنى تزيين ايدوب اهل معارفه تماشا ايتيره رك كچرلر .

اصناف زر كوبيان يعنى التون دو كوجيلر — دكان ٥٥ ، نفر ٧٠ پير عتيقلى حضرت داود در . قبل حقدن نازل اولان زبور آيتلى ايجون التون دو كوب هر صحيفه يي مذهب سرلوحه لى ايدردي . زبورك حضرت داوده نازل اولديغنه دليل (وآينسا داود زبوراً) آيتدر . حضرت داود دن حضرت عصرينه كلنجه يه قدر بيك التيوز قرق سنه كچمشدر . مكه مكرمه فتح اولندقدن صوكره كعبه نك ترميم و تعميري صدنده يعنى نقاشلر پيري كعبه يي نقش ايدركن (ابوالحزن بن نصر بن عبدالله) حضرته دو كولمش زر خالص كتسيروب كعبه مكرمه يي انكاه مطلا و مذهب ايلديرلر . بعده اذن رسالتاه سلمان (ابوالحزن) ك بنى باغلايوب زر كوبلره پير ايلدى . بونلرده تخت روانلر اوزرنده كى جاملى دكانلرى ايچنده التون دو كورك عبور ايدرلر . اصناف مذهب كشان — دكان ٤٠ ، نفرات ١٠٥ پيرلرى (حضرت عثمان) دركه حضرت رسالتاه قرق ياشنده نبوت كلدكده حضرت جبريل امين ايله ابتدا قرآن عظيمدن (اقرأ بسم ربك) آتى يرليغ بليغ رب العزة اولمق

چپلاق ، اولوب چمشیر ، آبنوس ، صدفکاری نعلینلر ایله پرسلاح کذر ایتدکلرنده جمله خلق خنده ایدوب حیران اولورلر .

اصناف جامه شویان یعنی جامه شیرجیان — دکان ۳۰۰ ، نفرات ۵۰۰ .
بونلر آرابه اوزرنده کی دکانلره اثواب ییقایوب سره رک عبور ایدرلر .
اصناف لکه جیان — دکان ۱۰ ، نفرات ۲۰ بونلرک دکانلری بایزید میداننده در . برالبسه یه لکه واقع اولسه اکا برعلاج ایدوب لکه یی غائب ایدرلر . زیبا صنعتدرکه ذی قیمت اثوابک رنگ روینی بوزماز .

اصناف نوره جیان یعنی خرزومه جیلر — نفرات ۵۰ ، بونلر بعض حمام قبولرنده خرزومه ساتار دکانسز بر آلائی فقرادرلر . بونلرده آرقه لرنده کی طوربه لر ایله نوره ساتوب « نوره ایله پاک ایدوبن نور ایدرز » دیه فریاد ایدرک عبور ایدرلر . بوحمجیلر یماقلری ایله جمله پرسلاح عبور ایدوب شیخلری ، تقییلری ، چاوشلری ، حماجی باشیلری هپ کیلان آتلراوزره آردلری صیره سکیز قات مهتر خانه لر ایله مسلح عبور ایدرلر . یوللرده ، طاغ ، باغ ، چایر یرلرده کچه دن حماملر یایوب ایچنده آتش یاقوب غزات مسلمینی غسل ایدرلر . بوحمجیلرک اتئی اصناف یماعی واردر .

اصناف نقاشان جهان — برکارخانه سر نقاشان واردر . آرسلانخانه نک اوست طبقه لری قات قات کارکیر بنا سحره لردرکه جمیع نقاشان استادان بوکارخانه ده ساکنلردر . غیری یرلرده کی دکانلری یوز عدددر . اماخانه - لرنده ساکن سرای عالیلر نقاشلری جمله بیک نفردر . پیرلری شد ادک باغ ارمنی نقش ایدن (شمراخیم) در . قبطی تاریخلری بوکا پیغمبردردیرلر بونلر حضرت سلیمانک وزیر (آصف برخیا) یه ده پیغمبرک و نقاشلق اسناد ایدرک تخت سلیمان و قصر بلقیسی بو نقش ایتش دیرلر . قبطیلرجه پسندیده بر نقشه « نقش برخیا کبی اربع و عشرین قیراط » دینور . بوسوز ضرب مثل حکمنه کچمشدر . اما عجم و روم شاعرلری (نقش ارزنک) ی مدح ایدرلر . بو اصنافک پیری ، حضرت عصرنده کعبه شریف حطیمیه تعمیر اولندوقده بیت شریفی نقش ایدن (فضل بن حضرت عباس) یعنی ابن

اصناف صارقچیان — دکان ۱۷ ، نفر ۴۰ پیرلری (جبریل) در که تاج انیسایی حضرته اول کتیردی ، بعده عمامه رسولی . بونلرک دکانلری آیاصوفیه جامعی اوکنده قیا سلطان سراینه متصل دکانلردر . چونغی ییزبان دستاریلیدر . اهل دیوانه مجوزه ، سلیمی ، قلاوی ، پریشانی ، قبادی ، کاتبی ، اعظمی صارقلر صارارلر . اما قره مانده اولان صارقچیلر جمله امام اعظم تاجی ، عرف دستار نعمانی صارارلر . هر بارکار ایدلم دیوآدم آرارلر مشتری بولینجه موتا تابوتلرینه دستار صارارلر . بوفره سیسخانه لر اوزره مذکور صارقلرینی زین ایدوب عبور ایدرلر . بونلردن سوکره برر باشی جمله دلبرانیه مسلح عبور ایدوب سکز قات مهنرخانه چالهرق طی منازل ایدرلر . بو برر باشینک یماغی یدی اصنافدر .

اصناف حمایجان طاهران — استانبولک درت مولویت یرنده یوزاللی قدر حمام بولندیغی بالاده اعمارتلر بختنده ذکر اولندی . بو اصناف الاینده یوزاللی حمای ده جمله پرسلاح عبور ایدرلر . عنقا ، منتظم ، صالح کیمسه - لردر . پیرلری (محسن بن عثمان) در . حضرت علی حضورنده سلمان پاك بنی باغلا یه رق سکزنجی پیر ایله مشدر . بو حماییلر کخیلان آتله سوار اولوب خداملری آرابه لر اوزره کچه دن حماملر ایدوب منوره جاملرله تزین ایلوب « کل آ ! وفاحمانه حیاتم ، کیرها ، حاجی قادین حمامنه خاتم ، کور آ ! چلی حمام سلطاتم » دیه سیمین ، نیم عریان دلا کلری ندا ایدرک کچرلر .

اصناف دلاکان — نفرات جمله ۲۰۰۰ پیرلری (عبید مصری) در که سلمان پاك بنی باغلا یوب یدنجی پیر اولمشدر . قبری مصرده (قرافه کبرا) ده در . بودلا کلر جمله عریان اولوب ابریشیم یشتمالی دلبرانی کا کللرینی پریشان ایدرک اللرنده کی قنوی کیسه ، بللرنده کی سنک موسی و مسک صابون ایله بررلرینه کیسه و صابون سوره رک کذر ایدرلر .

اصناف ناطران — نفرات ۱۰۰۰ پیرلری (منصور بن قاسم) در . سلمان بنی باغلا دی یدنجی پیردر . قبری (بعلبک) قربنده جبل لسانده در . بوناظرلرده بللرنده کی یشتمال اوزره قلچلرینی قوشانوب ایقلری بالدری

سلمان پاکدر . بوطائفه ده تحت روانلر اوزره دکانلری زین ایدوب ، کونا کون جاملر ایله صاری پرنجدن لکن و ابریقلا ایله ونجه بیک آلامان اوسطوره لریله دکانچه لرینی بزه دوب بللرنده پاک ابریشم وزردوز شد پشتمال ایله نیچه آفتاب کبی بربر جوانلری شقه لرایدرک کچرلر .

اصناف بربران سنتجیان — دکان ۳۰۰ ، نفر ۴۰۰ پیرلری (ابوالخواقین محمد بن طلحه بن عبدالله) درکه سلمان پاک بانی باغلادی . اسلام ایله مشرف اولانلری سنت ایدردی . اما نفس حیب اکرم صل الله تعالی علیه وسلم حضرتلری والده لری (امینه) خاتوندن بامرالله سنتلی تولد ایدوب عینین شریفلری مکحل طوغمشلردر . سنت ایدیحیلرک پیری اولان ابوالخواقین محمدک خاتونی (رابعه بنت عبدالله بن مسعود) دخی دختر پاکیزه اخترلرک مصدری اورته سنده کی (قیرمزی دلجک) نام لخم زانڈی کسوب سنت ایدردی . حضرت ابراهیم قاریسی اولان (هاجر) انایه غضب ایدرک اول لخمی کسوب سنت ایتدیکیچون اول زماندن بری قیزلری سنت ایتک عربستانه مخصوص برحال کبی قالمشدر . حالا مصرده (حضری) دینیر برقوم واردرکه قیز سنتلری کیجه سنده بیوک شادمانلق ایدرلر . نسوانه بوسنتک وضع حمل وقتی آسان طوغورمه یه فائده سی اولور ایش . . . .

بونلرده سیسخانلر اوزره دکانلری کونا کون اوسطوره لرله زین ایدوب بعض غلاملری دکانلرنده دنبه لک و قدوم ایله سنت ایدر شکلده عبور ایدرلر . اصناف بربران پیادکان — دکانلری یوق . نفرات ۲۰۰۰ پیری سلماندر پاکیزه کچرلر .

اصناف چرخجیان اوسطوره — دکان ۴۰ ، نفر ۱۰۰ پیری (ابوالفتح عبدالله النصری) درکه بچاخیلرک پیری ایدی . بونلرده آراهه تکرلکی کبی چرخلرده اوسطوره بیلهرک کچرلر .

اصناف اوسطوره قویروچیان — دکان ۱۲ ، نفر ۴۰ پیرلری ینه ابوالفتح عبدالله النصری در . سیسخانلر اوزرنده کی دکانلرنده اوسطوره صاپلری و اوسطوره قویروقلری پایه رق پرسلح طی مراحل ایدرلر .

فتح بیوردقدہ ابوسفیان ، حکیم بن حزام ، یدیل بن ورتا ، عکرمہ بن ابوجہل ، حضرت ابوبکرؓ پدری ابی قحافہ کلوب شرف اسلام ایہ مشرف اولدیار . حضرت رسالت غریق سرور و شادمانی اولوب همان سلمان پاکہ سر مبارکنک تراش ایدلمسنی امر بیوردی . او حالده بربرلرک پیری سلمان پاک اولمش اولور . حضرت علی بنی باغلا دی . بغداده قریب نہر کنارنده بر آستانہ علیاده مدفوندر . حنقده حضرت رسول (سلمان منا اهل البيت ادرك علم الاولين والآخرين وان الجنة تنشق الى سلمان في كل يوم خمس مرات) بیورمشدر .

عشره مبشره دن باشقه بر بو سلمان پاک برده حضرت عکاشه جنت ایہ تبشیر بیورلمشدر . حضرت علی اذن رسول ایہ سلمان پاک بنی باغلا یوب بیر ایتمشدر . سلمان پاک چوق مغمر اولوب جمیع مجتهدین حضرت رسالت پناہک تجدید وضوء ، تعدیل ارکان ، صلوات خمسہ نک شروط و قیودی ، سنن ، مستحبات ، واجبات کی لوازم صلواتی نصل ایشاه دکلرینه دائر معلوماتک اکثرینسی کندوسندن اقتباس ایہ مشاردر .

سلمان فارسی بغداد بہشت آبادده ساکن اولدیغی کی امام اعظم حضرت تلمی دخی اوراده یتشدیکندن سلمانندن نیجه بیک قنون کوروب شرف صحبتلریہ مشرف اولغله علوم اولین و آخیرینه واصل اولوب سنت رسول الله اوزره صاحب مذهب اولدی . اما امام اعظم - که نعمان بن ثابت در - انادن نسبی (انوش روان) ه منتهی اولور . مذهبی سلمانندن آلمادی . « حماد » حضرت تلمر - ندن آلدی ، اوده (علقمه) دن ، اوده (ابراهیم نخعی) دن ، اوده (عبدالله بن عباس) دن ، اوده حضرت رسول اکرم دن ، اوده جبریل امیندن ، اوده حضرت رب العالمین (جل جلاله) نک بی نہایه کرم لردن اخذ ایلمشدر . مؤمن موحد اولوب امام اعظم مذهبندن اولان کمنسه مذهبی امام اعظمک کیمدن اخذ ایلدیکنی بیللمسه شهادتی جائز اولماز دیمشدر . و امام اعظمک سلمان وغیری احباب ایہ مشرف اولدیغی بووجهله یازمشدر . مأل کلام اولدرکه بربرلرک پیری اول حضرت ابراهیم ، صوکره

بن عبدالله بصروی) در . اشیلاریه دکانلرینی بزدهدوب عبور ایدرلر .
 اصناف بربران — هبوط آدم (ع) دن حضرت ابراهیمه کنجهیه قدر
 جمیع بنی آدم کیسودار اولوب بربر نهدر؟ هیچ بیلمزلدی . جناب عزت
 حضرت ابراهیمه کعبه بنی بنا ایتمیچون فرمان بیوردقده ادای حج ایتدکن -
 صکره مینه بازارنده کیسولرینی یولوتمکیده امر ایلدی . حضرت ابراهیم
 اوغللری اسماعیل واسحقیده تراش ایلدی . بووجهه تراش سنت ابراهیم
 اولدی . آندن صکره بعض امت کیسودار اولوب بعضیلریده باشلرینی
 یولودورلردی . ابتدا باش تراش ایدوب بربرلره پیر اولان ابراهیم نبی در .
 حضرت رسالته قرق یا شده نبوت کلدیکی زمان کیسودار ایدی . زیرا جمیع
 هاشمی وقرشی ذوات کیسودار ایدیلر . حالاینه سادات کرامدن صاحبیلر
 چوقدر . حتی قریش قبیله سندن (جبل الهمه) نام کیمسه کیسودار کبار
 عربدن معدود ایدی . براعرا اینک کوزینی چیقارمشدی . حضرت عمر
 قصاصاً (جبل الهمه) نک کوزینی چیقارمقلغه فرمان ایلدیکنده جبل الهمه
 قورقوسندن فرار ایلدی . انطاکیهده بولنسان قرال (خر قیل) ه واروب
 اونواحیلرده اکندی . حالامسافر اولدینی مملکتته (جبلیه) دیرلر . اورادنده
 فرار ایدوب اسپانیه خاکنده [۹] آولونیا طاغلرنده ساکن اولوب فرنک
 لسانیله عرب لساننک اخراجندن حصوله کلن آرنانود لسانی احداث ایتدی .
 حالا اول قومه (قوریالاش) دیرلر . آبا واجدادلرندن کوردکلی کبی جمله سی
 صاحبلی آناود درلر . بوندن اوتوری « آرنانودلرک اصلی عربدر » دیرلر .
 جبل الهمه ایلبضان قربنده مدفوندر . اما بوکا مرتد اولدی دیرلر . حالا
 بزلردهده نیجه اهل طریق کیسوداردر . مصر جزیره سنده بربرستان ، سودان
 افنو ، بورنو ، قرمانقی ، بغه نسقی ، دنقلاوی ، سناری ، نارنارقی ، حبشی
 زینلی ، بانیاتی قوملرینک مسلم و غیر مسلم جمله خلقلری قویرجق صاحبلی
 آدملردر . حقیر سیاحت ایتدیکم یرلرده صاحبلی آدمارک الک چوغنی بوایللرده
 کوردم . سیر کتابلرنده مسطور بولندیغی اوزره حضرت رسالت مکینی
 [۱] اسپانیه دیدیکی شمدیکی ایتالیانک یرندهکی اسکی وندیگ جمهوریتی اوله حق .

مدنی) درکہ سلمانک کمر بستہ سیدر . بونلردہ چینی ، کاسہ ، کوزہ ، ذی - قیمت مطالاً متاعلرینی عرض ایدرک کچرلر .

اصناف تنکہ جیان — دکان ۱۰۰ ، نفر ۱۵۳ . پیرلری (بہلول قصاع) در قبری جلدہ در . قصعہ لریہ دکانلرینی بزہ دہرک عبور ایدرلر .

اصناف افیونجیان — ایلک پیرلری (فیثاغورث توحیدی) در . حضرت عصرندہ کی پیرلری عمرو بن امیہ ضمیریدر . حقاکہ افیون تناول ایدن ضمیر شناس ، نکتہ دان ، ظریف اولور . بونلر دکانلریہ واجب السیر بر حالہ مرور ایدرلر کہ کیمیمی مصلوب من عنداللہ کبی دیلنی طیشارو چیقارمش ، کیمی قاشینمقدہ ، کیمیمی های وهوی ایدر ، کیمی افیونک شدتندن خواب غفلتہ طالہرق عبور ایدرلر .

اصناف بنکجیان — دکان ۱۶ ، نفر ۶۰ . بونلردہ بنک بیہرک کولہرک شقہ ایدرک کچرلر .

اصناف اسپنجیاریان یعنی اوت بولیجیان — پیرلری حضرت لقماندر . روی ارضہ جناب عزت نہقدر نبات خلق ایلدیسہ جملہسنہ لسان ویروب « بن فلان درده دوایم » دیو حضرت لقمانہ سویلتمشدر . حضرت عصرندہ کی پیرلری (ہدایۃ اللہ بن ذی النون مصری) در . حضرتک اذنیہ باباسی کمرینی باغلاویوب اوتجیلرہ پیر ایلمشدر . قبری حجاز طاغلرندہ در . نباتات دوشو - ریرکن کندیسنی ییلان صوقمش ، شہردن معالجہ ایریشنجیہ قدر وفات ایتمشدر . بو اوتجیلر بازار قوروب لیدا کوکی ، کونہیک کوکی ، لسان تورکوکی غاریقون کوکی ، میان کوکی ، زعتر کوکی ، دہا بیکلرجه دوا اوتلرینی جمع ایدوب ساتارلر .

اصناف قہوہ ساتجیان — مخزن ۳۰۰ ، نفر ۵۰۰ . بونلر بیوک بازر - کاندرلر . ہر برینک مصردہ ، یمن صنعا سنندہ اور تاقلری واردر . بیکلرجه قطار قہوہ لری قطارلرہ اورہرق کچرلر . پیرلری نامعلومدر . چونکہ قہوہنک ایجادی قریب الہددر . اما قہوہ یمک شیخ شاذلیدن قالدی .

اصناف عطاران یہودان — دکان ۲۰۰ ، نفر ۴۰۰ . پیرلری (حسام

- دکانلرنده قیرلش فنجانلاری کیندلیوب قعات ایدوب کچوب کیدرلر .
- اصناف عطار چوملکجیان — دکان ۳۰۰ و نفرات ۵۰۰ در . پیرلری (عبدالغفار مدنی) در . سلمان پاکک قرق طقوزنجی کمر بسته سیدر . چناغجی چوملکجیلره پیر اولمشدر . یوز التمش ایکی یاشنده ارتحال بیوروب مدینه منوره بقیغدهدر زیارتی میسر اولمشدر . دکانلرین کونا کون کوزه ، کاسه ، طباقلر ایله تزین ایدوب پرسلاح عبور ایدرلر .
- اصناف کارخانه چوملکجیان — ۳۰۰ دکان و ۴۰۰ نفردر . بونلرک پیرلری دخی عبدالغفار مدنیدر . بونلرده عربهلر اوزره بالچقدن چناق وچوملک یاپارق عبور ایدرلر .
- اصناف کبریتجیان — ۴۰ دکان ، ۵۵ نفردر .
- اصناف دهن کبریتجیان — اکسیراعظم کبی کبریت یاغی چیقارمق برآدمه مخصوصدر . ابتدا دهن کبریتی (قارون) چیقاردی دیرلر . حضرت موسی تعلیمیه ابتدا قارون کیمیایه چالیشورکن کبریت یاغی چیقارمشدر . لکن ینه او معرفت آنکاه قعر زمینه کچمشدر . بوکبریت یاغی چیقارانده کویا قعر زمیندن چیقاروب کتیریر .
- اصناف عطار یاغجیان یارم — دکان ۳ ، نفر ۸ پیرلری حکیم (ذی النون مصری) در . حضرت علی بلنی باغلیوب پیر ایله مشدر . قبری مصردهدر .
- اصناف شیشه جیان — کارخانه ۳ . نفرات ۱۰۵ ایلمک پیرلری چمشیددر . صکره (ابوعلی سینا) در .
- اصناف تاجران شیشه — دکان ۲۰۰ ، نفر ۳۰۰ ، بونلرکده پیرلری (ابوعلی سینا) در .
- اصناف عطاران سیاران — دکاتری یوق ، نفرات ۳۰۰ . پیرلری (ابی ذر غفاری) در . قبری قدسدهدر . اللرندهکی شیلر ایچنده جمع ادویه موجود اولوب اطرافنه چوجق او یونجاقلری دیزوب « چرچی ها ! » دیو آلائی آره سنده کزدرلر .
- اصناف چینیجیان — دکان ۱۰۰ ، نفر ۳۰۰ . پیرلری (عبدالغفار

مسح سنت اولدیغنده ابتدا کچی دریسندن مست یاپان ابوهریره در . حضرت رسالت صحابه کرامک هر برینی مناسب وکوزل لقب ایله تلقیب بیورلردی . بوذاتکده کدی‌یه غایت محبتی کوردکده ابوهریره دیه بیوره‌شلردر . قبرشریفی مصر جیزه‌سنده خورمالق ایچنده برجامع‌جانبنده در . برچوق حدیث‌روایت ایلمش اولو سلطاندر .

اصناف ترلکجیان — ۲۰۰ دکان ۴۰۰ نفردر .

اصناف خفافان اسکیجیان — ۱۰۴ دکان و ۶۰۰ نفراندر . پیرلری (عمار بن یاسر) در . سلمان پاکک اوتوز اوچنجی بلین باغدیغی پیرلردندر . اصناف پنجه دوزان باب حمام — مکان ۱۰۵ نفرات ۱۰۵ در . پیرلری ینه عمار بن یاسر در . استانبولده هر حمام قپوسنده البته بر پنجه‌دوز اوله‌جقدر یعنی اسکیجی فقیرلردرکه کفاف نفس ایچون چالیشیرلر . بشقه محللرده بولنان اسکیجیلر بیسک عدد فقرادرلر . بونلرک جمله‌سی الایده باشلرنده وولطان ایکنه‌لریله اسکی پابوج دیکرک عبور ایدرلر . اما سفرده لازمی اصنافدر . اصنافان دلانان خفافان — ۵۰۰ نفردرلر دکانلری یوقدر . استانبولده طقوز یرده خفاف‌خانه چارشوسی واردر انده دلاللق ایدوب کار ایدرلر . بو اصنافلرک آرقه‌سندن طبل‌عثمانی چالنور خفاف باشی باشمقجی باشی آت‌باشی برابر مرور ایدرلر .

اصناف خواجکان عطاریان — ۲۰۰۰ دکان ۳۰۰۵ نفردر . پیرلری (حسام بن عبدالله بصروی) در . قبرمنوری عجم شهرباننده در . بو عطاران زمهره‌سنده نیجه اشیا موجوددر . اکثریسنی یانلرنده بولندیروب دکانلرین تزیین ایده‌رک عبور ایدرلر .

اصناف عنبرجیان — بونلرده ۳۵ دکان ۱۰۰ نفر اولوب دکانلرینی عود و عنبر ایله تزیین ایدوب کچرلر .

اصناف بخورجیان — ۲۵ دکان و ۳۵ نفردر . دکانلرین عسلبند، کونلک سنبل ، خنای ، بخورنی ایله تزیین ایدوب گذر ایدرلر .

اصناف اهل قناعت فتجان کینتجیان — ۱۰ دکان ۲۰ نفردر . بونلر

اصناف پاشماقچیان خفافان — بونلر درت مولویت یرده دیکلمش پابوج،
چزمه ، پاشماق ، پوستال ، دها الوان الوان طوماقلر ، ترلکلر صاتارلر .
سیس‌خانه اوزره دکانلرین زین ایدوب دلاللری طبه‌لر ایچره کوتانه ،
زرکردان ، زنانه ، لورطه، روزکز، پابوج و ترلکلری اوچیوز قرق، بشیوز
اللی ، یوز اللی ، بیک بشیوز دیو کندولرنجه معلوم اولان برحساب اوزره
صاتمغه باشلار . مشتری بو علمدن خبردار دکدر اما هر قاچ غروشه المش ایسه
الته فیئاتی رقم ایله یازوب مشتریله فروخت ایده چکی زمان علم الله ، شهید الله
دیو اقناع ایدرلر . هر پابوجی بش آچه کار ایله صاتمغه راضی دکل برالای
بیخی (طراش - تراش) ، کوزلری سورمه‌لی بی انصاف قومدر . آچه
آچز اول بسلامه‌سز دکانی الدادیر بولسه ولی شیطانی

بیخی کویا بونلرک حقنده سویلنمش .

حسابنده مشتری یه قان اغلادیر شیطان کبی چارپار . چوق مشتری حرامی
ارتکاب ایتمز ظنیه دام حیلهلرینه کرفتار اولورلر . مشتری کیتدکدنصکره
کیدى آبی باقیم دیده تفاخر ایدر . ظالم انسانلردر .

اصناف یاشماقچی باشی — پیرلری محمد اکبر یمنی در . سلمان پاکک اوتوز
برنجی شداغدیغی پیردر . قبرمنوری یمن عدندهدر . بونلرک خفافان لاینده
یماق اوله‌رق کیدرلر . اما خفافلرک مستقلا پیری یوقدر صکره‌دن اشتهاز
بولمش بر طائفه‌در . لکن برکسه‌بی صاحب سجاده ایتسه‌لر پیریمز محمد اکبر
یمنی دیه دعا ایدرلر . (۰۰۰) نفردرلر .

اصناف عطاران دگیان — (۸۰) دکان و (۱۰۰) نفردرلر . پیرلری
(ابوالسلام بن محمد اکبر یمنی) در . بونلرک دکانلری بدستان عتیق قربنده
آجی چشمه باشنده برچارشودر بونلردخی برمططن صورتده عبور ایدرلر .
اصناف چیزمه‌جیان — پیرلری (ینه محمد اکبر یمنی) در . (۱۰۰) دکان
(۰۰۰) نفردرلر .

اصناف مستجیان — (۱۰۰) دکان و (۵۰۰) نفردرلر . پیرلری ابو
هریره‌در . کمرین حضرت علی بند ایدوب مستجیلره پیرایتمشدر . مست اوزره

باغلیوب سمرجیلره پیر اولدی. امام حسین ایله دشت کربلاده شهید اولمشدر. کونا کون سمرلری عربله اوزره تحمیل ایدوب نیجه خرده سمرلر وپلانلر ایله دکانلرین طولدیروب عرض متاع ایدهرک کیدرلر. بالاده ذکر اولسان زمره لرك آزه سندن سراج باشینک نیجه عسکرلری ، مشایخ ، کتخدا ، نقییلر ، پیش قدملری چاوشلر ، دلاللری ، کارخانه بکجیلری وسراج باشی کخیلان آت اوزره صیرمه لره غرق اولمش محبوب سراجان ایله عبور ایدرلر. اصناف پابوججیان -- کارخانه لری (۳۴۰۰) ونفراتی سکز بیک قدر واردر . مرجان یوقوشنده یدی بکارخانه واردر . جمله بنده پابوججی بکارلری پرسلاح موجود و آماده در . غایت جسور اولوب اصلا مغلوب اولمز لر . حتی سلیمان خان یکیکچریله غضب ایتدکده سزی پابوججی بکارلرینه قیردیریم دیر ایش حکایه سی مرور ایتدی . بونلرده پرسلاح اولوب دکانلرین انواع پابوجلر ایله تزین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف طائفه دوکشرمه غلامان — یدی سنه ده بریکچیری اوجاغندن یایه باشی جماعتلرندن بر چورباجی بش التی یوز نفر ایله روم ایلی دیارینه چیقوب هر قرا وقصباتدن محبوب ، توانا بلغار ، ارناوود ، صرب ، روم مغنچه لرندن یدی سکز بیک قدر جمع ایلمک قانون اورخان غازی ، تعالیم حاجی بکتاشی ولی در . بودیوشیرمه کجه سنه اسکوب شهرنده قرمزی ابادان ، قرمزی یرطماجلی موحدی عبا ، باشنه قرمزی کچدن خیال ظل قره کوزی شب کلاهی کبی کلاهلر کیدروب استانبوله کتیرلر . جمله سنی برر اوجاغه دفتر ایله توزیع ایدرلر . هر اوجاقده و خاندانلرده علم ، کمال . معرفت تحصیل ایتد کدنصکره یکر می شر اچقه ، یارم چوقه یللق ایله عجمی اوغلانلری یازی ایلر . ال کزیده سین طوپخاناه ، جبه خانه ، بوستانچی اوجاغنه ویرلر . زیرا آغیر پادشاه خدمت لیدر . بواردو الاینده (دوکشرمه - دوشیرمه) چورباجیسی بونلری جمع ایدوب اشکال شب کلاهلر یله پابوججی بکارلری الاینده کذر ایدرلر . اندن بکارباشی و دوشیرمه باشی اغاسی رکاب رکابه اولوب سکز قات مهترخانه ایله کچرلر .

سیم رخنار ، مطلا مطردلر ، قطفه اکرلر ودها نیجه ذی قیمت اشیلار ایله زین ایدوب کیدرلر .

اصناف قالدیجیان — بونلرده دوه خامیله صارلمش قالدیقلریله دکانلری تزیین ایدوب عبور ایدرلر . یوز دکان اوچیوز نفردرلر .

اصناف ترکشجیان — پیرلری حضرت حمزه اولوب کهرین بالذات فخر رسل (ع) قوشادی . بو ترکشجیلر دخی عرض معرفت ایدرک کچرلر . اوتوز دکان والتمش نفردرلر .

اصناف کده لیجیان — ۷ دکان و ۱۲ نفردر . پیرلری حمزه باصفا کهر بسته سیدر . قبری عینتابدهدر . بونلرده کده لچ یاپه رق عبور ایدرلر .

اصناف تکلتی جیان — (۴۴) دکان و (۱۰۵) نفردر . بونلری دکانلری اوزره حزمه لی قطفه تکلتیلر ایله مزین قیلوب عبور ایدرلر .

اصناف دبه جیان — دکان (۴۰) و نفرات (۱۰۰) در . بونلرده دکانلری نیجه گونه دبه ، بودوج ، یاغ ، دوه خامندن یاغدانلر ایله زین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف صفره جیان — دکان (۵۰) نفرات (۳۰۰) در . کونا کون تلاتین دن سباط ، سفره و موم سفردلری نیجه اشیلار یاپوب سیس خانلری اوزره قویوب کذر ایدرلر .

اصناف یولارجیان — بونلر بشقه بر فرقه در . سراجلر زمهره سنده هرکس بر کار ایله کذر ایدر . بونلرده طاولا یولاری ایله عبور ایدرلر . ۴۰ دکان و ۱۰۰ نفردرلر .

اصناف سبت صندجیان — دکان (۱۰۵) و نفرات (۳۰۵) در . بونلرده دکانلری کونا کون سبت صندوقلر ایله زین ایدر کچرلر .

اصناف قامچی جیان — دکان (۱۲) و نفر (۲۰) در . کونا کون سنبله اورمه چتال سقا قامچیلری ، تاتار شیداقلریله دکانلرین مزین ایدرلر .

اصناف پالان دوزان — دکان (۵۰۰) ، نفر (۱۰۰۵) در . پیرلری (یوسف برندی) در . اباذرغفار حضرتلری حضرت علی حضورنده کهرین

اصناف کچہ جیان — کارخانہ (۴۰۰) و نفرات (۱۰۰۵) در . پیرلری (ابوسعید الناری) در . سلمانک اون بشنجی شد باغلا دینی پیردر . مرقد پرانواری کر بلا ددر . امام حسین ایله برابر شهید اولمشدر . چوق یزیدی قتل ایلدیکدن عجم دیارنده (ابوسعید الناری کوی ایچون) دیو یمن ایدرلر زیارتگاه معتزلی و شعیدر . بو کچه جیلرده تخت روانلر اوزرد کچه دپدرک ، یپاخی حالاجلایه رق عبور ایدرلر .

اصناف دلبد یورکچیان — آت بازارنده (۴۰) دکانلری اولوب (۱۰۰) نفرلری وارددر . بونلرک دخی پیری ابوسعیددر . عربیه اوزره کونا کون دلبد یورکلری و کچه دن یک پاره مغنیسا یغمور لقلری یاپه رق کیدرلر .

اصناف کچہ جیان یکچیری — (۱۰) دکان و (۶۰) نفردر . پیرلری یینه ابوسعیددر . دکانلری یکی او طه لرده ، ارته جامع قربنده بونلور بونلرده دکانلرینی یکچیری کچه لری اسکوفلری ایله تزین ایدوب پرسلاح عبور ایدرلر . اصناف اهل کامل مویتافان — پیرلری غزازلر پیری حضرت جعفر طیاردر . بونلرده دکانلرین کونا کون آت چوللری ، طوربه ، قولان ، پوشنوان وغیر مصنع اشیلاری صیریقار اوزره دیزدرک تزین ایدوب کچرلر .

اصناف تاجران مطان — پیرلری سعدبن عبیدی حزر جیدر . سلمان بلین باغدی . قبری شهر زلده در . بونار متان صاته رق عبور ایدرلر . اصناف تاجران دباغان — بونلرده چارشولر ایچره درلو درلو ایشلمش سختیانلر ایله دکانلرین زین ایدوب کچرلر .

اصناف پاره جیان تاجران — مرجان چارشوسنده مشین وساختیان صاتان فقرالدر . بالادنبری ذکر اولنان اصنافک آرقه لرندن ینه مهترخانه چالینه رق عبور ایدرلر .

اصناف معزز سراجان مقبولان — دکان (۱۰۸۴) و نفرات (۵۰۰۰) در . پیرلری ابوالنصیر خاتم بغدادیدر . سلمان پاکک اوتوز ایکنجی شد باغلا دینی پیردر . قبری بغداد جوارنده جمله سراجلرک سلسله سی اکا واصل اولور . اولو سلطاندر . بونلرده دکانلرینی تلاتین حزمه لی حوزدانه لری ، ایشلمش

ویرمیور دیه پادشاهنه غمز ایلمشدر . پادشاهده آدمبار وحاجبلر تعیین ایدوب
 آهی بابانی دکانندن قیدوبندایدوب کتیریکیز دیه فرمان ایدر . حاجبلر واروب
 آهی بابانی دکاننده بولوب قینوبند ایدرکن دکاننک ایچسندن بر (اورن)
 ظاهر اولوب حاجبلرک بر قاچنی پارچالادقده دیکرلریده فراره مجبور
 اولورلر . آهی بابا ظالمئرک الدن خلاص اولوب (اورن) ایله سلجوقیان
 اوکنه کلدیکنده پادشاه تعجب ایدوب آهی بابا « قورقه بکم بو (اورن)
 بنم دنیا و آخرت عملم وقرنداشمدر » دیه تسلیت ویروب حاجبلرک دفن
 اولنسنی رجا ایدر . رجاسی جان باش اوزره قبول اولنوب اورادن دونوب
 حاجبلری دفن ایدر . بونک اوزرینه بوذات کریم الصفاته (اهی اوران) دیرلر .
 صکره قیصریه دن هجرت ایلمشدر . اناطولیده بزم قیا سلطانک خاصی اولان
 (دکنلی شهرنده) باغلا آرهنده بر آستانه عظیمده مدفوندر . انکچون
 روم دباغلیری پیرمز آه اوراندر دیرلر . اما صحیحی حضرت حضورنده پیر
 اولان زید هندیدر . بونلرده دکانلرین هوایی ، آسانی ، کول شفتالو ،
 قیرمزی ، صاری ، نفقی رنگ سختیانلر ایله تزین ایدوب کچرلر . بونلرک
 بر افتخار ایده جک شیلری واردر . اوده یشیل بر صیزیق اوزره براسکی
 دریدن بایراقلریدر . بو اسکی دری (کاوه اهنکر) ک اوکنده کی سختیان
 شددرکه آنی بایراق ایدوب ضحاکه قارشو گلش ایدی بو بایراق اودر دیه
 غایت افتخار ایدرلر . اشیو بایراقده اللرنده بولنور . اما حفظنه فوق الغایه
 دقت ایدرلر .

اصناف صاغر جیان — اون قباننده بولنورلر . دکانلری (۱۳) نفرلری
 (۱۰۰) در . بونلرده قدیم ایامدنبری دباغله یماق اوله کیشلردر .

اصناف کورریجیان — کارخانه (۸۰) ونفرات (۳۰۰) در . بونلرک
 کارخانهلری قوجه پاشا سمتده اولوب جمله سی یهودیدرلر . سیس خانلر
 اوزره کورری یاپهرق کیدرلر .

اصناف تیرشه جیان — کارخانه (۲۶) ونفرات (۱۰۵) در . بونلرده
 دکانلری رنگا رنگ ترشه لرله تزین ایدر کچرلر .

اصناف آوجيان مرغان — بونلر كورجى آوجيلردر . اللرنده خط شريف ايله معاف مسلمانلردر . ترقوز كوللرنده قوغو ، سقا قوشى ، يشيل باش ، اوردك ، آلاجه اوردك اوروب بوغازلرين كورجى باشى به وقادلرين اوچى باشى به ويرلر . بونلرده شكارلر يله كچرلر .

اصناف پارسجى باشى — بونلرده پادشاهك پارسلرين التون وكوموش زنجيرلرله چكرك واللرنده حيزاران عصار ايله « آله مدي پارسم ، يورومدى پارسم » ديه كذر ايدرلر .

اصناف كتخدای آرسلا نحيان — پيرلرى حضرت (اسدالله الغالب على ابن ابى طالب) دركه جمله حيوانات وحشيه خاكايينه يوزلر سورمشدر . اللى عدد آرسلانجى (آرسلان ، قپلان ، آيو ، قورد ، انديق ، صرطلان) نام حيوانلرى زنجيرلر ايله كشان بر كشان چكوب هربرى اژدر مثال انسانلر اوزره حمله ايدرلر . بونلر ارسلان وقپلان وسائر حيوان پوستلرني دباغت ايتدكارندن كورجى آلاينده آلاى ايتلرينه فرمان پادشاهى اولمشدر . كورجيكيرك روم ومسلمان دلبرلرى پرسالاح اولوب اوچى باشى ، پارسجى باشى ، ارسلانجى باشى ، كورجى باشى احتشاملر ايله ركاب ركابه ، لجام لجامه برابر كيدوب ارقه لرندن سكرقات مهترخانه چالينور .

اصناف دباغان — استانبولك درت مولويت يرنده اون ايكي محله ده دباغ كارخانه لرى واردر . بونلر ايچنده نيجه شهباز ايشجيلر واردر كه آدم اژدره سايدير اكر ايچلرينه برقانى وياخود برحرامى دوشسنه اصلا حاكمه تسليم ايتزلر . اولقانى انلك لندن خلاص دخى اوله مز . بيچاره يي كوپك نجسى ادمان ايتمكه تعين ايدرلر . ايستر ايسته مز تائب و طاهر اولوب نهايت بركار صاحبي اولور . جمله دباغ كارخانه لرى يدى يوز اولوب (۳۰۰۰) نفراتى واردر . پيرلرى (زيد هندى) در . حضرت حضورنده سلمان پاك بلين باغدى . اونجى پير پيشوادر . اماروم مايننده دباغله آهيلر ديرلر كه پيرلرى قيصر يه دن ظاهر اولوب اه اوران ايله شهرت بولمشدر .

حكايه : آهى بابا سا جوقيلر عصرنده قيصر يه ده ساكن ايكن عشر

حضرت عصر نده کورجیلرک پیری (عمر بن عامری) در . سلمان پاک
 بلین باغدی . اون دردنجی پیردر . بونلر تخت روانلر اوزره دکانلرین نیجه
 یوزبیک غر و شلق سمور ، وشق ، زرداوا ، صکسار ، سنجاب ، سمور پاچه سی ،
 سمور قفاسی ، قاقم ، اوردک بوغازی ، قوغو بوغازی ، سقاقوشی بوغازی ، تلکی
 بوغازی ودها سائر کورکلر ایله تزیین ایدرلر . بعده محمودپاشا چارشوسندن
 روم کورجیاری بشقه بر آلائی عظیم ایله نیجه یوز کورکاری ترس کیوب
 باشلرنده آبی پوستلرنده عجبه کلاهلر و برچونغی ده سراپا قیلان ، ارسلان ،
 قورد صارینشلر ، باشلرنده سمور قالباق تاجلرایله حیوانات دریلرینه مستغرق
 اوله رق کچرلر . بر فرقه سی ینه حیوانات دریلرینه صارلمش بیان آدملری
 یامیاملر کیم اللهم عافنا کورن آدملرک زهرلری چاک اولور . هر برینی بشر
 التیشر زنجیرایله باغلیوب هر برندن ده بشر التیشر آدم یامشمش . بعضاً طرفده
 بولنان تماشاجیلره بویان آدملری هجوم ایدرلر . خلق ایچره برهای وهوی
 دوشرکیم دیل ایله تعبیر اولماز .

نیجه یوز کونا دیو ، پری صورتلری واردرکه ایاقلری هواده باشی سرنگون
 اماینه زمینده ایکی ایاقلریله کزدرلر ، خلق اوزره هجوم ایدرلر . ونیجه اشکال
 عجیبه جنلر یاپارلرکه برنجی دفعه کورن آدمک عقلی باشندن کیدر . بو قدر
 مهیب ودهشتلی اولور . ونیجه لزی آو ، ارسلان ، قیلان پوستلرینه کیروب
 درت ایاق ایله کیدرکن انلرده ناس اوزره حمله ایتمکه یلتنده زنجیر کشلر
 اللرنده کی چیزانلر ایله اوروب ضبط ایدرلر . ایشته بونلرده بویولده
 تماشاجیلری دهشت ایچنده برافه رق خنکار اوکندن عبور ایدرلر .

اصناف سمور قالباقچیان — (۸۰) دکان ، (۱۰۵) نفردر . پیرلری
 نامعلوم . بونلرده دکانلرین درلو سمور قالباقلر ایله زین ایدوب کیدرلر .
 اصناف بازرکان سمور — (۱۰۰۰) نفردرلر . بونلرک جمله سی
 سرفیچه ، فلورینه ، کسریه شهرلرنده ساکن بر الای روملردر که سرتاپا
 سمورله ، بالقی دیشی تعبیر ایتدکلری سوکلون دیشی تخت روانلرینی تزیین
 ایدرلر .

صیره سیاه تعداد اولنور . بونلر ناز و شیوه ایله تماشاچیلری حیرتده برافه رق صالحینه صالحینه رقتار ایدرلر .

اصناف ابریشیم جیان — دکان (۱۰۰) و نفر (۲۰۰) در . بونلرک بدستان جنبنده بشقه چارشولری وارددر . بو طائفه ده دکانلرینی انواع ابریشیم ایله زین ایدوب تبدیل جامه ایدرک گذر ایدرلر .

اصناف دوکمه جیان حریر — ۵۰ دکان ، (۶۰۰) نفر در . برچونغی ده خانهلرنده ایشلرلر . دکانلرینی طربزان کاری حریر دوکمه لر ایله زین ایدوب ایشله یه رک عبور ایدرلر . بوو اصنافلرک آرقه سندن نقیلری و چاوشلری و شیخلری و دعاچیلری ایله سکزر قات مهترخانه چالینه رق عبور ایدرلر .

اصناف خیمه جی یعنی چادر جیان — ابتدا چادری چشید ایجاد ایتمشدر . حضرت عصر نده پیرلری (ناصر بن عبدالله المکی الحنیم) در . سلمان پاک بلین باغلیوب چادر جیلره پیر ایلدی . حضرته احرامدن خیمه یامشدر .

بوخیمه جیلر تخت روانلر اوزره منقش ، عبرت نمون خیمه لر قوروب ایچنده چادر جی دلبرانی ایشلیه رک ، بربرینه شقالر ایدرک کچرلر .

اصناف طنابجیان — بونلرده دکانلرینی کونا کون ایملیکلر ایله تزین ایدوب کچوب کیدرلر .

اصناف قولانجیان — دکان (۵۵) ، نفرات (۱۰۵) در . پیرلری ینه غزازلرک پیری عبدالله بن جعفر طیاردر . بو طائفه ده دکانلرینی تزین ایدوب چادر جی باشینک کزیده عسکری ، شیخلری ، نقیلری ، چاوشلری ، نقیلری ، کتخدالری ، اغالری آت باشی برابر عبور ایدرلر . آرقه لرندن سکزر قات مهترخانه چالنه رق شلکلرله گذر ایدرلر .

اصناف کورکجیان — دکان (۵۰۰) و نفر (۱۰۰۰) در . بونلرده ایکنه ایله کار ایتدکلرندن پیرقدیملری ادریس علیه السلامدر . اما ابتدا کورک کیان (هوشک شاه) در . زیرا حیوان ذریلرینی کییوب طاغلرده اول حیوان صفتده کزر بوتقریبله شکار ایدردی . صکره بشقه لریده کورک کییوب صفا ایتمهک باشدیلر .

اصناف اوروجیان — پیرلری (عطاءالله حبشی) در . انس بلین باغدی
 قبرشریفی حبش زیلعنده در . حضرت عثمان ایله حبشه کیدوب آنده مرحوم
 اولدی . جنازه سنی بالذات حضرت عثمان غسل ایدوب دفن ایتشد . حالا
 زیارتگاه انامدر . بو اوروجیلرک دکانلری مرجان جامی دینده خرطحمای
 اوکنده در . کارلری کشمیری شال ، دولبند ، اطلس ، خارا احرام مقوله سی
 اشیلره فاره طوقونوب ویاخود بشقه برسبیله دیندیکنده بونلر اولرخنده دار
 محلی اوروب غائب ایدرلر اصلا معلوم اولمز . مصنع کاردر بونلرده . سیس خانلر
 اوزره اوروجیلک ایدرک عبور ایدرلر .

اصناف اهل کامل جلاحان — ابتدا پیرلری حضرت شیت در . لکن
 حضرت عصرنده کی پیرلری سلمان پاک کمر بسته سیدر . بونلرده تخت روانلر
 اوزره دستکاهلرنده بز طوقویارق عبور ایدرلر .

اصناف پراجیان چوقه — دکان (۴۵) نفر (۸۰) در . پیرلری
 (ابوالهدی ابن یاسین) در . انس بن مالک مالک اولوب آنک تلامیذندن
 اولدی . ابوالهدانک قبری بغداد جوارنده در . بونلرده دکانلرین اقمشه
 وچوقه پاره لریله زین ایدوب کچرلر .

اصناف اهل کمال ایلیکجیان — دکان (۲۵۵) نفر (۵۰۰) در .
 بونلرک پیری انس بن مالک پرورده سیدر . قبری قونجستانده سناره شهرنده در .
 بو اصنافده دکانلرینی الوان الوان ایلیکلرله زین ایدوب کچرلر .

اصناف غزازان — پیرلری امام غزالی دیرلر ایسه ده غلطدر . بونلرک
 حضرت عصرنده کی پیرلری عبدالله بن جعفر طیاردر که سلمانک یکرمی
 طقوزنجی کمر بسته سیدر . بو غزازلر تخت روانلر اوزره دکانلرین جواهر ،
 مرصعات ، اقمشه فاخره ، صوم کره ، تیبده قوشاقلر ایله ، کونا کون صیرمه
 مبروم ایشلر و آویزه لر ایله تزین ایدرلر که گویا بورسه ده کنجک چارشوسی
 زین اولمشدر . پاک و پاکیزه غزاز جوانلری کندولرینی اولیه مزین قیلارلر که
 هریری برغلیمان حقیقی ظن اولنور . زیرا استانبول ایچروسنده دلبران مدح
 اولنسه اولاقا ووجقی دلبرلری ، ثانیاً تاقیه جی محبوبلری ، ثالثاً غزازدلفریبلری

اصناف کله پوشجیان — دکان (۱۰۵) و نفرات (۲۰۵) در. بونلرک چوغنی مدالی روملریدر. سیس خانه لر اوزره کله پوشلرین زین ایدوب کندولر دخی تبدیلی جامه ایله عبور ایدرلر .

اصناف یورغانجیان — پیرلری (کامل هندی) در. انس بن مالک بلین باغدی. فاطمة الزهری، رقیه ، ام کثوم رضی الله عنهن حضراتنک جهازلرنده چوق خدمت ایتشدرد. قبری یمن دیارنده شهر جبایده در. بویورغانجیلرده تخت روانلر اوزره اطلس، دیبا، سرنک، یوچارا یورغانلر ایله زین ایدوب جمله‌سی مسلح عبور ایدرلر .

اصناف زنجف اوتوجیسی — دکان (۲۰) نفرات (۴۰) پیرلری نامعلومدر. بونلر دکانلرنده منظرشکننده مرمر اوزره اعلا زنجف اویمه‌لی علما خلعتلری یاپارق کذر ایدرلر .

اصناف اهل قناعت کوملکجیان — پیرلری ابتدا حضرت شیت علیه‌السلامدر. پنه اکیروب بز طوقویوب کوملک یاپانلرک اک اولکیسی بودر. آنک پیریده جبریل امیندر. حضرت عصرنده کی پیرلری حضرت (حزیمه) درکه مضفر موجودات اقدمزک قاین پدردر. کریمه محترمه‌سی سبت زینبی حضرت رسوله ویرمشدر. بو حزیمه خدیجه کبری وست عایشه دن ایپاک آلوب کوملک یپاردی .

بو کوملکجیلر دخی دکانلرین کونا کون آق کنارلی استانبول، دراما، سرفیچه، قلامته، طربزون کوملکلریله تزین ایدوب دیکش سز طوقونمش حاللی بز دن کوملکلریده صیرقلره سرروب عرض کالا ایدهرک عبور ایدرلر. اصناف دولبنجیان — پیرلری بالذات فخرکاشاتدر که بصری شهرینه مکه دن صاریق کورتوروب بیع ایلمشدردر. کندولریده بیاض دستار صارمشدردر. صکره کیسودار اولوب حضرت علی ایله سیاه عمامه صاردیله .

اصناف یاغلقجیان — ابتدا یاغلق، مجرمه اشلیان حضرت سلیمانک خاتونی بلقیس انادر. بونلر دکانلرین کونا کون قیاسلطان، سرای یاغلقریله تزین ایدر کیدرلر .

اصناف قپاماجیان — بونلرک پیری داود ظاهریدر. دکانلرینی کونا کون لباس فاخرلر وقپامه خلعتلر ایله زین ایدر کیدرلر .

اصناف حلاجان پنبه — دکان (۱۰۴) ونفرات (۳۰۰) در . پیرلری (منصور زاهد القطان) درکه حضرت حضورنده سلمان پاک — اون ایکنجی پیر اولمق اوزره — بلین شد ایلمشدر. جمله حلاجارک سلسله سی اکاواصل اولور قبری بغدادده در .

بونلر دخی دکانلرنده اصول آهنک ایله کپانلرینک ورتالرینه طوقاق اوروب (طرطقه طرطق طرطرق طقه) دیو دینک اصولنده پنبه آتاراق کولوب اویناریق کچرلر بونلرک دکاننده الوان پنبه ده طوپوزلر، تیرلر، توفنکلر قره کوزلی آدملر ، ارسلان ، قپلان کبی دها سائر حیوانات یاپلمش ، هربر ارسلانده دمیر زنجیرلرله بند ایدلمش و زنجیرک براوجی یینه پنبه دن یاپلمشدر. بعض حلاج عارفلی « صاقین پنبه دن ارسلان کلپور » دیه رک وانواع شاقه لر یاپه رق پک لطیف برمنظره تشکیل ایتدکلری حانده کیدرلر .

اصناف تاقیه جیان زنان — دکان (۵۵) ، نفرات (۳۰۰) در پیرلری عبدالله واسطیدر. اون اوچنجی پیردر سلمانک کمر بسته سیدر. قبری بعدادده . در . بونلر دکانلرینی دنیا ، شیب ، زرباقلر ، نکار پاره تاقیه لر ایله وایشلمه تربوسلر ، وقطیفه لر ایله زین ایدوب ، جمله تاقیه جی جوانلری دخی پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف قاووچیان — دکان (۱۰۵) ونفرات (۴۰۰) در . پیرلری (عبدالله بن سعد) درکه حضرتک تاجنه خدمت ایدردی . قبری مکه معلاسنده اولوب انس بن مالک حضرتلرینک نظر کرده سیدر . بو طائفه ده دکانلرینی قطیفه ، چوقه قاووقلر ایله زین ایدوب قاووچیی جوانلری دخی اقمشه فاخره لرله آفتاب آساتما شاجیلری مستغرق انوار ایدرک کذر ایلرلر . بعض استانبول ظرفاسی بوجوانلره حرف اندازلق ایدوب کونا کون لطیفه لر یاپارلر . فقط بردفمه عجیب خطا اوله یازدی چونکه بعض جوانلر لطیفه دن حظ ایتمز . مشربی نامعلوم اولان کیمسه یه لطیفه ایتمکدن حذر لازمدر .

وزرا زادہ صاحب طبع چایبار و بربر دکانرندہ استاد کاملر پرورش ایدوب هزارک ہزار نالہ سندن روحارینہ غذا حاصل اولور . بونلردہ بیچہ یوز ایجو وعقیق یمن ایہ اورولمش بلبل قفسلری ایہ درونندہ کی بابلرکویا صلوات شریفہ واخلاص شریف تلاوت ایدر کبی سوزشلی فریاد و فغان ایتدیکی حانده عبور ایدرلر . بوصوفک مرورندن صکرہ دخی کانکش باشی ، آتیجی باشی جلمہ آتیجبار ایہ یایارینی قورده رق باصه رق کچرلر . صکرہ آرقہ لرندن سکز قات مہتر خانہ چالینہرق انواع شنککر ایہ حرکت ایدرلر .

اصناف خیاطان — ایکی کارخانہ لری اولوب بری ارسلان خانہ اتصالنندہ . درکہ غازی ابوالفتح بناسیدر . دیکری آلای کوشکی مقابله سندہ درکہ غازی سلیمان خان بنا ایتمشدر . بوایکی کارخانہ عظیمده بشیوز نفر واردر . اما اسلامبولک درت مولویت یرنده بشقہ ترزیرک دکانلری اوج بیکدر ونفراتی بشیکدر . پیرلری ادریس علیہ السلامدر . حالا صاغ وجتده در اسوان دیارینہ کیدوب خلقی دینہ دعوت ایدوب آخر اسوان شہرندن عروج ایتمشدر عروج ایتدیکی مغارہ اوزرندہ کی قیادہ قدم شریفلرینک چوقورندن بوحقیرہ آب رحمت نوش ایتک میسر اولمشدر . حالا صاغ اولان پیغمبرلردن بریدہ حضرت عیسی علیہ السلامدرکہ نابلس شہرندہ کندوسنی حبس ایتدکلی مغارہ دن آسانہ عروج ایتمشدر . اول مغارہ ده ختم شریف ایتمشدر .

حضرت رسالت عصرندہ کی پیرلری (داود طاہری) در . سلمان فارسک اون برنجی کمر بسته سیدر . اشبو ترزی اصنافی دخی دکانلرینی خلعت فاخرہ لر ایہ تزین ایہ عرض کالا و ترزی دلبرلری دخی پرسلاح اولوب عرض جمال ایدرک عبور ایدرلر .

اصناف خیاطان دولہ جیان — سرای خاصده اولان بیوک اوٹہ وکچوک اوٹہ غلماناری کاملاً طولہ کیرلرکہ بواصنافک کاریدر . بونلر بدستان قریبندہ جمہ دولہ جیلر سیس خانہ لر اوزرہ دکانلرینی چوقہ دولہ ، فراجه لر ایہ تزین ایدوب کندیلری پرسلاح اولوب مرور ایدرلر . ترزی باشی دولہ جی باشی و آلتیوز نفرات ہپ پادشاہ قوللریدر . ناظرلریدہ خنکارخزینہ دارباشیدر .

جناب کبریا کو کر جینی زیرک خلق ایتشدر . اما بسله مسی شوم ومد مودر . مکر (قرمزی تپه لی ، ایاغی چاقشیرلی قوط کو کر جینی) اوله . بونلری بسله مک سنتدر . امام حسن و امام حسین ایچون حضرت علی بیاض وبکسر چتال ایبکلی خروس ایله قرمزی چتال تپه لی چاقشیرلی هام بسامش اولدیغندن بونلری دخی بسله مک کوزلدر اما غیر یسنی بسله مک ممنوعدر . زیرا اولادلری باشدن قیچدن چیقارر غایت احتراز لازمدر . بو قوشباز طائفه سی دخی او قجیلر ایئنده اللرنده ، باشلرنده متیسر اولمش کبوترلر ایله قولانغی منکوشلی ایاغی خلخاللی مرجان کوزلی طیورلر اولدیغی حالده کذر ایدرلر .

اصناف طاووقیان — پیرلری قاروندرکه ابتدا طاوونغی رأس المال دیه بسله مشدر . کندیسی یره کچدکنصکره طاووقلری صحراده قالمشدر . مصدره فشقی ایچروسنده طاووق چیقارتدیرمغی قارون ایجاد ایلمشدرکه بونی کورمین آدم هیچ برشی کورمامش حکمندهدر . اوچنجی جلد کتایبمزده مصر او صافنده تحریر اولنمشدر نظر اولنه . بو طائفه دخی او قجیلر ایئنده سیس خانهلر اوزره قفس قفس دجاجهلر و بعض بونوزلی وچتال ایبکلی وایکیشر ابلق خروسلر وسمیز بسانمش طاووقلر ایله عبور ایدرلر .

اصناف صیاد سرجه وغیری مرغان — بونلرک دکانلری اولیبوب باغ و بیجه لر کنارنده دام ودوزخلرینی قوروب (سرجه ، اسکته ، فلورینه ، باشند قره ، اسپنوز ، صقا قوشی ، اشلبه ، فریه ، قویروق آتان ، قره بلبل ، بوقلیجه بلبل ، بلبل کویای ، هزار ، منقر قوشی ، بوز بقال ، اسحق قوشی ، صاری آصمه ، قره طاووق ، کاروان قوشی ، اوکه بیگ ، حق قران ، یوسف مصدره ساتلیدی ، بیاض قومرو) ناملرنده کی مرغان خوش نوالری صید ایدوب قفسلر ایچره حبس ایدرلر . سقا قوشلری قفسلری التنده کی کاسه دن یوکسوک قدر قوواچقلر ایله منقارونا ظنیله صو چکوب قوغادن نوش ایدر . ومنقر قوشی دخی قفس ایچره منقر طاشیه رق وسائر قوشلرک هربری برر کونا نواخواناق ایده رک عبور ایدرلر .

اصناف بلبل جیان — بونلرک دکانلری یوقدر . اکثریا خانلرده منلا

یکرمی درت ساعت دوام ایتدکنصکره هوا آچیلوب جهان پرنور اولدی ایسه ده سعدی زاده نك کوکر جینلری آشیانلرینه عودت ایلمدکلرندن بیچاره آدمک عقلی باشندن کیتدی . بو کوکر جینلرک غائب اوایشی کندوسنجه عظیم برداغ درون اولوب مراق وافکارندن بورسه ایجره قرار ایده میه رک عرب وعجمی سیاحت ایتمکی قرارلشدیردی . یدی سنه قدر جهانی کشت و کذار ایتدکنصکره دیار مغربده جزائر ولایتنه واروب ارباب معارف و ظرفاسیله اختلاط ایتمکه باشلدی . برکون بر آستانه کیتدیلر باقدیکم یدی سنه دنبری غائب وت عشق ایتدیکی کوکر جینلری اوراده انئی کلامده صاحب خانه یه نزا کتله او کوکر جینلر کندوسنک اولوب بومنغ زیرکلی بولمق آرزوسیه نیجه بیللدنبری عالمی دور وسیاحت ایتدیکنی سویلدیکنده خانه صاحبی جواب اوله رق :

— نه دن معلوم اکر سنک ایسه اثبات ایله دیدکده سعدی زاده پک اعلا اثبات ایدرم دیوب چارشویه واردی . کلیتی نارومسک آلوب اقشام اوزری ناری دانه له دی و او کیجه مسک ایچنده باتیردی صباح اولدقده خانه صاحبنه واردی . جمله یاران حاضر اولدقلری حالده سعدی زاده کوکر جینلرک یووالری قپوسنی آچه رق عادت قدیمه سی اوزره « دوچب چب » دیه رک نار دانه لرینی نثار ایلدیکنده بو کوکر جینلر آره سنده بر قوغوردی ، ویغردی حاصل اولوب نار دانه سنه جان آتمه ، تناول ایتمکه باشدیلر . نار دانه لرینی بیتدکنصکره آسمانه صعود ایدوب هواده غائب اولدیلر . خانه صاحبی کوکر جینلر ، ینه کاور امیدنده بولتوب هیچ اهمیت ویرمدی ایسه ده سعدی زاده قوشلرک عادت لرینه تاممیله واقف اولدیغندن طوغری بورسه یه چکدکلرینی اکلادی . خدایه هزار دفعه شکر لر ایدوب جزایردن وداع ایده رک یتش کونده کیلر ایله بورسه یه واصل اولدی جمله قوشلری اشیاننده موجود بولدی . جمله دن اول (بغدادی) کوکر جینلر کلوب بعده دیکرلری گلش اولدیغنی عائله سی طرفندن خبر ویردیلر . سعدی زاده حساسیله جزایردن بورسه یه سکز ساعتده کلدکاری محققدر حقا که بغدادی حقیقتلی قوشلدر . جمیع قوشلر ایچنده

هماتلاری ، یکچیری چورباچیسى سورغوجلری ، قوقه سپورکه لری ، حبش طاووغی یلککری و عبرت نما تالریله زین ایدوب مرور ایدرلر .
اصناف قوش بازان — (۵۰۰) دکان و (۶۰۰) نذردر . بونلرک پیری یوقدر . بونلرک حقنده اتالرقوشبازى ، قومازبازى قتل ایدن غازى کبی سوزلر سوبلنمش بر آلاى شوم مذموم قومدر .

استانبول چلبیلرینک میراث یدیلری انامى التندن اللی غروشه یمورطه سین آلوب کندی کوکر جینی الته قور یاورى چیقاردقده بورماسیله آسمانه عروج ایدوب طاقلا آته آته زمینه نزول ایتدکده بعضیسی یره دوشوب هلاک اولور .
بوکوترلرک برچوق نوعی واردرکه : (طاقلاباز ، شبر ، جویری ، شامی ، مصری ، بغدادی ، آلارده ، مارتلوس ، دمکش ، صابه ، طالازلی ، پلنک ، قزیل آلا ، وار قیل آلا ، قره آلا ، تکر آلا ، ساده قوت ، تاجلی قوت ، چاقشیرلی قوت) ناملریله توسیم اولمشدر . فقط اک مقبول و معتبری طفله باز ایله بغدادیدرکه مبارک حیوانلر برحمله برکرده لانه سین ترتیب ایتدکدن صکره بشقه بریره اصلا یوواپمز آره دن اون سنه مدت غائب اولسه ینه آشیان قدیمی بولور .

یارانلریمیزک برقاچی قوشباز ایدی . بوکوورجینلردن برقاچ دانه سین بورسه یه کتوروب جمعه نمازینی ادا ایتدکدن صکره قفسدن آزاد ایلدک اوج آسمانه عروج ایدوب نظرلریمزدن غائب اولدی . مکر اول آندده اسلامبوله کلوب لانه سنی بونش . حکایه : بورسه لی سعدی زاده — که مشهور آفاق میراث یدیلردن ایدی — قوشباز اولوب اون بینک غروش صرف ایدرک بیگ چفت کبوتر جمع ایلمش ، حضرت پادشاهک بیله معلومی اولمش ایدی . کبوترلرینه — ناز بولندی موسمده — ماک ایچنده کیجه له مش نار دانه سی ویرمکی اعتیاد ایدوب افراط درجه ده محبت ایدوب غایت نازلی بسلر ایدی برکون بورمائی اشیانلرندن اوچوروب اوج آسمانه عروج ایتدکدرنده حکمت خدا آسمانی برظلمات قاپلیوب شمشکلر شاقیمغه باشلادی . قرانلق اول حده اصل اولدیکه بورسه ایچنده آدم آدمی کورمز اولدی خلق فغان و فزعه باشدی .

یلکی ، قارتال یلکی ، طوی قوشی یلکی ، قوقو قوشی یلکارینی اوچیله
کتوروب آلایلرنده یماق اوله‌رق پرسلح عبور ایدرلر . پیرلری نامعلومدر .
اصناف قنسان آوجیان — بونلر طاغ ویاغ وراغده قوشی ، قوش ایله
صید ایدوب یلکارینی اوچیله کتوردکلرندن بونلر دخی اوچی آاینه
یماق اولورلر .

ابتدائی پیرلری حضرت اسماعیل درکه دفع جوع ایچون قوشی قوش
ایله صید ایتکی جنب عزت کندیسنه مباح قیلمشدر . اڤ اول برقوش ایله
دیگر برقوشی صید ایدن حضرت اسماعیلدر . حضرت عصرنده امام حسین
آتمجه ، طوغان آولایوب وقرمزی چاقشیرلی قوط کورجین بسله‌دیکی
فتوتلرده محرردر ، آنکیچون صیادلر امام حسین پیرمزددر دیرلر . قبرشیرینی
بغداد قربنده اولوب رأس سعادتتی یزید بی مزید مصره کوندرمش ومشهد
حسینده دفن ایتدیرمش اولدینی مثبتدر . اشبو طائفه صیادان کیلان آتلی
اوزره راکب اولدقلری حالد اللرنده آدیل طوغانلری ، دال طوغانلری
صونغور ، طویغون ، قارچیغا ، شاهین ، راغتوس ، بلابان ، چاقر ، طاش
تولک ، قره قوش ، آتمجه ، قره کوز نام بازلریله طبل بازلرینه طرهلر
اوره‌رق ترکیلرنده صید وشکار ایتدکلری قاز ، طورنه ، طوراج ، سوکلون
ککلک ، چپل ، اوردک ، شرخاب ، بالقجیل ، طوی ، قره باتاق اولریله
آلای کوشکی دیندن وقورانه حرکت ایدرلر

اصناف مروحه جیان یعنی یلپازه جیان — ۱۰۵ نفر دیرلر . پیرلری
(یعقوب طائفی) درکه حضرت قوش یلکندن مروحه (یلپازه) کتورمشدر .
انس بن مالک بلنه شد باغلیوب ارشاد ایتدی . قبری موصلده‌در . بونلر
دکانلرک سیس خانهلر اوزره انواع قوش یلکندن معمول یلپازهلره تریین
ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف اوتاغا سورغوجیان — قرق‌دکان وسکسان نفردر . پیرلری ابتدا
(سام) در . صکره کی پیرلری نامعلومدر . برقتونده کوردمدم بونلر دخی
سیس خانهلر اوزره دکانلرین سورغوج ، شاهین ، جیفه ، طورنا ، بالقجیل ،

دكان صاحبی اولميان نيجه مطراچقي پهوانلر واردر . پيرلری حضر (عمرو امیه ضمری) در . شاطرلرک و مطراچیلرک پيريدر . حضرت علی بلنی باغلامشدر . قبری (حمص) شهرنده در . بو طائفه اردو و آلاينده بازولرک صوايوب پهوانانه مطراقبازلوق ايدوب برسر شجاعتم و مهابت کوستروب عبور ايدرلر .

اصناف پهوانان کيرز بازان — ۱۲ دكان ۷۰ نفر در . نيجه يوز زور آور کيرز باز پهوانلر واردر . بو تيمش نفر کار خانه صاحبلى اولانلر در . بو پهوانلر کار خانه ده جمع اولوب اورته چکمه ، کسمه ، آصمه ، دکمه ، صالمه ، صالح ، چار طوپ ، شش طوپ کيرزلردن ايکيشر قنطار کيرزله وارنجبه ادمان ايدرلر . پيرلری حضرت حمزه يارغاری (هوروم غازی) در . کمرينه شدی ينه حضرت حمزه باغلا دی . بونلر دخی پیاده اوله رق تيمش آتی کيرزلی و صالمه لری باشلری اوزره فریل فریل دوندره رک رستمانه عبور ايدرلر .

اصناف پهوانان کوشت کيران — تکيه لری ايکی یرده بری کوچک بازار قربنده اون قپانی راهی اوزرنده سرو فرونی مقابلنده پهوان شجاع تکيه سی که ابوالفتح غازينکدر . بری دخی زیرک يوقوشی آياغنده پهوان نور تکيه سيدر حالا بوتکيه معمور در . ايچنده تکيه نشینی (بابا حسن) حسن حال ايله معروف برير فنیدر . بوتکيه ایچره اوچيوز پهوان زور بين وار که هر بری کویا برشير ژياندر . يوز يوزاللی چيفت پهوانلر کسوتلرين کيیوب صاری شیر روغن ياغيله ياغلنوب آدم اژدرهاسی کبی آپول آپول بربرلر ينه آرسلان کبی صاريلوب تماشاچیلره پهوانلقلرینی کوستره رک کسمه ، شیرازی ، کسه بند ، ترس کجه ، پیش قبضه ، يان باشه ، سرکله ، جزائر صارماسی ، بوغمه ، قره قوش اويونلرینی اجرا ایدره رک آلاي کوشکی دیندن کچرلر و طرف پادشاهیدن برچوق احسان ايله تلطيف اولنورلر . پیری حضرت (محمود پیر یار) و ايدر . حضرت حمزه کمر بسته سيدر .

اصناف صيادان — ۵۰۰ نفر درلر . بونلر قوش ييلکلرندن کوچوکن

قومی صیغیر بیوند ریغی کبی یایلری وا کا کوره اوقلری اولوب رستانه شجاعتلر ابراز ایدرک کیمی پیاده وکیمی سوار اولدقلری حالده کذر ایدرلر اوق آتمق سنت شریف اولدیغنه دا برچوق حدیث شریفلر شرفصادر اولمشدر .

اصناف پهلوانان تیراندازان — بونلرک دکانلری یوقدر آنجق کارخانهلری تعلیمخانهلری و آت میداننده یکچری تعلیمخانهسی و اوق میداننده آتچیلر تکیه سیدر جملهسی سکنریوز پهلوان ضرب کاردر . بونلرک پیری دخی سعد ابن ابی وقاصدر . پولاد نقشوانلره وطومروقلره ، قالقانلره و صوایله طولو شیشهلره و آصیل یا تمش قندیللره ، آینهلره ضرب اوروب دهلهرک عبور ایدرلر برفرقهسی دخی کللره و شکوفه قرنفیللریله شمشیر تحتلرینه ضرب اوروب کذر ایدرلر . برفرقهسیده اوقلرینی هوایه آتوب اوکنه ایندکده ایله طوتوب نیجه کونا پهلوانقلر اجرا ایدرک کچرلر . بونلردن (ایازاده) دینان استاد کامل سلطان مراد حضورنده بریای چلهسنه درت اوق کیزله یوب ایکی اوق اوکنده براوق صاغ اوموزنده براوق صول اوموزنده ضربه اوروب ابراز هنر ایدوب برکیسه آلتون آلدینی مثبتدرکه معرفت عجیدر . بوکارده صاحب قنون اسکی سرای امامی و سلطان سلیملی صازی صولاق مراد خانک استادیدر . اصناف زهکیرجیان — پیرلری (شغان بن سعید قصی) در . سلمان پاک بلی باغلامشدر . قوتنامه کبراده « بغداد حلهسنده ارسلان آلمشدر » دیه یازمش بونلر سیس خانلر اوزره دکانلرینی شیرماهی ، بالق دیشی ، صیغیر بونوزی ، قنوس برونی ، کرکردان بونوزی ، ابلاق قوج بونوزلرندن زهکیرلر ایله زین ایدوب کذر ایدر .

اصناف پهلوان مطراحییان — دکان (۱۰) و نفرات (۳۰) در . اما

وعام مسافه بعیده دن زیارتنه کلیرلر . آب وهواسی لطیف خوش برخللدر . او طرف اهایلرینک اکثریسی تبرکا (وقاص) توسیم اولنمشلردر . حتی برخانه ده بیله بیوک وقاص ، کوچک وقاص دیه بونامده ایکی کچی بولندینی چوقدر .

همشیره محترمه لری دخی کندیسنه یقین وغایت دیکینه برتبه اوزرنده مدفوندر که حیوان ایله چقلمق قابل اوله مددن یشته انسانلر دخی اکثری یرنده الاریله یرد یاشمدقجه صعودده موفق اوله منلر .

المملك) آتی نازل اولمشدر . بوضبان باز شهبازلرك صكره کی پیرلری (بابا عمرو) درکه جمه خیپریلرك زهره لرین چاك ایلمشدر .

اصناف تعلیمخانه جیان — دکان (۴۵) نفرات (۵۰) پیرلری (سعد الدین بن کرب غازی) در . انس بن مالک کمر بسته سیدر . بدر غزاسنده شهید اولوب بدر شهداسی جنبنده دفن اولمشدر . بو تعلیمخانه جیلر تحت روانار اوزره تعایمخانه لر انشا ایدوب بعض کانداران اوق آتیشیر ایکن بیوکلرندن برقاچ کیمسه لرده ایکی فرقه اولوب قارشو قارشویه طور لر کاندار لر برنجی اوقی آتدقلرنده برنجی فرقه « اوق الندن بر » ، ایکنجی فرقه دخی « ایردسین کماله اوله سین پیر » دیه بلند آواز ایله چایشیرلر . وایکنجی اوقی آتدقلرنده فرقه اولی « اوق الندن ایکی » ، فرقه ثانیه « سکا لازم اوقک پیکی » دیرلر . اوچنجیده « اوق النده اوچ ، کورمسون بازولرك کوچ » دردنجیده « اوق الندن درت ، دشمنک باغرینه درد » ، بشنجیده « اوق الندن بش ، اوله سنک پیرلره اش » دیوب اون ایکنجی اوقه واردقده اون ایکی امام هام روحلری شاد اوله عشقنه اوقلریکنز تمام اولدی دیوب واجب السیر برهای هوی ایله کذر ایدرلر .

اصناف کمانکشان — ۳۰۰۰ نفر درلر . پیرلری (سعد بن ابی وقاص) در عشره مبشره دن ورواة حدیثدندر . قبر شریفی شام ایله قدس شریف ماینده کنعان ایلنده جب یوسف ایله جسر یعقوب آردسنده مرتفع بر آستانه عظیم قبه عالیده در .

نیجه کره یوز بیك اوق واردر هرکان تکیر آلوب براوق کانه قویوب آتار تکیه سنده نیجه فقراسی واردر برجامعی ومهمانخانه سی وار . اما بو حقیر مدینه منوره قربنده ومصر اسکندریه سی وقلمه سنک باب اخضرینک ایچ یوزنده پیر تیراندازان سعد ابن ابی وقاص دیو تاریخ ایله بر محل زیارت ایتدم غریب تماشادره . قدسه مدفون اولدینی معلوم اوله مدی . الله اعلم [۱] بوتیرکشان

[۱] حلب ولایتیه تابع روم قلمه قضاسی داخلنده ، معموره العزیز ولایتیه ملحق بهسنی قضاسی حدودیه دوشر کوچک برتپه اوزره مبنی برقبه عالیده مدفوندر . خاص

اوستوره لرینی بیلر لر . بونلر قره لوکی آتشدنه نرم ایدوب ینه ایچنه صونپارده قویه برق چارخلی کوسه ره یاپارار که قدیجیلر ویچاقیلر استعمال ایتدکارنده آتش ظاهر اولور . بونلرده کوسه ره یاپارق عبور ایدر لر . بوندنصکرده دوکمه جی باشی مهترخانه چالدیره برق کچر یماعی اوچ انساندر .

اصناف یاججی باشی — دکان (۲۰۰) نفر (۵۰۰) در . پیرلری محمد اکبر بن حضرت اب بکر در که حضرت رسول حضورنده شدینی حضرت علی قوشا تمشدر . یاججیلر وطوقا جیلرک پیردر . وقعه سی طوقا جیلرده مفصل ذکر ایدلمشدر . قبری مصرده زین العابدین یاننده در . بونلرک دکانلرینک چوغنی سلطان بایزیده مراد پانا تر به سنده در . غلظه ده ، اسکدارده ، ادرنه قپوسنده دخی بولور . سلطان بایزید بالذات یاججی ایدی آنک یایلرینی ، خرم اوسته یایلرینی ، شجاده وطوز قوپاران ، دلی فرهاد یایلرینی دکانلرینه دیزوب یای یپازرق عبور ایدر لر .

اصناف اوقجی باشی — دکان (۲۰۰) و نفر (۳۰۰) در . پیرلری (ابو محمد بن عمر بن القواس) اولوب حضرتک اوقجی ویایی طاشیر وسفر دن قرغ اولدوقده اوق ییاردی . قبری اکین شهرنده در . سلمان پاکک قرق آلتنجی کمر بسته سیدر . بو اوقجیلر پاک عسکر در . سیس خانلر اوزره کلبه لرینی جکی ، بوطا ، آزمایش ، پیشرو ، پلنک ، خدنک ، تاریک ، سهم ، ریزان ، کیز ، یشار اسملی اوان اوان جملردن معمول اوقلرله زین ایدوب عبور ایدر لر .

اصناف زنبه رک جیان — آت میداننده یکچیری تعایم خانه سنک بر طرفی زنبه رک تعایم خانه سیدر . یکچیری او جاغنده براوطه نفریله جماعتدن مرکبدر طشرده ۱۰ دکان ۸۰ نفرات واردر . پیرلری . . . . . حضرت حمزه کمر بسته سیدر . قبری (بلیس) ده در . بونلرده یایلرینی قوروب اوق آتدرق کچر لر .

اصناف صپانجیان — (۳) دکان (۵) نفر در . پیرلری حضرت داود علیه السلام در که جالوتی صپانه قتل ایلدیکنه (وقتل داود جالوت و آتاه الله

اصناف بیجاغیان — دکان (۱۰۵) و نفر (۲۰۰) در . بونلر بیچاق قینجیلیدر . قیوجی باشی یه یماقدر . دکانلرینی تریین ایدوب کچرلر . قیوجی باشی نقیبی ، صاحب طریق ، کتخذالری بیکت باشیلری محتشمانه عبور ایدهرک آردی صیره اهل خبره اغا ، سکهزن اغا ، تمغاجی باشی اغایان یانه رکاب رکابه اون ایکشمر چفته دلبران کوچکلریه کذر ایدرلر . آردندن قیوجی باشی اوکنده پرسالاح دلبران کیدوب کندیبی مرصع اکرلی جواهر و زرو زیور رختلی براسب صبارفتاره سوار اولوب یمین ویسارنده ویش وقداملرندہ کامل سکزقات مہترخانہ چالہرق برہنکامہ عظیم ایله عبور ایدرلر .

اصناف دوکمه جی باشی — کارخانہ لری سلیمانہ جامعی آلتندہ کی چارشو ایچندہ در . جملہ سلاطین جامعلرینک تونج پنجرہ قالباری وغیری عبرتنامہ قالبار بوکارخانہ ده اعمال اولنور . سلیمان خان کندی جامعتی یاپدرمزدن اول لوازمندن اولان بوکارخانہ بی انشا ایتشدر . دوکمه جی باشی دائما بوندہ ساکندر درت مولویت یرده (۱۰۰۰) دکان و (۱۳۰۰) نفراتی واردر . زیرا سخن دوکمه جیلرده بونلرہ یماقدر . پیرلری اولاقاروندکر کہ کیمیا ایله مشغول ایکن تونج یاپمہنک یولئی بولدی . حضرت عصرندہ کی پیرلری (طلحہ بن عبدلله) درکہ مدینہ منورہ ده ایمان ایله مشرف اولوب عشرہ مبشرہ دن اولدی . تونج حنلر و تونج طاسلر یاپاردی . قبری شامده بلال حبشی قربندہ در . بودوکمه جیار تخت روان اوزرہ دکانلرندہ کار ایدهرک طی ایدرلر .

اصناف قالای دوکمه جیان — دکان (۱۰۰) و نفر (۲۰۰) . پیرلری ایوالمواہب الانصاریدر . سلمان بلین یاغدی . قبری یمن (جبلہ) سندہ در . بونلر سیس خانہ لر اوزرہ دکانلرندہ قالای دوکمه لر و قالای قویچہ لر یاپارق حرکت ایدرلر .

اصناف قورشون بربرکوسہ رہ جیان — پیرلری معلوم دکلدر . فتوتنامہ کیرده اسمنی کورمدیکمز کبی سیاحت ایتدیکمز یرلرده ده قبرینہ تصادف ایتدک ظنمجه بو صنعت صکرہ ایجاد اولنمشدر . حقا کہ عبرتنامہ برکاردر . قورشون ایله صونیارہ بی بر یرده مزج ایدهرک کوسہ رہ یاپارلر کہ بربرلر

حفرہ لہرہ طولارمش . اورادن کویک دریسی طولومرینہ قورلرمش . غیرى
 یرده طورماق احتمالی یوق ایتمش . قیوجیلر بوجیودی پوطلر ایجره آتشد
 ییشروب ایچنه سحق ایدلش ورق التونلری قویوب بیاض قورشون کبی
 حل ایدرلر . بعده اول قرص اولان جیوانی التونی آتس اوزره کومش
 قلیجلره ، خنجر ویچاقلره سوروب التون یالیزی ایدرلر . جیسوه بویه
 بر معدندر . بو جیسوه جیلری فرمان ایله قیوجی باشی عطارلردن آیروب
 کندولره یماق ایتمشدر . بونلرده سیسخانه لر اوزره عبور ایدرلر .

اصناف بوروجیان صاری پرنج — دکان (۱) نفر (۱) . بوصفت
 بر آدمه مخصوصدر . غیرى کیمسه ایدنکه قادر دکلدر . قاعده سنی اوغلونه
 بیله کوسترمز . اون قاننده ایشلر کریازی نامنده متعصب بر رومدر . اما
 استاد کاملدر . پیری افراسیابدرکه کره نای عجمی اول ایجاد ایتمشدر . حضرت
 عصرنده نای وسورنایوق ایدی . آنجق یتش قول پهلو انلره جنک محلنده
 کوس وقدم چالینوب کلبانک محمدی چکیلردی . بوبوروجی کریازی دخی
 قیوجیلر آلاینده سیس خانه دکاننده بورویه آهنگ ویره رک عبور ایدر .

اصناف دواتچیان کونا کون — پیرلری حضرت جبریل امیندرکه جنت
 مأودن ایلك دفعه اوله رق دوات وقلعی حضرت ادریسه کتوروب یازیجلره
 وترزیلره پیر ایتمشدر . حضرت عصرنده (ابو حافی) نام برقیوجی صاری
 پیرنجدن بردوات یابارق حضرت رسوله تقدیم ایتمش فخر موجودات دخی
 وحی کاتبی اولان معاوییه هبه ایتمشدر . سلمان بلینی باغدی قبری یمنده
 (دمول) شهرنده در . دکانلری هب بایزیده کاغد جیلر ایچنده در . ایلری
 کلانلری (جمله یه قول اوغلو مصطفی چلی) درکه اوچ قوللی و قیاقلی صندوق
 کبی کوموش و پرنج دواتلر یابار ساده یوزغروش کار حق آلور . بونلرده سیس
 خانه لر اوزره دکانلرین (دوات — دویت) لر ایله زین ایدوب عبور ایدرلر .
 اصناف تنکه جیان — پیرلری نام معلومدر (۳۰۵) نفر و (۳۰۰)
 دکاندر . بونلرله ، چه ، انکلیز دیارندن قالایی دمیر ، تنکه ، پرنج تنکه ساتارلر
 و دکانلرینی تنکه ایله زین ایدوب کچرلر .

صکره معجون کبی تخمیر ایدوب صغیر ، کبیر درویشان کلاهلری کبی توپراق پوطلر یاپارلر . قیوچیلر آتاش ایچره قویوب بونلرده التون کوش قال ایدرلر . غیر ی کونه پوطلر آتاشه تحمل ایتمز . بوکار بو پوطله جیاره مخصوصدرکه کندیلرینک غیر یه کشف ایتمزلر . سائر دیارلرده چونغی استانبولدن کیدر . اصناف بوره جیان — دکان ۲ ، نفر ۱۰ . بونلر قیوچیلره بوره یاپارلرکه لهمپاره ایله بر ایشی بری برینه یاپشدیرمق ایچون قیوچیلر لهم اوزره بوره ی اکرلر . بامرالله آنشده ایکی کومش بر برلرینه متصل اولوب یکپاره اولور . بوره ، عجمده ، ارضروم کومشخانه سنده چیقار کرچ کبی بیاض بر معدندر . انی مصر شکری کله سی کبی کله کله قالبره دوکدوروب استانبوله کتیردک مثقالنی برشاهی یه ویررلر . عجیب بر معدندر . امابودین والامان واسفاج دیارنده حصیر کواندن بوره ایتدکلرینی کوردم . اما مصر قیوچیلری بوره برینه بحیره ولایتده قارونک مالیه قهرزمینه کچدیکی یرده حاصل اولان نظرونی استعمال ایدرلر . نظرونی شیشه جیار صرچه اوزره اریدیدوب درحال صرچه نی صوایدوب اتشه قوت ویرر . بو نظرونی فرنکستانه کتوررلر . اوراده کیمیا کرلر بونی تیزاب صوینده قینادوب قارون آلتونی حاصل ایدرلر . امدانیمارقه ده کی سیاحتده بعض عالم استادلرله مصر نظرونی احوالی سولشدیکمده « تیزاب صوینده نظرونک التونی چیقار . اما حاصلی خرجنی کتورمز . زده قالدی که فائده اوله » دیدیلر . استانبول بوره جیلری ده دکانارینی بوره آویزه لرلیه زین ایدوب کچرلر .

اصناف جیوه جیان — دکان ۵ ، نفر ۱۰ . پیرلری نامعلومدر . بو معدندرکه باصنع خدا (له) ولایتک (دانصقا) اسکله سندن کلیر . اما سنه ۱۰۷۱ تاریخنده مرحوم (سیدی احمدپاشا) ایله اردل مجارستانی خراج کذار ایدوب (راقوچی) نی قتل ایتدی کمز سنه بو حقیر چته ، بوتوره قووارق (نک باینه ازدر) قلعه سی التنده کین کاهده یانارکن بر کرچ خانه کوردک . اسپرلر مزدن مجار لسانی اوزره سؤال ایتدک . مکر اول محله برکونه بیاض کوز ، کوز اولش دکرمن طاشی طاغلر کبی بیغلمش انلره آتاش ایتدکلرنده جیوه آقوب

صارى پرنج كتابه ايجره « لا اله الا الله محمد رسول الله » لفظى ويجه شكوفه شكليرنى تخرير ايدرك قلمكارلق ايتدى . حضرت رسولدن مآذون اولوب حضرت على كمر بسته سيدر . قبرى شيرازده در . بوقلمكاران طائفه‌سى اويلاه استاد كاملردر كه قيوچيلرك وجواهر جيلرك ايشلرينه حسن ويروب قلم وصوات ومينا كونه نقشلر ايدرلر . كويا كه سحر اعجازدر . بونلرك منتهيا استادلى اون قباننده « سمتجى اوغلى روم ميخائيل » ايدى كه آل عثمان پادشاهلرينك معلومى اولديغندن صوكره مينالى ساعت نظر فليرنى ، خنجر و قليجليرنى تبركاً هند پادشاهلرينه و عجم شاهنه وغيرى ديارك ارباب معارفه كوندروب انلردن بوميخائيه هدايا كلوردى . ايكنجى درجه‌ده استاد كامللى اون قباننده « ارمنى خچادور » ايدى . آندن بدستان اوكنده « آيدين ايرمنى » و قلمكار طنبورى « آرناوود عثمان چلچى » ايدى . بعده مصرده سكه زن باشى ايكن سنه ۱۰۰۴ تاريخنده (عبدالرحمن پاشا) مصر واليسى ايكن مرحوم اولوب اولادلرينه همان قرق بيك سكه حسنه التون قالدى . بوقلمكارلرك كارينه برمرد هنركار قادر دكلر ايدى . بونلرده سيسخانهلر اوزره دكانليرنى كار مصنعلربه زين ايدوب قلمكارلق ايدرك عبور ايدرلر .

اصناف صرمه كشان — كارخانه — ۱ . بو اصناف اسكيدن بى قيوچيلره يماق اوله كمشلر ايدى . لكن امنانك باشقه آلاى ايمه لرى فرمان اولنوب صرمه كش خانه امينى الاينده عبور ايتدكلرى بيان قلمشدر .

اصناف تل آهن كشان — دكان ۸۰ ، نفر ۱۰۵ . بونلر يكي بدستان ديبنده وغيرى اسواقده ايشلرلر . قيوچى طائفه‌سى بونلرسز اولماديغندن دمير تلجيلر انلره يماق اولوب سيسخانهلر اوزره چرخلر ايله صارى پرنجندن رقيق صرمه كچى تللىرى ورقيق طنبوره تللىرى چكرك دكانلربه عبور ايدرلر . اصناف بو طه جيان — دكان ۱۰ ، نفر ۲۰ پيرلرى (عبدالغفار المذن) دركه چناق وچوملك يايجلرك پيريدر . يوز آتمش ايكي باشنده انتقال ايدوب مدينه منوره بقيعنه دفن ايدلمشدر . بو بو طه جيلر بر كونه تزابه نيجه كونه فلجان خرده لرى ، رمال ترابلىرى قارشديروب هوانلر ايجره سحق ايتدكن

یو ایکی معدن یاعزیز اسمنه مظهر اولوب عزیز و مقبول اولمشلردر . بوماس
حکا کلری تخت روانلری اوزره چرخلی طولابلا ایله الماس پاك ایدرک
عبور ایدرلر .

اصناف حکا کان — دکان (۳۰) و نفر (۱۰۵) در . پیرلری حكاك
عبدالله یمنی در . ویس القرینک کمر بسته سیدر . حضرت رسوله هدایاسیله
کلوب ویس القرینی دن کمر بسته لکی مقبول رسول اولدی . قبری یمنده (نفر)
شهرنده در . بونلرده دکانلرنده عقیق سیلان ، پیروزه ویشم طاشی حک
ایدرک عبور ایدرلر .

اصناف مهر کنان — پیرلری حضرت عثماندر . (۸۰) نفر و الی
دکاندر . بونلرک مراد خان عصرنده کی ایلری کلان استادلری محمود چلبی ،
رضا چلبی ، فرید چلبی نام کامللردر که بر مهوری یوزغر وشدن بشیوزغر و شه
قدر یازارلر . وزرا مهرلری ده بونلر قازار .

اصناف مهر کنان سیم و هیا کل — بونلر کوموش مهر و طلسمات قازیر
بشقه بر اصنافدر . عقیق یمنی قازیه مزلر . بونلرک ماینلرنده استادلر
واردر که تعلیق ، نسخ ، رقعه ، ریحانی طلسملر یازارلر ، کویاکه آیت
مزیات المهدر . دکانلری ۱۵ ، نفر ۴۰ . پیرلری حضرت عکاشه در . حضرت
رسالتک ظهرنده کی مهر نبوتی کوروب معصوملره ، مصر و علره « اعوذ
بکلمات الله التامات » حرزینی یازمغه و صاری نحاس اوزره قازمغه باشلادی .
حضرتک اذن شریفیه اسم اعظم دعاسنی یازدی . پولاد اوزره قازدی . اسم
اعظم بودر : « بسم الله یاعظیم الحضر یاسریع الظفر یامعروف الاثر ... الخ »
کمرینی بالذات حضرت باغلادی . رسولک ظهرنده کی مهر نبوتی اوپمشدر .
قبری مرعش قربنده مسیره بر تپه در . بوسیم مهر کنلردنخی سیسخانه لر
اوزره دکانلری زین ایدوب کونا کون مهرلر و هیکلر و ووقلر و حرز یمانیلر ،
تعویذ مطلسملر ایله کارخانه خانلری بزه دوب آلائی و الاایله عبور ایدرلر .
اصناف قلمکاران قیویمجیان — دکان ۲۰۰ ، نفر ۳۰۰ . پیرلری (طاهر
عجمی) در که بعدالفتح مکنتک باب معلاسنک کوموش قفلنی قبولوحه سی اوزره

قرمزی ، کبریتی و طیرناقلری سیاه اولور . [هندلیلر تیز آب ایله دیشلرینی صاری ، قرمزی ، یشیل ، سائر رنگلره بویارلرکه ایچلرنده اوتوز ایکی دیشینک هربری برنک اولان آدملر بولنور] حکایه مناسبه :

برکیجه استانبولده یهودی محله سنده یانغین اولدی . بوستانجی باشی ویکچیری اغاسی معیتلریله سوندیرمکه قوشدیلر . برقاچ بوستانجی ویکچریلر بوتیز آججی کارخانه سنک برینه کیرلر . نه کورسولر رافلر اوزره ایکوز قدر درلو درلو شراب شیشه لری . بره مدد دیه هربری بریسندن نوش ایتکه یاشلار . اون نفرینک جکر وباغیرصاقلری طرفه العین ایجره طشره چیقوب مرحوم اولورلر . وجودلری سرتابا تیز آب کسلور . بوتیز آب ایله برمعلون شیدرکه کیمیا کرلره غایت لازمدر . یهودیلرده تخت روانلر اوزره کبریت احمر صونی و کبریت چیقاره رق عبور ایدرلر .

اصناف فساداران — دکان (۱۰۰) ونفر (۳۰۰) در . دکانلری بایزید جامعی قربنده در . پرنج تل قفسلر ایجره کونا کون بچاق ، خنجر ، قوشاق ، کوموش اوانی صاتارق عبور ایدرلر .

اصناف جوهر فروشان — دکان ۷۰ ونفر (۱۰۲) در . دکانلری بدستان اطرافنده در . جواهرجی باشیلری واردرکه دولته بر جوهر لازم اولسه بونلر بولوب کوندرر .

اصناف الماس بر — کارخانه (۷) ونفر (۴۵) در . بونلر قره طاشدن الماس خاصی پاره پاره چیقاروب هر پارچه سنی قورشونلی درفشلر ایجره قورلر . صکره بونلری آدم چوریر دولابلر اوزره قویوب ینه قورشوندن چرخلرده الماس براده لری چرخلر اوزره دور ایده ایده براق اولور . برجانبی براق اولدقدن صکره دیگر جهتی ده بواسلوب اوزره براق ایدرلر . الماسک چار کوشه وششخانه اولسی ایستکلرینه باغیدر . عجیب حکمتدرکه اولقدر سنکین وبرک اولان الماسی قورشون کبی نرمین برمعدن حک ایدر . بو حال انسانلر ایچون معالی بر اشارتدر . الماس معدنی آز اولدیغندن پک قیمتداردر . آتشدن طور دجه براق اولور . آتونده آتشدن پک اولور .

- اصناف ضرب خانه جیان — امین ، ناظر ، صاحب عیار ، سهکه جمله ایله عبور ایدر لر .
- اصناف قالجیان قیو مجیان — ۴۰ دکان ۲۰۰ نفر در یهودیلر در . دکانلر نده . کوموش قال ایده رک عبور ایدر لر .
- اصناف کهوش خانه جیان — ۴۰ دکان ۱۰۵ نفر در پیرلری قارون و چشمید پرفوندر . بونلر خار و خاشا کدن و آلچق کوموشلردن و باقر و قالایدن کوموش چیقاره رق عبور ایدر لر .
- اصناف رماد جیان — ۴۰۰ نفر در پیرلری (نصیر هندی) دره بونلر . قیو مجیلر اصطلاحنده رماد جی دیر لر . یهودی در لر . قیو مجیلرک ساعت جیلرک دکانلر نده اولان خار و خاشا کی ییله بر کره سوپوروب کوموش خانه جیاره ساتار لر . آنلرده تکنه لرده چالقایوب ایچنده بولدق لری آلتون و کوموش پاره لرینی قال ایدر لر . بونلر آلایده آرقه لر نده کی چواللریله « رماد الام » دیه فریاد ایده رک کچر لر .
- اصناف تیز آب جیان سیم زر خالص — کارخانه (۲۲) و نفر (۱۰۰) در پیرلری نصیر هندی در که سامان پرورده سیدر . قبری یمک مهجم شهر نده در بونلرده یهودی در لر . ایشلری کوموشده آلتون ، یا خود باقرده و قورشونده کوموش اولسه — کار قدیم مطاللرده اولدینی کبی — بونلری رنده ایله قازی یه رق توز شکلنه قور لر . صکره بر بردن آیرمق ایچون شیشه ایچنه قویوب تیز آب ایله قاینادیر لر . آلتون خاشخاش دانه لری کبی اولوب شیشه نك دینه چوکر . و کوموش دخی صو اولور . بونوع آلتونه صو آلتونی دیر لر . بالمومی کبی ایکی پارمق آره سنده ازیلیر زعفران رنکنده بر آلتوندر . صکره صو اولان کوموشک ایچنده برنوع تیز آب قویه رق قینادر لر شیشه نك دینه دانه دانه خالص کوموش بریکیر . بردها قال ایتمکه احتیاج اولمیان بو کوموشه صو کوموشی دیر لر . الله ازیلیر صیرمه دن خالص برنوع کوموشدر . بوتیز آبی حضرت سلیمان ایجاد ایده رک اویوز اولان کللره سوروب کللکدن خلاص ایدر مش . بد رایحه سندن انی اعمال ایدن یهودیلرک صقاللری یشیل .

آشنا او بغه توقف ایدر . دکانلری آلمان ، اسپانیا ، فرانسه ، جان پترو ،
 وقشیر ، بلسل ، یوسف چایی ساعتلیله تزیین ایدرک عبور ایدرلر .
 اصناف سکه زن باشی — برآدمدر . معیتی نفر ۱۰۰ ، پیرلری حضرت
 عثمان (رضی لله) در . حضرت رسالت سکه سنه (لااله الا الله محمد رسول
 الله) یازمشدر . فقط حدید اوزره قازمشددر .

سکه زن باشی قازیه جنی سکه یی پولاد نخبچوانی اوزره خاصه قوجیلرندن
 متدین ، اختیار اوج عدد صالح ، مسلمان آدملرک تحت نظارتنده قازار .
 بالکنز قازسه الماری کسرلر . قازدینی سکه لری مهرلیوب وقت مرهوننده
 ضرب خانه یه دفتر ایله تسلیم ایدرلر . بوسکه زن باشی توابعله ، قله صوفیلریله
 عبور ایدر . بونلرک تمغاجی باشی کارخانه سنده آبروجه حجره لری واردر .
 اصناف تمغاجی باشی — کارخانه لری عظیمدر . قیوجی باشی کارخانه سنه
 متصل باغلی ، باغچلی ، هماملی ، مقصوره لی برکارخانه در . تمغاجی باشی
 بردر اما معیتی یتیم قدر واردر . استانبولده ایشله ن کموش اوانی ایچون طغرای
 غرای حاوی سکه واردر . آقچه سکه سی کبی دکلدر . طغرانک ایچنده « مراد
 خان مظفر دائماً » جمله سی محکوکدر . تمغاجی باشی قیوجیلره ده نظارت ایدر
 ایشلری تمغالر . کوموش اوانیدن برپارچه کسوب آتسه آتار چفته ایله چیقارر
 اکر خالص بیاض (قرص) ایسه تمغای شاهی اوره رق هر تمغادن الی آقچه
 آلورکه اوچی کندوسنه . اووچده قله صوفیلرینه مخصوصدر . قله صوفیلری
 خیانت ایدرلر ایسه بویونلری اوروب یرلرینه بشقه سنی نصب وتعیین ایدر .
 ایش آتشدن کوم کویک چیقارسه — پادشاهک بیله اولسه — چکیچ ایله
 خرده خاش ایدهرک صاحبه یرر . کوموشده لهم قاریشق ایسه ینه قیرار
 بودخی قانون سلیم خاندنر . چونکه سلیم خان سکه زن و تمغاجی ایدی . بو
 تمغاجی باشی کارخانه سی آنک خیراتیدر .

اصناف اهل حبره قیوجیمان — برآدمدر بدستان اوکنده ساکندر
 التون و کوموش اوانی یه فیئات تقدیر ایدهرک طرف پادشاهیدن وظیفه
 معینه سنی آلور .

خانه مسیره سنك توصيفنده تفصيل ايدلمشدر . بونلرده سيس خانه لر عربه لر تحت روانلر اوزره بچاق خنچر ، مجوهر كمر ، مجوهر بخوردان . كلابدان رخت ، قايچ ، غداره ، طوپوز ، ودها سائر ذى قيمت اشيا ايله دكانلرينى زين ايدوب پرسلاح عبور ايدرلر .

اصناف بازركان جواهر جيان — نفر (۶۰۰) دكانلرى يوقدر . خانلرده اوطورلر . ماللرينك حسابنى ، جواهرلرينك عددينى انجق خدا بيلور . الماس هندستان ، لعل بدخشان ، پروزة نيشابور . عين السمك سودان ، ياقوت سيلان ، مرجان مثللى جوهرلك جمله سى بونلرده موجوددر . بو ارباب كار جواهرلرينى كانغد اوزرينه سره رك عبور ايدرلر .

اصناف لؤلؤجيان يعنى اينجيجيان — دكان ۴۰ ، نفر ۱۰۰ بونلر سيسخانه لر اوزره كونا كونا دانه هر مز اينجيلرينى ، دريتمارى ايبلكره ديزوب هر طرفلرينى باقى آغى كبي اينجيلره بزه دوب كچرلر . بونلر اسكى بدستان قوسنده اولو يهوديلردر .

اصناف زركران جواهر جيان — دكان ۱۰۰ ، نفر ۱۵۵ پيرلرى (نصر ابن عبدالله) دركه قيومحيلر پيرينك اولاد مهتريدر . سلمان پاك كمر بسته سى اولوب قبرى اصفهانده در . بونلرده سيسخانه لر اوزره دكانلرينى مجوهر اشيالره زين ايدوب جواهر اوانى و اشيا ايشليه رك پرسلاح كذر ايدرلر . كوپهلى يهودى ، سمورقاش روم ، غلظهده درت يول اغزنده بكلى اوروم ، جواهر قولى تعبير ايتدكلرى لاسقارا كى اوروم جواهر جيلكده ، رقاى پهلوان پيشه كارلقده يكانه عصر ايدى . اون قباننده بزم پدر مرحومك شاكردى لاز على سلطان مراد خانك تختى كندى تصنيعاتيله اويله ترين ايتمشدركه باقان كوزلر خيره لير . اون سكر پادشاه ايلچيسى كلدكده بوتخت اوزره عظمت ودارات ايله جلوس پادشاهى وقوعبولور .

اصناف ساعتجيان — پيرلرى حضرت يوسف عليه السلامدر . جيزه شهرنده زندانده محبوس ايكن اغاجدن قومدن ساعت يامشدر ديرلر . بو صنعت قدرت بشر فوقنده نازك برصنعتدر . بومعرفت تيمش قدر عامه

حضرت رسالت عصر نده کي پيرلري (نصر بن عبدالله) درکه سلیمانک يکرمي التنجي کمر بسته سیدر مرقدي يمن عدننده در . بوقیو مجيلر اصنافه شهرت ویرن سلطان سلیم اول ایله سلطان سلیمان خاندنر . چونکه بوايکی پادشاه طبرزونده دنيايه کله رک قیو مجيلق تحصیل ایتیلدی . حتی اون قبانک ایچ یوزنده کي قیو مجي روم قسطنطين سلیمان خانک استادی ایدی . برکون قسطنطين سلیمان شهزاده يه الم زده اولوب « سکا بيک دکنک اورورم » ديه يمن ايدر . سلیمان خانک والده سي جرمني عفو ایتدیرمک ایچون قسطنطينه بيک آلتون کوندرر . قسطنطين ايسه بوالتونلری آلوب سلیمان خانه حده دن تل چکديره رک بشيوز چبوق تل ایتدیرر . وبونک هیئت مجموعه سنی اله آلهرق ايکی کره سلیمان خانک آياغنه اورور . بووجهله کندیمی یمیندن قورتولديني کبي شهزاده يي دخی جزاسندن خلاص ایلمشدر ديه مشهور آفاقدر . حتی حقیر اول پير قیو مجي نی برقاچ کره کوردم هرکسه نقل خکایت ايدر تکالیفدن بری برقوجه اوسته ایدی . سلیمان خان پادشاه اولنجه قیو مجي باشیره التفاتاً سقا چشمه سنی انشا ایتدی . اوکنده هوادار بریرده باغلی باغچه لی جامع وحماملی متعدد حجره لی وقاعه لی اوزون دیوان خانه کبي اورته یوللی ایکی طرفی قیو مجي خلیفه لرینک ایشلیه جکی حجره لرله آراسته برکار خانه بنا ایدوب اون بيک صحن ، بشيوز قزان ، تنجره وسائر باقر اوانیلردن ایچنه وقف ایلدی . بونلرده یکرمي ییلده برتفرج ویريله رک خزینة عثمانیدن اون کیسه آچه طبل آل عثمان ، کوس خاقانی احسان ایديله رک اون کون اون کیجه تنزه ایلملری قانون سلیمان خان اولدی . حقیر قیو مجي باشی زاده اولدینغمدن اوچ تفرجلرینی کوردم . حتی سلطان مراد خان تفرجسده اوکجه دست بوس ایدرک روان اولان حقیر ایدم .

بوتفرج میدانه کلبک ایچون اولا زرکران چاوشلری کوندريله رک سائر ولایتده اولان قیو مجيلر کاغد خانه تفرجنه دعوت ایدیلیر . بونلردن هپسنک کلسی محال اولدینغدن نجیب ورشید خلیفه لری صاحب پوست اولاق ایچون اونز بيک غروش پاره آلهرق آستانه يه کایرلر . بونلرک کیفیت تفرجلری کاغد

امیراخور ناظریدر . چتالجهدن اون بیک آرابه ایله اوتلوقلر کلوب درانبار ایدلدیکی وقت امیراخور پادشاهه ضیافت ایدوب برمجوهر اکرلی صافات کبی آت هدایا چکمسک واون عدد غلامنی حرم خاصه چراغ اتمسک قانوندر . بونلرده نفرانلریله اوتلوق امینی و اوتلوق چور باجیسی آت باشی برابر عبور ایدرلر .

اصناف طاووق امینی — اغا (۱) ، نفرات (۲۰۰) . بو امین مطبخ امینی طرفندن پادشاه ایچون تکیرداغی ، مالقره ، خیره بولی ، الحاصل یتمش قاضیلق یرده طاووغه باغلی قرالره واریر ، بهرسنه اون ایکی کره یوزبیک طاووق جمع ایدوب مطبخ عامر یه تسلیم ایدر . عظیم خدمتدر .

اصناف مطبخ امینی — بر امینی وایکیوز نفری واردر . امین مطبخ عامر نك یاننده برصفه اوزره ساکن اولور . مطبخک مصارفی بونک الیه اولور عظیم امانتدر . توابعی دلبر اصنافدرر اما کیلار صیچانلریدر . دأماً کیلاردن ایچیر اوزوم اوغورلارلر .

اصناف شهرامینی — اغالق اولمیوب کتابتدر . اما محصولدار امانتدر . هرشی بوشهر امیننک الیه اولور . میری مرمانی وبنالری بونک الیه تعمیر اولنور . سنوی ایکی اوچبیک کیسه محاسبهسی کوریلور . اوچیوز نفر توابعیه عبور ایدر .

اصناف چارداق امینی — اغا (۱) ، نفرات (۵۰) بونلرده مزین عبور ایدرلر .

اصناف چارداق چور باجیسی — یکچیریلدرر . اسکی اوطه لرده کی یوردلرینه قایقجیلر اوطهسی دیرلر . یکچیری اغاسی تفرجکاهه کیدنجه قانجه باشلی قایقلریله بونلری کورتورلر . وقایقلری اون قپانی اسکاه سنک قربنده یاتار . نفر (۱۰۰۰) در .

اصناف چارداق نأی — نفر مع توابعه (۸۰) بونلر بازار غمازلریدر . (بوراده دخی اصل نسخهده بر مقدار محل ناقصدر)

اصناف قیوجییان — بونلر ایلك پیریمز حضرت (داود) در دیرلر .

اصناف بغدادی امینی — امین (۱) ، نفرات (۳۰۰) . ناظر و کاتبلی وارد . انبار باغچه قپوسنک طشره سنده ، لب دریاده در . بغدادی انباری ده غلطه ده (عمر بن عبدالعزیز) ک بنایتدیردیکی مناره لی ، قورشونلی مخزن در . مراد خان رابع بونی جامع ایتمک مراد ایتدیسه ده موفق اوله مادی . کسندیره ، قولون ، بش دپه ، دو بریجه نام ولایتلردن دوه دیشی بغدایلر کلوب بوانبارده در مخزن اولور . روزمره دفتر موجنبجه تعیناته صرف ایدرلر . بونلرده آراهه اوزره چوالدن خلک اوزرینه بغدادی نثار ایدرک کچرلر .

اصناف آرپه انباری امینی — اغا (۱) ، نفرات مع توابع (۱۰۰) . انبار امین اوکنده لب دریاده بشقه جه برقلعه جکدر . جانب اربعه سنده بدنلری ، لب دریاده شماله ناظر بر دمیر قپوسی وارد . سنده اوچیوزکمی آرپه کلوب بو انباره داخل اولور . تعیناته اولاشدیریلور . امینی ، ناظری ، اون ایکی عدد کاتبلی ، بشقه جه دیوان لرلی وارد . جمیع رؤسایله محاسبه کورورلر . بونلرده آرپه صاچهرق کچرلر . سفرده لزوملی براماندر .

اصناف کیلار امینی — اغا (۱) ، نفر (۱۰۰۰) . کیلار خاص باغچه قپوسنک خارجنده بر کیلار عظیمدر که ایچنده حلویات ، زیتیات ، قطرنیات بولونور ، کیلار خاصدر . بونلرده اغالریله پرسلاح کچرلر . اودون قپوسنک طشره سنده ، تکیرطاغی اسکا سنده سلطان بایزیدک بغدادی انباری ، جبه علی قپوسنک خارجنده قلعه دیوارینه متصل سلیمان خانک بغدادی انباری دخی بو کیلار امینک نظارتنده ایسه ده صرفیاتی متولیلر حکمنده در .

اودون انباری امینی — اغالری ایکی ایسه ده معنیده اوچدر . اما ایچنده دائماً امین ایله براوطه عجمی چور باجیسی خدمت ایدرلر . استانبول اغاسی ده هر بار سعی ایدر . زیرا مطبخ عامرەنک اودوننی بورادن کیدر . بو انبار باب هایونک ایچ یوزنده قلعه دیواری داخلنده بر انبار عظیمدر که بشیوزکمی اودون آیر . بونلرده اوموزلرنده اودونلرله پرسلاح کچرلر .

اصناف اوتلوق انباری امینی — اغا (۱) ، نفرات (۲۰۰) . بوانبار یتیمش یرده در . خنکار باغچه لرنده طاغیر کبی بیغلمش اولان اوتلوقلردر .

سکزنجی بوسنده ده ، ینه بوسنده ده (سیره پرنجه) ده ، طقوزنجی (تووه) ده ،
 اونجی البصانده ده ، اون برنجی مزسترده ، اون ایکنجی صوفیه ده ، اون اوچنجی
 ویدین ده ، اون دردنجی بلغرادده ، اون بشنجی بودین ده ، اون التنجی کفهدده
 والحاصل دهانجه یرلرده سکه ضرب اولمشدر . اما سکه سنی کوروب
 بیلدیکمز ولایتلر بوسایدقلمزدن عبارتدر . جمله التمش ضرببخانهدر .
 ماتقدمده دهازیاده ایدی . فقط سکه قلب اولسون دهرک برچوق ضرببخانه لری
 لغو ایتدیلر . حقیر بوسکه لک اکثری سنی کوروب ، بولوب تبرکاً صاقلادم .
 حالا دائمی ایشله ین ضرببخانه لر استانبول وبغداد ضرببخانه لریدر .
 بونلرده آرابه لر اوزره چیل اچقه کسه رک ، عرض مهارت ایدرک عبور
 ایدرلر .

اصناف کومش آراییحیان — بونلرک قرارگاهلری ضرببخانه ایله قیومجی
 وتمغاجی باشیلرک کارخانه لریدر . یکچیری اوجاغندن اون عدد اللری حیزران
 دکنکلی یولداشلریله استانبول ایچنده قول دولاشوب هرکسک کیسه سنه نظر
 ایدرک قلب اچقه سی وارسه انی توقیف ایله حاکمه کتوروب « کیمن آلدک ؟ »
 دیو صورارلر . جرم تحقق ایدنجه قلابی بوکوب ایکی اللری کسه رک اصلاح
 عالم ایچون صب ایدرلر . بونلرده اوچیوز قدر مسلح آدم اولدقلری حالده
 سیرجیلرک ایچنه کیروب « قرداش ! کیسه که باقیم » دیو عبور ایدرلر .

اصناف امین چوقه انباری — امین (۱) ، نفرات (۱۵۰) بو امین
 یکچیری اوجاغندن ایکی اوطه نفر ایله چوقه ناطریدر . آل عثمانک سکسان
 بیک یکچیریسنه سلانیکدن کلن ماوی چوقه ینی بو انباره قورلر . بیلده برکره
 لناه قدرده بوانبار آچیلوب قول کتخداسی اوجاق اغالری ، انبار امینی ،
 انبار چورباچیسى حاضر اولوب یوز التمش ایکی اوطه نک جمله باشیلری نفراتلریله
 بولوک ، بولوک ، جماعت ، جماعت کله رک قانون پادشاهی اوزره علی العموم
 اونر آرشون چوقه لرینی ، آستار صارقلرینی ، کوملکلرینی آلوب اوچ کونده
 بو ایش تمام اولور . بوانبار ضرببخانه ایچنده چار گوشه قلعه مثال بر انباردر .
 بونلرده یوز قدر توابع آلای کوشکی دیدن عبور ایدرلر .

کیمی حده جی، کیمی جلاجی، کیمی صایجی، کیمی سکه جی، کیمی سبیکه جی، کیمی وزنه جی، کیمی آریجی، کیمی یاصیلاجی، کیمی صراف، کیمی دیدهبان، کیمی پرداختجی، والحاصل امام ومؤذنرینه وارنجیه قدر یتمش اصناف قومدر. اما بونلردن بر ذله صادر اولورسه امینک النده قطعی خط شریف واردر، امان و یرمیوب اللرینی کسه رک ضربخانه قیوسی اوکنه براقور. سکه اوروجیلرینی کلیدشه، کیدیشه عریان ایدوب آزارلر. هرکسی وزانلر ترازو ایله طارتوب حساسیله آلور، و یریرلر، عجب مخلوقلر وغریب کارخانه در. بو (سکه خانه) آل عثمانک آب روییدر. دولت آل عثمانده ابتدا سکه عثمان بک نامنه بورسده کسلدی. صکره صیره سیله شو شهرلرده کسلدی: بارغمه، کوتاهیه، ازمیر، ماغنيسا، تیره، اماسیه، (آنت - قسطنونی)، طرب افسوز، مرعش، ارضروم، سیواس، جانجه، کومش خانه، قرمان، توقاد، نخبجوان، روان، شیروان، شماقی، کنجه، اردهان، اذربایجان یعنی تبریز، (آمد - دیار بکر)، بغداد، بصره، لحسه، یمن، حبش، مصر، دمشق - شام، حلب، تونس، طرابلس، مغرب، جزائر در. اشته اناطولی جانلرنده پای تخت اولوب سکه کسین شهرلر ذکر اولنان شهرلردن عبارتدر.

روم ایلنده کی ضربخانه لر — اورخان غازینک مخدومی اولوب روم ایلنده ایپصلا نام محله ابتدا صلا و یردیرن، جمعه نمازی قیابن سلیمان پاشا غازی تبرکا اوراده پدری اورخان غازی نامنه سکه ضرب ایتشدر. حقیر بوسکه یی کوردم که اوزرنده «ضرب ایپصلا سنه ۷۳۰» یازار. بعده سلیمان پاشا تکیرداغی واسلامبولی ترقوزه قدر شبخون ایدوب مال غنایمله مغتم اولدی. (تکربولایر) نام محله برقازه دوغان صالیدردی. آردی صیره آت سوررکن مقتضای قدر تکرلنوب کردنی منکسر اولوب مرحوم اولدی که، بولایر قصبه سنده جامعده مدفوندر. ایکنجی سکه کلیولی ده، اوچنجی ادرنده، دردنچی اسکوبده، بشنجی پرشته قربنده (نووه بورده) ده - عظیم کومشخانه سی واردر - التنجی سلانیکده، یدنجی سلانیک (سدرقیس) نده،

کیمسه قادر اوله مز . زیرا او طرفلرک شاهراهلری بیله باروتلیدر . باروتلری درمخزن ایتدکدنصکره طریق عامه بیکلرجه آت یوکی ، عربه طولوسی قوم دوکرلر تابومرته احتراز ایدرلر . زیرامصطفی خانک جلوسنده برقله یه رعداصابت ایدرک درویوارلرینی اوج سمایه اوچورمش و بعض پارچه لری درت ساعت مسافده بولنان چکمجهره دوشمشدر . بروصله سی ایسه اسکداره دوشمش . بووقه قریبالعهد اولدیغندن برای احتراز باروتلری آری آری قهله ره قورلر . یو باروتجی اصنافی ده عربهلر اوزره هاونلرده کونا کون باروتلر دوکرک عبور ایدرلر ، بو اصناف ده آل عثمانده مقبولدر .

اصناف امین ضربخانه آل عثمان — استانبول ایچره کارخانه سی بردرکه سلطان بایزید قربنده ضربخانه عظیمدر . کفره عصرنده کیمیا صاحبی بر پاپاسک دارالبواری ایدی . بعده مال کیمیا ایله اوراسنی بر دیر عظیم حالته قویمش . سلطان محمد خان دیری و خانانی بیقیدروب یرنده ضربخانه انشا ایتدی . حالا آثار دیر مشهوددر . جانب اربعه سی قلعه مثالدر . امینی بعض زمان قبه نشین وزیر اولور . زیرا اول محله جلوس اولوب سکه تصحیح اولدیغی وقت یومیه اون قطار کوش و بر قطار آلتون ایشانوب سکه لیر . آلتوننه (شریفی) دیرلرکه سلطان محمد خان رابع خطنده : « سلطان البرین و خاقان البحرین السلطان بن السلطان السلطان محمد خان ابن ابراهیم خان عز نصره ضرب فی قسطنطینیه سنه ۱۰۵۸ » . . . . . وچیل آچقه سکه سنده : « سلطان محمد خان ابن ابراهیم خان عز نصره ضرب فی قسطنطینیه سنه ۱۰۵۸ » یازیلور . . . . . جلوس وقتی اولمازسه امینی کوچک دفتردار اولوب یومی بر قطار کوش . اون قطار منقر کسرلر . کارخانه ده کتخدا ، سمسار ، کاتبلر ، سکه زن باشیلر جمله سی رؤس براتیله خداملردر . سکه جیان کفره — ۳۰۰ نفر . اما غایت مستقیم آدملردر .

اصناف قالجیان — نفرات ۱۰۰ بونلر هپ یهودیدر .

اصناف کهله حیان — بونلر چکلمش تیلی خرده ، خرده کسدکار یچون کندیلرینه « کهله جیلر » دیرلر . بو اصنافک کیمی دولابجی ، کیمی تیاجی ،

مشرف اولمشدر . یدیک مجاہد فی سبیل اللہ اولدیغندن حضرت حمزہ نك
کمر بسته سیدر . انکله احد غزاسنده شهید اولوب مشہد حمزہ دده دفن ایدلدی .
اصناف بازرگان اسیرجیان — نفرات (۲۰۰۰) در . دکانلری اسیرخانہ
حجره لیدر . بو طائفه کورجستان ، مکرلستان ، دادجان ، ابازستان ،
چرکستان و قریمدن غزا مالیه کش و اغتنام اولمش غلمان و جواری بی
سوسله یه ريك انلری سورو سورو ال اله ویردیروب پیاده جه آلائی کوشکی
دیندن عبور ایتدیرکن سعادتلو پادشاه یوزعدد آفتاب مثالی کورجی و آبازه
وچرکس غلاملری سرای خاصه آلوب صاحب لرینه بلغا مبلغ احسان ایتدی .
صکره اسیرخانہ امینی دخی لباس فاخرلره مستغرق اوله رق عبور ایتدی .
آندن صکره بیهیک پاک و پاکیزه اسیر قیزلری ، سوکلون کوزلو ، منور
یوزلو محبوب دوران اسیر غلمانلری شاطرلر اوکنه آلوب صاف صاف
عبور ایدرلر .

اصناف طوزامینی — آتمکجیانه تقریبه تحریر اولندی . مقبول و عظیم
عسکر در . امینک کارخانہ سی زندان قوسیه بالق بازارلی قپوسنک آزه سندم
چینی جیلر باشنده اوج سایه سرچکمش برقله عظیمدر .
اصناف امین باروت خانہ — کارخانہ لری استانبولده بش یرده در . برنجیسی
اون قپانده توفک خانده اون هاوندنر ، ایکنجیسی آت میدانده یکچیریلره
مخصوص باروت خانده در . اوچنجیسی ایاصوفیه ده جبه خانہ ایچنده جبه جیلره
مخصوص در . دردنجیسی معجونچی چارشوسی قریبنده باروت امینک
کارخانہ سیدرکه اوتوز هاوندنر . چرخلری آتلر دوندورر عظیم کارخانہ در .
بشنجیسی کاغذخانده قورشون اورتولو بناء عظیم برکارخانہ عبرت مادرکه استانبول
مسیره لرله اوصافی تحریر اولنمشدی . بوکارخانہ لرده حاصل اولان باروت
سیاهلردن ماعدا طوپخانده سلانیک ، بلغراد ، مصرده حاصل اولان بازوتلر
دردولته کلدکده سیوری قپوسندن یکی قپویه قدر قلعه دیوارنده نه قدر اوستی
اورتولو چارکوشه قبلر واریسه انلره در مخزن ایدیلر هر برنده بشر اونر
مستحفظ جبه جیلر وارددر . اطرافنده ، او محله قریب یرلرده دخان ایچمکه

الوتار) در . سلمان پاك حضور عليه سنده بلنى باغلادى . قبرى (ماهان)
ولایتندہ در . کیریشجیلزك سلسله سی اکا منتهیدر . بونلرده تخت روانلرغی
زین ایدوب کوزلجه عبور ایدرلر .

اصناف تاجران کیرشجیان — دکان (۵۰) و نفرات (۱۰۰) در .
یونلر کیریش یامیوب الحق صاتارلر . پیرلری ینه (عمر بن نصیر الوتاری) در .
بو طائفه دخی دکانلرین کیریشلر ایله زین ایدوب عبور ایدرلر .

اصناف طوقالچیان — کارخانه (۴۰) نفرات (۳۰۰) در . پیرلری
(محمد اکبر بن ابوبکر الصدیق) در . یایجیلرک پیری اولدیغندن طوقال دخی
یاپاردی . حضرت رسالت حضورنده حضرت علی کمرین باغلیوب پیرایلمشدر
قبر شریفی مصرده غوری صو کمرلری قربنده زین العابدین حضرتلرینه یقین
کوم اوزره برقبه عالی ایچنده در . بو طائفه دخی تخت روانلر اوزره طوقال
یاهرق عبور ایدرلر .

(بوراده بعضی نواقص واردر . اصل نسخه دخی یوقدی بالاخره
الله کچدیکنده آیریجه طبع ایدیله چکدر)

اصناف امانت اسیرخانه — اغاسی (۱) و نفراتی (۴۰۰) در .
کتخداسی شیخی ، چاوشلری ، اسیر دلالری واردر . هپسی رؤس هایون ایله
ضبط ایدرلر . سنوی یوز کیسه به التزامدر . خانه لری طاووق بازارنده قاعه
مثال اوچبوز حجره لی تحتانی ، فوقانی اوطه لردر . دمیر کلید قاپوسنک دیننده
امین ساکن اولوب بیع و شرا اولسان غلام وجواریدن عشر آلور .
اسیرجیلرک ایلك پیری بنی اسرائیلدن (حام نسیم) نام بر بازرکان ایدیکه
حضرت یوسفی قویودن قوغا ایله چیقاره رق مصره کورتوروب عزیز المصره
صاتمشدی . ایسته اسیر صاتمق آندن قالدی . صکره عصر نبویده مشرکین ایله
ایدیلان غزوه لرده اموال و اولاد نهب و غارات ایدلدیکندن صحابه کرامدن
(یدیل بن ورتا) اسیر صاتمشدر . بر روایتده حضرت حمزه نك عمیسی
برادری عباس بدر غزاسنده اسیر دوشدکده یدیل بن ورتا جناب عباسی
صاتممش اوده کندی مالیه کندی نفسنی صاتون آلهرق شرف اسلام ایله

بیک سورویه مالکدرلر . نفر (۲۰۰۰) در کمرک امینی علی افندی قیون امینی ایکن استانبولک درت مولویت یرنده عید اضحاده التمش کره یوز بیک قیون قربان ایلدیکی مراد خان رابعه عرض اولندی . استانبولده یومیه یکریمی یدی بیک قیون ذبح اولنور . عسکری تعیناتلری و مطبخ پادشاهی داخل حساب اولورسه یومیه اتوز سکنز بیک قیون ذبح ایدلمش اولور . عجیب حکمت خدادرکه قیون ییلده بر کره طوغوردینی و بوقدر ضایعات ویردیکی حالده ینه طانغی طاشی سورولر قاپلار . کلب ایله خنزیر ایسه سنه ده سکنز اونر انیکلر . بو حیابه کوره شمدی یه قدر جهان کلب و خنزیر ایله طولوق اقتضا ایدردی . اما بامرالله قیون سحرخیز اولدیغندن ره رحمته نائل اولور . وانسالنه برکات دوشر . خنزیر ایسه سحره قدر یری بورنی ایله یارار اوزمان خواب ذلته ظالار . کلبده کیجه یاریلرینه قدر اولویوب سحر وقتی بورنی قوروغی التنه صوقاراق میشل میشل او یور . بونک ایچون یاوریلرینک عمری آز اولور .

اصناف پاصدیرماجیان صیغیر — بونلرده عنقا بازارکانلردر . اکثریسی افلاق و بغداد کفره سیدر . قاسمده استانبول خلقتک غنیمتی ایچون اوج کره یوز بیک صیغیر کتوروب قله قپوسنک طشره سنده خندق کنارنده ایکی حصار پچه آراسنده پاصدیرما یاپارلر . پاصدیرما امینی علی اغا باجنی آلیر . و پاصدیرما نائی حسین افندی دعوالرینی دیکلر . پرسلاح عبور ایدرلر . آلتیوز نفر درلر .

اصناف تاجران پاصدیرما — دکان ۱۰۰ و نفرات ۴۰۰ در . دکانلری اودون قپونک طشره سنده ، غلظه ده ، طوپخانه ده اولوب قورو پاصدیرما ساتارلر . دکانلرینی میونلر پاصدیرمالر ایله زین ایدوب « پاصدرمه آل پاصدرمه » دیو عبور ایدرلر .

اصناف کیریشجیان — کارخانه ۸۰ ، نفرات ۵۰۰ بونلر قصاب باشی واسطه سیله آشجیلره یماق ویرمشلردر . کارخانه لری یدی قله ده ، ایوبده ، طوپخانه ده ، اسکدارده در . بدرایحله کوچ صنعتدر . پیرلری (عمر نصیر

داریلی جیلان اتی بورننه صوندقده مست وساکن اولور. بشقه درلوضبطی ممکن دکدر .

اصناف آبی جیان — بونلر پیرسز قبطیلردر. جمله سی سلطان بلط شاه محله سنده ساکندرلر . آوجی باشیاره منسوب اولدقلرندن آایه کلیرلر . یتش قدر اولوب قار یاغدی ، آواره دوراجاک ، بیک برکت ، بازو اوغلی حیوان اوغلی ، سورو اوغلی نام چنکانه لر آیلیرنی چکه رک اللرنده صویا و دائره ایله آیلیرینه :

قالقده کیدی یا واصل	آل بخششی ایت فصل
سنی طاغدن طوتدیلر	آبی دیه اویناتدیلر
باغچه ده طولاب دونر	سنده دونده کورسونلر

کبی مهمل لفظلر سویلیه رک آای کوشکی دیندن عبور ایدرلر . ایشته قصاب باشی و توابی اولان اوتوز بر اصناف صیره سیله عبور ایدرکن بو آای پادشاهه خوش کلوب بش کیسه احسان ایلدی . و بوندن صکره باشجیلرک آای ایمی فرمان اولندی .

اصناف باشجیان — دکان (۹۰) نفر (۵۰۰) و پیرلری اسکی زمانده کیکاوس ایدی . حضرت رسول عصرنده امام حسنک (رضی) عقیقه سی اولان قیونک کله و پاچه سی سرکه و صار مساقله طبخ ایدیلوب حضور رسوله (علیه السلام) کتیرلدی . حضرت اکل ایتدکده سیف الدینه دعا ایلدی . انس بن مالک بلن باغلیوب باشجیلره پیر ایلدی . حضرت رسول صداعه مبتلا اولدقجه جبل ابی قیسه چیقار . بوسیف الدین باش کتوروب اکل ایدردی . حالا سنت رسولدر دیه نیجه بیک حجاج جبل مذکورده قیون کله سی سیوب بردخی . صداع سر کورمز لر . بونک ایچون اوطاغ باش مککرله پر اولمشدر . بونلرده عربله لرینی باشارله زین ایدوب « جانم یاغلیجه سرکه لیجه صار . مساقلیجه » دیه عرض کلام ایده رک عبور ایدرلر .

اصناف حلب کشان غنم — بونلر عنقا بزرگانلردر . افلاق بغداد . قواله سلانیک ، ترحاله ، مورده ، اناطولی ، ترکنده اورتاقلری واردرکه نیجه

اصناف قناراجیان یدی قله — کارخانه ۷۰ نفر ۲۰۰ بونلرده پرسلاح
الرنده ساطورلری بلرنده قیون یوزده جک تلسماناری وکندلری وایری
کومشلی بچاقلری ایله صنعی دکانلری اوزرنده قیونلرینک بدنلرینی زعفران ایله
قنالیوب پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف قناراجیان بانجه قپوسی — بوقنارالر مطبخ پادشاهی به مخصوصدر .
کارخانه ۱۰۰ نفر ۲۰۰ بونلرده شن ، شاطر عبور ایدرلر .

اصناف بارودخانه آت میدانی — یکچیریلره مخصوصدر . کارخانه ۱ نفر ۵
بارود ایله دکانلرینی سیاهلایوب پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف موجیان ات میدانی — کارخانه ۷۵ بوکارخانه یکچیری اوجاغنه
مخصوصدر . هر وقت یکچیریلره اوج مومی بر آچقه یه ویریرلر ، ضررلرینی ده
دفتردار پاشادن آلیرلر . قانون سلیمانی بوذر .

اصناف ماندیره جیان یکچیریان — اصطرائجه طاغلرنده آوجیلر اوطنه‌سی
قربنده براوطنه نقرات و اوطنه باشیلریله میری جاموسلرینی بکلرلرکه
بوجاموسلر ۱۰۰۰۰ قدردر . بونلرده خنجرلر وسائر سلاحلر ایله کندیلرین
زین ایدوب ترکیلر حایقیره رق وشجیع اصیل بکلرینی آرقه لرینه دوشوردرک
عبور ایدرلر .

اصناف کارخانه آرسالنجیان — کارخانه برعدد اولوب نفری یوزدر .
بونلرده آوجیلرک وچوبانلرک آلاینده عبور ایدرلرکه آرسالنجی باشی ایله
کورجکی باشینک بر آراده کتمسی فرمان شهریاری اقتضاسندر . پیرلری اسدالله
الغالب حضرت (علی) بن ابوطالب (رضی) درکه جمله آرسالندر کلوب
خاکپاینه یوز سورمش ووحشی حیوانلر کندیلرینه مونس اولوب زبان حال
ایله عرض مافی البال ایلمشدردر دیرلر . قبرعلی (ر) بغدادده بش قوناق
برموقعدهدر . الرنده جیلان اتندن افیونلی وداریلی معجونلر و بغدادقارغینی
عصالرله بوغازلرنده پرانقه قالینلغنده درت زنجیر بولنان اون عدد ارسلان ،
بش عدد بیر ، اون ایکی عدد قیلان، دهانجه قوزد، صیرتلان، تلکی، چقاللر ایله
عبور ایدرلر . بر آرسالان عضبه کلوب خلق اوزرده هجوم ایتسه آرسالانی ننده کی

اصناف موحیمان — کارخانه (۵۵۵) کارخانه و (۵۵۰۰) نفر در .
 یونلر قصابلرک ایچ یاغلیرینه محتاج اولدقلرندن قصابلره یا مقدرلر . پیراری
 حضرت انس بن مالک کمر بسته سیدر قبری کربلا ده در .
 کارخانه شمع عسل سلطانی — برکارخانه در . اودون قپوسنک ایچ یوزنده
 قوندا قچیلر ایچره عظیم برکارخانه در . اغاسی ، امینی ، یوز عدد نفراتی واردر .
 جمله سلاطین جامعارینه و سلطانلره و سرای عتیق و سرای جدیده و سرای
 وزرا و اعیان و کباره شمع عسل بوکارخانه دن حاصل اولور . اما سائر موم یاغی
 کارخانه لرینک اهل حرفلری عربله اوزرنده دکانلرین نیجه بیک، دسته منقش
 موملر ایله تزین ایدوب و نیجه منقش فانوسلره موملر یاقوب و نیجه بیک
 صیریقلرک اوزرینی یاغ موملری ایله دونادوب الایلر ایچنده دخی دیرک قدر
 منقش و مطلا بال موملری یاقوب عربله اوزره انواع موم و فشنک ایقاد
 ایدهرک تماشاجیلری خوف و خشیته دوچار ایدرلر . و بویله جه عبور ایدرلر .
 اصناف تاجران شمع عسل — دکان (۵۵) نفر (۱۰۰) دکانلری زندان
 قپوسندن طشره در . افرادی هپ اسلامدر . تحت روان اوزره دکانلرینی زر
 و زبور ایله تزین ایدوب پر سلاح عبور ایدرلر . موجی باشی ایله شمعخانه
 ناظر و امینی ده رکاب رکابه کیدرلر . دوکیلان بال مومی اوزرنده بو امینک مهری
 یولتمق شرطدر . مهر سزلی حیلله لی دیهرک ضبط ایدوب صاحبینی تجریم ایدرلر .
 اصناف قصابان ات میدانی — دکان ۲۰ نفرات ۸۰ یونلر میرینک روم
 قصابلریدر . هر برینک طومروغی کدیکدر . محلول اولسه طومروغی یکی چری
 اغاسنک اذنیله دیکرینه احسان اولنور . یونلر هر کون یکچیری او جاغنه بیک
 او قه قیون آتی ویررلر . استانبولده اتک او قسنی یونلر او طه لره اوچ آقچه یه
 ویروب آیدن آیه ضررلرینی دفتردار باشادن آلورلر . بو قصابلردن ات آلان
 او طه لره ده (سکر دم) او طه لری تعیر اولنور . بو او طه لره کی آشجیلر
 سحر وقتی بدی قله قنارالرنده کی یتیم سکسان سیسخانه یوکی سمیز قویونلری
 کتورلر . یونلرده آلای عظیم ایله و نیجه یرلرده شاعرلری چکور چالهرق
 پر سلاح عبور ایدرلر .

غوری سلطان عصر نده (کرتبای) حاکم حلبده ایکن بوتکنه دن بامر الله سود طاشمغه باشلامشدر . جامع دن طشره چیتقدقن بشقه تاقاعه نك خندقه قدر آقمشدر . سلطان سلیم خان حلب قلعہ سنی فتح ایتدیکی زمانه قدر سودك جریانده دوام ایلدیکی روایت صحیحهدندر . اما حضرت عصر نده بوپینزجیلرک پیری (زید قیصری) در . انس بن مالک بان باغدی . قبری مویاحده در . بو طائفه دخی سلاحلری ایله حاضر باش کدر ایدرلر .

اصناف قائمقجیان — دکان (۴۰) نفرات (۱۰۰) پیرلری ینه ابراهیم نبی ایله زید قیصریدر . بونلر دخی نیجه یوز طبله قایماقلر ایله دکانلرین زین ایدوب خلقه بذل ایدرک مرور ایدرلر .

اصناف کارخانه یوغوردجی باشی — ۱۰۰ نفر درلر . برکارخانه لری اولوب اودخی سلطان احمد جامعی التنده چاتلادی قپو راهنه قریبدر . پادشاهه مخصوص کارخانه در .

اصناف جمله یوغوردجیان — کارخانه (۵۰۰) و نفرات (۱۶۰۰) در . بوندن ایوبده یوز قدر کارخانه واردر که غایت مزین و منقشدر . بیراملرک اوچنچی کونلرنده اصحاب صفا جمع اولوب یوغورد و قایماق تناول ایدرلر . غایت لذیذ اولور . حتی بعض جانلر بو قدر لذیذ یوغورد و قایماغی سائر محملدرده بوله مدقلرندن بونی بالخاصه ایوب سلطان حضرتلرینک کرامته حمل ایدرلر . واستانبولده زیرک باشی جامعی قربنده حاجی حسن یوغوردی عجائبدر . سودلیجه ، قاسم پاشا ، اورته کوی ، اسکدار طرفلرینکده یوغورد و قایماقلری مشهوردر . بونلرک دخی پیری حضرت ابراهیم ایله زید قیصریدر . بونلر نیجه بیک فغوری و مرتبانی و کاسه چینی ایچره خالص یوغوردلری باشلرنده طبله لر ایچره کوتوروب الای ایله عبور ایدرلر .

اصناف تلمه جیان — بونلر اوچیوز نفر اولوب دکانلری یوقدر . چونخی آرنابود طائفه یدر . بیاض طوبره لر ایچره تلمه پینزلری طولدیروب صیریقلا اوزره باغایوب اوموزلرنده تلمه پینر ديه فریاد ایدرلر . غایت لذیذ اولور . اکر بان ایله ده مخلوط اولور و نان عزیزده صیجاق بونلورسه طاندن یتمز .

طاغیر و اورمانلر ایجره صغیر و کچی و صپار قیون یئاقلریدر . هر برنده اونر تر اوغلانلری وار ، جمله سی شهبازدر . بونلرک دخی پیری (معدی کرب) حضرتلریدر .

اصناف راعیان — مقدا پیرلری حضرت موسی ایدی . حضرت رسالت عصرنده پیرلری (عون بن شادن الراعی) در . سلمان پاك بلینی باغلادی . قبری یمنده در .

اصناف سودجیان شوره — کارخانه (۲۰۰) نفرات (۱۰۰۰) در . پیرلری (سفیان ثوری) در . سلمان بلینی باغلادی . قبری مکه ده در . سورو سورو صغیرلرک سودینی صاغریق لپن جاموس دیه باغیره رق عبور ایدرلر . اصناف سودجیان غنم — کارخانه (۳۰۰) نفرات (۸۰۰) بونلرک پیرلری حضرت (شعیب) علیه السلامدر . اما حضرت عصرنده (عبد وراذ لبانی) در ، حضرت حمزه بلینی باغلادی ، شجیع پهلووان ایدی . حمزه ایله شهید اولوب جبل احد ذیلنده مدفوندر ، بونلر کچیلر ، قویونلری سراسر تزین ایدوب ، سودصاغریق « لبا خالصا سائفا للشارب ، خالص سود خالص » دیه عبور ایدرلر .

اصناف پینرجیان — (۴۰۰) کارخانه و (۵۰۰) نفردر . بونلرک پیری قدیما حضرت (ابراهیم) درکه حلبده ساکن ایکن بریاض اینکی وار ایدی آکا (ثور الشهب) دیرلردی آنی صاغوب سودینی یغورت ، قایماق پینیر ، تره یاغی پاپوب مسافرلرینه اگرام ایدردی . اول بیاض اینک سببیه اول شهره حلب الشهباء دیدیلر . چونکه حلب صاغمهیه ، شهب بیاضه دیرلرکه بیاض اینکک صاغیلدینی شهر دیمک اولور . حالا حضرت ابراهیمک اول بیاض اینکک سودین صاغوب فقرایه تصدق ایتدیکی (سود تکنه سی) حابک ایچ قلعه سننده کی جامع ایچنده مقام ابراهیم اولان منبرک التنده طورر . بر طاش تکنه در . بوتکنه نك ایچندن جمیع خلقه سود اولاشدیررینه لب بلب طولی طورر ایدی . جمله اهالی بی سوددن مستغنی قیلدینی حالده قطره واحده اکسلمز ایدی . جناب عزت بومرتبه برکات خلیل احسان ایتشدی . حتی

پیری سفیان ثوریدر . حضرت علی بلین باغلدی مکده مدفوندر . بونلرده سمیز
صغیر اتلریله دکانلرین تزین ایدرک الای ایله عبور ایدرلر .

اصناف قصابان یهودان — دکان ۵۵ نفرات ۲۰۰ بونلر مسلمانک
بوغازلادیغی آتی میزلر ، پیرلری یوقدر . اما سائر قصابلره رغما کندولرینی
فوق العاده تزین ایدرلر . وغرائیدن شقالر ایدرک عبور ایدرلر .

اصناف ماندره جیان — استانبول اطرافنده ، لوند چفتلکی قریه لرنده
(۲۰۰۰) ماندره اولوب هر برنده تیمشر ، سکسان سورو قیون واردر .
محافظلری پرسلاح عبور ایدرلر .

اصناف چفتلکان — استانبولک اطرافنده بیک آتمش چفتلک اولوب
بونلرک بهرنده اونر آدم اولسه اون بیک آتیوز نفر اولور . پرسلاح
عبور ایدرلر .

اصناف آغلجیان — استانبولک اطرافنده ایکی بیک اغل واردر .
طاغلا ابحره آتی آی معمور اولور برطاقم کلبه لردر . خضر الیاسده قوزولره
ترخ ویرلدیکنده بونلرده اولان ذوق وصفاهیچ کیمسه ده اولماز . تازه بینیرلر
قایماقلر ، کوله مز ، یغورت ، کسمیک ، اغز ، تلمه بینیری ، تره یاغی ودها
سائر چوبان نعمتلری اولورکه پادشاه مالک دکلددر . بو ایکی بیک اغلده درت
بیک تر اوغلانی واردر . ماندره جیلرک و آغلجیلرک پیری حضرت (معدی
کرب) دره غزادن نه قدر قویون ، قوزو ، صغیر ، جاموس غنیمت اولنورسه
جمله سنی معدی کرب حضرتلریته تسلیم ایدرلردی . ابتدا چفتلک ، ماندره
اکرک ، آغل ، طوقات یابوب ایچلرینه تر اوغلانلر قویمق معدی کریدن
قالمشدر . بوجهته جمله سنه پیر اولمشدر . غایت منع صحابه کرام ایدی . حضرتک
اذنیله عم مصطفی حضرت حمزه باصفا کمرینی باغلاذی . غایت شجیع و بهادر
ایدی . تر اوغلانلرینک پیری (نصر شجاع بصروی) در . انس بن مالک
کمر بسته سیدر . قبری (وادی القراده) درکه حجاج زیارت ایدرلر . طریق عام
اوزره برقه جکده مدفوندر .

اصناف اکرکیان — استانبولک اطرافنده سکنر یوز اکرک واردر .

اصناف بازرگان باشی — بر نفر اولوب پیری (ابو الحور یمنی) درکه ویس القرنی بلین باغلدی مکده مالی ایچون مسموما مرحوم اولوب قبری ابطحه در. ایسته بو اصنافلر کده هر بری برکونا عرض کالا ایدوب بشاشت ایله عبور ایدرلر.

اصناف قصابان — استانبولک درت مولویت یرنده (۹۹۹) دکان اولوب جمله نقراتی (۱۷۰۰) در. پیرلری حضرت (قصاب) جو مرد ذاتدر. حضرت رسول حضورنده حضرت علی بلین باغلدی. قبری بغدادده در. بو طائفه اکثریا یکی چری لردندر. بونلر تحت روانلر اوزرنده قرقر المیشرقیه کلیر قره مان. ترکان، میخالیچ، بورسده عثمانجق قیونلرندن سمیز و عجیب قویونلری کله و پاچه لریله یوزوب وجودینه بیاض یاغ اوزرینه لعل کون کلر، صاری زعفرانلر ایله نقش ایدوب بوینوزلرین ورق سیم، ورق ذهب خالص ایله مطلا ایدوب اللرنده ساتورلری صاری پرنج کفهللی ترازولری ایله لحم وزن ایدرک کال شطارت وهای هوی ایله عبور ایدرلر که کورمکه محتاج.

اصناف سلخ خانه جیان — بونلرک پیری حضرت ابراهیم خلیل اللهدر که فرمان الهمی ایله اوغلی حضرت اسماعیلی الله یولنه قربان ایدرک ایکن جناب عزت اسماعیله بدل جبریل امین ایله جنتدن برکبش کوندروب ابراهیم نبی آنی ذبح ایلدیکندن جمله قیون بوغازلایانلره پیر اولمشدر. قصاب جو مرد بوغازلتمش قویون صاتمده پیردر. فقط بوغازلامقده پیر حضرت (حلیم بن جزار طائفی) در. انس بن مالک بلین باغلدی. حضرت حلیم او یقوده ایکن اهلی اوله جق ملعونه کندوسنی ذبح ایله درجه شهادته ایصال ایلمشدر. قبری یمین عدنده در. بونلر کونا کون قیونلر ایله دکانلرین زین ایدوب اللرنده دیلارنده ایری کوموشلی و زنجیرلی قصاب پچاقلری نیجه قویونلری یوزرک مهیب براحوالده عبور ایدرلر. بیک نفر اولوب دکانلری ایکیوزدر.

اصناف قصابان صغیر — دکان (۱۰۰) نفرات (۲۰۰) بو طائفه نك

اصناف عدسیجان — دکان (۷۰) نفر (۳۰۰) در بونلرک پیری (خانم)
عدسی) در . سلمان کمر بسته سیدر . عرفه قربنده قلعه حرانک خندقی
کنارنده مدفوندر .

اصناف حناحیان — دکان (۱۵) نفر (۵۵) در . بونلرک پیری (امام)
عطار بلبسیس) در انس بن مالکک تلامیذندندر .

اصناف حصیرجیان مصر — دکان (۲۰) نفر (۴۵) در بوطنافه نک
پیرلری حضرت سایاندر .

اصناف کتانیحیان — دکان (۱۵) نفرات (۲۰۸) پیرلری ابتداهوشنک
شاهدر . پنه نی زمینه اکوب سیدک ایله صوواردیغده کتان اولدی . آنک
ایچون رایحه سی سیدک رایحه سنه بکزر . صکره کی پیرلری حضرت (خدیجه
کبری) رضی الله عنها والده مزدر . وادی فاطمه حالا خدیجه کتانغی دیرلر
برکتانلق واردر .

اصناف شکرجیان — دکان (۷۰) نفر (۱۰۰) در . پیرلری حسین
ابن نصیردر . قبری بصره ده در . آنکچون بصره حلویاتی مشهوردر . سامان پاک
حضرت علی (ر) حضورنده بلین باغدی .

اصناف تجار قهوه جیان — دکان (۵۵) نفر (۱۰۰) در . پیرلری
(شیخ شاذلی) حضرتلریدر . حضرت اذنیله (اویس القرنی) کمرین
باغلیوب پیر اولدی . ینده اویس القرنی خدامندن ایدی . ینه ینده مدفوندر .
اویس القرنی حضرت رسالت ایله کورشمک شرفه نائل اوله مامش ایسه دهینه
حضرتک امر غیاوسی ایله یتش کشینک بلین باغلیوب پیر ایلمشدر . یری
کلدکجه بیان اولنور .

اصناف شاهبندر تقریر — دکانی یوقدر بال قپانی خاننده اقامت ایدر . برنفر
انادر . پیری سرچشمه عنقا (عمر بن الفارض) در . قبری مصرک جنوب
طرفده امام شافعی قربنده در . جمیع وزرا وعلما وصلحا و منلائرک پولیسه
کاغدلری خدمتده اولوب جمله دیارک تجاری بونک قیضه تصرفده در . غایت
منع و معتمد ذاتدر .

- اصناف مرانقوزان آق دکز — دکانلری غلطه ده لونجه یرنده در .
- اصناف پرمه وقایق مرانقوزلری — یدیوز نفر در .
- اصناف ماوونه جیان — (۸۰۰) نفر در .
- اصناف قایقجیان — یدی بیک نفر در لر .
- اصناف پرمه جیان — سکز بیک نفر در لر . پرمه لری (۶۱۱۳) در .
- بوبالاده کی اصنافر قایق و پرمه لینی چکوب عبور ایدر لر .
- اصناف تجار مصر وسواحل بحرسفید — مخزنلری (۶۰۰۰) مراد
- خان عصرنده بیوک بزرگانلردن بال قباننده حاجی قاسم خوتین غزاسی بیلی
- یدی مخزنک کلیدینه قورشون آتمشدی الی بیک کیسه یه مالکدر دیر لر .
- آندن صکره بازرکان داهیه حاجی انوار ، الحاج فرهاد ، الحاج نعمه الله اوزر
- پاره قلیونه ، یدیشر پاره خانه مالکدرلرودها بونلره مائل قرقر الیشر بیک
- کیسه یه مالک نیجه عنقا بازرکانلر واردرکه هر برینک هند ، یمن ، عرب ،
- عجم ، فرنکستانده برچوق اورتاقلری و لنور . بونلر علی العموم سمور
- لباچه لره مستغرق اولوب قرقر الیشر خداملری پرسلاح پیاده کذر ایدر لر
- بعض خداملری تخت روانلر اوزره دکانلرینی لعل ، یاقوت ، مرصع جواهرلره
- ترتین ایدوب هر دکانچه ده اولان آفتاب آسا نیجه غلام زیبالر حریر و دیبالره
- بزه نوب اللرنده جواهر کلابدانلر ایله شاهراهک طرفینده تماشای جمال ایدن
- عشاقان اوزره — عرض جمال ایده رک — کلاب نثار ایدرانر . و مجوهر مجمره
- بخوردانلر ایچره عود و عنبر یاقه رق عبور ایدر لر که تماشاچیلرک دماغلری معطر
- اولور . آندن صکره بازرکانلر رکاب رکابه وزرا طرزی ملبس اولوب البسه
- مخصوصه لری ایله گروه گروه مرور ایدر لر . پیرلری اوائل اعصارده حضرت
- هود ایدیه ده صکره پیرلری بالذات حضرت فخرکائنات علیه افضل الصلوات
- افدمزدر .
- اصناف بازرکان برنججیان — ۴۰۰ نفر در لر . اما خداملری بی حسابدر .
- پیرلری صفوان هندیدر که هر بار هندیهستاندن حضرت ته برنج کتور لر دی .
- سلمان پاک بلینی باغدی . قبری هندستانده در اما زیارت ایندم .

قانی قصابلر تقدم ایدہ جکمش . یبزم جملہ مزی سن قیرارسک ویباز جملہ مزی قصابلری قیرارز . دور دولتکده بدناملق اولور . بزم اقرانلریمز قره دکز قپودانلری نوحنجی کوچکلریدر . آنلر فرمانکیزله ایلری کیده لرده بز ، مکہ ، مدینه ، قپوسنه ومصریکه خدمت ایتدیکمز واستانبولی مصر نعمتیه غنیمت ایدوب یتمش بیک حجاج کتوروب کتیردیکمز حالده قصوریمز نه درکه قصابلر اوزریمزه تقدم ایدلر « دیدکارنده سعادتلو پادشاه ماینلری اصلاح ایچون بیوردیلرکه » حقا که قپودانلر استانبولی غنیمت ایتدکلری کچی پیرلری نوحنجی در . وبر آلائی مجاهد فی سبیل الله غازیلردر بونلر آلائی عظیم ایله اولاکچسونلر آندن قصابان عبور ایتسونلر « دیه خط شریف ویروب قپودانلر بین الاقران تازه جان بولدیلر .

اصناف رئیسان بحر سفید — بونلر بک ظنطنه لی الای ایتملردر . اق دکز قپودانلردن بروسه لی بالی قپودان ، بودور کورجی جعفر قپودان ، قره مانلی علی قپودان ، صاری ولی ، صاری صولاق ، طوپال محرم ، چاوش اوغلی ، قارطیل اوغلی ، قطران اوغلی ، قره خواجه ، جتی ، طغرالی ، یناکی ، دیمترکی ، کمرکی نام قپودانلر ایله جملہ اون یدی قره وانه قپودانلی قالیونلردرکه هربری دردر بشر قات انبارلی ، ایکیشر قات یاتیرمه طوپلی ، بشر قات پلاوره قیچلی وقیچنده باغچه لی حاملی ال دکرمانلی قره وانه لردر . هربری بشر آیدہ طولار بوشالیر . بونلر سرای بروننده اوچ یایلیم طوپلر آتہرق سکنز بیک قدر دال سلاح جزائر تفنکلی ، قرمزلی قشلقچی ، یلکنجی ، دولکچی ، چوردکچی ، ایاجی . قازلیجی ، استنقاجی ، غوماناجی؛ قومانیاجی صنعتلرنده مدبر داییلر الله الله دیه عبور ایدرلر .

بونلر آلائی کوشکی دیندن مرور ایدرکن اون عدد دشمن کیمسنه تصادف ایدوب طوپ تفنک آتہرق برجک عظیم ایدرلرکه روی دریایی دود سیاه قاپلر . غزات مسلمین دشمن کیمیلرندن غنیمتلر آلوب طائفه سنی قید وبند ایدرلر . قپودان (۳۰۰۰) وقالیون (۶۰۰) شایقه وقره مرسل (۲۰۰۰) ونفرات (۲۷۰۰۰) در .

بو وقعه درجهٔ ثبوتہ وارد یغندن مرحوم او عصرده سجاه قید ایتدیرمشدر۔ خلاصهٔ کلام دریاده بویله نهنگلر اولدینی کبی بویله غواصلرده واردر! بونهنگلر نیجه بیک آدمی یوتارلر؛ خلاص اوله مازلر۔ اما حضرت یونس ایله بو حاجی ناصرده لطف الہی یاور اولمشدرکه وقعه لری مشهور آفاقدر۔ هر حالده حاجی ناصرک پیری حضرت یونس اولمش اولور۔ اما بود الغیج آایده عریان، پریان، میدان عرصات قومی کبی «یاغواص، یاغیاث» دیه رک عبور ایدرلر۔ اصناف کون باشی اغالری — دکانلری یوقدر۔ غلطه ده قالافات خانه یرنده بولنورلر۔ ۵۰۰ نفر لدر۔ ایشلری برقیون ویا شایقه ویا قره مرسل غرق اولسه مغروق کینک ایکی یاننه کمی قویوب اوکمی نی دریا ایچره طالغیچلر مومنه وجان قورتاران خلطلر ایله باغلا یوب دولابلر ایله چکدرک دریا ایچرو۔ سنده کی طاغ کبی کمی نی صاری یاغدن قیل چکر کبی چیقاریرلر۔ عجیب، غریب برصعتدر! پیرلری (صنع الله قرطبی) در۔ حضرت حضورنده سلمان پاک بنی باغلا دی۔ قبری اندلسده در۔ بونلر کشنیانلر آاینده پرسلاح اولوب اللرنده چام آغاجی قیزاقلر اوزره بوجور غاظرلری دور ایتدیره رک «ووجی ارغاط مدد الله!» دیه عبور ایدرلر۔

اصناف نولونخیان بغدادی وشعیر — دکان ۴۰۰، نفر ۱۰۰۵ بونلر کیمیچیلری برباد ایتمشدردر۔ کتیر دکلری بغدادیلری اللرندن اوجوز آلوب انبار ایدرلر۔ قحط و غلا درجه سنه کلدیکی صروده قیراط ایله بیع ایدرلر۔ شوم، مذموم، محتکر قوملر در۔ اکثریا اون قپاننده ومصر اسکه سنده ساکن اولورلر۔

اصناف بازرکان عنقای قره دکز — دکان ومخزنلری (۲۰۰۰) ونفراتی (۸۰۰۰) پیرلری بالذات حضرت رسالتدرکه تجار ومجاهد فی سبیل الله ایدی بو طائفه تحت دخی روانلر اوزرنده متاعلر نی۔ دیزوب عرض کالا ایدره رک پرسلاح عبور ایدرلر۔

کیمیچیلر آایندن صکره قصابلرک مرور ایده جکنی آق دکز قپودانلری ایشیدنیجه مراد خان حضورینه واروب «پادشاهم استماع ایتدک بزم اوزریمزه

باغرساقلری حرکتدن قالدی . نه قدر وقت کچدیکنی بيله ميورم . آنی کوردمکه
ایچنده اولدیغیم بالق اریمکه باشلادی . یاربی ! بونه حاندر ؟ ديه المله اولوقلریمه
یايشدم اتلرم قویتمغه باشلاینجه عقلم باشمه کلدی . ککک قوت بندده ایکن بالغک
آغزینه طوغرو واروب بی باک طشره چیقدم . فقط ، چیقدیغیم یرینه مظلم !
درت یانمی یوقلادم برسرای عظیم دیوانخانہسی کبی واسیع بر میدان ، بعض
یرنده جکر ، بعض طرفنده باغرساقلر ! ینه بی حیرت آلدی . خیلی توقف
ایتدم مسک رایجهسی کبی بر کوزل قوقوبنی هلاک ایدہ یازدی . جان هولیه
آیاق اوزره کزتمکه باشلادم . کوردمکه ، برصیرنجق یردر . بیایدم که بوده
بالقدر . همان سواد باشمه غالب کلوب « طوردیغیم محل قاندر ، اینجه دریدر .
آغزندن چیقمه دن ایسه بورانی یاروب چیقایم » دیوب همان اللهه صیغوب
المدہکی بیچاق ایله بالغک آشاغی طرفنه بر اوردم که شدتدن قارنی یاریلوب
دریا اینجه دوشدم . المدہکی چاقی ایله روی دریاده شناورلک ایدرک ساحله
کلدم . بی تاب وبی مجال قوم اوزرنده یتارکن آنی کوردمکه بالق دریاده
مناره بویجه صجراهرق بورننک خان قپوسی کبی دلیکلرندن نہر کبی صولر .
شادروانلر چیقارہرق برقادرغه سرعتیله طوغرو موستارلی مصطفی پاشا طرفه
روان اولدی . اورایه واردقدہ قرهیه دوشمش ! ! . بنده راست کلدیکم
برکمی یه ینوب عبا ، کبه ایله کندیمی صارملیهرق ایرتسی کون (حرق اووا) ده
مصطفی پاشایه کلدم . سرگذشتی سزه سویلدیکم کبی آکاده نقل ایتدم جملهسی
حیرتده قالدیلر . یوزیلان یرلری کوردیلر . علاج ایتمکه باشلادیلر . مکر دوشدیکم
یردن پاشانک یانی برکون برکیجه ایمش !

بونک اوزرینه پاشا جمله عسکریه بالغک یاننه واروب برتقریب ایله قرهیه
چکدی . پاره پاره ایدنجہ کوردیلر که بی یوتان نہنکی ده بوبیوک بالق یوتمش !
ایشته بیوک بالغک قارنی بیچاق ایله یاروب چیقدیغیم ووقعه مک طوغری اولدیغی
بو وجهله اثبات اولندی . فی الحقیقه (حرق اووا) ده برچوق کیمسه لرله
کوروشدم . طبقی حاجی ناصرک افاده سی کبی سویلدیلر . حاجی ناصرک قارنی
یازدیغی بانگی کوردکلرینی سویلدیلر . موستارلی مصطفی پاشا عندنده دخی

یونلر لر . اما بوغواصلر اینجو چیقاران غواصلر کبی بی همتا دکالردر . آنلر هرمنز دریا سنده آغزلرینه زیتون یاغی طولدیره رق یتمش قولاج قعر دریاه طالب زیتون یاغی پوسکورنجه سطح دریا منور اولور اینجوبی چیقار لر . پیرلری غواص معانی (الشیخ خالد عمانی) هرمنز دریا سنده اینجو چیقاروب اهل یته هدایا کتیردی . قبری حبشده (مصوع) جزیره سنده در . فقیره یدی کره زیارتی میسر اولمشدر . بو طالیغی جملرک بهضاری اللرنده غایت کسکین وایکی طرفلی بیحاق طاشیرلر . بوده قعر دریاده ، بالقی ، یانهنکه راست کلورسه او بیحاقه جدال اولمق ایچوندر .

سرگذشت

(حاجی ناصر) نامنده برغواص دوستمز واردی . او ذات حکایه ایدرکه « برکره (حبش حرق اوواسی) اوکنده (موستارلی مصطفی پاشا) فرمانلیه اینجو چیقارمق ایچون دریاه طالدم بیچاغنده المده ایدی . آنمزین اژدر مثال برنهک کلوب اصلا امان ویرمه رک نبی یوتدی . صانکه بر بوز دریاسی ایجبره مظلم بریره کیردم . اما بعنایت تعالی هیچ خوف و خشیته دوشمدم بوکلدم . ودائماً اوراده نفس آلوب ویردم . دریاده بویله نفس آلمازدی . فقط وجودت برودتک شدتندن اریمکه باشلادی . حقیقت دریا مخلوقاتنک طبیعتلری برودت اوزره اولیور . نهایت بیلدم که بوبالغک قارننده قالدقجه محو اوله جغم . ابتدا مقعد قیناقلرم ، وقبا اولوقلرمک دریلری صویولمغه باشلادی . درونمدن خیاض مطلقه توجه ایدوب خلاصمی رجا ایلدم . بالغک قارننده اصلا حرکت ایتیبوب برواسع صیرنچق یری ایکی اللرمده کی چاقی ایله یوقلایوب طوررکن بالغک قارنی رعدکی کورله دی بن چاقینک صاپی ایکی المله کمال متانتله طوتدم کاه باش آشانخی ، کاه یوقاری برزمان کیتدک . برزمان صکره اولکی کبی بالغک قارننده آسوده حا اولدم جانم صیقلمغه باشلادی . فقط بالغک جکرلری ،

اولوبده ایچنه صو طولدینی وقت درون کشتیده بولنان صوینی طلومبه لر ایله چکوب کمی بی غرق اولمقدن محافظه ایدرلر. کورمکه محتاج عجیب برصعتدره . اصناف پوصله جیان — دکان ۱۰ نفرات ۴۵ در . اسکی پیرلری حضرت (غوریا) در . حضرت عصرنده کی پیرلری موقت (ابراهیم معربی) در . (علم فلك) ده بی نظیر ایدی . قبری ینبع البجرده اولو جامعک حرمنده قبله تماسیله قبله یه متوجه زیارتگاهدر . بونلرده پوصله لرینی بایزید جامعک محرابنده تجربه ایدرلر . آلائی کونی قبله نما میللرینی صو وارارق عبور ایدرلر . اصناف قوم ساعتجیان — دکان ۱۵ ونفر ۲۰ در . بونلرده کیجیلره لازم اولدقلرندن آایلرنده یماق اولدق تحت روانلر اوزره کونا کون قوم ساعتلرینی باغلا یه رق عبور ایدرلر .

اسکی پیرلری حضرت یوسف (ع) در . قیوده ایکن اوقاتی بیلمک ایچون اشبو قوم ساعتی ایجاد ایتشدر . عصر نبویه پیرلری (طلحه بن عبدری) در که حضرتک ساعتجیسی ایدی .

اصناف خریطه جیان — نفر ۱۵ دکان ۸ در . بونلر برقاچ لسانه وعلی الخصوص لاتینجه یه مکمل آشنا دیرلر . حکمای سالفه نك علم هیئت تألیفاتندن اطاس مینور ، جغرافیا ، پاپا مونتسا کبی کتابلری اوقویه رق روی ارضده اولان دکزلری ، نهرلری ، طاغلری ، ایرمقلری ، کوللری ، خلیجلری دریا ایچنده کی قومصال ، بتاق ، قیالق یرلری یابدقلری خریطه لرده اشارت ایدرلر . آنلری کیجیلره صاتارلر کیجیلرده بونلره باقه رق بیوک بحر محیطلرده وکوچک دکزلرده بلا پروا کزدرلر . پیرلری (عکرمه بن ابوجهل) در که فتح مکه کونی شرف اسلامه مشرف اولمشدر . بوعلمی پدرندن اخذ ایلمشدر . هیئت فنده وحید دهر ایدی .

اصناف غواصان بحر — دکانلری یوقدر . غلطه ده ، قاسم پاشاده لونجه یرلرنده بولنوزلر . اوچیوز نفر اولوب اکثر افرادی مغرب ، رشید ، اسکندریه عربانیدر . وبرقسه یده ردوس جزیره سی قربنده سومبکی جزیره سنک رعایاسیدر که اشبو جزیره سلطان سلیمان فتحی اولوب اوراده کی جامعک اوقافی

آدمدن ، حیوانلرده اویدیوز حیواناندن تناسل ایتمش . بوجهته حضرت نوحه آدم ثانی دینلمشدر . یریوزنده ایلک کمی بی حضرت نوح یابدینی ایچون فراتقوزلرک سلسله لری آکا متهدر . حضرت پیغمبر عصر نده پیرلری «الشیخ عامر نواطی» درکه جده اسکله سنده ابتدا کمی یاپه رقی عدن دیارینه سفر ایتمش وحضرت رسوله هدایا کتورمشدر . دعای نبوی برکاتیه کرک کندیبی و کرک کیسی امویلردن عبدالمک زمانه قدر قالمشدر . قبری جدهدهدر . بو طائفهده پرسلاح اولوب اللرنده کسر ودستره ، حزار ، چریلرله قیزاقلر اوزره کمی یاپه رقی عبور ایدرلر .

اصناف اورغانجیان — دکانلری غلظه خندقی ، ترسانه آردی ، اوق میدانی کبی یرلردر ۵۰۰ نفردر . پیرلری (شیخ عبدالله جلی) در . یمن «محا» سنده مدفوندر . بونلر غلظه خندقده جان قورتاران ، غومنه ، پلامار خورمالینی و کندیردن اصبارجنه ، مرسل خلاط کبی قطرانی ایپلری یوکرلر . بونلرک غزاده کارلری طوپ پلاماری بو مکدر .

اصناف کندیرجیان — دکانلری مخزندر . عدد محازن ۱۰۰ ، نفرات ۳۰۰ . کندیر ایی و کندیر کتبی فروخت ایدرلر .

اصناف یلکنجیان — نفرات ۳۰۰ و دکان ۹۰ ، کیلره کونا کون مابصیره ، چنبر ، البوراتا ، ترنکته ، چکلهوه بیچی یلکنلر بیچوب کیملری دونادیرلر . پیرلری یز طوقومقده حضرت شیت (ع) در . بونلرده آرابه اوزره کوچک کیلره یلکن یاپار شکلده پرسلاح بز آرشونلایه رقی عبور ایدرلر . اصناف زفتجیان و قترانجیان — ۷۰ دکان و ۱۱۰ نفردر . بونلرده پرسلاح دکانلر اوزره زفت ، رچینه ، چام ساقزی ، قطران صاهرقی مسخره لقه عبور ایدرلر .

اصناف سرنجیان — دکان ۲۰۰ و نفرات ۳۰۰ در . دکانلری قاسم پاشا غلظه ، طویخانه سمتدهدر . کمی به متعلق سرن ، دیرک ، کورهک ، اکه کی ، تخته ، بودوسلمه ، پره چولیا ، قاین ، قوروش ، مزریه کبی کرستلر صاتارلر . اصناف طلومیه جیان — دکان ۷ و نفرات ۸۰ در . بونلر برکی رخنه دار

جمله کشتیان ورئیسلرک پیریدر . آخر بحر عمانده غرق اوله رق قعر دریاده مقام طومتشدر . بو عسکرلر آلایدن اول برقاچ کمی نی قازاق کمیسی شکلنه قویوب قره دکنزه کوندیرلر . صکره کندیلریده کیدوب اوکملری یدکلرینه آله رق آلائی کوشکی دینه کلدکلرنده شایقه وقره مرسلر ایله قازاق کمیلریه جنکه کیریشیلر . اسلام کمیلری آنلری فتح ایدوب طائفه‌سی باغلایه رق فتح و ظفر نقره لری چاله رق طوبلر آتهرق عبور ایدرلر .

اصناف قلفاتیجیان — پیرلری (سعد بن عید) دره سلمان بلنی باغلا دی . بو اصناف کیجیلرک یا ماغندندر . ۳۰۰ دکان و ۱۰۰۰ نفر درلر . بونلرده پرسلاح قیزاقلر اوزره کمیلری قلفات ایدرک اللرنده طوقاقلری واجه لری ، مالالری ، مالاھطالری ، آرقه لرنده زفت و قطران ایله بولاشیق اثوابلری ، باشلرنده (کنه ویر) دستار ودمیر چنکل حربه لری اوجسده کاغد خانه طاغلرینک سپورکه فده‌سی اوله رق کمیلری باغلا دقلری حالده عبور ایدرلر . اصناف مرانقوزان — بونلر غلظه ده ، طوبخانه ده ، قاسم پاشاده لونجه یرلرنده بونلور برنوع کمی استاذلریدرلر ، ۳۰۰۰ نفر درر . اسلام ، روم ، فرنک قاریشقدر . پیرلری حضرت (نوح) علیه السلام درکه طوفاندن خلاص ایچون امر حق و تعلیم جبریل ایله قازک کوکسی میکنه کوره برکمی انشا ایتدی . دیره کنه (یا حفیظ) ، کورکلرینه (یاسریع الظفر) ، انبارلرینه (یا واسع) باشنه (یا قوی) ، دومنه (یا مقسط المستقیم) اسملرینی یزدی . کمی یه کیرنلره (بسم الله مجریها ومرسیها) آیت کریمه‌سی تلاوت ایتک فرمان اولندی . ونوح نبی ایله کمی یه یتمش یدی آدم ویدیوز جنس حیوانات کیروب طوفانده کمی آلی آئی قدر کیزوب عاشورا کوننده (واستوی علی الجودی ..) نص جایی اوزره جودی طاغنده قرار بولدی . هرکس ما کولات ومشروباتی هپ بر قازغانه قویوب پیشیردکلرندن اول کونه عاشورا دینلدی . لکن حضرت نوحک (کنعان) نام اوغلی کفر ایدرک کمی یه کیرمیوب غرق اولدی . جسدی مصر دیارنده کناره چیقوب آنده برغاره دفن ایدلمشدر . دیرلرکه قبیلرک زیارتکاهیدر . دنیاده کی انسانلر نوح ایله برابر بولنان یتمش

عقلنی پریشان ایدر . بوندن صکره اتمکچی باشی ، طورشوجی باشی ایچ اوغلانلریله ظریف برطرزده عبورایدرلر . آردی صیره یکچیری سقا باشیسی ، خنکار سقا باشیسی ، پکساتچی باشی ، طوز امینی ، پکسات امینی رکاب رکابه عبورایدرلر . آردلری صیره اتمکچیلر کتخداسی شیخلری نقیلری چاوشلری یکیت باشیلری وبونلرک ایچ اوغلانلری اللرنده اون یدیشر بوغوم بصره قارغیسی ، حربه ومزراقلر ایله عبور ایدرلر . آردلری صیره آل عثمانک اون ایکی قات مهتر خانه سی یکریمی چفت بیاض دودلر اوزرنده سکسان عدد کوس خاقانلر ضرب اوره رق عبور ایدرلر . اتمکچی باشی الای اوراده ختام بولور . اتمکچی باشی یه (یماق - یاماق) یازیلان یکریمی طقوز اصنافدر . اتمکچی باشی الایندن صکره سراج اصنافی عبور اتمک ایستدیلر . لکن کمچیلر وتجار غلو ایدوب آزقالدیکه فترت اوله . ایش سلطان مراد خانه عکس ایتدکده علمای کبار ومشاخ اصناف ایله مشورت ایدوب کمچیلرک اتمکچیلردن صکره الای ایتلرینی معقول کوردی . چونکه اتمکچیلره بغدادی کمچیلر کتیردیکندن انلره احتیاجلری واردر . وپیرلری حضرت نوح ایسه پک قدیمدر . البته آنلر آلائی ایتسون دهرک کمچیلرک اللرینه خط شریف ویرلدی . وسائر اصنافده قانون خطلری کوندرلدی .

اصناف کشتیان بجرسیاه — سلطان مراد عصر نده ۹۰۰۰ قره دکزه کیجیسی وار ایدی . باخصوص اوجهلی حاجی علی شایقه سی ، ایکی انبارلی ایکی دکمه لی کمرک امینی علی اغانک (قوروزورق) نام شایقه سی ، فیرطیل اوغلو شایقه سی ، جیدو علی شایقه سی ، قوسدیچه مصطفی شایقه سی ، عجاجی اوغلی شایقه سی ، قلفات اوغلو شایقه سی ، قاطران اوغلو قره مرسلی ، آشچی قره مرسلی ، چیچو قره مرسلی ، دها نیجه بیک شایقه ، زربنا ، قره مرسل ، چکهلوه ، منکسه کی کیلر قره دکزده شناورک ایدردی . بونلرک نفراتی ۲۰۰۰ قدر پاك مسلح قاطی وبهادر عسکردرلر . اسکی پیرلری حضرت نوح (ع) در . عصر نبویه کی پیرلری سویش دریاسنده کمچیلک ایدر ایکن کلوب شرف اسلام ایله مشرف اولان (ابوالحسن عمانی) در . انس بن مالک بلینی باغلادی .

وسیوری چارکوشہ قبہ اوزرہ صراحی آلتون یالدیزلی ، طوپ علملی ، وچار کوشہ سندنہ ینہ مطلا طوپلی محمدلر . محملی کتورن دوه قینه لیر التونلره غرق ایدیلیر . باشنه تلرر صوقولور . لجامی کوموش زنجیردن یایدیریلور . محمل شریف ایچنده بر معصوم خوش الحان ایله سگاہ مقامندن فتح شریف اوقور . محملک درت طرفی چاریار کزین وسائر اصحابک قلیجلریله دونادیلیر . لجام عکام ومشعلجیلرک التده اولدینی خالدہ عبور ایدرلر .

اصناف عکامان — (۵۰۰۵) نفردر . پیرلری (شادی الہندی) در . اصل مسقطی شامدر . هندستانہ چوق سیاحت ایتدیکندن ہندی تخلص ایدر . قدسدہ (کریک) قلعہ سندنہ المقتدر باللہ جنبنده مدفوندر . انس بن مالک بلینی باغلیدی . صحابہ کرامدندر . عکاملر بیامیہرک عمرو عیار پیرمزددر دیرلر . او ایسہ حضرت رسولک پیکی ایدی . عکاملر کندیلرینی تزیین ایدوب محمل شریف یاننده (اللہ ینصر السلطان) دیہ قدوسہ ومقر فہر چالہرق ال چیرہرق ماوال ایرلایہرق برہای ہوی ایله آلائی کوشکی دینندن عبور ایدرلرکہ سسلری اوجہ یتیشیر .

اصناف مشعلجیان — ۳۰۰۰ نفردر . پیرلری (عبدالله ابن شماس عدنی) در . یمین عدندنہ (اوروس حسن پاشا جامعی) نک محرابی اوکنده مدفوندر . بو طائفہ طبانککش اولدقلری وقانتورہ طاشیدقلری جہتہ پیریمز عمرو عیاردر دیرلر . مشعللری ایچنہ کونا کون سنبل وارغوان لالہ وریحان طولدیروب مشعل صاپلریتی اطلسلرلہ صاروب محمل شریفک آردی صیرہ اللہ اللہ دیہ عبور ایدرلر .

اصناف رھروان شاطران — پیرلری (عمرو امیہ ضمیری) در . شاطرک سلسلہ سی اکا منتہیدر . قبری (حمص) دہ در . بونلر بیک التمش نفردر . سادہ مرادخانک قرق قدر شاطری واردر . بونلر کندیلرینی زینتلیوب اللرندکی تبر مسامیلر ایله چفته چفته طاوس باغ ارم کبی رفتار ایدرلر . اردوی اسلام ایچنہ بونلردن محتشم آلائی یوقدر . کویا برنور دریاسیدرکہ جریان ایدر . حقا کہ ایچلرندہ نور الہیدن خبرویرر دلبران واردرکہ کورنلرک

یکی کویده در . بونلرده پرسلاح اولوب آرابه لر اوزرنده خاص بیاض پکسما د کز دیروب ، دکانلرینی سبکبارلق ایله ترین ایدوب حرار ، حرار پکسما نلرینی خلقه بذل ایلیه رک عبور ایدر لر . وواسع تحته صفه لر اوزره برر ، ایکشر قطار کلیر پکسما دلری صیریق حاملرینه کتوردوب آلا ی ایدر لر . بو اصنافک ده پیری حضرت آدم در . بعده حضرت پیغمبر زماننده کی پیرلری (یعقوب محضری) در . انس بن مالک بانی باغلادی . انسک یدنجی میان بسته سیدر . هر صنعتک پیری واردر . ال دکرمنی چکمک سنت رسولدر . الی الان مکه ومدینه ده ال دکرمینه کفافلیر نیجه بیک عبادالله واردر . سوکره دن سو دکرمنی فرنکستانده ساعتجیلر ایجاد ایتمشدر . سوکره سلیمان خان بودینی فتح ایدرکن قلعه ده بر سو دکرمنی کوردی . ایشته اورادن عثمانیلره انتقال ایتمشدر . بو اصنافر عبور ایتدکن سوکره آتمکچی باشی و متاعلرینک سوکی عبور اتمک باشلار . بیکلرجه طبله خاص و بیاض آتمک و بیاض حلقه و هر بری بر دکرمن طاشی و دکرمن چرنخی قدر اوزر صیریق حمالی کتورز . اوزون چام صیریق لینه دیزلمش حلقه لر و چام تحته صفه و تختروانلر اوزره اوستی بادملی و خشخاش و آنیسونلی و چورک اوتیلی و زغفرانی رمضان پیده لری که ، هر بر یوکنی الیشر صیریق حمالی کتورور . اوزون تخنلر اوزره دیکیلی طاش کبی اوستی کونا کون بهارلرله زین اولنمش ، زغفرانی ، چورک اوتیلی ، کونجیلی ، یومورطلی چورکلرکه هر یوکنی اوزر صیریق حماله تحمیل ایدرک بو قیاغله عبور ایدر لر . عظیم صفه لری اوزره پشمش کومه کومه صومونلری بولنور . آرابه لر اوزرنده یوز اللی قدر صنعی فرونلر ایچره خاص آتمک پیشیره رک و پیشیریحیلر قوللرینی صیغایوب فروندن آتمک چیقارارق و غیری طائفه لری اوموزلرنده کی فرون کوره کلری وسونکرلری و فروندن آتش چکه جکلری کلبریلر کبی آلاترک صاپلرینه دیباوشیب وزرباف صاروب کونا کون شقه لر ایدرک های وهوی ایله کچر لر . اوصاف محمل شریف هورج رسول الله — حضرتک بارخانه سیدرکه صره امینلرنده طورر . سیاه کعبه اورتوسی اوزره زر اندودایشامه ، چار گوشه ،

اصناف بغدادی چالقاییجان — بونلرک ده دکانلری آتمک فرونلری و دکرمناردلر . جمله ۳۰۰۰ نفر قدردر . بونلرده مصر فلاحاریدر . بو طائفه‌لر اوله‌جه تحصیل معرفت ایتشلردر که برقبورده بغدادی ، آریه ، مرجک ، باقه ، پرنج ، داری کچی شیلر قارشیدرلمش اولسه هنرلیله بونلری برر برر آیرد ایدرلر . بعض استاد کامللری بغدادی ایله طوپراغی بری برندن آیررکن ، بغدادیدن ارضه (لاله‌الاله) ، (یاشافی ، یا کافی ...) کچی ترکیبلر بازار . عجیب معرفتدر ! پیرلری (علی سامر) در . سلمان بلینی باغلادی . بونلرک سفرده‌کی کارلری اصطل سلطانیده ، وغیری یرده‌کی آتلیک یملرینی چالقایوب پاک ایتکدر . بونلرده پرسلاح اوله‌رق و قابورلریله بغدادی و آریه چالقاه‌رق عبور ایدرلر .

اصناف قابورجیان — دکان ۲۰۰ ، نفر ۳۰۰ . بونلر دریلردن قابور ییارلر . بونلرده آتمکجیلرک یمغیدرلر . آرابه‌لر اوزره قابورلر اوره‌رک عبور ایدرلر . پیرلری (سعدالدین بن ناصر) در که سلمان بلینی باغلادی . قبری (قره آدم) ده در . بوضعت غایت لزوملی برحرفتدر .

اصناف الکجیان — دکان ۲۳۹ ، نفر ۵۰۰ . پیرلری (الشیخ فدبان عجمی) در . بونلر آت قیلندن و حریردن الکلر اورلر . بونلرده اردوی مسلمینک لزوملی آدم‌لرندندرلر . آتمکجیلر آلاینده عبور ایدرلر . « اوجوز ویریم » دیه فریاد ایدرلر .

اصناف نشاسته‌جیان — کارخانه ۳۰۰ ، نفرات ۷۰۰ . بونلرک پیرلری معلوم دکدر . بو طائفه‌ده آرابه‌لر اوزرنده نشاسته یاه‌رق و صاته‌رق عبور ایدرلر .

اصناف کلاججیان — پیرلری (حلوانی عمر) در . سلمان بلینی باغلادی . بونلر سلیمس خانلر اوزره کلاج یاه‌رق و صاته‌رق پرسلاح عبور ایدرلر . کارخانه‌لری — ۴۰ نفراتلری — ۸۰۰ .

پکسات امینی و پکساتجیان اصنافی — سفرده پکسات امینکی بیوک اغالقدر . فرون ۱۰۵ ، نفرات — ۱۰۰۰ . کارخانه‌لری غاطه‌ده ، قرق چشمه‌ده ،

مصرده (حاکم بامرالله) [۱] زماننده آت دکرمنی اختراع ایدیلدک دنیايه بایلمشدر . بوجهته پیرلری حاکم اولمشدر . بو طائفه آتمکچیلره یماقدر . پر سلاح اوله رق نیجه بیک دکرمان بیکیرلری طونا کچیدی قنالیوب آرابه لر اوزره صنعی دکرمانلر تصنیف ایدرلر . آرابه تکرلکلری دوندکجه دکرمان چرخلری تکرلکه دو قونوب دونه رک اون اوکودور . بو طرزده عبور ایدرلر کن تماشاجیلرک اوستارینه اونلر سرپه رک شقه لر ایدر . و «الله یوز آقانی ویره» دیه دعالر ایدرک کچرلر . صو دکرمنی درت دانهدر . بونلر استانبولده قرق چشمه نک ایاغی قیش کوناری قوتلی جریان ایدرکن دونرکه اشغی (نجاتی) صوقاغنک صاغ وصول طرفلرنده خانه لر ایچنده درت عدد مصنع دکرمنلردر . قیشین صو طغیان ایدنجه او صاحبلی کلوب لوازملری ایچون اونی بوراده اوکودورلر . یوقسه عوامه مخصوص دکلدر . اما غایت کوزل دکرمنلردر . آریقلری پاک و باهردر . استانبولده بوندن باشقه صو دکرمنی یوقدر . احتمال بونی استانبول خلقی ده بیلمز لر . اما حقیرک سمت او طرف اولغله دوران ایتدیکی چوق کره لر منظورم اولمشدر .

اصناف اونجیان — دکان ۴۰۰ ، نفرات — ۶۰۰ دکانلرینک برچونگی اون قباننک ایچ یوزنده واقعدر . اونجی کفره سی اوپله بر مسخره شاقه سی کیرلرکه کورن خیالی ظلی قره کوزک شاقه سی ظن ایدر . امامستقیم کفره لردر . بونلرده آرابه لر اوزره بیاض اون صاته رق و خلقتک اوزرلرینه شقه ایچون اون سرپه رک پر سلاح عبور ایدرلر .

اصناف اون الکجیان — کارخانه لری دکرمنلر و فروناردر . نفراتی جمله ۳۰۰۰ قدردر . بونلرک اکثریسی مصر فلاحیدر . پر سلاح اولوب یوزلری و کوزلری و کوزلری و اثوابلری جمله بیاض اون اوله رق آرابه لر اوزره اللرنده اون کلکری . دیلاری (الله ینصرالسلطان یمد عمرالسلطان) دیه رک عبور ایدرلر . پیرلری (رمضان شاذلی) در . سلمان بلینی باغلامشدر . قبری (وادی القرا) شهرنده در .

[۱] فاطمی خلیفه لرینک آلتنجیسی در . اصل اسمی (حاکم بامرالله منصور) در .

یکی چری اوجاغندہ بلوکباشیلردن برچورباجی سقاباشیدرکہ کدیک صاحبدر .
یولیہ کلوب کتخدایری و محضر اغا اولور .

اصناف سقایان شهر — بونلر شهر سقالیدرلر . عسکری دکلدرلر .
استانبولده کی ۹۹۹۹ چشمه دن اعیان و اشرافه صو طاشیوب کار ایدرلر .
بونلرکده پیرلری (سلمان کوفی) در . کارخانه لری ایصوفیه ده در . بو آت
سقالری ۱۴۰۰ قدردر . بونلرکده آتلی کونا کون یشیل داللرله ،
وشکوفه لرله مزین اوله رق ایکی طرف لرینه ماء صافی بذل ایله رک عبور ایدرلر .
اصناف ارقه سقاسی — نفرات — ۸۰۰۰ . بونلرک پیرلری (ابوالکوتر
شادالکردی) در . سلمان فارسی بلنی باغلابوب پیر ایتمشدر . شهیدان دشت
کربلا ایچون میدان خون چکان کربلا ی پرلاده صو بذل ایدرکن یزیدیلر
اول عزیز ی حضور امام حسینده شهید ایلدیلر . قبری اومیدان ابتلاده در .
بو طائفه نکه ده اغالی خنکار سقا باشیسی در . بو اصناف هپ پیاده اوله رق
آرقه لرندہ ثلاثین قربه لر یله البسه لری سیاه مشک دوله لر دن عبارت اولوب
باشلرندہ جیفجیغه تلر و کونا کون شکوفه لر ، اللرنده تختاب جام ، بلور ،
نجف طاس و کاسه لرله کبزرلر ؛ و اوطاسلر ایچره آب نابی مالا مال ایدرک
جمله غزات مسلمینه « سیل ، سیل ، سیل ! ایچنه رحمت ! سیل » دیره ک بذل
حیات ایدرلر . بعضیلر :

ایچن دلشنه فیض آلور خدادن حسین کربلا عشقنه « الماء » !

دیرلر . بعضیلر (وسقیهم رهیم شراباً طهوراً) ، و بعضیلر (انا اعطیناک الکوتر)
و بعضیلر (ومن الماء کل شیء حی) دیره ک صونارلر . بونلر شاه راهدن
عبور ایدرکن تماشاجیلره آب رحمتی باران مغفرت کبی نثار ایدرلر . آردلری
صیره یکچیری اوجاغی سقاباشیسی ، خنکار سقاباشیسی آت باشی برابر
وتوابلریله برابر پرسلح عبور ایدرلر .

اصناف دکرمنجیان — کارخانه دکرمان اسب — ۹۲۵ ، نفرات ۹۸۰۰ .
بونلرک حضرت پیغمبر زماننده پیرلری یوقدی . چونکه جمله اصحاب ال
دکرمنی قوللانیرلر دی . صوکره صو دکرمنی ایجاد ایلدی . ده صوکره

چورکلری طبسه و قزاقلر اوزره قورلر ایکیشر چفت جاموس چکر که هپ بادملی و میورطه لی در . تماشا جیلره احسان ایدرک عبور ایدرلر . بورکیلر دخی کونا کون شام بورکلرین باشلرنده و عربه اوزرنده اولان دکانلرنده خلقه بذل ایدرک عبور ایدرلر . وکاجی ، کورکچی ، غرابیه جی کذلک دکانلرنده متاعلرین بذل ایدرک عبور ایدرلر . سیمیتجیلر دخی عربه اوزرنده اولان دکانلرین زین ایدوب عربه تکرلکی قدر سیمیتلری جمله خلأقه بذل و احسان ایدرک عبور ایدرلر . قضا فنجیلر دخی کونا کون ورنکارنک قضا ئف رسته لریه دکانچه لرین تزین ایدوب خلقه بذل و اعطا ایدرک مرور ایدرلر . لقمه جیلر دخی سالیس خانه لر اوزره دکانلر بنا ایدوب کونا کون فغفوری و مرتبانی طبقلر ایله زین ایدوب حلقه لی باللی لقمه بذل ایدرک عبور ایدرلر . وکوزله جیلر دخی اوله در . اما بولقمه جی وکوزله جی دکانلرنده برر یهودی دیده بان واردر . زیرا یهودیلر شیروغن یاغی یرلر . مسلمانلر ایسه صاری یاغ یرلر . شاید صاری یاغ قورلرسه یهودیلر اودکاندن المنزلر و یمنزلر . ایسته اودیده بان هانکی یاغ ایله یاپلدیغی اکلامق ایچوندر . عجب متعصب آدملردر . شهریه جیلر دخی امثاللری مثالبو بذل عطا یایه همت ایدرلر .

اصناف سقایان یکچریان درکاه عالی — جمله یوز التمش ایکی عدد یکچیری اوطه لرینک یدی یوز سقاری واردر . هر بری آبدستی کل اندام ، مثال کیلان آتلینک اوزلرینه تلاتین مشکای و تلاتین قوغالری یوکه توب آتلینک یه لری (یاللی) ، قویروقلری قینلی و کونا کون ذیل و چغراقلر و باشلرنده بیاض آبلق سورغوجلرایله مزین ، سقالر سیاه چیزمه و سیاه مشک دوله لرله و سرلرنده طورنا چیغسالریله و آتلی رنکارنک چیکارله ده تزین اولندیغی حالده کچرلر . اطرافده بولنان عباداللهه ماطره لر ، صوماقلر ایله ماء ظاهر بذل ایدرک « سبیل الله ، شهیدان دشت کر بلا ارواحلر یچون سبیل » دیه فریاد ایدرلر . یرلری سلمان کوفیدر . سلمان بلین باغدی . قبری (ری) شهرنده در . یوز اوتوز یاشنده آخرته ارتحال ایلدی . یوطا ئفه نک صابعلری

اصناف چورجکیان نفرات — (۲۰۰۰) دکان (۲۰۰) پیرلری جدودہ مدفوندر . سلمان بن باغدی .

اصناف بورجکیان — نفرات (۴۰۰۰) دکان (۲۰۰) پیرلرینک قبری کوفہ ددر . سلمان پروردہ سیدر .

اصناف کورجکیان — نفرات (۲۰۰) دکان (۵۵) پیرلری (مقبل ابن زرین کمر) در . سلمان بن باغلمشدر . قبری نامعلومدر . صفین محاربه سندہ شہید اولدی دیرلر .

اصناف کاھیار — نفرات (۵۰۰) دکان (۱۰۰) پیرلری شعب حورانیدر . سلمان بن باغدی قبری حبش زیلعندہدر .

اصناف غرابیہ جیان — نفرات (۱۰۰) دکان (۵۰) پیرلری (حلوای عمر) در ، قبری بصرہ ددر .

اصناف سیمیت جیان — نفرات (۳۰۰) دکان (۷۰) پیرلری (دیان ہندی) در . قبر شریفی مصر دیارندہ قنا شہرندہ عبدالرحیم جنبندہدر . قدس سرہ العزیز .

اصناف قطائف جیان — نفرات (۱۰۰) دکان (۵۰) پیرلری (رشیدان حلوای عمر) در . قبری قدس ددر . سلمان بن باغدی .

اصناف شہریہ جیان — نفرات (۱۰۰) کارخان (۱۰) پیرلری (علی اسکندرانی) سلمان بن باغدی . قبری نامعلومدر .

اصناف لقمہ جیان — نفرات (۵۰) دکان (۳۰) پیرلری حضرت عکاشہدر . حضرت رسالتک مہر نبوتن پوس ایلمشدر . و سلمان بن باغلمشدر . راوی حدیثدر قبری مرعشہدر . زیارتی نصیب اولمشدر .

اصناف کوزلمہ جیان — نفرات (۱۰۵) دکان (۶۰) پیرلری (ابوالندا) در . شامک جنوبندہ برمرحہ بعد مسافہدہ (قلعہ عس) دہ مدفوندر . اشبو

تحریر اولنان اصناف جملہ عسکر اولوب جبہ وجوشنہ مستغرق اولوب شیخ ، نقیب ، کتخدالری محتشمانہ اتلر اوزرہ سوار اولوب نفرلری عربہ لر اوزرہ فرونار یاپوب کونا کون اشیلرالہ دکانلرین زین ایدرلر . چورجکیار نیجہ یوز

عجمی اوغلانلری اوطله لری بیننده برکارخانه عظیمدر . بر چورباجی ، بز فطوره کاتبی ویدی عدد معتمدلری و بر آتمکچی باشیسی و برکتخداسی بلوک باشیلری واردر . بونلر دخی عربهلر اوزره دکانلرنده آتمک یاپارق و اون الهیه رک عظیم آتمکلری تماشاجیلره بذل ایدرلر . جمله سی برسوری کلاهلای عجمی اوغلانلری پر سلاح صاف اولوب آتمکچی باشی و فطوره کاتبی و چورباجی باشی محتشمانه عبور ایدرلر .

طوزجیلر اصنافی — پیرلری حضرت ابراهیم خلیل اللهدر . ابراهیم نبی کعبه یی بنا ایلدی . معجنه ایچره بر چوق تراب قالدی . حضرت ابراهیم خدمتی مقابلی جناب باریدن رحمت استدی . جناب باری ایتدی :

— یا ابراهیم اگر بندن رحمت استرسه ک اوغلکی خواجهیه ویر ، عربان قالمش اولان فقرا قوللریمی الباس ایله ، جمله آجاری طوپلایوب ضیافت ایله . مطلوبکی حاصل ایدیم بیوردقده :

حضرت ابراهیم — یاری جمله آجاری نصل طوپلایوب اطعام ایدیم دیدکده :

حق جل و علا حضرتلری — یا ابراهیم چامور قارشیدیردیغک معجنه ایچره قالمش اولان طوپراغک برقسمنی شرقه ، برقسمنی غربه ، برقسمنی شماله ، برقسمنی جنوبه آتوب « ای مخلوق خدای لم یزل بیکیز — اکل ایدیکنز . بنم ضیافتمدر » دی جمله آجاری اطعام ایتمش اولورسک بیوردیلر . حضرت ابراهیم بر موجب امر یزدان اوپله یایدقده بامر خدا اول طوپراق روی زمینه طاغلدی . حکمت خدا هر غبار دوشدیکی یرده سوز اولدی . الی هذا الان جمع مخلوق خدا ابراهیم خلیل طوزندن تناول ایدرلر . عجب حکمتدر . اما حضرت عصرنده طوزساتان حضرت (ابوملاح یمنی) ایدی . سلمان کمرین باغلیوب جمله طوزجیلره پیر اولدی . قبری ینه ینده صنعا شهرنده در . بو اصنافده آتمکچییه یاماقدر . زیرا آتمک طوزسز اولمز . بونلر دخی پر سلاح اولوب تخت روانلر اوزره طوز دکانلرنده طوزطارتهرق « سوز آتمک حقیچوز » دیه رک عبور ایدرلر .

آدم نبی روی ارضه هبوطنده اولاً بغدادی چورباسیله دفع جوع ایلمشدر .
 [آنک ایچون برکسه خانه سنه بر آدم دعوت ایتسه بابا چورباسی ایچلم ییلم دیر
 محلی ، سکری پالوزه ییلم دیمز] بعدہ جبیل امین تعلیمیله آدم نبی بغدادی
 اون ایدوب خمیر یاپوب اتمک پشیردی . اسی ایکن تناول ایدوب دفع جوع
 ایدرلردی : بوسیدن تازه اتمک خصوصیله صیجاقچه سی انسانه تازه جان
 ویرر . حضرت رسالت زماننده (عمر ابن عمران) اتمکجیلره پیر نانی
 اولمشدر . سلمان پاک حضرت علی حضورنده بلینه شد باغلیوب اجازت
 ویردی . حالاً اتمکجیلرک پیری اودر . سکسان یدی یاشنده نقل ایدوب قبری
 مدینه منوره بقیعه ددر . بش کره زیارتی میسر اولدی . اهل حرف آره سنده
 سلمان پاک کمر بسته ایتدیکی پیرلرک اوچجی سیدر . بو خبازان صنفنک
 دکانلری طقوز یوز طقسان طقوز اولوب نفراتی اون بیکدر . بونلر عربله
 اوزره اتمکجی دکانلری یاپوب کیمی خمیر کارلق ایدر کیمی پیشیریر . سیرجیلره
 خورده جه نان اولاشدیرلر که حمام قبه سی قدر اوستی چورده اوتیلی خاص
 و بیاض اولوب تخت روانلر و عربله و قزاقلر اوزره یوکلهدیرلر . هربری
 الیشر قنطار کایر اتمکلر در . قزاقلر اوزره اولان اتمکلری یتمش سکسان
 چفت جاموس چکر . نیجه بویله عظیم اتمک بازار . لکن بوکبی اتمکلری
 فرونده پیشیرمک ممکن دکلدر . یری خندق کبی یاروب اوستلرینه کول
 دوکوب جانب اربعه سنی آتش ایدرلر . تأنیله پیشر . الحاصل کورمه که
 محتاجدر . و دکانلرنده نیجه کونه بیاض رمضان پیده لری و صومونلری ولواشه
 یوفته اتمکلری اولور . مذکور بیوک اتمکلرک برقاچ دانه سنی الای کوشکی
 دیننده پادشاه حضورنده و برقاچ دانه سنیده استانبول منلاسی خانه سننده یغما
 ایتدیرلر . آلایلری آنده نهایت بولوب هرکس خانه لرینه عودت ایدرلر .
 یکیچریلر اتمکجیسی اصنافی — بر کارخانه اوچیوز نفردر . جله عجیبی
 اوغلانلریدر . یکیچری اوچاغنه تعیین ویرر غیری یه ویرمزلر . مکر فقرا یه
 اوله که سیاه فطوره [۱] لردر . اماغایت لذیذدر . بو کارخانه اسکی اوطلر ایله

[۱] الفطور بالفتح اوروج آچه جق تسنه . اختری

اصناف باغبان — درت مولویت یرده باغ ، بغچه ، بساتینک مجموعی — ۴۳۹۵۰ بالغ اولورکه هربری کویا که روضه جناندر . هر باغده برر آدمدن قرق اوچ بیک طقویوز اللی آدم ایدر . اما بعض باغده بشر اوزر آدم واردر . بوضورنده عدد نفراتی پک چونغه واریر . بونلرک دکان ودستکاهلری یوقدر بونلردن قرق بیک کشی تره که جی معرفتیه آیریلوب پرسلاح اللرنده کونا کون قازمه لر ، چاپالر ، یبالر ، بللر وباشلرنده تللر ، چاپا طراقلر ، دسترلر کسرلر درلو درلو باغبان آلاتلری ونجه بیک قینه لی بوستان طولابلرینه مخصوص صغیرلری تزین ایدوب « اوها ، دی ها بابام ، الله رحمت ویر ، یامولی برکت ویر ، یامولی قوت ویر » دیه فریاد وفغانلر ایدوب هر باغبانک اللرنده وباشلرنده کی عجبه لقا تاجلری اوزرنده انواع شکوفه وازهار بولنوب ایکی طرفده طوران تماشاجیاره شکوفه بذل ایدرک عبور ایدرلر . پیرلری (ابوزید هندی) در — که بابارتن دیرلر — سلمان فارسی بانی باغلادی . قبری هندستانده در . اللی برنجی پیر پیشوادر .

اشجار مشمره آسیایانلرک اصنافی — ۵۰۰ نفر اولوب صلحای امتدن مبارک آدملردرکه هر شجرک کزیده سندن برر نونهالی بی ثمر اولان درختلره آشیلازلر . صکره آبدار میوه ویرر . حتی براوزم آصماسنده یکریمی لون اوزوم نهالی آشیلازلر . یکریمی کونه انکور حاصل اولور . دوت اغاجنی دخی بونک کبی آشیلازلر . سکنز نوع لذیذ دوت حاصل اولور . بونلرک پیرلری ینه (بابارتن) حضر تلریدر . بونلر دخی کونا کون البسه لر کیوب طبه طبه میوه لرینی باشلرنده کتوروب خاقه بذل ایدرلر . اللرنده بچقیلری ، کسرلری ، غیری آلتلری اولدینی حالده عبور ایدرلر .

سبزه واتجی اصنافی — نفرات ۵۰۰ و ۵۰۰ طبه لر اوزره دکانلرین مایده نوس ، کرفس ، خیار ، پاطلجان ، طورپ ، شام ، قساق ایله تزین ایدوب خلق اوزره تازه خیار و قزل اغاج وتره و پراضه و شام نار ایدرک عبور ایدرلر . پیرلری ینه (بابارتن) حضر تلریدر .

اصناف خبازان — بونلرک پیری حضرت آدم علیه السلامدر . چونکه

ازدر مثال زنجیر قیرہ ردق ہربری برر اوضاع و اطوار ایہ کیمی کریان - کیمی کریان ، کیمی نالان ، کیمی خندان خلط کلام ایدرک سیرجیلر اوزرہ هجوم ایدوب خاکی کروہ کروہ قاجیرہ ردق نعرہ لرلہ ازدرہا مثال عبور ایدرلر . بونلرک بوآلای کونندہ کی اولان اوضاع و اطوار لریخی تماماً یازمش اولسہق بر مجلد اولور .

اصناف خدام بیمارستان و مورستان — بش تیمارخانہ ۷۰۰ خدام واردر بونلرک پیری اصحاب کزیندن . . . . . در . سلمان پاک بلن باغلادی . قبری معلوم دکدر . بو طائفہ تخت روانلر اوزرہ نیچہ خستہ حاللری تیمار ایدوب طعام : دوا ویرہدک تخت روان اوزرہ عبور ایدرلر . و مصارفات سائرہ لری جہاۃً اوقاف طرفندن تسویہ اولنوب راد غزادہ نامزاج اولانارہ علاج ایدرلر برطاق پاک و پاکیزہ صلحای امتدن کیمسہ لردر .

اصناف چفتجیان — دکانلری یوقدر . اما درت مولویت یردہ یکریمی الی . بیک ترلا تخریر اولنوب ۵۷۰۰۰ چفتجی عد اولمشدر . پیرلری حضرت آدم علیہ السلامدر . اما حضرت رسالتپناہ افدمز عصرندہ پیرلری حضرت (دیات بن عمر الحراث) در . حضرت علی کهرینی باغلادی . قبری حوران صخراسندہ در . اغالری بوستانجی باشی طرفندن ترکجی باشیدر . بو طائفہ دھقانی یعنی اکینجی آیاندردہ چاریقلر ، اوموزلرندہ عبا ، قبا ، دولہ ، کونا کون خرقہ بشمینہار ، باشلرندہ تاجلر اوزرہ انواع تللر ایہ زین ایدوب نیچہ بیک صغیرلری و جاموسلری بوینوزلریخی آلتون ورق ایہ مطلا ایدوب ہرثورک میانندہ کر قوشاقلر و سپہرک اطلس چوللر و نیچہ بیک قینہ لی صغیر جاموسلرہ بوینودوروق کچروب چیفتہ چیفتہ صبانہ ، پولوغہ قوشوب اللرندہ نودول ، اوکندیرہ ، دکرن ، شوزولہ ، کردہبی ، رضا مثللی آلتلر ایہ جامو- ساری صبان سورر کچی سوروب « اکمک بندن برکت سندن ویر اللہم ویر » دیہ فریاد ایدرک بوغازلرندہ (طوربا طوربا) آتماجہ یعنی بغدادی تخمنی خلق اوزرہ سرپہرک « بنم الم دکل آدم بابا ایدر ! یارہی برکات خلیل ویر » دیہ کروہ کروہ عبور ایدرلر .

اصناف کلابجیان — دکان ۴۱ نفرات ۷۰ بونلردن بعضلری قوجه مان برآستر اوزرنده کوپ قدر باقر قازغانلر ایجره کلاب صانار ادرنه لی خاتونلردر . بر قسمیده دکانلرده بخور صوی ، ماء کادی ، کلاب ، ماء عنبر ، عسایند ، ماء ورد ، ماء یاسمن مثللو عطریات مقوله سی ماء طیبه لر فروخت ایدرلر . پیرلری (عطرالدین هندی) در . قبری ینه هندستانده (دی) شهرنده در . حضرت فخر رسل افدمز رایحه طیبه دن خوشلانیدی ایچون دائمًا کلاب هدایا کتورلردی . حضرت علی کهرنی بند ایلدی پیر اولدی . بو طائفه پرسلاح آلایده عبور ایدرکن ایکی طرفده اولان تماشاجیلره کلاب و ماء بخار نثار ایدرلر جمله شاهراه معطر اولور .

اصناف ادهان ادویه — دکان ۸ نفرات ۱۴ پیرلری عبدالصمد زیاددر . بصره لیدر کهرنی سامان باغلامشدر . قبری بغداد دیارنده (قورنه) قلعه سی مزارستانده زیارتگاه خاص وعامدر . قبری ترابندن بریاغلی تراب چیقارکه جذام وکل اولان بر آدم حمامده کیسه سورونوب بعده وجودینه اول یاغلی ترابدن سورسه بامرالله خلاص اولور . بو اصنافک ایشلری بادمدن سرو قوزاغدن ، جوزدن ، فندقدن ودها کونا کون اشیادن ادهان چیقاروب قطره میز شیشه لر ایجره قویوب تخت روانلر اوزره دکانلری زین ایدرلر . خلقه یاسمین یاغی ، سنبل کل وریحان ، قله مسک یاغلی بذل ایدرک عبور ایدرلر .

بالاده ذکر اولتان اون بر اصنافک جمله سیده پرسلاح عسکر اولوب آلائی کوشکی دیننده کونا کون شاقه لرله عرض کالا ایدرک عبور ایدرلر . اصناف بیمار خانه جیان — پیرلری (دیوانه هرهم) در . سلمان پاک نظر - کرده سیدر . حضرت حمزه یارغارلریدر . استانبولده بولتان بش عدد تیمارخانه ده نه قدر دیوانه وار ایسه ایکوز عدد بیمار خانه جیلر بونلری یعنی اوچیوزی متجاوزیری ، کوکی بیلمز ظیروطوب ، بلهوب دیوانه لری آلتون وکوش یالیزیلر تیمور زبیرلر ایله حکیم باشی خلیفه لری اللرنده کی شیشه لر ایجره مجنونلره تداوی اوله حق اشربه لر و یروب کلابلر صاچار . وهر بر دیوانه

بودر . بوٹائفہ تخت روانلر اوزره کونا کون لباس فاخرلرله زين اولوب
کحل قوطولری ونجه کونه ميللر ونجه کحاله متعلق بساطلر ايله دکانلرين تزين
ايدوب عليل آدماره علاج ايدهرک عبور ايدرلر .

اصناف بي دکان توتياچيان — نفرات ۱۰۰ پيرلری ينه سالف الذکر
اولان ذاتدر . بونلر قوطولر ايجره قوروق توتياسی ، چيچک توتياسی ،
يغمبر سورمه کزديروب کار ايدرک آلايه کيدرلر .

اصناف معجونچيان — دکان ۳۰۰ ، نفرات ۵۰۰ پيرلری فيثاغورس
توحيدى ايدى . اما حضرت رسالت عصرنده پير حقيقيلری حضرت
عبيد عطارددر . سلمان فارسی بلن باغلادی . حضرت حمزه ايله شهيد
اولوب (جبل احد) ذيلنده مدفوندر . بومعجونجی طائفه سی تخت روانلر
اوزره دکانلرينک معاجين قسملرينی و حقه لرينی ديزوب خليفه لری تونج
هاوانلر ايجره بسباسه ، کبابه ، دارچين ، دارفلل ، قاقوله ، حويليجان ،
عودالتهر ، زنجبيل کبي ادويه يني دوکوب احضار ايدرلر . صکره کوش حقه لر
درونه وضع ايدوب معجون خوارلره احسان ايدرلر .

اصناف جراحان — دکان ۴۰۰ نفرات ۷۰۰ پيرلری (ابو عبيد قصابدر)
سلمان پاک بلن باغلادی . قبری (لخص) ددر . بو طائفه پرسلاح اولوب
تخت روانلر اوزره دکانلرينه ديش چيقاره جق کلبه دان ، منکنه ، کوسکو ،
دستره . اره ، منشار ، ملقط ، اکه ودها برچون آلات جراحيه يني ديزوب
بعض آدملرک قوللرينی باشلرينی آياقلرينی تيمار ايدر شکلده عبور ايدرلر .

اصناف مشروبات دوا — دکان ۵۰۰ نفرات ۶۰۰ پيرلری طيب علی بن
سفیان ثوريدر . قبری يمن عدنده در . بو طائفه دکانلری اکثريا سلطان
بازيدده ، خواجه پاشا قربنده ميدانجق محله سننده ، غلظه ددر . ايشلری
لسان ثور ، هندبا ، کوکنار ، نفع ، زعتر کبي ادويه نك عرقی چيقاروب
کونا لون شيشه لره قويه رق دکانلرينی تزين ايدرلر . بو ادويه غزانه غزاده
غایت لزوملی اولديغندن بو طائفه دخی کالای معرفتی عرض ايله پرسلاح
عبور ايدرلر .

با کالن مشاهده ایدنبجه ایمان ایله مشرف اولدی . حضرت پیغمبر کمال و معرقن سؤال بیوردقلرنده « کاتب ، شاعرم ، عالم و حاذق طیب و فصادم » دینجه دست بوس رسول ایله شرفیاب اولدی . جمله حکمالره پیر پیشوا اولوب عمر و بن العاص ایله صلهٔ رحم ایچون مصر غزاسنه کلدی . شهر قبطاط - که اسکی مصر در . آنده جنک محلنده خدنک ایله مجروح اولوب شهید اولدی . قبری ینه مصرده امام شافعی طرفنده شیخ عقبه جهتی جنبنده برقبهٔ عالیده در . جمیع اطبانک سلسله لری اکا منتهی اولور .

اصناف حکما - دکانلری ۷۰۰ نفرات ۱۰۰۰ بونلر ایلی وقتی تخت روان اوزره دکانلرینک آلات و اشربه حقه لری ، کونا کون حب شیشه لری دیزلر و بعض امراضلی آدملرک نبض لری طوتوب دوا ایدرک عبور ایدرلر . بو اصناف حقنده حضرت رسول حدیث بیورمشلردر : ﴿ العلم علمان الاول عم الابدان والثانی علم الادیان ﴾ بو حدیث شریف مضمونجه هر بلده ده و هر اوردوده حاکم و حکیم حاذق ، فصاد عامل ، جراح کامل بولنق شرعا لازمدر . بو علم علم قدیمدر . زمان قدیمده پیرلری حضرت لقمان ایدی . فیثاغورس توحیدی ، افلاطون الهی ، بوقراط ، سوقراط ، ارستطالیس ، جالینوس ، مرنوس نام حکمای قدما کلوب عقللری ایله قیلی قرقق یاردیلر . آخراجل دردینه درمان بوله میوب آخرته روانه اولدیلر .

اصناف کحالان - دکان ۴۰ نفرات ۸۰ بونلرک پیری زمان قدیمده حضرت موسی عصرنده بر یهودی خاتونی ایدی . بردفعه حضرت موسی نک ﴿ ع . م ﴾ کوزلری آغریدی . جناب باری « یاموسی اول خاتونه وارکه کوزلرینه علاج ایده » بیوردقلرنده حضرت موسی واروب اول خاتون موسی نک ایانخی التندن غباری آلوب مبارک کوزلرینه ا کدکده باذن الله شفابولدی . بو حال اوزره اول خاتون برچوق سنه کحاللق ایلدی . حضرت رسالت عصرنده کحاللرک پیری.... درکه حضرت سلمان بلن باغلدی . قبری اصفهان نصف جهانده در . حالاکوز آغریسنه مبتلا اولان برذات قبر شریفندن برمقدار غبار الوب کوزلرینه چکسه شفا بولور . شعرا بیننده کحل صفاهان مشهوردر که مراد

طاقت کتورلمز . روا کورنلر نصل ملعون ایملر؟ !! جسد شریفی کربلاده
عظیم بر آستانهده مدفوندر . سر سعادت یزید پلید شامدن مصره کوندر -
مشدرکه حالا مصر قاہرہده خان خلیل قربندہ مشہد امام حسیندہ برقبہعالیہ
درونندہ مدفوندر . برجامی وار . درت طرفندہ کی عمودلر کعبہ شریف
حرمندن کتورلمش اولمغله کعبہنک سیاہ اورتوسنی اول عمودلرہ قوشادوب
آندہ دیکرلر . اولو بر آستانہ درکہ مصر اہالیسی کیجہ کونڈز زیارت ایدرلر .
نتیجہ مرام شرفا عبور ایتدکن صکرہ نقیب الاشراف یشیل عمامہسی اسب
تازیسیلہ ، صاغ جانبنده اردو قاضیسکری یکیچری چوقہدار و محضرلری
وسائر خداملری ایلہ بونک صاغندہ منجم باشی ، یکیچری چوقہدار ی محضر
باشیسی ایلہ عبور ایدوب آرقہسندن ملبس ایچ اوغلانلری ، آرقہلرندن سکز
قات مہتر خانہ طاوللری چالہرق آلالی کوشکی دیندن عبور ایدرلر .
بوقاضیسکر آلاینده یوز اوتوز سکز اصناف بولنور .

اصناف حکیم باشی — بر عدددر . حکیم باشی بشیوزاچہ مولویتہ حاکمدر .
عرف اصنافیتی ، سنجاقلی عبانیسی ، محضرلری ، خنکار قابوجیسی ، یکیچری
چوقہدار ی ، یوز عدد ایچ خداملری واردر . تکفور طانغی شہری حکیم
باشیلرک آرپہلغی و حکمانک پیری ذی النون مصر یدر . مصر ملکی
(مقوقس) حضرت رسالته غایت محبت ایدوب ایاجی کوندهرہرک « یا محمد
روم کفرہسی مصر دیارینی استیلا ایتدی . ولایتم المذن کیدیور . لطف
ایدوب عظیم عسکرلہ مصریمی فتح ایلہ الک آلتندہ کمتربروی بکک اولہیم » دیہ
نامہ یازدی و بوذی النون مصری نی بر چتال قلینج برقاطر درت عدد قبطی
جاریہ ایلہ حضرتہ کوندردی . حضرت پیغمبر قلیجی ذوالفقار وقاظری
دل دل دیہ حضرت علی یہ ویردی . جاریہنک برینی حضرت ابابکر برینی زبیر
حضرت تلرینہ برینی دہ شاعر حسانہ ویردی کہ عبدالرحمن بن حسان ایشته
بوجاریہدن وجودہ کلدی . بوجاریہنک ہمشیرہسی ماریہ جاریہنی حضرت
رسالت کندیلری ایچون آلیقویوب حضرت ابراہیم ابن رسول اللہ اول ماریہ
جاریہدن وجودہ کلدی ایدی . حضرتک بوصاحب کرملکن ، مبارک جمال

اولدقدہ طورہ میوب کیدر لر . پیرلری (الشیخ صافی) در . سلمان باینی باغلا دی . بوذات غزادن کلن غزات مسلمیندن (واما السائل فلاتنہر) نص جلیانی اوقویہ رق « شیئاً للہ » دیہ صدقہ آلوردی . مدینہ منورہ دہ (قبلتین) قربندہ مدفوندر .

اصناف شیخ العرصات — نفر ۱۵ در . بونلرک ہربری حمام قبہ سی قدر کونا کون صارقلر صارار لر کہ کتورمکہ کردانلری تحمل ایتمز . ہر برینک دستارینی بشر ، اوزر آدم طیانوب کتورر لر . کیمی خر سوار ، کیمی پیادہ رفتاردر . کیمی چندرہ سوار اولوب صارینی بشقہ بر آتہ یوکلہ دیر . ہربری برر کونا دستار لریلہ ال آچوب دعا ایدرک عبور ایدر لر .

اصناف طالب علم — ۱۲۰۰۰ عدددر . بونلر دہ حسابسز یانمش وقانمش انسانلر در . اون ایکی بیکی کمر باشی و خدام لریلہ کونا کونا کچہ کلاہلری اوزرہ رنک رنک چیچکلر صوقوب سر سعادت لری مزن قیلہ رق اللرنده قدوری وملتی الابجرلری ، کشاف ، قاضی تفسیر لری و بللرنده شمشیر خونفشانلری وصاپانلری و کیریشلی یابلری وسہام قضالری ایلہ بعض اشعار و ایات پاکیزہ کفتار قرائت ایدرک ہپسی پیادہ و کمر باشیلری اسب تازی سوار اولدقلری حالہ درس مذاکرہ ایدر کبی عبور ایدرکن آلی کوشکی دیندہ (و جاهدوا فی سبیل اللہ حق جہادہ) نص شریفی تفسیر ایتدکلرنده مراد خان حظ ایدوب اوچ کیسہ التون نثار ایدر . پیرلری سر چشمہ ارباب صفا (ابودرداء عامری) در .

اصناف سادات کرام عرق طاہر سید الانام — ۱۷۰۰۰ عدددر . العظمۃ للہ بوطائفہ نک آلی عظیمی دستار اولاد رسول ایلہ نمایان اولدقدہ جملہ ارباب تفرج (اللهم صل علی محمد) دیرلر . کویا برنور الہی برق اورر . جملہ اسباب احتشاملریلہ اسب سوار چیفتہ ، چیفتہ عبور ایدر لر . بونلرک پیرلری امام حسن ، حسین و والدہ لری فاطمۃ الزہرا وجدلری خاتم الانبیاء در . امام حسن مکدہ مدفوندر . اہلی سم و یردی مکدہ شہید اولدی .

امام حسین کوفہ دہ یزید لعینک جنکندہ شہید اولمشدرکہ ذکر واستماعنہ

اميندر . آندنده رب العالمينه متميدرد . زيرا حضرت رسالت امام حسن و امام حسين (ر . عنهما) نك دده‌سی و استبادلری ایدی . و متعلمین صبیانك پیرلریده امام حسن و امام حسین حضرت ایدرد . بوم خانهلرك بیکارجه جن . عسکری کبی صغیر و کبیر طفل ابجد خوانلری بلا حساب کاغددن کلاهلر کیوب . المرندده دومبکار چالوب هر بر مکاتبك صیدانی بردرلو لباس ایله انواع شاقه‌لر ایدرك کیمسی : « الله ينصر السلطان » . و کیمی :

غزایلك الهی حرمتیچون دخی بیک برصاتی حره تیچون

دیوب و دیگر طفل نورسیده ار آهین خوان اولورلر . استاد اریده دعا ایدرك موج ، موج ، فوج فوج چاپور عسکری کبی گروه گروه اولوب عبور ایدرلر . دها بیکارجه فرزند دلپسندلر دخی باشلرنده شب کلاهلری اوزره کونا کون جیغلراه کندیلرینی زین ایدوب المرندده دف و قدوم و ایوب دباکلریه « الله ينصر السلطان » دیو اللرینی دق ایتدکجه سسلری آسمانه ایریشور . بو طفل نازینلرك آلائی و اللرینی تماشایتمک جهلدن زیاده مسرت بخش درون اولور . نصل اولسونکه روی دلارلری نور عصمتله مالی بر آلائی معصوم پاکدرلر .

اصناف شیوخ سائلان — ۷۰۰۰ عدددر . ﴿ انما الصدقات للفقراء والمساكين ﴾ نص قاطعنه مظهر اولمش بر آلائی جرار ، کرار غیربیلدر . هر برینک برر پشمینه خرقلری ، الارنده کونا کون عاملری ، باشلرنده بوریدن و اینف خرمادن دستارلری اولدینی حالده (یافتاح) اسم شریفیه جمله اعمالری بری بریلرینک اوموزینه پایشوب کیمی انک ، کیمی اعرج ، کیمی اقعنسس ، کیمی مفلوج ، کیمی مصروع ، کیمی بیدست ، کیمی ایاقسز ، کیمی عربان ، کیمی بریان ، کیمی حمار سوار برهنکامه ، برعالبه ایله نیجه بیک بایراقلرك آردسندده جرار شیخنی اورنایه آلوب ، شیخ دخی دعا ایدوب یدی بیک فقرا بر آغزدن الله الله ایله آهین ! دیدکلرنده صدالری اوجه پیوسته اولور . بو ترتیب اوزره دیانجیارك شیخی آلائی کوشکی دینیدن عبور ایدیان محله طوروب پادشاهه خیر دعالر ایدر . احسان وانعامنه مظهر

اصناف چاوشان اهل صنایع — نفر ۴۱۵ . پیرلری (عمر بن خدام) در
 سلمان فارسی بلینی باغلادی . قبری ینده (اویس القرنی) جنبنده در . جمله
 اهل حرف چاوشلرینک پیریدر . اما وزرا میرمیران چاوشلرینک سلحشور
 وجندیلرک پیری (مالک اشتر) درکه بالاده ذکر اولنمشدر .

اصناف فراشان اهل صنایع و اهل طریق — ۳۰۰ نفر در . بونار سفره
 مأمور اولوب اردو منلاسی ایله آلایه کیدرلر . پیرلری (نصیر هندی) در .
 سلمان فارسی بلینی باغلادی . قبری بصره ددر . بو طائفه اللرنده چاروبلری
 وفراشخانه لری وسومبکی جزیره سی سونکری و بوغازلرنده ویده لری ایله
 آداب اوزره عبور ایدرلر .

اصناف جنازه پیکلری ومرده شوینان — ۴۰۰ عدد در . پیرلری (عمرو
 عیار) در . حضرت کمرینی باغلادی . قبری (حمص) ده در . بو اصنافک
 اردوی اسلامده کی ایشلری شهدا وغربانی غسل ایتمکدر . بونلردن ماعدا
 سفره مأمور وزرا ووکلا ، اعیان و کبارک اماملری ومؤذنلریده واردر که
 بالاده سویلنمشدر . جمله سی پرسلاح ولباس کونا کون ایله اسب تازی یه سوار
 اولوب بلند آوازیله سفره متعلق قصیده لر اوقویه رق عبور ایدرلر . زیرا
 استانبولده کی سلاطین ووزرا جامعلرینک ائمه وخطبا ومؤذنلری حضورده
 قالب بالاده تحریر اولنان سفره مأمور اردو اماملری ومؤذنلری ومعرفلری
 نعت خوانلری ، حافظ قرآنلری ، جنازه پیکلرینک هر برینه برر آیلق
 علوفه لری و یروب امداد ایدرلر ؛ آنلرده سفره کیدرلر . خنکار مؤذنلری
 ایکیشر ، صدر اعظم مؤذنلری برر حصه آلورلر . بشقه تحصیل اولنان ماللری
 علی السویه بینلرنده تقسیم ایدرلر . بو اصنافلردن بشقه حسبه لله غزایه کیدن
 فقرانک حسابی ممکن دکدر .

اصناف خواجکان مکتب یسران امجد خوان — صبیان امجد خوانک
 حسابی امکانسزدر . الله عددلرینی فزون ایله ! . خواجه لرک عددی ۱۹۹۳
 مکتب عدد — ۱۹۹۳ . اما بومعلملرک پیری خواجه کائنات ومفخر موجودات
 حضرت محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم در . آنکده خواجه سی جبریل

اصناف منجمان — ۷۰ نفر در . پیرلری امام علیدر که (والقمر قدرناه منازل حتی عاد کالرجون القديم) آیتی تفسیر ایلیوب بوعلمی رایکان ایلیدی . مشهد شریفی کوفده درکه عبادت ایدرکن او حضرتی ابن ملجم لعین شهید ایلمشدر . بو منجم صنی تحت روان اوزره استرلابلری ، قبله نما ، میقاتلری ، تقویم ، زیچ کتابلری دیزوب منجم باشی عرف اضافتیه وسنجاقلی عباسیله قاضیسکرله آت باشی برابر عبور ایدر .

اصناف رمالان — دکان ۱۵ ، نفرات ۳۰۰ . بونلرده علما زینده اولد . نقلندن قاضیسکر آلابی ایله تحت روانار اوزرینه تحت طالی قرعه ورمل تحتلری میدان محبتیه قویوب طالع سعد میمون ، طالع منحوس مقصد و سراملریمز کوردم دیو رمالانه کلمات ایدر عبور ایدرلر . پیرلری ینه حضرت علیدرکه رمال مشهوردر . بو علم پک قدیمدر . بو طریق پیری اسکیدن حضرت دانیال ایلی که حضر جبریل امیندن تحصیل علم ایدوب رمل ایله معجزه سنی اظهار ایتمشدر .

اصناف نقیان اهل حرف — اوچیوز نفردر . پیرلری حضرت جابر انصاریدر . قبری مصر اسکندریه سنک شرق طرفده (رمله باغلری) نام محله طریق عام اوزرنده برقبه عالیده در . اوراده برجامی و برزاویه سی وارددر . حضرت حضورنده کمرینی حضرت علی باغشلامشدر که جمله طریق نقیلرینک سلسله سی اکا متهدر .

اصناف رئیسان اهل طریق — طقوز یوز نفردر . قاضیسکرله آلابی چیقان شیخ شاب بونارددر . پیرلری (ابو سعید خرزجی) در . حضرت علی حضور رسالته بلینی باغلامش و اون یدنجی پیر اولمشدر . مصر — کعبه یولی اوزرنده (شعیب النعم) نام محله کوچک برقبه ایچنده در . بو ذات اهل حرف و اهل طریق رئیس لرینک پیریدر . زیرا حضرت رسول کنیدیسی انصاریلره رئیس ایتشدی . صحابه کرامک کملیندندر .

اصناف شایخان اهل حرف — نفر ۱۰۵ . پیرلری حضرت سلماندر . حضرت علی کمرینی باغلادی . قبری بغدادده در .

اصناف صحافان — دکان ۵۰ ، نفرات ۳۰۰ . بونلر عامما زینده علما خداملری اولمغه قاضی عسکر الاینده تخت روانلر اوزره دکانلرنده نیجه بیک کتابلری بولنور . پیراری (عبدالله الیتمی) در . سامان بانی باغلادی ، قبری شام قربنده در . (بصری) شهرنده حاتم طی جانبنده مدفوندر .

اصناف شاعران — ۸۰۰ عدددر . قاضی عسکر آلاینده قصیده لر قرائت ایدرک آلائی ایله عبور ایدرلر . پیراری (حسان نابت) حضرتلر ایدرکه حضرت پیغمبرک شاعریدر وسبعه معاقه دن برینک صاحبیدر . سامان بانی باغلادی . جمه شاعرلرک پیریدر .

اصناف مداحان سلطان ووزرا واعیان — ۸۰ عدددر . بو طائفه تخت روانلر اوزرنده الارنده چوکان ، بلارنده مجموعه لر اولوب فصاحت و بلاغت اوزره قصه خوان اوله رق عبور ایدرلر . پیراری (صهب رومی) :رکه حضرت رسالتک مداحیدر . بو ذات زمان جهالتده (عنترنامه) او قوردی بعده حمزه نامه نی تنظیم ایتدیلر . هجرتک ایکوز آتمش بر سنه سنده (ابوالمألی) بو تألیفه آب وتاب و یروب آتمش جلد ایتدی . مداحان روم بو آتمش جلدی فهرست انخاذا ایدرک او چیوز آتمش جلد حمزه نامه پامش لر در . (صهب رومی) حضور نبویده احد ، مکه ، بدر ، حنین غزالرینی او قودجقه حضرت رسالت کسب فرح ایدرک صهبیه احسانلر ایدرلر . صهب حقنده فردوس الاخبارده ﴿ اول من یسقی من حوضی صهب الرومی ﴾ حدیث شریفی روایت بیورلمشدر که معناسی قیامت کوننده حوض کوثر دن صهب رومی ایچر دیمکدر . یوز اون یاشنده وفات ایتمشدر . قبری سیواس شهرینک جانب شرقیسنده یالچین برقیبا اوزرنده کی آستانه عظیم ایچنده در . حضور نبویده کمرینی حضرت علی باغلامشدر .

اصناف خوانندکان — نفر ۳۰۰ پیرلری حمزه بن یتیمی در . حضور نبوتده خوش خوانلق ایدردی . جمیع خوانندلرک ساسله سی اکا منتهیدر . قبری طائفده در . بو طائفه لر خوش اواز ایله سفره متعلق الهیلر او قورلر بعضیلریده « اللهم یا هادی آسان ایله یولمز » آهیسنی قرائت ایدرک آلائی کوشکی دیندن عبور ایدرلر .

اصناف بوابان شریعت و غیرها — ۸۰۰ عدد در . بونلرده قاضی عسکرایله
 کیمی سفره کیدر ، کیمی آلیه چیقارار . پیرلری (ابی شیده) در . سامان
 فارسی بانی باغلیوب حضرت رسول مکّه مکرمه متاخرینی اکا تسایم
 ایله مشدر . حالا ذریتی باقی اولوب مفتاح مکّه اللرنده در . جمله پوابلرک پیری
 اولان شیهه نك قبری مکّه معلاسنده ابوطالب جنبنده در .

اصناف مقیدین محکمه شرع رسول مین — ۲۰۰۰ عدد در . پیرلری
 حضرت علی نك برادری (عقیل) در . قبری (بغداد) ده در . کوفه
 حادثه سنده شهید اولمشدر .

اصناف معرفان جوامع — ۳۰۰۰ عدد در . پیرلری (شیخ منصور بن
 معاذ) حضرت تلریدر . قبری (نجف) ده در . بو طائفه خوش آواز ایله پادشاه
 اسلامه دعالمز ایدرک قاضی عسکر الابی ایچره عبور ایدرلر .

اصناف نعت خوان رسول الله — ۶۰۰۰ عدد در . پیرلری قصیده برده
 صاحبی (الشیخ محمد بوصیری) در . قبری مصرده (شیخ عقبه جهینی)
 جانبنده در .

اصناف حافظان قرآن عظیم — ۶۰۰۰ عدد در . استانبولده بوالتی بیک
 حافظدن باشقه اوچبیک قدر دخی نسوان حافظه‌ار واردر . پیرلری (مسلم
 ابن عقیل) در . سلمان بانی باغلادی . حضرت رسالت عصرنده اون بیک
 حافظ قرآن وار ایدی . حتی حضرت عمرک دختر پاکیزه اختری (ست
 حفصه) دخی حافظه ایدی . جامع القرآن حضرت عثمان ایله قرآن عظیمی
 جمع ایدوب (حفص قرائتی) بو حفصه قالدیندن قالمغله (قرائت حفص) دیرلر .
 حافظه اولان خاتونلرک پیری ده بو (ست حفصه) در . اشبو حافظ و حافظه‌ار
 علی العموم کهیلان آتار اوزره فتح شریف تلاوت ایدرک آلی کوشکی
 دیندن عبور ایدرلر .

اصناف یازنجیان — دکان ۴۰۰ ، نفر ۵۰۰ . بو طائفه اردو و بازارده ،
 صدراعظم قوسنده عرضحال و مکاتیب تحریر ایدرلر . پیرلری (قاسم بن
 عبدالله الکوفی) در . سلمان فارسی بانی باغلادی . قبری جده قربنده جده من
 حضرت حوا یاننده در .

اصناف ناصح و مفسرین — ۴۰۰ در . بونلرده قاضی عسکرله حسبة الله سفره کیدرلر . پیرلری حضرت عبدالله ابن عباسدرکه عصر حضرته مفسر ایدی . قبری مکده (اقطع) نام محله (منصور دوانقی) جانبنده در .

اصناف محدثین — ۶۰ در . بونلرده قاضی عسکرله سفره کیدرلر . پیرلری جناب (ابی هریره) در . قبری مصرک (جیزه) شهرنده در . ییلده برکره تموز آینه نیجه یوز آدملر کلوب آستانه سنده مولدانی تلاوت اولتور . اولو بر زیارتگاه خاص وعامدرکه ابوهریره اولدیغیچون قربنده نیجه یوزبیک کدیلمسکن طوتمشدر .

اصناف مؤذنان — ۷۰۰ عدددر . جمله سی سفره مأمور وزرا وامیرالامرالک مؤذنلری اولوب قاضی عسکر اردوسی ایله آلایه کیدرلر . پیرلری بلال حبشیدر . حضرت رسول حضورنده حضرت علی بنی باغلامش و جمله مؤذنلره پیر اولمشدر . بالذات حضرت رسولک مؤذنی ایدی . سلسله مؤذنان اکامتهیدر . قبری شامده قیون قپوسنک ایچ یوزنده اطرافی پارمقلقی برقبه صغیر ایچنده در . بو حقیقک دخی پیریدر . اوچنجی پیردر .

اصناف صوفیون — ۳۰۰ عدددر . بونلرده قاضی عسکر علمی دیننده توحید ایدوب حق ایچون جهاده کیدرلر . پیرلری (ابوالدردا عامری) در . حضرت علی بنی باغلامدی . اون التجی پیردر . اصحاب صفیه اذن رسول ایله سر خلیفه ایدی . اهل ریاضتک سلسله لری آنده نهایت بولور . رسول خدا آنک حقنده « عن ابن عباس رضی الله عنها انه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اول من یصافح الملائکة من یوم القیمة ابوالدرداء » بیورمشدر . قبری (نجف) دهر .

اصناف متولیان — بومتولیلرک جمله سی قاضی عسکر نظارتنده اولدقلرندن آلایه چیتارلر . پیرلری (سفیان ثوری) در . قبری مکه معلاسی قربنده در . مکه ایچره خانه سنی سلطان محمد خان رابعک والده سی بیمارخانه و دارالشفای انشایتمشدرکه ایچنده آب حیاتدن نشان ویریر برقیوسی واردر . ذاتا اوللری ده بوخانه یه کلوب سفیان ثوری قیوسندن صوا ایچن مریضلر شفا بولورلردی .

امیه الضمری) درکه علی حضورنده سلمان فارسی بلین باغلدی . شاطر
 وساعیلرک پیریدر . قبری حمص قلعه‌سنده در حضرت رسولک (پیک) [۱] ی
 ایدی . اللرنده حر به باشلرنده بر آفتابه اوزره جغجغه تلر بللرنده
 فتوره لر وتنوره لر ، زیل یم ، داودی صاپانلر [۲] اولدینی حالده پیاده
 عبور ایدرلر .

منلا محضرلری اصنافی — بولنرده ایکیوزنفردر اللرنده برعصا پیاده
 اوله رق قاضی عسکرلر اوکنده عبور ایدرلر .

اصناف ائمه‌وزرا ، میرمیران وسائر اعیان — بولنر اوچیوزنفردر .
 اصناف خطبا — درتیوزعدددرلر . پیرلری حضرت عثمان ذی النورین درکه
 حضرت رسول کمرین باغلیوب حضورنده خطابت ایتدیرمشدر . اما ایلك
 خطیب حضرت پیغمبر علیه‌السلامدر .

اصناف قاضی ملالر — یشیوزنفردر پیرلری بالاده مسطوردر . بولنر
 ارتفاع قدر ایچون معزول اولدقلری حالدهده سفره کیدرلر . محلول برمنصب
 عالی اولورسه کندیلرینه صدقه اوتور .

اصناف مشایخ عظام — اوچیوزعدددر . بولنر بلاغرض ولاعوض مجاهد
 فی سبیل الله اولوب غزا ایدرلر . پیرلری حسن بصریدر . سلمان فارسی بلین
 قوشادوب جبهه مشایخه پیرایلمشدر . آنک طریقته (سلسله قطعی) دیرلر .
 چاریاکزیندن صکره طریق مشایخ بولنره متبیدر . یوزتمش یاشنده مرحوم
 اولمشدر . قبرشرفی بخارادهدر .

اصناف واعظ ظاهر — نفر ۴ بولنرده قاضی عسکر آلاینده محتشمانه
 عبور ایدرلر . پیرلری کیمیل بزریاریدر . سلمان کندیسینی ارشاد ایدوب میان
 بندایلمشدر . بعض مشایخک سلسله‌لری اکامتمبیدرکه اوقسم مشایخه (کیمی)
 دیرلر . بوذاتی حجاج ظالم شهیدایلمشدر . قبری کوفه‌دهدر .

[۱] پیک خبرجی

[۲] صاپان عربلرک طاش آتقی ایچون ایکی اوچنده ایپ باغلی کوسه‌له دن
 یابدقلری آلت در .

حالده فصللر ایدرک آلائی کوشکی دیندن عرض و نهارت ایدرک عبور ایدرلر .

اردو منلاسی قانون اوزره بشیوز آچمه مولویتدر . اوچیوز نفراتی واردر . حضرت رسالت پناه افدمزک زمان سعادتلرنده ابتدا قاضی اولان (عبدالله . . . .) در . حضرت علی باین باغلیوب اجازت ویردی . حضرت رسولک امینی ایدی . غزا مالنک عشرین ضبط ایدوب قاضیاق ایدردی . حضرت علینک شا کردی ایدی . شریعت قاضیلرینک سلسله سی اکا چیقار . صکره ۸۰ . تاریخنده امام اعظم دنیایه کلوب صاحب مذهب اولوب حالا قاضیلر اکا اسناد ایدرک پیرمزدردیرلر . فقط حاشا که امام اعظم پیرلری اولسون . حتی خاقای عباسیه دن منصور زماننده کندوسنه قاضیاق تکلیف اولندی . قبول ایتدیکی ایچون ظالمار اول ذات نادرالصفاتی حبس ایدوب درلو درلو ادا و جفالر ایتدیلر . اک نهایت مجسده ارتحال دار بقا بیوردی رحمة الله علیه . رحمة واسعة ورضی الله عنه . الحاصل بو قدر اذالره قاتلانوب قضای آسمانی قبول بیورمدیلر .

اصناف علمداران و سنجاقداران — یوز اصنافک بررسنجاقلری واردر . اما اردو منلاسنک سنجاغی جمله سندن مکلفدرکه حقا که علم شرع رسول مینه سنجاقدارانک پیری حضرت (بریده الاساهی) در . حضرت رسولک ایلک سنجاقداری بو ایدی حالا سنجاقدارلرک سلسله سی آنده نهایت بولور . علی حضورنده سلمان بلین باغلی . قبری (مرو) شهرنده در . هجرتک التمشیحی ییلنده شهید اولدی . لکن صاغلغنده ، حضرت رسول زماننده عزل ایدیلوب یرینه ابا ایوب سنجاقدار اولدی . بوده امویلردن معاویه زماننده استانبول محاصره سنده اسهالدن شهید اولوب ایوبده دفن اولندی .

اصناف ساعیلر — نفر ۴۰۰ بونلر اردو منلاری خدمتده اولوب غزات مسلمینک مکتوبلرینی وطنلرینه ایصاله مأمورلردر . پیرلری (عمرو ابن

اصناف سایسان عربان — بونلر حسابسز بر قومدیز. پیرلری قبری عایدر .
 جمله سایشلرک سلسله لری اکا منتهیدرکه حجاج ظالمک شهید خنجر غدیردر
 بغدادده مدفوندر. بوسایشلردده حجاز مقامندن تغنی ایدرک وال اورده رق عبور
 ایدرلر . اما وزرا سایش باشیلری آت اوزرنده یانلرنده تازده عرب جوانلریله
 عبور ایدرلر .

اصناف مکاری یعنی کراجیلر — تجاری وسائر اهل سفری کرالریله
 شهردن شهره کوتوردرلر . اوچ بیک فرددر . سمرلری کونا کون شکوفه لر
 دیبا، شیب ، زرباف پوشیده لرله تزین ایدوب یوزلرجه زیل ، چاک صدالریله
 عبور ایدرلر . بونلرکده پیری قبری علی اولوب حین سفردده لزوملی عسکرلردر .
 اصناف پاسبان استانبول — ۱۲۰۰۰ فرددر . قرق بیک دیرلر . فقط
 مبالغه در اوچیوز نفری بدستان عتیق و بدستان جدید پاسبانلریدرکه کدکلی
 علوفه لی آدملردر . کیری قالانلری هرکیجه صباحه دک استانبول ایچره
 کوشک بکلرلر . بو اصناف صوباشی یه تابع اولدیغندن اوردو و آلاینده دور
 روشنده المرنده کونا کون فانوسلری یاقوب اللرنده اوچی دمیرلی صوباشی ،
 بلرنده قلیچ وتیرکمانلریله پلاسندن اثواب کییوب باشلرنده مخوف ، عجیب
 تاجلر و کونا کون سیوری کلاهلر ایله یرلره صوبا اوردوق خرسز قاچیرمش
 شکلنده « پیره قومه قاچدی ها، واردی ها » کبی شیلرله تماشجیلری کولدیرلر .
 بونلرک پیری (دیوانه لصور) در . قبری بحر عمانک (لسه) جهته ددر . بالادن
 بری صایلان عسکرلرک دستکاهلری یوقدر . انجق اوردوی اسلامه غزاده
 یر آچوب امن و امان ایچون ایلری کیدرلر . چونکه براردوده حاکم اولسه
 او اردویه کیرمک عین خطادر . حاکم جهانک جانیدر . (لولا السلطان
 لاکل الناس بعضهم بعضا) بو حدیث مضمونجه حاکم اولسه خلق بربرینی
 یرلر . انکچون مقدم عسکری طائفه کیدوب پاسبانلرده اردوی اسلامک
 جانب اربعه سنده نکهبانلق ایدرلر . ایشته شو تحریر اولنان جمله اصناف
 موج موج ، فوج فوج عسس باشی ، صوباشی ، لاغمچی باشی آت باشی برابر
 اک ایلروده ، سکز قات مهتر خانه ، جمله سازنده لر بونلرک آرقه سنده اولدینی

ایلیچلیک ایله کیدوب عراق دیارنده مسموماً ارتحال ایتشدرد . واوراده دفن اولمشدرد .

اصناف زتقجبان — نفر ۲۱۲ حاشا که پیرلری اوله !!!

اصناف هونکان اباهان — نفر ۳۰۰ حاشامن السامعین پیرسز حریفلردرد .

اصناف کیدیان مفلسان — نفر ۵۰۰ بوکیلر حسابسزدر اما هرکس

اولی اونده اولدیغندن نامعلومدر . بویازدقلر یز یان کیسیجیلر ، خرسزلر ، اوغورسزلر نورسوزلر جمله دفترله عسس باشی و صوباشی یه ویرکو ویرنلدرکه استانبولک ازدحاملی چارشووبازارلرنده ، جمعیت کبرا یرلرنده طشره دن گلش غریب الدیارلرک کوزلرنده کی سورمیه قدر چاله رق صفرا لید براقیرلر .

اصناف قاسم پاشا مقدملری — نفر ۱۵۵ پیرسزلردرد . ترسانه کتخدالرینک

الی التده بی دین بر آلی قومدرلر . ترسانه ده دونما محلنده بوظالمکرلرینه یوز یوز الیشر غروش قویوب کوزی باغلی الغریب کالاعمی لری بوزه خانه ، میخانه ، نکار خانه لره کوتوروب بوقدر مال میری بیسک دیه رک کوره که کوندرلر . الی آی صکره الینه بیک آچه ووروب اطلاق ایدرلر . اگر خوشکه کیتدی ایسه اول بهارده کلده ایکی بیک آچه آل دیرلر . غریب و عجیب عیارجهان بر قومدرکه کوره ک اربانی بوله رق ایشسز کوجسز آدملری بووجهله کوره ک چکمکه قوشارق کار ایدرلر .

اصناف خیزان دلبران — نفر ۵۰۰ فردرد . بونلر بر آلی خانه بردوش خیزان

علوفه جی اجلاقدر که کندی قدر و قیمتلری بیلمیوب بابلوقده ، قلاتیونوزده فنده ده ، قومقوده ، صامپولوده ، میدانجقده ، کلیسا آردنده ، طاظاولده وسائر فسق محللرنده سوروسور و کزوب بوغازی طوقلغنه صید اولنورکن صوباشنک دامنه دوشوب دفترلی اولورلر . نعوذبالله دها بونلر کی نیجه اصناف مهملان . وازدرکه تخرروتوصیفندن قلم اوتانیر . بونلری صوباشی بیلیرغیریلری بیلمز . آلایده بومهمل اصنافلرده صوباشیله کونا کون شاقه لر ایده رک عبور ایدرلر .

ملعون قوملردر . بو حشراتک زعملرنجه پیرلری (عمر و عیار) در . اما حاشا
و کلا ! آندن صکره :

اصناف جلادان بی امان — پیرلری ایوب بصریدر . سلمان فارسی بلین .
باغدی . شرع رسول مین ونص قاطع رب العالمین اوزره حضور رسوله .
ابتدا بو ذات برقاتلی سیف علی ایله قتل ایتدیکی ایچون جلادلرک پیری اولمشدر .
دائما شرع ایله قتله مستحق اولانلری پاک غسل ایتدیروب میدان سیاسته
کوندرر . کونا کون تسلی لرایله تجدیدایمان ایتدیره رک شهادت کله سنی سویلتدی
صکره بوینی قبله یه چویروب بر کره صاغ ایله باشنی صیغه دقده حریف مبهوت
اولور . بسمه ایله قلیجی ایکی ایله طوتوب مجرمک کله سنی تندن جدا
ایدردی . و روحی ایچون فاتحه شریفه تلاوت ایدوب حضاری مقتولک یانه .
کتیره رک بو آدمدن عبرت آلك دیووعظ ونصیحت ایدردی . ۱۸۰ یاشنده
اولدیکندن میتنی معاویه شامده پاشا سراینک جوارنده دفن ایده رک اوزرینه
قبه یاپدیرمشدر . افدمز ملک احمد پاشانک بر فرزند بلند اختری آنده
مدفوندر . حالا قتله مستحق اولان آدملری آنک تر به سی اوکنده قتل
ایدرلر . زیارتگاه خاص وعامدر . بوقومک استاد کاملی قره علی درکه بازولرینی
صیغایوب تیغ آتش تابنی کمرینه بند ایدوب سائر اشکنجه ، قره بند ، نقش بند ،
کمر بند ، زنار بند ایله جک اوجی اشقیلی باغلی کبندلری کمرینه آصوب آلات
اشکنجه دن کاپه دان ، بورغو ، مسمار ، بخورفتیل ، سمین سونکر ، تلمازه
یقه کارت ، دری یوزه جک تن تراش ، پولاد طاس ، درلو درلو زهرلی
آلتلری ال وایاق قیرمغه مخصوص بالظهلری ایکی یانه طاقتدیروب سائر
خلیفهلری دخی یدیشر پاره آلات ایله کمرلرینه زینت ویروب یالین سیف مردانه
جنبش ایدره رک عبور ایدرلر . اما نعوذ بالله هیچ برینک چهره سنده نور
قلمامش زهر اخور آدملردر .

اصناف یان کسبچی — نفر ۳۰۰ بونلرده پیرمز عمرو عیاردر دیرلر . اما
حاشا ثم حاشا . قره خرسز اصنافی — نفر ۴۰۰ بونلرده عیار جهاتز پیرمز
عمرو عیار اوغلو عشومدر دیرلرکه بو عشوم معاویه دورنده کورجستانه .

موظاهر صوباشی یازیانه و آردلری صیره جمله ایچ اوغلانلری و عقیلرنجه سکنز قات مهترخانه چالارق ، شقالر ایدرک آلائی کوشکی دیندن و حضور پادشاهیدن عبور ایدرلر . بو طقوز طائفه نیک ابتدا عبور ایتمی یوللرک تطهیری ایچون الزم اولوب صکره عساکر اسلام ، خاص و عام واردوی بازار عبور ایدرلر . بوندن صکره :

اصناف عسکری عسس باشی — بو طائفه اولدن یوقدی . فاتح سلطان محمد خان احداث بیوردی . بونلر بلوک اوطلرندن براوطه عسکرایه سفره کیدر چور باجیلردر . نفرات یکچریان ۵۰۰ اولوب پیرلری حاجی بکتاشیدر . یونلرالی عصالی ، محتشم اوسکوفلی نفرلردر . شاه راهک ایکی طرفنده ازدحام ایدن تماشاجیلری آچوب طریق عامی توسیع ایتدکه و عسکری طاغیرینی امر شرع ایله قتل ایتدکه مأمورلردر .

اصناف شهر صوباشیسی — بو طائفه حضرت رسالت عصرنده احداث ایدلمدیکندن یرلری یوقدر . لکن مصر خلفاسندن سلطان محمد اکراد عصرنده امام شافعی نیک صومعه سنه حرامی کیروب جمله مذاهب اربعه ایچون تألیف ایدیلان کتابلری سرقت ایتدی که سارق بولنه مادی . آخر محب شافعی دن برفراست صاحبی سلطان اکراده خطاباً : « اکر فرمانکیز اولورسه بامرالله بن بومال مسروقی بولهیم » دیر . فرمان اولور . مکر اول عصرده برفاضل و عالم کچنورکمنه وارمش خامس مذهب اولمق اوزره جعفری مذهبنی التزام ایدوب مذاهب اربعه یه مخالف ناشرعی مسائل ترتیب ایتمش . انک فتاوا سننده برقاچ مسئله بولور که امام شافعی یه افترا ایتمش ! در حال اول ناعاملک اونینی باصوب جمله شافعی کتابلرینی آنده بولهرق خانی قتل ایدوب اذن مذهب شافعی ایله صوباشی نصب اولتور . حالا صوباشیلرک زعمی اوزره پیرلری امام شافعیدر ایلک صوباشی (یاصوول علی) در . قبری ینه شافعی جوارنده در . صوباشی نفراتی ۲۰۰۰ اودب اللری صوبالی ، بی رحم آدملردر . آندن صکره :

اصناف عسس ثانی بی امان — بونلر ۲۰۲ نفردر . طوتمه ، قاپمه ، اورمه ، قوغمه . اصمه ، باصمه ، قید و بند آدملریدر . بری برندن اشد

قازمه و کوره‌کار و میدان سپورک‌لری و کردلاری توبت ایله اش ، اش ایدرک
 جابجا یوللری سپوروب کردلاره و فیجیلره دولدوروب عبور ایدرلر . بو
 اصنافک غزالرده ایشی برقلعه فتح ایدلمک ایستلدهکه بونلر دیواری دینده
 بریر قازوب ایچنه بارود طولدیره رق انش ایله دیواری برهوا ایدرک قاعه‌نی
 آلورلر . بو طائفه استانبولده اکثری قیصری ارمیلر ننددر . بوندن صکره :
 اصناف صلاحوران — بو طائفه ۹۰۰۰ نفردر . حقیقهٔ عسکرلردر .
 پیرلری (کرب غازی) درکه حضرت علی نک کمر بسته‌سیدر . قبری شام
 حاجیلرینک یولی اوزرنده مدینهٔ منوره‌یه درت منزل قدر قریب (خلّین) ،
 قاعه‌سنددر ؛ شهادندر . بو طائفه سفر یوللرنده چنکلیستان و اورمانستانی
 قیروب باناق یرلری طولدیروب عسکر اسلامک و بال یمز طوبلرک عبورینه
 یول آچارلر . اللرنده قازمه و کوره‌کاری دمیرکوسکولری و بالظهلری و فرهادی
 کولونکلی ایله عبور ایدرلر . الزم لوازمندن بر حنیف عسکرلردر . بونلرک
 آردی صیره :

اصناف پیلداران تبرداران لاغمجی باشی — بو طائفه ۱۰۰۰ نفردر .
 پیرلری (قاسم بن نصیر) در . حضرت علی حضورنده سلمان فاسی بنی
 باغلامشدر . جمله کوهکنلرک سلسله‌سی اکا رسیدهدر . جمله ولایتلرده نه قدر
 طاش‌کش واز ایسه پرسلاح اولوب اللرنده فرهادی قازمه‌لری و کوسکولری ،
 وادی‌لری ، قناری ، کوره‌کلری ، کوفه‌لری ، بللرنده تبری ایله اسلوب
 مخصوصی اوزره برهای وهوی ایله عبور ایدرلر . بونلرک غزاده‌کی ایشلری
 برکوه بالا اوزره واقع اولنور و آندن عبور ایتمک عسیر کورینورسه بوقوم
 برکون مقدم کیدوب اولکوه بلندی برکوندهره راست ایدرلر . برقلعه‌نک
 فتحنده مشکلات چکلسه بونلر اساسنه کیروب هدم ایدرلر . بونلرده عسکری
 طائفه‌سندن اولدقلری جهتله جمله‌سی ظاهر صوبایشی نک زیردستانیدر .

اشته بورایه قدر ذکر اولنان اصنافان مکلف و مکمل ، پرسلاح اوله رق
 استانبولدن یوللری نهایت مرامه و ارنجه‌یه قدر تطهیر ایتمک مباشرت و بو
 اسلوب اوزره جمله اغالری ، یوزباشیلری ، اشرارلری آتلی ، لاغمجی باشی

کلاهلری و اوموزلرنده اوزون صریقلر اوچنده چیاتیمور قازمهلو و آرقه لرنده مدور اجاج تکنه لر واللرنده قازمالر و بعضیلرینک اللرنده سپورکه و کوره کلر و اوموزلرنده زنیل و غرارلر و خار و خاشاک سپتلی ایله برهای وهوی ایدرک آلائی ایله عبور ایدرلر . انلرک آردی صیره :

اصناف کور قران — هبوط آدمدن صکره پیرلری (قابل) در . زیرا قابل قرنداشی (هابل) ی بر قیز تزویجی ایچون رقیب اولوب قتل ایتمش و نعنشی نه یاپه جغنی شاشیرمشدی . آخر کوردیکه برزاغ سیهرو کلوب قابلك قارشیسنده بر جوز هندی بی یری منقاریله اشرك کومدی . قابل غرابك بویله یاپدیغنی کوروب کندوسی ده همان زمینی قازوب هابلک نعنشی کومدی . حالا هابل ، جبل عرفاتده (آدم مطیخی) زمیننده مدفوندر . زیرا آدم نبی اولا سرندیب اطهسنه اینوب آندن جبل عرفاتده حوا ایله بولشمشدرکه (شیت ، هابل ، قابل ، رمعان ، الجعا ، شلواز ، اصیده) ودها سائر اولادلری عرفاتده دنیاپه کلمشدردر . بعده قابل آدم صفییه عاصی اولوب مالنی سائر اولاد آدم نهب و غارت ایلردی . کندیسسی ده شامه فرار ایتدی . قبری شامده قرقلر داغنده بر غارده در . هابلی اوردینی طاشده عرفاتده بر غارده در . احمرکون قانلی بر طاشدر . روی زمیننده ابتدا حقسزیره قان دوکن قابلدر . جمله قانلیلره ورقیلره و کور قزانلره پیر اولمشدر . ابتدا یر یوزنده جنک وجدال هابل و قابل اولادندن قالمشدر . کور قزانلر ، قبرجیلر ، حمزارجیلر جمله ۲۰۰۸ نفر در . اردو ایچره پر سلاح اولوب اللرنده قازمه ، کوره رك ، دیلارنده (سبحان الله) کیدرلر . صلحای امتدن کیمسه لردر که مؤدبانه عبور ایدرلر . بو طائفه نك ایشی غزاده شهیدانی دفن ایتمکدر ، بونلر سفره مأمورلردر . آردی صیره :

لاغمجیلر اصنافی — بو طائفه ۵۰۰۰ نفر در . پیرلری (نقاب یمنی) در . سلمانز پاك بلینی باغلامشدر . قبری یمن حجاجنک احرامه کیردکاری (یلملم) تام محله در . بو طائفه پر سلاح اولوب بیوک بال فیچیلرینی کونا کون برک اخضر کونا ایله بزه دوب صریقلره فیچیلری اوموزلرنده کتوروب اللرنده

اول سنہ حضرت رسالتپناہ خالد بن ولید حضرتترینی شامہ سردار ایدوب کوندرمشردرکہ ایلمک روم غزاسی بودر . جناب خالد شامده قرق بیک قدر اسیر ایله کلدکده حضرت رسول جناب خالد حقنده (سيف الله المسلول) بیوردیلر . اسیرلری صحابه کرامه هدیہ ایلدیلر . عجمی اوغلانلرینک براصلیده بودر . اوخالده پیرلری غزات مسلمین اولمش اولور . اما اورخان عصرنده کی غزالرده نیجه یوز اوغلانلری اورخان بک حضرت حاجی بکتاش ولی یه هبه ایلدیلر . اوده کوزلجه تربیه ایدرک ینه اورخان غازی سفره کیدرکن یکچیری یعنی یکی عسکردر دیه رک اورخان غازی یه هدیہ ایتدی . « بوبر صنف بشقه برلباس ایله بزم عجمی اوغلانلرمزدر ، سزه پیشکش اولسون » دیدی . بوکا کوره یکچیرینک وعجمی اوغلانلرینک پیرلری حاجی بکتاش ولیدر . خراسان ازلرننددر . قبر منوری (قیر شهر) ددر . بو عجمی اوغلانلری طاهر صو باشینک آلاینده بیک مقداری عجه لقا ، مطروش ، کج کلاه ، پر سلاح اولوب اللرنده سپورکه و کوره کلرله طریق عاملری پاک ایدرک عبور ایدرلر . بونلرک آردی صره .

آریحیان اصنافی — بو طائفه چوپلک صوباشینه منسوبدر . کارلری نفس استانبولده خاندانلرده وشاه راهلرده تقدرمزبله خاروخاشاک وار ایسه زنبلر ایله طاشیوب دریا کنارنده تکنه لر ایچره یقیوب ایچنده اچقه ومانغیر ومسمار وغیری کونه اشیا بولوب کفافلیرلر . اما بعض محلده استفان وصورغوج وجواهرلی قوشاق ، ذی قیمت خاتم طاشلرندن دوشمنش جواهر مقوله سی ذی قیمت شیلر بولورلر که تعیر اولتماز . بو طائفه طاهر صوباشی یه سنوی التمش بیک اچقه عواند و یروب استانبول ایچره آراییحلیق ایدرلر . پیرلری (وزاد بربری) در . ذوالنون مصری ایله حضرت حضورینه کلوب شرف اسلام ایله مشرف اولمش وحضور علیده سلمان فارسی بلینه شد باغلابوب ایرغاطلره وزباللره پیر اولمشدر . قبری (عباسیه) ده بر باغ ایچنده در . اما بو آراییحی اصنافی ۵۰۰ نفر قدر اولوب تا قاصقلرینه قدر بطال سیاه چزمه لر کیرلر . اوزرلرنده قیرمزی وسیاه مشین ققتانلر ایله باشلرنده تکه وحید

کونا کون اقمشۀ فاخره لره مستغرق اولوب (یاسبحان!) صداسنی سیندیره رک شاهراه اوزره طوزر وعسکری آلایه تریب ایدر لر .

ظاهر صو باشی یعنی چوپاک صو باشی — پیرلری صحابه گرامدن بر ذاتدرکه مکه ومدینه شهرلرینک پاک اولاسنی حضرت رسالت اکا تودیع ایتشدی . قبری مدینهده بقیع جوارنده در . حضرت علی حضورنده سلمان فارسی باینه شد باغلامشدر . صو باشی حا کلمرینک سلسلهسی آنلره متمیدر . اصناف خدامان غلمان — خدامان غلمان ، صو باشی وغیری غلمان خاصه نك آرقهسی صره زره اندر زرهه مستغرق اولوب هربری بر رنجه آفتاب غلمان مهتابلدرکه صافات الجیاد کچی آتلا اوزرنده عبور ایدر لر . بوغلمان خدامانک پیرلری زمان قدیمده حضرت یوسف ایدی . اما حضرت رسالت عصرنده بو طائفه نك پیر پرورلری حضرت انس بن مالک وحضرت سلمان فارسیدر . حضرت انس ، حضرت رسولدن برچوق حدیث روایت ایدر . قبری مدینهدر . در رسولک حرمنه خدمت ایدردی . سامان فارسی رواة ثقاتنددر . پیر ایدی طشرده خدمت ایدردی . حضرت رسالت سلمان فارسی حنقده (سامان منا اهل الییت درک علم الاولین والآخرین وان الجنة تشتا ق الی سامان فی کل یوم ولیلة خمس مرات) بیورمشلدردر . کندیمی پک پیر مرحوم اولدیلر . قبری کوفهدهدر . حضرت امام اعظم بوذاته یتشمش وحضرت رسالتک نه وجهله تجدید وضوء وعبادات ایتدکرینی شرط وقیودیله کندیلرندن صوردهرق اوکرتمشدر .

اصناف عجمی اوغلانلاری — هجرت زبویه نك ۸ سنه سننده مکه فتح ایدیلوب ابو سفیان بن حرب وحکیم بن حزام ، یزید بن ورتا ، عکرمه بن ابوحنبل ، عبدالله بن سعید بن ابی سرح ، حضرت ابابکرک پدری ابی قحافه مکفوف البصر ایکن بونارک جملهسی کلوب حضور رسالتده شرف اسلام ایله مشرف اولدیلر . صکره هپسیده تعاقباتلرینه اسلامه کیمکی تکلیف ایتدیلر رسول اکرم اسیرلریده تربیه ایدلسونلر ایچون اصحاب گرامه تودیع بیوردی . ایشته عجمی اوغلانلری ابتدا آندن قالدی . ینه

حرف ۵۷ فصل اولوب عمومی بيک يوز صنفدر. بونلرک جمعنه مأمور اولانلر
 جميع وزرا و وکلانک چاوشلريدر. اولا بونلردن باشلايه لم: بسم الله ...
 آلاي چاوشلری — پيرلری (مالک اشتر) در ديرلر. عوام بوذات
 چينده بر اژدر اولدرديکندن اسمی (اژدر) در ديرلر. اما تحقيق اولدرکه
 (قوت نامه) نک ده يازديغی اوزره کوزينسک بری غزاده مجروح اولوب
 يرطلاز اولمغه اسمنه (مالک اشتر) ديديلر. حضرت علی بلينه حضور رسول
 کبرياده شد قوشاتمش واون برنجی اولوب جمله بکلره وغازيلره سردار
 اولمشدر. غایت شجیع و بهادر کيمسه اولمغه حين عربدهده باشنه تلر و آتته
 زيللر طاقوب والينه چوکاتی آلوب میدان معرکهده آلاي دوزر، صاف
 بوزاردی. بوجهته آلاي چاوشلرينه پير اولمشدر. قبری کوفهدهدر. اما
 بو حقير سنه ۱۰۷۶ تاريخنده قريم ديارنده (محمد کرای خان) خدمتده ايدم
 جله قريم خانلرينک قبرلری (اسکی يورد) نام محله اولمغه اوراده محمد
 کرای خان کنديسی ايچون بردار آخرت بنا ايمکه مباشرت ايلدی. اساسی
 قازارکن برچارکوشه بياض مرمر ظاهر اولدی که اوزرنده لسان ترکی چغتای
 وخط قدیم ايله شويله تحریر اولمشدی: «ای سؤال اتکن وشول قای
 مرفدنی ابه سن صلصال قاوورنی صوقان مالک اشتر اولودور. شول صحابه سی
 کيشنيلردندور. و جافه سی اوچيوز که جلد دور» قريم علماسی حسابی ايتديلر
 «مرحوم اوله لی یدی يوز تمش يیل اولمش» ديديلر. و صلصالك خدنکندن
 شهيد اولدی ديديلر.

بعده محمد کرای خان اوراسنی کندينه تره ياپدير مقدن فراغت ايدوب
 اوستنه برقبه عالی انشا ايتديره رک عتبه علماسی اوزره جلی خط ايله تاريخلر
 يازدیردی. ياننده برزاويه ياپديروب تره دارلرينه وظيفه تعين ايتدی. حقيرك
 منظوری اولديغی قبر مالک (بغچه سراي) ندهدر والسلام.
 جله آلاي چاوشلری الارنده چوکان، دلرنده ورد داودی اولديغی
 حالده کيیلان آتله بنوب التيشر پاره يانجقلمری ويومری صو طاسلریله ،
 کونا کون زيللره کمر رخت و عذاره ايله آتليغی بزه دوب کندولری دخی.

میری ارسلان خانہ سی ۱ ، میری شیشہ خانہ و بویا خانہ سی ۷۰ ، کھوش خانہ ۱۰ ، تفذکخانہ ۱ ، سبزہ خانہ ۱ ، چارطاق خانہ ۱ ، ساخخانہ ۱ ، یدی قلعہ پاصدیرمہ خانہ ۱ ، قورشون خانہ ۱ ، قلندر خانہ ۱ ، مطرب خانہ خاصہ ۱ ، سازندہ مہتر خانہ و کوس خانہ سی ۱ ، مہتر خانہ خیمہ ۱ ، پیک خانہ ۱ ، نقاش خانہ ۱ ، طوغرامہ خانہ ۱ ، سقا خانہ ۱ ، صویولجی خانہ ۱ ، دوکمہجی خانہ ۱ ، ترزی خانہ ۱ ، ترزی طولہ خانہ ۱ ، طوپ عربہ سی کار خانہ سی ۱ ، قوچو عربہ سی کار خانہ سی ۱ ، فشکخانہ ۱ ، یکچیری تعلیم خانہ سی ۱ ، یکچیری صامصون خانہ سی ۱ ، یکچیری زغرہجی خانہ سی ۱ ، بوستانجی صامصون خانہ سی ۱ ، یکچیری تازی خانہ سی ۱ ، بوستانجیلر تازی خانہ سی ۱ ، دوغانجیلر کار خانہ سی ۱ ، قیوچی باشی کار خانہ سی ۱ ، تمغاجی باشی کار خانہ سی ۱ ، قزغانجی باشی کار خانہ سی ۱ ، دوکمہجی باشی کار خانہ سی ۱ ، سراج باشی کار خانہ کیری ۱ ، جامجی باشی کار خانہ سی ۱ ، معمارباشی کار خانہ سی ۱ ، دوغرامہجی باشی کار خانہ سی ۱ ، حصیرجی باشی کار خانہ سی ۱ ، مرمتجی باشی کار خانہ سی ۱ ، کرہجی باشی کار خانہ سی ۱ ، بازرکان باشی آق دکنز و قرہ دکنز و اهل قبلہ باشی ۱ ، سرکہجی باشی کار خانہ سی ، طورشوچی باشی ۱ .

بوتحریر اولسان کارخانہ لر و جملہ امانت لر میریدر . آنک ایچون بورادہ تحریر اولمشدر . اما سلطان مراد خان ہر کارخانہ و آستانہ لرک نہ جانبدہ و شاہراہ اوزرہ واقع اولوب اولمیوب ساف پادشاہلرندہ کیمک بناسیدر و کیمک احداثیدر مفصل وجہ اوزرہ تحریر ایتدیرمشدر . اما حقیر سیاہ حتامہ مزک اوزامسندن احترازاً مختصر و مفید تحریر ایتدم . چونکہ بوکار خانہ لر ہب استانبول خلقنک معلومیدر .

استانبول و توابعندہ بولنان عساكر واصناف

اولا فرمان پادشاہی اوزرہ استانبولک درت مولویت یرندہ جملہ اهل

۵۵۷ ، زاویه درویشان جمله ۶۰۰۰ ، نوخانه مسافرین ۹۱ ، کاربان سرای
 ۹۷۹ ، خان خواجگان ۵۵۶ ، خان مجردان یکون ۶۸۶ ، محله مسامین
 جمله ۹۹۹۰ ، محله روم ۳۰۴ ، محله یهودان ۶۵۷ ، محله فرنک یکون ۱۷ ،
 محله ارمنی جمله ۲۷ ، سرای وزرا و اعیان و علما ۶۸۹۰۰ ، حمامان مخصوص
 بسرای وزرا ۱۴۵۳۶ ، چشمه سرای وزرا و علما ۴۰۰۰ ، چشمه خاص
 و عام ۹۹۹۵ ، حمامان خاص و عام درون قلعه ۹۱ ، حمامان خارج قلعه ۶۵ ،
 صو موصلقلری ۷۹۸۹ ، سیل خانہ ۲۰۰ ، ایازمه حلوشوره ۱۰۰ ، صو
 قیولری جمله ۶۰۰۰۰۰ ، صو صهرنجی جمله ۵۵ ، مخزن خان ۳۰۰۰ ،
 بدستان استانبول و غاطه ۳ ، قپان دقیق و غیرى ۳۷ ، قطار میری ۳۵ ،
 امانت تخمیس ۲ ، امانت میزان حریر ۱ ، امانت شمعخانه ۱ ، امانت
 سبمکش خانه ۱ ، امانت کومروک امینی ۱ ، امانت پنچیک چارداغی ۱ ،
 امانت قاره کومروک ۱ ، امانت یاغ قپانی ۱ ، امانت بالق ۱ ، امانت طوز ۱ ،
 امانت پکسمات ۱ ، امانت خمیرمنہی ۱ ، امانت باروت خانہ ۱ ، باروت کارخانہ‌سی
 ۱ ، امانت اسیرخانہ ۱ ، ضرب خانہ سلطانی ۱ ، چوقه انباری ۱ ، بغدادی
 انباری ۱ ، ارپه انباری ۱ ، کیلار سلطانی ۱ ، بایزید خان انباری ۱ ،
 سلیمان خان انباری ۱ ، اودون انباری ۱ ، اودون امانتی ۱ ، مطبخ امینی ۱ ،
 یصدیرمه امینی ۱ ، امانت سالخ خانہ ۱ ، شهراماتی ۱ ، چارطاق امینی ۱ ،
 جبه خانہ خزینہ‌سی ۱ ، ترسانہ امانتی ۱ ، آت بازاری امانتی ۱ ، دقیق دیوا-
 نخانہ‌سی ۱ ، خاص اوتلق انباری ۱ ، اصطلب خاص ۱ ، اصطلب باب
 آخور ۱ ، اصطلب میدان وفا ۱ ، زندان اسرای سلطان ۴ ، زندان
 مدیون ۴ ، میری بالق دالیانی ۳ ، میری قارلتی ۳ ، اتمک فرونی ۶۰۰ ،
 آت دکرمانی ۳۰۰ ، صو دکرمانی قوری چشمه قربنده ۲ ، نزول امینی ۱ ،
 سبزه خانہ امینی ۱ ، قویون امینی ۱ ، اسکی یکیکچری اوطه‌لری و یکیکچری
 خانہ لری و سکبان یکیکچری اوطه‌لری جمله‌سی ۱۶۲ ، عجمی اوغلانی
 خانہ لری ۱ ، جبه خانہ ۱ ، قلفات خانہ ۱ ، مرانقوز خانہ ۱ ، ترسانہ ۱ ،
 خنبره خابه ۱ ، مولویخانہ ۴ ، میری یغورت خانہ‌سی ۱ ، بطال کاغد خانہ ۱ ،

قاسم پاشا ، غلطہ ، طوپنجانہ ، بشکطاش ، حصار ، بوغاز حصار لری ، بک قوز ، اناطولی حصاری ، چنیکل کوی ، قوز غونجوق ، اسکدار و (غازی - قاضی) کوینہ قدر جملہ عمارستان باغ وبستانی ، دکاکین و بزازستانی وجملہ عساکر اہل حرف و اعیانی کامل اوچ آیدہ تخریر ایدوب برمدون دیوان ترتیب ایلدیلر . واسمنہ (اوصاف قسطنطینیہ) دیدیار . وبووجهلہ پایہ سریر اعلاہیہ عرض ایلدیلر . شب وروز حضور پادشاہیدہ بولنان مثالیء مورخ (صولاق زادہ) قرائت ایدنجہ سلطان مراد حظ و صفا سنندن « الہی ، عمرک اللہ الی انقراض الدوران » بیور لر دی . حکمت خدا او عصر دہ افدمز ملک احمد پاشا مراد خان غازی نیک ساجدارانی خدمتیلہ شرفیاب اولمشدی . بعدالفتح بغداد و دیار بکر و ایلیکیلہ بہرہ مند اولدقده (اوصاف قسطنطینیہ) نام اثر ملک احمد پاشادہ قالمشدی . اناردن دہ بو حقیر پر تقصیر اولیای بی ریا آلوب بر صورتی بو محلدہ ترقیم ایلدم :

« عتبہ عالیای عدالت عنوان لری صوبنہ عرض مکینہ داعیء کینہ اولدرکہ ، پادشاہ عالم پنہم حضرت تار نیک خط شریف سعادت ردیفاری اوزرہ بلدہ طیہ یعنی محروسہ قسطنطینیہ بو منوال اوزرہ تخریر اولنوب پایہ سریرہ عرض و تقدیم اولندی . فرمان عظمتلو ، شوکتلو پادشاہ ذوالاقتدار حضرت تار نیکدر .

اوصاف بلدہ قسطنطینیہ حفظہا اللہ من صولۃ الاعداء و تدمیر الاشقیاء

درد مولویت حکومتندہ الی یوز یمش قضای محکمہ شرع رسول مین واردر . آندن جامع سلاطین آل عثمان عدد - ۷۴ ، جوامع وزیر اعظم عدد - ۱۹۸۵ ، محلہ مساجدی یکون - ۶۹۹۰ ، مساجد و جوامع اعیان و کبار - ۶۶۶۵ ، عمارت اطعام جملہ ۱۹ ، بیارستان جملہ ۹ ، معلم خانہ صبیان اچمد خوان ۱۹۹۳ ، دارالقراء قرآن العظیم ۵۵ ، دارالحدیث ۱۳۵ ، خانقاہ

فی الحقیقه اوصردده شو « استانبول ایچنده نه مقدار جامع سلاطین ، جوامع وزرا ، مساجد ، مدرسه ، دارالقرآ ، دارالحدیث ، معلم خانہ صبیان ، زاویہ ، خان ، حمام ، کالہ سرای ، کازبان سرای ، وزرا سرای ، اعیان و کبار سرای ، صو چشمہ لری ، سیبل خانہ لر ، صوموصانی ، صوقیوسی ، اسلام محلہ سی ، خرستیان و یہودی محلہ لری ، کلیسا ، آتمک فرونی ، بورک فرونی ، سیمیت فرونی ، بکسات فرونی ، آت دکرمانی ، صو دکرمانی ، قبان ، امانت امیریہ ، الحاصل ، شہر استانبولم دہ درت مولویت یرده نہ قدر خاندانلر ، دالیانلر ، عمارت مقولہ سی بنالر وارسہ تحریر ایدوب سدء سعادتہ عرض ایدہ سک . اما بی غرض آدم لرلہ بردخی تفتیش ایتدیر یرم . تحریر ایتدی ککزدہ خلاف بولنورسہ تحریر ایدنلری درت پارہ ایدرم . بوزہ خانہ جی اصنافی جملہ اہل حرفدن سکرہ عبور ایتسونلر . میخانہ جی اعینلری اردوی اسلامدہ اولماسونلر . اما بوزہ جیلر امداد اچہ ویروب آلایدہ یماق اولہ لر . اما حین آلایدہ بو طائفہ سکنز قات مہتر خانہ جاماسونلر . دائرہ وساز وسوز ایلہ عبور ایتسونلر . ونہ مقدار بوزہ خانہ و میخانہ وارسہ ونہ قدر می فروشلری وارسہ معلوم ہایونیم اولسون « دیہ وزیر اعظم بیرام پاشایہ ، استانبول ملاسی ، ایوب ، غلطہ ، اسکدار ملالری نہ خط شریفلر کوندرلدی دہ « تیز خط شریفمدہ تحریر اولناندن مع زیادہ درون مولویتلر کزدہ اولان جمیع دکانلری و جملہ صنعتکارلری و عمارت اولان بنالری حاکملری ایلہ شرط واقفلری ایلہ جمیع خیرات و حسناتی تحریر ایدہ سز « دیوتنیہ و تا کید اولنوب آنلردہ زمین بوس ایدوب ہر کس تحت حکومتدہ اولان عمارت خیرات و حسناتی وغیری آثاری و جملہ دکا کین اہل حرفی سعادتلو پادشاہ عالم پناہک مراد و مقصودلرینک بیک قات فوقدہ اولہ رق تحریر ایتدیبارکہ سلیم خان ثانی عصرندہ استانبول ملاسی ذکر یا افندی نک تحریرندن یوزبیک قات زیادہ کوزل اولدی . زیرا اول عصردن مراد کلنجہ یہ قدر استانبول اولیہ معمور اولمشدی کہ اطرافدہ برارض خالیہ قالماشدی . بومنوال اوزرہ استانبول ، یدی قاہ ، ایوب ، کاغدخانہ ، سودلیجہ ، پیری پاشا ، خاسکوی ،

غلبت الروم) دیو تذکیر و تحییل ایدر لر . بوشهر حقنده بر چوق شاعر لر ده
شعر لر سویلمش لر در . از جمله

(در ستایش استانبول)

ساناسین باغ جنتدر ادرنه ، بروسه ، استانبول
کوزلارله مزیندر ادرنه ، بروسه ، استانبول

§

بروسه قابلیجه سنده ، ادرنه طونجه نهرنده
ستنبول قوم قیوسنده دکرز ملکاری اوینار
کبی اشعار چوقدر دهرک سوزینه تیجه ویردی . صکره استادمز اولیا
محمد افندی ده :

(بیت)

رأینا بلدة الدنيا جميعا ولكنی مارأینا مثل هذا

دیدیلر . مصاحب لر دن بریسی بیوردی که « پادشاهم ! تواریخ عرب و عجمی
تتبع ایتدک . یتش سکز سنه سیاحت ایدرک برچوق قلعه و شهر لر کوردک .
اما بو استانبوله مانند برسواد معظم حقا که کورمدک . یوز یکر می ، یوزالی
سنه معمر اولوب سیاحت یولده افنای وجود ایتش جانلره کوروشدک .
انلرده ، روی ارضده استانبول کبی معمور و آبادان ، دادعدل و امان ،
آب و هواسی ممدوح جهان بر بندر عظیم کورمدک دیدیلر . « ایشته حضارک
هر بری بروجله استانبول مدح و تعریفنه قویونجه سلطان مراد خان ایتدی :
« ای عمده اخوان صفا وای شیخ الاسلام شریعت مصطفی یحیی افندی !
انشاء الله سعادت عزیمت هایونم بغداد بهشت آبادی فتح و تسخیر ، اووجهله
امامز صاحب مذهبمز نعمان بن ثابت ابوحنیفه حضرت تلرینک مرقد منور لرینی
اعمار و تربین ایتمکدر . بوغزاده حسبه لله اردوی هایونمه استانبولک بیوک ،
کوچوک بالجه اصنافی چیقاره جغم . نقدر عسکر و نقدر دکان صاحبی و ارسه هپسی
قانون قدیم لری اوزره نقیلر ی ، پیر لر ی ، شیخ لر ی ، کتخدالر ی ، اغالر ی ،
یکیت باشیلر ی ، چاوشلر ی ایله ، آتلی ، پیاده گروه ، گروه سکنز قات مهتر خانه لرینی
چالهرق الای کوشکمک دیندن کچه جکار . بویه دستور هایونم صادر اولمشدر .

۱۰۴۸ سنه سنده سلطان مراد خان رابعك فرماینه امتانبولده

اجرا قلتان تحریر مبانی علمیه و امانات میریه

اولجده بیان اولندیغی اوزره بو کتابی تحریره سبب فاتح بغداد بهشت آباد سلطان مراد خان رابع بن سلطان احمد خان حضرت تارینک ارباب معارف و مورخیندن دائمًا محظوظ و صحبتلرندن ممنون اولمسی ایدی. ینه برکون حضور- لرنده علما، صالحا، وکلا، مشایخ جمع اولوب صحبت خاص ایدیلیر ایکن اسکی مملکتلردن بعضلرینک اوصافی یاد و تذکار قلمغه باشلانادی. دیرکن مراد خان بیوردیلرکه: «کرچه کتب توارینجده برچوق شیلیار تحریر اولمشدر اما عجباً بوقبه نیکونک آلتنده بزم اون یدنجی دفعه اوله رق پای تختمز اولان استانبول کبی معمور و آبادان برسواد معظمک اوصافی مورخلر یازمشلرمی؟ سیاحلر کورمشلرمی؟» ...

حضار مجلسدن شیخ الاسلام یحیی افندی بن ذکریا افندی: «پادشاهم! بو استانبول حقنده جناب رب عزت قرآن عظیمنده آیه ﴿الم غلبت الروم فی ادنی الارض﴾ بیورمشدرکه بودیارلر مظهر فیض صمدانی اولدیغندن بو شهرک ایلك بانسی سلیمان علیه السلام، ایکنجی بانسی اسکندر ذوالقرنین در. اسکندرک وفاتندن ولادت رسول کبریاه قدر ۸۸۳ سنه در. آندن اجداد عظامکدن ابو الفتح محمد خانه کلنجیه قدر ۸۵۷ سنه کچمشدرکه ایسته اوچنجی تعمیر بودر. دردنجی تعمیرینی ده سز پادشاهمز روان فتحه کیتدیکنز زمان فرمان هایونکنزله لاله کز بیرام پاشا غلظه و استانبولی مجدداً ترمیم ایتدیرمشدر ایسته بوشهر بویله بر در بیضیه شبیه برقلعه کوهر نکیندر. حتی مفخر عالم بوشهرک فتحه امتی ترغیب و اغرا قصدیه ﴿لنتحن القسطنطینیة ولنعم الامیر امیرها ولنعم الجیش ذلک الجیش﴾ بیورمشدر. مورخلر روم، هند، عرب، عجم سیاحلر بوشهره (غاغله) روم، دبده روم، طنطنه روم، غلبت الروم، ولوله روم، جغجغه روم، ما کدونیا روم، کوبه روم، بلده طیه، الم

نه در؟ جواب: درویشك دالی درد اهلنك جسمی ضعیف و نحیف و خوف خدادان وجهی صاری اولمغه اشارتدر . را حرفی ریادن مبر اولمغه دالتدر . واو ، اقربا و دوستاره وداع ایدوب كلام حنك غیر بسنه اعتمادا یتما مکه اشارتدر . یا ، جنبه خاتی یمان صانمقدر . شین ، عشق حق ایله دائمًا شادمان دیمکدر . صورسه لر : صوفی لفظی درت حرفدر ، بونلر نه لره اشارتدر ؟ جواب : بونك هر حرفنده اوچ تأویل واردر . اولاً صاد ، صدق و صفا و صبر مجر ددر . واو ، ود یعنی حب الله ایله ودود اسمنه مظهر اولمقدر . واو ، « وحده » در . واو « وفا » در . یعنی عهدینه و بیعتنه و اقرارینه وفا یتمکدر . فانك بر معناسی فقر در ، بری فقد ، دیکری فنا در . فقد کنندی وجودینی یوق بیلوب فنا فی الله اولمق دیمکدر .

(بیت صوفی)

(صوفی) نك اشبوطة وزر مری رحیمی دائمًا بویه نقل یتمش ، بیان قلمش سلو کده ره نما
یای نسبی به عرو ضیلرده یوقدر اعتبار هیچ بر حالیه اول محسوب اولتماز دائمًا

شرح تاج فقرا لسید نعمت الله ولی قدس سره

خوش قدم در نه تو از صدق و صفا	تاج بر سر می نهی بهر وفا
همچو مرغی بر شوی بر آسمان	معنی تاج ار بدانی ای جوان
بعد از آن شاهم علی المرتضا ست	تاجدار هر دو عالم مصطفی ست
تا ، الف ، جیم این تاج است تمام	تاج میکویی سه حرفست از کلام
بعد از آن در طلب حق را بجو	تا تبرک ظاهر و باطن بکو
تاری اندر مقام جاودان	از الف الله میکو بر زبان
تا نامانی عاجز اندر چاه تو	جیم جهدی می نما در راه تو
روکه مریدی در ره فقر ای پسر	تاج اگر داری برین معنی پسر
چون کدویی باشی از معنا تهی	ورندانی معنیش بر سر نهی
کرد این تقریر را « عز اله »	سید عزت بیان تاج شاه

بالاده تحریر ایلدیکمز اهل طریقك فتوت نامه محمدی اوزره ده بر چوق سؤال و جوابلری واردر . اما بوراده بو قدر جقله اکتفا اولنه رق بقیه سی آتی به ترك اولندی .

اولچکیہ اولچمکدر. (۹) تقوی دکرمنندہ اوکوتمکدر. (۱۰) صبرفر و نندہ پیشیروب حلال اقمہ ییمکدر. یعنی بونک ہپسندن مراد طریق حق بیلوب مرشدکامہ ایرمکدر. زیرا «سلسلہ فتوت» بری برندن بیعت ایہ تاحضرت رسولہ، آندن حضرت جبریلہ، آندن جناب حقہ واریر.

(بیت)

جاتی ترک ایمین جانانہ اولماز آشنا بی وسیلہ هرکئی سلطانہ اولماز آشنا
فخواسنجہ هرکارده، هر طریقه قولاغوز لازمدر که یول یتورلسون.
نیتہ کیم «مفتاح الاقبال» نام کتابده جابر بن عبدالله الانصاری، حضرت
علیدن شو ابیاتی نقل ایہ مشدر:

(بیت علی رضی الله عنه وکرم الله وجهه)

مرا بالمصطفی لاشک فی نفسی وسطاعما ولدی وجدی رسول الله منفرد
وقالهم زوجتی لاقول ذی فند صدقه والناس فی ظلم من الضلالة والاشرار
والمنکر شکرأ لاشریک له البر بالعبد المجرد والباقی بلا آمد

بویتلری رسول اکرم حضرت علیدن استماع ایدوب (صدقت یا علی)
بیوردیلر. و حضرت علی یه دعا ایدوب سرسعادتنه برسیاه تاج کیردیردیلر که
ایکی جانبنده ایکی طیلسانی وار ایدی اوکا «تاج ذوالحباب» دیرلردی. لیلہ
معراجده حضرت فخر کائنات جناب حقک ید قدرتیله بوتاجی کیمش ایدی
حالاً امت محمد عظامسنگ تاج کیمه سی آندن نشانه در. اما تاج کیوب مقتدای
ناس اولان ذاته لازمدر که شو درت مسئله یی بیله صورسه لر: امامک کیمدر؟
جواب: تمک امامی محرابددر. جانک امامی قرآن عظیم الشاندر. کوکلک
امامی حضرت فخر کائناتدر. قلبمک امامی جناب جبریلدر. عقلمک امامی
حضرت میکائیلدر.

صورسه لر: قبله قاچدر؟ جواب: بشدر. تن قبله سی محراب، عقل
قبله سی کعبه، جان قبله سی بیت المعمور، فهم قبله سی کرسی، کوکل قبله سی
عرش اعظمدر. صورسه لر درویش لفظی بش حرفدر، بونلرک معنا ورموزی

دیگه ایمدی بالاده تسطیر اولندیغی اوزره چار ضرب باشده وقاشده وبقده وریشده وکرپکده ایدیگه بوراده توصیفی ترک اولندی . درت ضرب دخی فقر یولنده در دیمشدر . برنجی حق یولنه جان ترک ایتمکدر . ایکنجی جهانی ترک ایلمکدر . اوچنجی مالی ترک ایلمکدر یعنی علائق دنیویه دن ال چکمکدر . دردنجی راحتنی ترک ایتمکدر .

جمیع طرُقک ابجدینک بیانی

جمیع علومک اصلی حروف تهجیدرکه بونده جناب باری حکمت صنع ازیلسنی اظهار ایتمشدر . حقیقتنه نظر اولنسه عقل انسانی متحیر قالور . مثلاً جناب خلاق علیم جمله بیغمبرلره کتاب وصحف انزال بیورمش . حکمت بوکه « جناب عزت بوادیم ارضه یتمش ایکی ملت خلق بیورمش » دیو السنه مختلفه ناسده دوران ایدر . اما الله بیلورکه یتمش ایکی دکل ، بیک یتمش ایکی قوم وملت ایله روی ارض مزیندر بونلرک هر برینک بشقه ، بشقه لهجه مخصوصه لری واردر . بواقوامک بعضیلرینی سیاحتمزده سیر ایدوب یوزقورق یدی لسان اوزره کلمات فصاحت و بلاغت انکیزلرینی الی برسنه سورن کزمرده ضبط ایتمشدر . حکمت بوکه اکثر السنه نک حرف تهجیسی یکرمی طقوزه قریبدر . اما فارسیده چ ، پ ، ژ ، ک مثللی حرفلر واردر . لکن هپسناک اصلیینه حروف تهجیدر . اما چرکس دینلک برچوق کلماتی صقصغان قوشی صداسنه مشابه اولوب قال وقلمه کلز . بوغازدن و بین الفکین دن نیجه حرفلری واردرکه تحریری امکانسدر . بونوع حرفلری ینه انحق چرکسار آکلار و تلفظ ایده بیلیرلر . اما علم طریقهده حروف تهجی اوندر : (۱) کندوی پیر ایتمکدر . (۲) هر یرده معرفت نخمی اکمکدر . (۳) ذوق آله بسانسکدر . (۴) ریاضت خرمننده دوکمکدر . (۵) ادب تی ایله یوروکمکدر . (۶) خدمت ایشیله ایشاه مکدر . (۷) شوق یلی ایله صاوورمقدر . (۸) محبت

مجموعہ طاشیمق بحر معارفم دیمکدر. زیل بم طاشیمق مصلی یم وصاحب و قتم
 دیمکدر. پال هنک طاشیمق باغرمہ طاش باصوب نفسله مجاہدہ دہ طاش یورکلی یم
 دیمکدر. تنوره کیمک عورت یرم اور تمشم، صاحب حیایم دیمکدر. پوست
 طاشیمق حق یولنه قربانم، طریقمده صاحب سجاده یم دیمکدر. احزام
 طاشیمق، هربرده محرم رازم مجلس بدن امیندر، حج ایدوب احرامه
 کیردم دیمکدر. صاچ قویوویروب کیسودار اولمق، سنت رسول الله اتباع
 ایتدم دیمکدر. باشنده تول طاشیمق شیطان ایله مجاہدہ دہ اکا غالب کلام دیمکدر.
 والحاصل خاص الخصاص درویش دلریشک ظاهراً وباطناً بیک بر علامتری
 واردر. بیک برکونه سؤالری واردر. کما هو حقها بوسؤالره جواب
 ویرمکه قادر اولان جان علم تصوفه ولدنه قادر اولوب هو هو مقامنده اولور
 فضلائی دهردن بحر عثمان صاییلور. یوقسه حقیر اولیای پریای صاحب
 بوریای پرتقصیر کبی جوابه قادر اوله میانلر الی هذالان بر مرشد کامل آزار
 طورر طالب حق اولور. لکن فاضل اندهر اهل تصوفدن اولمیانلرینه صاحب
 سلوک درویش موحد امیندر. آنلردن بو سؤالره جواب اولدرکه بو جمیع
 جهان، فقر اورویشان، اشکال ابدالان وطریق موحدان اینلری ابتدا دده مز
 حضرت آدمدن قالدی. نانیاً حضرت عیسی دن قالدی نینه کیم آیه ﴿ان مثل
 عیسی عندالله کمثل آدم خاقه من تراب ثم قال له کن فیکون﴾ آتی فخواستجه
 ابتدا سیاح عالم روی ارضده دیارهنده قریب (سرندیب) ایچنده حضرت
 آدم ایدی که جناب عزتدن آریلوب فزع وجزع ایدرک سرسری سیاحت
 ایدوب معشوقه سی وانیس غمکساری اولان حضرت حوای آرادی. ثالثاً
 سیاح عالم حضرت رسالت پناهدرکه جهانبان اولوب جمله غزالری وتجار
 اولمسی و جمیع سرگذشت و سرانجاملری جمله کتب سیرده مسطوردر که
 ایشته بالاده تحریر اولنان جهان فقرلر واول وصله لر جمله آدم صنی و عیسی نبی
 و حضرت رسالتدن قالمشدر دیوجواب ویره والسلام. اما بالاده تحریر اولنان
 جهان فقرک هربری بر انبیا واولیا و اتالردن قالمشدر. انشالله تعالی هربری
 اهل حروف اوزره تحریر اولندی که ترقیم اولنور:

بیق ، قاش ، کیرپک ، صفال طراش ایتمه نك معناسی دنیا زینتی ترك ایلمدیمکدر . قاش یولوتمه نك معناسی تکرری ایله قوللاری آرسنده حجاب یوقدر دیمکدر . ویبق یولوتمق وارنغمدن کچوب قبح منظری قبول ایتمدیمکدر . کیرپک یولوتمق جمله حرامدن ال چکدم دیمکدر . وجودده اولان داغلك معناسی حجاج مسلمین چن مکه ده احرامه کیردکده کندندن بر واجب ویامستحب ترك ایتمش اولسه اكا جنایه ایچون برقریان فرض اولمشدرکه جرمی عفو اولنه . طریق درویشانده دخی اوله درکه بدرویش طریقده جرم ایسه الله ایله جاننه ، کندنی بیلدیکی جرمه معترف اولوب دنیا جزاسیچون ریسی خوفندن وجودنی آشاره یاقوب داغلك آچار . بوکا کوره درویشلرک وجود - لرنده کی داغلك الهدن قورقه معناسنه درکه بووجهله خدادن عفو اوموب تائب وظاهر اولور . باشنده یوز بر داغ یاقق یوز بر طریقک حکمنه رضا ویردم ، جمله مناهیدن معصوم ، رضای حقه تسلیم دیمکدر . اما بوتسلیم داغنی یاقان مجرد اولوب دروننده محبت خدادن غیری بر آرزو اولماق کرک . قوللارنده منکوشلر عصیاندن قاچوب حق جوابه انکشت بردهن اولدم دیمکدر . بوغازنده کی خلخاللر شریعت مینه بیون باغلامدیمکدر . قوللرینه بلازک قوماق حرامدن ال چکدم دیمکدر . پاورسر برهنه کزیمک عاشق خدایم آنی آزیورم دیمکدر . اما تاج کیمه نك قرق سؤالی واردرکه دکمه عاشق جانلر جواب ویره مزلر . ایلك اول تاج کیان آدم نیدر . یوز یکریمی درت بیک مرسل پیغمبرله تاج نبوت میسر اولمشدر . آخر زمان پیغمبری محمد المصطفی یه لیه معراجده بالذات جناب بارینک ید قدرتیله تاج انبیا میسر اولوب جمله انبیا یه سر تاج اصفیا اولدی . اول تاجی اهل بیت مصطفی اغنی به آل عبا دخی کیمشدر . آندن غیره میسر اولماشدر . الی هذا الان بوروی ارضده کیلن تاج کونا کونلر اول تاجک برمثالیدرکه هر قوم برر تورلو تاج قبا کیرلر . درویشانه تبردار مسلم دیمکدر . زردشته طاشیمق پیر عصادارم دیمکدر . کمر بسته هم دیمکدر . حسابان طاشیمق شیطان قوواریم دیمکدر . کشکول طاشیمق بحر عمان دیمکدر . جزبند طاشیمق عمان کرام دیمکدر .

توحیددر . ایمانک جمیعسی یولدن دیکنی کتورمکدر . یعنی شب وروز آناغه صاریلان وسوسه شیطانی ایله مجاهده ایتمکدر . والحاصل درویشلاک فقر مقامیدر . جملهدن الزم اولان اوقفرک غسلیدر ، غسل ایسه جمیع اندیشه خامدن کچمک دیمکدر . دیسه لر : فقرک مقامی قاچدر ؟ جواب : سکنز .

(۱) تائب اولمق ، (۲) صبر ، (۳) شکر ، (۴) رضا ، (۵) عبادت ، (۶) صاحب قدم اولمق . (۷) زاهد اولمقدر ، (۸) عارف بالله اولمق . چونکه آدم نبی تائب ایدی ، ادریس نبی علیه السلام عابد ایدی ، نوح نبی علیه السلام شاکر ایدی ، ایوب نبی علیه السلام صابر ایدی ، عیسی نبی علیه السلام خاموش ایدی ، محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم عارف بالله ایدی . امام جعفر صادق ایدر : فقرک اصلی حسن خاقدر ، محبتدر . کلیدی راستاقدر ، درستلکدر . یمیشی کشی کندی وجودینی بیلمکدر . خزینہ سی الاهی بیلمکدر . کوهری مسکتدر . بونلری بیلوب عمل ایدن حضرت علی رضی الله عنہک (من عرف نفسه فقد عرف ربه) قولنه مظهر اولور . یعنی کندینی بیلدیکی جهندن تکرینسی ده بیلور . بیلملیدرکه یوز یتمن طریق الحجره کندوسنی بیلوبده ربی سنی بیان نیجه جانلر واردرکه حسابنی جناب باری بیلور . اما کیمی امنا ، کیمی اوتاد ، کیمی نجبا ، کیمی نقبا ، کیمی بدلا ، کیمی ملامیون ، کیمی رجا ، کیمی عوام صفتده . ملبس ، کیمی مشایخ صفتده ، کیمی مدهوش کزرلر کونا کون اصناف قوللری واردر . نته کیم حدیث قدسیده (اولیائی تحت قبانی لایعرفهم غیری) بیورلمشدر .

دریان احوال و اشکال درویشان

بعض فقرا طریق سلیمانیدندر که دائمًا یانارنده بیلدیکی اوسطوره طاشیرلر معناسی نفسی اولدردم دیمکدر . واول اوسطوره ایله کندویه چار ضرب ایدر . اول طریق خاقی ایچون چار ترکدر . چهار ضرب اول باشدهدر ، مثلا : صقال ،

مراد دین اسلامی و ایمانی و اعتقادی و توبه و حقی بیامکدر . اگر صورسه لر : توبه نك باشی ندر ؟ جواب : اخلاصدر . یعنی کندونی الله ایله جاننه آری ایتمکدر که جمیع مناهی و محرماتدن مبرا اولوب هر کسه ایملک ایتمکله بو خلق حسن حصوله کلور . اگر « آریلق ندر ؟ » دیرلرسه ، جواب : طاعات و عبادات ، زهد و تقوی و طوغر و لقدر . « حسن بصری » دن مرویدر که : سکا « کیمک مریدی سین ؟ » دیسه لر ، جواب : یول مریدی یم . یولده طریقت محمدیه در . صورسه لر : طریقت قاچ نسنه اوزرینه بنیاد ایدلمشدر ؟ .. جواب : اتی . ۱ توبه ، ۲ کامل برشیخه بویون و یرمک ، ۳ آری اولوق ، ۴ باطنی آری ایتمک ، ۵ قناعت ایتمک ، ۶ کسه ایله اختلاط ایتمک . صورسه لر : طریقتک عملری قاچ ؟ جواب : اتی . اول قز انجدر که « الکاسب حیب الله » ، جو مردک ، بنجلی ترک ، صدق ، تفکر ، توکل . صورسه لر : طریقتک ارکانی قاچ ؟ جواب : اتی ، ۱ علم ، ۲ حلم ، ۳ صبر ، ۴ رضا ، ۵ حسن خاق ، ۶ اخلاص . صورسه لر : طریقت قاچ ؟ جواب : اتی . ۱ خیر ، ۲ ذکر ، ۳ ترک ماسوا ، ۴ قورقو ، ۵ ترک ، ۶ شوق . برکسه یه پیر دیسه لرده بالاده تحریر اولنان سؤالری عمایاتیه برابر بیلمسه ، یا ایسلمسه اکا پیر دیمک درست دکلدر . آندن بیعت جائز دکلدر . چونکه قولی فعله موافق اولیوب صاحب ریادر . حق تعالی نك لغتی آنک اوزرینه اولور . العیاذ بالله .

پیر اولدر که هر درلو محرمات و ممنوعاتدن امین و معصوم اوله . ایشته آنک ایمانی درستدر . صورسه لر : ایمان قاچدر ؟ جواب : یدیدر . (۱) محفوظ ملائکه لرك ایمانی ، (۲) پیغمبر لرك ایمانی ، (۳) محقق لرك ایمانی ، (۴) مؤمن لرك ایمانی ، (۵) مسلمه لرك ایمانی ، (۶) منافق لرك ایمانی ، (۷) ایمان موقوف ، یعنی کافر لرك ایمانیدر . هدایت الهی میسر اولورسه آخر نفسنده ایمان ایله کیدر . جواب آخر : ایمان برمنور آغاچ کیدر که کوکی قرآندر ، دریسی حیادر ، تنی شکر در ، بوداقلری تقوادر ، پیراقلری توبه در ، یمیشی عنایه اللهدر . ایمانک معنای یقینلکدر . ایمانک اصلی کلمه

النه عصاسنی آلوب طاشك آردی صره سكردير . بو حالی قوم موسی کوروب « استغفرالله، موسی علیه السلامك حقنده سوءظنر ایدردك . حقاكم ید بیضاسنی وجسد چون دریکتاسنی عیان ایلدی . حمد رب العزته وجود شریفی مشاهده ایتدك » دیهرك اول کون بیک منكر کلوب « لاله الاالله ، موسی کلیم الله » دیدیلر . بو حالدن موسی نبی علیه السلامك غایت غضب آلود اولوب طاشه یتیشهرك عصایله اون ایکی یردن اوردی . طاشده اون ایکی دلیك پیدا اولدی . بامرالله اول طاش لسانه کلوب « یاموسی ! بن اللهك امریله یورودم . سنك وجودك پاكلكنه طانفاق ایلدم . » دیدی . حضرت موسی علیه السلام طاشدن بوسوزلری ایشدكده عذر دیلیوب ایتدی: « یا حجر ! بن سنی اون ایکی کره اوروب دلدم . هله بنی عفو ایله ، درویشه درویشان » . حالا درویشلر آره سنده « درویشه درویشان » دیمك حضرت موسیدن قالدی . وینه طاش لسانه کلوب « یاموسی ! عذریکی قبول ایلدم . لکن بنی بردلیکمدن بر ایپ ایله بوغاز که سکل ایله ، تا که برکون اوله سکا لازم اوله یم » دیدکده موسی نبی اول طاشی آلوب بوینه آصدی . حال درویشلر آره سنده بو یونلرینه آصدقلری طاشه « سکل » دیرلر . ینه بوکا مبنیدرکه حالا شریعتدن طاش قوپارانلرک بوغازینه سکل طاشی آصارلر . یاخود تعذیر ایدرلر . ایشته سکل طاشنك درویشلرجه معناسی بودر . صوکره حضرت موسی او طاش ایله بیله تیه ححر اسنده قرق ییل کزوب و اول طاش کردن موساده ایکن ینه زبانه کلوب « یاموسی نبی ! بنی یه قو واوزریمه اون ایکی دفعه اورکه عجیبه صنع خدایی مشاهده ایده سن » دیدی . حضرت موسی اول طاشه یکیدن اون ایکی عصا اوردقده هر دلیکدن بر ایرماق جریان ایتدی . بو ایرماقلرک برندن عسکر ، برندن زنان ، برندن آت ، برندن دوه ، برندن صغیر ، برندن قیون ، برندن کچی حاصلی هر کوزندن برنوع مخلوق دفع عطش ایتدیلر . وعسکر موسی به آسمانندن حلوا وتره و کزنکو حلواسی ، وسلوی نام پشمش قوشلر نزول ایدوب تناول ایدرلردی . ینه اوسکل طاش حضرت موسی کردنه کیدردی (!...) پس امدی بیعتی ، سکلی ، شد قوتی بیلدك . اما پیر پرور اوله دن

مبارك اولوب كار و كسبك حلال زلال اوله « ديو خير دعا لر ايدر لر . همان اول فرزند صاحب اذعان بسمه شريفه ايله مسافر و سائر طريق پيرلرينك و شيخي و نقيب و دعا جي و سائر كتبخانا لك و سائر پيرلر ك الليرني اوپوب قيچن قيچن ، مؤدبانه قپويه قدر چيقار ، صوكره و داع فاتحه سي و يريلير . فرزند مطبخه كيدر ك حاضر لاديني لقمه يني پيش پيرانه آماده ايتدير ير . اشته حقيقر ك استادلر مدن كورديكم اسلوب بيعت بويه در . قنوت نامه رسول الله دخي بويه در . بو وجهه ارشاد اولنان حيات جهانده سلامت بولوب واصل رحمت اولور . عاقبتي خير اوله رق دارينده يوزي آق بولور . و علم رسول دينده حشر اولور . اللهم يسر الخير . اما ييامك كر كدر كه صاحب طريقر آراسنده بر خليفه دن بر مقتضاي قضا و قدر بر زله صادر اولور سه آني جمله اختيارلر ك رائلر يله پيمان خانه يه كتوروب بوينه سكل آصه رق حبس ايدر لر . اشد حبسي اوچ كوندر . زياده اولور سه عيال صاحبي اولانلر كار و كسبندن قالور . اما بونلر ك شريعت و طريقت حقيقت و معرفتن خارچ سوز سويلما ملري شرط در .

شيخ و يا نقيب اولسون بويه بر هرزه سويليان ، يولندن دوشر . صاحب طريق اولانلر اول مجرمك زله سني صوروب او قدر تفتيش ايتملر . چونكه افترا ايتسي ده محتملدر . يوقا كر زله سي ثابت اولور سه جميع اختيارلر حضورنده جرمنه كوره سكسان اوچ عصا اوزور لر . اما عصاي اوران صاحب سجاده قولاغندن يوقاري قالديره ماز . چونكه ارتكاب عذر و حيف ايتش صاييله رق شيخ مجرمه عداوت ايتش ، اوده بو وجهه يولندن دوشمش عد اولور . اما صورسلر : بوينه اور دقلري سكل ندر ؟ وهانكي بيغمبردن قالمشدر ؟ جواب اولدر كه : موسى عليه السلام مبارك جسدي خلقدن حفظ ايدوب كوستر مزدي . زيرا تجليء جماله مظهر اولمشدي . بونك ايچون قوم موسى ديرلردى كه : موسى عليه السلام كوده سي عيلى و جذامليدر . حكمت خدا بر كون حضرت موسى عليه السلام نيل مباركه غسل ايتمه كه عريان كيرد كده مبارك خرقة شريفني بر طاش اوزره قور . بامر خدا طاش يرندن قوپوب مصره طوغري روان اولور . موسى نبى عليه السلام دخي

ویا‌بواب اولدینی حالده اورته‌کلوب کاله‌معرفتی عرض اولنور . مقبوله کچرسه
حضار اتفاق اوزره « بوذاتی پوسته مستحق کوردک ! الله مبارک ایلیه ! روادری -
روادری » دیه باغریشیرلی . عقبنده فاتحه اوقور . پیرلی تعظیم الله « الله اکبر ،
الله اکبر » دیه رک ، چاریار عشقنه « الصلات والسلام علیک یارسول الله الصلات
والسلام علیک یاسید المرسلین و سلام علی المرسلین » ایله تکرایدرلی . آندن
چاریار باصفائی ، شهیدان دشت کر بلائی ، اون ایکی امامی یاد ایدوب ، یوز
تمش طریقک پیشوالرینی نقیب فردا فردا یادایدرك روحلرینی شادايدرلی .
صوکره شاکردی استادینه تسلیم ایدرلی . استادی ده معنا اولادی اولان
بو شا کردینی ینه میدانه کتوروب بلنده کی شدی آنک بلینه والنده کی عصای دخی
آنک البته ووروب صاغال صاغال ایکی باش پر مقلری طیشارده قالمق اوزره
بیعت وعهد ایدرلی . صکره حضاردن بری ﴿ ان الذین یبایعونک انما یبایعون الله
ید الله الخ ﴾ آیت کریمه سنی تلاوت ایدوب فاتحه ایله خاتمه ویریرلی . صکره
پرشا کردینه حضار مواجهه سنده شونصیحتی ویریر : « — ای اوغول ، اول
حرامه باقه . یلان سویلمه . حرام یه ، حرام کیمه ، حرام ایچمه . نان ونمکه اهاات
ایته . حقوق کسب ایتدیکک پیرله چشم حقارتله نظرایته . اولولرک اوکنده
کیتمه . صابر اول . حول اول . قومادینک یره ال اوزاتمه . امانته خیانت ایته .
فقرایله قناعت ایله . » دها بوکا مائل برچوق مؤثر سوزلر سویلیوب صوکره
بوسوزلر شاکردک قولاغنه کویپه اولسون ایچون قولاغنی چکدرک بوینه برسله
اورر ، « ای اوغول ! غافل اوله کوزکی آج . کون اخشاملیدر » دیه رک سوزده
ختم ووروب « فاتحه ! » دیر .

استادک بوفرزند شاکردینک بلینه باغلادینی شددن غیری برشد دها
واردرکه حریر و قطنی وصف هر نه کونه یشتمال اولورسنه اولسون استاد
فرزندینک صاغ قوالتوغنی البته یاخود سیفی یاخود هائل بانغی ، یاخود قوس طرزی
قوشادیر . بو طرز لک هر برینک اهالی یاننده برر معالری واردر . تا که او
فرزندکی کورنلر پیر پرور اولمش ایدوکنی بیله لر . فرزند بو کمر لاله میان بسته
اولدقدن صوکره حمله حضار بر آغزند « یوری الله دستکیرک اوله پوستک

اما بواهل طریقتک و اهل شریعتک قانون و قاعده لری و سؤاللری واردر
 اول سؤاللرک جوابنه قادر اولمیان یولنی ، ارکاننی پاک ایده ممشدر . کار کسب
 ایتمسه کاری حرامدر . مرد میدان اولان بریر برور کرکدر خود پرور اولان
 انائیدر . الحاصل جمیع اصنافک و اهل شریعت و اهل طریقت و اهل معرفت
 و اهل حقیقت یولی و ارکاننی و علومی حضرت رسالته منتهی اولور . آندن
 جبریل امینه آندن جناب کبریاه واصل اولور . اما ارکان رسول الله بودرکه
 بریکمسه طریقتده صاحب عیار اولدوقده جمیع پیرلر بریره کلوب جزئی ، کلی
 نه ایسه لقمه رضا پیشلوب ارشاد ایدیله جک شا کردی میدان محبتده ، حصار
 مجلس مواجهه سنده امتحانه یعنی یولنی ، ارکاننی سؤاله باشلارلر . بوسؤاله
 جواب ویریر و کندی اختراعندن برمصنعی بنا ایدر ویا اوراد واذکارنده
 یاخود علم حفظده ابن کثیر و سبعة و عشره و تقریب قرائتلرینی تکمیل ایدوب
 جاری حافظ اولورسه و الحاصل طوتدینی طریقتده یدطولی صاحبی اولدینی
 تصدیق قنورسه جمله اختیارلر صاحب پوست اولسنی روا کورلر . یوق
 اکر نا کامل ایسه جمله پیرلر حق سویلیوب ارنلرک بیک برکونه دکن خدمتی
 تام ایدوب تکاپو ایله پوتنه معرفتده قال اولوب خالص العیار اولنجه یه دکن
 ایفا ایدرلر .

شا کردی نه طریق ایله میدان محبتده کتورلر آنی بیان ایدر : اولاول
 طریقت نقیبی شا کردک صاغ انی کندی صول الله آلوب حاضر عشاقک
 حضورندن کچیره رک سجاده نشین اولان پیر عزیزک اوکنه کتوروب
 « السلام علیکم یا اهل الشریعة » دیر . پیرده « علیکم السلام یا اهل
 الطریقة و المعرفة و الحقیقة » دیوب درت قپو سلاملرینی ایفا ایدرلر . صوکره
 شا کرد « بسم الله الرحمن الرحیم » دیوب صاغ انی شدک باشی آلتنه
 کوبکی یاننده کی کمر بندی اوزرینه قویوب « السلام علیک یا عارف بالله »
 دیر کیری کیری تاقویوه واروب درت قپو سلامنی ووروب یه طورر . جمله حضار
 مجلس اولان پیران « وعلیک السلام یا طالب المعرفة وعلیک السلام یا عارف بالله
 کامل العیار » دیوب شا کردک صاغ طرفنده نقیب ، صول طرفنده جاوش

جناب جبريلہ بونہ در؟ ديه صورمش اوده جواب ويرماش . ديركن اذن الهى تعلق ايدرك اول قصرى آچدى . حضرت پيغمبر ايجننده كى حله ي كيوپ بلا واسطه حضور خدای پر نوره واره رقيبك برگات ايتدى . بعد المعراج حضرت رسول عليه السلام اول حله ي برابرجه كتوروب اصحاب كرام مواجھه سنده ابا بكر و حضرت عمر و عثمان رضی اللہ عنہم دخى تبركاً برر برر كيديره رك باقدى . صوكره صردسيه حضرت على و حسن و حسين و زهرا يه دخى كيديره رك ﴿ هذا لباس اهل بيتى و آل عبا ﴾ بيورديلر . در حال جبرائيل عليه السلام طرف الھيدن ﴿ انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهركم تطهيراً ﴾ آيتى كتوردى . صوكره حضرت پيغمبر صلى الله تعالى عليه وسلم « يا على ، سن بندن نصل جهان فقرى قبول ايدوب امرمه بيعت ايتدكسه ، بنم حضور مده كندكده سكا تابع اولانلره بيعت و يروب صاحب سجاده ايله » ديودستور و يردى . در حال حضرت على اون يدى ركعت نماز حاجت قيلول حضرت حضورنده اون يدى كيمسه نك بانى قوشادوب يشواى طريق ايتدى . ايسته او جمله دن اولان سلمان فارسى ، انس بن مالك حضرت ايتده اوزمانلر حضرت رسولك مصاحب دائمىسى در . حضرت رسول سلمان حقتده شوييه بيورر : ﴿ منا اهل بيت درك علم الاولين و الاخرين وان الجنة تنساق الى سلمان فى كل يوم و ليلة خمس مرات ﴾ جناب سلمان اختيار اولدقلىر حالده (مداين) ده مرحوم اولديلر .

ايكنجيسى : عمر و بن امية ضميرنك بانى باغلادى . بو حضرت رسولك بيكى ايدى . شاطرلرك پيريدر . (حمص) ده مدفوندر . اوچنجيسى : بلال حبشيناك بانى باغلادى . بلال مؤذنلرك پيريدر . شامده قيون قپوسنك ايج يوزنده مدفوندر . انشالله حضرت علينك حضور رسولده كمرسته ايتديكى اون يدى قدر پيرلر اشاغيده اهل صنايع صره سنده ذكر و تعداد اولنه جقدر .

يئنده (حضرت اويس القرنى) دوه جيلرك پيرى اولمشدر . امانه اويس حضرت رسولى ، نهده فخر كائناات آنى كورمشدر .

کلیدی ، ایچریسی ، طیشاروسی ، بقاسی ، کالی نه در ؟ دینلره جواب : اول خرقه نك ایمانی ستارلقدر . قبله سی پیردر ، غسلی ترك ماسوادر ، نمازی آریلقدر . فرضی ترك آرزوی سوادر ، جانی ارادتدر ، کلیدی تکیردر ، کالی هرشیده طوغریاقدردر ، یکلری درویشلك حاصل ایتمکدر . طشره سی مشاهده در ، ایچریسی نوردر ، بقاسی رازدر . سورسه لر : ابتدا خرقه کیمدن قالدی ؟ جواب : حضرت آدمه جناب باری نفع روح بیوردقدنصکره جبریل امین ایله تاج وحله کوندروب جوارینه دعوت ایتدی . آدم حضور حقه خرقه ایله مستور واردی . یدی یوز ییل ، برروایتده آخرت کونیه یدی کون ساکن اولوب زینه نزول ایدرکن انجیر پیراغی اوزره شدباغلا یوب بعده شیث نبی بزطوقیوب خرقه ایدوب کیدی . ایشته خرقه بورادن قالدی . انکچون جمله انیا واولیا خرقه یه ولقمه یه محتاجدر .

امام جعفر بیورر خرقه نك اتکی شریعتدر ، طریقی حقیقتدر . یاقه سنده یاصبور یاشکور یا کریم یارحیم یازلمشدر . اتکنده یا واحد یا احد یافر د یاصمد یازیلیدر . بدننده یا واسع یا حایم یا قریب یا مجیب السائلین محرردر . وخرقه نك کنیدیسی عارفلر نشانه سیدرکه مخزن اسراردر . سورسه لر : خرقه نه یر ؟ جواب : سوزن جکر سوز یر . یعنی درونی دائما آدوانین ایله یا نعلق حاصل ایدر . دیسه لر : نه اورتنور ! جواب : توکل حق اورتنور . سورسه لر خرقه نك ارککی ویدیسی نه در ؟ جواب : ارککی طهارتدر . دیشی سی پیر حضورینه پاک وارمقدر . خرقه نك علامتی صاحب سلوک اولان اهل سنت و الجماعت کیسه لرک کیدیکی خرقه لردر . « خیر الثیاب القصیر » حدیثی اوزره یکی قصه ایلملیدرکه مفهومی « الیمی علائق دنیویه دن چکدم » دیمکدر . واتکنی قصه ایتمک معناده : یاغمی دنیادن وحرامدن چکدم « دیمکدر . پاره پاره یمالی خرقه پشمینه کیمک دلریشاک ، واحشامدن کچدم دیمک علامتیدر . نیجه یوز بیک نکنده لی ادهمی خرقه کسوب نمدیوش اولمق ایمان واسلام واعتقاد ومذهبه حبل متینه یاپشدم دیمکدر . خرقه عن اصل رسول میندن قالمشدر . لیله معراجده حضرت فخر کائنات آق اینجودن بر حجره کوروب

دیر خم کونندہ حضرت علی ایہہ قرنداش اولدی آنلردن قالدی . دردینجی غار کونی حضرت ابابکر الصدیق رضی اللہ عنہ ایہہ قرنداش اولدی . آنلردن قالدی . سورسہ لر : صاحب طریقہ آر اسندہ جمعیت کونلری حلوا جفنه ، تکہ وشد نہ در ؟ جواب جبرائیل علیہ السلام حضرت آدمہ جنتدہ کی ملائکہ مقریندن ہدایا کتوردی کہ حلوا ، اما جبریل امینک کندی ہدایاسی یوقفہ لواشہ اتمکی وبغدای ایدی . وجنتدن حضرت آدم علیہ السلامہ مصاحبہ ایتہ سیچون طوطی وقومری قوشلری کتوردی . حضرت حوایہ قیرلانغج وکوکرجین وطاوس قوشلری کتوردی اکا « سند » دیرلر . قیرلانغج قوشلری حوانک یانندن اوچہ رق دنیاہی طولاشہ رق ہندستانہ قریب (سرندیب) جزیرہ سنہ قدر کیدوب حضرت آدمی بولور ، صقالندن برقاچ تیل آلہرق حضرت حوایہ ، وحضرت حوانک کیسولرندن برقاچ تیلی آیرہرق جناب آدمہ کتورلردی . ایشته آدم وحوایہ بوقیرلانغج لر واسطہ سیلہ بربریہ ذی الحجۃ شریفہ نک اونجی کونی (جبل عرفات) دہ کوروشوب اوپوشوب مجاہمت ایتدکار یچون اول طاغہ (جبل عرفہ) دیرلر . ایشته تا اوزماندنبری قیرلانغج انسانہ انیس وھمجوار اولوب قاچمنز دیرلر . اکر سورسہ لر : درت سلامت قوسی نہ در ؟ جواب : شریعت . طریقت ، حقیقت ، معرفت قبولریدر . سورسہ لر : احکاملری نہ در ؟ جواب : شریعت ، ظاہراً وباطناً شرع رسول مینہ تابع اولمقدر . طریقت ، دین وایمانی کوزلجہ بیلوب مسلم اولمقدر . حقیقت جمیع ماسوی اللہدن میرا اولمقدر . معرفت ، مشہور معرفت اللہ درکہ (من عرف نفسه فقد عرف ربه) مضمونی اوزرہ کندی نفسندہ کی اکیسکلکی بیلوب کندی عجز وخالقی اقتدار کامل ایہہ متصف طایمقدر .

من بیانات امام جعفر الصادق

خرقہ فقر نہ در ؟ خرقہ نک ایمانی ، قبلہ سی ، غسلی ، وارلنی ، باغلامسی

قالدی دینیه . برنجی : آدم صفی درکه امر حقه بغدای دانه سندن اکل ایتمامکه عهد ایتدی . عهدی ضدی جوار رحمتدن دور اولدی . ایکنجی : حضرت ابراهیم علیه السلام درکه امر حقه کعبه نی یاتغه عهد ایدوب عهده وفا ایتدیکچون خلیل الله اولدی . اوچنجی : حضرت محمد علیه السلام درکه ابتدا چاریار کزینه عهدوميثاق ویردی . اما شد مکمل اوندر : شد اول آدم صفی علیه السلام جتندن چیقیدینی محله جناب حقدن وملائکه کرامدن حجاب ایدوب عورت یرینه انجیر پاراغیاه ستر شد ایتدی . ایکنجی شد : ابراهیم خلیل نبی علیه السلام کعبه بنا ایدرکن شد قوشاندی . اوچنجی شد : حضرت نوح نبی علیه السلام کمی بنا ایدرکن قوشاندی . دردنجی شد : لیله معراجده حضرت رسالت علیه السلام قوشاندی . بشنجی شد : ابابکر الصدیق رضی الله تعالی عنه قوشاندی . التنجی شد : حضرت عمر رضی الله تعالی عنه قوشاندی . یدنجی شد : حضرت عثمان رضی الله عنه قوشاندی . سکزنجی شد : حضرت علی رضی الله عنه قوشاندی . طقوزنجی شد : حضرت حمزه رضی الله عنه قوشاندی . اونجی شد : حضرت خالد بن ولید رضی الله عنه قوشاندی . حضرت رسالتدن بونلر مأذون اولوب صاحب سجاده برر پیر پرور اولدیلر . حضرت علی کرم الله وجهه دخی حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلمک حضور سعادت لرنده سلمان فارسی رضی الله عنه و عمر رضی الله عنه امیه ضمیری به ومؤذنلر پیری پیرمز بلال حبشی رضی الله عنه ونجه کیمسه لره دخی شد قوشادوب جمله سی حضرت علی کرم الله وجهه دن جهات فقرینی قبول ایتدیلر . وسلمان فارسی حضرت تلمری حضرت رسول صلی الله تعالی علیه وسلم حضورنده یدی کیمسه قوشادوب آنلری دخی صاحب پیشوا قیلدیلر . اکر صورسه لر : « شدک معناسی نه در ؟ » دیه لرکه : شیطان نفس ایله دائمًا مجاهده ایدوب شیطانک وسوسه سنه مخالفت ایله فساد ایتماکدر . صورسه لرکه : طریق قرنداشی نه دیمک وابتدا قرنداش طوتمق کیمدن قالدی ؟ جواب : اولاحضرت آدم علیه السلام جبرائیل علیه السلام ایله ابتدا قرنداش اولدیلر ، آنلردن قالدی . ایکنجیسی ابراهیم نبی علیه السلام ایله جبریلدن قالدی . اوچنجی حضرت محمد

حضرت جبریل « یارسول اللہ ربک سکا سلام ایتدی . براقہ بنوب و بو جنت حریری شدی کمرینہ قوشانوب حجابندن مستور اولوب بنم عرش و کرسیمی ، لوح و قلمی ، قات قات جتیمی مو اون سکنز بیک عالمی سیر ایلوب جمال باکلمی مشاهده ایتسون بیوردی » دیه سلام و اوامر الہیہی بر بر فخر رسل افدمزہ بیان ایلدی . و حضرت رسولک بلینہ برشد قوشاتدیکم پشمال مثال برجنت حریری ایدی . آنکچون اهل صنایع بلرینہ برشد پشمال قوشانورلر . بوسیله مستور اولوب هرشیده مکمل اولورلر . اول کیجه حضرت رسالتپناه اون سکنز بیک عالمی تماشا ایدوب (قاب قوسین اودنی) مرتبه سنہ واردی . جناب حقک جمالن مشاهده ایدوب بیک برکات ایتدی . حضرت رسالت جناب باری یه قریب اولوب بعضیلر یتمش بیک کلمات ایتدی دیرلر . ینہ اول کیجه خانہ سنہ کلوب جامہ خواہن اسی بولدیلر . بو معجزه رسول اکرم داستان دوستان اولدقدنصرکہ حضرت رسالت مکہ منکرلری ایلہ حسن زندکانی ایدہ میوب اخراول رحمة للعالمین ترک وطن اصلی ایدوب مهاجرین ایلہ معاً بافرمان جناب رب العزتہ مدینہ منورہ یه هجرت ایلدی . مدینہده متوطن اولدقلرینک ایکنجی ییلندہ صیام فرض قیلنوب قبلہ قدسدن مکہ یه تحویل اولندی . اول سنہ اهل طریق اولق ایچون حضرت ابابکر الصدیق حضرت رسالتدن جهان فقری قبول ایلوب بیعت ایتدکده طریق نقشبند سر چشمه سی اولدی . اندن حضرت عمر شد باغلیوب بیعت ایدوب سرچشمه سپاہ عزبان اولدی . اندن حضرت عثمان بیعت ایدوب طریق واحدی پیشواسی اولدی . اندن حضرت علی بیعت ایدوب سرچشمه امامان طریق خلوتی اولدی . و بو چاریاره بیعت ویررکن دست بردست اولوب (ان الذین یبایعونک انما یبایعون اللہ یدالله فوق ایدیهم . . .) آیت جلیله سنی تلاوت بیوردی . و چاریارکیزین حضراتی دخی دست بوس ایدرلر دی . بو وجهله هربری درت وزیر مقامندہ صاحب سجاده و صاحب شد اولدیلر . بیعت عهد و پیماندر . هرکیم که عهد و پیمان و صاحب شد اولمیه صاحب طریق اوله مز . اکر صورارلر سه عهد کیمدن قالدی ؟ جواب اوچ مرسلدن

رمال ایدی . (حضرت لقمان) حکیم ایدی . (حضرت یونس) صیاد ماهی ایدی . (حضرت عیسی) سیاح عالم ، مجرد ایدی . صکره حضرت خاتم الانبیا (محمدالمصطفی) افدیمز کلوب خدیجه کبرانک مالیه شام قربنده بصری شهرینه وغیری بلده لره واروب تجارت ایدرلردی . ومجاهد فی سبیل الله ایدیکم (وجاهدوا فی سبیل الله . . . .) آیت کریمه سی مقتضای شریفه غزا ایدرلردی . بالذات کندولری (علیه السلام) یکرمی سکنز غزا ایتمشلردر . بالاده تحریر اولنان پیغمبران عظام صلوات الله علی نبینا وعلیهم حضرت تلرینک هربری فرمان عزت ایه برر معرفت صاحب اولمشلردی . جمله سنه حضرت جبریل امین تعلیم ایدرلردی . بنی آدمک جمله سنه معرفت اشبو انبیای کرامدن شایع اولمشدر . وهربری بر معرفت وبر صنعتک پیریدر . هر معجزه ایه نیجه یوز صنعت ایجاد ایدرلردی .

اما رسول کبریا وشفیع روز جزا ، محمدالمصطفی افدمز زمان سعادت لرنده جهانه ولوله ویروب مهاجرین وانصار وارباب صفه دن مرکب نیجه صحابه کرامه مالک اولوب اطراف ممالکی یم ورعب ودهشت ایچنده براقه رق عسکر دریا مثال ایه طرف طرف فتوحانلردن صکره امت محمد دونوب هر درلوعبادات وطاقاته مجاهده کبری ایدرلردی .

فتوتنامه حضرت رسول با امر خدای رب العزة بواسطه جبریل امین بمشورت چاریار کزین رضوان الله علیهم اجمعین

اخوان باسفایه شویله معلوم اوله کیم حضرت رسالت پناه الی بر یاشنده ایکن مکه ده امهانی خانه سنده جناب حق طرفندن دعوت اولنوب سعادتله قدس شریفه قدم با صدقلری دم حضرت جبریه فرمان اولوب رفرف نام بر جنت (برانغی - براتی) کتیروب حضرت رسالت ایه حضرت جبریل طوتشوب قونداش اولدیله .

افندمز حضرت تری روی زمینہ کتیروب امتیلہ دنیایی مزین ومنور ایدہ .
 بو حکمتہ مبنی دانہ کندیم بہانہ سیلہ حضرت آدم صفی نی ادیم ارضہ کتیروب
 اجل موعودی نہایتہ قدر قوت لایموت ایچون دھقانی کارین یعنی اکنجیلک
 صنعتین جبریل امین واسطہ سیلہ کندوسنہ تعلیم ایتدی . آدم صفی صاغ اولدینی
 مدت اکنجیلک ایلہ اوغراشدی بعدہ جناب باری سائر انبیایہ دخی بررکار
 فرمان ایلدی .

انبیای عظام افندیلریمزک صنایعی

(حضرت آدم صفی) بیان اولدینی اوزرہ اکنیچی وزراعدر ، (حضرت
 شیث) غزاز وحلاج ایدی . (حضرت آدریس) یازیچی ، تری ایدی .
 (حضرت نوح) نجار ایدی . (حضرت ہود) تجار ایدی . (حضرت
 صالح) شتربان ایدی . (حضرت ابراہیم) حلبدہ سودجی ایدی . بعدہ امر
 حق ایلہ کعبہ مکرمہ نی یاپمغہ مأمور اولدینی جہتلہ بنا اولدی . (حضرت
 اسماعیل) قصاب یعنی اوجی ایدی . (حضرت اسحاق) راعی ایدی .
 (حضرت یعقوب) اهل ورع ایدی . (حضرت یوسف) صبح و مسائی
 بیلیمک ایچون زنداندہ ساعت یاپاردی . بعدہ ملک اولدی . (حضرت ایوب)
 صابر ایدی . (حضرت شعیب) عابد ایدی . (حضرت موسی کلیم) راعی
 ایدی . (حضرت ہارون) وزیر ایدی . (حضرت ذوالکفل) خباز
 یعنی اتمکچی - اتمکچی ایدی . (حضرت لوط) مورخ عالم ایدی . (حضرت
 عزیز) باغبان ایدی . (حضرت اشمویل) ترجمان ایدی . (حضرت الیاس)
 نساج یعنی جولخہ ایدی . (حضرت داود) دراع ایدی . یعنی جنک آتی
 ایچون جبہ یاپاردی . (حضرت سلیمان) خورما (پیراغندن - یپراغندن)
 زنبیل باف ، خلیفہ و امیر ایدی . (حضرت زکریا) زاہد ایدی . (حضرت
 یحیی) معمد ایدی . (حضرت ارمیا) جراح ایدی . (حضرت دانیال)

(آق بابا سلطان مسیره سی) بیاض کراز، کستانه موسملرنده بکقوزده نیجه بیک آرابه لر ایله اخوان باصفا اهل و عیال لرینی آق بابا کوینه کوتوروب ایکی اوج آی قدر آنده کستانه فصلنی چیقار لر . استانبول دن قایق ایله بر کونلک مسافه در . یوز خانه لی ، بر جواهر محرابلی جامعلی ، یکر می دکانلی ، بر حماملی معمور قریه در . آق بابا تکیه سی آبادان تکیه در . بعض یاران آنده مکک ایدر . زیارتگاه آق بابا مشهور در .

(مسیره آل بهادر) ، (مسیره دره سکی) ، (تفرجگاه عالم طانغی) نتیجه مرام بالاده تحریر اولنان تفرجگاه و بیچئه سلاطینلری اعیان و اشراف و وزرا یایلرینک آب و هواسی و طور بنالری و عبرت ما قاعه لری و بر چوق اوصاف لری منظور من اولدینی وجه اوزره تحریر اولنسه بر طومار دراز اولور اما حمد خدا بو عبد ضعیفک عقل قاصری اوزره علی قدر الامکان بلده طیبه نك عبرت ما آثاری ، بانیلری ، فاتح لری ، جمله مشهور عمارت ، سائر خیرات و حسناتی ودها بر چوق شیلری تحریر ایلدک . آنجق شهره زینت و یرن جمیع دکا کین و اهل حرف قالمش ایدی . انشاء الله تعالی معلوم مز اولدینی مرتبه قانون سلیمان خان اوزره بر مقدار آندن ده بحث ایدم .

(الکاسب حبیب الله) مضمونی اوزره استانبول ایجره تجار ،

نجار ، اهل معارف ، دها کونا کون شغل ایله مشغول

اولان ذاتلری بیان ایدر

اولا جناب عزت اشرف مخلوقات اولان بالجمه بنی آدمک پدر لری بولنان آدم صلی اللهی خالق ایلدی . جوارینه لایق کوروب جنت مأوا سنه قویدی . اول خالق الظلمات والنور مدبر کل الامور اولان جناب رب الفلق حضرتلرینک ارادت ازلیه سی بو ایمش کیم خاتم الانبیاسی اولان رسول الثقلین ، نبی الحرمین ، منمخر موجودات ، اشرف مخلوقات ، علیه افضل الصلوات و ازکی التحیات

چقارسہ مژدہ سنی آلیر ویرلر . فقط بومسیردیہ ہرکس کیدہ میوب برخیلی خیال کیدوب تفرج ایدرلر .

(مسیرہ ماندرہ سلیم خان) سلیم خان اول مصری فتح ایتدکدہ فیل قدر بلدی صاری ، قیرمزی ، دارغیل ، کونا کون آجہ صغیرلر کتوروب بو طاغہ قومشدر . حالا یکی سرایدہ اودون چکن عربہ صغیرلری آنلردندر . نیجہ بیک صغیر توردمشدر . بونلری محافظ خدام عجمیلر ایکیزی متجاوزدر . وھر صغیر سوروسنک بشر اونر صامصونلری واردرکہ ہربری بر ارسلانہ بکزر کوپکلردر . ہربر صغیرک براسمی وار . قرقر اللیشر اوقہ قدر سود ویرلر . بو آستانہ دخی مسافرہ غایت رعایت ایدرلر .

(صیدکاه تر قوس کولی) شاہین پلایان ایلہ کولدن قاز واوردک صید اولتور .

(کیتہلی قریہ سی مسیرہ سی) (تورک اشہ قریہ سی مسیرہ سی) الحاصل بو استانبولک غربندہ یتیم پارہ معمور و آبادان اورمانلی ، آوکاھلی ، باغلی ، بئچہلی قریہلر وارکہ ہربری بررقبہ مثال جامعلی ، چارشولی مسیرہ لردر . (چکمجہ کوللری مسیرہ سی) استانبولدہ بی قید اولان یازانلر قایتلر ایلہ بو چکمجہ کوللرینہ کلوب « پسی » بالئی شکار ایدرلر . تروتازہ ایکن ترہ یاغیلہ قیزاردوب تناول ایدرلر . ربیع مسکوندہ بوبالغک نظیری یوقدر . یصی . مدور ، بیاض ، کوچک برروقہ آغیراغندہ بزماندہ رب الغزترکہ اصلا بالقی رایجہ سی حس اولتماز . فقط مبارک حیوان آز اولور . « مورینہ بالئی » دخی بش اون ییلدہ برویا ایکی دانہ بولتور . بوبالقی طونہ نہرنده چوق اولور . (اوق میدانی مسیرہ سی) بو اوق میدانندہ استسقا دعاسیچون برکارگیر صفہ اوزرنده برمر مر منبر واردرکہ سلطان مراد رباع بناسیدر . برتیر انداز تکبہ سی بولتوب جملہ اہل حرف آندہ تفرج ایدرلر . بالادہ تاریخیلہ اوصافی مسطوردر .

بو محلدہ یتیم عدد مسیرہ قرہ دکر بوغازینہ وارنجہ مدح اولنمشدر . شمدی صرہ اناتولی طرفہ کلدی .

بوحمم کل کلاستان ایجره واقع اولوب عندلیبانک آشیانلرنده پچه لرینه غدا ووردکاری درون حمامدن تماشاییدیاپر. بوباغک طشره سنده بیکلرجه درخت بالا واردر. سایه لرنده جمله عشاقان جلوه لنوب کسب طراوت ایدرلر.

(مسیره جندرجه کویی) صاحب انشا جندرجه جی زاده بولده ده حاصل اولمغله بونام ایله یاد اولنیور. ایکویز خانه لی، برجاه علی، برحاملی تفرجگاهدر. و آب وهواسی لطیف و نیجه سایه دار چنارلری بولنیور برالاه زاردر.

(تفرجگاه چای بائی) بوچای کاغذ خانه یه جریان ایدن نهرک باشیدر. نهایت لذیذ آب رقیقدر. بومخلده نیجه چمنزار صفهلر واردر. مخفیجه مصاحبت ایتمک مراد ایدن اهل عرض طائفه سی آتلا، آرابهلر ایله کلوب بونده کی درختلر سایه سنده عیش ونوش ایدرلر. علی بک نهریده بکذلک بویله جهدر.

(صوکمرلری مسیره سی) سایمان خان اون بیک کیسه خرج ایدوب بومخلدن استانبوله بیک کوز جسرلر ایله آب نابدن نشان ویریر صوکتور. تمشدرکه مقدور بشر دکلدز. بعض کمرلر برطاغدن دیکر طاغه آتمش اوچرقات افلاکه سر چکمش کهکشانش آسا کمرلردرکه واجب السیردر.

(تفرجگاه سلطان عثمان حوضی) صوکمرلری مسیره سی قربنده عشرأ فی عشر برحوض عظیمدر. برچوق طاغ و باغلردن بومخله صولر جمع اولوب کمرلره توزیع ایدیلیر. وکمرلره نکهبان اوچ پازه معمور قرا واردرکه سیل رحمت طاغلردن خار و خاشاک کی بو حوضه ادخال ایلدکده اول قرا خلقی تطهیر ایدرلر. بوکمرلرک جوانب اربعه سنده کی قورولر معمور و آباداندر. جمله عشاقان آنده ذوق و صفا ایدرلر. برعجیب و غریب خیاباندرکه مدخنده لسان قاصدرر.

(استرانجه طاغلری مسیره سی) براوجی آلمان طاغلرنده نهایت بولور چنککستاندر. براوطه بیکچری آوجیلری واردر بر آستانه بکتاشیان دخی واردرکه جمله خداملری جان و باش ایله خدمت ایدرلر. بونلر قره جه و طبله لی اولایوب پادشاه ایچون بصدیرمه یاپارلر. قره دکیز بوغازینی ده حفظ و حراست ایدرلر. استانبولدن فرار ایدن قول و قراوشلری قید و بند ایدوب صاحبی

شاگرد اولوب زرکر اولمشدی . آنک ایچون هنکام خلافتده سقا چشمه‌سی
 قربنده قیوجیلر کارخانه‌سی بنا ایتدیرمشدر . قیوجیلر خلیفه‌لرندن ابتدا
 اون ایکی مستعد خلیفه پادشاه عظیم الشانک ، صکره شیخ الاسلامک ، صکره
 سائر وزرای عظامک دست شریفلرینی بوس ایدرلر . صکره سر زرکرانک
 وشيخک وفقینک ودهابعض پیرلرک صره‌سیله اللرینی اوپرلر . صکره قیوجی
 باشی جواهرله مرصع پیش تخته و دیویت ورخت . قیاج ، غدره مثللو
 هدایرلی بارکاه سلطانیه تقدیم ایدر . الحاصل بوکاغد خانه وادیسنده بش
 التی بیک خیمه وخرکاه قوریلوب اوراسی بویکرمی کون انناسنده آدم دریاسی
 کسیلور . سراجلر اصنافی دخی بونلر کبی یکرمی سنهده برتفرج ایدرلر . اما
 هرسنه شعبان اینک غره‌سندن آخرینه دکین استانبولایلر رمضان شریفک
 تقریبی سبیلله اول ماه شریفی استقبال ایچون بوکاغد خانه قضا‌سنه خیمه‌لر
 قوروب تمام برآی (شب بوک) نامیله ذوق وصفا ایدرلر .

کاغد خانهده ایکیوز قدر باشلی اولر واردر . دایه خاتونک برده جامع
 شریفی واردر . برلطیف همای ، یکرمی قدر دکانی واردر . کفره زماننده
 بوراده کاغد اعمالنه مخصوص ، کارکیر قیبه‌لرله مینی (کاغد خانه) وارمش .
 حالاصو طولابلرینک بری دایه خانون جامعنک آلتنده‌نمایاندر خراب ایسهده
 سهل اعمار ایله برابرود خانه اولسی ممکندر . وبوحاجده نهر زلالک ایکی طرفنده
 باخشب جسرده وارنجه منته چنارلر وارکه هربری افلاکه سیر چکمش .
 (تکیه قلندر خانه هندیان) سلطان ابراهیم خان ابراهیم ادیم کبی صاحب
 تاج اولدیفندن باقیه‌رزق فقرار ایله چوق کرده بوتکیهده طعام تناول ایتشدر .
 (مسیره باغچه امیر کونه) مراد خان رابع روانی فتح ایدوب روان
 خانی بولنان (میر کونه یوسف خانی) استانبوله کتیروب بوجای چنزارده
 بریغچه انشا ایدرک امیر کونه خانه احسان ایلدی . ابراهیم خانک جلوسنده
 عاقبت اندیش قره مصطفی پاشا « احتمالکه عجمه فرار ایدر » دیه میر کونه
 خانی تتل ایلدی . صکره بویغچهده پادشاهلره مخصوص اولدی . جمله بناسی
 طرز عجم اوزره طرح اولنوب درت دیواری بللوردن برده همای وار .

صحتی ایدرلر. یوجای سرورده براوطه عجمی اوغلانلیله برعجمی چورباجیسی حکومت ایدر وباروت خانه اوزره خدمت ایدرلر. (درستایش باروت خانه) بایزیدخان انشا ایتمشدر. بعده سلیمان خان کارگیر بنا ایدوب اوزرینه قورشون قابلاتمشدر. اما کارگیر قبه دکدر. جبه خانه اوجاغندن باروتچی باشیسی، کتخداسی، چاوشلری وایکیوز نفری واردر. یوکارخانهده یوز عدد طونج هوانلر واردر که هر بری اونر قطار کلودر. ودرلو، درلو چرخلری اولوب کورمکه محتاج عجیبه لدر. نهر اوزرنده چرخلری و طولایلری اولوب نهرک بندلرینی آچوب طولایلر دوران ایتدکجه ایچروده چرخلر دونر. قرق، اللیشرقیه دمیردستلر ضرب ایدر، هوانلر ایچره بارودی دوکوب جمله خداملر اناجلر ایله باروتی قارشیدریرلر. الله کوسترمسون، دمیرال هوانه طوقورسه آتش چیقوب جمله خداملری طیر ابابیل کبی هوایه بران ایتدیریر برمخاطره لی یردر. تماشاسنده حسن یوقدر. یوچرخلرک و دسته نلرک ضربندن رعده و برقه مشابه برصدا حاصل اولورکه آدمک مغزی لرزان اولور. همان عارف اولان کیک یاقادن تماشا ایدوب کاغذخانه تکیه سنده جان صحتی ایدر. چونکه بوتکیه ده عشاقانه مستحضر صفه لر، دهلیزلر، یمش اوجاقلی مطبخ وکیلار، یکریمی دکان، یرفرون، برقهوه خانه، برجامع، برچاه آب حیات واردر. وایکیوز حجره عجمی اوغلانلری مخزنلرده ساکن اولورلر. تکیه نیک بیکی. متجاوز صحن، تجره، کبجه، قازغان کبی باقر اوانیلری واردر. مراد ایدن یاران بش اون کیجه مهمان اولوب صفا ایدرلر.

(زرکران تفرجگاهی) بوکاغذخانه چنزارنده قرق سنه ده برزرکران اصنافی جمع اولوب قانون قدیم سلیمان خان اوزره یکریمی کون صحت ایدرلر. آل عثمان دیارینک بتون قیوچیلری بوتفرجه یاردم ایدرلر. اوچیوز کیسه قدر مصارف اولور. اور ایکی بیک قدر مذاهب کونا کون خلیفه و پوست نشینلری بر جمعیت کبرا تشکیل ایدرلر. بالذات پادشاه آل عثمان دخی سراپرده سلیمانسنی قوروب کلده کده قیوچی باشی به اون ایکی کیسه لک یرهدیه و یرمک قانون سلیمان خاندردر. زیرا سلیمان خان شهزادملکی عالنده طریزون شهرنده روم (قسطنطین) ه

مشهور اولان لاله کونا کون بونده حاصل اولور . لاله وقتی بومسیره نی کوره نك عقلی پریشان اولور (امیر آخور قصری مسیره سی) کاغد خانه نہری کنارندہ برچمن زاردہ خشبنا برقصر زیبادر . آل عثمان پادشاہلرینک حصانلری [۱] بورادہ چایلر . امیر اصطلب بورادہ اوتورر . ربع مسکونده نظیری نادر برنفر جکاہدر . نیجہ عظیم چنارلری واردر . بورادہ حاصل اولان عاف ترفیل ، یونجہ ، آریق ، قرہ قریک ، صاری قریک مقولہ سی چمن بردیاردہ اولماز . مکر ارضرومدہ یاسین سحرالزندہ ، موش ہامونندہ ، صوغانلی وادیلرندہ ، بیك کول اووہ لزندہ ، واندہ صلماص وترجان تیلرندہ ، دشت قیچاقدہ اولہ . براسب لاغر اوچندن اون کون ییسہ سمین وجسیم اولور .

(کاغدخانہ مسیره سی) عرب وعجم ، ہند ، یمن ، حبش سیاہلری بیندہ بیلہ لانظیر برمسیرہدر . آب و ہواسنک لطافتی فوق المطلبودر . قرہ دکز بوغازینہ قریب لوند چقتلکی نام درہ لردن جریان ایدر براب خوشکواریدہ وارکہ جملہ جامہ شویان آندہ قیص ، سروال و دستارلرین غسل ایدرلر . صابون سورمکسزین ایکنجی دفعہدہ تمیزلیر . بعض ہند تجارلری متاعلرین بوکاغد خانہ یہ کتیروب برکرہ صویہ باطیردقلری کفایت ایدر . بونہرک ایکی طرفی چنار وقواق ویدسرنکونلر ایلہ مزیندر . کیکھی ترفیل ، یونجہ ، آریق و دہا بوکبی شیلردن عبارتدر . تعطیل کونلری پرہمیہ سوار اولمش نیجہ بیك پیروجوان عاشقان صادقان بوجای مسرتہ کلوب اکلورلر . بعض جانلر نہرہ کیروب شناورک ایدرلر . ایکی طرفدہ اولان درختارک کوکلری صو ایچندہ بالق آغی شبکہسنہ دونمشدر . بعض جانلرک ایاغنہ اول کوکلر کیوب «ہای بنی دکز مالکسی طوتدی» دیہ فریاد و فغان ایدوب خوفندن غرق اولور . غایت احتراز لازمدر . ونیجہ بیك دلبران مقشر بادام کل پنپہ مثال وجود نازینلرین نیل کون ابریشیم فوطہ لہ صاروب ماہیار کبی غواصلق ، ایدرلر . ساز و سوزک حدی ، یاپانی یوقدر . حسین بیقرا

[۱] الحصان بالکسر ارکک آت جمی حصن کلور . اختری کبیری

بازیدخان بناسی . (داود پاشا بئچه سی) ، (سلیوری باغچه سی) ، (حرامی دزه سی باغچه سی) ، (اسکندر چای بئچه سی) بناء سلیمان خان کار معمارستان (دوله بئچه) ، (بیوک دره قوروسی) ، اناطولی جانبنده (طوقات بئچه سی) (سلطانیه بئچه سی) ، (چبوقلی بئچه سی) ، (قندیلی بئچه سی) بناء سلیمان خان کار معمار سنان ، (اصطاوروز بئچه سی) ، (اسکدار بئچه سی) بناء معمارسنان ، (چامایجه بئچه سی) محمدخان رابع طرفدن بنا اولمشدر . (فتر بئچه سی) معمار سنان بناسی ، (حیدر پاشا بئچه سی) بناء سلیمان خان کار معمارسنان . جمله سی قرق عدده بالغ اولور ایسه ده معلومز اولان وافواه ناسده مشهور بولنان بونلدر . هر برنده یوزر ، ایکیشر یوز باغبان واردر . ایچارنده خنکار آخورلری اولوب هر برنده برر طاوله کچیلان باغلیدر .

استانبول درون و اطرافنده خاص و عام ایچون بی تکلف هر کسک تفرج ایده بیله چکی مسیره و تفرجگاهلری — اولا استانبول ایچره تماشاکاه اولان (آت میدانی ، اغا چایری ، یکی باغچه ، باروت خانه ، وفا ، بایدید ولی ، سلیمانیه ، ابوالفتح ، آت بازاری ، عربه جیلر ، سلیمیه ، قدرغه لیمانی ، شهزاده ، یدی قله ، والده جامی ، آیاصوفیه) میدانلری و (لانتقه بوچاق ، لانه زار) باغلری و (امین اوکی ، اودون قپوسی ، آایزمه قپوسی ، بیوک آایزمه اسکله سی ایوب انصاری قپوسی ، قوم قپو ، لانتقه قپوسی) میدانلری و (لانتقه دکزی حمای) و (صاماتیا ، داود پاشا قپوسی) میدانلری واردر که جمله استانبول دروننده در . استانبول خارچنده سلیوری قپوسندن طشره (سلیمان صحراسی) برچمنزار یرده آب حیات آقار برچشمه سی و برقصر عالیسی وار . (یکی قپو مولوی خانه تکیه سی مسیره سی) تماشاکاه بر محلدر . (بیرام پاشا ، قاسم اغا) باغلری ، طوبجیار ، اوتاجیار ، یاودود اسکله سی ، دفتر دار اسکله سی) میدانلری واردر . ، (ایوب حرمی) ، (ادریس کوشکی میدانی) ، کاغد خانه یولنده (جرید میدانی) واردر (علی بک کوی مسیره سی) برچمنزار واسع دره ایچره قرق اولی برجامعلی ، یمش سکسان قدر چنار آغاچاری ایله مزین کون کورمز بر تفرجگاهدر . (لاله زار مسیره سی) کاغدخانه لاله سی نامیله

تاریخی بودر «کفته شهانی ایدی» (منزل فی حیات الله) سنه ۱۰۳۶ فرید بحر معارف مخزن معانی برشروانی ایدی (قوکره پالی خیرالدین ایدی) حایم وسایم برذات ایدی بونلردن بشقه دهانجه بیسک وار فقط معلومنز اولان بونلردر .

قاضی کوبی عمارتی — هجرت نبویه نک سنه سنده استانبول تکوری قناطور قرال سید بطل غازینک خوفندن بوجزیره یه قلعه ، دیر عظیملر بنا ایتدیروب بی حد آدملرله اعمار ایتدی . بعده ابوالفتح حضرتلری قلعه‌سنی هدم ایدوب شهرینی دارالسعاده اغالرینه خاص احسان ایلدی . حالا سکزیوز خانه ، برحمله مسلم ، یدی محله روم کفره سیدر . اتی یوز باغدر . لب دریاده یل دکرمانلری واردر . ترزی مصطفی اغا یایسی جمله دن معموردر چارشوسی ایچنده برمناره لی مربع الشکل کیره میدلی برجاهی واردر . دارالسعاده اغالردن عثمان اغا بناسیدر . قبله قوسی اوزرنده تاریخی شودر :

نام پاك بانى خیرانه آناری تمام دیدیلر تاریخی بیل جامع عثماندر

بشقه جاهی یوقدر . برحماهی ، یوز دکانی وار . لیساننده بالنی غایت چوقدر . حمد خدا اسلام بولاک اناطولی طرفنده قواق بوغازندن بورایه قدر طقوز پاره قصبات مفید ومختصر تحریر و بیان اولندی .

استانبولاک جانب اربعه سنده پادشاهلره مخصوص باغ وبعچه‌لری

اولا سرای بروننده حضرت سلیمانک نظری تعلق ایتدیکی معبد قدیمی خاص بعچه ربع مسکونده نظیر وامثالی یوقدر سکسان بیسک باغبانی وار جمله قانون سلیمانیدرکه بشقه برعسکردر . خلیچک قارشوسنده (ترسانه باغچه‌سی) ، (قره اناج بعچه‌سی) محمد خان رابع بنا ایتشدز . (کاغذخانه ده میرکونه باغچه‌سی) مراد خان رابع بناسی . (حاقه‌لی بعچه‌سی) سلیمان خانک کار سان . (سیاوش پاشا بعچه‌سی) معماریسنان کاریدر . (فته کوی بعچه‌سی)

تکیه سی جنبنده قبر معلومده مدفوندر . (زیارت قطب الاقطاب آفاق الشیخ علی الاطلاق حضرت محمود افندی) زیارتگاه خاص و عامدر تکیه سنده مدفوندر . مونه تاریخدر . کفته ویسی :

ویسی که اولشدر لغزده بی بدل تعیین سال فوتنه تاریخدر غزل
سنه

۱۰۳۷

حکمت خدا سلطان شعرا ویسی افندی محمود افدینک معتقدلرندن اولمغله سنه نك اولنده محمود افندی فوت اولوب برقاق ماه صکره ده ویسی افندی مرحوم اولدیغندن کندوسنه ده تاریخ اولمشدر . مرحوم ومغفورله محمود افندی حضر تلی اناطولیده سیوری حصار بلده سنده سیوریلوب میدانه گلش . زمره علماومدرسینه داخل اولش . صکره لری نایب یعنی قضای نا کھانی سمته سلوک ایتمشدر . برکیجه عالم رؤیاده نیران جیحیمی سیران ایدوب خوف ودهشت ایچنده بیدار اولدیغنده جمیع ماملکنی بذل ایده رک بورسده افتاده افدینن انابه ایلمشدر . شیخ مشار الیهدن تکمل طریق ایدوب سجاده خلافته مأمور بیورلش . بعده اسکدارده بردار آلوب برخوردار اولدی . خلاصه کلام یدی پادشاه دست شریفلرینی پوس ایتمشدر . وسطان احمد خان رکابنده پیاده کیتمشدر . یوز یتمش بیک مریده ارادت ویرمشدر . اول عصرک قطعی واصل کنجینه اسرار حقیقت ، سرچشمه سرچشمان مشرب معرفت ، شمع محراب مجاهده ، چشم چراغ ارباب مشاهده ایدیلر . اوصافی حددن بیرون ، خیرات وحسناتی بیکدن افزوندر . یوز مجلد متصوفانه تألیفات ، ایات الھیاتلری واردر . هدایی تجلص ایدرلر . حمد خدا بوحقیره شرف صحبتاریله مشرف اولوق نصیب اولمشدر . وبورشیدی خرقة سی دامنیله ستر ایدوب اولاد معنویمز اولسون دیمشدر . بی حد وعظ ونصیحتلرنده بولنوب یدمبارکلرینی تقبیل ایله برمراد اولدیغ جهته افتحار ایلم . (مولانا محمد امین) بدرالدین زاده دیمکه مشهوردر . مسقط رأسی شروان زمینده (قلعه شماخی) در . اسکدارده قره جه احمد سلطان تکیه سی جوارنده آسوده اولوب سنک مزارنده

(مسیره قایش پیکاری) درخستان ایجره بر آب حیات زلالدر . (تفرج ،
 آوکاه عالم طاعی) عجائب آو عالمی اولور .
 اسماء محلات و خلتق کار و کسبی — اسکدار اهالیسی بر قاج فرقه در .
 بر فرقه سی عسکری طائفه سنک اعیان و اشرفلریدر که کونا کون اقمشه فاخره
 کیرلر . بر فرقه سی علما و صاحبدر . بر فرقه سی فقروفاقه یه قناعت ایش
 کیسودار محمود افندی فقرالریدر که حددن بیروندر . بر فرقه سی کشتیبان ،
 قایتجیاندر بر فرقه سی ده اهل صنعتدر . بوقومک البسه لری اقتدارلرینه کوره
 قیامه ، حومه ، طولمه ، فراجه در . بو خلتق اکثریسی اناطولی طرفندن
 کلمه ولسانلری ترکدر . ایچلرنده اهل دل فصیح و بلیغ وعلما و شعراسی
 وارددر . (تبریز) شهرندن کلاندرده ایسه — شهر مذکورک آب و هواسنک
 غایت لطافتندن ناشی — بر چوق کوزلرلی وارددر که اسکدارده امثالی
 یوقدر . مأ کولاتندن خاص و بیاض بیده سی و کرده سی ، تنور کبابی ،
 قیماغی ، خوره اوزومی ، قرنفالی اوزوم شربی مشهور آفاقددر .

زیارتگاه کبار اولیای عظام ، مشایخ کرام ، علماء ذوی الإحترام

(حضرت شجاع بابا) بصال غازی رفیقلرندن بیوک برذات کرامتساتدر
 باغ چپالر ایکن ییلان زهرایوب اولمشدر . شجاع باغلری ایچنده مدفوندر .
 (آسمانی دده قبری) اهل طریق بر مجاذب کیمسه ایش داتما آسمانه باقوب
 کلمات ایدر . کونا کون حالانک ظهور ایدر جکندن خبر ویرر ایش . سلیم
 خان عجمه توجه ایتدکده «یوری سلیم اسماعیلی اماملر یوانه چیلدر چیلدر
 دیمه دن قربان ایدوب غورینه وار» بیوررلر . حقیقت سلیم خان شاه اسماعیلی
 چیلدیر صحراسنده بوزوب عسکرینی دندان تیغدن کچیردکن صکره غوری
 اوزرینه کیدوب انک دخی غورینه ایزوب مصری فتح ایدر . آسمانی دده
 حضرت تلیسینک نطق درر بارلری وجود بولور . کندیلری قرهجه احمد سلطان

بر تماشاکاه و نصف جهان اوله رق کوریلور . (مسیره بیوک چاملیجه) افلاکه سرچکمش بر جبل بالانک تاذروؤ اعلاسنده تکیه بلندایدی . اوراده پادشاهمز کندیلره مخصوص « باغ جهان » نامیله بر باغچه عالی طرح ایتدیردی که اونده اولان قصره تاریخ حقیرشودر :

دیدم ای اولیا بو کاخه تاریخ مبارک اوله فصرک پادشاهم

(مسیره کوچک چاملیجه) بیوک چاملیجه دن براز اشاغیده چمن زار ، شکارگاه چنار اغاجلریله مزین بروادیدر . (تفر جگاه قلامش برونی) قاضی کوی باغلیله فنار باغچه سی آردسنده بر کورنیز ایجره بیاض ، قومصال بر بحدردر . جمله دلبران ، عشاقان صادقان آنده دکر مالک لری کبی آدم مالکه وملک لری شناورلک ایدرلر . (قاضی کوی باغلی تفر جگاهی) ، (حیدر پاشا باغی) ، (آل بهادر باغلی) ، (سجاه باغلی) ، هپ بی نظیردر . (پیاله پاشا حوضی) قیا سلطان باغچه سنده دریایه ناظر بر پشته اوزره بر قصر تختانی ، بر حوض عظیمی وارکه ایچنده قایغی ومفرت ماهیلری واردر .

(سیرانگاه طوغانچیلر میدانی) سلاطین اسکداره کوچدکارنده جمله طوغان باز بورایه کوچرلر بر عظیم کارخانه در . (قز قله سی) دریادروننده قره دن براوق منزلی بعید چار کوشه بر مصنع قله بالادر قدی کامل سکسان ذراعدر جرمی ایکوز آدیمر .

طرفینه ناظر بر دمیر قوسی واردر . ایچنده یدی قات حجره لری یاغموردن جمع اولتمش آب حیات مثال صهرنج صوبی واردر . دزداری چاپی جوجه ویوز نفری ولب دریاده (کتابک بوراسنده اوچ سطراق قدر محلی اچیتدر بزده حالیه ترک ایتدک) اژدرهفت سرکبی قرق پاره بالیمز طوپلری ومازغال دلیکلری ومکمل جبه خانه واودر .

(تفر جگاه بحر صلاحق) بونده دخی جباه دلبران ماده تموزده دریاده چیمه رلر (سیرانگاه شمسی پاشا) بونده دخی جباه عاشقان بعد العصر کلوب آیندورونده قایقلری تماشا ایدوب کسب هوا ایدرلر . (مسیره ساری قاضی) اولوز یاز تکاهدره .

اورتہ والدہ) بودخی جامعہ و عمارت اطعمای قربندہ در . یوزر اوجاقلی ، بیکر بارکیر آلور مهمان خانہ در . و باشقہ دودلکی واردر . (مهمانسرای کوسم والدہ) اعیان و کبارک سکناسی چون تخصیص ایدلش معمور برسرای عالیدر . حالا ایچندہ کتبخدا ارسالان اگاساکن ایدی . معلومز اولان بوخانلردر .

سرایلر — (سرای قوجہ محمد پاشا) سایان خانک وزیریدر . سرای معمارستان بناسیدر . (دوغانچیلر سرای) ، (حاجی پاشا سرای) ، (پیالہ پاشا یالسی) معمارستان کاریدر .

اوصاف خان تجاران بروبحار ، سیاحان جہان سیار — جملہ سی بشیوز قدر خاندنر . اماقورشونلی دکل . ہریری قرقر ، الیشرا اوجاقلی خانلردر . بعض سنہ اوچ آیدہ برعلوفہ ایچون سپاہ طائفہ سی کلوب ساکن اولورلر . اما جملہ سنک بابلرندہ زنجیرلر چکلمشدر . ہرینک خانچیلری ، وبوابلری واردر . سییل خانہلر — التی سییل عطشان واردر .

چشمہلر — (اسکدار چشمہ سی) مکلف برخیرات عظیم در . (قرہ مصطفی پاشا چشمہ سی) جمعہ پازاری ایچندہ یکچیری قوللوغی جانبنده در . تاریخی « محندہ یاپیلدی چشمہ آب حیات افرا »

اوصاف دکاکین اسواق سلطانی — جملہ سی ایکی بیک التمش دکاندنر . بدستانی یوقدر . بونککہ برابر جملہ ذی قیمت اشیا بولنور . چونکہ بورادہ کونا کون اہل حرف موجوددر . ترتیب اوزرہ براضافہ منحصر چارشوسی یوقدر جملہ اہل صنایع مخلوطدر . حتی دباغخانہ سی بیلہ ایکی یردہ در . اماسپا پازاری برسوقدر . ایکی جانبی قولیدر .

درت بیک قدر اوزوم باغلری ، اوچیوزعدد کلستانی ، واردرکہ ہربرندہ نیجہ بیک الوان ، شکوفہ وازہار کونا کون حاصل اولور . رایجہ دن انسانک دماغی معطر اولور .

اوصاف مسیرکان اسکبار — شہرک ہرجانبی مسیرہ وتفر جکاہدر . پادشاہلرہ مخصوص باغچہلرکہ جنٹ آسادر ، برطرریق ایہ سیراولنہ ہربری

(دوتجی زاده تکیه‌سی) بوده خلوتی تکیه‌سیدر. (تکیه قره‌جه احمدسلطان) مزارستان ایچنده در. (تکیه حاجی بکتاش ولی) قیا سلطان یالسی دیبندہ اوکوز لیمانده برکوچک آستانه درویشاندر. (مسکینلر تکیه‌سی) طریق عام اوزره شهر خارجنده برتکیه‌در. جمله مساکین آنده ساکن اولوب نذرلر ایله کچینرلر. شهر ایچره برمسکین خبر آلنسه درحال امان و یرمیوب تکیه‌لرینه کتوررلر. ایسترسه اعیان و اشرافدن اولسون هیچ دیکله مزلر. اللرنده خط شریفلرله بالجبر آلوب مسکین خانیه کتوررلر. چونکه دیار رومک جذام مرضی ساریدر دیوشهر ایچنده طورمق یسلغ ایدلمشدر. اوجهتله هرشهرک خارجنده آروجه مسکین خانلر واردرکه مسکینلر کیمسه ایله اختلاط ایتیموب باشقه‌جه ساکن اولورلر. اما عربستان و مصرده جذاملی آدم غایت چوقدر. «قبامرضیدر» دیوالی، ایاغی دوکولمش آدملر ایله بریرده بیوب، یاتوب، قالقارلر. حکمت‌خدا سلاله‌یه سوروب طورونلرینک بیله قاش و کرپکلیری دوکیلور.

حاملر — اسکله چارشوسنده (سلطان‌حمای) چارشو ایچنده (چارشی‌حمای) غایت مفرح و خوش هوا خوش بنا برحامدر. محبوب ورعنا، پاک دلاکلی و فوطه نیلکونلری واردر. آت‌پازاری قبربنده (اورته والدہ حمای) دلکش برحام مبارکدر. جمله خلوتلری پاکدر. (کوسم والدہ حمای) هپسندن صوکره بنا اولندیغی جهتله برطرح عبرت‌نما، برحام رعنا، بردار خوشنا بنادر. اسکدارده دکل، استانبولده بیله نظیری یوقدر. جنجی خواجه سرایی قبربنده (جنجی‌حمای) آب حیات صولی برحام لطیفدر... وسائرہ... بوحاملردن ماعدا شهرده سکز یوز قدر سرای حاملری واردرکه بعضیسنه اهالی محله اهل و عیال‌لریله کیروب صفا ایدرلر. کاربانسرایلری — اونبر قدر مهمانسرایلری واردر. بریسی اسکله باشنده کی جامعک ایکی طرفنده لب دریاده یوزر اوجاقلی، یوزر طاوله آت آلور کاربان سرایدرکه گویا متین برقلعه‌در. سراپا قورشون ایله مستوردرکه آینده ورونده‌یه خانه بی‌متدر. مهرماه سلطانک خیرایتدر. (کاربانسرای

(ارسلان اغا جامی) ، (شمسی پاشا جامی) لب‌دریاده کوچوک برجامعدر .
 اما او قدر شیرین بنا اولنمشدر که کیرودن کورن بر قصر مزین ظن ایدر .
 معمارسان بنا سیدر . مسجدلرندن (جاجی پاشا مسجدی) اک کزیده سیدر .
 مدرسهلری — (مهرماه سلطان مدرسهلری) ، (اورته والده سلطان
 مدرسهلری) ، (یکنی والده مدرسهلری) ، (شمسی پاشا مدرسهلری) درکه
 بونلر هپ معمارسان بنا سیدر . برده (کلیمه خاتون مدرسهلری) واردر .
 دارالقرالری — والده دارالقراسی ، اسمهان سلطان دارالقراسی ، شمسی
 پاشا دارالقراسی وتربه‌سی ، جاجی پاشا دارالقراسی وتربه‌سی . بونلر هپ
 استاد معمارسان کاریدر .

عمارتلری — اسکله باشنده (مهرماه سلطان عمارتی) ماه‌وسال
 بالغدووالآصال آینده ورونده‌یه ، مهمان سرایلرده ساکن اولانلره بهرکون
 ایکی دفعه برر باقرسینی ایله هرکسه بررطاس بغدادی چورباسی وبررنان وهر
 شب برر شمععه وهر آت باشنه بریم صدقه‌سی واردر . اوچ کوندن زیاده
 مهمان اولانه ویرمزلر . شرط واقف بویله‌در . (اورته والده عمارتی)
 بوده اولکی ترتیب اوزره اولوب جمعه کیجه‌لری زرده‌سی ، پلاوی واردرکه
 میذول بای‌وکدا ، مسئول پیروجوانددر . وجوامع خداملری اولان سکزیوز
 آدم کلوب معین وظیفه‌لرینی آلورلر . بیوک بر وققدر . (والده جدید
 عمارتی) بوده اولکی خیراتلرکی اولوب وبلکه دها زیاده‌در . پیش بانجه
 سلاطینده مدی‌الدهر نعی امتنانلری میذول ضعفوامساکین وسائر مسافریندر .
 اسکدازده عمارت اطعام اون بر یرده‌در . اگرهر برینی آیری ، آیری یازسه‌ق
 اوزار . اووقت سیاحتنامه‌مز برضیافتنامه اولور .

اوصاف تکیه‌ درویشان دلریشان ذیشان — اسکدازده قرقیدی قدر
 تکیه‌ واردر . (تکیه‌ حضرت محمود افندی) طریق خلوتینک یکانه آستانه‌سیدر .
 شب‌وروز اوچیورقدر فقراسی ذکرالله‌ایله مشغوللرددر . هر برینک برر کوشده
 صومعه‌لری واردر . بعد صلاح‌الجمعه‌ اوپله توحید سلطانی اولورکه استماع ایدن
 عشاق سرمست اولور . (تکیه‌ عبدالقادر جیلانی) بوده اوپله بر آستانه‌در .

سلطان سلیمان سنه ۹۵۴ تاریخندہ انشا ایتدیروب ثوابی کریمہ سی سلطان مرحومہ نك روحنہ ہبہ ایتشدرد .

اشکالی : اب دریادہ اولوب حرمنہ ایکی طرفدن طاش نردبان ایله چیتیلور . وسطندہ چنارلرله مزین رلر اولوب طشرہ سندہ یان صفہ لری اوزرہ عمودلرله بنا اولنمش برقبہ عالیہ سی واردرد . برر طبقہ لی ایکیدہ منارہ سی واردرد . (اورتہ والدہ سلطان جامعی) - آت پازاری قر بندہ تعریف اولنماز برخیر عظیمہ در . مراد خان ثالث والدہ سی بنا ایتشدرد . بر بایر اوزرنده اولوب کویانوردن برقبہ در . اوچ یانلرنده جماعت طبقہ لری وقادیل طبقہ لری واردرد . بوندہ دخی کونا کون بللور جام وروزنلر واردرد . جاء مک یان قبہ لری اولوب ہلہ قبہ کییری پک عالیدر . طشرہ حرمی ایچندہ چنار واخلامور اغاچلری غرس ایدلشدرد . یمین ویسارندہ برر شرفہ لی ایکی موزون منارہ سی واردرد . بنالری سراپا رصاص نیلکون ایله منور اولوب معمارسنان کمال متانت اوزرہ یاپدینی مبانی عالیہ دندر . (کوسم والدہ سلطان جامعی) بوکوسم والدہ سلطان احمدخانک خاتونی ، عثمان خانک و مراد ثالث ایله ابراہیم خانک والدہ لریدرد . سلطان احمددن بری یدی پادشاہ زمانندہ ایش کوروب بوجامعی حیاتلرنده کندونفسلریچون بنا ایتشدردی . بر بایر اوزرنده هوادار بر زمینده بریوک قبہ لی ، طشرہ صفہ لی حرملی ، منارہ لی روشن بر جامعدرد . قبلہ قپوسی اوزرنده کی تاریخی شودر :

عام اولنجه دیدی ہمتیلہ تاریخن ہاتف بوجامعدہ اولان طاعت اولہ مقبول سبحان

(سلطان احمد جامعی) خنکار بانچہ سی قر بندہ تازیجیلر کارخانہ سندہ در . بر مناردلی طرز قدیم برجامعدرد . (سلطان مراد رابع جامعی) خنکار بانچہ سی کنارندہ بر اچاق منارہ لی جامع خاصدر . ہر جماعت وارہ ماز . (سلطان سلیم اول جامعی) فنار بانچہ سندہ برجامع خاصدر . عام ایچون دککدر . امالطیف برجامعدرد . (سلطان مراد رابع جامعی) اسطاوروز بانچہ سندہ روشن بنا برجامع خاصدر . (سلطان محمد رابع جامعی) چاملیجہ بانچہ سندہ بناسی ہتین برجامع خاصدر . (اسکداری محمود افندی جامعی) شہر ایچندہ در ،

تحریری اوزرہ اسکدار یدی طانگ درہ و تپہ سی اوزرہ بنا اولنمش طقوز بیک قدر باغلی ، بانچہلی ، یایی اولر وسائر عمارت لہ مزین برشہر جسیمدر . اصل اسمی (اسکی دار) درکہ اسکدار غلط مشہوریدر . اسکی دار دینسنہ سبب بطل غازی نیک اسکدار بانچہ سی یانندہ ، ہارون الرشیدک سرا پردہ سی اوکنندہ انشا ایدرک مسکون اولدینی دارلردر . اسکدار خاکی ارض مقدس اولوب جہان اطولی ، عرب ، عجم ، ہند ، سند دریالر نیک ممرناسیدر . اوجہتہ غایت بندر برشہر معظمدر . استانبولدن التی میلدر . اما قرہ دکر آقینتسی شدتہ جریان ایلدیکندن جہلہ قایقلر اولا بشکطاش نام محلہ واریر ؛ اندن اسکدارہ صالدریرلر . بوجہتہ مسافہ طقوز میل اولمش اولور . سرای برونندن ایوب ایسہ اون میلدر . ودریاسندہ آقینتی یوقدر . لکن اسکدارہ کچمک غایت مشکلدر . خصوصاً لودوس ہوادہ زیادہ احتراز لازمدر . شہردہ یتمش محلہ اسلام ، اون بر محلہ روم وارمنی و بر محلہ یہودی واردر . فرنک یوقدر . اطراف شہردہ قلعہ دخی یوقدر . شہر اہالیسنک طرف شرعدن حاکی بشیوز اچہ پایہ سیلہ منلادر کہ یوز آدمیلہ حکومت ایدر . جہلہ ایاتی قرادر . بش ناٹی حکومت ایدر . سنوی بروجہ عدالت قرق بیک غروش حاصلاتی اولور . ایچندہ یکچیری اوجاغندن براوطہ اولوب چارسوسی ایچندہ یکچیریلہ قولوق بکار . سپاہ کتخدایری ، جہجی و طویچی اوجاخی اختیارلری واردر . اعیان و اشرافی ، علما وصلحا و مشایخ کباری حددن افزوندر . اما قنوا صاحبی اولان شیخ الاسلامی استانبولہ در . اسکدارہ نقیب الاشراف قائم مقامی واردر . صوباشیسی ، التیوز متولیسسی واردر کہ بیوک اوقافلرہ متصرفلردر . ایچندہ خاندان عظیملرک اشہبی : صلاجاقدہ عایشہ سلطان سرائی ، والدہ عتیق سلطان سرائی ، خان زادہ سلطان سرائی ، دوغانچیلر قربندہ حاجی پاشا سرائی ، آق محمد پاشا سرائی ، نظیف پاشا زادہ سرائی ، جنجی خواجہ سرائی ، ارسلان اغا سرائی ، و دہا نیچہ بیوک و منتظم سرائلر واردر کہ تحریری ملال ویرر .

جوامع شریفہ : (مہرماہ سلطان جامعی) اسککہ باشندہ در . بو جامعی

ظرفنده ايلك دفعه اوله رق اسكدارى وقاضى كوينى بطل غازى اعمار ايتمشدره .
 صوكره لرى بطل غازى شام غزالينه مأمور اولندقدہ (قناطور) نام قرال .
 قاضى كوينه متين برقلعه بنا ايتديرمشدره كه حالا بو حقيرك باغى ايچنده برج
 و بارونسك اساسلى نماياندر . صوكره اسكدارك قره طرفه تا چامليجه
 طاغرينه قدر برخندق اشديرير . طوپراغنى ايچ يوزينه سدايدوب قپويرلرى
 وسائرہ براقير . وچامليجه طاغى اوزرينده بر قره غول قلهسى ، وطوپراغ
 تپه سنده ، يصى تپه ده ، وپياله پاشا تپه سنده ودها سائر اون ايكى یرده بيوك
 قره غولخانه لر انشا ايدوب اسكدارك درت طرفه قرق بيك قدر نكهبان تعين
 ايدر . واسكدارى بو وجهه تحت ضبطه آلدقن صوكره بطل غازينك
 قورقوسندن روى درياده بر قلعه عظيم بنا ايتديروب اسكدار تكفورينك
 قيزيني وسائر قيمتلى وكركللى اشيا سنى ايچنه قويدردى . او قله يده ده (پيرغوس
 تيس قوريس) ديديلر كه تركه سى (قيز قله سى) ديمكدر . [۱] بوسر ده بطل
 غازى شام فتحنى بيتيره رك اسكدارك بوياله تحكيم ايدليكنى ايشيدنجه معيته
 يديوزسردن كچدى غازى آلوب كلهرك على الغفله اسكدارى باصار . اورادن
 قايق ايله قز قله سنه كچوب قراللك قيزيني ، خزينه سنى وسائر لوازم حكومتى
 آلوب اسكداره كلير واوراده اسكدار باغچه سى يرنده ايكى ركعت نماز قلوب :
 « الهى ! بو محلى امت محمده ميسر ايت كه معمور و آبادان اولسون » ديو دعا
 ونياز ايدر . صوكره اسكداره طوقونميه رق غنائمى آلوب مداين شهرينه
 روان اولور . صوكره بطل غازينك اياغى بركاتى اوله رق قناطور قرال
 اسكدارى اويلاه معمور ايتمشدره كه كويا برباغ بهشت اولمشدر . بعدالفتح زمان
 ابوالفتح ده اعمار ايدلمشدر . لکن اصل معمور اندر معمور اولسى سليمان
 خان قانونى زمانه متصادفدر . الى يومنا هذا بطل غازينك دعاسى بركاتى
 اوله رق معمور و آبادان اوله ده در . شمدى مراد خان رابع مرحومك

---

[۱] قرينه دفن اولنان برسرسركك قاريسنك اسميله قز قله سنه اونه دنبرى (داماليس)
 دنلوب (مانوئل قومينوس) قيصر بالقخانه قرينده اولان (منكه) قله سندن بورايه قدر
 زنجير كرمك اوزره حصارينى تأسيس ايلمشدر .

اولوپ یرینہ اوغلی (الینا) قرال اولدقده آل عباسدن ہارون الرشید خلیفہ یوز اللی بیک عسکر ایله اسکداردن کچہرک استانبولی محاصرہ ایتدی . نہایت « قیحسز دونمک عیدر » دیبہ بر صغر دریبسی جرمنده یر آلوب سلوری قپوسی قریبندہ قوجہ مصطفی پاشا جامعی یرندہ برقلعہ و محلہ مسامین بنا ایدوب ، قلعہ ایچرہ بیک قدر محافظ قویہرق بہرسنہ کفاردن اللی بیک التون خراج آلمق اوزرہ پشین اوچ بیلق خراج آلوب بغدادہ عودت ایلدی . صوکرہ الینا کافر عصیان ایدرک امت محمدی قتل عام ایدوب ہپسنی بردن شہید ایدر . بو ائنادہ سید بطلال غازی اوچ بیک قدر بہادرلیاہ اسکداردہ بو صودہ اولوب کفاردن غنیمت و خراج آلہرق اوزرلرینہ مسلط اولمازدی . لکن غازی بطلال استانبولدہ اسلاملرک بویلہ عموما شہید ایدلدکلرینی دوینجہ دروننہ آتش غیرت دوشوب همان اوآندہ (قوزقونجا) ، (چنکلسہ) ، شہرلرینی (قارنال) ، (داریجہ) قصبہلرینی غارت ایدہرک الہ کچیردیکی اوچ بیک قدر کیمسہلری دندان تیغدن کچیریر . آلمش اولدیغی غنائملہ سالماً مسقط رأسی اولان (ملاطیہ) شہرینہ کلیر . اورادن بغدادہ کیدوب ہارون الرشیدہ استانبولدہ کی اسلاملرک حال پر ملاللرینی برر برر تقریر ایدر . خلیفہ غضب آلود اولہرق ایکوز بیک عسکر ایله کلوب استانبولی تکرار محاصرہ ایدر . اوچ کون جنک ایدیلہرک اون سکیز بیک کافر قلیجدن کچیریلور ، یکرمی بیک قدری دہ اسیر آلتور . (تکفور - تغفور) نام قرال دہ دست برقنا ہارون الرشید حضورینہ کتیریلہرک امر ہمایونیلہ ایاصوفیہ چاکاخنہ آصیلور . حسابسز غنیمت آلہرق اولکی بنا اولان قلعہ یہ اون بیک محافظ براقیلہرق بغدادہ کلنور .

سید بطلال غازی - کہ اسم شریفلری (جعفر بن حسین غازی) در - اسکداردہ لب دریادہ قزقلہسنہ حوالہ بر پشته اوزرینہ خیمہ وخرکاهنی قوروب آندہ محافظ قالور . یدی سنہ مدت ساکن اولوب اورالردہ باغ و باغچہلر یتشدیرر . شمدیلمی او باغلرہ بطلال باغلری ، آل بہادر باغلری ، غازی کوی باغلری . دیرلرکہ غلط مشہور اولوب قاضی کوی باغی دیورلر . اشته بو یدی سنہ

ودها نیجه بویله وقعهلر اولدی . حتی چنک کونیک اهالیسی دخی صاواش ووقئالدىن فارغ دکلردر . لکن کوی معمور ، مزین شیرین بر رابطه محبوه در . ججه تحتانی ، فوقانی ، کارگیر بنالی اوج بیك التمش قدر اولری واردر . ساحلنده برده کوچك جامعی واردر . چارشوسندن کچیله رك استاورز بغچه سنه کیدیلور .

اوصاف قصبه استاورز — بورالده استاوریز بالغی چوق اولدیغندن اسمنه رومجده استاوریزدن غلط اوله رق (استاوروز) دیشلردر . برروایتده میلیرم یایزید استانبول فتحه کله رك بورادن استانبوله کچرکن بوراده بولنانلر ایله جنک ایدوب اهل اسلامک : « بزبونی ایسترز » دیمهلرندن غلط اوله رق (اصطاوریز) دینلمشدر دیرلر سده براز بعید جهر . بورا سیده اسکدار ملاسنک تحت حکمنده برصو باشیقدر . باغ و باغچه سی چوق بر قصبه در . جامعیده واردر .

(قوزغونجق قصبه سی) بوراده ابوالفتح عصرنده « قوزغون بابا » نام برذات ساکن اولدیغیچون قصبه یه (قوزغونجق) دیرلر . اسکدار مولویتنک برصو باشلیغیدر . بورادن (نقاش پاشا) باغچه سنی کچوب اوکوز لیماندن صکره (قیا سلطان سرانی ویاغی) کچیله رك حمیه اسکداره کیدیلور جاده واردر .

بلده قدیم و بندر آباد مستدیم اولان اسکدارک جامع ، مدرسه ،
خان حمام و سائر عبرت ما آثارلری

استانبول اسکی زمانده امویلر و سائر پادشاهلر طرفدن یدی دفعه محاصره ایدلمشدی . بو محاصره لرك بعضیسنده غلظه و بعضیسنده استانبولک بر قسمی فتح ایدیلور ، بعضیلرنده ایسه خراج آلنه رق بلا فتح عودت ایدیلردی . لکن هجرت نبویك اکیوز قرق بش سنه سنده (خرقیل) نام قرال قسطنطنیه ده

(قله باغچه سی) پاپاس قوریسنه قریبدر . بوباغچهده سلیمان سلیم خان اول شهزاده سی سایمان خانه غضب ایدوب اولدیرلمسی ایچون بوستانجی باشی به تسایم ایتمش ، بوستانجی باشیده « سمعاً و طاعة » دیوب آلدقده خیرخواه دولت اولدیغندن یکانه نهال باغ دولت اولان سایمان خانک یرینه برچوچنی اتلاف ایدرک کومش و سایمان خانی اوچ سنه مدت تبدیل قیافت بوقله باغچه سنده محافظه ایتمشدر . صکره سلیم خان مصر فتحندن کلوبده یاواش ، یاواش آخرت قوقولرینی طویمغه باشلانجه : « آه ، بوستانجی باشی ! مظلوم سایمان ایچون عظیم خطا ایتدم ! ایشته شمدی بلا ولد اولورسم بودولت آل عثمان کیمه انتقال ایدر ؟ » دینجه بوستانجی باشی زمینی یوس ایدوب کیدرک قله باغچه سندن سایمان خانی کتوروب پدری سر یرینه یوز سوردیریر . سلطان سلیم ایسه سایمان باغیرینه باصوب قوجر . آخر خلافت سلطان سایمانه کانجه بوستانجی باشی به مصر احسان اولنور . اوچ سنه مدت قلوب چاپالادینی باغچهده بالاخره سلطان سایمان برقصر عالی و مزین انشا ایتمشدر که جهانتادر . هرقاتیده فضیقلر و فوارده لر متعدد حجره واردر که حالا قله باغچه سی دیرلر . ایچنده سلطان سایمان خانک بالذات کندی اللریله دیکدکاری برسرو واردر که حالا قدرت الهیه به دلیل اوله جق قدر بدیعدر که برنهالی اندام مطبوعندن خارج دکادر . بوباغچه نك هر میودسی ، علی الخصوص اینجیری ممدو حدر .

(چنکلی کوی قصبه سی) استانبول فتح ایدلدیکی زمان بورالرده قرال یاقو ابن مادیان زمانندن قالله برطاقم چنکالیر بولندیغندن آدینه « چنکلی کوی » دیتمشدر . اسکداز مولوتی حکمنده برصو باشیقدر . کوی لب دریا ده اولوب آرقه طرفی باغلی ، باغچه لی خیابانلردر که توصیفندن دیل عاجزدر . اهاالینک چوغنی رومدر . اسلاماری آذر . لکن سرایلری ، باخصوص ایچنده کی (خاص باغچه سی) غایت مکلفدر ، طمطراقلی ، رونقلی بر باغ ارمدر . فقط الله اعلم بوباغچه نك طالعی مریخ برجنه تصادف ایتمشدر . حتی اناطولیده عویان ایدوب برغمه قاعه سنده قبانان (الیاس پاشا) بی کوچک احمد پاشا طوتوب حضور شهریار ی به کتورکده بوباغچه ده معیتله برابر قتل اولندی .

ناظر برقبوسی وارد. ایچنده دزدار خانهسی ، نفرات اولری ، اکیوزقدر تیمار اهلی نفری وار . قرالری هپ قوجه ایلی سنجاغنددر . جبخانهسی ، لب دریاده قارشو روم ایلی حصارینه و آقندی بروننه ناظر طوپاری وارد . قلعہ اوکنده فاتح محمد خانک برجامعی واردر دیگر آناری یوق .

طشره واروشی : بیک سکسان خانهدر . اما عظیم سرایلری ویالیلری واردر . (دفتردار خالیجی زاده سرائی ، مصطفی پاشا سرائی ، خواجه چلبی سرائی ، قفتانجی علی چلبی سرائی ، امیر پاشا سرائی) باشایچه سرایلرنددر . یالیرینک اک کوزلی بهائی افدینک کاشی چین ایله مزین قصر عالیسیدر . قصبهده اصلا کفره یوق اهالیسی هپ مسلماندر . قلعہ جامعندن ماعدا برقاچ مسجدی ، یدی عدد دارالتعالم صبیانی وبرکوک حمامی ، یکریمی عدد دکانلری واردر . خاکی هپ اهل ذوق ، غریب دوست آدماردر . طاغلرندہ باغاری حسابسزدر .

(کوکسو مسیرهسی) آب حیات مثال برنهردرکه تلم طاغلرندن جریان ایدوب کلیر . ایکی طرفلری یوکسک اناجارله مزین باغاردر . واکثری یرلری خالیجی زاده باغچه لری ، واون دکرمنلریدر . بونهر اوزرنده برتخته کوپری وار . جمله عشاقان قایقرا ایله بونهردن ایلرو فرحفرزا کویاره واروب اغاجلر آبتنده ذوق وصحبت ایدرلر . واجب السیر برمسیرهدر . بو محلدن برکونا طوبراق چیقارکه آندن کوزده کار استادلر کونا کون سفال وکوزده لر یایوب ساتارلر . بو حصار اسکدار ملاسی حکمندهدر . آروجه صوباشیسی واردر . یوستانجی باشیده محافظه سنه دقت ایدر .

(قندیلی خاص باغچهسی) کوکسویک جنوبی قارشیسنده برباغ ارمدرکه مراد نالت بناسیدر . مراد خان هواسنی سودیکندن اکثریا بوراده ذوق ایدردی . آقندی بروننده برقیسا اوزرنده متعدد قصرلرله مزین برباغ جاندر . اکسهسی قیالی طاغلر اوئاغله باغلری واردر . برباغچه استادی ، یوز باغچوان نفراتی وار بونک جنوبنده (پاپاس توریسی) نام محلی سلطان محمد خان رابع (وانی افندی) یه احسان ایلمشدر .

آفاق اياه « دیودعا ایتش . پدري بايزيدولى ، وقره شمس الدين حضرتلری آمین دیشلر . اول ساعت قزیاچق چبوغی ییشروب برک و بارویرمش وهردانه قزیاچنی عندالوزن بش درهم کیشدر که کرامات مخصوصه بايزيد خانمی ، یوقسه شمس الدینمی ، یوقسه شهزاده سلیممی ؟ بیلنمز . ایشته بوسیبه منی اومحله حالاً چبوقلی باغچه دیرلر . حقیقه بوراده چیقان قزیلجق بردیارده چیقماز هربری بشر دزهم کلور . لعل کون اولوب مدینه خورماسی قدردر . بعده سایم خان سکر دکنک ییدیکنه قرشولق سکر سنه پادشاهلق ایدوب فی الحقیقه (ذکر) یعنی طقوز یوز یکرمی تاریخنده مصری فتح اياه خلافتی آتیش و بو چبوقلی پی ده معمور و آبادان ایلمشدر .

(قانایچه قصبه سنک عمارتلری) بوقصبه عهد قریبده معمور اولمشدر . لب دریاده باغلی ، باغچلی ، بیك ایکیوز خانلی برشهر دلنشیندر . باشلوجه یالیرلی : ابراهیم چلبی یالسی ، امیر پاشا یالسی ، سلیمان افندی یالسی و سائر ددر . لکن تانها پتنده (لونقه زاده) نك یالسی جمله سندن مزین و مفرحدر . بوشهرده کفرده یوقدر . یدی محله سی ده اسلامدر .

جامعلری : (اسکندر پاشا جامعی) اسکله باشنده در . قپواوزرنده کی تاریخچی :

قال رضوان العلی تاریخچه قلنا بسم الله الرحمن الرحيم

چار گوشه دیوار اوزرنده چار گوشه طوانلی ، قبهلی ، قورشونلی ، بر منارهلی برجامعدر . حرمنده موزون اغاچلری وارددر . معمار مشهور سنان اغانک بناسیدر . بوندن بشقه ایکی معلم خانه صیان وارددر . مدرسه دارالحدیث کبی شیاری یوقدر . کوچوجک برحامی وار . بو حاکم بر قورونه سنده کی چورده سنده استاد مرمر بر فیل صورتی تصویر ایتمشدر که کورن مبهوت و حیران اولور . بوقصبه نك خالص یغوردی غایت لذیذدر .

(اناطولی حصاری قصبه سی) لب دریاده کواکسونک دکزه قارشدینمی

محلده بر پشت قیا اوزرنده اولوب ییلدیریم بايزيد بناسیدر که صکره ابوالفتح خان تعمیر و ترمیم ایتدیردیکندن اکثریلر بناسنی ا کا نسبت ایدرلر . شدادی بنا اولنمش عالی و متین بر قاعه در . اما کوچکدر . جرمی بیك آدیمر . غربه

بوندن برساعت قدر ایچروده « آق بابا سلطان تفرجکاهی » واردرکه مسیرلرده ذکر اولنور . آل بهادر مسیره سی ، دره سکی مسیره سی ، عالم طانی مسیره سی ، قیون قوروسی مسیره سی ، یوشعی مسیره سی الكوزل مسیره لریدرکه محملرنده ذکر و بیان وانور .

(سلطانیہ باغچہ سی) بکقوزک جنوب طرفنده ولب دریاده در . بایزیدخان ولی بناسی برباغ جنان مثال کلساندر . بونده اویله سرولر واردرکه کپکشان آسایه سرچکمشدر . مراد ثالث عصرنده اوزدمیر زاده عثمان پاشا کنجه ، شروان ، شہاقی ، تبریر . طرفلرینی غارت ایتدکده اورالرده کوردیکی برقصر عبرت نمانک قہسی و پنجرہ سی جاملرینی بام نکیتی ، پنجرہ قافلرینی بالجلہ حضور پادشاهی یہ تقدیم ایتشدر . اوده ضایع اولسونلر فکر یلہ بوساطانیہ باغچہ سی ساحہ سنده لب دریاده برقصر هایون انشاد ایتشدر درکہ الی یوہناہذا باقی اولوب کورنلری مستغرق حیرت ایتکده در . ہلہ ایچنہ نقوش و تصاویر حیوانات اوقدر کوزل ترسیم ایدلشدر کہ شمعی یہ قدر ساحل دریاده شدتلی ہوادن بوزولسی لازم کلیدیکی حالده بر شینہ بیلہ نقصان کپامشدر . عجیب ، ماہر استادان الندن چیقمش نقشلر در . بونکده برباغچہ استادی یتش قدرده باغچوان نفراتی واردر .

(انجیری بلده سی) سلطانیہ باغک جنوبہ متصل اوچویوز خانہ لی بربلده در کہ ہپ اولری باغچہ لیدر . برجاہی ، برہ سجدی واردر . حامی ہزار یارہ احمد پاشا سراینده در . چارشو وپازاری یوقدر .

(چبوقلی باغچہ) انجیری یہ متصلدر . بایزید ولی شہزادہ سی سایم اول حضر تلرینی طربزوندن کتیر تدیکنده قیزوب بونده ہشار ایلہ سکر چبوق اورمشدر کہ سکر سنہ خلافتہ اشارتدر . صوکرہ نصیحتہ آغاز ایلہ : « اوغلم ! الم حکمہ ، ذکر ایلہ . (ذکر — ۹۲۰) تاریخندن صوکرہ تأدیلمہ میدان خلافت سنکدر . آل ، بویدیک قور وچبوغی بیردیک . سکر سنہ قدر میوہ سنی بیہ سین . « دیہ نیچہ رموز و مہمات کنوز ایتشدر . او آندہ شہزادہ سلیم خان چبوغی یہ دیکوب : « یاربی ! بو قورواغاج میوہ ویر سین . وہیوہ سنی مشہور

قلیچ بالنی دالیانک اوصافی — اسکھ سی اوکنده دریاده بش التی قدر کمی دیرکلرینی بری برینه باغلا یوب دریایه دیکمشلر . تاذروؤ اعلاسنده برآدم نکهبانلق ایدوب دیرکک تپه سنده کی قدخنده اوتورور . قره دکزک تلالطنندن رها بولان قلیچ بالنی بولیمانہ کیروب شناورلک ایدرکن دیرک تپه سنده کی آدم النده کی طاشی قلیچ بالقارینک آردنده طرف دریایه آتار . (اعجتی طومبها) قوی اوزره طاش دریایه « طوم ! » دیه دوشنجه زواللی بالقار لیمانه دوغری سلامتدر دیو فراره باشلارلر . درحال اطراف دریایی احاطه ایدن آغلرک آغزندن ایچری کیرلر . دیده بان ایسه دیرک باشندن « آل آ ! » دیوفریاده باشلار . صیادلر ایسه بالتق شبکه سنک آغزینی سد ایدوب ایچروده قالان قلنچ بالقلرینی حربه وطوقاقلره اوروب صید ایدرلر . بوبالقلر طاشیدقلری قلنچ سلاحنه دکمز تبل برنوع بالقلردر . برقولاج قدر اوزون بورون قلجی آغک دلیکنه کیرنجه قیمیلدانمغه بیله وقت بوله ماز . لکن اتی صارمصاقلی وسرکه لی تره طور ایله طبیخ ایدیلنجه غایت نفیس برنعمت اولور . بودالیان بالنی بالق امینی طرفندن یتمش یوک اچقه یه التزام ایدیلور .

(طوقات باغچه سی) بکتموز اسکھ سندن ایچریده و بیک آدم قدر مسافه ده در . فاتح سلطان محمدخان بوراده صیدوشکار ایدرکن مقبول محمودباشانک اناطولیده (طوقات) قلعه سی فتح ایتدیکی خبری کلنجه سروردن : « تیزشوراده بز حدیقه ارم نما بنا ایدک واسمنه » طوقات باغچه سی دیک . صیدوشکار ایدیلان حیوانلرک محافظه سی ایچون اطرافنه طوقات سورینه بکر برحیفت چیک « دیوفرمان ایدر . برقصر تحتانی ، برحوض عظیم ، برشادروان عبرت نما بنا اولنمشدرکه حالابیاض جاریه کردنی جو هواده پرتاب ایدر طورر . وتاقبه عالیسنده کی آلتون طاسه صواورور . برباغچه استادی ، یوزعدد بوستانجی نفراتی واردر . براورمانلق خیابان ایچره کوهمی بروادیدر . برحامی ، متعدد قاعه لری وار . پادشاهلر سورکون ایتدکن صوکره جمله حیوانی بو (طوقات) ه طیقوب تماشا ایدرلر . سلطان مراد رابع افندمز بوجای لطیفدن زیاده حظ ایدر ، وصحنه سنده تفرج ایدرک چمن زارنده جرید اوینارلردی .

ایچنه عسکر قودی . کرچه حالا دزداری ونفراتی یوقدر اما اوج آسمانه سر چکمش برکوه بالا اوزرنده منی ، مربع الشكل ، محکم برقلعه در . دائراً مادار اطراف اربعه سی ایکی بیک آدیمر . جانب اربعه سی کستانه اورمانیدر . خلقی جمله اودون کشاندر . مجسم صغیر لری اولوب لذیذ لبن خالص لری ویوغورد لری اولور . قلعه نك جانب شرقیسنده برقورولق اورمان ایچنده شهیدلر ، قرقلر زیارتی واردر . بوقله خلقی قره دکزده قازاق شایقه لری نمایان اولسه آتش یاقوب اطراف قرایه خبرویرلر . وظیفه لری بودر . فقط قره دکزده شناورلک ایدن کشتیلر لیه مظلومه ده بوغاز آغزی ظنیه قره یه دوشمسون ایچون کیجه لری اصلاً آتش یاقازلر . انجق قارشو روم ایلی طرفنده اوج آسمانه سر چکمش برقلعه بالانک ذروه سنده بر فانوس عظیم ایجره (یونس بالقی باغی) یاقازلر . جمله کشتیلر اکا نظرایدوب شب سیاهده بوغازدن ایچری کیروب سلامته داخل اولوب قربان ایدرلر و صدقه ویرلر . اشبو یوروز قلعه سندن آشاغی قواق قصبه سی بش بیک آدیمر جانب جنوبده لب دریا ایله سرو بروننه کلنجه سکز بیک آدیمرکه اول برون اوزره سلیمان خانک برسدی واردر . سرولر ایله مزین برجها نتما چنزاردر . آندن جمله اهل تفرج جبل یوشعه (یوشع نبی) یی زیارت ایچون عروج ایدرلر . (قبر یوشع نبی) یه انجق ایکی ساعتده چیقایلر . بوقدر برکوه بلنددر . اوزرنده (یوشع نبی) نك قبری و برتکیه سی و فخراسی واردر . اول جبال عالینک تاذروه سنده برصو قیوسی واردر که صوبی آب زلالدر . عمقی ده اوج قولاجدر .

(بکدوز) قصبه سنک عمارت لری — لب دریادن ، باغلر کنارندن کتمک اوزره سرو بروننک اوج بیک آدیمر جنوب طرفنده ، برلیمان عظیمک کنارنده واقعدر سکز یوز خانلی باغ و بغچه لی معمور و مزین بر قصبه در . جامعی ، مسجدی ، حمامی ، مکتب صیانی ، اسواق مختصری واردر . چارشو و بازاری درخت متمالر ایله مزیندر . جمله خاکی باغبان ، حطب کشان ، صیاد ماهیدر . کرچه اسکدار مولوتی حکمنده در اما آل عثمان منجم باشیلرینه مشروطه یوز اللی آچمه پایه سیاه قضادر . سلطانیه بانجیسی استادی ، بوستانجی باشی حاکمدر . آب و هواسی لطیف بر شهر شیریندر .

شہر وقصہ لرك جملہ سی روم ایلی طرفندہ اولوب استانبولك برر محلہ سیدر . یدی قله دن بورایہ کلنجه ایکی قوناق یردر . قصبه لرك آره سندہ ارض خالیہ یوقدر بر برینہ متصلدر . بورادہ روم ایلی قصبائی تمام اولدی . آندن قایغہ سوار اولوب بوغاز حصارندن قارشو اناطولی خاک پاکی اولان ارض مقدسه قدم باصوب تحریرہ جرأت ایتدک .

اناطولی کلید البحر قلعه سی — بونی دخی مراد خان بنا ایتشدر . لب دریادہ بردوز واسع زمینده شکل مربع بر بنای متین وقلعه استواردر دیوارینک قدی یکر می ذراعدر قله یه ناظر برده یر قیوسی وار دائراً مادار جرمی سکز یوز آدیدر . ایچنده سکسان مقداری نفرات حجره لری واردر . دزداری و اوج یوزنفراتی و سلسلمان مراد خانک برجامعی وایکی بغدادی انباری و یوز عدد طوبلری واردر که جملہ سی قارشو روم ایلی قلعه سنه وقره دکر بوغازینہ ناظردر . هربری اونر میل آیر بال یمز طوبلردر .

قواق قصبه سی : قلعه مذکورده نک جنوبنده لب دریادہ بر لیان عظیمک ساحلنده سکز یوز خانہ لی باغ و باغچه لی سراپا مسلم خانہ لریدر . برجامعی ، یدی مسجدی برحامی ، ایکیوز مقداری دکانلری و بکار خانہ لری ، مکتب صیانی ، برچشمہ ساری واردر . صولری آب حیات مثالدر . خلقی جملہ کشتیان و باغبان و تجاردر . جملہ سی اناطولیدندر . حاکم لری اسکدار ملاسنک نائی وقاعہ دزداری حکومت ایدر . شب وروز بوستانچی باشی قایق لرایه کزوب حکومتی سر بستدر . یازوقیش لیانندن اوچیوز کمی اکسک اولماز . طاغلرینک کستانہ سی و احلاط آرمودی مشهوردر .

اوصاف قاعه یوروز — قواق قصبه سنک شمالنده الینا نام قرال بناسیدر . بورادہ یوروز نام بر اهابک مناستری وار ایدی . یوروز نامیلہ یاد اولنسنہ ده سبب اودر . بر شدادی کهنہ سیاه رنگ برقلعه در . ایچنده ایکیوز قدر اسلام خانہ لری ویلدریم خانک برجامعی واردر . زیرا افلاق و بوغدان بردفعہ عصیان چیقار مشلر ایدی . ییلدریم خان بو محلدن قارشویہ عبورایتدکده ممر اسلام اولسون ایچون اشبو قلعه متینی فتح ایدوب بر ایش ایدی . بعدہ ابو الفتح تعمیر ایدوب

یکی کوی ، طرابیه ، بیسوک دره ، صاری یار قصبه لرینی نهب وغارت ایلدکلی مراد خان رابعه عکس ایتدکده باجمله اعیان دیوان ایله مشورت ایدوب وزیر قبودان رجب پاشانک ، قوزلی علی اغانک رأی وتدیبر لر ایله بوغازک آغزنده ایکی طرفه کلید البحر قلعه لر انشا اولنسی مناسب کورلدی . بونک اوزرینه فرمان شهر یاری صادر اولوب قلعه لرك بنالرینه بدأ اولنوب برسنه ظرفنده ایکی قلعه متینک بنالری ا کمال اولندی . بعده قزاق ایجری کیرمکه قادر اوله میوب جمله قصبات حفظ وامانده قالدیلر . بوقلعه لرقره دکزک برطار بوغازی آغزنده واقع اولوب آره لری یارم میلدیر . ایکی جانبک خاخی صوت داودی ایله بربرلرینه چاغروب کلماتی استماع ایدرلر . و بوغازده قره دکز آشیغی واردرکه طوغری آق دکزه جریان ایدر . شویله که اورادن مرور ایدن کیلره اوق ایریشمز برق خاظم کبی عبور ایدر .

(اشکال قلعه کلید بحر سیاه روم ایلی) : لب دریاده مربع شکلده بر بنای متین اولوب قبله یه ناظر بر دمیر قوسی واردر . اطراف اربعه سی بیک آدیمر ایچنده التمش عدد نفرات خانه لری وسلطان مراد خانک برجامعی وایکی بقدای انباری وجبه خانه سی و یوز عدد صغیر و کیر طوپلری و دزداری و اوچیوز نفراتی واردر .

حاکمی غلطه ناییدر . قلعه دن خارج نفرات خانه لری واردر خان ، حمام . چارشو و بازاری وغیری عمارتی یوقدر . اما طاغلرنده باغلری چوقدر . (درستایش فانوس امین) : قلعه دن طشره برقه سر آمد اوزره بر فانوس عظیمدر . هر شب چراغان اولوب بحر سیاهده کی کیلر ا کا باقره رفی بوغازدن ایجری کیرلر . بو بوغاز آغزندن قره دکزک طولی شمال طرفنده نه ایتی تا آزاق قلعه سنه وارنجه بیک یدیوز میلدیر . اسکندرک قره دکزی آق دکزه جریان ایتدیروب کسدیکی بوغاز بوراسیدرکه حالا قیالرده یرلری ظاهر و باهردر . حمد خدا قره دکزک اطرافنده بولنان مملکتلری و شهر معظملری تحریر ایتمکه اقتدارمز واردر . اوچ دفعه قره دکزک جانب اربعه سنی تا آبازه ولایتلرینه وارنجه تفرج ایتشزدر . ثم الحمد لله شمعی به قدر یازدیغمز ۳۳

صاری یاز قصبه‌سی عمارتاری — بوراسی تا اسکندر ذوالقرنین عصرنده معمور بر شهر عظیم ایدی . اسکندر قره دکز ایله آق دیزی بر برینه قاووشدیرمق ایچون ایکی دکزک آره‌سنی حفر ایتدیررکن بو محله آلتون معدنی بولوب دریایی براز ایلرودن حفر ایتدیره‌رک بورایه بر شهر بنا ایتمشدر . اسمنی ده (شهر فوندره) قویمشدر . غایت معمور بر شهر ایدی . بعده جنویز قرالی خراب ایدوب صکره ینه بو حال اوزره اعمار اولمشدر . لب دریاده بیک مقداری باغلی و بغمچه‌لی معمور خانه‌لری اولوب ایکی محله مسلم ویدی محله خرستیانی وارددر . بوراده ده یهودی یوق . برجامعی بر مسجدی بر حامی واسواق مختصری وارددر . خلقنسک بر چونغی اناطولی خلقی اولغله هپ باغباندر . روم خرستیانلریده بالقجی ، میخانه جی ، کیمچیک ایدرلر . برواسع دره ایچره چایی صولاق نام بر صاحب طبعک بر بغمچه‌سی واردرکه سلطان مراد رابعک منظوروی اولدقده « بن خادم الحرمین اولدیغم حالد بویله بر روضه جنانه مالک دیکلم » دیدکده صاحبی « پادشاهمه هبه اولسون » دیمشدر . پادشاه قبول ایتیموب صولاغه وافر احسان ایدرک « باغک معمور اولسون » بیورمشلردر . تا بو مرتبه برارم ذات العماددر . بوندن ماعدا یدی بیک باغی وارددر . جمله طاغلیری باغلی ایله تزین اولمشدر . لعل کون کراز آبداری مشهوردر . حصار کرازی نامیله شهره شهر اولان کلنار بو صاری یارکدرکه هر برندن یوزر قطره آب چکیده لیر . مدحنده لسان قاصردر . هر سنه استانبول خلقی بو شهرده صحبت ایدرلر . (اوصاف معادن ذهب) آل عثمان دولتنده ناسلطان [۱] عصرینه دک بو معدن اشلنوب خالص التون حاصل اولوردی . بعده دفتردار عیار طوتوب ایرادی مصارفنه کفایت ایتدیکندن معطل ایتدیلر .

بوغاز حصاری قلعه سنک بناسن بیلدیرر — یانقوا بن مادیان عصرنده بوغازک آغزنده ایکی جانبده کی کوه بالالر اوزره برر قلعه واریمش . مرور ایام ایله روم ایلی طرفنده کی جبل اوزره اولان یوروز قلعه‌سی خراب اولوب قالمغله مرادخان عصرنده بو بوغازدن ایچری کفار آق قزاق کیروب

[۱] سلطانک اسمی ذکر اولنماشدر . غالباهم عصری اولان پادشاهی مراد ایدیور .

ایتمشدر . حصارده کی بوتکیه سنده دفن اولنمشدر که حالا زیارتگاه خاص وعامدر .
 طرایه قصبه سی عمارتاری — بو قصبه نك یزنده اوللری لب دریاده بر
 بالق دالیانی اولوب آندن غیری برشی یوق ایتمش . سلیم شاه ثانی لب دریاده
 تفرج ایدرکن بویساد ماهی محلنه اوغرایوب کونا کون ماهیلر صیدایتدیروب
 اوراده بولنان برچوق سرو اغاجارینک سایه سنده پشیردوب ذوق وصفا
 ایله اکل بیوررلر . بعده اول محله طریبه نامیله بر قصبه وذات شاهانه لرینه
 مخصوص برده چنزار صفه بنا وانشا اولنمسی ایچون وزیر اعظم صقوللی محمد
 پاشایه فرمان ایدر . بونک اوزرینه اول عصرده بنا اولنوب معمور اولمشدر .
 صکره مرادخان عصرنده یکی کوی روس کفره سی باصدیغنده اشبو طرایه قومی
 بهادر اولغله قزاق ایله جنک ایدوب کافره بردانه خردل بیله ویرمامشدر ایسه ده
 کفار دوزخ قرار بو شهری آتسه یاقوب بر باد ایلمشدر . بعده ینه عمارتینه
 سعی اولنوب هنوز اعمار اولنمقده در . سکز یوز قدر خانه لری واردر . بر
 اسلام محله سی بر جامع یدی محله خرستیان واردر . اما مذکور دالیان ماهی محلی
 واول سرو چن زاری حالا کومرک امینی علی اغانک یالیسیدر . بوندن عظیم
 سرای عالی یوقدر . حامی وبشقه عمارتی ده یوقدر . قرق الی عدد اسواق
 مختصری اولوب باغ وبغچه سی چوقدر .

بیوک دره قصبه سی عمارتی — بو قصبه دخی شاه سلیم ثانینک تفر
 جکاهیدر . بر کوهسار دره ایچره بنا اولنمشدر . بوراده برطاقم چنار ،
 قواق ، سرو ، بید (سکود) سرنکون واشجار سائره واردر که هر بری
 اوج سمایه پیوسته درخت منتهالردر . زمیننه کونش تأثیر ایتمز بر جلوه کاهدر .
 کونا کون چنزار صفه لر ، مصلی صفه لری ونجه عیون جاریه ایله تزین اولنمش
 بر مسیره دلارادر . ایشته بو قدر امثالی بولنمز بر مسیره اولدینی جهتله
 قربنده بیوکدره عمارت اولنمشدر . بیک قدر خانه لری واردر . بر اسلام
 محله سی ویدی محله ده بالقجی ، کمیچی ، باغبان اولری واردر . اسکله باشنده
 قوجه دفتر دار محمد پاشا جامی وار . بر حامی بر قاق اسواق مختصری اولوب
 باغ وبانچیه سی حددن افزوندر .

روملری ولزلری اولدیریرلر . بوده آنلری سومدکلرندن ایلری کلور . اوچ جامی اولوب بونلردن لب دریاده بولنان قودان خلیل پاشا جامی غایت شیریندر . وحاجی عمرخانہ سی اوکنده یکیچری اوغانی آوجیلری استرانجه طاغلرندن اولادقلری صغنلرک ، قره جهلرک ، طبله لیلرک اتی پادشاه ایچون پاصدرمه یاپارلر اولک اوکنده کی چنزار باصفاده پرورده ایدرلر . چونکه بورالرک آب وهواسی لطیفدر . برحامی ، برخانی وبکار اوطله لری ، ایکوزقدر دکانلری واردر . اما بودکانلرک یوزقدری لب دریاده بکسماتجی کارخانہ لیدر . زیرا قره دکزه کیدن کیملرک قودانلری بکسمادی غلطه دن وبویکی کویدن آلیرلر . بادۀ نابی خراباتیلریننده ممدوحدر . اما عندالحق مذمومدر . مدرسه ، بدستان کبی عمارتلری یوقدر . اما توفک انداز عسکرلری چوقدر . زیرا برتاریخده بیرام کونی قزاقلر قره دکز بوغازندن اوچیوز شایقه ایله کلوب بو بلده دن بیگ آدم اسیر وبش مصر خزینہ سی مال ودفائن وبرجوق کالای ذی قیمت الوب بیباک و پروا دیارلرینہ کتمشلردر . او عصر دنبرو بوشهرده یکیچری او جانغندن بر اوطله قوللق بکلر وهر کیجه بوستانجی باشی ده قایقاه کلوب حفظ وحراست ایدر .

زیارتگاه قطب آفاق حضرت دورمش دده در شهر حصار روم ایلی —
حصارک قبله دیواری دینده براولو آستانه در . ققرای بکتاشیاندن تر به دارلری واردر . وچراغ و طبل و قدوملرله آراسته بر نظر کاهدر . عزیز دورمش دده نك مسقط رأسی طورله نهرینك قره دکزه منصب اولدینی محله واقع (آق کرمان) قلعه سیدر . بلوغه ایرنجه کشتیانلر دده نی استانبوله کتوروب بو حصارده بر اقمشلر . و بوراده نشوونما بولمشدر . کیده کیده کشف و کرامات صاحبی اولوب بعض کی به سوار اولانلره « بوسفر ضرر چکرسک » « بوسفر اصی کیدوب دو یوم کلیرسک ! » دیو نیجه سوزلر سویلر وایشده دیدیکی کبی چیقارمش . یکر می ییل قدر شیخاق ایدوب احمدخان عصر نده ارتحال داربقا

« (ظریفی) نك درینا کیتدی روحی » سنه ۹۷۷ . تعمیه طریقیه (روحی) عددی اخراج اولنور . [۱]

استینه قصبه سنک عمارتلری — بوراسی قبل الفتح دیرستان ایتمش . حالاسرو برونی جهتلرنده اسکی کلیسالك تمل و اساسلری کوریلور . اماهپسی استینه نام بر راهبک اداره سنده ایتمش . صکره لری جنویز کفره سی غلطیه یی استیلا ایتدیکی زمان آستینه دیرینی بر اقوب کزیده قاقمش . آنده بر دیر یاپدیروب ساکن اولمشدر که اکاده استینه قلعه سی دیرلر . استینه نك بری طرفده بیک پاره کمی آلیر بیوک بر لیمان واردر . قصبه ده روم و اسلام قاریشقدر . اوج جامعی یدی مسجدی بر حامی یکریمی عدد دکانی واردر . لکن خان و مدرسه کمی عماراتی یوقدر . باغ و بغچه سی چوق اهالیسنک فقرالری باغبان و بالق آوجیسیدر . قصبه کورفرز داخنده اولدیغندن هواسی او قدر ایی دکلدز .

یالیلری : مفتی یحیی افندی ، یکیکچری افندیسی قویون زاده . خادم علی اغا ، بوشناق اسماعیل افندی کبی اعیانه منحصر بر طاقم یالیلری واردر . زیارتگاهلری معلوم دکلدز . استینه لیمانی بروننده بر مهمان خانه واردر . لیمانی روز کاردن امیندر .

یکیک کوی قصبه سنک عمارتلری — بوراسی سلطان سلیمانک فرماینه اعمار ایدلدیکندن یکیک کوی دیرلر . اوج بیک خانهللی باغلی و بغچه لی مزین بر شهردر . و غلطه ناٹی حکمنده اولوب صوب باشیسی ، یکیکچری سرداری ، و چاوشی ویصاچیلری واردر . زیرا خاقلی جملة طرزونلی اولدقلرندن لجوج انساندر . فقط غایت عنقا باز کاندردر . برر مصر خزینه سنه مالک قالیون وشایقه ، و قره مرسل صاحبی رئیس لری واردر . بوجهتله خانهلری معموردر . اوج محله اسلامی ویدی محله خرسیانی واردر . یهودیسی یوقدر . ذاتاً یهودی بولسه لر

[۱] ظریفی (۱۲۰۰) در . روحی ایسه (۲۲۴) اولوب اولکنندن صکره کی طرح ایدیلیرسه ۱۲۰۰ - ۲۲۴ - ۹۷۶ اولور . فقط مؤلفک نسخه سنده (۹۷۷) در .

نفراتی ، قایقچی ، سائر اہل حرفہ در . طاغیر اوزرندہ نظیر سز کراز باغلی و اردر کہ حصار کرازی نامیہ روم و عرب و عجمہ مشہور در . حتی دیار عجمہ اسمنہ کلنار روم دیر لر . ایکی کراز بردو کمہ ریال آغر لغندہ کلشدر . و کوزل خورا اوزمی اولور .

بوشہرک اوکندن جریان ایدن شیطان آقندیسی غایت شدتلی آقار . طرفالین ایچندہ برکمی نی قندیلی برونہ قدر سورر کوتوزر . بو آقندی کنارندہ کی یالیر : (دزدار ، حاجی عیسی ، قرہ حسن ، نرخچی حسن افندی ، قوسقہ فرونی محمد افندی ، طوقپولی محمود اغا ، ہزار پارہ احمد پاشا) یالیری واردر .

رومیلی حصارندہ کی زیارتکاہلر — (زیارتکاہ شیخ اسماعیل) بوذات قتل اولنہرق جسد مبارکاری آخور قپودن دریاہہ براقلمش او وقت پادشاہ حصارده قندلی بغچہدہ ایمش . بردہ کورلر کہ شیخ عزیز اون خلیفہ سیاہ قندیلی بغچہ اوکنده ظهور ایدوب دریادہ دریا کبی جوشہ کلہرک سماع ایتمکہ باشلار . پادشاہہ خطاباً « خنکارم بزی ناحق یرہ قتل ایتدیلر عرضحالہ کلدک » دیر لر . و تمام بر ساعت اورادہ سماع ایدوب خنکار صاحب حالی ہونکور ہونکور اغلادہرق اقندی یہ قاتیلوب تا دورمش ددہ تکیہ سنک اوکنہ وارر لر . صکرہ اورادہ دفن ایدلیر . حقیر اوزرلرینہ اون کیجہ نور یاغدیغی مشاہدہ ایدن جانلرلہ کورشم . شیخ تولد ایتدیکی وقت پدری اسمنہ (قربان اسماعیل) دیمش . آرہدن یمش سنہ کچدکدنصکرہ حضرت شیخ آت میدانندہ چقور چشمہ باشندہ اون خلیفہ سیاہ برابر قربان ایدلشدر . قانی دوشدیکی محلہ اجابلری بر زاویہ بنا ایتشلردر . حالا دیکلی طاش دیندہ بارماقلی مسجدہ یقین بر زیارتکاہدر . شیخ اسماعیلی سومینلر قتلنہ شویلہ یاریخ یازمشلردر : « لعنہ اللہ علیہم اجمعین » .

(الشیخ حسن ظریفی) مصرده ابراہیم کلشنی ایلہ ہم مجلس اولوب بعدہ اذن سلیمان خان ایلہ شیخنک یرینہ لائقہدہ پوست نشین اولمشدر . کندیسسی سیروزلیدر . دورمش ددہ تکیہ سنندہ مدفوندر . موتنہ تاریخ :

قرال بو حالی ایشیدنجه « صلحه مغایر قلعه بنا ایتدیلر » دیه بر ایلیچی کوندردی . سلطان محمدده دیلم اولمش صغیر دریسنی قراله کوندروب « ایشته اذنکزله ینه بر صغیر دریسلی جرمنده یر بنا ایتدک زیاده وار ایسه هدم ایدهلم » دیه ریک حکیمانه جواب ویردی . کنگار تکرار صاح ایتمک مراد ایتدیکی خالد محمد خان رضا ویرمدی . آق دکز بوغازنده دخی ایکی جانبه قلعه لر بنا ایدوب قسطنطینک ایکی بوغازینی کسدی . قحط وغلا اولنجه قرالک بوغازندن طعام کچمز اولوب بوتقریباه استانبول ضبط اولمشدر . ایشته روم ایللی حصارلی بوشکلده بر حصن حصین اولوب غرب جانبی اوجه پیوسته اولمش قیالردر . اطرافنده خندق یوقدر . جرمی دائراً مادر اتی بیک آدیمر . دیورارینک قدی قرق ذراعدر . اوچ قاعه سی سکسان ذراع مکیدر . هربری کپکشان آسا آبهانه سرچکوب تاذروؤ اعلاعلمی دیننده کوز کوز دیده بان قله جکی واردر . هربری اوزر طبقه حجره لردر .

پادشاه بر آدمه غضب ایتسه بونک میم قلعه سنه حبس ایدر لر . اوچ قپوسی واردر . بری شماله ناظر طاغ قپوسی ، دیکری آشاغی شهره ناظر حصار پچه قپوسی ، اوچنجیسی دهیر پنجره لی سیل قپوسیدر دائماً مسدوددر . یوز بش پاره طوپوی وار . اما لب دریاده بوغازه ناظر برتپه ده ایچنه آدم صیغار بال ییز وشایقا طوپلری وار . قلعه دزداری و اوچیوز قدر نفرات کیجه کوندز آماده طور لر . قاعه ایچنده قیالره متصل قیرلانغیج آشیانی کبی یوز سکسان قدر نفرات خانه لری واردر . برمنسارده لی ابوالفتح جامعی ، ایکی مسجیدی ، ایکی بغدادی انباری وار . بشقه عمارت یوقدر .

طشره واروشی : لب دریاده بر طار یرده اولوب باغمسز و بغچه سبز قیالر اوزرنده قات قات بیک التمش قدر خانینی محتویدر . اوچ جامعی ، اونبر مسجیدی ، یدی مکتب صبیانی ، بر حامی ، ایکویز دکانی ، (دورمش دده تکیه سی) نامنده برده تکیه سی ، یدی قدر معاف روم خانه سی واردر . یهودی یوق . میخانه و بوزده خانه دخی بولماز . اهالیسی غایت دینداردر . اعیان و اشرفانی یالی صاحبی اولوب قیش کونلری استانبولده اوتور لر . خاتی بالقجی ، قاعه

استاد لر کتیردوب بو آواده ادرنه‌نک قره دکر کنارنده بورغاز اسکا هسندن
 یرکیجه ده قرق الی طوپ دخی مسلم نهانینک رایله پنهنجه بری طرفه
 آشیردوب لب دریاده یرلی یرینه قویوب اوزرلرینی خار و خاشاک ایله ستر
 ایتدیلر . بعده عسکر ایله حالاً قلعه یرنده بنایه کمال درجه غیرت اولندی .
 بنا اونان محلی دخی هرکون چالیلر ایله ستر و اخفا ایدرلردی . بعده سلطان
 محمد راهبک رأی صواب و حسن تدبیر یله قرالک کوندر دیکی اوکوز
 درینسی کرکی یه کروپ اینجه بیاق ایله دائراً مادر دلم دلم ایدوب اولجرمده
 یالچین قبالر اوزره حصار ی انشا ایدرلر . ینه راهب نهانی ایدر « پادشاهم
 اسم شریفک محمددر . کتابمزده محمدک محمدی قاضی صارقلی اوله . ۸۵۷
 تاریخنده دولت قسطنطین آنک الیه کیره دیو محرردر . ایدی بوقلعه‌نک رسمی
 سنک محمد اسمکله بنا اولنق کرک . بن بوایشه قرق بر بیلدر مأمورم و علم
 معماریده استاد کالم اما برقرده کشف راز ایتماشم « دهرک دامن درمیان
 ایدرک جمله بنالری باشنه جمع ایدر . و بو روم ایلی حصارینی کوفی خط اوزره
 محمد اسمی رسمنده بنا ایتمشدرکه اناطولی حصار ی باغلرندن آشکار کورینور .
 شویله که : تا کوه بالاده اولان یدی طبقه قبه عظیم (میم) مقامنده در . دزدار
 قپوسی حصار پچه‌سی (حا) یرنده در . آشانجی لب دریاده بیوک شیشخانه‌قاه
 ایکنجی (میم) یرنده در . (دورمش دده تکیه‌سی) طرفنده کی چار کوشه
 حصار پچه (دال) حرفی یرینه قائمدر . ایشته بو منوال اوزره روم ایلی
 حصار ی اسم محمد رسمنده در و ابجد حسنا بی اوزره (محمد) طقسان ایکی
 اولدیغندن حصارده دائراً مادر طقسان ایکی دیرسک و برج واردر . (خان)
 لفظی التیوز الی بر اولدیغندن حصارده دخی دائراً مادر التیوز الی بر دندان
 بدن واردر . ایشته بوصفت ایله قلعه آلتی آیده تمام اولنجه اطرافنی آلان
 خار و خاشاکه آتش یریدیلر . قلعه جدیددر بیضا کی نمایان اولوب جمله عسکر
 قلعه یه کیردک طوپ ، تفنگ ، جیخانه ، سائر مهماتی یراشدیریدیلر . معمار
 رهبان نهانیده تبدیل جامه ایدوب محمد سنتنه اکرام ایله مؤمن موحد اولدی
 و روم ایلی حصار ی دزدارلرین رجا ایلدیکندن کنديسنه احسان اولندی .

اونبر قدر یہودی خانہ سی ، اوچ محلہ روم اولری واردر . یہودیملرک اوچ (سیناغو) دیرلری ، روملرک ایکی کایسالرلی وایکیوز دکانی اولوب بدستان ، خان ، عمارتی ، وغیرہ آناری یوقدر . باغ ، باغچہسی چوقدر . بونکده غلطیہ تابع نیابتی ویکچری یصالحیسی . ووصو باشیسی واردر . شرق طرفی بحرک قارشوسنده (قوزغونجق) قصبہسیدر . زیارتکاه و مسیرهسی یوقدر .

آرناود کوی قصبہسک عمارتلی — لبدریاده بیک قدر باغلی بفتحلی معمور خانہلری واردرکہ جملہ روم و یہودی بہ مخصوص اولوب جامع ، مسجد مدرسه ، عمارت یوقدر . برکوچک حمامی واردر . دکانلری تنک محلده واقع اولدیغندن باغ و بفتحسی آزرر . امکی و پکسماتی بیاضدر . یہودیملری صاحب ذوق و اهل سازدر . روم خرستیانلرینک اکثری قوم لازدر . جماعت مسلمینی غایت آزرر . آقندی برونندن ایچری بر کورفر لیمانلی یر اولغله وقت شتاده برچوق کشتی قیشلر فقط آقندی برونی برقیالی محل اولدیغندن پک مخاطردلی وکشتی امرارنده چوق مشکلات چکیایر . بو محلی مراد خانک روزنامه جیسی ابراهیم آقندی تعمیر ایدوب بر چشمه سار جاری ایتدیردی . حاکمی غلطه ناہی ، صوبائی بوستانچی باشیدر . بو محلدن براز ایلو وارلدقده (حسن خلیفہ باغی) کوریلیرکہ حالا پادشاه بفتحہسیدر . مراد خان رابع عصرندہ قول غلو ایدوب یکچری اناسی حسن خلیفہنی پارلدیلر بونک اوزرینہ بفتحہسی میری اولدی . بورادن برمقدار ایلرودہ (بیک بفتحہسی) واردرکہ پادشاہلرہ مخصوصدر . سلیم خان اولک برقصری واریسده بفتحہسی اوقدر معمور دکلدر . اما عظیم سرولری واردر بوراسیدہ عبور اولندقده (دلی حسین پاشا باغی) نہ واریایر بو باغ صافی صنوبر درختیہ مزیندر . اوک قیالر نام محلده قرق الی خاتہ وصدق آقندی جامی واردر . بو جامع فوقاندر . آلتندہ قیادن برعین زلال جریان ایدر . بورادن اوتہسی روم ایلی حصاریدر .

« زیارتگاه قبودان غازی خیرالدین پاشا) سایمان خان قبودان لرننددر. جزائر ، تونس ، طرابلس فتح لرنده بولنمشدر . آق دکزک برچوق جزیره لرنی دخی فتح ایشدر . موته تاریخ : « طالدی رحلت دکزینه قبودان » سنه ۹۷۰ . دیگر تاریخ : « مات رئیس البحر » سنه ۹۷۰ . بوقه مصنعه نی ده سلیمان خانک معمار باشیسی سنان اوسته بنا ایشدر . (تربئیجی افندی) بو عزیز طربزونلی اولوب سلطان سایمان خان ایله صباوتنده اسلداش یعنی سود قرنداش ایدیلر . تره سنی بشکطاش قربنده معمار سنان بنا ایشدر .

اورته کوی قصبه سنک عمارت لری — اسکیدن خرستیان یتاغی ایمش . بعده سلیمان خان عصرنده دفتر دار پاشا لب دریا سنده برجامع بنا ایتدیکندن سائر اعیان وکیار دخی یالینر بنا ایدوب معمور اولمشدر . ساحل مجرده بردره نك ایکی جانینده ایکی بیک اوچوز قدر قات قات یاللی ، باغلی ، باغچه لی سرایلردر . لب دریاده کی یالیری : (بالطه جی محمود پاشا ، شکر جی یهودی ، اسحق یهودی ، معمار مصطفی ، صاقیه سلطان ، اکمکجی زاده احمد پاشا ، جفال اوغلی محمود بک ، قره حسن اوغلی ، چابی کتخدا ، نقاش پاشا) یالیری باشلیجه لریدر . بونلردن بشقه برچوق یهودی خانهلریده واردر . ایکوز قدر دکانی واردرکه برچوغی میخانه در . خان ، عمارت ، مدرسه ، بدستان کچی شیلری یوقدر . اما باغ و بوستانلری چوقدر . حاکمی غلطه ملاسنک ناییدر . صو باشیسی ، یکچیری یصالحیسی واردر . بوستانجی باشی دخی حکم ایدر تعزیری سر بستدر .

جامعلری : (دفتر دار پاشا جامعی) ، (بالطه جی محمود اغا مسجدی) باشلیجه عبادتخانه لریدر . برحامی وار هواسی غایت خوب ، سبیل خانه سی یوقدر . اما لب دریاده « تکلی مصطفی پاشا » نك برعین الحیاتدن نشان ویریر چشمه سی واردرکه معمار سنان بنا سیدر . تاریخ « جانفزا چشمه ثواب اولدی » .

قوری چشمه قصبه سنک عمارت لری — ساحلی اعیان و اشراف یالیریدر . ایچیری طرفنده برواسع دره ایچنده براسلام محله سی ، برجامع ، برحام وار .

تکیہ لری : (مولوی خانہ تکیہ سی) لب دریادہ اولوب سماع خانہ سی دریایہ ناظر فوقانی برمولوی خانہ درکہ استانبولده وغیری دیارده مثلی یوقدر . سماع خانہ سی دریایہ ناظر فوقانی برمولوی خانہ درکہ استانبولده وغیری دریادہ مثلی یوقدر . سماع خانہ سی برمصنع طاوان قبہ لعلکوندرکہ شمیدیکی استادلر اکا نظیر قبہ انشا ایده مزلر . فقرا حجره لری غرب طرفنده در . سماع خانہ نک میدانی سراپا جویرز لوحه لراه مرین وجانب ثلاثه سنی بللور ونجف طاشلریایہ منقشدر . شیخی مبارک (حسن دده) در . زمانمزدہ یوزاون یاشنده مستجاب الدعوه برذات ایدی . مقابله کونلری کرسیده مشوی شریف اوقورکن کندیلرینه بروجد کلیر « بوکیجه درسمری حضرت مولانادن بویلجه اخذ ایتدک . اخوان صفایه ده اولیه تقریر ایدیورز » دیرایدی . وفاتنده یرینه نی زن درویش یوسف جلالی شیخ اولدی . مشوی تقریرنده برقاچ کره مست اولوب کندیلرینی کرسیدن آشانغی فقراسی اوزره آتوب چرخ دوار وار سماع ایتدیکی کورلمشدر . چالیدی نی حقا که عشاقی مست ایلردی . برده (یحیی افندی تکیہ سی) واردر .

مرافد کبار اولیا : (زیارتگاه حضرت الشیخ احمد دورانی) طوله باعجه قربنده زیارتگاه خواص وعوام برمرقد ذوی الاحترامدر . (زیارتگاه حضرت یحیی افندی) دریایہ حواله برکوه بلندک ذرود سنده برقبه عالی ایچنده مدفوندر . کندیلری طربزونلی اولوب اوراده متولد اولان سلیمان خان غازینک سود قرداشلری ایدی . صکره خلافت سلیمان خانده اسلامبوله کلشدر . تاریخ وفاتی : « لیلہ عید اضحی » در سنه ۹۷۸ . حیاتنده ایکن مدفون اولدقلری پشتہ اوزرندده هرجمه کیجه سی خضر نبی ایله ملاقات ایدوب علم لدنی اوکره نیرلرمس . مرقد پر انواری حالا زیارتگاهدر .

(قبودان خلیل پاشا) اوجوارده برقبه عالی ایچنده مدفوندر . خیرات ومبراتندن اوله رق ساقز قلعه سنده ، استانبول یکی کوینده لب دریادہ برر جامعی واردر . الی بیک غروش صرف ایده درک قاسم پاشاده قولاقسنر محله سی . قربنده امیر افندی جامعنه صوکتیردوب ثواب عظیمه نائل اولمشدر .

عمارت دیوارلری قرمزى و بیاض ایله یایللمش بر عبادتگاه مسلمیندر. حرمک طشرهسى چنار اغاجلریله مزیندر. برکوشه سنده ده محکمه شرع مبین واردر. برنازک منارهسى وار. محرابى اوکنده تیمور پنجره ارايچنده اعیان شهردن بعض ذوات مدفوندر. اوتیه طرفى تا اسکله یه وارنجیه قدر بر واسع سحرادر . قارشى طرفى اسکداردر .

(احمد دراقى جامى) طولمه بانچه یه قریبدر . (دار السعاده اغاسى عباس اغا جامى) نوبنا چار گوشه ، هوادار برجامعدر . دها برچوق ده مسجدرلى واردر .

(خیر الدین پاشا مدرسه سی) نامیله برمدرسه سی ، قرق عدد مکتب صبیان ایچد خوانى ، بردار القراسى واردر . دارالحدیثی یوق . اسکله باشنده آینه ورونده مسافرینک مکتبه مخصوص برکاربان سرای واردر . چونکه بواسکله روم اینندن اناتولى یه سوق اولنه جق عسکرک اسکداره کچه جکی بر بندر اسکله دز . اوچ حمایى واردر . بوندن بشقه یوز طقسان قدرده سرای حاملری واردر . چشمه وسییللریده واردر که صولری مثال آب زلالدر . از جمله یحیی افندی چشمه سی تاریخی : « قنوب ایچنلره سحتلر اولسون » سنه ۹۴۵ . یتش قدر دکانى وار شهرینه کوره دکان و چشمه لری آزددر . لکن هرخانه و بوستانده طاتلی صو قیولری واردر . حتی تموزده غلطه نک صوی آزالدقه بشکطاشدن قایقرله غلطه یه صو طاشیرار . بقیچه لرنده صراحی طولمه قباغى ، لخنه ، اکشى دوت ویاایلرنده کونا کون ماهیلر مشهوردر .

مسیره لری : (یحیی افندی مسیره سی) برکوهستان واسع چنزارده درکه ایچنه اصلا کونش تأثیر ایتمز چنار ، سکود ، ساقز ، سرو ، جوز رومی اغاجلری ایله مزین بروایددر . عیون جاریه لری دینده صاحب خیرات طرفندن بر چنزار صفه انشا ایدلشدر که صاری آصمه ، قره طاوق ، اسحاق قوشی اسپنوز ، فلورینا ، باشند قره ، بلبل بدنام ، بلبل نیکنام کبی قوشلرک فریاد و نالشلری اهل تفرجک جاننه جان قاتار . ایچنده یاران صفا طرف طرف صحبت ایدرلر بر تفرجگاه قدیمدر .

جمع اولوب طاشلر طولدیریلوب اوکنده کی دریاہ دوکیلوردی . لیان کی بر بوغاز ایکن طولدیریلوب اسمنه (طولہ باغچہ) دیندی . درت یوز آرشون بر بیوک میدان اولوب صحنده عثمان خان جرید اویناردی . صکرہ ایچنده ساییم خانک بر قصر و بر حوضی وار بشقہ بنا یوغیدی . بونده ده بیوک سر آمد سرولر واردر . آروجه استاد بغچوانی ، ایکوز نفر شہاز بوستا - نچیلری واردر . لب دریایی عمیق اولوب لدوس روزکارنان حصولہ کلہ جک تلاطم سواحلی خراب ایتمسون ایچون میشہ اغا جلرندن استحکام و محافظہ لر یاییلمشدر .

(بشکطاش باغچہ سی) بایزید خان عصر نده پاشا یالیسی ایدی . پادشاہلرہ انتقال ایدوب بہشت آباد بر باغ ارم ذات العماد اولدی . قات قات متعدد قاعہ لر وشاھنشینلرہ آراستہ در . فقط او قدر واسع دکلدر . (جوان قوجی باشی باغچہ سی) بر باغ جناندر .

(قزانچی اوغلی باغچہ سی) بوندہ پادشاہلرہ انتقال ایتدیکندن مرادخان قیا سلطانہ ہبہ ایتمشدر . واجب السیر بریالیدر . بوندہ برفوقانی شادروان واردرکہ دنیادہ اولیہ بر صنعتلی فوارہ کورلما مشدر . بونلردن ماعدا درون شہردہ کیرہ میتچی زادہ ، کوچک چاوش وسائرہ خانہ لری عجیب خانہ لردر . وصاحب لری اعیان و کباردر . بوشہرک اھالیسی غایت اھل ذوقدر . بورادہ صلحادن اھل حال ، صاحب ورع کیمسہ لردہ واردر . (الکاسب حبیب اللہ) فحواسنہ اقتداء اکثری خلقی باغبانلق ایدرک کونا کون اھل سنت البسہ سی کیرلر . خلقنک بر چوغنی اناطولی طرفدندر . خلقنک نعمت لری مبذولدر . حاکم لری شریعت طرفدن غلطہ مناسنک نائی در . محتسب نائی محتسبی ، صوباشیسی لب دریاسنندہ بوستانچی باشی سی ، و بشکطاش یاغچہ سی اوستہ سی وسائرہ در . غایت مضبوط بر شہردر . قلعہ سی یوق ایسہدہ امن واماندہ در .

بشکطاشدہ کی جامعہ لر — (قوجہ سنان پاشا جامعہ) اسکاہیہ یوز آدم قریب بردوز فضا و چرا کادہ مبنی در . یوکسک قبہ لی روشن بر جامعہ در .

(فوتنه تاریخ)

قلم کبیر اجل بوزدی یازق بونقش بهزادی

(شیخ آدم افندی) قله قپوسی مولویسنده شیخ ایکن مصره کیدوب اوراده مرحوم اولمشدر . یرینه عرض محمد افندی شیخ اولمشدر که آدم

افدینک فوتنه و عرض محمد افدینک ده شیخلغنه شو تاریخ یازلمشدر :
شایوردی ای (نشاری) بوبله تحریر ایله تاریخن دکلدور دور آدم کچدی او دور محمددر

بشکطاش شهرینک عمارات و خاندان و سائر معموره لری — زمان قدیمده یوشهر (قونه پترو) اسمیله یاد اولنورمش که معناسی (طاش بشیک) دیمکدر بوکا سبیده بو شهرک زمینی چنکلیستان و خیابان ایکن (باشقه) اسمنده بر راهب بوراده بر بیوک کلیسا بنا ایلمش و قدس شریفدن حضرت عیسی علیه السلامک بشیکنی (بیت اللحم) نام محلدن کتوروب کلیسایه قویمشدر . عیسی علیه السلام ابتدای صباوتنده غسل اولندینی وقت بو طاش تکنه یعنی بیشیک ایچنده یونمشدر . بوکا بناءً روجهده «بشکطاش» اسمیله بو کلیسا شهرت بولمش ، راهب اولنجه بو طاش بشیکی حرقیل اوغلی (ایلیا) نام قرال ایاصوفیه دیرینک صاغ طرفنده کی طبقه یه قویمشدر که حالا زیارتگاهدر . بونک اوزرینه اسلامرده بوشهره (بشکطاش) دیمشدر . شهر غایت معمور و آبادان اولوب و الحاله هذه اولمهدهدر . چونکه آب وهواسی غایت لطیف لب دریاده واسع فضالرده آلچاق بایلرلر اوزرینه قات قات ، باغلی ، باغچه لی آلتی بیک قدر یالی و اولری محتویدر . از جمله قپودان جعفر پاشا قپودان قاسم پاشا یایلرنده ایکیشریوز او طه ، اوچرهام ، برر جامع وارددر . بابا سلیمان اغا ، منقاری زاده ، علی افندی ، عزمی زاده ، دفتردار امیرپاشا ، فرنک مصطفی افندی ، حافظ احمد پاشا ، عثمان اوسته ، ملکی قادین ، متولی مصطفی افندی یایلیری دخی مشهور یایلردندر .

آل عثمانک خاص باغچه لری — (طولمه باغچه) اسکیدن کوچک سرولی بر باغ ایدی . سلطان عثمان شهید فرمانیله بتون دونما کیلری صندالدر خلیقه ، فرقه لری ، استانبولک یکریمی بیک قدر قیرمه ، قایق ، معونه لری

ساحلنده سینوب ، اماصره ، ارکلی ، بارطین ، بافره ، صامسون ، اوجه‌کبی
 شهرلرک خلقلرندن تشکل ایتشدردر . کورجی و آبازه دخی غایت چوقدر .
 طوپخانده کی آبازه اولادلرینک آبازه اخلاقی ایله متخلق اولوب بیومی
 ایچون اولادلرینی دها ایکی اوچ یاشنده ایکن آبازه دیارینه کوندرلر . اون
 بش یاشنه واردقلرنده ینه کتیروب مصاحب شهریاریه و سائره صاتوب
 چراق ایدرلرکه اوچوجق بوواسطه ایله ترقی ایدر . ایشته بزم‌ملک احمدپاشا
 افدمزله سیاوش پاشا دخی بویه طوپخانه آبازه لرندن ایکن سرایه داخل
 اولمشدردر . طوپخانه‌نک اعیان و کباری آزددر . بیوک برشهر اولدیغنه کوره
 چشمه لریده آزددر . لکن هراوده برر صو قیوسی وارددر . چارشو پازاری
 دخی آزددر . اکثری اولری دزیابه ناظر بری بری اوزرینه قات ، قات
 دیزلشدر . سوقاقلری استانبول ، ایوب ، قاسم پاشا کبی سراپا قالدیرمیدر .
 شاهراهلری واسعددر . مسجدلری بری برینه یاقیندر . چونکه اهالیسی
 صلحای امتدن کیمسه لرددر . اشرافی البسه فاخره کیر . تجار وضعتکارلری
 قدرتلینه کوره قره البسه لر کیرلر . قادینلری اوزون فراجه ، باشلرینه
 دولبند عذار ، یوزلرینه قیل نقاب ، سلامیه دیبا تاقیه کیوب غایت مؤدبانه
 حرکت ایدرلر . محبوب و محبوبه‌سی چوقدر . بوشهرک عرض بلده وطول
 نهاری همان استانبول کیدر . زیرا استانبولک برمحله‌سی مقامنده در .

طوپخانه‌ده مدفون کبار اولیا ، علما و مشایخ ، وزرانک مراقدر
 انواری — (عیسی چلی) فرونی قربنده برقه عظیمه‌ده مدفوندر .
 (مولانا نقیب یحیی افندی) اوده بوجوارده در . (قبودان قیلج و اولوچ
 علی پاشا) جامعنک صول طرفنده برقه عالیده مدفوندر . (قلندر محمد
 افندی) . تاریخ وفاتی :

بر آفتاب قدر و کرم کان سری	صالیدی زمینه کورینه چرخ‌ستمکر
تاریخنئی (خلیلی) دیدی اطف حق ایله	جاوید جنت اوله نصیب قلندری

(مقالی صولاق زاده نقاش بهزاد) قاه قیوسی مولویخانه سنک مزارستانی

ایچره مدفوندر .

ینه چزمه جیلر تکیه سی اوکنده دکر اوغروسی حسین افدینک خانه سی دیوارنده چشمه نك تاریخی :

تمام اولدی بناسی چونکه تاریخ دیدی هاتف (مثال ماء جنت) سنه

۱۰۶۶

(سلطان احمد چشمه سی) طوپخانه ددر. تاریخی : «کوییا آب حیاتی بونده قیلدیلر سییل» .

حاملری : آلتی دانه در. (علی پاشا حامی) پاک ، صوی ، صاف خدا-ملری نرم ورام برحام خاص وعامدر . آندن (چیفست سواقغی حامی) او قدر روشن دکدر . قله قوسی خارجنده کی حمام ، غلطه سرانی قربنده کی حمام ، (کوچک چاوش باشی حامی) طوپخانه کارخانه سی قربنده در. فندقلیده . (ملاحامی) قوسی اوزرنده کی تاریخی شودر :

کورنر اول مقام دلکشانک دیدی تاریخن لب دریاده سیران ایله حمامی ملانک بو حاملردن بشقه یذییوز قدر خاندان حاملریده واردر .

درییان دکا کین اصناف واهل حرف — طوپخانه ده فندقلی قصبه سنده سکز یوز دکان واردر . بدستان یوق فقط ذی قیمت هر اشیا موجوددر . زیرا بندر شهردر . کونا کون میود فروخت ایدن بازارچی دکانلری مشهوردر . زیرا بودکانلر درخت عظیم سایه سنده بنا اولمش . اهل حرفک نازک کرده کبابی ممدوح وکرده سی ولذیذ خوش آبی ، ولوندلر ایچون داری بوزه سی ، خاص ، بیاض ، پنبه مثال سونکر کبی کوز کوز یشمش صومونی که صابجه صوموندن واماسیه نك لادکی امکانندن لذیدر . چونکه بوکارخانه صاحبی عیسی چلبی یه اهل دلدن درویشک بری دعا ایدوب بروفق ویرمش . اول زماندن بری عیسی چلینک وفق مرادی اوزره فلک دورانه باشلا یوب امکی جهان آرا اولمش . عجم شاهلرینه بو طوپخانه صوموندن کتورولمش واوچ آیده رومدن اصفهانه آنجق واره بیلدیکی حالده متغیر اولمامشدر .

اهالیسی : اکثری خلقی تجار ، مناو ، کشتیان طوپچیدر که قره دکر

طوپراقله طولدورتدی . حالا درت طرفی چنزار ، مسیره یرلردر . بعده مفتی یحیی افندی مشکلکشا اولان بواب نامرادی مراد خان خطیله بر مراد ایدوب کتاهیه مولوتی کوچوکلکندن ناشی اکا صدقه ایدلمشدر . (پلیدجک ایازمه‌سی) منجم قیوسی قربنده در . چنزار یردر . آب حیاتدن نشان ویرر صونی واردر .

سیلر : ایکیوز قدر واردر . مشهورلری : (قلیج علی پاشا حرمی گوشه‌سنده سیل خانه) ، (سلحدار مصطفی پاشا سیلی) اولکی سیلک . مقابله‌سنده یول آشیریسنده در . تاریخی :

ایکی تاریخ ایلوب ترتیب ایله قیلدی هر بر مصرعی جوری حساب
دلکشا عین حیات جان فزا منبع کوثر ، سیل آب تاب
سنه

۱۰۴۶

فندقلیده سلحدار ومصاحب مرادخان رابع چشمه‌سی ، تاریخی : « اولدی صافی چشمه پاکیزه آب حیات » (سیاوش علی پاشا چشمه‌سی) تاریخی : « چشمه پاک و مصفا ، بی بدل آب حیات » . اسکله باشنده طوپلر مابیننده سیاوش پاشا چشمه‌سنگ تاریخیدر : « چاه زمزم منبع آب حیات دلکشا » قله قیوسی مولویخانیه‌سی حرمنده کومروک امینی حسن چلی نك چشمه‌سی ، تاریخی : ای نشاری تشنه لر بو چشمه‌یه تاریخ ایچون دیدیلر : عین حسن روح حسینی قیلدی شاد

کوجوک قله قیوسی طشره‌سنده خندق کنارنده ینه کومروک امینی حسن چلی چشمه‌سنگ تاریخیدر :

دیدى تاريخنى بوچشمه خیرک جورى حق قبول ایده زهی عین لطیف آب ثواب
(اسعد افندی چشمه‌سی) چشمه جیلر تکیه‌سی قربنده در . تاریخی :

الهمت فى تاريخه ما لاسعد خیره

(دیگر تاریخ)

لذا تم هذا البناء قالوا تاريخ هذا (خیرالسعدی)

سنه

۱۰۲۲

ناظر، بیک آدم آلور صفه سی واردر . مطبخنده بیک صحنی ، استاد آشنزی وار .
 (ایاس پاشا حوضی مسیره سی) ، (صامسونخانه مسیره سی) آل عثمانک یکچری
 اوجاغنده اولان ارسلان کبی صامسون کلبلی بونده بساه نور ، (منجم قیوسی
 مسیره سی) صامسون خانه قربنده در . بوراده علی قوشچی نام بر صاحب
 نجوم رصد چیقارمق ایچون بر قیو قازمشدر که عمقی یوز بش قولاجدر .
 بعده علما مشورت ایدوب « بورصد قنغی دیارده بنا اولنورسه اول شهره
 وبا مستولی اولسی مقرردر » دیه پادشاهه اعلام ایدوب علی قوشچی بی
 رصدن فراغت ایتدیردیله . حالا اول قیوی سلطان مراد رابع طولدیرمق
 ایچون مفتی یحیی افندی به بی نقط « شورصدی یقلمی ؟ » دیه سؤال بیوروب
 تذکره یازمشلر . مفتی یحیی افندی کوررکه بر لغز . « بره کلک اخوان !
 پادشاهمز بر لغز کوندرمش . جوابنه منتظر لر در . » دیو جمیع ذوفنون ومشکل
 نسا آدملی جمع ایدوب ینه حلنده عاجز وفرومانده قالمشلر . آخر یواب
 بیچاره قاپودن چاغیروب ایدر : « سلطانم ! شو ترکیه هر بریکز « سورصد
 شورصد ، سورصدی » دیوب طور بیورسکنز . « اذن شریفکنز اولورسه
 پادشاهک شو خط شریفنی یوزومه سوروب کورسه م » دیدکده ، مفتی یحیی
 افندی : « بره ابتر ! بز فتح وحل ایدهمدکده سن می حل ایده جکسین ؟ »
 دیدکده معید احمد افندی ، بالی زاده احمد افندی :

هریشه کمان مبر که خالیست شایدکه پلنک نهفته باشد

دیوب خط پادشاهی بی بوابک الهه ویرر لر . بواب نکته دان همان « شورصدی
 یقلمی ؟ » دیمش ! « لغزمیدر بیلم نه در ؟ » دینجه همان یحیی افندی ،
 « بره بواب ! الله سندن راضی اولسون . بز (یقلمی) لفظی نقطه سز
 اولدیغندن « یقلمی ، بقلمی ، ثقلمی ، ثقلمی دیوب طور روز . برهمدد ! خاصکی
 اغانی چاغرک خبر کتورسون » دیه الهه قلم آلوب : « پادشاهم ! اول منجم
 بی طالع علی قوشی نک جان قوشی اوچمغله اوچاقده قرار ایتمشدر . بودنیاده کی
 قرارکاهی اولان رصد نامنده کی چاه غیاسنی بیقوب مالا مال تراب ایلیه سز »
 دیو فتوا کوندردکده پادشاه قبودان رجب پاشایه فرمان ایدوب اول قیوی

برجامعجکوزر . (محمدآغاجامعی) فندقلیده‌در . لب دریاده تختانی برجامعدر .
 (محی‌الدین جامعی) لب دریاده « اسه‌چلی فرونی » جنبده فوقانی اولوب
 آلتی شاهراه دکانرله مزیندر . (ملاچای جامعی) فندقلیده‌در . لب دریاده .
 قبه‌سی عالی ، حریمی واسع بر منارلی برجامعدر .

(سلطان جهانگیرجامعی) سلاطین‌جامعندن معدوددر . اسکندررومی‌نک
 (آلکسندیره) نام دیرینک یرنده سلطان سلیمان خان بنا ایدرک ثوابی روح
 جهانگیره باغشلا یوب جهان ثوابی آلمشدر . بوجامع اوج آسمانه سرچکمش
 برکوه بلندک ذروء اعلاسنده بنا اولمش برجامع جهاتنمای جهانگیردرکه محمد
 آغا جامعی دیننده کی دیک صوقاقدن یوز قدم طاش زردبان ایله چقیلور . بر
 ساعتده اوده زور ایله وارایله بیلور . بعض قپو اوکلرنده تنفس ایده‌جک
 ارامگاه واردر . نیجه شپازلر بلا آرام وتنفس چیقمنغه اوج ایتشلرسه‌ده
 موفق اوله‌مامشدر . بومرتبه بر دیک یوقوشدر . اشته بویله برکوه بالا
 اوزرینه چارکوشه دیوار اوزرنده چارپشته ، قورشون اورتولی قبه‌در .
 زیرا اوکوه بالا اوزره آغیر بنا یایمق محالدر . بر مناره‌سی وتکیه‌سی ، عمارتی
 واردر . بعدالعصر جمه‌جماعت ، احبا و یاران صفا جمع اولوب دریاده‌شناورلک
 ایدن کشتیری بورادن تماشا ایدرلر . جداً جهاتما برجامعدر . دیوار لرنده
 قوجه معمار سنانک ید طولاسی عیان و بیاندر . طویخانه‌ده وفندقلی‌ده
 برچوق مسجدر واردرکه اک مشهوری مکلف ومعمار سنان بناسی اولان
 سهیل بک مسجیددر .

تکیه‌لی : قله‌قپوسی خارجنده برکوه بالانک ذروه‌سنده حضرت مولانا
 جلال‌الدین رومی مولویخانه‌سی واردرکه حقا که بانسی اسکندر پاشا یوز
 عدد درویشان حجره‌سیله جهاتما بر اولو آستانه یایدیرمشدر . (جهانگیرتکیه‌سی)
 فقراسی وافردر . (عبدالقادر کیلانی تکیه‌سی) بک معموردر . (طوم طوم
 محله‌سی تکیه‌سی) ، (قره‌باش تکیه‌سی) ، (چاوش باشی تکیه‌سی) ، (عیسی
 چای تکیه‌سی) ، (ابوسعید تکیه‌سی) وسائرده .

مسیره‌لر : جزمه‌جیلر تکیه‌سی لب دریاده بر عظیم تفرجگاهدر . دریاه

یو محله لر سراسر باغ و بونجه لی سرایلو ویالیلردر : تره کچی یالیسی ، والده قرنداشی یالیسی ، صدرالدین زاده یالیسی ، کوکوم باشی یالیسی ، ملک احمد پاشا اقدمز یالیسی ، دکز اوغروسی یالیسی ، ابو سعید یالیسی ، بو یالیلر پادشاهانه در . یونلردن باشقه دها برچوق سرایلری وارسه ده ذکر ی فضله در .

جامعلری — (قلیچ علی پاشا جامعی) کویا جامع سلاطیندر . بردوز واسع زمینده تختای بر جامع شیریندر . استانبولده نظیری یوقدر . همان طابق النعل بالنعل ایصوفیه کیر طرزنده بنا اولمشدر . ایکی یان وبرقبه قپوسی وار . قاپو اوزرنده تاریخی بودر :

هاتف قدسی کوروب علوی دیدی تاریخی اهل ایمانه عبادتگاه اولسون بو مقام

سنه

۹۸۸

عمودلر اوزره یان صفه سی واردر . قبه کبیری درت پایه اوزرینه بنا اولمش ، محراب ومنبری غایت مصعدر . ایکی قات قنادیل طبقه لری واردر . اندرون ویروننده کی پیجره لرده کی کاشی چین اوزره سوره ملک تحریر اولمشدر . قره حصار ی حسین چلبی خطیدر . غایت مصنع آویزه لری واردر . محراب اوکندده کی باغچه سنده ترنم ایتمکده بولنان کونا کون قوشلرک دلفریب صدالری جماعته تازه حیات ویرر . جامعک صول طرفده صاحب الخیرات قلیچ علی پاشا بر قبه ایچره قلیجنی عرشه آصوب ، پانی باصوب ، خاک باقی به قدم باصوب یانار .

قلیچ علی پاشا هر جمعه جامعک یان صفه سنده اوتوروب فقرایه برکیسه تصدق ایدر مش .

بو جامعک حرمنک درت قپوسی وبر طبقه لی نازک مناره سی واردر . یو جامعه دخی سلیمان خانک قوجه معمار سننان اغاسی بازوی کارینی عیان ایتمشدر .

(کوچک چاوش جامعی) بر پشته اوزرینه منی بر جاءعدر . طوبخانه کورخانه سی آرقه سنده بر بایر باشنده در . (ابو الفضل جامعی) جهاتما بر مناره لی

عسکر کورہ مدم . بونلر حربك كافه شدائد ینه تحمل ايدر قوی زهره لی
بابایکتندر . استادلرینک قیوسی اوزرنده کی قصره ابراهیم خان کلوب مکث
ایتمش اولدیغندن اوزماندنبری پادشاهلره مخصوص قصر اولمشدر . بو آستانه ده
بغداد سفرندن مقدم یوز یارده طوپلر وار ایدیکم هربری بر اقلیم خراجی
دکر والتون کبی شعسه اورورلردی . دیکر التمش پاره طوپ وار ایدیکم
ایچلرنده اسکیجیلر ایشلیوب خانه بر دوشلر مسکن طوتاردی . شمیدیری
اوطوپلردن آنجق التی دانه قالمشدر . ودها بر چوق قیمتی استاد طوپلری
واردر . منقش علی پاشا طوپنی غایت عبرتتا مصیقل و مجلادر . سلیمان خان
طوپلری ، فاتح طوپلری ، بازیدخان طوپلری ، اوچ آغیزلی طوپ ، شش خانه
طوپ ، بورما طوپ ، فرانسه طوپلری ، قرق قارش کوبه لی طوپنی ، علی
بالی ، اسه بالی ، حمزه بالی ، چول طوتمز ، قونداق طوتمز ، دیوبالی ، سکی
بالی ، قره بالی ، اژدر بالی ، قرق میل بالی ، شقی بالی ، پلامار قیران ، دلی
طوپ ناملرنده نیجه طوپلر واردر که هربری بر قلعه دکر . پیرام و سرور
شادمان کونلرنده پادشاه عبور ایتدیکی وقت روی دریاه سکدیرمه کله لر
آتیلوب قرق اللی دفعه دوام ایدن کومبورتولر آسمان وزمین تتره در
بودشملری رعب و خشیته دوشورر . بو طوپلر هپ چنار ، سرو اخلامور ،
سکود اغاجلرینک سایه سنده علی الترتیب دیزلمش و بولندقلری یر مسیره حالی
آلمشدر . آل عثمان پادشاهلرینک بر خزینه عظیمی دخی بو طوپلردر که امثالنه
هیچ بر پادشاه مالک دکدر . آل عثمانک قبضه تصرفده بولنان یدی بیک
آلتمش قلعه ده پلانقه ، مندرک ، قووا یا ، وقه لرده اون یدی بیک قرق بش
قدر طوپ واردر . ساده جه دونمای هایونلرده بیک پاره طوپ واردر دیه
طوپخانه دفترنده کورلمش و طوپنجی باشی علی بالی قرنداشمزدن ایشیدلمشدر .
حاکم شهر طوپخانه — بورانک حاکمی غلطه منلاسنک ایاق نابلر ننددر .
عسکری حاکمی طوپنجی باشیدر . لب دریا حاکمی بوستانجی باشیدر . ایریجه
صوباشیسی و محتسبی واردر . شهرده یتمش اسلام محله سی ، یکر می روم محله سی ،
یدی ارمنی محله سی ، برقاچده یهودی اولری واردر . قبطی و فرنک یوقدر .

درياسنك تمام آتشی كسيه جك وقت كلديكي كبي موقت اخبار ايدر . استادلر
 كچه البسه لرياه قازغان باشنه كلوب چاپالرياه « الله ، الله » ديه رك قپاغی آچدق لرنده
 طونج آتش كبي آقغه باشلار . يوز آدم ايلروده بولنان كيمسه لرك بيله
 يوزلرينه والبسه لرينه كويا علولر ياپيشور . بعض وزرا اوزلرينه بياض
 چارشف آلوب خوفلرندن اذان محمدی يه باشلار لر . طونج يوقوش آشاغی
 آقوب طوپ قالبه طولار . بال يمز طوپي طولمه سی يارم ساعت امتداد ايدر .
 قالب طولنجه كيچه اياه صارلمش بركونه ملمع ياغلی چامور اياه يولی سدايدوب
 بر ديكر طوپ يونی آچارلر . بو حالده ايكن دعا و ثنايه دوام اولنور . جمله
 طوپلر طولوب تمام اولدقده دعايه ده ختام ويريلوب اوكون تيمش كيمسه خلعت
 پادشاهيه بهردياب اولور . چوقلرينه ترقيلا احسان اولنور . صوكره طوپي
 باشی صدر اعظمه ضيافت ويروب جمله سی كچه ، كلاه البسه يي چيقارلر .
 برهفته طوپلر قالب دروننده قالب صوغور . صوكره چيقارلر . جمله اهل
 حرف زركران اياه طوپلری مجلا ايدرلر . صوكره استاد نجاران طوپلری
 والده مشفقه لری كبي قونداق ليوب جنكه آماده ايدرلر . بوكارخانه دروننده
 طوپ آرابه سی بنا ايدنلر كده ايروجه محلی واردر . قره دكز بوغازنده
 صاری يار قصبه سی طاغلرندن كله طوپ قالبی چامورلريني اغاج قاقچلرله
 تخمير ايدنلر ك باشقه محللری واردر . طوپ قالبلری بنا اولنان (و طوپ
 قالیاسی) دنيلن محللرينه باشقه در . الحاصل بر اولو آستانه دركه ديبلرله تعبير
 اولنه ماز . چونكه مصرع : « شنیدن کی بودمانند دیدن » ...

عساكر اسلاميه دن طوپي طائفه لر ينك آستانه سی — ابو الفتح و بايزيد
 وسليمان خان بنا سيدر . دو كجه جيلر آستانه سنه متصل ، لب دريايه قريب قلعه
 كبي بر آستانه در . بر قپوسی لب دريايه قبله يه ، ديكری شماله ناظر در . دريايه
 ناظر قپوسی بك مزین بر باب عاليدر . بر جانبنده براسد بر آهو شكار ايتمش
 و بر طرفنده بر زنجير ايله مقيد براسد تصويری واركه عبرت مآدر . بعض رساملر
 تماشا ايدوب (شاه قولى) رسميدر ديرلر . بونك ايچنده اوتوران عسكركلر بك
 بهادر و شجاع اولوب بو حقير بولنديغ يكرمی ايكي غزاده بولنردن يوركلی

ایکی طرف دلیکلرندن متصل آتارلر . صکره دوکوچیلر و آتش آتیلر . البسلرینی چیتاروب برنوع نقابلی کلاهلر کییرلرکه همان کوزلری کورونور . سائرلری ده کچه دن البسلر کیهرک خدمت ایدرلر . یکریمی ساعتد نصکره . آتیشک یانه وارلمق قابل اولمز . صدراعظمه ، شیخ الاسلامه ، قاضی عسکره ، نیجه مستجاب الدعوه مشایخ وسائر وزیرایه خبر اولوب باجمله کارخانهیه کییرلر . دوکیچی استادلر ودها بولنسی الزم اولان خداملردن قرق کشی ووزرا و مشایخدن ده قرق کشی آلتوب سائرلرینی طشره قوغارلر . چونکه تونج دریاسی آقدیغی وقت نظری سومز . حضرت فحرکائنات علیه افضل التحیات اقدمزده (ان العین حق) بیورمش . وزرا و مشایخ اوزاق صفهلر اوزرد . اوتوروب (لاحول ولاقوة) اورادینه دوام ایدرلر . استادلر جمع اولوب آتاج کورکلرله نیجه یوز قنطار چیبوق قالایلری تونج دریاسنه آتارلر . دوکیچی باشیده حضاره خطاباً « سلطانم دین مبین عشقنه زکات و صدقه کزدن آتون غروش نه اولورسه اولسون شو تونج دریاسنه براقیک » دیر . صدراعظم خزینه دار وسائر وزرا براق کیکسه التونی دوکیچی باشییه تسایم ایدرلر . اوده علی ملاء الناس بسم الله دیوب تونج دریاسنه آتار . اوآن ایجه اوزون چام کی سرنلرینی تونج دریاسنه صوقوب قالای و التون غروشلری قاریشدرلر . و دیرکلر محو اولدجه یکی دیرکلر کتیررلر . وقتاکه تونج دریاسنک یوزی قایماقلمغه باشلار . استادلر تونج دریاسنک کامل اولدیغنی بیلوب آتشی زیاده لشدیررلر . و کارخانه ده برقطره صو بولنماسنی تنیه ایدرلر . چونکه تونج افارکن برقطره صو رایحه سی طویسه دزحال یوللر پاره پاره اولوب جمیع حضارک هلاکنه سبب اولور . صکره قالب اوجاقلری کنارنده وایکی طرفده قرق الی قیون قربانلر حاضرلنوب حاضرین ایاق اوزرده قالقار . کارخانه دعاجیسی آماده اولور . موقت ساعتیه اوجاق باشنه کلوب تونجک آغزینی آچه یه یازم ساعت قانتجه خبرایدر . دعاجی دعایه باشلار . حاضرین خلوص قاب ایله آمین دیرلر . هرکسده توجه تام ایله اغلامغه باشلار . چونکه غایت مخوف و مخاطره لی هلاک یریدرکه نیجه استادلری زیروزبر ایلمشدر . تونج

طوب قالبی طولابلری : بوکارخانهده نیجه یوز طولابلر واردرکه آنلرده
 طوب قالبیری بنا ایدوب آماده ایدرلر . قالبک ایچنه قرق ، الیشر اوقهلق
 نکه قالینغنده اولمق ایچون دمیر میلاره قرق ، الیشر بیک یورطه ایله مخلوط
 .ومعجون اولمش چاموری ایپلرله صاروب طوب قالبیرینک ایچنه قورلر .
 آشایسنی ینه دمیر (تیمور) سکه لر ایله ضبط ایدرلر . چونکه قالبک ایچنده
 تونج دوکیلوب طوب اولدقده یورطه ایله مخلوط میلی چیقاروب طوبی آلیرلر .
 تونج فرونی : بوفرون کارخانهده ایکی یرده بنا اولنمشدر . درت طرفی
 آتش طاشی در . چونکه بشقه طاشک بو آتش نمروده تحمل ایتمه قدرتی
 یوقدر . بویشیل طاش جزیره لردن چیقار . اوچاغک التی بوشدر ، اوزری
 قبه در . بوقه لریک ایچنه قرق الیشر بیک قطار باقیری و مایه ایچون اسکیدن
 بنا اولنمش طوب قیرقلینی یرلشدیروب قهردن طشره اره ائندهده نیجه بیک
 قطار قالای حاصل ایدرلر . کاتبلری دخی نه قدر باقر و قالای حاصل اولدیغی
 دفتره قید ایدرلر . چونکه باقیره کوره طوب قالبیری حاضرله نیر .
 طوب قالبی یرلی : بو تونج قهرلینک اوکنده کی چوقورلر ایچنه
 آغیزلری یوقاری طوب قالبیری قورلر . اکر بالیمز طوب ایسه هر اوچاغه
 یکریمی قالب قورلرکه یکریمی طوب ایدر . اکر قلو مبرونه طوبی ایسه یکر میشر
 قالب ، اکر شاهیه طوبی ایسه یوزر قالب ، ایچنه آدم صیغار شایقه
 طوبلری ایسه بشر قالب قویوب آغیزلری کاغذ خانه بالچیغیه صیوارلر .
 تونج اریه جک قهنک اغزندن قالبیره قدر بوستانجیلرک صو یوللرینه مشابه
 یوللر یاپارلر . و تونج قهرلینک درت طرفنده چام اودونلری طاغیر کی آماده
 طورر . بو اودونلر برسنه اول کسلوب برر قولاج بوینده وایکی میکیکه بکزر
 برطرزه قونیلدقدنصکره قورودورلر . صکره طوب دوکه جکلری کوزده
 خایفه لر - قالفه لر ، استادلر ، دوکوجی باشی ، طوپچی باشی ، واردیان باشی ،
 قوم ساعتی النده موقت ، کارخانه امامی ، مؤذنلری ، دعا جیلری جمع اولوب
 دعا وثنایله « الله الله » دیدکدنصکره ایکی فرونه دخی آتش ویریلور . و موقت
 ساعت طوته رق نام برکون برکیجه آتش یاقه رق چاملری طونج قبه سنک

انشا ایتدیروب آندن صکره بایزید ولی دخی توسیع ایتدیروب اوطلر دخی
انشا ایتدیرومشدر .

اوصاف آستانه طوپجیان :

قوجه سلطان سلیمان خان قرق سکز سنه پادشاهی ائناسنده بتون
دشمنلرینی تحت اطاعتنه آلهرق پادشاه وقرالره سمعاوظاعه دیدیرمش ایدی .
لکن المان قرالی امانه کلیوب دائماً عداوت ایدردی . سلیمان خان ایسه درت
سنه غریبه درت سنه عجمده ودرت سنه وندیگده جنک ایتمش وواتوز
آتی سنه ده کاملاً نسه چاساریله اوغراشمشدر . نهایت اونارک دیارلرندم
مرحوم اولمشدر . بوناری مغلوب ایتک طوپ و تفضک محتساج اولدیغندن
سلیمان خان دخی طوپجیاره رغبت ایدرک ممالک محروسه سندن وسائر کافر -
ستاندن احسان وانعاملرله طوپجیلری آباروب ، اجدادی محمد خان وبایزید
خانک بنا ایتدکری طوپخانیه بیقوب یکیدن برطوپخانه بنا ایتشدر که کورن
بونای عظیمی دیولر یایمش ظن ایدر . انسان نه ایدوکنی بیلمز دشمنلرک
قبضه تصرفه کچن قاعه لری قورتارمق ایچون اک مهم آلات اولان طوپلرک
اوعای ایشه بوکارخانه قدیمده بیللور .

طوپ کارخانه سی : لب دریادن یوز آدیم ایلروده برکود بلندک دامنتمده
درت طرف دیوارلری قلعه کی بر رباطدر . محاصره اولنسه جنکه تحمل
ایدر برمتین دیواردر . آنک وسطنده ینه چارکوشه قرق آرشون بوینده
یوکسک بر دیوار واردر اوزری چار پشته پداوره تحت سیله اور تولودر .
قبنک اوزرنده بیوک باجالر وازدر که توتون یورالردن طشره چیقار . بو
پداوره طام اوزرنده آدم کزه جنک یولار واردر . وطامک اوزری نردبان
نردباندر . بو طامک تاذرودسند ودرت طرفنده یوزلرجه بال فیچیلریله صو
حاضردر . تونج اریدیر ایکن آشدن برشراره طامه اصلت ایدر سه طامده .
کزن آدلر او صو ایله آتئی آسکین ایدر لر .

مسکندر . قیش وقتی او طه صحبتاری خوش اولور . اعیان و کبار رئیس لر . سفردن کلوب فلقه ، فرقه لریله بوغاز حصارده باغ فصللری ایدر لر . غلعه لیمانی غایت لطیف و سکز روز کاردن امین اولدیغندن وقت شتاده بیک پاره تکی کوشه لرنده لنگر انداز اولوب یاتار لر . قلعه نك شمال طرفده کی طشمره واروشی طوپخانه دن عدا اولتور . چونکه حاکمی بشقه در . غلطه ده زیارتگاه یوقدر .

طوپخانه شهرنده کی خیرات و حسنات طوپجیلر کارخانه سی ، بال یمز طوپیلری واسواق سلطانی — طوپخانه زمان نصاراده بر اورمان اولوب ایچنده اسکندر رومینک بر مناستری وار ایدی . حالا جهانگیر جامی او مناسترک زمیننه بنا اولمشدر . کفر دله او مناستری بیلده بر کره (آیا الکساندرا) ددییه زیارت ایدر لردی . اسکندر هند سفرنده کی بر چوق اسرانی استانبوله کتیره رک طوپخانه ده بر عظیم مغاره ایچنه اللرنی آباقرنی خورما لیقیه باغلیوب حبس ایتشدی . اکثر یسی غول بیانی کبی ، قورقونج بیاض دیولر ، البرز طاغنک ساحر ابورلری ، آبازه ولایتده کی صدشه طاغنک ساحر لری اولوب الارینه باغلانان جبل مطلم قوتیه حرکتیه قادر اوله مز لردی . بو دیری زیارته کنلر بو سحره ییده تماشا ایدر لردی . وقتا که قیشین اربعین وز مهریر کلیردی ساحر لر اسکندرک اذنیله طلسمه بنا اولمش باقر کیماره سوار اولوب بادبانمز روی دریاده برق خاطف کبی قیژ غیردق ما کدونیا یعنی استانبول شهرینی محافظه ایدر لردی . قرق کون صکره کلوب کیلری لیمانه باغلیه رق ینه حبسه کیر لر . اسکندر دیولره وغولره طاغلی دیرتد . یروب قره دکز بوغازینی آچدیردی . اوراده سحره وغولر غرق اولوب باقر کشتیلری لیمانه قالدی . حتی یزید بن معاویه سردار لغیه استانبول محاصره ایدلدیکی وقت باقر کیلرینک پارلرینی غزات مسامین بولوب یغما ایتمشدر ددییه روایت اولتور . ایشته طوپخانه شهرینک ابتدا اعماراتی اسکندر بنا سیدر . بعد الفتح ابو الفتح بوخیابان ایجره مفید و مختصر بر طوپخانه

طرز و احوال اہالی غلطہ — غلطہ قومی برقاچ فرقہ در : برنجی
 فرقہ سی کمیجیلر ، ایکنجی تجارلر ، اوچنجی صنعتکارلر ، دردنجی مرانقوز
 و قلفانجیلر در . اکثر اہالیسی جزائر البسہ سی کیرلر . برچوغنی عربستانلیدر
 لکن عنقا قبودانلری واردر . میخانہ جیلری روم ، صاتیجیلری ارمنی ،
 میانہ جیلری یہودیدر . علوفہ جیلری ایسہ یہودی پچہلیدر . میانہ جی
 و علوفہ جیلرک ایشرلی ایسہ رذالتدر .

غلطہ دہ کی ما کولات و مشروباتک ممدوحلری — اولاً خاص و بیاض
 متبجل فرانجاہ آمکی ، شکر جیلر چارشوسندہ قطرہ میز شیشہ لری ایچندہ نیجہ
 بیک رنگدہ مسکلی ، غبرلی خنکارلرہ لایق شکرلری واردر کہ اشی بردیاردہ
 یوقدر . مکر شامدہ اولہ . متبجلرک منقش ورقلی بہار حلواسی ، بہارلی
 سیمیدی ، صنایعدن یوضولہ ساعتجیلری ، جام ، بلور ، ساعت رمل فروخت
 ایدر کفرہ عطارلری واردر . مشروباتدن بادہ کونا کونلرینک ممدوحی خراباتیلر
 آراسندہ مشہور اولان طاش نردبان میخانہ سندہ ، کفہ لیدہ ، مانہ لیدہ ،
 میخالکیدہ ، قشقوالدہ ، سنبللی دہ ، قسطنطنیندہ ، صاراندہ نام میخانہ جیلردہ کی
 لعل کون قطرہ سی حرام درلو ، درلو مسکت شرابلری ، انقونہ ، صاقوزہ ،
 مدانیہ ، ادرمید ، بوزجہ اطہ شراب نابلری واردر کہ اولراہ گمراہدن عبور
 ایتدی کمزدہ شاہراہ اوزرہ سربرہنہ ، پابرہنہ نیجہ یوز خم خانہ اسیرلری پامال
 اولوب یاندقلرینی کورورز . حال پریشانلرینی سؤال ایتدی کمزدہ شو بیتلرہ
 جواب ویرلر :

اولہ سرمستم کہ ادراک ایتمز دنیا نہ در بن کیمم ساق اولان کیمدری صہبانہ در

خدا عالم السر و الحقیاتدر کہ بوحقیہہ کرک شراب و کرک سائر مسکرات
 میسر اولماشدر . لکن آفتہ لکمز حسینہ جمیع اصناف ایلہ اختلاط ایدوب
 احوالرینہ واقف اولورز . اما متبجل شرتی دینلان (آتہ بالی) شرتی
 نوش ایتمشدر . ایشتہ غلطہ نک اصنافلری بوندن عبارتدر . شہرک ہواسنک
 لطافتدن محبوب و محبوبہ لری چوقدر . اہالیسی آفتہ مشرب و درویشان

دكان صاحبلى ا كثر تيله روم وفرنگدر. لکن لب درياده ، اورطه حصارده .
ایکوز عدد قات قات خرابات خانه لر ، میکده لر واردر که هر برنده بشر
التیشر یوز فاسق عیش و عشرت ایدوب خواننده وسازندکان ایله برهای .
وهوی ایدرلر که دیلرله تعریفی ممکن دکدر. زیرا میوه و ما کولات و مشروباتک .
الك اعلا لری بورالده بولور . آدم جانی ، روح غداسی ، قوش سودی هپ .
غلطه ده بولنه بیلور شیلردر . لکن مبتجل شرتی صوفیلر ایچون غایت لذیدر .
شهر ایچنده کی خاندان و کاربان سرایلری — بو غلطه نك زمینی لب دریادن .
شمال جانبده قله قپوسنه وارنجیه قدر برساعت یوقوش یوقاری قات قات .
کارکیز جنوزلی بنالریدر . شاه راهلری سطرنج واری طرح اولنمش طریق .
عاملرک جمه سی بیک یوز التمش صوقاق عد اولنمشدر . لکن قلعه دن طیشاریده .
لب دریاده کی طریق عظیم ایله قلعه ایجره وویواده یولی ، عرب جامعی یولی ،
حربی یولی ، قله قپوسی یولی ازدحامی یوللردر . ملا خانه سی ، و سید
علی چای خانه لری ، (رستم پاشا کاربان سرائی) معمار سنان بناسیدر . بو
شهرده باغ باغچه یوقدر . (قلفاتیچیلرا و طه لری) کورکیچیلر قپوسی خارچنده در .
اغالری وچور باجیلری واردر . ترسانه عامره ده کی پادشاهک قدرغه لرینی
قلفات ایدرلر . ایکی بیک عسکر وقرق بلو کدر . (استانبول اغاسی اوجانی)
قره کوی قپوسی خارچنده در . جمه عجیبان بوندن میری یه اودون طاشیمغه
مجبورلردر . اوده باشیلری فس اوزره برکونه طرفه دستار صاروب نفی
دولمه کیوب آیاقلرینه سیاه طوماق وقرمزی بابوج کیرلر . قول قایقرینه سوار
اولوب تا قره دکز بوغازینه وارنجه اودون کیلیرنی جمع ایدوب جمه کیلردن
قول آچقه سی آلوب قایقرنده بیاض کوملکلر کیه رک آباق اوزره کورک چکرلر
درستایش حمام غلطه — (محمد پاشا حمامی) عزب قپوسنک ایچ یوزنده
طاش نردبان ایله عروج اولنور برحامدر . بناسی ، هواسی ، صوینی غایت
لطیفدر . (بو قایچه حمام) بوندن ایچری برحام اولوب غایت کشف و تقیلدر
(قره کوی حمامی) موضعی خوش ، لطیف ، اسکی برحامدر . بونلردن بشقه
اوجیوز قدرده خاندان حماملری واردر .

باشانک اذنیہ اعمار اولمشدر. اوجہ سرچکمش، چارکوشہ برناقوس خانہ سی وارد. دیوارلرینک داخل وخارجندہ اویله صورعجیہ وغریبہ نقش وتصویر ایدلمشدرکہ کورن ذی روح ظن ایدر روملرکدہ برچوق دیر ودارالشفالری وارد. ارمنیلرکدہ اوچ کلیسالری وارد. یہودیلرک ایکی سناغولری وار. یہودیلر سائر کافرلر دن زیادہ سیلہ خوف وخشیت ایدرلر. کفرہ محلہ لرندن پاسبانلر اکسیک اولماز. چونکہ بوخائلر دفعاتہ عسیان ایدکلری حالہ رفق وملازمتلہ آسکین حرارت ایتشلردر.

دریباں حاکمان شہر غلطہ — طرف شرع میندن غلطہ بشیوز پایہ لی برمولوجیدر. منلاسی عرب جامی قربندہ ساکن اولوب اوچیوز قدرقرایہ حکمی کچر. قرق درت یردہ ناحیہ نائبلری وارد. ہربرناحیہ یوز الی ایچہ پایہ لی برقضادر. سنوی یتمش کیسہ حاصلات ویریر. بوشہرک اکثرمشتملاتی سلطان احمدجامی اوقافندن اولغہ ناظری قیزلر آغاسی اولوب اوقافک ایکیوز کیسہ حاصلی اولور. متولسی حاکمدر. اوچنجی حاکمی غلطہ وویوادہ سندہ اوتورور. دردنجی حاکم بال، یاغ قپانی کومروک امیندرکہ سنوی برمقدار معین ایلہ وارداتی التزام ایدر: بشنجی حاکم قالفانجی باشیدر. التنجی حاکم محتسبدر. یدنجی حاکم ایاق نائیدر. سکنزنجی حاکم چوپلوک صوباشیسیدر. طقوزنجی حاکم خمر امیندرکہ سنوی یتمش بیک غروش مصروف ایدر. اوننجی حاکم یکچیری اوجاغندن بش التی یوز نفر طائفہ سیلہ برچورباچیدر. اون برنجی حاکم یکچیری اوجاغی موجیلرندن براختیار موجی اولوب کدیکی ایلہ نوبت بکلر. بو حاکم میخانہ لر اوزرینہ مأموردر. مناسبترلکہ میدان ویرمز. اون ایکنجی حاکم قرہ کوی قپوسندہ استانبول آغاسیدرکہ اودون جمع ایدوب مطبخ پادشاہ ویریر. بوتخیر اولنان بالجلہ حاکملر لیلا ونهاراً توابعلریلہ کزرک برمجزم بولورلرہ امان ویرمیوب حقتندن کلیرلر.

در اوصاف دکاکین شہر غلطہ — جملہ اوچبیک سکسان دکانددر. سکنز چارشیسسی، یاغ پازاری، عطارلری وارد. اون ایکی قبہ لی قورشون اورتیلی فاتح بدستانی واردرکہ برچوق متاعی واردر. برتیور قپوسی واردر

بناسیدر . (یاغ قبانی جامعی) یاغ قبانک طشره سنده فوقانی برجامعدر . چار گوشه ، اخشاب ، قورشون قبه لی ، آلچاق مناره لی ، نردبان ایله عروج اولنور دلربا برجامعدر . آلتی سراپا زیت یاغی دکانلریدر . (قره مصطفی پاشا جامعی) قورشونلی مخزن قربنده در . بانسی فاتح بغداد مراد خان رابع وزیراسندندر . اسکیدن کلیسا ایتمش . برمناره لی ، تختانی ، قورشونلی ، جماعتی چوق ، یکی برجامعدر . (قره کوی جامعی) قره مصطفی پاشا جامعه قریبدر تختانی ، مفید ومختصر برجامعدر . برآزده مسجدلری واردر . لکن بوشهرک مدرسه ودار الحدیثی یوقدر . عرب جامعنده ، محمد پاشا ، قره مصطفی پاشا جامعلرنده دارالقرء واردر . مکتب صیانی یتمش ، سکسانه قریبدر . عمارت اطعامی یوقدر .

یکرمی اوچ قدر سیل خانه سی واردر: ازجه عرب جامعنک ایچ یوزنده محمد پاشا حامی جنبنده محمد پاشا سیلی ، روز نامه جی ابراهیم افندی سیلی کورکچیلر قپوسی خارجنده یاخیلر چارشی سنده مراد خان رابع وزیر قوجه کنعان پاشا سیلی ، قره کوی قپوسی سیلی ، قپودان سیلی مشهورلریدر . چشمه سی پک آذرر . اک مشهوری عزب . قپوسی طشره سنده (محمد پاشا چشمه سی) در .

بوشهرده اون سکر محله اسلام ، یتمش محله روم ، اوچ محله فرنک ، بر محله یهودی ، ایکی محله ارمنی واردر . باش حصارده اصلا کفره یوقدر . ایکنجی حصارده عرب جامعه کلنجه ینه یوقدر . بومحله لیلرک النده فاتحن قالمه خط شریف واردر . کافر قومازلر . چونکه بو آراق سکانک اکثریسی سلطان احمد عصرنده اسپانیه دن کلن جکر خون مبتجل طائفه سی مسلمانلریدر . بورالرک محافظه سنه زیاده سیاه اعتنا ایدیلیر . چونکه سکنه سی مرادخان تحریری اوزره ایکوز بیک کافر واتمش بیک مسلماندن عبارتدر . یتمش قدر کلیسایی واردر ازجه فرانسه نک (ارغنون) کلیسایدر . برسد اوزرنده اولوب قپوسنه یدی قدمه ایله عروج اولنور . (وندیک دیری) آقا قریبدر . بریانغینده یانه رق یکرمی سنه قدر خراب یاتدقدن صکره قندیه صلحنده کوپرلی احمد

احاطه‌سی اون سکن بیک معمار آرشینی کلشدر . اطراف ای یکی یوزبش قله اون اوج بیک بندر . دیوارینک قدی قرق ذراع ملکیدر . بعض قلعه‌لری سکساز ذراع ملکیدر . لکن ابوالفتحک بنا و ترمیم ایتدیردیکی غلظه‌قله‌سی یوزاون سکن ذراع بنادرکه افلاکه سرچکمشدر . ذروءاعلاسی رصاص خاص ایله مستوردر . استانبول قاعه‌سی هر یردن دأرا مدار نمایان دکلددر . لکن بو غلظه قله‌سی شکل انسان کبی رؤتی رایکاندر قپولری متین دمیردندر . بروسه یه حائل کشیش داغی اوزرندن عیان میان کوریلور . دوربین ایله باقیسه بروسه‌نک عمارت‌لریده کورینورمش دیورلر . بوقله هر یردن کوریلور . شکل دورآیدر . درونی اون طبقه زنداندرکه شمیلرده آل عثمانک کمی آلاتنه مخزن اولمشدر . جنوبه ناظر تیمور قپوسنه طاش زردبان ایله چیقیلیر . حقیر بوقله یه برقاچ کره آنده هوایه کاغداوچوران اینه ایپ باغلابوب عروج ایدن جانبازی سیر ایتک و سیله سیله چیقمدده استانبولی کوزلجه تماشا ایتدم . بو غلظه قله سنک قره جانبنده کی میت قپوسندن تا طوپخانه قپوسنه قدر یدی قعری عمیق بیوک برخند قدرکه مثالی قره دکزک طورلا نهریله قارشیدنی یرده کی آق کرمان قلعه سندن باشقه بربرده کورمدم خندق ایچنده کیمیچیلرک کشتی غومنه لری وار . جان قورتاران پلامارلرینی بوکرلر . عمیق وواسع برخند قدر . کنارلری سراپا مزارستاندر . لکن قلعه‌نک دریا جهتلری چارشو ، بازار یرلیدر .

غلظه ده کی عمارت وجامعلری بیایدیریر — (عرب جامع قدیمی) حضرت عمر بن عبد العزیزک بناسیدر . برچوق کره لر کلیسایه تحویل ایدلمشدر . لکن سوکنده ینه جامع اولدی . ایچنده برچوق عمودلر واردر . روحانیتلی برجامعدر . برطشره حرمی ، برده عالی مناره‌سی واردر . عزب قپوسی خارچنده (محمد پاشا جامعی) سلطان جامعلرینه عدیل روشن برجامعدر ، روزنلری دریایه ناظردر . قبه لری ، برطبقه موزون مناره‌سی متانتیدر . بو جامع لب دریاده وطار بربرده واقع اولدیغندن مناره‌سی جامعک صول طرفنده یول آشیری واقع اولمش سرآمد ، طاش برمناره موزوندر . جامع اسکله باشی کبی ازدحاملی بربرده اولدیغندن جماعتی چوقدر . معمار سنان

بوتارخ یاغ قپانی قپوسی بالاسنده چار گوشه بیاض بر مرمر اوزرند
جلی خط ایله محرردر .

اوصاف واشکال قلعه غلطه — قسطنطنیه خلیجی شمالده برمیله قریب
مسافه لب دریاده ایچنه تخته سی شکلنده شدادی سنکین بنیاد برقلعه متین ،
سیرین کار بر حصن حصیندر . دائر امدار یالین قاتدر . استانبول کبی اوچ قات
اما درون قلعه ده اوچ قات بوله حصار دیواری واردر . بونلرک هربری بر
جنویز قرالزاده سنک حکمنده ایدی . ده باشقه قپولری واردر . اولاً غرب
طرفده قاسم پاشا ترسانه سنه ناظر حصار یچمنده میت قپوسی ، ایکنجی جنوبه
ناظر ولب دریاده عزب قپوسی ، اوچنجی یینه جنوبه ناظر لب دریاده کورکچی
قپوسی ، دردنچی یاغ قپانی جانبنه آچیلور لب دریاده یاغ قپانی قپوسی ، بشنجی
اب دریاده جنوبه ناظر بالق بازار ی قپوسی ، التنجی جنوبه ناظر قره کوی
قپوسی ، یدنجی شرق طرفده لب دریاده قورشونلی مخزن قپوسی ، که روملر
بو قپویه (ایانیقو) قپوسی دیرلر . چونکه بوراده حواریون ایازمه سی واردر .
ایستمه لی آدم کیرسه شفا بولورمش . سکننجی جانب شرقده دریاه ناظر
کرج قپوسی ایله دریاه آچیلور تیمور قپوسی ، طقوزنجی قره ده ناظر طوپخانه
قپوسی ، اوننجی قره طرفده شماله ناظر کوچک قله قپوسی ، اون برنجی شماله
ناظر بیوک قله قپوسی در . بو قپولر قله نك اطرافنده طوپخانه وقلعه قپولری
قره ده ناظر درر . کپویه قالان سکنر قپو لب دریاده درر .

اما درون قلعه ده کی بوله حصار لرنده قپولر بونلر درر : کوچک قره کوی
قپوسی ، کوچک قلعه قپوسنک ایچ یوزنده میخال قپوسی ، میدانجق قپوسی ،
کلیدسا قپوسی ، ایچ عزب قپوسی ، صادق قپوسی درر . بو قپولردن اوچی شاه
راهه ناظر درر .

در بیان اطراف قلعه غلطه — دائراً مدار اطراف اونی بیك التمش
آدی درر . لکن سلطان مراد خان رابع دورنده مشارالیه روان سفرنده ایکن
قائم مقام بیرام پاشا غلطه یی تعمیر و ترمیم ایدرک وجه دیواری بیاض بادانه ایتدر دکده
دیوار معمار آرشین ایله آرشینلار نوب جمله برج و بارولری حساب اولند قده دور

سلطنتنده و هجرت نبویه نك قرق اوچنجی سنه سنده استانبول محاصره ایدیلوب ساده‌جه مال غنائمه اکتفا ایدیلهرک بی فتح عودت اولندی . صوکرده هجرتك ۵۳ سنه سنده آل امویه دن عبدالملک زماننده مسلمه و حضرت ایوب انصاری و عمر بن عبدالعزیز حضرتلری برر قبیله‌یه سردار معظم نصب اولنوب برآ و بجرأ ایکوز بیک عسکر ایله قره‌دکز بوغازندن قسطنطنیه طرفه کچیلوب غلطه امان ویرلمه‌رک فتح ایدلدی . غلطه نك شمال طرفنده عمر بن عبدالعزیز بر قلعه انشایتدیروب اسمنی (قلعه قهر) قودی . بونکچون بعضیلر غلطه‌یه (مدینه القهر) دیدیلر . حالا قورشونلی مخزنك بولندیغی محلی دخی آنلر بنا ایشلردر . صوکرده غلطه ایچره او جوارده بر جامع بنا ایتدکریچون « حالا عرب جامعی » دیرلر . اشته بو منوال اوزره غلطه‌نی تعمیر و ترمیم و حدودنامه لری تمهیر و تختیم ایتدیلر . اوئانسانده عمر بن عبدالعزیز حضرتلرینه خلافت توجیه اولندیغندن سلیمان بن عبدالملک حضرتلرینی یرینه غلطه‌ده قائم مقام براقوب و مسلمه‌بی‌ده اکا وزیر تعیین ایدوب غلطه‌یه سکسان بیک قدر محافظ عسکر براقه‌رق قسطنطنیه‌بی خراجه کسدیلر . و اوچ سنه نك خراجی بردن آلوب دونما ایله مقر خلافت اولان شامشرفه دوندیلر . خلاصه غلطه نك ده استانبول کبی اسلاملر طرفدن اون کرده محاصره ایدلدکری یوقاروده فصل مخصوصنده تفصیل ایدلشدر . لکن هجرت نبویه نك ۸۵۷ سنه سنده کبی اون برنجی محاصره ده آق شمس‌الدین حضرتلری حضرت ابوالفتحه شو :

نحن الذی بایعونا عمداً علی الجهاد ما حینا ابدأ

ییتی اوقویه‌رق فتح کزینه تشویق ایدرلردی . آخر محمد خان بذک مأثر و همت ایدرک استانبول و غلطه‌بی فتح ایله معمور ایتدی . صوکرده لری بایزید خان دورنده غلطه قلعه‌سی زلزله دن منهدم اولغله تعمیر و ترمیم ایدلشدر که تاریخ کزینی شودر :

این حصار رفیع که سنکش
در زمان شهری که رؤیت او
چون صرمت شدا و بوقت شریف
خضم را بر تنش رسد سلعه
از قبر مهتر است در طلعه
شد مورخ : « عمارت قلعه »

سنه

کلدیکندن اسمنه « غالاته » دیدیلر . چونکه یونان لساننده سوده « غالاته » دیرلر . بالاخره چوبانلر مسکنی حالی آلدیغدن قورشونلی مخزن جوارنده قلعه کبی برجای مناص انشا ایتدیلر . آرهدن برچوق زمانلر کچهرک غلطه کیت کیده معمور اولمغه باشلادی . اصل غلطه استانبولک شمالنده اولوب آرده برمیل اککننده بر خیایج واردر . نهایت غریبسی کاغذخانه به وارر . طول خیایج اون سکز میلدر . استانبولدن غلطه قایق وماونه لرله عبور اولنور . کفره عصرنده آرده زنجیر اوزره کوپری واروش . اسکندر دن سوکره اشپانیه و جنویز قرالری قسطنطنیه به تجاوز ایدوب اشپانیه لیر قسطنطنیه بی ضبط ایتدکری کبی جنویز قرالی ده غلطه به مستولی اولوب درت اوغلی ایچون درت عدد بوله ، بر برینه بیتیشک بیوک حصارلر بنا ایتدیردی . آق دکز جزیره لرندن درتیوز بیوک قدر کفره کتیروب غلطه ده اسکان ایله شهری معمور ایتدی . سوکره قره دکزک ایکی طرفده تا ازا ق قلعه سنه وارنجیه دکن بیوک التمش پاره قلعه یاپدیردی . حتی قریم یارم اطه سنده کی (کفه ، صوداق ، طااطایی ، بالقلاغه ، این کرمان ، منکوب ، صاری کرمان ، کرج) قلعه لرله قارشی طرفده کی اطمان ، ازا ق قلعه لرینی بو قرال یاپدیروب قره دکزک درت طرفنی ضبط وربط ایلدی . سوکره بیوک اوغلی (آرون دو) نی غلطه قلعه سنه قرال نصب ایدوب کندیبسی (صاقز) جزیره سنی پای تحت ایدندی . سوکره غلطه ده آرون دو قرال روملرله ییکدل ویکجهت اولوب هرکون قسطنطنیه قلعه سنه مستولی اولان اشپانیه کفره سیله جنک وجدال حرب و قتال ایدرک اشپانیه لیلرک طاقتلرینی بر اقدقلرندن برکیجه یدی قلهدن کیلرینه بنه رک قاچدیلر . روملر ایسه ینه قسطنطنیه به مالک اولوب بوی بکی صورتنده اجرای حکومته باشلادیلر . لکن جنویز قرالی آرون ده غلطه ده کسب استقلال ایدرک درت قرداشلرله مشترکا اجرای حکومت ایلدیلر . و غلطه بی اولدرجه معمور ایتدیلر که حالا او اثر عمران بنالرنده ظاهر و نمایاندر . سوکره ، حضرت رسالت پناهک (لتفتحن القسطنطنیه ولنعم الامیر امیرها ولنعم الجیش ذلک الجیش) حدیث شریفنه امثالاً امویه دن معاویه نک ایام

شکل ، عشق الہی ایلہ آلودہ براہل حال کیسہ ایدی . بویاہ ایکن متصوفانہ مشوی معنوی بہ تحقیق ایدردی کہ جملہ عاشقانی مست ایدردی . اثنای وعظلمہ تکیہ بہ بر آدم کلسہ اسم و رسمیلہ کورمدیکی و نیلمدیکی آدمہ « صفا کلڈک فلان افندی » دیو کشف ایدردی . کندیلری سماعہ کیردکدہ جملہ درویشان مست ومدہوش اولورلردی . قبر شریفی تکیہ سی ساحہ سندہ در . جملہ کراماتندن بری بودرکہ : مراد خان رابع بروسدن استانبولہ کلیرکن (بوز برون) نام محلہ غرق اولوق صرہ سنہ کش ایکن خنکار بو عبدی ددہنی قایق باشندہ کوروب باغچہ کورکیلہ دریایہ (اسکن بحق الملک ائقدوس) دیہرک اوردقدہ تلاطم دریا سکونت یاب اولہرق خلاص بوماشلر درکہ بو حکایہ سلطان مراد خاندن مرویدر .

(قبر سروری چایی افندی) کلیولیدہ « خواجہ شعبان » نام برناجرک اوغایدر . علومده تکمیل فنون ایتش ایدی . یوز الہی پارہ مجلد تألیفاتی واردر کہ ہربری جہان آرادر . بالضرورہ سروری کم نام عزات اولوب واصل جنان اولدی . قبری قاسم پاشادہ بنا ایتدیکی مسجدک ساحہ سندہ در . تاریخچی : « کیتدی جہاندن سروری » سنہ ۹۶۵ . دیگر تاریخ : « ہرورہشت » سنہ ۹۶۵ . (مولانا امام زادہ محمد افندی) « بغدادی زادہ » ایلہ بر آندہ مرحوم اولوب جنازدرلی اوق میدانندہ سنان افندی غرقہ سندہ دفن ایدمشدر . اما ہربری زمانندہ یکانہ عصر ایدی دیو پدرمز حکایہ ایتمشدر .

غلطہ شہرینک ایلک بانیسنی واشکالی وایچندہ کی عماراتی

اولا قسطنطنیہ قلعہ سی بنا اولندقدن صکرہ غلطہ طرفازی برچمنزار خوش ہوا ، محصولدارقرای دلربا اولغہ بالعموم صاغمالر قیونلرینی وضغرلرینی بو غلطہ طوپراغندہ اولادہرق سودینی صاغوب قرالہ تقدیم ایدرلردی . بو محصولدار یردہ کی نبات وبرکات آناری اولہرق سود غایت لذیذ حصولہ

ظلی) ووالدہ سی وددہ من (تیمورجی قرہ احمد) وددہ سی (یاوز اوزبک)
ووالدہ من والحاصل بی حساب اقربا من مدفوندر . قارئین گرامدن بونلرک
ووفاتمزدن صکرہ بوحقیرک روچیچون بر فاتحہ تمنی ایلرم . دریغ بیورمیہ
جقلمندن امینم .

(الشیخ عبداللہ قبری) بوذات سلیمان خانک دسترہ جی باشیسیدر .
(قرقلم مزاری) میت قپوسی قربندہ در . (معبر ابراہیم افندی) ، (غازی
بیالہ پاشا) برقبہ پرانوار ایجرہ جامعک محرابی اولندہ مدفوندر . (الشیخ
پیر حضرت علی) ادریس دیمکله مشهوردر . روم اینندہ ترحالہ شہرندہ بر
فقیر ترزینک اولادیدر . حاجی بیرام ولی طریقندندر . انقرہلی حسام الدین
حضرتلندن مآذوندر . شریعتدن طاش قوپاردی دیو مخنوقاً شہید ایتدیلمر .
گرامتلی ظاہر وباہر ایدی . قبر شریفلی قاسم پاشادہ ترسانہ آرقہ سندنہ
اوق میدانلی یولی اوزرندہ بر مرتفع یردہ در . نیچہ خیرات وحسانتلی واردر
ازجلہ ابا ایوب انصار اوتہ طرفندہ کی (ادریس کوشکی) نام تکیہ ونمازگاہ
بونک خیراتی ایدی . کندیسندن صکرہ مراد خان اورالری بیقدرمشدر .
چشمہ سی چمنزار صفہ سندنہ نمازگاہی ، سرولری حالا باقیدر . (الشیخ عثمان
یعنی امیر سلطان) سیواسلیدر . طریق بیرامیدندر . قاسم پاشادہ قولاقسز
محلہ سی زاویۂ عظیمہ سندنہ مدفوندر . (اطولی عشاقی زادہ) قاسم پاشادہ
پدرلری جنبندہ کعبۃ العشاق اولان زاویۂ عشاقی دہ مدفوندر . مرحوم
عابد ، زاہد ، علمای عاملین سلکنہ منسلک چلبی ایدی . (الشیخ مولوی
اسماعیل ددہ) انقرہ لیدر . قلہ قپوسی مولویخانہ سنک شیخی ایدی سنہ ۱۰۴۰
تاریخندہ اسماعیل وار راہ حقہ قربان اولدی . یرینہ (آدم ددہ) صاحب سجادہ
اولدی . اما مرحوم عزیز اسماعیل ددہ یدی سنہ اعمی اولدینی حالہ مشوی
شریف اوقومتقدہ دوام ایدردی . مشوی شریفی شرح ایتشددر . واون بر
جلد سائر کتب معتبرہ نالیفاتی واردر . بجرمعانی ، متشرع ، متورع ، درویش ،
ادیب ، متواضع کیمسہ ایدی . قلہ قپوسی مولویخانہ سندنہ مدفوندر . (شیخ
حضرت عبدی ددہ) قاسم پاشا مولویخانہ سنک بانسی وشیخی ایدی . مجازیون

دباغلرینک صاری سختیانی ، قمرزی کوسله سی مشهوردر . پیاله پاشا چارشوسنده کونا کون کچه کلاهلر بولنور که قونیه ومغنیسه ساده بیله امثالی نادردر . ترسانه عامرده کشتی بنا ایدیجی مرانقوزلر وارکه جمیع کافرستانده نظیرلری نابوددر .

قاسم پاشا شهرینک اندرون و بیروننده بولسان مرانقوزلر مبارکه — اول ترسانه آرقه سنده نیجه بیگ صحابه کرام ، تابعین ، تبع تابعین مدفوندر . سنک مزارلرنده نیجه ایات تحریر اولونمش از جمله :

بونلر اولنردر که کلوب کیتدیلر کلون اشبو جهانده نتدیلر

یتی خوش بریازی ایله یازلمش . بوکا دائر معلوما تمزی بالاده بیان ایتمش اولدیغمز جهتله تکرارینه لزوم کورمدهک .

(میت زاده قبری) بوذاتک پدرلری اکری غزاسنه متوجه اولدقده

والدهلری حامله ایش . پدرلری « الهی غزایه عزیمت ایدیورم بواهلیم بطنده

بولنان اولادمی سکا امانت ایتدم » دیوب سفره روانه اولور . برمدت صکره

بامرالله خاتونی حملنی وضع ایتزدن اول مرحوم اولور . دفن ایدرلر .

بامرالله القادر قبرده وضع حمل ایدر . معصوم والده مرحومه سنک مهنه

یتیشوب امر . پدری سفردن سلامتله عودت ایتدیکنده اهلی سؤال ایدر

مرحومه اولدیغنی سویلرلر . همان معتقد غازی « بن آنک قارننده کنی کارخانه

صاحبه امانت ویردم تیز اهلکمق قبرینی بکا کوستریکنز » دیوب درحال قبره

واریرلر . قولاق طوتارلر که قبرک ایچندن بر معصوم صداسی کلیور . او آنده

قبری آچار کوریرلر که جان پاره سی اولان معصوم والده سنک ضاغ مهنه

امه یور اصلا چورومه مش پدری . حمدوشنا ایدرک جکر گوشه سنی باغربنه

با صوب خانه سنه کتیرر تربیه ایدر . ایشه بوچوجق علمای فاضلیندن برکیمه

اولوب دولت احمدخانده مرحوم اولدی . ینه والده سی جنبنده دفن ایتدیلر .

اوزرنده برقه عالیسی واردر . میت زاده دیو زیارتگاه خاص وعامدر .

بو حکایه غریب کلسون . قدرت الهیه دوشونولور ایسه پک عادی برشی

دیتمک اولور . بوسلطانک قربنده برصفه کارگیر اوزره پدریمز (درویش محمد

(امیر افندی محلہ سی) ، (سنان پاشا محلہ سی) ، (قوجہ پیالہ پاشا محلہ سی)
(قولاقسز محلہ سی) ، (حمدی افندی محلہ سی) : (حاجی احمد محلہ سی)
بوندن ماعدا محلہ لری معلوم دکادر .

اہالیسی : بوشہر عظیمک خاچی اوچ فرقه در . برصنفی عسکری طائفہ -
سیدر کہ قپودانلر وعزبان واردیانلر ورسن باز کشتیان داییلردر . جہاہ سی
جزایرلی البسہ سی کییوب قرمزی فس اوزرہ قفصی دستار وارقلرینہ بورنوس
وتیور قویازان وقپودہ وکونا کون پرائقونہ دولہ لر وبالرندہ چاتال پالابچاقلر
ویاقلرندہ طوماقلر وبعضیلری بالدیری چپسلاق سرنباز جونداہ باز جنسود
غازیاندر . بونلرک جہاہ سی کزیدہ عسکردر . قانون سایمان اوزرہ سنوی مواجب
کامللری اوچ بیگ یتیم کیسہ مالدر . ترسانہ دیوانندہ قپودان پاشا حضورندہ
ہراوچ آیدہ برمواجب آیلرلر .

برفرقہ سی : اصناف کونا کوندر . اما باغبانی چوقدر . تجار ، نجار ، اہل
بجار مرادلری اوزرہ کونا کون البسہ لر کیلرلر . لباس مخصوصلری یوقدر .
برفرقہ سی : طالب عم ، درویشان عبا پوشان دلریشاندر . اما ہربری
معنادہ برپادشاہ عالیشاندر . باغدن باغہ کیدوب طاعات ایلہ امرار اوقات
ایدلرلر . خاتونلری غایت مؤدبہ ومستورہ در . گویاکہ (ربیعہ عدویہ) در .
بوشہرک محبوب ومحبوبہ سنہ حد ونہایت یوقدر . چونکہ آب وھواسی غایت
لطیفدر . ارض بلدی وطول نہاری ینہ استانبول آرزیدر .

مآکولات ومشروباتلری : اولا خاص وبیاض غرابیہ کورہ کی وبیاض
سمیدی ، یاغلی چورہ کی ، ابدار لعل کون دراقی پاپا شفتالیسی ، شیرین
قمری قیعی سی ، جم شاہ انکوری ، شام اوزمی ، بوشناق درہ کابی ،
قایماقلی یوغوردی ، سمیز قیون آتی مشہوردر . زیرا چہنزار محللری چوقدر .
اہل صنایعک ممدوحلری : ترزیلری جزایر بیجیمی البسہ لر بیچرلر
واویلہ ایکنہ اوررلر کہ استانبول استادلری اکا مانند برسوزن اورمغہ قادر
اولہ مزلر . محبوبسخانہدہ ایشلکلری کونا کون منقش الیونلر ، چورابلر
مکر فرنکستان وکورجستانہ ایشلنہ . یوقسہ دیگر محللردہ قابل اولہ مز .

اوصاف دکان قاسم پاشا — اوچوز التمش قدر دکانی وارددر . کرچه بدستانی یوقدر . لکن بالمله ذی قیمت اشیا آنده موجوددر . از جمله دباغله اصنافی کمراد طائفه در . اوچوز قدر بیوک کارخانه لری وارددر که هر برنده بکر میشر او توزر زبر دست په لواندر ایشلرلر . صاری سهختیانی . قرمزی کوسله سی ودوتقالی مشهوردر . بو طائفه برقانی وبار خرسز کیرسه جمله سی باش قالدیروب او مجرمی حاکمه ویرمزلر . اما او مجرمده اولنجیه دک بونلرک ایچندن خلاص اوله ماز . بر خدمته تعیین ایدیلرک صنعتی او کره نیرو حرامیلکدن مستغنی اولور . دها برچوق ارباب صناعی وارددر . شهر ایچندن ایکی دره جریزان ایدرکه اطرافی سراسر دکانلردر . اوچ عددده برکوزلی کارگیر جسرلری وارددر . لکن (قاسم پاشا جسر) هپسندن امیندر . اگا جسر ی ده کوزلدر ترسانه قیوسی جسر ی برکوزلیدر . ممرناس و طریق عامدر . بو کوپر یلردن ماعدا پیاله پاشا دره سنه وارنجیه قدر اون براخشاب جسرلر دخی وارددر . وجهه پازاری جسرندن شیخ دره سیله ناحاجی احمد بوستاننه وارنجیه بودره اوزرنده اون یدی یرده الحاجق یایه آدم عبور ایده جک قدر اسکله کوپر یلری وارددر . کوپر یلرک جمله سی پرانغه وزنجیرلرله باغلیدر .

چارشولری : جمعه پازاری ، قاسم پاشا چارشونسی ، پیاله پاشا پازاری ، ترزیلر پازاری ، قولاقسز پاراری ، دباغله پازاری ، اسکله پازاری .

محللری : (تره دار محله سی) جمیع موتایی بو محله اهالیسی دفن ایدرلر . صلحای امتدن آملردر . مزارستان ایچنده واقع اولمش اسکی بر محله در . (قانی قوزلر محله سی) مزارستان ایچنده اولوب سراپا جووز درختلریله مزیندر . (قاسم پاشا محله سی) ، (کته خوریا محله سی) ، (پیاله کتخدا محله سی) ، (بیوک دره محله سی) ، (کوچک دره محله سی) ، (جمعه پازاری محله سی) ، (عشاق محله سی) ، (طاطاولا محله سی) ، (تپه باشی محله سی) ، (بادله محله سی) ، (صاری کتخدا محله سی) ، (دره محله سی) ، (آیدین چاوش محله سی) ، (قره سنبل علی افدینک افندیسی کیا صاحبی آیدین چاوشدر . (چلبی چتین قوز محله سی) ، (یل دکرماتی محله سی) ، (کوچوک پیاله پاشا محله سی) .

مصاحب سلحدار مصطفی پاشای تعمیر و ترمیمه مأمور ایشدر . تاریخی :
« همت آباد جدید اولدی بنای تکیه کاه »

(اینه آیزمه مسیره سی) مرکز شهر اولان بر محلدر . کرچه ایچنده
عمراندن نشان یوقدر لکن آغاجلق ایچنده بر آیزمه در . (حسن قارلیخی
مسیره سی) برواس صحراده اولوب ایچنده اوق آتمق ایچون مصطبلر بنا
اولمشدر . هرکس یارانیه اول جای معهودده عهدلرینه وفا ایدرک عالم اغیاردن
خالی صحبت ایدرلر . بر آب جاری زلالی واردر . (پوطه یری مسیره سی)
بوچمن زاده بش اتی صغه واردر . هر جمعه بیکلرجه کانکشان « پیر وقاص
روحنه فاتحه ! » دبه سینئه پوطه نی هدف ایدرلر . اوچ یرده آب حیاتدن
نشان و یریر چشمه لر ، ونیجه معلا اغاجلر واردر . (دیودار چشمه سی
مسیره سی) بوده اوق میداننک بر گوشه سنده آب حیاتدن چاشنی و یریر
بر چشمه در . درت طرفنده بیوک چنار آغاجلری سایه صالمشدر . کولکه لرنده
نیجه احبا جان صحبتی ایدرلر .

(پیاله پاشا تکیه سی تفرجکاهی) بر چوقور یرده اولوب درت طرفی قاعه
کبی دیوارلاره محدود بر تکیه در . فوقانی و تحتانی ایکیشر بیک آدم آلور
صفه لری واردر . جمله اهل حرف آنده کی خلیفه زردینه روان اولوب پوس
یوست ایدرلر . مطبخنده سنه ده اوچ بیک عدد بقر کسیلور و کافه فقرایه
هرکیجه بذل نعم ایدیلیر . بر چوق سر آمد چنار اغاجلری و بر آب جاری سی
واردر . (سکود جک آیزمه سی) بر هوادار یرده بید سر نکونلرله محاط
بر آیزمه جقدر . (حاجی احمد بستانی تفرجکاهی) کونا کون ثمرات لذیذ
ایله مشحوندر . (بوشناق باغی مسیره سی) بتون اشجار مشمره ایله دونادلمشدر .
عرب و عجمده بویله کلستان کورلما مشدر دینسه سزادر . صاحبی شیخ عشاقی
طریقندن حال صاحبی بر آدمدرکه بالذات باغبانلق ایدرلر . (دده بوستانی
تفرجکاهی) مولوی شیخی عبدی دده نک احیا کرده سیدر . (قورد چلی
باغی مسیره سی) بر باغ ارم و خیاباندر . دها نیجه مسیره لر واردر لکن معلومنز
اولان بونلدر .

و فقرایه عمارت اشا ایده رڭ بای و کدایه بذل نعمت ایلمشدر . (قولاقسز تکیه‌سی) خلوتی طریقه مخصوصدر . (سان پاشا تکیه‌سی) ام سنانی طریقه مخصوصدر . (معبر ابراهیم افندی تکیه‌سی) پیاله پاشا حامی قربنده در . فقرای غایت چوقدر . (حضرت عشاق افندی تکیه‌سی) حاجی حیدر بوستانی قربنده در . فقرای صاحب امتدندر . (مولوی خانه تکیه‌سی) سلطان مراد رابع عصرنده عبدی دده حضرتلری همت احباب ایله کندیلری فرهاد وار ارغادلق ایده رڭ بنا ایتمشدر . زمینی مرتفعجه در .

حاملری : (قابم پاشا حامی) عتیق ، خوش هوا ، خوب بنا برحامدرکه صوی مثال آب زلالدر . (ترسانه حامی) ترسانه دیواری اردنده کوچوک و کثیف برحامدر . لکن یرنده بنا اولنمشدر . (حکیم باشی حامی) حکمته مطابق اولدرق بنا اولنمشدرکه منلی یوقدر . اوی بیوک دکل فقط صوی غایت لذیددر . (قولاقسز حامی) آلات و بساطی پاک ، دلاکاری چست و چالاک برحامدر . لکن قولاقسز حامی اولغله اکثری خداملری صاغیردر . (پیاله پاشا حامی) غایت لطیف و روشن حامدرکه کوزلالکی مشهور آفاقدر .

معمور سرایلری : (پیاله پاشا سرایی) ، (قره خواجه سرایی) ، (قورد چاپی سرایی) ، (حسین اغا علیسی سرایی) ، (وصیجان خلیفه سرایی) و سائره در .

چشمه : حاجی احمد چشمه‌سی تاریخی :

فندی داعی دیدی اتمنک تاریخی حاجی احمد چشمه‌سی جاری اوله دائم لطیف

مسیره لر ، تفرجگاه تکیه لری — (تکیه تیر اندازان) فاتح بناسیدر . آیاصوفیه دن بتلری چیقاروب اوق میداننده حالا (پونا سپیدی) نام محله قویه رق هفته ده ایکی کون غزات مسلمین ایله کلوب بونلره اوق آتارلردی . ایشته او عصرده کی کآنکشان و تیر اندازانک صحبتلرینه مخصوص بوتکیه بنا اولنمشدر . صکره سلطان بایزید ولی دخی یایچی اولدیغدن کآنکس خطاط شیخ حضرتلرینک تشویقیه بوزاویه بی توسیع ایتمشدر . بعده مرور ایام ایله تکیه جابجا منهدم اولمشدر . سلطان مراد رابع دخی تیر انداز اولدیغدن

محراب و منبری ساده کوزلدر . روزنلری تونجدر . روایت کوره پاشا فتح ایتدیکی ولایات کلیسالرینک چاکلرینی کتیروب جامعک نجره لرینه شبکه ایتشدردیرلر . نجف و سائر جاملره مزین اولدینی ایچون ایچی روشندر . قبه قیونسک عتبه عالیسی اوزره قره حصارى خطی ایله (سلام علیکم ...) آتی ذهب خالص ایله تحریر اولمشدر . دهلیز صفه لری اوزره زنبوری عمودلر اوزره قبه لر واردر . بوصفه لک محراب دیوارنده سراپا ایات و اشعار و مفردات کونا کون تحریر اولمشدر . طشره حرم کیرنده آتی عدد چنار عظیم واردر که اهل تفرج افلاک سرچکمش شاخلری سایه سننده کسب مسرت ایلرلر . بو حرمک دوت قهوسی و غرب طرفده کی قیونسک یمین و یسارنده قرق عدد مدرسه حجره لری واردر . پیاله پاشا مرحوم بوجامعی بنایه شروع ایتدکده شمال طرفده یدی خسروانی کوپ آتون بولمشدر که یری حالا ظاهر و باهردر . او کوپلرده استانبولده اوزون چارشو باشنده کی پیاله پاشا سبیل خانه سی ایچنده طور مقده درلر . بو کوپلرده مر مردن معمولدر . ایشته بوجامع بویه بر حلال مال ایله بنا اولمش برجامعدر . پاشا جامع جوارینه برتکیه و کندیلرینه برمدفن ، برحام ، چارشو بنا ایتشدر . غازی برپاشادر . مسیجدلر : (پیاله کتخدا مسجدی) ، (یحیی کتخدا مسجدی) ، (شهر امینی حسین چای مسجدی) ، (ممی کتخدا مسجدی) و سائردر . مدارس علوم : (قاسم پاشا مدرسه سی) جامعک یول آشیر یسندددرت مدرسه در (پیاله مدرسه سی) .

بوندن بشقه یدی عدد مکتب صبیان اوچ عدد دازالقرء که کورجی خلقنه و سائر ارباب سفره مخصوصدر . لکن چاپیلری عالم و کاملدر . یکریمی برقدر خلوتی ، جلوتی ، عشاقی ، مولوی و غیره طریق تکیه لری واردر . از جمله حضرت امیر سلطان تکیه سی طریق اوزرنده اولو آستانه در . یوزی متجاوز حجره و فقراسی واردر . هر کیجه درویشلری (واذکروا لله) امر جلیله امتثالا توحید و تذکیر ایدوب وجودلرینی افنا ایله احیا اولورلر . قیودان خلیل پاشا مال فراوان صرف ایده رک بو آستانه یه بر آب زلال کتیرمش

کیردج قلعه سی یوقدر لکن دھا زیادہ محفوظ ومصوندر . اسکلہ دن پیالہ پاشا
محلہ سنہ قدر سکز بیک آدم ، اوق میداندن غلطہ حدودندہ درت یول
آغزبنہ قدر طقوز بیک آدمدر .

قاسم پاشا جامعاری — (جامع عتیق قوجہ قاسم پاشا) دوز بر یرده
واقع اولوب چارکوشہ بردیوار اوزرہ چار پشته تختہ قبلہی تختانی اسکی بر
جامعدر . ایچندہ عمود یوقدر . طشرہ حرمی چنار وتوت اغاجریلہ مزیندز .
اسکیدن عمارتی وارمش لکن شمعی بیمار خانہدر . موزون بر طبقہلی بر
منارہ سی و برده قبلہ قوسی واردر . جامع قوجہ معمارستان بناسیدر . حرمی
ایچندہ محکمہ شرع مین واردر . حرمک صاغده صولده ایکی قوسی وار .
جامع شہرک ازدحاملی محاندہ واقع اولدیغدن جماعتی چوقدر .

(کتخدا جامی) چار پشته قورشون قبلہلی بر منارہلی بر جامعدر .
(ابوالفتح محمد خان جامی) اسکی دیوانخانہده کوچک بر جامعدر . (سلمان
خان جامی) بو ایکی جامع خداملرینک وظیفہ سی حالاطرف پادشاهیدن یریلور
بو کندیلری سلاطین جامعندن عد اولنورلر .

(الشیخ اہم افندی جامی) جماعتی غایت صلحای امتدن کیمسہ لردر .
(یحیی کتخدا جامی) مولوی خانہ قربندہدر . چار پشته قورشون قبلہلی
بر منارہلی بر جامعدر . (حاجی خسرو جامی) طاطاولہ یولندہ بر یوقشده
کیرہ مید منارہلی بر جامعدر . (احمد افندی جامی) اوق میداننی قربندہ
بر منارہلی وقورشونلی بر جامعدر . بانسی امین افندی دامادیدر . (امیر
سلطان جامی) برکوه بالانک ذروه سندہ چارکوشہ چار پشته رصاصہ
مستور بر منارہلی بر جامعدر کہ زیارتکاه اولو آستانہدر . (قولاقسز جامی)
بر منارہلی وقورشون قبلیدر . (سنان پاشا جامی) چار پشته وقورشون
قبلیدر حرمنہ نردبان ایلہ اینیایر . غایت روشن ومعلادر . (پیالہ پاشا جامی)
بر درہ آغزندہ قبلہ جانبی عالی برسد اوزرہ موضوع متین بر جامعدر . بانسی
سلطان سلیمان خان وزراسندن ساقز فائحی قپودان قوجہ پیالہ پاشادر . اون
ایکی قدر عالی قبلہلی واردر . قرمزلی وصاقی بیوک عمودلر اوزرہ منیدر

رحمت سلینک کتوردیکی حس و خاشاک ایله پر اولوب قایقلرک کیروب چیقیمی معطل اولدوقده هرکس خانه سی ایلی بنا ایدوب حالا خلیجک او طرفی معطل قالمشدر . لکن پدرمک حکایه سنه کورد قاسم پاشانک چارشوسی ایچنده دوت آغزلی دینیلان قبولره قدر دریا کایر ایمش . ملوک مراد ایدنسه ینه دریانک او طرفه جریان ایتمی امر سهدر .

اوصاف ترسانه عامره — ترسانه سلیمان خان بناسیدر . باروتخانه قاهسی . یتیم قبودان مخزنلری ، کورک خانه ، یدی عدد قورشونلی مخزن . دیوانخانه جدید ، صانبوله زندانی ، جرید میدانی قصری ، شاه قولی قپوسی ، میت اسکله سی قپوسی هپ ترسانه توابعیدر . قبودان پاشایه اون ایکی بیک عربستان عسکری یوز اللی اندرون قبودانی ، یوز اللی بیرون قبودانی ، یتیم علم وطوغ صاحبی عزبان اغالری ، جزیره لر دن و قرق سنجاق یردن سائر کورک کشان عزبان کلک قانون سلیمانیدر . هر کیجه ترسانه نک هر بر کوزینه بر دیده بان و صانبوله زندانه اوچیوز عزب نفری نوبتچی تعیین قنوب اوتوز بش قبودان ترسانه کوزلرنده و اوتوز بش قبودانده عسکرلر ایله شهرک سائر محملرنده قول طولاشیرلر . چونکه سلیمان خان عصرنده غلطه قاهسند و ترسانه زندانلرنده اوتوز بر بیک قدر اجناس مختلفه دن اسیر بولنور ایدی . بولنره دیده بانلق بویله اولور . هله صانبوله زندانی اویله بر طرح قویم اوزره بنا ایدلمشدرکه بروجهاه بنی آدم آندن رها بولمق ممکن دکلدر . بلکه بر مرغ زیرک بیله کیرسه پروازه مجال بوله مز . قاع زمیننه بیله قات قات عظیم مرمرلر دوشنمشدرکه لغمی ممکن دکلدر . ایشته قاسم پاشا شهری بویله کیتدکجه معمور اوله رق صکره لری مراد رابع دورنده کی تخریره نظراً سکنه سی اون بر بیک آتیش خانه یه واصل اولمشدر . سلیمان خان عصرنده جامعارده و مسجدلرده ، ترسانه کوزلرنده ، دکانلرده اولرک قبولری اوکنده کیجه وقتی برر قنبدیل ایقصاد ایدلمک دخی قانون ایدی . اون محله رومی و بر محله ارمیاسی و ازدر . یهودیسی یوقدر . دکانچی یهودیلرک خانه لری بیله بشقه محله بولنیدیفن کیجه لری محملارینه کیدرلر . اطرافنده

قاسم پاشا شېرىنك عمارتلىرى خاندان باغ و باغچەلىرى ،
ترسانەلىرى ، زيارتكاھلىرى

بو قاسم پاشا زمان قديمده معمور بر مناستر اولوب بين الكفره « آيالونقه » ناميله مشهور ايتش . بعدالفتح مزارستان امت محمد اولسى فرمان اولنور .
زيرا عبدالمؤمن ملك خلافتنده مسلمه و ابابا يوب انصارى واسطه سيه و صكر دېلى
هارون الرشيد و بيلدېرم بايزيد زماننده استانبولك بر قسىمى و غلظه نك نصفى فتح
اولندقدە ينه بو قاسم پاشاده ترسانه آرقهسى جمله مزارستان اولوب صحابه كرام
و اولاد ذوى الاحتراملرى مدفون اولدېغى مثبتدر . حالا مزارستانده كى
مزار طاشلارنده كوفى خطايلاه تحرير اولنمش علامتار واردر . بونك ايچون فاتح
تعميرينه بذل همت ايدوب بر قاچ كوز ترسانه و ديوانخانه قبودان پاشا و بر جامع
انشا ايتمشدر . صكره ايام دولت سايمان خاندە استانبول شېرى بر آدم درياسى
كسيلوب اوموز او موزى سوگمز اولنجه وزرادن آيا بولى فاتحى قاسم پاشايه
ساقز فاتحى پياله پاشايه ، آخسخه فاتحى فرهاد پاشايه ، علاءالدوله فاتحى اياس
پاشايه فرمان پادشاهى صدور ايدەرك قاسم پاشا شېرىنى معمور ايتمكه مأمور
اولدېلر . و بىكلرجه اعيان دولت دخى صرف مقدرت ايدەرك اوشېرى حقيلاه
معمور و آبادان ايلدېلر . طرف شرعدن حاكمى غلظه مولوتى در . طرف
عوامدن حاكمى قبودان پاشا و ترسانه كتخداسى و صوباشيسيدر . حالا اون
بيك سكسان بش قدر اطرافى جديقهلى اوى واردر . مرحوم قوجه پياله
پاشا چيره دستى جهادى اولهرق اون ايكي بيك اسيزه مالك اولديغندن قاسم
پاشانك تا نهايتنده بر جامع و مدرسه و تكيه انشا ايتدېرمشدر . لكن جامعك
جماعتى اولمديغندن جماعت پيدا ايتك ايچون عتيق ترسانه بوغازنده دريائى
كسوب تا جامعە قدر بر ساعت يره دريائى كتورمشدر . اوزمان خايچك ايكي
طرفى باغ و باغچەلى اولرله طولى و جامعك اطرافى معمور اولهرق جماعتى
چو غالمشدر . لكن پياله پاشانك و فانتندن صكره خليج تطهير اولنميرق باران

صیادری واردر . آدینہ « ایستریدیہ » دیرلر . صدف کبی قبوب ایچره ذی روح بر مخلوقدرکه می خور کیمسه لر زیت یاغی ایله پیشیروب یاخود لیمون ایله چیکجه تناول ایدرک باده نوش ایدرلر . زهی طعام طریدر . اما باده ایچمیان بر آدم دوام اوزره بش اون کون ایستریدیہ تناول ایتسه هر کیجه اهلیله ونا اهلیله بش اون کره جماع ایتمک ایستر . بوکونه بر مخلوقدرکه ترسانه باغچه سی اوکنده حاصل اولور . اما غایت ممدو حدر . باغچه استادینه صیادری سنوی اون بیسک ایچقه عواند ویررلر . بو باغک بر باغچه استادی و اوچیوز قدرده خلیفه سی واردرکه خدمت ایدرلر . آنده جنکارلره مخصوص قایق خانهلر واردر . قچان پادشاه یکی سرایه وغیری بر یره کیتمک مراد ایتسه قین یلتقچ قایق قیچنده جواهر قبه اتنده مجوهر تخت اوزرنده ساده جوره ، زورنا وچیفته نعره فصلی ایدرک خلیجک طرفینده اولان قات قات یالیلری باغ و باغچه و ترسانهلری سیر و تماشایده رک مراد بیوردقلری یره کیدرلر . بو باغچه ده خاص آخور دخی واردر . آنده کخیلان صافنات الحیاد مثللی آتله سوار اولوب باغک جانب شمالنده اولان اوق میداننه چیقوب اول محل فرحزاده جرید وچوکان اوینادرلر . حاصلی درت اطرافی مسیره بر باغ خیاباندر . حقیر او محله فقیرانه برچوق عبادات ایتدم . بونده خدمت ایدن بوستانخیلر هپ صاحب سلوک ، صالحای امتدن کیمسه لر در . البته بر خوردار اونورلر . چونکه استانبول فتح اولنجه آق شمس الدین حضرتلری بوجای دلکشاده ساکن اولوب اربعین چیقاریرلر و خدمت ایدنلره خیر دعالر ایدرلردی . انکچون خداملری مسعودانه عمر گذار اولورلر . بو باغچه یه بالذات جناب ابوالفتح کندی الیه یدی سرو دیکمشدر که جمله دن سر آمد موزون ، هوا دار ، سبز کون سرولدر . و بر سروده آق شمس الدین حضرتلرینک مبارک المریله دیکلمشدر که بوده سر آمددر . سرولرک اوزمانه قدر سبز کون اولسی عادت جاریه الهیهدن ایکن آق شمس الدینک دیکدیکی آق سرو اولمشدر . حالاشمدی بیله تماشاکاه خاص وعامدر . چشیرلک حوضک قربنده ایدی .

نام رومك مسكت شرابی ارنلر آردسندە مشهوردر . چونكه باغلرنده اولان مسكت اوزومك بر اشی مكر آق دكز بوغازنده کی (بوزجه آطه) ده بولنه . ویهودی پهلرک تربیه ایتدکری شفتالولر خوشخوار اولور . بتون یهودی طائفه سنک قبری بو خاصکوی داغکزنده بیاض چاقیل طاشی کبی کورونولر . اولونک بشقه یره کوملمک احتمالی یوقدر . اسکدار و غلظه دن دخی اولولرینی بورایه کتیرلر . لکن بر قاق سنه در خاکام باشیلری غیری یرلرده اذن حاکم ایله مزارلق یایمه لرینه اذن ویرمشدر . بومزارلق قربنده ایته آیازمه نام برعین زلال واردرکه محوم ربه [۱] مبتلا اولانلر یدی کره نوش ایدوب غسل ایتسلر صتمه دن خلاص اولولر . بوراسی روم طائفه سنک زیارتگاهلریدر . حقیر بر جمعه ایرتسی کیجه سی عالم عشقده ایکن بو محله ده کی یهودی مزارلنی ایچنده «کل طالعم کل» دیو ندا ایتدیکمه بر دیو غول بیابانی ظاهر اولدی . خوفدن یا حفیظ اسمیله فرار ایدوب بو آیازمه ده پنهان وبی هوش اولدم . اوراده کچیردیکم سرانجام انشالله محلنده تحریر اولنورکه بر فرد آفریده نک باشنه کلامشدر . بو خاصکوی قربنده لب دریاده ترسانه بنچه سی واردرکه پادشاهلره مخصوصدر . کفره عصرنده دخی قرالره مخصوص باغ ایش . لکن ابوالفتح فتح دن صکره ابتدا خیمه محمدی سنی بونده قوروب مال غزایی غزات مسلمینه بونده تقسیم ایلدیکندن فرمانیله معمور و آبادان ایدیلوب نیجه قاعه لر و حمام و قصرلر ، متعدد حجره ، صفه لر ایله عشرأ فی عشر حوض و شادروانلر یایلمشدر . سطرنج واری اون ایکی بیک سرو آغاجی دیکلمشدرکه رایحه سی دماغی معطر ایدر . اغاجلرک یرینه کیرمسندن طولانی بوباغه کونش تأثیر ایتمز . هله مرغان نواخوانی ، هزاران هزار داستانی انسانک روحنه روح قاتار . بوباغک آبدار شفتالوسی ، وقیصی سی پک مدوحدر . لب دریاده ابراهیم خان بر قصر بنا ایتدرمشدرکه کویا قصر خورنقدر . باغچه اوکنده کی دکزده برکونا دکز حیوانی چیقارکه آیرجه

[۱] الریبع بالکسر برکون طوتوب ایکی کون قویو و یوروب دردنچی کون ینه طوتان

صتمه در بوکا محوم ربع دنیلور .

نختیا تحسین ایدوب ہاتف دیدی تاریخی اولدی جاری عدلہ سلطان محمد چشمہ سی

سنہ

۱۰۶۳

بو قصبہ نك زیارتکاهلری معلوم دکدر .

خاص کوی قصبہ سنده اولان جامع ، مسجد ، تکیه ، خان ، حمام وسائر
 اعماراتی — بوبله هر نه قدر خاصکوی نامیله معروف ایسه ده لکن بر شهر
 مزین و بی مثالدر . چونکه اوچ بیک قدر ریاض وحدائقی حاوی قات قات
 خانۀ زیالری وارددر . بعض باغلر نده لیمون وطورنج وکباط حاصل اولور .
 اما هواسی لطیف بر جای سرور وحبورده واقع اولمش دریاه ناظر قات
 قات اولرددر . خصوصاً «کوپه لی اوغلاری ، موردده های ، نسیم ، کمال» نام
 یهودیلرک خانهلرینک باغ و بفتحلری اویله لیمون واویله لفسان نارلر ویررکه
 بر باغده مثلی بولنماز . بوراسی ده (غلطه) مولویته تابع بر نیابتدر . لکن
 آریجه صوباشیسی ویکچری چورباجیسی قوللنی وارددر . بر جامی ، اسکله
 مسجدی ، سراج خانه مسجدی نامیله ده ایکی مسجدی وارددر . خان ،
 عمارت ، مدرسه کبی شیلر یوقدر . بر حمای ، بر محله مسلمین وارددر .
 کیری قالانی اون بر جماعت تعبیر اولنور یهودی محله سیدر . لکن اولجده
 بیاق اولندیغی اوزره استانبولده یاغین اولوب شهود قاپوسندن ایچری طوغری
 یانان یهودی اولرینک یرنده برجامع اساسی کشف اولنوب اورایه والده
 ساظان جامعی بنیاد ایدلکده اولری یانان یهودیلرده خاص کویه کلوب یکرمی
 جماعتدن زیاده اولدیلر . جمله سی اون بر بیک قدر یهودیدر . بو قصبه نی کورن
 روم ایلنده (سلانیک) ه ، عربستانده (صفد) شهرینه بکزه دیر که یهودی
 ایله مالامالدر . یدی کنیسالری ، اون ایکی سیناغو خاخاملری وارددر .
 بوندن بشقه ایکی محله روم واردر که اوچ عدد دیرلری وارددر . بر محله ارمنی
 وارددر . دکانی اتی یوزی کچر . گرچه بدستانی یوقدر لکن بوراده
 ذی قیمت مال فراوان بولنور . اللی دکان دباغ بو یاخانه سی ، یوز میخانه ،
 اوچ بوزده خانه سی وار . لکن کوپه لی یهودینک ممسک الماصوی وتریانده فیله

وحیران اولورلر . بو جامعی سر بو ابان آرسلان اغا نام شجیع اعمار ایتدکده
عتبه علیاسنه شو تاریخی یازدیرمشدر .

سر بواب در پادشه عالم اوکیم شیردلدر اسدالله دنیلی اکا آد
چون تمام اولدی بو جامع دیدی هاتف تاریخ جامع خاص اولوب طولدی بو جای عباد

سنه

۱۰۰۰

(تورشوجی زاده حسین چای جامعی) کیره میدجیلر ایچنده واقع معمار
سنان کاری زیبا و مصنع جامعدر . خان ، عمارت ، مدرسه ، دارالقراسی
یوقدر . بورالرده یهودی روم ارمنی کفره لری یورد طوتمشلردر . اسکه
باشنده ایکوز قدر دکانی وار اینسه ده اکثریسی میخانه و بوزه خانه لردر . چونکه
لیمانی لطیف کتاریج اولغله کیملر آنده قیشلرلر . کیمجیلر ایسه میخانه اربابیدر .
ایکیوز قدر کیره مید خانه سی واردر . زیرا بورالرده دکزدن تموز آینه
آرناوود غواصلر بردرلو طین سیاه چیقاریرلرکه بشقه رده بولمز . اولطینی
کملردن چیقاروب معجنه لره طولدیرلر . قرق کون قدر هوالاندقندنصکره
عماللر ایچنه کیروب پشت پا ایله تخمیر ایدرلر . بوندن یاییلان کیره مید و طوغله
پشدیکی وقت لون سیاهنی احمره تحویل ایدر . بالجمله استانبول خاندانلری
طاملرینی بو کیره میددن اورتدکلری ایچون استانبول کیریدن باقانه سراپاقیب
قیرمزی کورونور . والحاصل پیری پاشا قصبه سنک کیره میدی و طوغله سی
مشهوردر . تفرجکاه و باغچه لری حسابسزدر . (ایاز میون) نامنده بر صو
قاینانغی واردرکه تموزده حمایه مبتلا اولان بر آدم اوچ کره صویندن نوش
ایدوب و غسل بدن ایتسه قی و استفراغ ایدوب خلاص اولور . اکثری
روم طائفه سنک مشعرلری بو محله اولدیغندن بو آیازمه یی چوق زیارت ایدرلر .
سلطان محمد رابع بو قصبه خارچنده بر باغ ارم ایچره بر صو بولوب برچشمه
عین الحیات بنا ایدرک سلسیلر آنا لوله سندن جریان ایتدیرمشدرکه اوزرنده
بیاض مرمرده تکنه جی زاده مصطفی چای خطیله مذهب و لاجوردلی زیبا
تاریخ رعنا بودر :

یوزنده منع ومالدار اولان (پرویز اغا) نك كوله سی حسن بنا ایتدیکندن
ظرفای استانبول بوتکیه یه (نیز نام آباد تکیه سی) دیرلر . « نیز نام » لفظی
اسلاو لساننده « بیلم » دیمکدر . صاحب الحیراتی حیاتده اولغله هر آی باشنده
اهل تفرجه صلا ایدوب خواننده وسازنده لراه ضیافتلر کشیده ایدر .

باغچه لرینک الك کوزلی (تکیه عبد السلام باغچه سی) بر خیابان ارم
مثالدرکه آدم ایچنده غائب اولور . ارباب حرف بوراده تفرج ایدرلر . (علی
اغا باغچه سی) ، (اسکی یوسف باغچه سی) ، (غنی زاده باغچه سی) بوباغچه نك
شمال طرفی اوق میداننه وغرب طرفی خلیج ایوبه ناظر درت طرفی فستق
وسرو اغا جلربله مزیندر .

(زیارتکاه خطاط سلیمان خاں حضرت احمد قره حصاری) چاوش
باشی جامعی مسجدنده قپویه ناظردر . تره سنده قبه یوقدر . چارکوشه بیاض
مرمر صندوقه ایچنده مدفوندر . مزارای طاشنده کی یازیلری بالذات کندیلری
یازمشلر وحقا که عبرتقا قازمشلردر . او یازیلر حالا زیارت ایدن خطاط
وارباب معارفی مستغرق حیرت ایلر .

(زیارتکاه سلطان شعرا حییی) کندوسی عجمدر . شاه سایم اولک
ندماسندندر . حقا که پاکیزه اشعاری واردر . بو سودایچه ده جعفر آباد
تکیه سنده مدفوندر . « جعفری مذهبنده اولدیغدن جعفر آباد تکیه سنده دفن
اولمغی وصیت ایتدی » دیو مشارالیه بعض اسناداتده بولنان اولدی .

قره پیری پاشا قصبه سنک عمارت . باغ ، باغچه ، خاندان مسیره لری —
بازید خان ولی ، سایم خان اول دوری وزراسندن وحضرت ابابکر انسندن
وزیر قره پیری پاشا بوغملک آب وهواسنی بکئوب برطر فنده بر باغچه بنا
ایتدیرمش وتوابعنه بوراده بر قصبه انشیا اولمغنی فرمان ایلمشدر . ایشته
پیری پاشا دنیا مسنه سبب بودر . بیک قدر باغلی باغچه لی معمور خانه لردر .
غلظه مولویته تابع ایسه ده صو باشیسی بشقه در . لکن قصبه نك جامعی (عینی
خاتون) بنا سیدر . بو سیده مالدار بر طول قادین ایمش . رقیق ، نحیف ،
موزون بر مناره سی واردرکه علم هندسه یه آشنا اولانلر طرز انشاسنه واله

قوشدقلربی سیر ایده رك تلذذ ایدرلردی . حالا اول باغ ارم سلطان محمدخان رابعك ملكی اولوب پادشاهلره مخصوص باغچه اولدی . بوستانجی اوسته‌سی وخدام بوستانجیلری واردر . (ابوالسعود باغچه‌سی) بوده قره اجاج یالیسنه متصل صنوبر اغاجلریله مزین کالی وبلبالی برباغدر . ابوالسعود انندی مشهور تفسیرینی بوباغده تألیف ایتشدردر . بوکا متصل (بازركان باشی باغی) متعدد قاعه‌لره مزین بریالیدر . (ابراهیم خان زاده یالیسی) اوللری بوباغ صوقوللی محمد پاشانك ایش . باغچه‌سندده کی میوه کونا کون وشکوفهای عبرتمون هر باغده بولناز . (درویش شامی زاده یالیسی) یکی بنا اولمشدر . لکن باغچه‌سی یوقدر (کمال افندی یالیسی) مفید و مختصر در .

تکیه‌لرینک اک قدیمی (جعفر آباد تکیه‌سی) در که بانسی سایمان خان خداملردن وارباب طبعیتدن جعفر نامنده بزاتدر . بنا شهرک مرتفع برزمینی اوزره واقع اولمش کونا کون اغاجلره مزین متعدد صفه‌لر ، قاعه‌لر ، مطبخلر ایله مزین برجعفر آباددر . سایمان خان بوتکیه‌نک دریاه ناظر برکوشه‌سندده ساکن اولوب تفرج ایدرکن هند پادشاهندن هم نقش بوقلمون تلاتین دریسندن معمول برطعام سفره‌سی ، یوز عدد خطائی بند طباقلر ، کاسه‌لر ، برچوق ذی قیمت اوانی هدیه کلنجه هپسینی بردن بوتکیه‌یه وقف ایتشدردر . لکن صکره‌لری زوربا عصرنده خزینه‌یه آلتوب ساده سفره . ایله بر عدد شفتالی چکر دکندن معمول بر درویش کشکولی قالمشدر که غایت غریبدر . هندستانده حصوله کلان شفتالینک نصف چکر دکندن کنارلری آلتون دیواره وسیم خاخاللره مزین بر کشکول دخی حالا خزینه‌ده محفوظدر که ایکی وقیه صو آیر . حقا که بوکشکول یک مردی دکل پنج مردی کاسه‌دن دهاییو کدر . بوتکیه‌نک مجلا درو دیوارنده اولان کوزل یازیلر ، عبرتما نقش وتصویرلر قلم ایله تعریف ایدیه‌مز . حتی نقاش (اغا رضا) روی دیواره سیاه قلم ایله بر وحشی کیک تصویرینی جسیم بر قیا اوزره او ایله تصویر ایتشدردر که بهزاد ومانی قلمنی چکمکدن عاجز درلر . ارباب معارفک نظرکاهی بر آستانه علیه‌در . (تکیه حسن آباد) سلطان مراد رابع عصرنده اون قبانک ایچ

سودلیجه قصبه سنده کی جوامع و مساجد و مدارس و خان و حمام و تکیه و سرای و تر به کی مبانی عالیه نك تاریخ و تفصیلاتی

سودلیجه قصبه سی خلیج مالک ایوب سلطانه قارشو اولان شمانده و کنارنده غلطه مولویته تابع بشقه صوباشی و حاکمی ، ایکوز قدر معمور و آبادان باغ ارملی سرایلر و سائر عالی بنالره مزین شیرین بر قصبه درکه لسان عجمده اسمنه « کند شیر » دیر لر . لسان عربده کی اسمی ایسه « ربطه لبن » در . روجهده « غالاته » دیر لر که جمله سیده سود معناسنه در . بوقصبه یه سودلیجه دیمه سنک سببی نباتات و هواسنک لطافتی اثری اوله رق سودینک خالص اولمسیدر . بورادن ایوب سلطانه قایق لره کچیلور . آرسی سیغلق اولدیغندن بیوک کیمیلر کچه مز . زمان کفارده بومحمد زنجیر اوزره بر بیوک کوپری وار ایش . حالا آثار بناسی مشهود در . بورادن دریا ایله علی بک کوینه ، کاغد خانه کوینه و شمال طرفندن طقوز میل قدر خلیج ایله ایکی طرفنک نچنزار صفا نثار لرینی تماشا ایده رک کاغد خانه یه وارییر . بوقصبه کاغد خانه بوغازی آغزنده واقع اولدیغندن خانهلری لب دریادن تا جعفر آباد راغنه چیقیلنجه یه قدر بربری اوزره بنا اولمش خلیجه وایوبه ناظر باغلی باغچه لی کاشانه لر در .

(چاوش باشی جامعی) چار گوشه پشته برجامع اولوب بر نخته قبه سی و برموزون طاش مناره سی وارد در . سائر جامعلری مسجیدن عبارتدر . درت تکیه سی ، برجامی ، برخانی ، اللی قدر دکانی ، اسکله باشنده بر آرامگاه کان عرفان سیر صفه سی وارد در .

وزیر سرایلرندن (قره اغاج یالیمی) لب دریاده قره اغاج قوروسیه چوریلمش بریالیدر . مقدا دفتر زاده ابراهیم پاشانک باغچه سی ایدی . بو باغچه نك آب و هواسی سلطان مراد رابع خوشنه کیتدیکندن دایما بو باغ دارنده عیش و نوش ایدر ، بیکلرجه ارباب تفرجک قایق لره کاغد خانه یه

(ترتبه مصاحبہ سلطان ابراہیم شکرپارہ قادین) ایوب اسکھہ سی قربندہ در۔
 اما کندیلری عصر محمد خان رابعده دیار ایریمہ نفی ایدلمش ، وبعده بالاطلاق
 مصرده وفات ایتشددر . ترتبه سی ده حالی اوزره خالی در . (المولی غنائی اقدی)
 مراد ثالث دوری شعرا سندندر . ابوسعید خانہ سی مقابانده شاه راهہ ناظر
 بر محلدہ مدفوندر . مجلد دیوانی «عبر نامہ» سی وارددر . (ترتبه قاسم پاشا)
 ایوب سلطان چارشیمی قربندہ در . تاریخی :

دیہہ لزوحی ایچون فاتحہ دائم ال اچوب عدن اعلاہی مقام ایلیہ قاسم پاشا
 (ترتبه جعفر پاشا) مرادخان ثالث و سلیم خان ثانی وزرا سندندر . ایوبده
 اورتہ یول جانبندہ در . تاریخی :

ایدرکن عالی سیرو تماشہ ہدم اقلیمتہ ایریشدی راہی
 بر اسکلی بیانی دیدی تاریخ بہشت اولہ مقامی یا الہی

سنہ

۹۹۵

(ترتبه وزیر اعظم صوقوللی قوجہ محمد پاشا) مشارالیہ سلیمان و سلیم ثانی
 و مرادخان ثالثہ قرق سنہ قدر وزارت ایدوب آخر دیواندہ برالی قاتلی دلی
 سرحدلینک بیجاغیلہ شہید اولمشدر . تاریخ شہادتی : « حکم حقیلہ شہید اولدی
 محمد پاشا) سنہ ۸۸۷ . وزرا ترتبه لرندہ بوندن معظم ترتبه یوقدر . (الشیخ
 بابا یوسف) طریق بیرامیہ دندر . و « ادریس کوشکی » نام مسیرہ دہ مدفوندرہ
 (ترتبه پرتو پاشا) سلیمان خان وزرا سندندر . سلیمان خان سکتوار قلعه سی آلتندہ
 مرحوم اولدینی کون سکتواری سلیمان خانک اولوسی فتح ایتدیکندن ماعدا
 بو پرتو پاشا سکسان یدی بیک عسکر ایلہ اردل دیاری قلعه لرندن (کولہ)
 قلعه سی سلیمان خان مرحوم اولدینی ساعت فتح ایدوب سکتوار آلتندہ کی
 صوقوللی محمد پاشایہ مژدہ کوندرمشدر . بعدہ پرتو پاشا مرحوم اولوب
 ایوب سلطان جوارندہ دفن ایدلمشدر . ترتبه قوجہ معمار سنان کاری منور ،
 مزین برقبہ دن عبارتدر .

اوزره ابا ایوب انصاری قربنده پدرلری جنبنده دفن ایدلمشدر . (مرقد طبانی یصی محمد پاشا) سلطان مراد رابع و زراسندندر . ایوب سلطان تر به سنه متصل بر گوشه‌ده مدفوندر . (المولی علی بن محمد) عثمان خان خواجه‌سی عمر افدینک برادر کهتریدر . ایوب جوارنده مدفوندر . صالحای امتدن بر ذاتدر . اکثریا اوقات خمسه‌یی سلطان محمد خان جامعنده اد ایدر کیدردی و دائماً تحمید و تسبیح ایلردی . (زیارتگاه فاضل السید محمد بن السید محمد) حمید ایلنده (اکریدیر) نام قصبه‌ده آسوده و دفین و گوشه کزین عز و تمکین اولان « الشیخ حضرت برهان الدین » ک نجل نجیبدر . حالا مصرده نقیب الاشراف برهان الدین افدیمز حضرتلری ده مذکور عزیزک اولاد کرامندندر . مشارالیه شریف محمد افندی ابی ایوبده اعداد ایتدکلی تربه عطرناکده متواریء خاک پاکدر . شعرو انشاده یکانه افراد . علم و معارفده مفرد زمانه ایدی . پدرمز ایله غایت حسن القلری واردی . (مولانا فاضل والصدر الکامل محمد بن حسام الشہیر بقره چلبی زاده) سنه ۱۰۴۲ ذی الحجہ سنده مرحوم اولوب جنازه‌سی نمازی جامع ابو الفتحده قلندقدن صوکره ایوب جوارنده متواریء خاک عطرناکقلنمشدر . یتیم یارده خیرات و حسناتی واردر . بو حقیردخی چوق احسانی کوردم . (المولی بنلیجه مصطفی افندی) ایوبده مدفوندر . (سودجی زاده) مشهور خواننده لردندر . تاریخ وفاتی : « قیله محافل جتده سودجی زاده مقام » (قبر مصاحب سلطان مراد رابع موسی چلبی) وفاتی تاریخی : « موسی یه تجلی قیله باری » بو ذاتی رجب پاشا سپاهی زور بالرینه اولدیرتمشدر که نعشی یاره یاره ابراهیم پاشا سرایندن آت میداننه آتیلمشدر . جنازه سنه مراد خان بالذات حاضر اولوب ایوبده شاه راه اوزره بر یکی شبکه ایچره دفن ایدلمشدر . (منلا سنبل علی افندی) تاریخ وفاتی : « مردشد منلا علی درسال موش » (تربه فرهاد پاشا) مراد ثالث ، محمد رابع و زراسندندر . تربه‌سی ایوب اسکله‌سی قربنده در . تربه‌سی اوزرنده کی تاریخ :

انشا و عروضہ منلا جامی ثانی و بلکہ وہ مافوق ایدی . ایوب جوارندہ معلوم قبری وارد رکہ علما و صلحانک زیارتکاهیدر . (زیارتکاه غازی پلاق مصطفی پاشا) سایمان خانک وزیر و قیودان پاشالرندنذر . استانبولدن قرق قدرغہ ایہہ وسائر مهمات وجہخانہ ایہہ چیقوب مصر جزیرہ سنی ؛ حبش و بونن ایلبرینی دولاشوب لحسہ و بصرہدن بغداد التہ یکریمی پارہ قدرغہ ایہہ ایہہ سایمان خانہ واصل اولوب بغداد فتحندہ برابر جہ بولنان پلاق مصطفی پاشادر . بوخدمتہ مقابل کندوسنہ مصر احسان اولتوب بعدہ استانبولده قہ نشین ایکن مرحوم اولوب ایوب حرمنک خنکار قپوسی خارچندہ برقبہ مخصوصہ مدفوندر . (مرقد قندی مصطفی بن جلال توقیعی) ایوبدہ برادری صالح افندی ایہہ بنا ایتدیکی جامعک ساحہ شندہ مدفوندر . تاریخ وفاتی : « الہی رحمت ایہہ مصطفی بہ » علم تاریخدہ حسابسز تألیفاتی واردر . (المولی محمد بن محمد الشہیر بابن التجار) قرہمانایدر . مرقد پاکی ایوبدہ در . (المولی جعفر افندی) ابوالسعود افدینک عمیدی عبدالنبی افدینک مخدوم مکرمیدر . ایوبدہ جزری قاسم پاشا جامعی حرمنده مدفوندر . (المولی محمد امین) شروان قرہ باغندندر . ایوبدہ سلطان جامعی مقابلندہ مدفوندر . (المولی عبدالعزیز الشہیر بام ولدزادہ) ابوالسعود زادہ محمد چلبی جنبندہ مدفوندر . سنہ ۹۸۱ . (مرقد المولی اسعد افندی ابن سعد الدین ثانی) حضرت ایوبدہ واقع والد ماجد و برادر والا کھرلرینک جنبندہ مدفوندر . یتمش التی قدر ممدوح عالم تألیفاتی واردر . کویا ابوالسعود ثانی ایدی . (قبر مولانا سید قاسم غبازی) بدہ آمدندندر . ایوب جوارندہ مدفوندر . منلای مرحوم ذوقنون برادیب وجیہ ایدی . حلواللسان ولیب اولدیغندن بولندیغنی مجلسدہ ہر کسی خیرایہہ یاد و احسانہ توجہلرینی تبشیر ایہہ نیجہ محزونی شاد قیلعنی معتاد ایدمشیدی . (قبر المولی الفاضل صالح افندی) سلطان مراد ثالث معالی سعد الدین افدینک مخدوم رابعیدر . قرق باشندہ ایکن قرق التی جلد قدر معتبر مؤلفاتی واردی . بو قدر مناصب و امور حکومتہ بولندقلری خالدہ عجیب قوت قدسیہ درکہ بو قدر شیلر یازمشدر . حین وفاتلرنده وصیتلری

تاریخ وفاتی :

نظام سبحة عمری ایروب انجامه ختم اولدی .
آنکچون منقطع اتمامنه تاریخ « نظم » اولدی

تاریخ دیگر : « عزیمی داراعلايه عزم ایتدی » سنه ۹۹۰ . دیگر تاریخ :
« روح پاکینه دمبدم رحمت » . (قبر کوزل سیاوش پاشا) سلیمان خانک وزیریدی
چارشو ایچنده برقبه عالیه ده جمیع تعلقاتیه برابر مدفوندر . تربه سی معمار
سنان بناسیدر . (المولی بابا زاده محمد افندی) ایوبده خطیره مخصوصه ایچنده
مدفوندر . (المولی محمد بن عبدالله الشهیر یحیی منلاسی) ایوبده مستقل
تربه سنده مدفوندر . (المولی محمد باقر الشهیر بدوکه حی زاده) عراق
عجمدندر . حکمت خدا شهزاده عجم حیدر میرزا مرحوم اولدینی ساعت محمد
باقر دخی مرحوم اولمشدر . « بویکی فرزند عجم گویا بر آنده اولمکه عهدلی
ایمشدر » دیه استانبول ظرفاسی آراسنده نیجه کفت وکوی لطیف اولدی .
ایوبده آسوده در .

شادمان اولسون مجملر کوزلری آیدین یته میر حیدر نور چشم خسرو ایران کاور
یتی کفته سندندر . (المولی خواجکی زاده مصطفی افندی) ایوبده مدفوندر .
فضیلت باهره صاحبی وصلاح حال ایله مشهور برذات ایدی . (المولی
فاضل الغزیز الشیخ عبدالقادر بن حاجی مؤید) یعنی شیخ الاسلام شیخی
افندی ایوب تربه سی جوارنده مدفوندر . (المولی فریدون بك التوقیعی)
اسمی احمددر . چوی زاده پرورده سیدر . ایوب تربه سی جوارنده مستقل
تربه سی واردر . محمد خان ثالث نشانچیمی اولدیغندن جلوسنه شو تاریخ
مصنعی سویله مشدر :

(عطنجش) اولدی احسانه تاریخ جلوسی سالنه (شمشیر اسلام)

سنه

۹۸۲

(الشیخ بابا محمود افندی) فله لیدر . شاعر ، فاضل ، عالم بر کسه ایدی .
یر چوق مؤلفاتندن باشقه تفسیر ابوالسعود اوزرینه حاشیهر یازمشدر . علم

تربه سی ساحه سنه دفن اولمشدر . بو حقیق ک استادی اولان اولیا افدینک استادیدر . رحمة الله علیهما . (الشیخ الاسلام حامد افدی) ایوبده مدفوندر . استانبولده فیل یوقوشنده جامعی ومدرسه سی واردر . حقیر اولیا اومدرسه ده حجره نشین اولوب (احفش افدی) نام درس عام صاحب اهتیامدن یدی سنه تحصیل وتکمیل فنون ایلدم . مبارک آستانه در . مرحوم حامد افدینک فوتنه تلامیذدن (وان قولی محمد افدی) نیک سویلیدیکی تاریخ لطیف :

مفتی دین مبین	حامد افدی چونکه
دنیا دن ایتدی رحلت	عقباده اولدی مسعود
سیرمهده کیجه کوردمدی	بر کاستانده آنی
آنده حبیب اکرم	اصحاب جمله موجود
دیدم که بورالمی	اولدی مقام حامد
داتقدن ابردی تاریخ	« هذا مقام محمود »

سنه

۹۸۵

(المولی خواجه زاده مسعود چای ایوبده والده سنک بنا ایتدیردیکی مکتب ساحه سنده مدفوندر . (المولی ضاری مصلح الدین) اما-یه لیدر . ایوب جوارنده برروزن ایچنده مدفوندر . غایت کوزل برقرسی خوان اولدیغدن فصاحت و ظرافت اوزره فارسی تکلم ایدردی . (المولی عبدالله مرتلوسی زاده) استانبولایدر . ایوب تربه سی قربنده حامد افدی جنینده مدفوندر . فضیلت علمیه ایله شهرت شعار ایدی . (المولی سعدالدین بن حسن الشهیر بخواجه زاده) آياصوفیه جامعی ایچنده تجدید وضو ایدرکن دنیا دن ال یودی . ایوبده بنا ایتدکری دار القرائت خطیره سنده متواری خالک پاک و عطرنا کدر . (مرقد قره مصطفی پاشا فاتح جزیره قبریس) بو پاشا سلیم ناینک وزیریدر . حرم ایوبک صول قپوسنک ایچ یوزنده برقه سر آمد ایچنده مدفوندر . غزاده قوللانقلری تیروکانده باشلری اوچنه آصیله شد . (المولی صاچلی زاده عبدالله افدی اولی) ایوب جوارنده مدفوندر . (المولی پیر عزمی افدی) دفتر دار پیر احمد چای نیک دفتر مالی اولان عزمی افدیدر .

اولمشدر. حرم ابا ایوبده مدفوندر. (المولی سعد افندی) مفتی احمد افدینک برادر کھتریدر. ایوب جامعنده واعظ وناصح ایکن بیک یکر میده مرحوم اولوب جوار ایوبده دفن ایدلمشدر. دیدۀ جانی عین عمر کبی کشاده ایدی. دیار عجمی سیاحت ایدرکن (عمری) تخلص ایدوب خلاص اولمشدر. (المولی خواجه زاده عبد العزیز افندی) ایوبده پدیری جذبده مدفوندر برادرلری اسعد افندی صدر روم اولدقده «بو ایکی صدره کلدی نقاد ایکی برادر» دییه تاریخ سویله مشدر. عزل اولدنیغی کون برادری یرینه داماد افندی نصب اولنوب «عزل عزیزان» نصب دونادان، تاریخ ایشان تلویت دیوان «دیه مصنع ومسجع وهزل آمیز بر تاریخ سویله مشدر. (المولی محمد افندی) استاد، ارسطوی معانی، معلم مقام مرادخان اولان سعدزمانک فرزند ارجمندیدر. تاریخ فوتی: «وامسکوا قول محمد علیه الفتوی» سنه ۱۰۱۰. جنازه سی نمازینی ایوب جامعنده اسکداری محمود افندی قیلدیروب ینه ایوب جوارنده والد قدسی آشیانلری جوارینه دفن ایلدیلر. قبری زیارتگاه اهل نظردر. کندیبی دریای معارف اولدقدن بشقه پاکیزه اشعاری دخی وار ایدی. (الشیخ عالم الجلیل علی بن خضر) «فاضل علی بک» دیمکه مشهوردر. عثمانجق عصرنده کی «اده بالی» نام عزیزک نسلندندر. سلطان احمد خان حین جلوسنده ایوب سلطانده قلیجی بوذات محترم قوشاتمشدر. صکره لری بومزل فسادن باقی یه رحلت بیوره رق ایوب سلطان تر به سی حرمنده دفن ایدلدی. عزیز مشارالیه فضائل جلیله ایله مشهور بحر محیط عم ربانی بر مرد خدا ایدی. (الشیخ ایوبی محمود افندی) کبرای خلوتیدن یعقوب افدینک خلیفه سیدر. ینه ایوبده جزری قاسم پاشا جامعنه قریب بر مسجد شریف وبرزوایه لطیف وروشنا انشا ایتدیرمشدی. اول مقام وقرحفرانک حرمنده مدفوندر. (شیخ الشیوخ صاحب التجوید والقرائه حضرت احمد افندی المصری) معلم السلطان وصاحب دار القراء ایدی. رومده قرآن عظیمی قرائت اوزره تلاوت اتمک بوذاتدن قالمشدر. ایوب سلطان جامعنک امامی ایکن بیک تاریخنده انتقال ایدرک صوقوالی محمد پاشا

و آدم بویندہ مطالاشمعدانلر اوزرندہ کی شمع کافرلر و بخوردان و کونا کون کلابدانلر ایہہ مالا مال بر قبر شریفدر . بوندہ کی حسن خط کلام قدیم لکاشنی روضہ منورہ حیدردن بشقہ بر روضہ دہ کورہ مدم . قبر ایوبدہ اولان اتحاف و موضع آویزہ لک اشئ انجق سلطان احمد جامعندہ بولنہ بیلیر . پای شریفندہ بر صو صہرنجی واردرکہ زوار کرام بو صودن ایچرلر . خفقان علتہ بردوای روحانیدر .

زیارتکاء سلطان العدل والفضلا مولانا ابوالسعود افندی رحمہ اللہ تعالیٰ رحمۃ وواسعۃ — وطناری استانبول قربندہ « مدرس کونی » نام قریہ در . دور رسالتدن بری دیدہ کائنات بویلہ برا علم یکانہ یہ تصادف ایتماشدر . بوذاتہ بین العلماء (نعمان ثانی) دیرلر . اوچ بیک علومدن و بیک یدیوز قدر معتبر تفسیرلردن استفاضہ ایہہ یازدقلری تفسیر جلیل حالابین العلماء مقبول و ممدوح واکا معادل بر تفسیر مفقوددر . مشار الیہ سلیمان خان زمانندہ شیخ اسلام ایدی . علمای ظاہردن اولدیغندن متشیخونہ طعن ایدردی . صکرہ لری اہل توحیدہ دہ تعریضہ قالمشدیغندن نہایت ابراہیم کلشنی حضرتلری گدیسنی حضور سایمانیدہ تصوفدن ارشاد ایدوب « بو توحید دور آہلنہ حلالدر » دیہ قنواسنی آلدی . تاریخ اتمام تفسیر ابوالسعود — کفتہ مولانا محمد منشی : « تاج تفسیر کلام معجز » سنہ ۹۷۲ . فوتنہ تاریخ کفتہ فیض اللہ افندی « مات فرد الزمان مولانا » سنہ ۹۷۲ . دیگر تاریخ : « منلا ابوالسعودہ اولہ مقام جنت » سنہ ۹۷۲ . دیگر تاریخ : « مفتی زمان ایلدی عزم عقبی » سنہ ۹۷۲ . قبر شریفی ابا ایوب جوارندہ سوق لبان ایجرہ قبہ سز ، دہیر روزنلرہ محدود ، مرمر عمودلرہ مزین معلوم بر قبر منوردر . جملہ اولاد کرام و تعلقاتی ایہہ اورانی دارالقرار اتحاد ایتمشلردر . جنبندہ زاویہ سی ، مکتب صبیانی ، سیلی واردر . (المولی عبدالکیریم محمد چلی ابن ابوالسعود افندی) جد اعلاسی جنبندہ مدفوندر . (قبر بدیع الزمان) صاحب خروج تیمور مشہور احفادنندن سلطان حسین بیقرانک نجل کہتیدر . بو بدیع الزمان خان شہر تبریزدہ سلیمان خانک پای سمندینہ یوز سوروب برابر جہ استانبولہ کش ، صکرہ طاعوندن مرحوم

فاتح سلطان محمد خان غازی استانبولی فتح ایدرکن تمش یدی کبار اهل الله ابا یوبک قبرینی تجسسہ قویولدیلر . آخر کار آق شمس الدین حضرتلری « مژده اولسون ، بکم ! علمدار رسول اولان ابا ایوب انصاری بو محلده مدفوندر ! » دیه برخیا بان اورمانستان ایجره کیردی . برسجاده اوزرنده ایکی رکعت نماز قیله رق بعد السلام برسجده دخی ایدوب کویا خواب راحتہ وارمش کبی قالدی . برچوقلری « افندی قبر ایوبی بوله مدینی ایچون حجابندن خوابه واردی » دیه تعریضلر ایتدیلر . بر ساعت صوکره آق شمس الدین حضرتلری سجده دن باشنی قالدیروب مبارک کوزلری قان چناغنی آ کدیریر بر حالده ابوالفتحہ خطاباً : « بکم ! حکمت خدا سجاده مزی تا قبر ایوب اوزره دوشه مشلر ! هان شوو محلی قازسونلر » دینجه فقرای شمس الدیندن اوچ کشی ابوالفتح ایله برابر آق شمس الدینک سجاده سی آلتی حفره آغاز ایتدیلر . عمقی اوچ ذراعہ واصل اولدقده بریشیل ضاقیدن چار گوشه ظاهر اولوب اوزرنده کوفی خط ایله « هذا قبر ابا ایوب انصاری » دیه تحریر ایدلمش اولدیقی کورولدی . او طاش قالدیریلهرق ایچنده وجود ابا ایوب زعفران ایله بویامش کفن ایچنده تروتازه کورولدی که صاغ المرندہ برطونج مهر واردی . طاش ینہ حالیلہ قبادیلوب اوسنک سبزکون ستر ایدلدی . بونی مشاهده ایدن عساکر اسلام علم عین الیقین حاصل ایدوب ترابی توحید وتذکیر ایله طولدور . دیلر . صکره جمله مسلمین حاضرین زیارت ایدوب تربۀ پرانوارلرینک اساسنه باشلادیلر . حالا اوزرنده کی قبۀ پرانوار ، جامع ، مسجد ، مدرسه ، خان ، حمام ، عمارت ، چارشو ، بازار جمله ابو الفتح غازی نیک بناسیدر . اما ابوالفتح دن صکره کلان سلاطین کرام عثمانیه نیک هر بریسی تبرکاً جوار ایوبه بر اثر کزین بنا ایدرک اورالری جنت آسا بر مقام علمین ایلدیلر . تربۀ پرانوار ی برقبۀ رضوان ایچنده قالمشدر . قبر شریفی دهلیزینک روزنلری جامعک حرمنه ناظر در . جمله دیوارلری کاشی چین ایله مزین بر تربۀ پرورددر . روضۀ قبر منوری دائراً مادار شبکه سیم خالص ایله انشا اولمشدر . سر سعادتق طرفنده علم شریفی وجانب اربعه سنده اولان سیم وزر چراغ شمعدانلر وقندیلر

زلالی ، حوض عظیمی طورور . « ادیس کوشکی » دیرلر کوزل بر تفرج کاهدر .
 (قرق سرور مسیره سی) جہانما بر خیابان صفادر . (بردر مسیره سی ، آغا
 قیرلنی تفرج کاهی) بر چنزار صفا فزادرکہ کویا زمین زمینی مفروشہ قطفہ
 سبز کوندر . (بلبل درہ سی مسیره سی) بودرہده صداسی طاتلی بر چوق بلبلرک
 اوتوشمہ لرندن قلبہ سرور وصفا حاصل اولور .

(شہر ایوب) ک آب و ہواسی لطیف ، محبوب و محبوبہ سی مدو حدر .
 اعیان و اشرافی چوقدر . لکن بخلقنک اکثری علمادر : ایوب شہرینک
 خاص بیاض آمکی ، قایمانی ، یوغوردی ، شقالوسی ، قیسی سی مشہوردر .
 و حرم ایوبدہ کی چنار اغاجلرنده یووا طوتان بالقجیل قوشلری ہر سنہ
 باشلرندن ایکیشر تیل تویی قبہ پر انوار ایوب اوزرہ اهدا و ایثار ایدرلر .

اوصاف زیارتکاہ حضرت ابا ایوب ، و مقابر علما و صالحا و مشایخ در
 جوار او — عارف ضمدانی حضرت ابا ایوب انصاری صحابہ کرامدن راوی
 حدیثدر . کندیسلی انصار دندر . حضرت رسالت مکدن مدینہ ہجرت
 ایتدکلری زمان جبریل امین ناقہ رسول اللہی لجامندن طوتوب چکہ چکہ ابا ایوب
 سخاکار خانہ سی اوکنہ چوکدیر مشدر . بودلالت اوزرینہ حضرت رسولده
 خانہ ابا ایوبدن بشقہ بریرہ مسافر اولمامشدر . حالا روضہ جلیہ نبویہ بو
 ابا ایوب انصاری حضرت تیرینک خانہ سی یرندہ درکہ حضرت ابوبکر صولندہ
 مدفوندر . ایستہ ابا ایوب ، حضرت پیغمبرک جانندن سودیکی زیار غاریدرکہ
 او حضرتدن برچوق احادیث شریفہ نقل و روایت ایدر . نہایت ، امویلرندن
 معاویہ خلافتندہ ابا ایوب مسلمہ ایلہ ایکی کرہ قسطنطنیہ اوزرینہ سردار
 اولوب برندہ صالح ایلہ قسطنطنین قرالندن خزینہلر آہرق شامہ کلدیلر . دفعہ
 تانیہ سردار اولان ابا ایوب استانبولی محاصرہ ایلہ غاطہنی فتح ایدوب
 استانبولی دخی فتح ایتک صدندہ ایکن صالح ایدوب ایاصوفیہ کیرہ زک
 عبادت ایتدکدن صکرہ اگری قپودن چیقارکن کفار بونلری طاشہ طوتوب
 شہید ایتشلردر . برروایتندہ ابا ایوب اسہالندن مرحوم اولدی دیرلر . بونلر
 ہپ اولجہ فصل مخصوصندہ بیان ایدلمشدی . اما ۸۵۷ سنہ ہجریہ سندہ جناب

شناوراك ايدرلر . صكره جزیره نك چنزارنده اوتوروب عیش ونوش ایله غم دنیایی فراموش ايدرلر . بوجای فرحمنزا حقا که یکانه دنیادر . (جان قیوسی مسیره سی) ایوبك شمالنده کی مزارستان ایچنده برقاج خانه واردر . اوراده بریت قدیمده برصو قیوسی واردر . برینك برشیئی غائب اولسه اولا پاك ابدست آلوب قیونك کنارنده کی مصلا اوزرنده ایکی رکعت نماز قیلار ، صوکره بر فاتحه شریفه او قویه رق ثوابی حضرت یوسف علیه السلامک روح شریفه هدیه ايدر صکره : « ای صاحب پیر ! حضرت یوسف صدیق عشقنه اولسون ، بنم فلان اقربام ، یاخود فلان اولادم یاخود ضایع اولان شودورلو اشیا م نیجه اولدی ؟ » ديه قیونك آغزندن اشاعی باغیریر . درحال سؤال ایتدیکی کیمسه حیاتده می ، ممانده می ، ویا غائب اولان اشیا اسم و رسمیه نره ده ، وکیم اوغورلادیسه ومسؤل دریاده ایسه هانکی دریاده ایسه آچقندن ، آچیفه بیلدیرر ایجه برصدا ظاهر اولور . غایت غریب بر حکمت عجیدرکه سرینه عقل ایردیرمک ممکن دکدر . بوقیوه رنه دن سؤال ایدلسه خبرویرر . لکن مغیبات خمسّه معلومه قرآنه دن صورولسه استهزادن باشقه جواب صدورایتمز . مثلا « قرنده کی ارککمیدر ، قزمیدر ؟ » ديه سؤال ایدن قادین « آراجویه ! » جوانی آیر . حقیر بوحاجتی برقاج کره مشاهده ایتدم ، کورمزدن اول وقوعنه ایجه اینامزدم . حتی بر کره قیودن : « عثمان دایم حیاتده میدر ؟ » ديه صوردم . « ایدنجک شهرنده اون آلیور . یقینه کلیر » جوانی ظاهر اولدی . اون اوچ کون صوکره عثمان دایم کلنجه « ماه شعبانک یدنجی بازار کونی نره ده ایدیکز ونه یاییوردیکز ؟ » ديه صوردم . ایدنجک شهرنده اون آلیوردم » ديه یمین ایتدی . والله اعلم اسراره ...

(ادریس کوشکی مسیره سی) بانسی بیرامیه طریق شیخلرندن « شیخ ادریس » نام عزیزدر . کوزل برتکیه انشا ایتشدی که یاران طریقت ودرویشان آنده جمع اولوب صفا ايدرلردی . لکن سلطان مصطفی خانک جلوسندن بوشیخی ملحددر ديه اتهام ايدرک تکیه وواقافی خراب ویسباب ایتدیلر . حالا برقاج کوزل چنار آغاچلری ، چنزار صفه لری ، نماز گاه سدی ، چشمه

چشمه‌لری : اسکاه باشنده اوچ گوشه‌لی (رسول پاشا چشمه سیدر) برده
(چارشو چشمه سیدر . تاریخی :

کیم نهادی دیدی تاریخن لطیف اولدی عین چشمه‌سار سلسیل

سنه

۹۷۵

دیگر : « پاك صافی چشمهٔ آب حیات » سنه ۹۷۵ دیگر : « اولدی آب گوش
آب سلسیل » سنه ۹۷۵ .

چارشوسی جمله بیک سکسان‌بش دکاندر . کورجی بزازستانی یوقدر .
لکن جمله ذی‌قیمت اشیا آنده موجوددر . خفاف چارشوسی ، لبن خالص
چارشوسی ، معصوملر چارشوسی مکلف و مزین چارشولردر . بو چارشونک
یوغورد و قایمغی لذیذ و بربر دکانلری غایت مزیندر . هرجه نیجه بیک آدملر
حضرت ابا ایوبی زیارت ایچون کلوب چارشو و بازار آدم دریاسی کسلیلر .
ارباب صفا قایمغی دکانلرینک شاهنشینلرنده اوتوره‌رق لبن خالص ، قشطای
ایض ، عسل مصفا تناول ایدوب صفا ایدرلر .

مسیرهٔ ایوب — کاغذخانه یولی اوزرنده کویلیجه ایازمه نامیله بجره
ناظر مرتفع تپه اوزرنده اغاجاقلی بر جای صفا واردرکه ایازمه‌سنگ صوبی
آب حیاندن نشان ویرر . حمای ربهه مبتلا اولان کسه اوچ هفته بو صودن
علی السحر نوش ایتسه شفا بولورمش . (اغا اسکسی مسیره‌سی) خلیجه
ناظر چنزار بریردر . (حرب میدانی مسیره‌سی) شهرک نهایتنده کاغذخانه
یولی اوزرنده مکمل بر آت میدانیدرکه هرجه بیکلرجه سواری چندیلر
کلوب سلحشورلق ایدرلر عجیب تماشایریدر . (قلامش مسیره‌سی) نیجه
یاران صفا قایقلره بنه‌رک بو جزیره‌لره کیدوب قایا بالغی صید ایدرلر . بو
بالقلر بردیاردنه بولنمز . کرچه بدچهره و سیاه لوندر فقط غایت لذیذ و مقویدر .
باخصوص طعمنده بالق رایحه‌سی یوقدر . نه قدر تناول ایدلسه نقلت
و حرارت ویرمز . (دکز حمای مسیره‌سی) احبا هرجه کونلری قایقلره
ایوب سلطان اوکنده کی جزیره‌لره کیروب هرکس نیل کون فوطه‌لره

قبه سى دها واردر . لکن او قدر يوكسك دكلدر . جامعك ايچنده عمود يوقدر . اورته قبه اطراننده متين كرلر واردر . محرابى ومنبرى مصنع دكلدر . خنكار محفلى صاغ طرفده در . ايكي قاپولى ، بر صاغ جانبديان قپوسى ديكر قبه قاپوسيدر . قبه قاپو اوزرنده بر مرمر اوزره جلى خطايه شوتارنج يازاشدر : (حمد لله بيت معمور اولدى بو) . صاغ وصولده ايكي مناره سى واردر . حرمك اوچ طرفى حجره لرله مزيندر . اورته سنده جماعت مقصوره سى وار . بو مقصوره ايله قبر ابا ايوب بيننده آسمانه سرچكمش ايكي چنار واردر كه جماعت سايه سنده عبادت ايدر لر . بو حرمكده ايكي قاپوسى وار . غرب قاپوسنده طشرده بيوك بر حرم دها واردر . ايچنده دوت وسائر اغاجلرله يدى عدد بيوك چنار واردر . بو حرمك ايكي طرفده ابدست موسلو قلى واردر . بو جامعدن ماعدا شهر ايچنده بيك سكسان قدر مسجد واردر كه دردى معمارسان بناسيدر .

مدرسه لر دن (ايوب سلطان مدرسه سى) ايله (صوقوللى محمد پاشا) مدرسه سى ، بر قاچده دارالحدیث واردر . دارالقراسنك اك معروفى «خواجه زاده» ديمكده مشهور (سعدالدين بن حسن افندى) دارالقراسيدر . ايچده مکتب صياني واردر . سرايلرينك اك مشهورى (على پاشا سراي) دركه معمارسان بناسيدر . طرف ، طرف زاويه و خانلرى ده واردر . عمارتخانه سى بردانه دركه آينده ورونده به نعمتى مبدولدر .

ايوب حممى : ابوالفتح بناسيدر . آنى غايت لطيف و خوشكواردر . ارلك وقادينلر ايچون چفته حممدر . خسته لر كيرسه انفاس ابوالفتح اثرى اوله رق شفا بولورمش . بوندن باشقه التى يوز قدرده سراي هماملرى واردر . سبيل خانلرى : ايوب سلطان حرمنده سلطان احمدخان سبيلى تاريخى : ايلدى سلطان احمد شكر نعماً خليل بيك يكرمى ايكي سنده ياپديروب برونوسيل

سنه

۱۰۲۲

قاسم پاشا تره سى قربنده (قاسم پاشا سبيلى) تاريخى :

ديدى تاريخى نهادهى آنك سلسبيل بهشت آب زلال

زیارتگاهان قصبه زال پاشا — (المولی مصلی افندی) شرح مفتاح
 محشی سی بالی افندسک مخدومیدر. دفتردار جامی حرمنده مدفوندر. تره سی
 معمار سنان کاریدر. (المولی احمد افندی الشهر بقاف زاده) طقوز یوز
 آلتش بش سنه سنده امر جلیل ارجعی به لیک زنا جابت اولمشدر. دفتردار
 جامی حرمنده مدفوندر. قدری مخالصی تخلص ایدر اشعاری واردر.
 (المولی باقی افندی مصلی سی) زال پاشا رهگذارنده مدفوندر. (الشیخ پیر
 احمد) طریق اشرفیندر. ادرنه ده کی پیر علی دده نك خلیفه سیدر. دفتردار
 جامی مقابلنده مدفوندر. (الشیخ محمود قره مانی) نیکده لیدر. دفتردار
 محمود پاشا دار الحدیثنده محدث ایکن مرحوم اولوب آنده دفن اولمشدر.
 ایوب جهنتک جوامع و مساجد و مدارس، خان، حمام، سائر عمارتله
 زیارتگاهلری — ایوب شهری استانبولک غرب طرفنده در. استانبوله
 دریادن طقوز میل و قره دن ایکی ساعتدر. امانه استانبوله متصل اولوب آره سنده
 اصلا ارض خالیه یوقدر. سر اپا معمور و آباداندر. لکن بشقه حکومتدر. قانون
 ابوالفتح اوزره بشیوز آچه مولویتدر. یدی یوزپاره قرایه حکمی نافذدر. یکر می
 التی ناحیه ناچی واردر. بروجه عدالت سنوی اون بیک غروش حاصلاتی اولور
 بشقه صوباشیسی و متولیسسی واردر. بوشهرک درت طرفنده سور یوقدر. شمال
 طرفی استانبول حاکمیتیدر. قارشی طرفی دریا مقابلنده سودلیجه قصبه سیدر.
 آره سی براوق آتیمی یردر. باغ و باغچه سی چوق معمور و آبادان برشهردر.
 طقوز بیک سکر یوز قدر سرای و خانہ یی جامعدر. طولی خلیج کنار نجه زال
 پاشا جامعدن کاغذ خانه یولی اوزرنده جوان قپوچی باشی سراینه قدر اوچ بیک
 آدیمندر. ینه زال پاشادن ادریس کوشکنه قدر اوچ بیک آدیمندر. ینه زال پاشادن
 بلبل دره سنه قدر اوچ بیک آدیمندر. ینه زال پاشادن نشانچی به و طوبیچیلره قدر
 اوچ بیک آدیمندر.

ایوبده کی سلطان جامعلری — (ایوب سلطان جامعی) بوجامع فاتح سلطان
 محمد خانک بناسیدر که ثوابی حضرت ابا ایوبه هدیه ایلمشدر. لب دریاه قریب
 آستانه انصاریده دوز برزمینده بنا ایلمشدر. برقه لیدر محراب طرفنده یارم

سلطان مصطفی نك ابتدای جلوسنده یکیچری اوجاغی باش چاوشی « قره مزاح » زال پاشا قربنده بر حدیقه هردم بهار ایجره بر مولویخانه بنایتدیر مشدی که نظیری بولنمزدی بر کیجه زلزله اولوب مولویخانه بی یرله یکسان ایتدی . زمینی بوستان اولمشدر . خوش آب بر حامی وارکه پک روشنا و طاهر در . بو شهرک شاهراهی اوزره ایکی طرفی اوچویز عدد دکانلره تزیین اولنمش چارشو واردر . لکن بدستانی یوقدر . نعلبند دکانلری ایسه غایت چوق وواسعدر . طریق عامک ایکی جانبده اکیوز اللی عدد کارخانه سفالی یعنی چناتچی وچوملکچی وبارداتچی دکانلری واردر که کاغد خانه دن وصاری یاردن کتیر دکلری چامورلره مشربه وکوزه وصرانخی اعمال ایدرلر که مثلی چین ویا ازنیق چینیسنده بولنه بیلیر . لکن بو طوپراقده بشقه بر خاصیت واردر . خصوصاً بر کوزه تازه ایکن آندن آب نوش ایدنک دماغی معطر اولوب جسمی حیات جاودانی بولور ﴿ ومن الماء کل شیء حی ﴾ سری آچیقدن آچیغه مشاهده ایدیلیر . بوکارخانه لرده اولیه استاد کاملر وارکه یامش اولدیغی کوزه قرق اللی غروشه صتون آلوب پادشاه ووزرایه تبرکا کوتوریلور .

قصبه مذکورده نك چشمه لری — (خلیل اغا چشمه سی) نفس چو -
ملکجیلر محله سنده در . عتبه سی اوزرنده کی تاریخی شودر :

دیدى تاریخی فدایی حقیر عین پاک چشمه ماء الحیات

(صوقوللی محمد پاشا چشمه سی) زال پاشا قربنده در . عتبه سی اوزرنده کی تاریخی شودر :

حق قبول ایلده که دیدی نهادی تاریخ قیلدی بو چشمه بی بنیاد محمد پاشا

(شاه سلطان چشمه سی) زال پاشا اتصالنده در . تاریخی شودر :

تشنه دللر دیدیلر تاریخی چشمه ماء حیات جانفزا

(دفتردار نازلی محمود پاشا چشمه سی) کندی جامعنک قربنده در . تاریخی شودر :

اولدی بنیادینه تاریخ انها خیر جیل

سنه

برحمایده هنوز بنا اولنمشدر . یکریمی عدد دکانی واردر . خانی یوقدر .
نشانچی پاشانک بر مفرح حمام دلکشاسی واردر که لانظیردر . معمار سنان
بناسیدر .

قصبه کوزه جیان یعنی چوملکچیلر محله‌سی — استانبول قلعه‌سنک جانب
غربنده خلیج استانبول ساحلنده آچاق ودوزبریرده واقعدر . بیک خانه‌لی ،
باغلی باغچه‌لی معمور بر محله‌در . برچوق سرای و بوستانلری واردر . اولری
قات قات وخوش منظره‌لی اولردر . بوجای معمورک یادود ، زال پاشا ،
دفتردار ، خواجه اقدی ناملرنده درت عدد اسکله‌سی واردر . بواسکله‌لرک
دریا آشیری قارشی طرفی خاصکوی وپیری پاشا قصبه‌لیدر . ایوب مولویته
تابع ایسه‌ده آیروجه قاضی وصوباشیسی وار برناحیه‌در . جامعلرینک اک
کوزلی (زال پاشا) جامعیدر که برباغ ارم ایچنده ایکی طرفی طریق عام وپک
روشندر . ممالک عثمانیه‌ده واقع وزرا جامعلرنده بوندن منوری یوقدر اوچوز
آلتمش آتی جام بللور ایله مزیندر . شمال طرفدن حرمنه طاش نردبان ایله
عروج اولنور آتی سراپا طلبه حجره‌لیدر . جنوب طرفدن ینه نردبان ایله
صعود اولنور . چونکه بر طرفی مرتفع وایلرلق بر زمینده بنا اولنمشدر .
بوجامعک اوصافی حقیقه تحریر ایتسه‌م بر جلد تشکیل ایدر . قبه موزوننک
طشردهنده اولان خیال پسندیده معرفتدر حددن افزوندر . منبری ومحرابی
مؤذن محفلنده کی خرده کیر صنعتلرنی سینوب قلعه‌سنده کی منبردن بشقه بر منبرده
کورمدم . اطرافنده کی کلستان ایجره مرغ هزارک نواسازنی آدمه حیات ویریر .
مناره‌سی غایت مصنع وسر آمدر . قوجه معمار سنان بوجامعک بناسنده
کال مهارتی عیان ایلمشدر .

(دفتردار نازلی محمود پاشا جامعی) دفتردار اسکله‌سی کنارنده کار قدیم
برکوچک جامعدر . جماعتی غایت چوقدر . قبوسی اوزرنده کی تاریخ بودر .

عارفی کفت هر او تاریخ اسم مسجد مقام محمودست

وکار قدیم بر آچاق مناره‌سی دخی واردر . بوندن بشقه یوز یتیم مسجدی
یدی تکیه‌سی ، برخان اولوب عمارتی یوقدر .

سرانی) ده مشهور سرایلردندندر . قربنده کی چشمه نك تاریخی شودر :

نشانی فکر ایدرکن بو بناتک سال غراسن دیدی ملهم آنک تاریخی دی «خیرسلطانی»

سنه

۹۷۰

بوسرایه قریب « بکزاده چابی » چشمه نك تاریخی شودر :

دیدي تاریخ بناسن نائی آب لطیف چشمه عین الحیوان

اوصاف قصبه بیرون سور محله معمور ربطه اوطا قیلر — بوراده ابو - الفتح عصرنده طرف رومه عزیمت ایدن سرا پرده عثمانی اولان جمله خیاملر چادرلرینی قوروب ساکن اولدقلر یچون « اوطا قیلر » دیرلر . آب وهواسی لطیف ، باغلی ، باغچه ایکی بیکی متجاوز مزین سرایلر وغیری خانلر واردر ایوب مولویتنه تابعدر . لکن مستقل صوباشیسی واردر . اکری قونک غربنده بیک آدیم بعدنده بر مرتفع یرده واقع مفرح ، دلکشا و اوتاق میدانی نامیله بر چمنزار مسیره سی واردر . یاران صفا بعد العصر اول جای دلکشایه واروب تفرح ایدرلر . درت جماعی ، اون یدی مسجدی ، آلتی تکیه سی واردر اک معموری امیر بخاری تکیه سیدر ، اوچ خانی واردر . جارشی جامعک جماعتی چوقدر .

(تاریخ سیل حسین اغا)

کوروب آتی دیدی بو بعد ضعیف تاریخ اولسون (سیل خوب و لطیف)

سنه

۱۰۰۸

اوطا قیلر ایله ادرنه قپوسی آراسنده (امیر بخاری جمعی و تکیه سی) واردرکه اولو آستانه در . معمار سنان بناسیدر .

قصبه خارج سور نشانچی پاشا — سورک جانب غربنده بر هوادار و مرتفع کوه اوزره بنا اولنمش باغ و باغچه لی اوچ بیک قدر معمور و آبادان سرای عظیملری حاوی بیوک بر محله در . جامعلرینک ایچنده (نشانچی پاشا جمعی) اک معمور و کوزل اولانیدر . جماعتی چوقدر . برپشته عالی اوزره واقع اولنمش روشن بنا بر جامع زیبار . الی عدد مسجدی ، درت تکیه سی اولوب

کمری التندہ چارکوشہ بر بیاض مرمر اوزرہ استاد مرمر بر ، قاز تصویر
ایتمشدرکہ دیلرلہ تعیری امکانشزدر . کورن ذی روح ظن ایدر . بوکا بناء
اوچشمہ « قازلی چشمہ » نامیلہ شہرتیاب اولمشدر .

یکی قبو قصبہ سنک اعمارات و حسناتلری — یکی قپونک خارجی غربندہ
بر قصبہ ارمزاردر . بشیوز مقداری باغ و باغچہلی سرای و خانہلری واردر .
(جامع مرکز افندی) نامیلہ برجامعی ویدی زاویہسی و برحمام ، و بر مولوی
خانہسی واردر . بومولوی خانہ اویاہ بر آستان عظیمدرکہ یتش قدر فقرای
مولوی حجرہلری ، سماعخانہسی ، عمارتی ، اطرافندہ چترارلری واردر .
ودرخت عظیملری ایاہ آراستہ اولمش و (آتاری) نامندہ بر رسام مانند
بہزاد بوآستانہنک روی دیوارینہ قالین خط ایاہ (وھوالعزیزالحکیم) آیتی
یازمشدرکہ گویا معجزہدر . وینہ وجہ دیوارہ بر شیر غرندہ تصویر ایتمش کہ
گویا ساحل شطالعربدہ صیدوشکارہ کنزر بر اسددر . ہر کلن شاعر اسدہ
مناسب ایات یازمشدرکہ حدویایانی یوق . مولوی خانہنک بو قصبہدہ یتش
سکسان قدر دکانلری واردر . وصوی چوقدر .

استانبول سورینک خارجندہ ہوادار و لالہزار طوپجیلر محلہسی —
ابوالفتح عصرندہ روم ایلی طرفہ سفر اولدقندہ طائفہ طوبجیان بو مجلدہ
مکت و توقف ایتمشدرچون « طوپجیلر » دنیلمشدر . بر مرتفع ، فرخیزا
یردہ اولوب باغ و باغچہسی چوق ، بیک قدر سرای عالیلری وغیری خانہلری
واردر . « نشانجی پاشا جامعی » دنیلان برجامعی ایاہ یدی مسجدی ، بر تکیہسی ،
یدی خانی ، بر کوچک حمامی واردر . حمامی سحر یکچیری اغاسی قرہ چاوش
بنا ایتمشدر . یوز عدد دکانچقلری واردر . جملہ اشیا موجوددر . ہولسی
لطیف وصوی قرقچشمہ صوییدر . جملہ سرایلردن (ملک احمدپاشا) سرای
گویا بر حدیقہ کرو بیاندر . بناسی قدیم اولدیغندن گویا بر قلعدر . متعدد
مقصورہلر ، حاملریاہ آراستہ اولمش بر کستاندر . بوندہ بر بیوک حوض
واردر کہ عشر آفی عشر اولدینی ایچون یک لطفیدر . ایوب نیابتہ تابع ایسہدہ
آیری صوباشیسی واردر . (کورجی پاشا سرای) ، (دفتر دار نشانجی پاشا

قسنطنیہ خارجیہ کی اوچ مولویت یرده و تا قره دکز بوغازینہ
قدر معمور اولان یرلرده کی عمارات و جوامع و مساجد و سائر
خیرات و حسنات الہ زیارتکاهلر

« قصبہ خارج یدی قله » کفرہ زمانندہ طاعونلی یرلردن کنش اولانلر
بورادہ یدی کون طور مدقجہ استانبولہ کیرہ مدیکیچون بورایہ « نظر تہ »
دیرلر . فتحدن صوکرہ ابوالفتح جملہ دباغلی و ساخنجانلری بورایہ قویوب
آبادان ایتدیلر . لب دریادہ معمور بر قصبہ در . برجامی ، یدی مسجدی ،
برخانی ، بر حامی ، یدی سیلی ، اوچ تکیہ سی واردر . وارچیوز عدد آہ
اوران کرخانہ سی یعنی دباغ دکانی ، الی عدد طوتقالجی کارخانہ سی ، لب
دریادہ یتیش عدد کیریشجی کارخانہ سی واردر . اما متأهل محله سی آذر .
جملہ سی مجردلر بازاریدر . چین معرکہ دہ بش بیک توانا دباغ بکار شہبازلری
چقبارکہ ہر بری بر آہنہ بکزر . اما بوقصبہ نک بد رایجہ سنہ آلیشہ میانلر
بر آن طورسہ ہلاک اولورلر . فقط اہالیسنہ او بد رایجہ مسک و عنبر
کی قوقارمش !! . . . مسکبار آدملر یانلرینہ وارسہ حظ ایتزلر . آدملری
یک منعمر . جناب عزت ماللرینہ برکات خلیل ویرمشدر . مشہوردرکہ
پیرلری « آہ اوران » حضرتلری اتکی طولی اولہرق کیدن بر خلیفہ سنہ
« اتککدہ کی نہدر ؟ » دیہ صورار . خلیفہ دہ « غروشدر ! » دیہ جواب ویرر .
مکر اتککدہ کی کلب نجاستی یعنی سقط ایش ، حجابندن بویلہ جواب ویرمش .
« آہ اوران » دخی « ربم تعالی حضرتلری مال وارزاقکزرہ برکتلر
احسان بیورسون ! » یولی برچوق دعالردہ بولمشدر . او مستجاب دعانک
نمرہ سیدرکہ الی ہذا الان دباغ اصنافی تجارتلرینک برکتی بولور ویک منع
آدم اولورلر . حتی « حاجی علی » نام بر دباغک قرق ییلدن بیریکمہ کلب
نجاستی واردرکہ انکلیز کافرلری قرق بیک غروشہ ساتون المق ایستہ مشلرسہ دہ
ویرلہ مشدر دیہ مشہور آفاقدر . بوقصبہ نک خارجیہ برچشمہ جانفرانک

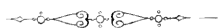

عنه) د منہیدر . واحدی طریقہ (حضرت عمر رضی اللہ عنہ) د منہیدر ..
 زینی لر ایسہ سالہ لرینی (حضرت عثمان رضی عنہ الرحمان) د یتشدر لر ..
 خلوقی کہ جلوقی آندن آیرلشدر (حضرت علی کرم اللہ وجہہ ورضی اللہ
 عنہ) د منہیدر .

استانبولده ایلمک طریق شیخی حیب قرہ مانی حضرت لریدر . مرحوم
 اولدینی زمان ایوب سلطان مقابلنده کی سودلیجه نام قصبہ ده جعفر آباد
 تکیہ سی قربنده دفن اولمشدر . زمان حیاتلرنده یتش بیک مریدہ مالک
 ایدیلر . یرینہ شیخ اویسی حضرت لری خلیفہ اولمشدر کہ تکیہ سی قوجہ مصطفی
 پاشا تکیہ سیدر . بوتکیہ قدیمدر . کفرہ عصرندہ قیزلر مناستری ایدی .
 ہارون الرشید استانبولک نصفی صالح ایلہ فتح ایتدیکنده اوراسنہ برتکیہ
 بنا ایتش ایدی . بعدالفتح ابو الفتح غازی دخی تکیہ لکدہ ابقا ایتدی .
 بایزید ولی وزراسندن قوجہ مصطفی پاشا جوارندہ جامع و عمارت انشا
 ایتدیکندن قوجہ مصطفی پاشا تکیہ سی دیدیلر . صکرہ استانبولده «یحی
 شروانی» نک درت خلیفہ سی شہرت بولدی . آندن صکرہ زینی طریق
 اشتہار ایدوب بو طریقک اون ایکی امام واون ایکی ائمہ حدیث واون ایکی
 بیوک مشایخی واردر . آنلرہ بین المشایخ عبادلہ دیرلر . حمد خدا حقیرہ
 بر چوغنی زیارت ایتک میسر اولمشدر . سید یحی شروانی نک خلیفہ سی
 « سید عمر روشنی » درکہ آندن « سید ابراہیم » مأذون اولوب « روشنی »
 دن « کلشنی » اولمشدر کہ مصرده مدفوندر . اما طریق کلشنی ، مولوی ،
 خلوقی ، قادری ، جلوقی ، سناتی صوکرہ دن بولمشدر .

« زیارتکاہ سلطان شعرا روانی » ادرنہ لیدر . اصل اسملری « شجاع » در .
 سلیمان خان حرمندہ نشوونما بولوب وفاتندہ قرق چشمہ قربندہ کندی .
 جامعی حرمندہ شاہراہہ ناظر بر پنجرہ داخلندہ دفن ایدلشدر . موتنہ تاریخ :
 « ایشیدوب روح قدسی دیدی تاریخ ، جانندن یا کہ عزم ایتدی روانی »
 پاکیزہ اشعاری ، شیرین کفتاری ، مدون بردیوان ذو اشتہاری واردر .

بشقه حلی تخلص ایدر استادانه اشعاری ، عاشقانه گفتاری وارد .
 (المولی نکساری زاده مصطفی افندی) عاشق پاشا جامعی حرمنده مدفوندر .
 یوز الی عدد کتب معتبره ونفیسه تألیف ایتشدرد . (المولی آق حسام الدین)
 سلیمیه حامی جنبنده کندی مدرسه سنده مدفوندر . (المولی قره حسن
 افندی) قره سیلیدر . امیر بخاری تکیه سنده مدفوندر علمای دهردن ایدی .
 (المولی خرم چلبی الجمالی) آق سرایلیدر . کمال پاشا زاده قربنده مدفوندر
 ذوقون بر مورخ عالم ایدی . (المولی ابراهیم بن نعمه الله) روشنی زاده
 دیمکله مشهوردر اگری قپو خارجنبده مدفوندر . (المولی کوچک تاج الدین
 ابراهیم چلبی) حمید اینلندردر . یکانه زمان ایدی ادرنه قپوسی خارجنبده امیر
 بخاری زاویه سنده مدفوندر . (المولی سنان الدین یوسف الخطیب) سلیمانیه
 جامعک امام و خطیبی ایدی . اوقات خمسہ نی سلیمانیه ده قلوب جامعدن طشره
 خیقمزدی . سنان افدینک خطابتی ، امامتی ، خوش الحان ایله قرآن عظیم
 تلاوتی استماع ایله متلذذ اولمق ایچون برچوق جماعت دخی اعتکاف نیتسلا
 جامعده قالیرلردی . قبر شریفی سلیم خان جامعی قربنده قوغاجی دده مسجدی
 ساحه سنده در . (الشیخ حضرت سلطان فقرا مصلح الدین ابن شیخ حضرت
 وفا) عاشق پاشا تر به سنده مدفوندر قدس الله بسرہ العزیز .

دیده دوز صحائف آثار و عبر اولان ارباب نظره محفی و مستتر دکلدرد که
 سلسله علیه مشایخ کرام حسب المشارب برقاچ شعبه یه منسوبدر . اولاد ذکر
 جهری و ذکر اخفائی حسبیلله طریق نقشبندی و خلوتی یه تقسیم اولتور .
 خلوتیه طریقی ده برقاچ شعبه یه منقسمدر . لکن (الطرق الی الله بعدد انفس
 الخلائق) مضمونی اوزره دهانجه بیک طریق واردر . لکن جمله نک اقدم
 واقومی طریقت محمدیه در . آندن نقشبندی ، خلوتی ، پیرامی ، واحدی ،
 زینی ، مولدی ، روشنی ، کلشنی ، بکیتاشی ، نعمه اللمی ، نوربخشی طریقلری
 شهره آفاق اولان طریقلردندر . بوندن بشقه یوز قرق دها صایارلر . فتمط
 سبر چشمه طرق اولان نقشبندینک سلاله سی (حضرت ابابکر الصدیق رضی

شاقه‌لری مقلدین و مضحکین آردننده مشهوردرکه اعیان و کبار قوناقلرنده فصل اولنور . لکن تهی دیوانه دکلدز .

مسیردرابع — دیوانه ینه بردفعه اوچ کون اوچ کیجه قزیل اطه‌لرده یانغین واردیه فریاد ایتشدی . دلی سوزیدر دیه گمنه اینانمدی . حکمت خدا ذردیحی کون بیوک بریانغین اولوب اودون قابوسندن تایدی قله ملاکورانی طرفلرینه واروب اوچ کون اوچ کیجه دوام ایتدی . دیوانه نك زرده دفن اولندیغی معلوم دکلدز .

مراد رابع دورنده وفات ایدن علما و دمشاخ — (الشیخ محمدالشهیر بقاضی زاده) سلطان مراد رابع شیخی ایدی صوفیه لیدر . درانغانی شیخ عمراندی یرینه شیخ اولوب ایاصوفیه ده صوفیه لی قاضی زاده دیره رونق بولان علمای ظاهر دن اولدی . کاهیجه اهل توحید صوفیونه طاشلر آتاردی . آنلرده اکا نسبة تحته قاقارلردی . سلطان مراد ایله بغداد سفرینه کیدرکن قونیه ده کنیدی حضرت مولانا زیارتنه وارمدیغی کبی کیدنلری دخی منع ایتشدر . نهایت سلطان مراد قبه مولانای زیارت ایدوب آیین سماع اجرا ایتدیرکن « بیره مددشیخی چاغیرک کلوب بونای و قدومی دکله یوب صفای سماعی کورسک » دیه خبر کوندرمش ایسه ده شیخ ینه گامشدر . نهایت یا کلسون یوقسه آیاغی تیرازم یا خود کندوسنی بو آستانه اشچی ایدرم دیو ابرام ایتدکده شیخ چار ناچار آستان قپوسنه کلدکده پادشاه ایلری سکیردوب خشمه له شیخه سینه سی تصادف ایتدکده بیچاره تپه سی اوزره زیرزبر اولوب ایاغی قیرلدیغندن مولانای زیارت میسر اولدی . استانبوله رجعت ایده رک مرحوم اولدی . حقا که اودورده ظهور ایدن مشاخ عظامک کزیده سی ایدی . بونده کی فصاحت ، بلاغت ، ذکاوت ، نجابت ، حماست ، فکر و فراست ، طلاقت لسان اول عصرده کیمسه یه میسر اولمامشدی . چنانکه بایزید جامعدن آیاصوفیه مشیخته نقل اولندی . برجوق آدمیر پنجشنبه کونندن آیاصوفیه ده اعتکاف نتیله یاتار و بوذانک مجلس ملائک انیسنده حاضر اولورلردی . عالم و فاضل اولدقدن

چهره سنه اوردی . هان اوده وای کوزم چیقدی دیه فریاده باشدی . بنده های کیدی دیوانه نده طاش وار ایتمش یارانمک کوزی چیقدی دیه باقارکن اکلادمکه ظالم دیوانه نك بوروننده برآیدن بری قاپ قانی اولمش سوموکی یارانم کوزینک آغی وقاره سی ظنیله فریاد ایدرمش . بره آچ کوزک برادر کوزک صاغلانمدر . اوردینی طاش دکل صاف بالغانمدر دیدیکمده بیچاره کوزینی آچوب الحمدلله دلی بالغانی ایتمش دیدی . دیوانه نك یارم آچه تخته سی قدر بورنی وار ایدی . لکن کبرلی بورنی بیوک دکل ایدی . سبکروح بر دیوانه ایدی واصل طوز جمیع طعامک مصاحی اولوب هر نوع نعمتده بولندینی کبی بو بورناز دلی ده هر جمعیت وهر یرده وهر آلی هر دیوانده برو و بجرده بولنور ، کیجه کوندوز یا تمز او یومز استانبولی طولاشیر بر دیوانه ایدی .

مسیره نایه — بر کره بودیوانه نك والده سنی توتون ایچرکن طوتوب حبس ایتمش . بودیوانه قره مصطفی پاشایه والده سنک خلاصی ایچون رجایه واردقده بوینی اگری چاوش باشی : « صبر ایله پاشانک ایشی واردر » دیر .

دیوانه — سن فلان یمه پاشا بنی بیلیر دیدکده جمله اهل دیوان تبسم ایتدیلر . هان مصطفی پاشا دیوانه نك فریادینی ایشیدوب نه در چایی ؟ دیر چاوش باشی — سلطانم ! چایی نك والده سی بورجلی اولدیغندن حبس ایتمش اطلاقنی رجایه کلش دینجه :

دیوانه — یلان سویلیور انام بورجلی دکدر توتون ایچرکن طوتوب زندانه قویدیلر . شمیدیه عورتلر زندانندن چیقاروب ارلر زندانه قویسونلر . چونکه بابام یوقدر دیر ! جمله ارباب دیوان کولومسه یه رک دمبسته و حیران اولورلر . قره مصطفی پاشا دیوانه یه بر آووج آلتون احسان ایدوب والده سنی اطلاق ایدر . شوخانوئی بر قوجه یه ویر دیه رک کتخداسنه تنیه ایدر . قره مصطفی مرحوم دیوانه لره پک معتقد ایدی .

مسیره ثالث — جمیع زمانده وهر برکارده بولنمق معنادی اولان بودیوانه بر اولوخبری آنجه مؤذنلرله بر ابریمتک اوکی صیره کیده رک فضولجه سنه بر طاقم اوازلهر چیقارر ایدی صکرده قایغه کیروب کورک چکردی . بو بدلانک

تبول و تغوط ایتدیکنی هیچ برکیمسه کورما مشدی . و جمیع زمانده رحم مادر دن مستور اولدینی کبی عربان کزوب دنیا کلامی ایتماش ایکن حالت نزعندن برکون مقدم یاننه کن صالح برکیمسه یه بعد السلام (انشالله بزى غسل ایده رک تجہیز و تکفینمز مصارفاتی حلال زلال مالزندن و یروب بزى قیونک طشره سنه دفن ایله . یورک اوینامسنه مبتلا اولانلر کلوب زیارت ایده رک بریچہ ترابی بر از صوایله ازوب ایچسہلر بامر الله شفا بولورلر) دیمش و محل معهوده وارد قده تسایم روح ایلمشدر . صکره او آدم وصیتی اوزره دفن ایدر . حالا جسر اوزره زیارتکاه خاص و عامدر . خفقان دردینه مبتلا اولانلر زیارت ایدوب شفا بولورلر .

ذکر رئیس ملا میون و بدلای مجازیون محبوب قلوب بنی آدم دیوانه بورناز محمد چلبی — صباح صباح دلینی دیمکله مشهوردر . پدری اگری فاتحی محمد خاندن بری یکیچری او جاغنده چاوش کتخدا سی اولوب یکیچری اغالری قوله بندکده بودیوانه چلبی ده پدریله برلکده قول طولاشوب اوراده اله کچن مجرملری حبس ایدردی . برکون پدرینه جانی صیقیلوب « صباح اولورسک » دیمش . حکمت خدا وقت سحرده پدری مرحوم اولمشدر . اوزماندنبری دیوانه چلبی یه « صباح صباح » دیدکلرنده باشنی طاشدن طاشه اورور . خدا علم او باش اطنه قباغی کبی کوت کوت اوتردی . و بر آدمه غضب ایتسه پوف دیوب بورنندن بالغام چیقاره رق قیزدینی آدمک اوزرینه آتار و بیچاره حریفک اوستنی صندالوز کبی بالغامه بولاردی :

سیره اول — برکره برقاج یاران ایله دیوان سیرینه کیدرکن بودیوانه یه دیوان یولنده راست کلدک . باشنه بر بوستانجی کلاهی کیمش اوزرنده بر توفک قونداغی بر آجاج پارچه سنه آت کبی سوار اولمش لجامی النده صجراه رق کلیور . وصاغ وصولنده اولان دکانجیلره کونا کون شاقه لر ایدیور ایدی . یا نمزدن کچرکن « صاقین آتم در » دیه آتنده کی اغاجک اشاغی او جنی یارانمک یاغنه اوله اوردیکه بیچاره طوبال اوله رق « بره کیدی دلی » دیو کندیسنه برسله اورنجهمان دیوانه ایینی بورننه صوقه رق چیقاردینی برواصله سوموکی یارانمک

مشابه رصدا چیقارارق رقصان اولوردی. بونک ایچون هرکس احمد ددهیه
چوئجه بونوز کتیر لرلردی .

غریبه دیگر — بر آیدن صکره بونوز ویرن کیدوب احمد ددهیه « هانی
بم بونوز؟ » دیسه همان الی قوینه صوقه رق ویردیکی بونوزی چیقاریر
تسلیم ایدردی .

غریبه دیگر — بر آدمه اوچ کره « شللا ! کعبه یه کیده سین » دیسه او
آدم مطلقا کعبه یه روان اولوردی . هله حقیرک سودان و حبش سیاحتلرینه
باشلا یه لیدر دیوانه دن خبر آلدیغیم یوقدر .

(پایاس دیوانه) غلطه ده ایدی. کفار مسخره سی بر دیوانه ایدی . اوضاع
واطوار، رفتار و کفتاری غایت لطیف و محظوظیتلی ایدی. اعیان و کبار شهرک
هپ معلومی ایدی . « شقه نامه » ادلی اثر مزده تقلید اوضاع و اطواری تمامیه
تحریر اولنمشدر. (دورمش دده) روم ایلی حصارنده ایدی . بتون کیمجیلر
بو آدجکزه صدقه ویر لرلردی. بریسی سفره کیتسه کلوب بودده یه صوراردی
دده او آدمه « فلان یره کیت، فلان یره کیتمه » دیو بیان حقیقت ایلردی. فی الحقیقه
او آدم دده نک تعیین ایتدیکی یره کیدرسه سالمین ، غامین عودت ایدر ، منع
ایتدیکی یره کیدرسه رخنه ویروب یا کلور ، یا کلز ایدی . ایشه بویه براسرار
حق صاحبی اولوب دورمش قالمش دورولمش دورمش دده ایدی . (سومکلی
دده) ات میداننده ایدی . دیوانه کیدن بر آدمه سوموک آتسه او کون او آدم
دیواندن مستفید اولوردی . توکورسه معاتب اولوردی . کویا که بو خدمته
مأمور ایدلمش بر مجذوب الهی ایدی . حدیث قدسی « اولیائی تحت قبایی
لا یعرفهم غیری » سر ی روینده نمایان ایدی . (الکچی دیوانه بی) دلسز
بر دیوانه ایدی . بامرالله الکندن بشقه برشی تناول ایتزدی . الکچی عورتلری
بودیوانه نک یانی صره کیدوب مراد ایتدکلری آدمی دلی یه کوستره رک او آدمه
مسلط ایدوب الک آلدیرتدیرلرلر . دیوانه ایسه مذکور الکی قیره رق چنبرنی
آتوب کیروسی حلوا کبی آغزینی کوپورده رک یدکن صکره چشم مستنی
سوزوب صفا ایدردی . الک غریبی شودرکه بو قدر مدت ظرفنده دیوانه نک

اولدیغندن نزهه کومولدیکی معلوم اولمامشدر . (بابل دیوانه‌سی) یازوقیش بر قفس ایله بابل کزدیریردی . معتاد عندلیب بهار ایامنده فریاد و شیون اولدینی خالد بونک بللی قیشین اوتردی که ، اصل احبابی متعجب ایدنده بوسر عجیب ایدی . (طایق دیوانه‌سی) قاسم پاشاده ایدی . هر زمان چبلاق کزردی . استانبولک شدتلی صغوغنده اوق میداندنده قار ایچنده یاندینی خالد مبارک یکاقلری عرق ریز اولوردی . ایکی اللری اوموزنده شلاق ملاق سیران ایدردی . (بوینوزلی دیوانه احمد دده) قاسم پاشاده « قوجه مش اوغلی » نام بریکچری خانه‌سندده ساکن ایدی . اوزون کونلرده قاسم پاشا سلحخانه‌سی اوزرینه اوتوروب کلوب کیدنه « شلا ! کعبه‌یه کیده احمدچو ! شلا کیده سن محمد چو ! » دیه سوز آاردی غرابت بونده که عمرنده کور-مه‌دیکی بر آدمی کوردکده اسم و رسمیه « فلان چو ! » دیه آشنالق عرض ایدردی . یکریمی سن دنبری کورمدیکی بر آدمی کوردکده بیلوب « فلان قادینک اوغلی فلان چو ! خوش کلدی » دیه آباغه‌قالتوب طچراردی . قوی قولتوغی قیون ، صیغر ، کچی ، قوزو ، قردجه ، جیلان بوینوزلری ایله مالامال ایدی .

غریبه — بعض هرما تفال نیتیه واروب « احمد ! هانی نم بوینوزم » دیدکده کنج ایسه کوچوک ، یاشلی ایسه بیوجک بر بوینوز چیقاریردی . غریبه دیگر — سوران بکار اولورسه « دها سنک بوینوزک بیتمدی » دیرمش !

غریبه دیگر — بعض کفره ویهودی نی تبدیل قیافت ایتدیزوب برابرجه کتوردردک . بزی کوردکده آشنالق ایدر . لیکن کفرده هیچ یوزنی دوتمزدی . حقیر « احمد دده ، بوکاده آشنالق ایله سن آ » دیدیکده « او جفوددر ! » دیه رک کشف ایله بتون عورت یرینی آچهرق غضب آلود اولوردی .

غریبه دیگر — بریسی « احمد دده ، سکا بر بوینوز ویرهیم ، بکا بردانده ایله » دیسه همان آباغه قالتوب صاغ الینک پارمقلرینی صیقدجه لیلک صداسنه

باشی‌یه شامه بر پنج مهر هدیه کوندرمشدی . حکمت خدا او هفته مهر جوان قوجی باشی‌یه ویریلوب صدراعظم اولدی . در سعادته کلدکده اسکچی دده مرحوم اولوب قره‌مانده ساکن اولدینی محله دفن اولندی . محمد پاشا اوزرینه برتره پراوار بنا ایلدی . (نعلینچی حسین چلبی) عزیزلر چارشوسنده ایلدی ذکر ی سبقت ایلدی . (کچلی دده) کیسودار محمد اقدینک خلیفه . لر نذندر . مولوی کلاهللی بول یکلی کبه جبه کیر و آیاغنه نعلینی کچیروب ائنده کی منقش کچه‌سیله ابواب کباری طولاشه‌رق کچه‌سنی آلتون وکوش ایله طولدیرر ایلدی . صکره قرق اللی قدر تیملری جمع ایدوب مال فروان بذل ایله مذکور تیملره پاک لباسلر کیدیره‌رک های هوی ایله چنک وچغانه ایدرک معصوملری سنت ایتدیرریدی . وهریرینی حالارینه مناسب برخدمته اشغال ایدردی . یعنی کیمینی استاده ، کیمینی خواجه‌یه ، بعضلرینی وزرا و اعیان خدمته ویریدی . بغدادک فتیحی خبری آلدینی کون رمضان شریفده ارتحال دار بقا ایدرک نجاتی بک مزارستانده دفن اولندی . حسن حال صاحبی بزات شریفدر . (عشوم دده) سراجخانه باشنده ایدی . دائماسکون وصمت اوزره اولوب طریق عامده غلطان اولان بی‌معنی طاشلری قالدیروب شاهراهی تطهیر ایتمکه مأمور کبی ایدی . دفن اولدینی محلی بیامیورم . (دیوانه دخان کسر دده) مجازیوندن بی‌زبان صاحب حال بردیوانه ایدی . بورون اوقی چکمه‌ک مبتلا ایدی . بعض صبیان ، بورون اوتیدر ، دیه ترابی آوجنه قور . دده حضر تلی‌ده بورننه چکردی . کونده یوز درهمدن زیاده تراب چوق دکلدی . برقاچ کره کرامتی کورلمشدر . (کیسودار سید عبدالله چلبی) سلانیک مولویتدن معزول ایکن کیسودار محمد اقدی چوطره‌سندن برپاده نوش ایدرک جمله اورا ققی ترک ایله سر برهنه دوران ایدر بردرویش خرابات اولمشدی . (کیسودار ملا مصطفی چلبی) قازغانجیلر جامعی مدرسی ایکن جمیع کتابلرینی خیرالدین جامعنه وقف ایدوب بردختر کیسودار کیسلرک خراباته یوز دوندی . اما بوذواتدن ظاهر اولان حالات خارقه‌کرسی شیخلرندن بیله ظهور ایتزدی . حقیر طرزون سیاحتنده ایکن مرحوم

ساکن اولدی . لکن داسمز اولمشدی . علی پچن اوغلی وقره خواجهدن نقل اولنورکه : بزیدی سنه مقدم جزایره کیدرکن سبته بوغازینه قریب بحر محیط قییلرینه کلدی کمزده بوصفر دده بر تمساحه سوار اولدینی خالده قالونلر مزك آرقه سنده نمایان اولدیغنده کندوسنی کمیزه آلدق بندیکی تمساح ده کیلر مزله برابر لیمانه کیردی . ساحله دوشوب اولدی لاشه‌سنی صفر دده نك رجاسیله دفن ایلدک . بتون جزایر اهالیسی شهادت ایدر دیرلردی . ایشته صفر دده بویه برعاشق ممتاز ، بدلای سرافراز ایدی . اون قپانی محزننده وفات ایدوب اون قپانی خارچنده خروس دده نك یانی باشنده دفن ایدلشدر . (ساربان راه حقیقت یتیمش غروش دده) بوذات بودین ایالتنده شمطورنه آدی قلعه نك اغاسی ایکن اگری فاتحی محمد خان ایله جنکده بولنوب واواننده رجال غیب عسکری ایچنده قالبو فتحدن صکره اوکا بوکا کشف راز ایلدیکی ایچون دیلی یدی سنه لال اولدی . یدی ییلدن صکره یتیمش غروش لفظندن بشقه برشی سویامیه رك قوپچه لی چاقشیری چکر دکلی قاپودی بوشناق پابوجی قباچه و سرحدلی دوله لر کییوب « یتیمش غروش » دیره رك رقتار ایدردی . غریبی شوراسیدرکه اون قپانی سمتک چاموری که استانبول ایچنده مشهور در . اوکثرت طینده ، اوشدت شتاده پابوجنک اوزرینه دکل ، نالچاسنه بیله ذره قدر صچرامزدی . بویه پاک و پاکیزه کزر و نمازی جماعتله ادا ایدردی . سلطان مراده برکون روانی یدی کونده آلوب ینه ویره جکسک دیمش . و حقیقت حال یدی کونده روان فتح اولنوب ینه عجم الینه دوشه‌شدی . مراد خان استانبوله کایرکن یتیمش غروش یتیمه یتیمش ایکن آخرت حسابی کوروب زیرک باشنده چوی زاده قبرستانده قائم مقام مراد پاشا فرمانیه دفن اولندی . ملک احمد پاشا سلطان مراد آغزندن روایت ایدرکه مراد خان اثنای محاربه ده « اردو ایچنده یتیمش غروشک صداسنی ایشیدییورم باقک هانکی خیمه ده ساکن » دیه سؤال ایدرمش حالبوکه اوکونلرده دده استانبوله اولوب واردینی یرده مراد یتیمش غروش آلدی مراد یتیمش غروشده فریاد ایدرک سرسری کز مکده ایدی . (اسکچی دده) بیوک بر بدلا ایدی . برکره جوان قپوچی

نهایت خلیفه جلال‌الدین رومی رینه سجاده‌نشین اولمشدر . مشوی ودرس مغوی نقلیاتیه مشغول ایکن روح طوغانی او چارق تکیه‌سی ساحه‌سنده زیر زمینده آشیان طوتمشدر .

اولیا حقیرک مدت حیاتنده اللربنی او پوب دعالربنی آلدینی و شرف محبتلیله مشرف اولدینی بدلا و مشایخ و مظنه کرام — (سلطان بدلا حسن دده) ابوالفتح جامعنک بویاجیلر قپوسی داخلنده ساکن ایدی . طبقه بر طبقه کابل بنا ایتدیریردی که افلاکه سرچکردی . فقط قابل اسکان دکلردی . چونکه طبقه لک یوکسلکی ابوالفتح منارده سنک فوقنده ایدی . حتی نجارلر اوزرنده برمسار دها میخلامغه جرأت ایده مزلردی . آخر برکیجه بر ریخ عقیم اسوب کلبه حسنک حسنی بوزدی . علی الصباح حسن دده‌نی صومعه‌سنده کفنه صاریلی بولوب « کستلی زاده » یانسه دفن ایتدیلر . کرامتلی ظاهر و باهر ایدی . (کسودار محمد افندی) احوالی یوقزورده ذکر ایدلمشدر . (ارمغانی محمد افندی) فوجه لیدر . هر کشی یه بر تفاح هدایا ویردیکندن « ارمغانی » دیرلردی . مراد خان رابعدن بالاستیدان صله رحه کیدرکن اسکدار طرفنده بوستانچی باشی کوپروسنده طاعون عسکرینک ارواح طیبه و ارواح خبیثه لریله ملاقات ایدوب اوج کون مصاحبت ایتدکن صکره استانبولده مطعون اوله رق وفات ایده جکلرک و خلاص بوله جکلرک بردفتربی یاپوب سلطان مراد رابعه تقدیم ایلدی . اوچنجی کون استانبوله اوویلا دوشوب (ارمغانی محمد افندی) دفتری وجه اوزره و فیات وقوعه کلوب یدی کون ظرفنده یتمش بیک آدم مرحوم اولدی . صکره ارمغانی افندی کشف راز ایتدیکندن حظ ایتوب فوجه ایننه واروب آنده مرحوم اولدی . (قانی دلی صفر دده) اون قباننده امکچی علی چلینک فروننه غایت شدتله یاندینی برزمانده کیروب خواب راحت و ارمشدر . صکره چیقوب نیچه بیک کیمسه لره و داعلاشدی . صکره اون قباننده کندینی دریابه آتوب غائب اولدی بو احواله قباندقیق اها لیسنک جمله‌سی واقفدر . یدی ییلدن صکره جزایردن قره خواجه ، علی یچن اوغلی قالیونلریله در دولته کلوب ینسه اون قباننده

اوغلونی طونک دیه قاتلی طوتدیروب یکی چری اغاسی شهید حسن خلیفه‌یه تسایم ایتدی . حاجی احمد اوغلونک قاتل اولدینی درجه ثبوته واردقدنصکره اغاقوسی زنداننده اولدوروله رک چارداق اوکنده کیجه وقتی دریاه آتدی . ایشته شو وقعنه کوزومز اوکنده وقوعندن اول کشف ایتشد .

منقبت ثانیه برکون قانی سلطان مراده واروب مراد چلی اون پاننده کی سوکلون مصلی سلطان خاله ک اوچ کوندنصکره پک مجلس اوله حق بیچاره‌یه اللی کیسه امداد ایتده بورجونه ویرسون دیو رجا ایدر . مرادخانده پک ایی بابا سلطان دیه رک صاوار . اعیان مجلس بوسوزلردن حیران اولورلر . حکمت خدا اوچنجی کون مصلی سلطانک سرایندن برعظیم آتش ظهور ایدوب سلطان پابرهنه فرار ایده رک انحق جاتی خلاص ایده بیلیر . افلاسه واریر . کیسودار اقدی ساکن اولدینی تکیه‌سی ساحلنده شاهراهه ناظر بر روزن داخلنده مدفون اولوب تر به‌سی زیارتگاه خواص وعوامدر . (الشیخ حضرت عمر اقدی) دراعمان جامنک شیخی در : اسکوب قربنده دبره نام قصبه‌نددر . ترجمان شیخی عبدالمؤمن اقدیدن انابه ایدوب صکره یرینه سجاده نشین اولمشدر . حج شریفدن کلدکنصکره وفات ایده رک ترجمان تکیه‌سی خطیره‌سنده دفن ایدلشددر . سبب موتی قاطر تپه‌سی اولمشدر دیرلر . عزیز مشارالیه حافظ کلام قدیم برواعظ شهرت شعار وهر مشکلی حله قادر بر محقق ذی اعتبار ایدی . (الشیخ حسین لامکانی) بودین قلعه‌سی قارشوسنده کی طونه کناری ، پشته شهرنددر . طریق بیرامیدندر . تکمیل فنون ایتدکنصکره عالم تجریدی اختیار ایده رک استانبولده شاه سلطان جامعی حرمنده عزلت نشین اولمش وفاتنده زاویه قربنده دفن ایدلشددر . الحمدلله بو عزیز کده شرف صحبتیه مشرف اولدم . لامکان اطلاقه سزا ، بر درویش اهل فسا ، خانه بردوش آل عبا ، مردکامل ، عارف بالله عامل ایدی . (الشیخ حسین طوغانی دده) صوفیه قربنده برغوفچه نام قصبه‌نددر . عسکره کیره رک نیجه بیللر کفار خاکسار ایله غزالر ایتشددر . آخر فنادن بقایه توجهله مولوی طریقنده قرار ایدوب یکی قپو تکیه‌سنده اوتوز سنه قدر چله چکهرک تحصیل علوم ایتمش .

باش ایاق چپلاق کز مسیدر . قیش وقتی بر بیاض امروز که سی کیه رڪ النده بر تیر (لاجبة و لاسوی الله) دیه کزردی . کندیسنی کلیبولی اطرافندن دیرلردی اما پچوی سرم طرفلرندن قبانچه لی ، قوچجه لی ، چاقشیرلی آدملر کلوب اون قبانك ایچ یوزنده آرابه جیلر میدانی اوکنده کی مکتبده ساکن اولور و محمد افدینك اقزباسی اولدقلرینی سویلرلردی . ذاتا کیسودار افندی بوئناق لسانی لهجه فصاحت و بلاغت اوزره تکلم ایدر ایدی . انابی قونیهده ارلی زاده حضرتلرندن آلمش ، صکره جذبۀ الهیه به مظهر اوله رق مجازیون خراباتی ارلرندن اولوب نیجه ییللر وادی تلونده تمکن و محو امار تعین قامشدر . کندیسنی قرق سنه قدر ستمزده ساکن اولوب حتی حین تولدمده صول قولاغمه اذان محمدی بی بوذات او قومشدر . کندیسلیه آشنالغمز ازلی اولدیغندن هر کون نیجه حالات و کراماتنه واقف اولوردق . از جمله منقبۀ اولی :

بر کون حقیر عالم صباوتمده اون قبانك ایچ یوزنده کی قیوه جی دکانلر یزده (وکتبنا عایم فیها ان النفس بالنفس) آیتی تلاوت ایدرکن قبانی افندی کلوب استماع ایله « الله الله » دیدیلر . در حال برر دکاننده کولشجیلر تکیه سی شیخی پهلوان علی خاخالی ظاهر اولوب بزم دکانك اوکنده کیسوداری کورنجه بر نعره اوروب « ای دوست شاهمز شاه عایدر یولنه جان و باشمز قربان اولسون کربلا میدانیدر میدانیز » دیوب قبانی افدینك الی اویدی . قبانی افدیده « درویش علی انشالله بو آنده مراد و مقصود که ایروب شهیدان دشت کربلا ثوابنه نائل اولورسك » دیه رڪ النده چوچتورا قوم قومادان درویش علی به بر قاج یودوم ایچیردی . درویش علی نعره اورده رقینه برر دکانه کیرنجه قبانی افندی حقیره « ایشته وکتبنا آیتك محلی کلدی تکرار اوکو » دیدکده آنی کوردك که درویش علی قاچهرق بزم دکانك اوکونه کلدی . آرقه سی صیره برر دکانندن حاجی احمد اوغلو نام بر یکیت دال بیچاق چیقارق درویش علی بی مہسی ارستندن اورده رق شهید ایتدی . هان قبانی محمد افندی درویش علینك قولاغنه شمعی کربلا شهادتی بولدکی « ان النفس بالنفس آیتنه مظهر اولدکی » دیه رڪ کیندی . هان پدرم مرحوم بیره شو حاجی احمد

شیخ محمد بن الیاس . علی چلبی زاده دیمکه مشهوردر . لکن عوام ینلیجه زاده دیرلر . تاریخ ولادت (فضل اله) در سنه ۹۴۵ . داخل قلعهده شریفه قادین مسجدی حرمنده عزیز پدري جنبنده مدفوندرلر . ملای مرحوم واسطه عقل علماء فحول ، مجمع البحرین جواهر معقول و منقول اولوب اصول و فروعده یکنه دهر ایدی . (المولی کچ دهان عبدالله افندی) بلاد قره مانده (غفر باد) نام قصبه دندر . قرعاجی دده مسجدی مقابنده مدفوندر . مرحوم فقرايه نافع بر ادیب متواضع بر مرد مرید ایدی . (المولی احمد افندی) والد ماجد لری مدرسه‌سی جوارنده اعداد ایتدکلری تربیه مدفوندرلر . تاریخ وفاتی : « دیدی تاریخی عطائی آنک . روحه رحمت ایلله الله » . (المولی الفاضل الکامل مصطفی افندی) عزیمی زاده حالی چلبی دیرلر . عصرنده سلطان شعرا ایدی . بر چوق مؤلفاتی واردر . فقط دیوان حالی غایت معتبر ورباعیاتی بی بدلدر . حتی حالی حالت نزعنده شو قطعه‌یی بالبداهه سویلمشدر .

مجزوب اولورز چآنکه دلشاد اولسه ق   ویران اولورز چآنکه آباد اولسه ق
شول صرغ هما پرور عشق بزکه   دامه دوشرز غصه دن آزاد اولسه ق

سایمانیه دارالحدیثه مدرس ایکن عزم بقای خلدیرین ایدوب خانلری قربنده بنا ایتدردکلری ومؤخرأ مال فراوان صرف ایددرک دارالقرايه تحویل ایلدکلری دارالتعلیمک ساحه‌سنده مدفوندر . تاریخ وفاتی :

کسی تاریخن دیدی اول فاضل نظم آورک
عدنه قلدی عزیمی کچدی عزیمی زاده حالی

سنه

۱۰۴۰

ملای نامدارک رباعیات دلنشینته نظیره یازمقدن شعرای سالفه وحاضره حقا که عاجزدر . اولهجه غریب او حالت دلفریب خصیصه جناب حالتیدر . (الشیخ سلطان ملامیون حضرت قیانی محمد افندی) بوکا کیسودار محمد افندی ده دیرلر . بولقبه سبب کیسولرینک مرغوله خیم‌بخم پریشان اولسی وکندیسنک

مرحوم اولوب کسکین دده جو ارنده دفن ایدلمشدر. علم و عرفان ایله ممتاز برذات ایدی. (المولی المعروف علی بن عبدالرؤف) نکسار لیدر. سلطان بایزید جامعی خطیره سنده او قیلمه ناظر بر روزن داخنده مدفوندر. تاریخ کفته عطائی چابی: «مسکنی ملا علینک جنت اعلا اوله» سنه ۱۰۳۳. منلای عادل فضل قضاده سیف صارم ایدی. (حضرت شیخ کسکین دده) عشق الهی ایله آوده بر اولوساطان ایش. خطیره سنده اهل حال اولان لک روایتی اوزره قرق اللی بیک قدر صحابه و شهدا و سائر مضه کرام مدفون ایش. غایت کوزل یر مقبره منوره در. بودر کاهده مدفون اولان کبار و کلینک سنک مزار لر رنده اولان تاریخ لر تحریر ایدیله جک اولسه آری بر مجلد تشکیل ایدر. (المولی محمد بن یوسف) یخشی افندی دیمکه مشهور در. حمید ایلنده اسپارته شهر ننددر. سبک روح آفته مشرب برذات ایدی. بیک اوتوز اوچ تاریخنده کلشن حیاتی خزانده بردعجوز مات اولمشدر. کسکین دده مقبرنده مدفوندر. (المولی بوستان زاده کوچک محمد افندی) قاین اتالری نشانچی محمد پاشا جامعی خطیره سنده مدفوندر. ملای مشارالیه اباعن جد حسن الاخلاق، طیب الاعراق عالم، فاضل، السنه ثلاثه شعرو انشایه قادر، فصیح اللسان، بدیع الیسان برذات ایدی. (المولی محمد بن عبدالغنی) جنازه نمازی غایت چوق بر جماعته فاتح جامع شریفنده قانوب عابد چلبی مسجدی خطیره سنده دفن ایدلمشدر. نیل مزاری نشانگاه تیر دعای اهل دروندر. مدت عمری تحلیل طریق اوزره (ساح) لفظیدر. سنه ۵۶، تاریخ انتقالی: «الجنة مشواه» سنه ۱۰۳۶.

(المولی عبدالکریم چابی) صحیح النسب عالم بن عالم در. ادرنه قیسوی خارجنده پدری جنبنده مدفوندر. لکن مرحوم بیکانه عصر ایش. (المولی قتالی زاده عبدالرحمن چابی) تر حالده وجوده کلوب کسکین دده جو ارنده دفن ایدلمشدر. خلوق، حلیم، سلیم بر وجود مکرم ایدی. (المولی محمد صادق) صدق چلبی دیمکه مشهور در. مادری طرفندن محشی مشهور شیخ زاده افندی به نسبتی واردر. داخل سورده محشی مشارالیه جنبنده مدفوندر.

(المولی الکامل والصدر الفاضل عبدالله افندی) ابن علی بن عبدالله بن

نشانی زاده سید محمد افندی) بیک یکرمی بش سنه سنده مرحوم اولوب
 امیر بخاری زاویه سنده دفن ایدلمشدر. علم تاریخده و بعض قانونده
 تألیقاتی وارددر. حتی مرآت الکتاب نام تاریخ انکدرکه عطائی چلبی ترجمه
 ایتمشدر. (المولی محمد قدسی) نشانچی زاده افدینک فرزند ارجمندی
 وامیر بخاری حضرت تلیزینک دامادینه داماد اولان عبداللطیف افدینک دختر
 زاده سیدر. عثمان غازی ایله سفره کیدرکن یول زحمتدن مشوش الحال
 اولوب اذن شهر یاری ایله کیری دوزر ایکن یولده مرحوم اولدی. جدعالیری
 امر بخاری تکیه سنده دفن اولندی. فوتنه تاریخ: کفته امیر علی افندی:
 «روح قدسی جنته بولدی وصول» سنه ۱۰۴۱. دیکر تاریخ: «روح قدسی
 ایده عرشی مأوی» سنه ۱۰۴۱. (الخطیب ذاکری) فوجه لیدر. استانبوله
 کلوب شیخ نورالدین زاده افندی خدمت لینه کیرمشدر. نیجه ییلمر تکیه لرده
 ذاکر و شاکر اولمغله (ذاکری) دیه شهرت بولمشیدی. علم موسقیده کویا
 عبدالله فاریابی ایدی. حقیر اولیا (کلشن وحدته دائم آچیلوب جان بللی)
 ذکرین آنلردن اوکرتمش ایدم. مصطفی خان دورنده خطیب اولدی. برکون
 اولیه اذانتی مؤذن بولمندیغندن بالذات کندیلیری او قورکن همان برچایلاق قوشی
 عامه سنی قاپوب منارنک علمی اوزره قومیشدر. اوراده تمام برهفته قالمش.
 وقعینی مصطفی خانه نقل ایدرک اول کیجه برابرجه ذکر و تسبیح ایتدکنصکره
 مصطفی خان کندیسنه برکیسه آلتون و یروب «آل شونکله بورجکی ادا ایت
 بقیه سنی تجهیز و تکفینکه صرفایت» بیوررلر. بحکمت خدا ذاکری افندی
 اوینه کلدکده بر ریخ عقیم ظاهر اولوب منارنک ذروه سنده کی دستاری زمینه
 دوشر. ایرتسی کون کندیلیری دخی خجأة وفات ایدرلر. خطیبی اولدینی
 قازانجیلر جامعی صاحبی ملا خیرالدین حضرت تلیزینک جبنده مدفوندر. مظنة
 کرامدن حال صاحبی سبکروح برذات ایدی. (المولی المرحوم محمد بن رجب
 افندی) مرادخان رابع علماسندن استانبولیدر. خاتونئی ماعونه کندوسنه
 سم هلاهل بییدیروب شهید ایتمشدر. اگری قپو خارچنده مدفوندر. (المولی
 شیخ زاده) ادرنه قبربنده آچقه قرانلق نام بلده مشهوره دندر. استانبوله

وفا تر به سی جوارنده مدفوندر. (الشیخ نعمه الله) لغت صاحبدر. صوفیه - لیدر. نقش بندی طریقتدندر. ادرنه قپوسی خارچنده امیربخاری تکیه سی ساحه سنده مدفوندر. (الشیخ سنان افندی) یکی قپو خارچنده برصفه اوزرنده مدفوندر. (المولی محمد الوهاب بن عبدالکریم) عارف بالله علمادندر. ادرنه قپوسی خارچنده کمال پاشا زاده قربنده مدفوندر. (المولی الفاضل مصطفی الشهیر ببوستان افندی) تیره شهرنده بر تاجر زاده ایمش. ادرنه قپوسی خارچنده مدفوندر. فضیلت باهره صاحبی و اخلاق حمیده ایله ممتاز بر ذاتدر. (المولی عطاء الله بن احمد) برکی قصبه سندندر. جنازه نمازینی ابوالسعود افندی سلیمانیه جامعنده ادا ایتمشدر. شیخ و فاجامعی ساحنده آسوده در. (المولی سنان الدین) صارو خان آق حصارندر. ادرنه قپوسی خارچنده امیربخاری تکیه سی قربنده آسوده حالدر. (المولی محترم افندی) طاشکندلی در. ایاصوفیه ده خانه سی قربنده مدفوندر. (المولی نکساری زاده محمد افندی) ادرنه قپوسی خارچنده پدری جنبنده مدفوندر. (الشیخ محمد دده) استانبولیدر. یدی قله قربنده کی زاویه سی ساحه سنده مدنوندر. (الشیخ یورغانچی امیر افندی) کیلانیدر. استانبوله ابایوب انصاری ایله شهید اولان اجدادینی زیارت ایچون کیشدر. کندیلریده کل جامعی قربنده سرکه جی تکیه سنده او قدر شهدا و اصحاب کزین ایچنده مدفوندر. (قره نشانچی اقر باسندن المولی شاه محمد افندی) نشانچی پاشا جامعی حرمنده مدفوندر. (المولی الفاضل العامل کمال الدین محمد بن احمد الشهیر بطاش کوپری زاده) شقائق نعمانیه صاحبی طاش کوپری زاده افندی حضر تارینک مخدوم مکر میدر. سلطان عثمان ایله حوتین غراسنه بر لکده کیدوب بوغدانده یاش شهر نده یاشی تمام اولمشدر. نعشی متین عربه ایله طونه ک اسحقچه جسرندن کپریلوب طونجه نام قلعه ذیابنده رحمت دریاسنده غسل ایدلمشدر. صکره دریادن قدرغه ایله استانبوله کتیریلوب جبه علی قپوسندن ضرور ایتدیر یلرک عاشق پاشا جامعی حرمنده پدر بزرگوار لری جنبنده غنوده خاک غفران قانندی. پاک نژاد ملک نهاد سلیم القلب مؤلفات عدیده صاحبی بر ذات ایدی [*] (المولی

[*] اقدام مطبعه سنده طبع ایدلش اولان «موضوعات العلوم» ترجمه سی ایشته بوذاتک مؤلفاتدندر. رحمه الله تعالی.

چیه‌رق یهودینک کیر مسندن محاله لیلر حظ ایتدیلر. یهودی دکانه کیروب کینکلری
 آچارکن کندیضی ضبط ایده میوب باشی اوزری آشاخی دوشه‌رک خرده خاش
 اولمشدر. صکره حسین پاشا صره اغالزندن بروزیر اغاسی وحاجی صوباشی.
 کلوب کشف ایله‌لاشه یهودی بی اودکانچه مبارکدن قالدیروب ینه دکانی نعلینجی
 حسین چلبی‌یه ویردیلر. بو حسین چلبی بدلا مشرب حایم بر آدم اولوب
 نعلینجی می دده حضر تلیزینک تره داری ایدی. بو حقیرک سمتده اولمغله
 هر بر حالته واقفم. مظنه کرامدن خلوق بر کیمسه ایدی. یانغین اثناسنده
 می-دده نک تره‌سی دخی ازاده قالدینی کبی جوارنده اولان حاجی قاسم
 خانه‌سی و محمد چلبی خانه سیده خلاص اولدیلر. مراد خان بورالری بالذات
 تماشای ایدرک فقرالینه صدقه ویرردی. نعلینجی دده تکیه سی سوکلون مصلی
 سراینه متصل خراجچی مسجدی مقابله‌سنده برقبه عالیدر. دده سلطان بالذات
 اوراده مدفوندرکه صاغلغنده ده عبادت خانه لری بوایمش. اولدیکی کیجه
 سلطان مراد ثالث واقعه‌سینه کیروب « جنازه می ابوالفتح جامعنده قلمغه
 حاضر لان بی خانه مده دفن، اوزریمه برقبه ویاثمه برتکیه و برچشمه انشا
 ایله دنیادن الی سینه صو ایچدم » دیمش. خانه‌سینه کتوروب آنده دفن
 ایتشلردر. اوزرلرینه برقبه وجوارینه برعین جاریه انشا ایدلدی که حالا
 زیارتگاه خاص وعامدر. فوتنه تاریخ بروسوی جنانی افندی گفته‌سی :
 کرد نعلینی دده عزم سرای عقبای امرحقرا زسر صدق وصفازد لیک
 قدمشرا چو بوادی مقدس بنهاد کشت تاریخ وفاتش (لی فاخلع نعلیک)
 دیگر تاریخ ینه جنانی گفته‌سی : « کیندی نعلینی دده حیف مدد عقبایه »
 سنه ۱۰۰۱. قیش یاز نعلین کیرلر ایمش. کرچه مجذوب صفت ایمش لکن
 سوزلری سراسر رموز وسینه‌سی مخزن کنوز ایمش. (الشیخ شعبان‌نانی)
 قسطنطنیولیدر. بیوک شعبان افدینک خایفه‌سیدر. شیخ وفا جاهی حرمنده
 مدفوندر. دیگر اوصافی علم الیقین معلومنز اولماغله (الکذاب من یحدث
 بکل ماسمعه) حدیث شریفنه ماصدق دوشامک ایچون بشقه مناقبنی یازمدم
 (الشیخ یعقوب الحلوانی) پیر علی دده خلیفه‌سیدر. بوزطوغان کمری
 التنده مدفوندر. (الشیخ فتح‌الله‌شای) ادریس خلوتی خایفه‌سیدر. شیخ

خزیره سنده مدفوندر . (الشیخ احمد بخاری) اون قپانی قربنده خانہسی جنبندہ مراد خان ثالث کندوسنہ بنا ایتدیردیکی تربہ ایچندہ آسودہ در . مجرد ، بی عیال ، فانی مشرب و اهل حال بر عزیز ایدی . قدس سرہ (الشیخ احمد صادق افندی) بخارادہ طاشکند شہرندندر . اوچ کرہ استانبولدن ، اوچ کرہ دہ دیار بلخدن پیساده حجه کیتمشدر . استانبولندہ امیر بخاری زاویہ سنده مدفوندر . تاریخی ساعی افندی کفتہسی :

دریغاطاشکندی دردیلہ یوزقوبدی توفراغہ آنک تک فانی بر شیخ محقق وفات کورکاج ایتور ساعی داعی آنکا تاریخ و بادین کچدی سنی نقشبندی احمد صادق

سنہ

۹۹۰

فاضل بر مرشد کامل ایدی قدس سرہ . (الشیخ سرچشمہ مجازیون حضرت نعلینجی می دده) برغمہ لیدر . حیاتندہ اون قپانک ایچ یوزندہ عربلر جامعی نچارشیسندہ بردکاندہ نعلینجیلک ایدر مش . مناقبی : کندیلردن صکرہ عبدی چلبی پوستہ کچوب عمر نده بر کسر بیاه اور ماش ایکن استاد نعلینجی اولور یونلردہ مجذوب صفت ایمشدر . حاصل کلام بودکان نعلینجی دکاندن باشقہ برشی اولمازدی . حکمت خدا اون قپانندہ (-وکلون مصلی سلطان) سر ایندن یریانغین ظهور ایدوب اوتارینجدہ حقیرک دہ خانہ ودکانلری برابر یانوب حریق تا اسکی اوطہلردہ قرار ایتدی . بونعلینجی می دده نک دکانک درت طرفدہ کی جملہ دکانلر یاندیغی حالده تحتہ دن یاپلمش بودکانک برلوحہ سنہ بیاه ضرر ایتامشدر . اوزمان ایچندہ نعلینجیلک ایدن نعلینجی حسین : « بنم ددهم دکانیدر . برابر ینارم ، ینہ چیقمام » دیہ رک آتش ایچندہ قالمشدی . دکاندن طشرہ یونفہلری آتارکن اثواب و صقالی کویکینوردی . یانغین اون قپانندن وفا میدانہ قدر امتداد ایتدیکی حالده بودکان میدان محبتدہ پازن ثبات اولوب جملہ خلق تماشاسنہ کایرلردی . نعلینجی حسین چابی ایسہ کویا یانغین کور میورمش کی دکاندہ اوتوروب نعلین ایشاردی . سؤال ایدنلرہ « بودکان دده مک پوستی دوشندیکی بردکاندر » دیردی یاغیندن صکرہ دکانلر قیمتلشدیکندن « کوپہلی » نام عطار یہودی متولیسنہ بر قاچ آچہ زیادہ ویرہ رک بودکاندن نعلینجی حسین چابی

محمود پاشاده بداوی شرتجی دکانک قارشیسندہ طریق عامہ ناظر بردمیر
 پنجرہ ایچندہ پدري جنبندہ مدفوندر . مشهور آفاق خطاط دیوانی اولان
 تاج زاده بودر . وفاتی کونی (المولی سوزنی افندی) دخی ارتحال دار بقا
 بیوردیغندن ایکسینک جنازه نمازی برمصلاده قیلندی . فقط سوزنی ادرنه
 قیوسی خارچنده مدفوندر . سوزنی افدینک فوتنه تاریخ : « سفر قیلدی
 بوکون فانی جهانندن سوزنی زاده » .

مشاخ عظام وصلحای کرام — (الشیخ سایمان افندی) دیار بکرلیدر .
 شمع محراب مجاهده ، غرق دریای مشاهده ، مظهر ومصاحب کرامات برصالح
 مرد ایدی . (الشیخ مطح الدین افندی) مشاخ خلوتیه دن « مرکز »
 مصاح الدین افدینک خایفه سی ودانیدر . یکی قپو خارچنده کندی بنا
 ایتدکاری زاویه ک خطیره سنده « مرکز افندی » تربہ سی جنبندہ تربہ
 مخصوصه سنده مدفوندر .

[مناقب پیر مرکز افندی — بوپیر عزیز حیاتده ایکن کندی درویشلرینه
 بیوررکه شوراده برکره سجده ایدرکن زیر زمیندن برصدا ایشتم که « باشیخ !
 بن شوراده یدی بیک ییل برقمزی رنگلی ، زلالدن لذیذ عین الحیانم
 سنک امرکه وجه ارضه چیمغه مأمورم . بنی جناب باری حما مرضنه مبتلا
 اولانلر دوا قیلمش . البته بنی بوحبسدن خلاص ایله . » مألنده براسترحامده
 بولندی کلک ای احبا ؟ سزکله شو سجاده مک محلنده برقیو قازده لم « دهرک
 بسم الله ایله ابتدا کندیلری زمینہ بر پشت پا اوزوب جمله درویشلر
 اوشوشه رک برصو قیوسی قازار لر . حالا احمر اللون برعین عظیمدر . هرکیم
 بو آب خوشکواردن علی الصباح برشی تناول ایتمدن اوچ کره نوش ایتسه
 بامر الله حمای محرقه دن خلاص بولور ایش . « مرکز افندی » نام ایله
 مشهور آفات برچاه مادر] (الشیخ حضرت اکمل الدین افندی) آباره
 پاشا خداملرندن خلوتی سایمان افندی خایفه سیدر . صوفیلر حمای تکیه سی
 ساحه سنده مدفوندر . اسرار و عرفان ایله مشحوندر . (الشیخ سلامی
 مصطفی افندی) ازنیقایدر . ادرنه قیوسی خارچنده امیر بخاری تکیه سی

برذاتدر . قاضی چشمه سی اتصالده پدرلرینک مکتبی خطیره سندده مدفوندر .
 «المولی اخی زاده حسن چلبی» ولادته تاریخ «فضل الله» لفظیدر . سنه ۸۷۶
 پدرینک جامعی ساحه سنده مدفوندر . (المولی سید مرتضی) قرده مان ایالتده کی
 بکشهری قصبه سننددر . ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر . غضوب و لجوج
 برذات ایدی . آخر کنج عبایی اختیار ایدرک خلقدن منقطع اولمشدر .
 «المولی مصطفی» اوزون حسن افدینک فرزند ارچنپدی اولوب «جنانی»
 تخاص ایدرلردی . موتنه تاریخ : «قیدی رخت جنانی افدی آه» . مؤرخدر
 ترکی و فارسی تاریخلری مقبول عالمدر . (المولی ینلی علی افدی) شیخ
 الاسلام چوی زاده شیخ محمد افدینک برادری دفتردار عبدی چلبی نک
 مخدوم کهتیدر . چهارشنبه بازارنده طواشی محمد اغا جامعی قربنده والدهلری
 شریفه قادین مسجدی ساحه سنده مدفوندر . (المولی الاعظم ذکریا افدی)
 انقره لیدر . شیخ الاسلام کزیندر . موتنه رجائی چلبی شو تاریخی دیشدر :
 «فجأة ذکریا افدی کچدی همان» سلیم اول جامعی قربنده انشا ایتدیر دکاری
 دار الحدیث جوارنده کی سعانه ایچنده مدفوندر . نه کونه غواض بحر معانی
 برذات ایدکلری اسملرندن معلومدر . دور محمد خان رابعده مفتی اولان
 یحیی افدی مخدوم لریدر . دها برقاچ تلمذلری ده شیخ الاسلام اولمشدر .
 «المولی نامی نشانچی پاشا» «بویالی محمد پاشا» نامیله شهرت بولمشدر . تاریخ
 کفنه ساعی چلبی : «دیددی اخوان صفا فوتنه تاریخ نه اوله . دیدیلر واصل
 حق اولدی نشانی پاشا» سنه ۱۰۰۱ . کسکین دده قربنده جامعنه متصل تر به سنده
 مدفوندر . بوتاریخده تر به سی عتبه سنده محکوکدر . (المولی عبدالکریم)
 «دلی امام» دیککه مشهوردر . مغنیسالیدر . موتنه تاریخ : «واصل جنت حق
 اولدی امام السلطان» . (کرا) نامنده بریهودی عورتی بوقتل ایتدیر مشدر .
 قتلنه تاریخ «غزا» لفظیدر ، سنه ۱۰۰۸ . مذکور امام آت میداننده تکیه
 اوکنده مدفوندر . (المولی تاج بک زاده نشانی) موتنه تاریخ :

دیددی تاریخی فوتنه والی آه فوت اولدی تاج بک زاده

سنه

مبارك اياقلىرى كفندين طيشارى يه چيقمش، وفاتندن اللى طقوز سنه كچديكى
 حالده حالا تر وتازه اوله رق مشاهده ايدلمشدر . بوتربه ده برمكتب صيان
 واردر كه هر صباح ايچنده برختم شريف تلاوت اولنور . (المولى حسين ابن
 محشى سنان افندى) صارى كرزده پدرلرينك مسجدى ساحه سنده مدفوندر .
 صلاح حالى مسلم برذاتدر . (المولى السيد محمد الفاضل بن محمد النقيب)
 « معلول زاده » كنيه سيلاه شهرت بولمشدر . تاريخ وفاتى كفته ييامى : « رحمته
 واصل اولدى نقيب » سنه ۹۹۳ . زنجيرلى قيو قربنده والدهسى دارالقراسنك
 خطيره سنده مدفوندر . ملاى عزيز مظهر اسم عزيز اولديغندن بين العلما
 والشرفا شريف النفس ايدى . (المولى حسين) « صدرى چلبى » لقبيله
 مشهوردر . اشتييليدر . تاريخ وفاتى : « كيتدى صدرى جهان فانيدن » سنه
 ۹۹۳ . نه محله مدفون ايدوكى معلوم دكلدر . (المولى الفاضل عوض افندى)
 « مناو قاضى » لقبيله مشهوردر . علائيه لوانسده كى (مناو غاد) ناحيه سندندر .
 اكرى قيونك ايجرى يوزنده برلطف جامع ومدرسه ودارالحديث واردر كه
 حرمنده مدفوندر . بروسه يه والى اولديغنه تاريخ : « بروسه يه والى اولدى
 مناو » سنه ۹۹۳ . سلطان مراد ثالث ايله لطائفى وبرچوق كوزل ، لطيف
 تأليفاتى واردر . غايت سبك روح ياران نكته دانندن ايمش . تاريخ انتقالى :
 سنه ۹۹۴ (المولى محمد بن الياس) « چوى زاده » كنيه سيلاه مشهوردر .
 استانبولليدر . زيرك باشنده كى جامعى خطيره سنده آروجه مزارلغى واردر .
 تاريخ ولادتى كفته خاورى « انه خير المولود » سنه ۹۸۳ . تاريخ وفاتى :
 ديدى ساعى داعى انتقالى سالنه تاريخ چوى زاده افندى بوجهاندين ايلدى رحلت
 پدرلرينك فوتنه تاريخ : « مات زبده الحكام » سنه ۹۵۴ (المولى مصطفى محمد)
 بركى شهرندندر . عزم دار التميم جاودانى ايتدكده ادرنه قبوسنى خارجنده
 كمال پاشا زاده ايله امير بخارى تكيه سى آره سنده برصفه روضه آسا اوزرنده
 مدفوندر . (المولى محمد بن سيدى احمد بن اوييسى بن احمد بن محمود البغوى)
 جدى تفسير بغوى صاحبيدر . كندولرينه « كرز سيدى زاده » ديرلردى .
 حسيب ونسيب برچايددر . فنون شتاده اقتدار صاحبي مصنف ، مؤلف

(الشیخ مصالح الدین) «نور الدین زادہ» دیمکھ مشہور در . قلبہ قربندہ لس ناحیہ سنک «انباری» نام قریہ سندن در . سلطان سلیمانک نعشی سکتوار دن بر لکدہ کتور مشدر . قوجہ مصطفی پاشا حر مندہ مدفوندر . فوتنہ تاریخ : «واشیخ» سنہ ۹۸۱ (المولی مؤذن زادہ محمود افندی) ادرنہ قپوسنک خار جندہ برسد اوزرنندہ مدفوندر . (المولی الاعظم سنان الدین بن یوسف بن حسام بن العباس) امامیہ لواسندہ (سویستہ) قبضہ سندن در . «محشی» لقبیہ مشہور در . صاری کر زمسجدی خطیرہ سندہ متواری خاک عنبر نا کدر . علمای رومدن کمال پاشا زادہ ابوالسعوددن صوکرہ محش سنان افندی اک فاضلیدر . (المولی محمد چلبی ابن سنان الدین) پدری جنبندہ مدفوندر . (المولی کامی افندی) ادرنہ لیدر . سخن ثمانیہ اولدیغنه تاریخ : «مبارکباد کامی» سخن عزت» سنہ ۹۶۶ . آخرتہ انتقالندہ ادرنہ قپوسی خار جندہ بر صفہ اوزرنندہ دفن ایدلشدر . مزار طاشندہ کی تاریخی : «دلا یوز قودی خاکہ کامی ناکاہ» (المولی الفاضل شمس الدین بن احمد) «قاضی زادہ» کنیہ سیلہ مشہور در . پدرینک تربہ سی قپوسنہ «الخیر فیہ» دیہ تاریخ یازدر مش . ظرفادن بری دہ تصحیح ایدرک «لاخبر فیہ» یازدر مشدر . بوقاضی زادہ شیخ الاسلام ایکن مرحوم اولوب کوچوک قرمان رھگذارندہ کی تربہ سندہ دفن ایدلشدر . (المولی محمد نور اللہ) «اخئی زادہ افندی» دیمکھ مشہور در . یش اسکھ سندہ کی جامع لہری خطیرہ سندہ مدفوندر . تاریخ وفاتی : «اخئی زادہ عقبابہ عزم ایلدی» بو حقیر اولیای پرتقصیرک ابتدا سیاحتہ مآذون اولمق اوزرہ خواب استخارہ یہ ظالمدینی ، وحضرت رسالتدن وچار یار باصفا افندیلر مزدن اذن آلدینی ہپ بوذاتک حلال مالیلہ یاپدر دینی جامع پرانوارندہ سرزدہ وقوع اولمشدر . (المولی اخوین زادہ لہر) خواجہ چابی دیمکھ مشہور در . تاریخ فوتی : «بوایکی صدرہ کلدی، نقاد ایکی برادر» (المولی الفاضل فضل ابن مولی علی الجمالی) «فاضل» لفظی ولادت لیرینہ تاریخدر . دور مراد خان ثالثدہ مشار الیہ مسند قوی تکلیف ایدلشسہدہ قبول بیور مامشدر . صکرہ حین ارتحال لرنندہ زیرک باشی قربندہ پدرینک قبہ سی ایچرہ خاکبای پدر انورینہ دفن ایدیلور ایکن پدر لیرینک

دیگله مشهرردر . بعض ظرفا « غراب زاده باقی » دیرلر مش . معتبر دیوانی ، قصائدی ، شمسائی ، مسدساتی وسائر اشعاری وارد که حقا که لافظیردر . وفاتنده ادرنه قپوسی خارجنده امیر بخاری تکیه‌سی قربنده برصفا اوزرنده دفن ایدلمشدر که سنک مزارنده جلی خط ایله محرر تاریخی شودر ، گفته هادی بغدادی :

سلطان ملک معنا ، باقی افندی
موتینه لفظاً و معنأ تاریخ یازدی هادی
ابتدی وداع فانی دنیا به بیک سکرده
باقی افندی کیتدی عقبایه بیک سکرده

باقی افندینک جوارنده « خطاط عبدالله قریمی » حضرت تلینک مزاری وارد که طاشنده کندی خطلریه غایت کوزل یازلش بر تاریخدر . خطاط مشارالیهک کرامت لرنندر که حیات لرنده وفاتی تاریخی ایکی طوقوز رقیله اشعار ایدرلر مش بونک برشی اولدیغنی صوران احبانه « برطقوزده وفاتمزدن سوکره علاوه اونور . تمام ۹۹۹ سنه سنده آخرته کیدرز » بیور مشر . خط شریف لری حالا تماشاگاه خطاطان بر خط عجیب وغریبدر . (الشیخ حضرت سنبل افندی) قوجه مصطفی پاشا جامعی حرمنده مدفوندر . تاریخی : « جتته عزم ایلدی . میر عزیز » سنه ۹۳۶ . دیکر تاریخ : « ایلدی بستان زهدک سنبل مأویه عزم » . سنه ۹۳۶ . (الشیخ حضرت یعقوب افندی) بوده او حرم عریفنده دفین خاک رحمت اولمشدر . تاریخ محرملری سنان چلبی لساندن : « کیتدی قطب روز کار » سنه ۹۷۹ . (الشیخ ابوسعید بن شیخ صنع الله) تبریز قربنده « کند کور کران » دندر . سلیمان خان ایله تبریزدن بیله کلشدر . مرحوم ... شیخ قربنده کی تره سنه دفن ایدلمشدر . (الشیخ رمضان افندی) محقق علی پاشا حرمنده مدفوندر . (الشیخ سرخوش بالی افندی) بزویدر . قورشونلی تره ده مدفوندر . تره سنک دریچه‌سی اوزرنده کی مصرع شودر : گفته‌ساعی « فنا جامی ایله بالی افندی مست اولوب کچدی » سنه ۱۰۴۰ (المولی قنالی زاده علی افندی) نشانچی پاشا جامعی خطیره سنده مدفوندر . تاریخ وفاتی :

قاضی عسکر اسلام کزین فوت اولنجه دیدیلر تاریخین
اوعلی نام رئیس الفضلا ارتحال ایلدی قطب‌العلماء

افندیك مخدومیدر. قره‌مان قربنده قاین آبابی بك زاده افندی جوارنده کی معمار سنان مسجدی ساحه‌سنده مدفوندر. موتنه تاریخ کفته طیبی : « ایتدی قدری چلبی عزم بقا » دیگر تاریخ : « کیتدی حیفاییلنمدی قدری » عربی و فارسی اشعارده اظهار اقتدار ایلمشدر. (المولی‌الاعظم محمد بن مصطفی) شهرتی « بوستان زاده افندی » ایله در . شهزاده جامعی نجرمنده شاه راهه ناظر منظره داخنسده پدرلری مصطفی افندی جنبده مدفوندرلر . حین وفاتنده سن شریفلری التمش ایله یتمش آره‌سی ایدی . بحر عمیم الفیض قدسی ودریای معانی ایدی . (المولی محمد رمزی زاده) مشایخ عظامدن مؤید زاده حاجی افندیك دختر پاکیزه‌سندن وجوده کلمش طورونیدر . قاموس واخترینی حفظ ایتمش علم لغتده بر بحر عمیق کیللمش ایدی . قوغاجی مسجدی حرمنده مدفوندر . فصیح اشعاری‌ده واردر . (المولی یحیی بن پیر علی بن نصوح) « نوعی افندی » دیمکه مشهوردر . مدرسه داخله دخولنه سینی چلبی شوناریخی سویلمشدر : « دیدی احباب جمع اولوب تاریخ ، کلدی نوعی افندی داخله ها » سنه ۹۹۱ . بوده تأهلنه تاریخدر : « ارکی چون سودیکم نوعی افندی ارکی » ۹۹۳ . دیگر تاریخ : « نوعی افندی آلدک اهلکله صحبتی » سنه ۹۹۳ . سلطان مراد ثالث شهزاده‌سی مصطفی‌خانه خواجه اولدیغنه تاریخ : (عشقی تاریخنی ایدوب حساب : « خواجه شهزاده » اولدی دیدیلر) . جمیع علوم و فوننده مکمل برداتدر . یتشدن متجاوز مؤلفاتی واردر . تألیفاتندن « فصوص شرحی » نام کتابه ناریندر :

دیدک اتمامنه بویه تاریخ شرح فصوص نوعی کامل

دار آخرته انتقالنده شیخ خطیره‌سنده قطب جهان الشیخ شعبان افندی جنبده مدفوندر . تاریخ وفات کفته کشفی مناستری : « نوعی افندی واصل جنات اوله » دیگر تاریخ کفته وحدتی بغدادی : « عدم اوینی جای ایتدی نوعی » تاریخ دیگر : « جنان کلزارینی جای ایتدی نوعی » سنه ۱۰۰۷ (المولی سلطان الشعرا والبلغا باقی افندی) سلیمان خان شعرا‌سندندر . تا محمد نالت دورینه قدر عمر سورمشدر . خاک (استبول) دن اولوب (قرغه زاده)

(المولیٰ مصطفیٰ افندی) سلطان احمد خانک خواجہ سی ایدی . سلطان سلیم تربہ سی خطیرہ سندہ متعارف بر مزار فائض الانوارده غوطہ زن رحمت پروردکار اولمشدر . حلواللسان ، خالص الجنان ، صافی نژاد ، پاک اعتقاد بر ذات ایدی ، بو حقیر هر صباح درسه کیدرکن مطلقا روحی ایچون بر فاتحه تلاوت ایدر ، صوکره کچر کیدردم . (المولیٰ جنونی اسماعیل افندی) فاضل ، کامل ، عالم ، شاعر و ماهر بزات ایدی . کیف آوده اولدیغندن کندوسنه جنون غلبه ایدوب اوچسنه دارالشفاده زنجیر بند جنون اولدقاری زمان شو ییتی سویله مشلدردر :

باشقه برکونه جفا ایلرایسه هر موسی کچهم چبر کیسوی مطراسندن

شو بیت غایت کوزلدر . عقلیلرک بیله کوچ سویلیه جکی بکر مضموندر . صوکردرلی جنونن افاقت بوله رق جمیع معاصی وملاهییه توبه ایتمشدر . وفاتی طاعوننددر . کسکین دده جوارنده مدفوندر . (المولیٰ ابراهیم حسام زاده) گرمیانلیدر . بو حقیرک اقرباسنددر . چارشنبه بازارنده محمد اغاجامی قربنده شریفه خاتون مسجدی ساحه سندہ مدفوندر . مولانای مشارالیه افراد علمادن معدود ، ذات شریفی کامل ایدی . « شریفی » مخلصیله کوزل اشعاری واردر . (المولیٰ عبدالله عبدالکریم زاده) نشانچی محمد پاشا حرمنده مدفوندر . (المولیٰ محمد معرف زاده) قوغاجی مسجدی حرمنده مدفوندر . (المولیٰ کوچوک مصطفیٰ افندی) قورشونلی تربده مدفوندر . (المولیٰ محمد فهمی چلی) قنالی زاده فهمی چلی مرحومدر که ولادت تاریخنی سنه ۹۷۲ در . وفاتی عرفه کوننه تصادف ایلدیکندن کلیتلی بر جماعت ایله فاتح جامعده نمازی قیلنوب نعش مبارکی قاین آناسی نشانچی محمد پاشا جامعی خطیره سندہ دفن ایدلمشدر . فوتنه تاریخ :

« بیک سوز در دایله دیدی تاریخنی ای کیتدی عدم دیارینه فهمی کبی وجود »

سنه

۱۰۰۴

(المولیٰ عبدالقادر) « قدری چلی » دیمکه مشهوردر . سعودی

«شدن بوبکر افندی واصلرب» سنہ ۱۰۱۳ . ادرنہ قپوسی خارجنده کورقزانلر
 وتربه دارلر تکیه سی یانسنده برصفه اوزرنده مدفوندر . بو تر به کاهه ابوالفتح
 غازیدن بری بیکلرجه اعیان و کبار دفن ایدلمشدر . سنہ بسنه روز مره
 کومولن موتا سجلاته قید اولنور . جمله سی معین واسم و رسملریله مسطوردر .
 چونکه بعض زمانده مقابرحدودی دعواسی اولدیغنده فرمان ایله سجلیرینه
 مراجعت اولنور . بو سجلا لر عجیب تواریخ موتادر که ، کویا بو حقیرک
 سیاحتنامه سیدر . اوسجلا لر قیامتدن بر نشانه در . جمله موتانک بویله سجلا لره
 قید و تسجیل ایدلمسی هیچ بر دیارده ، وهیچ بر دورده کورلماه شددر .
 (المولی عبدالوهاب افندی) کوچک تاج الدین افدینک مخدومیدر . داخل
 سورده صاری کرر مسجدی خطیردسنده آسوده غواص بحر معانی بر
 ذاندز . (المولی رضوان افندی) «صائجاق رضوان» لقیلاه مشهوردر .
 زال پاشا خدامندن اولوب روضه رضوان ایله مشهوردر . ادرنه قپوسنده
 مدفوندر . نازونم ایله پرورده اولمش غایت نازک برذات اولدیغندن رفتارنده
 نازکانه صالینیردی . ایشته بونک ایچون کندوسنه بین العلمما «صائجاق
 رضوان» دیرلردی . پک نطوق ، جمیع محاوراتنده حاضر جواب ایدی .
 (المولی معینی مصطفی افندی بن علی) «صاری کرر زاده قاطبی»
 دیمکله مشهور ایدی . تاریخ ولادتی — : «خیرالبین» تاریخ موتی :
 چکوب جام می ، وتی دیمش آه ایلدوب تاریخ
 نم ملک وجودم روز کاری کلدی بیراقدن

ترحاله قربنده «فنا ر» قصبه سنده تلمیذی اولان حیب افندی معینی
 مصطفی افندی فوتی ایشدکده شویله جه بر تاریخ دیمشلردر :
 کنت ادعواله بان له عندناربه جنه الماوی
 هاتف قال فیه تاریخ ادخل الله روحه فیها

سلطان محمد جامعنک حرمنه متصل خانهلرینک مقابلهنده مدفوندرلر .
 (المولی محمد چلبی ابن صنع الله افندی) قره عیون علمادر . آت بازاری
 قربنده حسام بک زاده مسجدی خطیردسنده مدفوندر . مخدوم مومی الیه
 صلاح حال ایله مشهور ، حلیم ، سلیم برذات کریم چلبی ایدی .

اسمی مصطفیٰ در. شہزادہ جامعی حرمندہ و پدرلری جنبندہ مدفوندر. مرحوم
 صلحای امتدن ایدی. (المولی بیقلی سلیمان افندی) ادرنہ قپوسی خارجنبندہ
 مدفوندر. (المولی کاتب زادہ زین العابدین افندی) پدرلری قوجہ محمود
 پاشانک کاتبی اولدیغندن «کاتب زادہ» دیرلر. وفا جامعندہ مدفوندر. جملہ
 کتب معتبرہ سنی وفا جامعنہ وقف ایتشددر. (المولی شمس الدین) سلیم حاجم
 خان خواجہ سی عطاء اللہ افندینک محذوم مکر میدر. بودہ شیخ وفاترہ سی
 حظیرہ سندہ آسودہ در. (المولی نفس زادہ مصطفیٰ افندی) امیر بخاری
 تکیہ سی قربندہ مدفوندر. (المولا عثمان بک محمد پاشا ابن احمد پاشا)
 دو قہ کین زادہ در. پدری مصر والیسی اولوب مصر دہ جامعی واردر. اما
 کندیلری علما صنفندن اولوب نیجہ مدارس و مناصب الہ ایدرک آخر
 عاشق پاشا حرمنہ عاشق اولوب بیچارہ عثمان آندہ یانار. سنک مزاری
 نشانک تیردعای اهل درد در. قدس سرہ. (شیخ بیانی) طونہ ساحلندہ
 روسجق نام قصبہ دندر. علم شعر دہ و علم تصوف دہ نظیری یوقدر. اسلام بولدہ
 زاویہ سی ساحہ سندہ مدفوندر. (الشیخ عبداللطیف) شیخ وفا جوارزندہ
 محرم اسرار نہان و باغبان ریاض جناندر. (الشیخ یولوق محمد) حمیدلدر.
 علی پاشای عتیق حرمندہ مدفوندر.

سلطان احمد عصرندہ مرحوم اولان کبار علمانک زیارتکاہلری

(المولی نامی) سادات کرامدندر. تاریخ فوتی: «کم اولذقدہ دہرایچرہ
 نام و نشان، برا کسکیلی دیدی «وفات ایتدی نامی». ادرنہ قپوسی خارجنبندہ
 آلودہ خاک غفراندر. (المولی استاد الکامل عبدالحلیم افندی) یعنی «اخى
 زادہ چلبی» بوذات ابوالسعود ثانیدر. تاریخ وفاتی کفتہ ہاشمی: «جنان
 اولہ آہنی زادہ افندینک جانی» سنہ ۱۰۱۳. دیگر تاریخ: «ارتحل العلوم
 بعدالحلیم سنہ» ۱۰۱۳. کوزل اشعاری واردر. مخلصی «حایمی» در.
 (المولی آجہلی بکر افندی) نازللی دندر. مزار طاشندہ کی تاریخ وفاتی:

امتحانہ دعوت ایتمش ذکی الطبع برکیمسہ ایدی . کسکین دده جوارنده محتشانہ بر مرمر صندوقہ ایچندہ آسودہ در . (المولی شیخ ادھم زادن) تیرہ لیدر . ادرنہ قپوسی خارچندہ بکلربکی چشمہ سی قربندہ جوزی صفہ نام محلدہ مدفوندر . جمیع علومده مهارت کاملہ سی اولدیغندن مشایخ عظام ایله الفت ایتمش مالک علم لدنی بر ذات ایدی . (المولی زین العابدین) بروسه لیدر . کسکین دده جوارنده مدفوندر . ہرنہ قدر تن پرور و صاحب شحوم ایدی ایسہ در علم فقہدہ حقاً کہ لانظیر ایدی . (المولی احمدی) بروسه لیدر . خیری تخلص ایدر آبدار و پاکیزہ اشعاری واردر . سنان پاشا مدرسہ سنہ متصرف ایکن وفات ایتشددر . تاریخ وفاتی کفتہ فیاضی : « ایدہ معبود خیری یہ رحمت » سنہ ۱۰۲۵ . حافظ احمد پاشانک ندیم لرننددر . (المولی نیکساری زادہ محمود چلبی) ادرنہ قپوسی خارچندہ والدہ لری جبندہ دفن اولندی . حدید اللسان ، جری الجنان ، بحر معانی ، برچلبی نورانی ایدی . نیکساری مخلصیلہ لطیف اشعاری واردر . (المولی اسماعیل) اماسیہ لیدر . کسکین دده جوارنده مدفوندر . فضیلت علمیہ ایله مشہور صاحب کرم بر ذات ایدی . (الشیخ عبدالکریم امیر اشتیبی) اوچ دفعہ حجہ کیدوب ینندہ نیجہ مشایخ ایله ہم صحبت اولمشدر . استانبولده واصل جان اولوب فتحیہ محمد پاشادہ واقع زاویہ لر ساحہ سندہ مدفوندر . تاریخ وفاتی کفتہ کسی : « کیدی اشتیبی امیر » سنہ ۱۰۵۵ . اشتیب شہرندہ جامعی ، خانلری ، حامی ، دکانلری ، زاویہ و عمارتی ، اسکوب شہرندہ دخی بدستان و دکانلری واردر . (المولی شمس الدین احمد الانصاری) ملا احمد افندی نامیلہ مشہور در . آذربایجانده قرہ باغ کنجہ سندندر . شیخ وفا جامعی حرمنده مدفوندر . (المولی عرب زادہ عبدالرؤف) جمیع مناصبی امتحان ایله آمشدر . سلیمہ قربندہ قوزاجی مسجدی خطیرہ سندہ آسودہ در . (المولی ممک زادہ محمد افندی) اماسیہ لیدر . قاین اناسی نشانجی پاشانک جامعی خطیرہ سندہ مدفوندر فضلائی عصردن برشاعر ماہرایدی . (المولی سیف اللہ) حمید لیدر . قرہ مان قربندہ مستقل بر تربہ منورده مدفوندر . (المولی بوستان زادہ افندی)

طمعکارلق ایدرکن کفسار بزى على الغفله باصوب عریانا برر یالداق آت ایله چاقون ایدرک یدی کونده قریمه داخل اولدق . اما کیجه کوندز آه کیسودار محمد افدینک تبرى دیر ایدم . نصلسه سنه اتیه ده ینه « له » سفرینه اتلانوب اخبار اشى ولایتلری استیلا ایدرک اولجه منہزم اولدیغمز اشجرس نام شهر منحوسه واروب غارت ایتدیکمز سرایه قدم باصدم . قپوسنده براوق صانجه یوب قانون ناتار اوزره بر فرد وضع ید ایتیه رک یکرمی اسیر قرق آغرساق وبرچوق باقر وقلای آوانی وسمور لباجه لر اغتسام اولنوب بر حجره نك قپوسنه واردقده که سنه ماضیه ده تبرى حلقه سنه قویوب فرار ایتد . یکنز اوڤه ایدی تبر نصل قویدم ایسه اویله جه طور ییور ایدی . همان اللهه حمد و ثنا ایدرک تبرى اسلام کرای خان مرحومه و سائر یاران و اخوانه کوستردم . بو قدر تطویل مقالدن مقصدم حقیرک برچوق مظنه کرامک نظر کرده سی اولدیغمی سویلمکدر همتملری وار اولسون . ایشته قولاغمه یلک اوکجه اذان او قویان صنع الله افندی مرحوم درت کره شیخ الاسلام اولمشدر که هیچ بر فرده میسر دکلد .

(المولى درویش محمد ابن شیخ الاسلام صنع الله افندی) بوده قرف چشمه ده پدرلری جنبنده آسوده در . تاریخ وفاتی کفته فیضی چایی : « ایتدی درویش محمد عزم جنان » . مرحوم نور حدیقه رضوان بر علامه زمان ایدی . (المولى محمد کستلی امام زاده) ادرنه قپوسی خارچنده کستل سکسی نام بر چنراز صغه اوزرنده مدفوندر . عالم فاضل شاعر ماهر ایدی . (المولى داماد محمد افندی) اناطولیده (مدرنی) قضاسنه تابع چینی نام قریه دندر . استانبولده سنان اغا جامعی قبرینده بنا ایتدیکی دارالحديث ساحه سنده مدفوندر . (المولى صنع الله حمیدی) یالاواج نام قصبه ده شیخ عبد الکریمک اوغلودر . صنهی تخلص ایتکله شهرت بولمشدر . مدفن کسکین دده جوارنده در . علم انشاده ماهر اشعار دلاویزی رشک انداز سلک جواهردر . (المولى رضوان افندی) انکروس الاصل وخرواد النسل اولوب آق شهرده فیض الله افدینک تربیت کرده سی ایدی : ایکی بیله دریای علوم اولوب جمه علمانی

(تاریخ فوتی)

دیدم ای فاضلی ذریغ فوتی الہی ایلہ صنع اللہ رحمت

استطراد - صباوت حقیر

بو حقیر اولیای بی ریا رحم مادر دن بروز کردہ عالم ظہور اولدیغمزده مرحوم صنع اللہ افندی خانہ مزده بولنوب قولاغمزده کوبہ اولمق ایچون اذان محمدی بی صوت اعلا ایلہ او قوم مشلر . وعقیقه قربانمزی دخی مولوی شیخ اسماعیل افندی ذبح ایدوب اسماعیل قربانیدر بیور مشلر . اوکیجه خانہ مزده یتیم قدر صاحب سلوک عارف بالله جانلر بولنوب کیسودار قپانی محمد افندی حقیرک قونداغنی آلوب قولاغمه اذان محمدی او قومق مراد ایدندکده « بو اوغلانی آکاه ایدوب قولاغنه کیم اذان او قودی » دیه سؤال ایدنبجه حضاردن استاد اکر ممز در سعام اخفش افندی « اذانی صنع اللہ افندی او قودی » دیر بونک اوزرینه کیسودار محمد افندی : « بز دخی عند الانابه فنا فی الله اذانی او قویلم » دیوب بر صوت حزین ایلہ اذان او قود قدن صکره التددکی معهود تبری دخی بر طرفه قویوب : « بونی بو اوغلانه احسان ایلدم چوق غزاده بولنوب فقر وفاقده صاحب سجاده جلال اولسون وزمان فالغنده برشیدن خوف ایتیوب قبرمده اویناسون آیاغنه چوب باتمسون » دیو فاتحه شریفه تلاوت ایددرک بعد السلام کیدر لر . وابتدا آغزیمه قاسم پاشا مولوی خانہ سی شیخی دیوانه (عبدی دده) حضرتلری مبارک دهانندن نان پاره چیقاروب قویارق « فقرا لقمه سیله پرورش بولسون » دیمشدر . ویکي قپو مولوی خانہ سنک شیخی حضرت (دوغانی دده) بو حقیری قوجاغنه آلوب هوایه آتہرق « بو اوغلان بو جهانده بزم اوچورماز اولسون » بیورمشدر . قدس الله سره العزیز . حکمت خدا قرق یاشنه بالغ اولدیغمده کیسودار محمد افندی نک احسان ایتدیکی تبری طاشیوب الہی بر تاریخنده « له » سفیرینه کیتدم نہب و غارت محلنده تبری بر قپو حاقه سنه کپیروب سائر مال غنایمه

سرو ذیلندہ مدفوندر . (عدلی) مخلصیہ خوش آئندہ متصوفانہ اشعار
 واردر . دور وتوحدیدہ الہیاتی اوقونور . (المولی ادبی افندی) موتنہ تاریخ
 کفتہ فائضی : « ادینک مقامن جنت عدن ایابہ اللہ » . شعرده فارس الخلیل
 بلاغت ایدی . (المولی قرہ عبدالرحیم افندی) کفہ مفتیسی سایمان افندینک
 مخدوم ارجندیدر . امیر بخاری تربہسی مقابلندہ قاضی عسکر عبد الرحمن
 افندی تربہسی جوارندہ مدفوندر . اخلاق حمیدہ ایابہ موصوف ، ولی النعم
 برذات ایدی . (قطب الاقطاب الشیخ محی جان افندی) تاریخ وفاقی :

عالمک قطبی محی جان بوجہاندن کیتدی   باغ رضوانہ یرایتسون ینہ مهمان عزیز
 ایشیدوب ہاشمی داعی دیدی تاریخ آنک   ایلیوب روحی روان ویردی محی جان عزیز

(المولی شیخ محمد طاشکوپری زادہ) کمال افندی مرحومک مخدومیدر
 سنہ ۱۰۱۸ دە طاعوندن ارتحال ایدوب عاشق جامعی حرمندہ جدی جنبندہ
 آسودہ درلر . نوباوہ بوستان نجابت ، مخدوم ، مکرم برچلی ایدی . (المولی
 سعیدی زادہ افندی) کسکین ددہ قربندہ تربہ پرائوارندہ مدفوندر . بو حقیق
 اونبر سنہ قرہ ماندہ کی دار القراسندہ ابن کثیر وسبعہ وشاطبی تی تکمیل ایتمش
 هذا من فضل ربی . (المولی طورسون زادہ عبداللہ افندی) قاضی چشمہ سی
 قربندہ عابد چای مسجدی حرمندہ مدفوندر . علوم و ننوندہ ید طولا
 صاحبی برذاتدر کہ حسابسز رسالہ ومؤلفاتی واردر . (المولی فیض اللہ)
 کینہ سی « قاف زادہ » در . اسمی « مصطفی » مخلصی « فیضی » در . سحر
 مین قدر مؤثر اشعاری واردر . ۷۱ یاشسندہ وفات ایدوب زنجیرلی قیو
 قربندہ قانن بابالری معلول زادہ تربہسی قربندہ مدفوندر . (المولی محمد
 افندی) « حسن کتخدا زادہ » دیرلر . عاشق پاشا جامعندہ مدفوندر . سخا
 وکرمدہ حاتم طبیعت ایدی . (المولی مظفر افندی) حلب مفتیسی علی
 افندینک فرزندیدر . کسکین ددہ قربندہ مدفوندر . (المولی حضرت صنع اللہ
 ابن جعفر العمادی) حین وفاتندہ جامع ابوالفتحندہ اسکداری محمود افندی
 حضرتلری جنازہ نمازنی قیلوب قرق چشمہ قربندہ کی جامعی ساحہ سندہ رھگذار
 برروزن داخندہ برقبہ عالیہ دہ دفن ایتمشدر .

وفات ایدرک سلطان محمد جامعی قربنده بایزیدخانک بنا ایتدیکی جامعنک خطیره -
 سنده مدفوندر. حالا اولو آستانه در. جمله بلخ و بخارا خاقی تکیه سنده اسکان
 ایدرلر. (الشیخ حضرت عابد چایی) بایزید خانک شیخیدر. حضرت
 جلال الدین رومی نسلنددر. قضات طائفه سندن ایکن ترک ایدوب فقری اختیار
 ایدرک کلمیندن اولدی. استانبولده برمسجد و برتکیه بنا ایلدی که آنده
 مدفوندر. (شمس الدین احمد بن سلیمان بن کمال پاشا) بایزیدخان وسایم خان
 دوری عالما سندنذر. سایم خان ایله مصر فتحنده بوانوب قاضی عسکر اولدی.
 بعده استانبولده مفتی الثقلین اولوب انس و جنبه نتواویرمش و طریق قطیته
 قدم باصمشدر. اگر بوذاتک اوصاف مبارکه سنی مفصلا تحریر ایتسهک برمجله
 کتاب اولور. یتیم عدد کتب معتبره مؤلفه سندن ماعدا ایکیوز قدر رساله
 تألیفاتی و متصوفانه و عالمانه بلیغ اشعاری واردر. اما مختصمزلقلری کندیلرینه
 مخلص اولمشدر. آخرکار مرحوم اولوب ادرنه قیوسی خارچنده طریق عام
 اوزرنده بردمیر پنجره ایچریسنده اوستی مکشوف برمجله آسوده اولمشدر.
 انس و جنبه صاحب فتوا اولدقلرندن هر جمعه ایرتسی وقت سحرده برچوق
 مصروع آدم لکلوب اوچ هفته زیارتنه مداومت ایدر و بامرالله صرع زحمتندن
 خلاص اولورلردی. قبرلری زیارتگاه خاص و عامدر. تاریخ انتقالی: «ارنخل
 العلوم بالکمال» سنه ۹۴۱. دیگر تاریخ: «قبراحمد مدام اوله پر نور» سنه ۹۴۱.
 الشیخ عبدالصمد افندی کئفته سیله دیگر تاریخ: «هذا مقام احمد» سنه ۹۴۱.
 دیگر تاریخ: «هی آخر القیاس» سنه ۹۴۱. (الشیخ حضرت عبدالصمد
 افندی) قیصریه لیدر. نقشبندی مشایخنددر. استانبولده نیجه زمان مرشد
 کامل اولوب طابه سنه اصول توحیدی تعالیم ایدوب بعد الوصول واصل نعیم
 اولوب اصول قدیم اوزره دار باقیده قرار ایتدیکنه تاریخ:

بیك زار و كریه برله كوش ایلینجه تاریخ دیدمه که ارتحال ایتدی عبدالصمد افندی

(الشیخ عدلی افندی) نیجه سیاحتلر ایدوب بعده زاویه لرلنده ساکن
 اولدیلر. قوجه مصطفی پاشانک شیخی حسن افندی رینه صاحب سجاده
 اولدی. آخر ارتحال دار بقا ایدوب قوجه مصطفی پاشا حرمنده زنجیرلی

الشیخ محمد بن ابراهیم بن حسن نیکساری) شیخ وفا جامی حرم‌نده مدفوندر. فتح علماسندن اولو سلطاندر. (حضرت شیخ وفا) وفا میداننده مدفوندر. (سلطان شعرا نجاتی بك) شیخ وفادن آساعی اون قبانی یولی اوزرنده اسکی پهلو انان تکیه‌سی جوارنده مدفوندر. زماننده فرید العصر ووحید الدهر ایدی. سلیس وخوش آینده دیوانی ونجه تألیفاتی واردر. حتی ادرنلی سهی بك نجاتی بكك قیزی آلوب بعد وفاته برچوق اوراق پریشان الده ایدوب نجاتی اسمنی سهی به تبدیل ایله بر دیوان ترتیب ایتشد. لکن نجاتی خدمت پادشاهیده میرلوا اولسهده برکنج فراغته چکلمش اولسه ایدی هرکون بر مؤلف وجوده کتیر یردی. ۹۱۴ تاریخنده صرصر فادن نجاتی نجات ورها بوله میوب کندی مصراعی اوزره «اولینجه کلدی مسکن وفا میداننه» آخر جنازه میدان وفاده ادا ایدیلوب یوقاروده کی محله دفن ایدلی. تربه منوری ایچنده بر سییل خانه‌سی وبر چاه ماسی واردر. «سییل نجاتیدن نوش ایدن نجات بولور». سنک مزارنده قره حصاری خط ودامادی سهی بك گفته سیله تاریخ بودر: «کتیدی نجاتی های». (الشیخ ولی افندی) ابوالفتح مشایخنددر. صاروخانیدر سلجوقی قپوسی خارچنده خندق کزارنده رهگذارده مدفون، وولی سلطان نامیله زیارتگاه انامدر. (شیخ رمضان افندی) قره حصارلیدر. طریق خلوتیدن محی الدین افدینک خایفه سیدر. استانبوله کلدکده (بزازستان) کتخداسی منلاخسرو بوکا برتیکه وبرجامع بنا ایلمشدرکه قپوسی اوزرنده تاریخ شودر:

سیرایدوب آتی ساعی داعی   دیدی یارعبنی کعبه العشاق

او آستانهده نیجه بیک آدمی ارشاد ایدرک عازم دارالسلام اولدی. انتقانه تاریخ: «هاشمی دیدی کچدی شیخ بوکون» سنه ۱۰۳۵. یرلرینه ولدنجیبی عبدالحامد افندی سجاده نشین اولدی. (الشیخ حضرت سید ولایت) بایزیدخان مشایخنددر. استانبوله مسجدی خطیره سنده مدفوندر. (الشیخ حضرت سید احمد البخاری) سیمو شهرندن بایزیدخان عصرنده استانبوله کلدی. شیخ وفا حضر تلرینه جلیس اولوب اربعین اعتکاف لرینه کیردی. آخر

حق قیامته عنایت ایلسون   مصطفی اکا شفاعت ایلسون
ایشیدنلر دیدیلر تاریخی   دائم الله اکا رحمت ایلسون

(کوپریلی محمد پاشا) محمد خان رابعک وزیر اعظمیدر . تربه‌سی دیکیلی
طاش قریبنده در .

(تربه‌سی اوزرنده‌کی تاریخ)

دیدي تحسین ایله کوردکده نشاری تاریخ   تربه‌ بی بدل جای محمد پاشا

استانبولک اندرون و بیروننده کبار اولیا و اصفیا تربه‌لریله متعدد
کملین و فضلالی دهر دن شیخ الاسلامر و علما و صلحا و مشایخ
و ملالر و حال صاحبی سائر مشایخ تربه‌لری

استانبولک فتحندن اولن برای غزا کیش اولان نیجه اصحاب کرامک
وسادانک شهید اوله رق محل مخصوصلرنده دفن اولندقلرینی اولجه یازمش
ایلدک . مقصدیمز بعدالفتح فاتح دورنده انتقال کرده جوارالهی اولان کباری
ذکر ایتدکر .

استانبول فتح اولدینی کون مرحوم اولان (یاودود سلطان) ایاصوفیه
ایچنده نعش شریفی بولنوب سینه‌سی اوزره یه قدرت ایله قرمز ات پاره‌سندن
(یاودود) اسمی تحریر اولمش اولدینی کورلدی . ایوب سلطانه قریب یاودود
اسکاه‌سنده دفن اولمشدر .

(آیادده) استانبولی فتح ایدرکن آیا قپوسنده شهید اولوب آیا قپوسی
داخلنده محله قدیمه‌مز اولان سرکه‌جی تکیه‌سنده نیجه فقراسیله مدفوندر .

(خروس دده) استانبولک فتحنده بولنوب اون قپاننده شهید اولمش
واون قپانی قپوسی داخلنده دفن ایداشدر . (الشیخ شمس‌الدین احمد بن
اسماعیل ملا کورانی) ابوالفتحک خواجه‌سی ایکن طاریلوب مصدرده (قایتابیه)
وارمش . فاتحک رجاسیله قایتابای شیخی استانبوله کوندرمش و فتحده بولنه‌رق
بعدالفتح مرحوم اوله‌رق جامع شریفلری ساحه‌سنده دفن ایدمش . (مولانا

دیگر تاریخ :

هاتف غیب دعا ایله دیدی تاریخن قیاسلطان روح پاک‌انده فردوسی مقام

(دیگر تاریخ)

اولیا خیر دعا ایله دیدی تاریخن قیاسلطانک اوله روحنه نزل فردوس

شهبزاده جامی حرمنده مدفون (سوکون مصلی سلطان) .

استانبولده مدفون وزرانک تره و قبه‌لری — (تره وزیر ابوالفتح غازی مقبول محمود پاشا) جامی حرمنده برقه‌عالیه‌ده مدفوندر . (قوجه مصطفی پاشا) سیلوری قپوسی قربنده مدفوندر . و بایزید خان وزراسنددر . (کوچک مصطفی پاشا) سلیمان خانک وزیریدر . صاحب جسر مشهور و بانی بلده معروفدر . تاریخ وفاتی : «کوپریدن کچدی مصطفی پاشا» . (سنان پاشا) یمن فاتحیدر . تره مخصوصه‌سنده مدفوندر . جوارنده سیلی واردر . (پیری پاشا) حضرت ابا بکر الصدیق (ع) سلاله‌سندن و سلطان سایم اول وزرا - سنددر . تاریخ وفاتی : «پیری پاشانک مکان عدن ایده حی و دود» . (بیرام پاشا) تره‌سی اوزرنده‌کی تاریخ شودر : «مهبط نور هدا اوله بو تره دائماً» . کندیبی مراد رابع وزراسنددر . بغداده سردار اولوب کیدرکن مرحوم اولوب نعشی استانبوله - کتیرلدی ، ارغاد بازارنده‌کی تره‌سنه دفن اولندی . تاریخ دیگر : «ایلدی بیرام پاشا عدن اعلائی مقام» . (حسین بک ابن قبودان حسن پاشا) مرقدی شهبزاده جامی حرمنک قربنده‌در . تاریخ :

دیری لطف هادی چون ا کاقع عطا یازدی

حسینک اوله عقباده مقامی جنت مأوی

(سلیمان پاشا) مرقدی سراجیخانه قربنده‌در . کندیبی محمد خان رابع

وزراسندن اولوب قول کتخداسی سلیمان پاشا دیه مشهوردر .

(تره‌سی اوزرنده‌کی تاریخ)

ای نثاری دیدیلر تاریخنی تحسین ایدوب تره پاک سلیمانی زهی والا مقام

(خسرو پاشای عتیق) مرقدی یکی باغچه قربنده‌در . تره قپوسی

اوزرنده شو مرصع و مصنع تاریخ محکوکدر :

منقطع اولمامشدی . بوندن معلرمز اولدی که روی ارضده توتون ایچمک
هجرتدن ده قدیم ایش ..!

زیارتگاه سلطان ابراهیم بن احمد خان طاب ثراها

۱۳۰۱ ناربخده جلوس ایشدر . زمان دولتنده جهان امن وامان
بولدی . قره مصطفی پاشا وزیر اعظمی اولمغه خلقک راحتتی برقات دها
آرتدردی . نهایت قره مصطفی پاشانی بدخواه ندیملرشهید ایتدیردیله . جمله
مصاحبات طرف طرف فرجه بولوب ناقصات العقل نسوانلره مشاوره
وصحبت ایدرک دولته هر طرفدن رخنله آچدیله .

اولقدر صاحب کرم ایدیکه زماننده سائلله دیلنمکدن مستغنی اولدی .
تربهسی حالاً زیارتگاه نسواندر . چونکه کنیدی طائفه زنانه زیاده محبت
ایدوب انلری غریبق احسان ایدر وبرچوق جاریلری بعدالاستفراش برر وزیر
ومیر میرانه ویروب چراغ ایدردی . بوقه ایچنده مدفون اولانلرک هپسی ینه
یوحکمت اقتضاسندن اوله رق هپ قادین سلطاندردر . اولا بیرام پاشا سلطانی
(خانزاده سلطان بنت سلطان احمد) ، کنعان پاشا سلطانی (بوی ناز عاتکه
سلطان بنت احمد خان) ، ملک احمد پاشا افندیمرک اهلی (اسمههان قیا سلطان
بنت مرادخان رابع) . پدری مرادخان کبی یکر می یدی یاشنده ابایوب انصاری
یالیسنده وضع حمل ایدرکن جگری پاره پاره اولوب مرحومه اولمغه جگر
کوشهسی حیاتده یتیمه قالدی . بو یتیمه فاطمه خانمک تاریخ ولادتی : (دعا
ایله دیدم ای اولیا ، تاریخ اوله محفوظ) سنه ۱۰۷۲ . قیاسلطانک فوتنه تاریخ :

بر اکسکلی دیدم ای اولیا فوتنه تاریخین
ملک سنکیله دوکوندون کیم آیرلدی قیاسندن

دیگر تاریخ :

موتنه تاریخ اینجون دیدی ملک بیگ آه ایله کلشن فردوسی مأوی ایلیه جام قیا

سنه

۱۰۷۳

عثمان خان پادشاہ ایلدیر . خوتین سفرینہ کیدوب بی فتح در دولته عودت ایدوب قول دلکیر لکندن شام و مصره کتمک صد دنده ایکن وفات ایلدی . (فاتح بغداد سلطان مراد خان رابع) دخی بو تر به ده مدفوندر . بونلرک قبر لیده پک مهابتیدر .

شہزادہ کان مراد خان — مراد خان شہزادہ لرینک جملہ سی کندیلردن اول وفات ایدوب بو تر به ایچره دفن ایدلمشدر . انجق (قیاسطان) ملک احمد پاشانک تحت نکا خندہ اولوب معمره قالمشدر . سلطان مراد خانک کندیلرینہ مخصوص تر به لری اولمدیغندن پدر لری جنبنده مدفون بولندوقلری جہتله بورادہ ذکر ایلدی .

زیارتکاه سلطان مصطفی بن سلطان محمد اخ سلطان احمد

(فاتح اکری) محمد خانک اسن اولادی ایدی . دنیاہ طمع ایتدیکندن معمر اولوب باباسی زمانندہ پادشاہ ایدی . واحمد خان و عثمان خان و مراد خان عصر ندہ ینہ او حکمدہ ایدی . وفات ایتدیکندہ جملہ پادشاہلرک مرقدلری ملوک سلف و سلاطین و شہزادگان ایله ملو اولدیغندن مصطفی خانہ یر بولندیغندن نعشی اونیدی سابع میدان مصلادہ مکث ایتدیرلدی . آخر بو حقیرک پدری القاسیلہ ایاصوفیہ کبیرک حرمنده بولنان وزمان قدیمده بر باغخانہ قبہسی اولان کارکیر بنا ایچره دفن ایتدیلر . قبہ ایچندہ تراب اولمدیغندن اوزرینہ خاص بیچہ دن طوپراق کتیرہ رک اورتدیلر . اما غریبہ دندرکہ بو قبہ پک قدیم اولوب ایاصوفیہ نک ابتدای بناسندن بری قالمش و حضرت رسالتدن مقدم بنا اولنشدرکہ بوقبہ نی تر به ایتدکہ مباشرت ایتدکاری زمان ابتدای بناسندن او آنہ قدر بیک سنہ کچمشدی . استاد دنیا کوهکنلر بو قبہده کولونکلرله بر پنجره یری آچارکن ایکی طوغله آره سنده دمیردن بر توتون لولہسی بولدیلر . جملہ خاتمک منظوری اولدی . حالا ایچندہ دخان رایجہسی

- .. (شہزادہ سلطان سایم خان) جلوس محمدخاندن صکرہ مرحوم اولمشدر .
 .. (شہزادہ جہانگیر) بودخی پدري حياتده ايكن وداع فاني ايلدي .
 .. تاريخ وفاتي : « فردوس ايدہ مقام جہانگیری اول جليل » سنہ ۹۶۰ . سايمان
 خان اوغلودر .
 .. (شہزادہ سلطان احمد خان) مغنيسادہ تولد ايامشدر . کندويه تخت آل
 عثمان ميسر اولدقدہ درت ياشندہ ايديلر .
 .. (شہزادہ مصطفي خان) ايكي کرہ پاشاہ اولمشدر .

زیارتگاه سلطان احمد خان ابن محمد خان طاب تراها

مولد لری مغنيساده واقع اولوب جلوسلری استانبولده ۱۰۱۲ سنہ سی
 رجبك اون سکنزنجی کونی ایدی . ايام سلطتی جلالی وجمالی جنك وجدالی ،
 استرغون قلعه سنك حرب و قتالی ایله کذر ایلدیکندن برآن راحت قالمديلر .
 فتح و فتوحاتلر ایدوب نیجه بيك خیرات و حسنات ایتدکلی بالاده تحریر
 اولندی . آخربونلرده قبضه اجلدن کریبان عمرین خلاص ایدہ میوب ناخن
 اجل کریبان چاك ایدوب یرین خاک ایلدی . کندی بنالری اولان جامعی
 قربنده آت میداننه ناظر تربه خلد برینه دفن ایتدیلر . قبر شریفك عتبه
 علیاسی اوزره تحریر اولنش اولان موتنك تاریخی :
 تربه علیاسنك اتمانہ تاریخدر تربه سلطان احمد علیین اوله

بوتربه منوره جمله مرقدلردن مزین و مجوهر ذی قیمت تاج و مجوهر سور
 غوج و کمر و ذی قیمت قنادیلار ایله طونامشدر .
 زیارتگاه شہزادگان سلطان احمد خان طاب تراها — اولا ۱۰۳ نارینخندہ
 شہید وسعید (سلطان عثمان خان ابن احمد خان) پدر بزرگوارلری
 جنبدہ مدفوندر . احمد خانک اسن اولادیدر . پدرلرینک وفاتندہ بونلر صغیر
 و عملیری مصطفي خان کبیر اولدیغندن مصطفي خان خلیفه اولدی . صکرہ

اوچیوز یکرمی آلتیدردیه ثقه دن استماع اولمشدر. برکیجه الی بشیک سالانوب دایه لرك خدمت ایتدکاری محققدر. دختر پاکیزه اخترلرندن ابراهیم پاشا مایشه سلطانی، خلیل پاشا سلطانی فاطمه سلطاننن بشقه یکرمی الی نفر قلمش ایدی. حالامراد خانک تر به سنده صغیر وکییر مالامال اولوب مستغرق انوار اولمشدر در رحمة الله علیهم اجمعین.

زیارت سلطان محمد خان ثالث ابن سلطان مراد ثالث طاب تراهما

ولادت باسعادتلری مغنیا شهرنده ۹۷۴ تاریخنده واقع اولمشدر. سنه ۱۰۰۳ تاریخنده ماه جمادی الاولینک اون التنجی جمعه کونی جلوس ایدوب مستقل پادشاه اولمشدر. فتوحاتی، وزرا وکلا، علما، صالحا، مشایخلری بالاده یازلمشدر. تاریخ جلوسی: «جلوس ایتدی بوکون سلطان محمد عدل و دادایله». آخر غزاسی غزای (اکری) درکه هبوط آمدن بری یدی غزایک بری دخی اول غزادر. بو محاربه اولقدر شدتلی واقع اولمشدر که یدی کره یوز بیک کفار دندان تیغ آل عثمانیاندن کچمشدر.

قبر پرانورلری آیاصوفیه حرمنک دیوان یولی گوشه سنده سراپا بیاض مرمر خام ایله منبی برقبه عالی ایچنده مدفوندر. قبر شریفی غایت مزیندر. مدت سلطنتی ۹ و مدت عمری ۳۸ سنه در تاریخ وفاتی:

عزم فردوس ایتدیکنه عزیمت تاریخدر او قویک سلطان محمد روحیچون فاتحه

دیگر تاریخ زیبا:

کوروب حکمی بناسی ایچون تاریخن دیدی فردوس اولدی صرقدی سلطان محمدک اشبو تاریخلر تربه پر انوارینک شاه راهه ناظر روزنلری اوزره قره حصاری طرزی خط مذهب ایله تحریر اولمشدر. حالاً تربه سی زیارتگاه انامدر. ذکر شهزادگان سلطان محمد مغفور — اولا سلطان محمود خان الشهبیددر غایت غیور برپادشاهزاده ایدی. شهادته یتدیلر.

و کریمه سلطانر مدفوندرکه تعدادی مشکلدرد . هپکمر زرین ، تاجلی ،
اونتاغلی شهزاده لردرد .

زیارت سلطان مراد ثالث بن سلیم خان ثانی المغفور طاب ثراها

اولا ولادتلی تاریخی (کل ثابت) لفظیدرد . ودیکر تاریخ (کل بشاره خیر
النسب) اولوب ۹۵۳ سنه سی جمادی الاول سنک بشنجی کونده طوغمشلردرد .
جلوس سعادت مانوسلری ۹۸۲ رمضان شریفنک سکنزنجی کونی یوم اربعده
واقع اولمشدر . پدرلری سلیم خان برادری شهزاده بایزیدخان ایله قونیه صحرا-
سنده جنک ایدرکن بومرادی اونا یکی سنه یه بالغ اولوب قونیه قلعه سنک
برج وباروسی اوزره باباسیله عمیسنک جنک جانکاهن تماشایدرمش . سایم
خان قونداشی بایزیدی منهنز ایتدکده مال غنایمله بومرادی خانی — غایت جسور
یرشهزاده اولدیغندن — دده سی سلیمان خان کوندرمش . نیجه زمان جدی سلیمان
خانک جمانی مشاهده ایلمش . صکره سلیمان خان کندوسنه مغنیا سنجاغنی
احسان ایتدی . بعده باباسی سلیم خان یرینه خلیفه روی زمین اولوب نیجه یوز
فتوحاتی واردرد . نته کیم بالاده مرور ایتدی . بالذات کندیلری برسفره
کیتمدیلر . اما اطراف اربعه یه سردار معظملر کوندروب فتوحاته اقدام
ایدردی . آخر ۱۰۰۳ تاریخنده ترک سلطنت فانی ایدوب دارباقیده قرار ایلدی .
قبر شریفی ایاصوفیه کبیر حرمنده باشقه برقه عالیده اولاد ذوی الاحتراملریله
برابر مدفوندرلر . ابتدا اسلامبولدن طشره چیقیمیوب مرحوم اولان
بوپادشاهدر . اخلاق حمیده وخیرات جمیله سی مشهور برپادشاهدر . مدت
سلطنتلری ۲۱ ومدت عمر شریفلری ۵۰ سنه در فوتنه تاریخ : « شاه جهان
اولدی بیگ اوچده فوت » .

اولاد امجادلری — غایت جماعکار صاحب ذوق وشوق برخنکار اولدینی
جهتله وجوده کلن ذکور وانات اولادی حددن افزوندر . اما جمله سی

و بحراً قوشادوب فتح ایلدیک کی بریجہ قاعہ لر دخی فتح ایلمشدر کہ بالادہ مسطوردر . مدت سلطنت لری از اولدیغدن وزرا ، وکلا ، مشایخ ، شاعران جمہ پدري زمانندہ بولنانلردر . تکرارہ احتیاج یوقدر . جم جناب ، جم مشرب برحلیم و سلیم پادشاہ کریم ایدی . بودہ دہدہ سی سلیم خان کبی سلیم ایدی . نہایت طریق باقیہ عزیمت ایتمکہ بذل ہمت ایدوب طوغ و علمنی ادرنہ جاننہ کوندروب اورادہ آتماسی میسر اولان جامع شریفنک ابتدا جمعہ سنی قیلغہ روانہ اولدی . چورلی نام محلہ واردقدہ کندیلرینہ بروجع عارض اولوب معالجہ سندن اطبا عاجز قالدیلر . آخر الامر ۹۸۳ تاریخندہ شعبانک اون سکزنجی جمعہ کونی دار بقایہ ارتحال ایلدی . نعش شریفنی استانبولدہ آیاصوفیہ کبیر حرمندہ تربہ منورہ سندنہ دفن ایتدیلر . مدت سلطنت ۹ سنہ در . فوتنہ تاریخ :

ہاتف قدسی دیدی تاریخی تربہ سلطان سلیم پاک دین

تربہ پر انوارینک عتبہ علیاسی اوزرہ طرز قرہ حصاری ایلہ کاشی چین اوزرہ بوآیت کریمہ مسطوردر ﴿الامن اتی اللہ بقلب سلیم﴾ کویا بوآیت آنلرک شانندہ نازل اولمشدی . تاریخندہ ابتدا استانبولدہ وفات ایدن پادشاہ بوسلیم ثانی در دیہ یازلمش ایسہدہ غلطدر . چونکہ پدیریمز سلیم ثانی ایلہ ادرنہ یہ برابر کیتمکہ مأمور اولوب جنازہ سندنہ حاضر بولندقلرینی نقل ایدرلردی . ایکی سلیم دخی چورلیدہ مرحوم اولدی . ایکسنک دہ مدت خلافت لری آز اولوب سکزن ایلہ طقوز آره سندنہ در . دیمک اولیورکہ سلیم ثانی عالیہ رحمۃ الباری حضر تلرینک وفاتی چورلیدہ واقع اولدیغی محقق و مثبتدر .

زیارتکاہ شہزادکان مرحوم سلطان سلیم خان ثانی — (شہزادہ مراد خان) کہ والد ماجد لری یرینہ خیر الخائف اولوب تحت عثمانیدہ مستقل پادشاہ اولمشدر . پدیر لری جنبدہ مدفون شہزادہ لری شونلردر : (سلطان مصطفی) مرادخانک کوچوکیدر . (عثمان خان) ، (سلیمان خان) ، (علی خان) . ودیکر ایکی شہزادہ دہا وارسہدہ اسملری معلومنز دکلددر . تربہ دارلردن سؤال ایتدہ مسہدہ آنلردہ بیلمیورلر . تربہ ایچندہ اول قدر شہزادہ

۴۸ سنہ در . جملہ خیرات و حسناتلری و فتح و فتوحاتلری وزرا . وکلا ، علما و مشایخلری جملہ بالادہ مسطوردر . اما قبر شریفی قربندہ کی قبہ لردہ شہزادہ لری مدفوندر . رحمة الله علیہم اجمعین .

زیارتکاه شہزادہ سلطان محمد ابن سلیمان خان — بونلر سلیمان خانک شہزادہ مصطفی خانندن بہتر شاہ زادہ سی ایدی . غایت ذکی طبع و تیز فہم عاقل و دانا ، مدبر جوان ایدی . حتی سلیمان خان اختیار اولوب تقریس مرضنہ مبتلا اولمغله حال حیاتلرنندہ کندیسنی ولی عہد ایتلری مقرر ایکن (العبد یدبر والله یقدر) رھزن اجل مغنیسا شہرنندہ شہزادہ نک یوانی کسوب پیمانہ عمرینی شکست ایلدی . نعشنی استانبولہ کتیردوب شہزادہ جامعی محرابی اوکندہ دفن ایلدیلر . سلیمان خان غایت سودیکندن ہر زیارتنہ کیتدیکنندہ ہر کیسہ ممسک فلوری تصدق ایدردی . تاریخ وفاتی کفتہ سلیمان خان محبی :

« مرقد سلطان محمد باد فردوس ابد » سنہ ۹۵۰

دیگر تاریخینہ سلیمان خانک :

« شہزادہ لرکزیدہ سی سلطان محمد » سنہ ۹۵۰

زیارتکاه شہزادہ سلطان جہانگیر — مرحوم دائماً پدری پادشاہ عالم ایلہ اینر بینر صید و شکار و غزا ایدرلردی . نخبجوان سفرینہ متوجہ اولدقدہ حلب مشناسندہ وفات ایدوب وجود جہانگیری جہان ادیم ارضدن استانبولہ کتیریلوب شہزادہ جامعندہ قصر ارضہ دفن اولندی . جہانگیر ایکن زمین کیر اولدی . فوتنہ تاریخ : « فردوس ایدہ مقام جہانگیری اول جلیل » سنہ ۹۶۰

زیارتکاه سلطان سلیم ثانی عالیہ رحمة الباری و آثار عمارتی ومدت عمری ومدت سلطنتلری — ۹۲۹ تاریخندہ تولد ایلدی مغنیسا حاکی ایکن پدری سلیمان خانک سکتواردہ مرحوم اولسی خبرینی ایشیدینجہ الغار ایلہ سکتوار آلتندہ عسکر اسلامہ یتیشوب پدرینک یرینہ پادشاہ اولدی . جلوسنہ نارنجیدر :

« شہ سلیم اولدی امیر المؤمنین » سنہ ۹۷۴ . آندن استانبولہ کلیرکن ادرنہ تختنہ اوغرایوب آندہ برجامع بناسنہ مباشرت ایلدی . صکرہ استانبولہ کلوب اطراف ممالک محروسہ یہ سردار معظملر کونرددی . قبریس جزیرہ سنی برآ

لاہلر چیقدی قزل تاجیله شاہیلر کبی
 رافضی در لاله تاجن باده و بریارب یو
 ای نہالی چاریراری سو محمد عشقنه

چاللی سوسن تیغنی سنی سیاہیلر کبی
 یاسمنلر حقہ یوز طومتش الہیلر کبی
 بایزیدی مشرب اول اولہ تباہیلر کبی

سلطان سلیمان خانک مرقد پر انواری وموتی تاریخی

مولد شریفاری ۹۰۰ تاریخندہ و ضربزوندہ واقع اولمشدر . سلیم خانک بوندن غیرى اولادی اولمامشدر . رأس ماہدہ یعنی کامل ۹۰۰ سنہسى اولندہ دنیاہ کلدیکندن) ان الله یبعث لہذہ الامۃ برأس کل مایۃ من یجدد لہا دینہا) حدیث شریفنہ مظهر دوشمش و قرق سکز سنہ پادشاہلق ایدرک اقالیم سبہدن ممالک وسیعہلر فتح ایلمشدر . اون سکز پادشاہی خراجگذار ایتمشدر . ابتدا غزاسی طونہ بلغرادی ایکنجی غزاسی ردوس قتیحدر . ضوک غزاسی اولان سکتوار فتحندہ ۹۷۴ تاریخندہ صفراخترک یکرمی ایکنجی کیجہسى ساعت طقوز راددرندہ روح پرفتوحلری) ارجی الی ربک راضیۃ مرضیہ) امر جلیلنہ تبغیت ایتمشدر . صوقولنی نعشنی کینلی بریردہ مزخرفات بطنیہدن پاک ایدوب آلات درونیۃ سلیمانی سکتواردہ ترہہ قلعه نام بر مرتفع محلہ التون لکن ایخندہ دفن ایدیلوب آندہ ترہہ دار وقلعه وتکیہ انشایتدیلر . صکرہ سلیمان خانک نعشنی مسک عنبر و ملح اجاج ایلمہ اعلا صالامورہ مومیا ایدوب پنہان ایتدیلر . کسہ نک موت پادشاہیدن آکاهی اولیوب او وزیر دلیرک تدبیریلہ سکتوار قلعهسى فتح ایدلدى . اوجہتہلہ سکتواری سلیمان خانک اولوسى آلمشدر دیرلر . سلیم ثانی سکتوار آلتہ کلوب سلیمان خانک وفاتی اعلان ایدیلہرک جملہ عسکر کندیسنہ بیعت ایلدى . صکرہ نعش سلیمانی صاروب صارمالیوب استانبولہ نقل ایلمہ جامعی محرانک اوکندہ بہشت علیین مثال باغ و بوستان وکلستان ایجرہ اولان قہ عالیسنده دفن اولمشدر . سر سعادتندہ کی سلیمانی دستاری اوزرہ یدی سکز اوتاغہ مجوہر وغازیانہ طورنا تلاریلہ تزین اولنمش برقبر منوردر . مدت سلطنتی

دیواندر : (حیجی) عجمدر . (حضوری) کلیبولی لیدر . (حلیمی چابی) سلیم خان ایله شهزاده لکی عالمنده برلکده بولنورمش . صکره لری چیلدر ومصر قتلرندده بیله بولنمشدر . کندیسلی قسطنمونیلی ایسه ده نازکانه اشعارلری واردر . شامده مدفوندر . (حلیمی) عجمدن کلوب شامده لغت حلیمی بی تألیف ایتمش واوراده وفات ایتمشدر .

(روانی) ادرنه ده طوغمشدر اسمی شجاعندر قرق چشمه قربنده مسجیدی خطیره سنده شاهراهه ناظر برروزن داخندنه مدفوندر . تاریخ وفاتی : ایشیدوب روح قدسی دیدی تاریخ جناندن یکا عزم ایتمدی روانی

(سجودی) روم ایلنده قالقان دلن قصبه سندن وپیری پاشا خداملرندندر . (سروری) شرق آدمیدر فقط مولد وبلده سی معلوم دکدر . (سعی) پرزنه لی در . (سوزی) بوده پرزنه لیدر مجاهد فی سبیل الله اولوب میخال اوغلو علی بک ایله همعنان بهادران شعرانددر . دیوان صاحبی دکل ایسه ده پنج بیت ومفرداتده حقا که لانظیردر . (سهی بک) عبدالله اوغلو ونجاتی بک دامادیدر خیلی تألیفاتی واردر شعری :

داغلمر حلقه زره لر کو پریدر تنه بیلدیر یرم بن حدینی دشمنه

طقوز یوز اللی برده وفات ایتمدی . (شمسی) بورس لیدر . (صبائی) ادرنه لیدر . علم عروضده ید طولاسی واردر . (ضیعی بک) اسکندر پاشا زاده ، اصل اسمی مصطفی بک در . طرابلس شام والیسی ایدی . خوش آینه اشعاری واردر . (طالی) قسطنمونیلی در نجاتی مانند بر شاعر در .

(فقیری) روم ایلندندر . اشعاری مطبوعدر اصل شهرتی بداهه شعر سویلمکله در . (نثری) کر میانلیدر . فقط بورسده نشوونما بولمشدر . آل عثمانه بر تاریخ تألیف ایدوب غایه الغایه آب تاب ویرمشدر . اشعاری کوزلدر . (نهالی) بورس لیدر نظمی : « حمامه کیردی نازیله برسیم تن کوزل . شوشویله دیسه جک یری یوق جمه کوزل » . (نهالی) ارناووداق اسکندریه سندن (اشقودره) دندر نظمی :

عربی جوارنده مدفوندر (مولانا محمد شاه بن علی بن یوسف) آل
 قاریدر . سلطان محمد عصرنده دنیاہ کلشدر . بروسده زینلر جوارنده
 مدفوندر . (مولانا محمد بن علی بن یوسف بالی) بده آل فناریدندر .
 ایوب انصاری جوارنده مدفوندر . (مولانا محی الدین بن علاء الدین جمالی) ،
 (مولانا شاه محمد بن محمد) حاجی حسین زاده چلبی دیمکله معروفدر .
 غواص بحر معانی وصاحب ورع ایدی . (مولانا حسام الدین بن عبدالرحمن) ،
 (مولانا مصلح الدین بن خلیل) شقائق نعمانیہ مؤلفی طاشکبری مرحومک
 پدردر . (مولانا قوام الدین قاسم بن خلیل) مولانا حسام الدینک برادریدر .
 (مولانا عبدالواسع بن حضر) ۹۴۵ ده وفات ایدهرک مکئ مکرمهده دفن
 اولمشدر . (مولانا عبدالعزیز بن سید یوسف) بوکا عابد چلبی دیرلر .
 (مولانا پیر احمد) آیدینلیدر . (مولانا محی الدین ابن خطیب القاسم)
 بحر علوم ایدی . (مولانا زین الدین بن محمد بن محمد شاه) منلا قاری
 اولادندندر . شامده قصر منجکده مدفوندر . (مولانا داود بن کمال) قوجه
 ایلی لیدر . (مولانا بدر الدین محمود) عالم وفاصل ایدی . (مولانا اوج
 باش) اصل اسمی نورالدین حمزدر . ادرنه قپوسی داخنده مسجد
 ومدرسه‌سی واردر . (مولانا محمد بن محمد بردچی) ادرنه قپوسنده مدفوندر .
 (مولانا سیدی بن محمود) مجلد زاده دیمکله مشهوردر . (مولانا محمد بن
 یعقوب) اجه زاده لردن بوحقیرک اجدادندندر . (مولانا محمد بن شیخ شادالو)
 ادرنده مدفوندر (مولانا پیر احمد بن نورالدین) لیبی زاده لردندر .

سایم خانک زمانی آز امتداد ایتدیکندن مشایخ ینه بایزید عصرنده کی
 مشایخ اولدیفندن تحریر اولنمدی .

سلیم خان دورنده کی شعرا — (آھی چلبی) نیکبولیلیدر که اصل اسمنه
 بکلی حسن دیرلر . جمال وکالده یوسف ثانی ایمش . رخسارنده برخال هاشمیسی
 اولغله کورن عشاق برآه جگر سوز چکرایمش . آھی تلخصنه سبب بودر .
 مخلصنک تأثیرندن اوله رق عمر نازینی آهواه ایله گذار ایتمشدر . قره فریهده
 مدفوندر بی حساب تألیفاتی وار اما (حسن دل) آھی نظیره قبول ایتمز بر

یادرمشدر. مصر دن عزل ایدیلوب شامه والی اولدی . مصرده (خائن احمد پاشا) یه ویرلدیکندن اوده سلیمان خانك جلوسنده عصیان ایتدیکندن (خائن) لقبی آلمشدر . مقبول ابراهیم پاشا مهر ایله مصره واروب احمد پاشانی صلب ایتدرمك اوزره یوله چیتدینی عسکیره واصل اوانجه عسکر (احمد پاشا) نی حمادن عرباناً چیقاروب (رویل) ده صلب ایتمشدر . صوکره ابراهیم پاشا مصره کلوب هر طرفی معمور و آبادان ایله مشدر تاریخی : « آصف سلطان عادل مصری آباد ایدی » سنه ۹۳۱ . تاریخده باحرفی محذوفدر . (بیقلی محمد پاشا) کاخ قلعه سنی فتح ایلمه سی اوزرینه صدر اعظم اولدی . (همد پاشا) عجم سفرینه کیدرکن قتل ایدیلوب (ارزنجان) ده دفن ایدلدی . سلیم خان عصرنده کی دفتردار لر — دفتردار (عبدالوهاب افندی) عبدالکریم زاده در . (عبدالسلام) یهودی ایکن مسامان اولوب علم حسابده ید طولاسی اولدیغندن دفتردار اولدی . (قاضی زاده محمد بك) قریم خانی (منکلی کرای) خانك جاسیه نشانچی اولدی . (یوسف چلبی بن علی یکانی) یکانه عصر ایدی .

سلیم خان عصرنده اولان عالمر — (مولانا شمس الدین احمد بن سلیمان بن کمال پاشا) کمال پاشا زاده دنیلان بو یکانه دورانك اوصافی حقیله یازسه ق بر مجلد کتاب اولور . ساده یوز قرق جلد تألیقاتی ، عالمانه و متصوفانه اشعاری واردر . برشی نخاص ایتمه سی . کندینه محاص اولمشدر . مصر فتحنده قاضی عسکر روم اولدیغندن مولویته مصر کندیلرینه احسان اولمشدر و مصر والیسی (خیره بك وغزالی) ایله مصرک تحریرینه مأمور اولمشدر . اثنای تحریرده مصرده کوکده اوچان ، یرده کزن ، دکزده یوزنلر هپ وقف الله اولدینی و پادشاهه بوولایتدن ذره قدر فائده اولدینی میدانچه چیقنجه کیفیت سلطان سلیمه عرض اولندی اوده « ضرری یوق بزه خادم الحرمین اولمق شرفی کفایت ایدر » بیورمشدر . کمال پاشا زاده مصر مولویتدن شیخ الاسلامغه ارتقا ایدی . ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر . (مولانا عبدالحلیم بن علی) قسطنونیلیدر . سلیم خانك امامی ایدی . شامده محی الدین

قزاقوں آخسرخہ بی آلمشدر . سکز سنہ خلافتی اٹناسندہ سکز یوز قلعہ فتح ایتش و آخر فاتح مصر اولمشدر . خلافتی چورلی اووہ سندہ باباسندن زور ایلہ آلمش وینہ چورلیدہ چورلو اولوب طقوز یوز یکرمی الٹی تاریخنندہ مرحوم اولمشدر . حقا کہ ایتدیکی غز الرده قلیجینی عرشہ آصمشدر . مدت سلطنت ۸ سنہ عمری ۵۱ . نعتی استانبولہ نقل ایدیله رک جامعی محرابنسک اوکنده کی حدیقہ جنان ایچندہ دفن ایدلمشدر تاریخ وفاتی ،

ہست تاریخ تمیز اورا نوراللہ قبرہ نوراً

دیگر تاریخ : « اهل ایمان روحی ایچون فاتحہ » . بوقبہ نک یانندہ کی برقبہ ایچندہ شہزادہ سلطان مراد ، سلطان محمود ، سلطان عبداللہ ابن سلیمان خان مدفوندرلر . فقط سلطان سلیمک قبر شریفندہ اولان مہابت ہیچ برپادشاہ تربہ سندہ یوقدر . سلیمی دستاریاہ کویا براژدر ہفت سر مثال کینکاہدہ آمادہ یاتار . بو آستانہ دہ حقیر اوچ سنہ جزء خان اولدم . جامعندہ دہ دورخان و نعت خان ایدم .

سلطان سلیم خانک عصرندہ کی وزرا — (طواشی سنان پاشا) مصر دہ عادلہ جنکنندہ طومانبای و کرتبای نام چرکس بہادرلری سنان پاشای سلیم خان ظن ایدرک شہید ایتدیلر . مصر دہ شیخ بگاقر قربندہ مدفوندر . (یونس پاشا) مصر دہ کیدرکن (غزہ) قربندہ قتل اولنوب مالیلہ آندہ بر قلعہ و بر جامع بنا ایدیله رک دروننہ دفن ایدلمشدر . حالا مصر یولندہ (خان یونس) دیرلر بر جای مناصدر . (حسام پاشا) بودہ مصر یولندہ اولدیرلمشدر . (احمد پاشا) دوقہ کین زادہ لرک جد اعلا سیدر . چلدیر غزاسندن عودت ایدرکن (اماسیہ) مشتاسندہ اولدیرلمشدر . (اسکندر پاشا) عزل ایدیله رک قتل اولندی . (زینل پاشا) (کنہ) ایالتی ویریلہ رک متقاعد اولمشدر . (محمد پاشا) خواجہ زادہ دیمکھ شہرت بولمشدی . (پیر محمد پاشا) قرہ مانلیدر . صدیق نسبدر . شعر دہ استادانہ کفتاری واردر . (رمزی) مخلصیہ مکلف بر دیوانی واردر . (مصطفی پاشا) ککبوزہ دہ کی جامعک بانیسیدر . جامعی ذی قیمت رخام کونا کون ایلہ مصر استادلرینہ

مجلد تألیفاتی وارد در . وفا قربنده مدفوندر . (سهی بك) نجاتی بلك دامادیدر . یاران ظرفانك گفت و كولری اوزره « سهی بلك نجاتینك قزینی آلمقندن مقصدی نجاتی نك اوراق پریشانی المقدر » سوزی حالا ضرب مشدر . سهی بلك اشعاری کویا نجاتی به نجات ویرمشدر . یاخود سرو سهی یابس ایکن اشعار نجاتی ایله نجات بولمشدر . (نجمی) جانیکلیدر . علم نجوم مدن دخی کامیاب داننده رموز اسطرلاب اولسی نازكانه اشعارینه آب وتاب ویرمشدر . (نیازی) اوچ نیازی وارد در . اما بونیازی نجاتی ایله هم عصر اولوب کلیولیلیدر کوزل اشعاری وارد در . (وصلی) آیدینی در . (وصفی) سیروزلیدر . (هاشمی) سادات عجمدندر عجمانه اشعاری غایت پاکیزه در . (هلالی) بورسه لیدر .

زیارتگاه سلطان سلیم خان اول ابن سلطان بایزیدخان

ولادت سعادتلی طربزونده ۸۷۵ تاریخنده واقع اولمشدر . سکنر سنه قدر پادشاهلق ایتمشدر . اما سکنر یوز خطبه سی تلاوت اولندی . آل عثمانده ایلك خادم الحرمین المحترمین بو اولمشدر . (جفر علی) ده شو : قال علی کرم الله وجهه (لابد من سلیم آل عثمان یملك الروم والعجم ثم یملك جزیره العرب) کلام درر بالری ایله اوصافی مذکوردر . جزیره العربدن مراد مصردر . مصره جزیره دینور . چونکه عرب طرفنده عریش و آق دکز ، شرق طرفنده سویش دکزی وارد در . بوایکی بحرك آره سی ایکی منزل چولدر . بوچولیده حضرت ابراهیم ملك طوطیس زماننده کسوب ایکی دکزی بربرینه قاریشدر . دیغندن مصر جزیره اولمشدر . پس (ثم یملك جزیره العرب) دیمك سایم جزیره مصره مالک اوله دیمکدر . حقیقه ده مالک اولمشدر . شهزاده لکینده طربزون حاکمی ایکن (کلخ ، ترجان ، بابورد ، جانخه) وسائر تمش پاره قلعہ یی فتح ایتس و ابتدای جلوسنده شاه اسماعیل ایله چیلدیر غزاسنی .

تألیفاتی و کوزل قصیده لری وار . برنعت شریف سویه مشدر که نظیره قبول ایتمز . (طریق) ویدینایدرد . جهان آزا برنوجوان ایکن جهانندن کیتمشدر . ویدینده قلعه جنبنده مدفوندر . (طریق) بولیایدرد . خیلی کونلر کپیرمش برسایح عالمدر . (عمری) عبدالکریم زاده در . ابا عن جد نظیر سز شعرا دندر لر . (عندیلی) شهزاده محمدخانک ندیمارندندر . بدل کی نغمه لریاه کندینه مخصوص برصوت حزین ایله اشعارینی تقسیم ایدرمش . استاد کامل برخواننده در . (عهدی) ادرنه لیدر . شعری :

قنده وارسم سایه سرو بندم واریکن کیمه قول اولسم سنک کی اقدام واریکن
(فردوسی) بروسه لیدر . اوچبوز التمش جلد (سایان نامه) آنک
تألیفاتندندر . (ابوالعالی) یه نظیر بر مؤلفدر . (فغانی) قره مانیدر .
(اسکندر نابه) منظومه سی آنکدر . بعده صلب ایدلمشدر . بوده مخلصنده کی
(غین) حرفتک تأثیریدر . چونکه سلفده ایکی (فغانی) دها کمش ، بری
صلب ایدلمش دیکریده ملحد ایش دییه بونک ده دریسنی یوزمشلردر .
(قادری) ادرنه لیدر . (قدی) سیروزلیدر . (کاتبی) بروسه لیدر .
(کیری) فلورینه لیدر اما فلوریلی دکلدرد . فروزینه طبعدر . (مستی) ادرنه لیدر .
چشم مست غزالی عاشق لری مست ایتدیکنندن مستی دیمشدر . مخلصنک تأثیرندن
کندیسی ده مست مدام اولمشدر . عیش ونوشه متعلق کوزل اشعاری واردرد .
(میری) اماسیه لیدر ، فارسی وترکی اشعاری چوقدر . شهزاده سلطان احمدک
ندیمارندندر . قصیده لرینک هر مصراعی برمطالع اولمغه شایان دینه جک درجه ده
کوزلدر . (مهری) اماسیه لی بر قیزدر کویا که بنت امری القیسدر . بکر
فکری ممتاز و کندیسی عشق باز وسرافرازدر . هنوز غنچه ناشکفته ایکن
باغ جانه روان اولمشدر . دیوان صاحبدر فقهه ، فرائضه وحیض ونفاسه
متعلق منظوم رساله لری واردرد . (نجاتی بک) اول عصرده سلطان شعرا
وفصحا بر میر بی نظیر ایدی . کندیسی ادرنه ده (سائی) نام شاعرک قره عین لی
فلک قاعده سی اوزره عبد مملوکی واوغالغنی ایدی . اسمی عیسی در . تیر کمان
وصفنده برینج یتتی واردرد که حقا که بلاغت تیرینی عرشه اصمشدر ۶۶ عدد

جم) بایزید خانك برادر كهتریدر. صاحب دیوان برعاشق شیدادر. عربیده معتبر تألیفاتی واردر. (شهزاده قورقود خان) بایزید خانك مخدومیدر. یوشهزاده شهزاده سلیمدن مهتر وشهزاده احمددن كهتردر.

(آفتابی) بروسه لیدر. (امیری) اسمی سید محموددر. عاشقانه نعت شریفی واردر. (نصیری) بلاد عجمده ضوغوب ملا جامی وملا کورانی توصیه لریله رومه کیشدر. فارسی اشعاری چوقدر. بوییت ده آنکدر:
عاشق لری آه اومسیحادم اولدیرر بوآدم اولدرکه مسیح ادم اولدرر

بوییت (ان مثل عیسی عندالله کمثل آدم) آیت جایله سنه تلمیحدر. (بهشتی) اسمی سناندر. (قرشدران) ده سلیمان اوغلیدر. خمسه نامنده تألیفاتی واردر. (ناجی) نشانی جعفر چاپی نك پدریدر. (مشانی) رومیدر. حسن وجالده یوسف ثانی ایمش. مطروش اولدقده یوسف لکی کیدوب ساده ثانی قالمشدر. (چاکری) امرای بایزید خاندندر. (جلیلی) بروسه لیدر. (حسن معید) خاک رومدن ترك دیارینه سیاحت ایله عجمه وارمشده رافضی نك یریمی سنیدر دیه بغیر حق مومی الیمی شهید ایشدر. عالمانه (ردالعجز علی الصدر) طرزنده اشعار پسندیده لری واردر. (خاکی) اسکوبلیدر. شعری او قدر کوزل دکلدر. (ذکائی) شهزاده علمشاهك دیوان کاتبی ایدی. (ذهنی) بایزید خان شهزاده سی محمد خانك (کفه) ده دیوان کاتبی ایدی (رازی) اسکوبلیدر. قوجه حسن زاده دیمکه مشهوردر. اشعاری بلیغانه در. (سیفی) سینوبلیدر. صوفیه شهرنده خیرات وحسناتی اولوب آنده مدفوندر. (شامی) امراندندر. وشاملیدر. اما شومی دکلدر. نهجانبه مأمور اولسه منصور ومظفر کلور. غزالیینه قصیده لری ومصنع تاریخ لری واردر. (شاهدی) ادرنه لیدر. سلطان(جم) ك دفتر داری ایمش. (شوقی) ادرنه ده برفرتوته جهانك عبد مملوکی ایمش. جمله اشعاری دهر دنی وپیره زن دنیادن شکایت اوزرینه در. (صفائی) سینوبلیدر. بایزید نامنه اهدا اولتمش بر دیوانی واردر. (لقائی) خوش آینده اشعاری واردر. (صنعی) قسطمونیلیدر. نجاتی بکك تلامیذندندر. فردوسینك اشعارینه نظیر اوله بیله جك درجه ده

جنده جي زاده احمد چاي ، لیدی چاي ، علی چاي بن زغنوس پاشا ، یکان زاده حسین چاي ، سراج الدوله قاسم چاي ، پیر محمد چاي ، قاسم چاي ، سنان چاي ، احمد چاي - هندن مراجعتله رومه کلدی - ، جعفر چاي ابن تاج بك - خطاط جهان آرادر - .

بایزید ولی عصرنده کی شیخ الاسلام وسائر علما - مولانا محمد بن ابراهیم حسن نیکساری - شیخ وفا جامی خطیره سنده مدفوندر - ، مولانا قاسم خطیب بن یعقوب - امامیه لیدر . و امامیه ده مدفوندر - ، مولانا علی الدین الپکانی . تاریخ وفاتی : « حد و قید مات مرحوما سعیداً » در - مولانا عبدالرحمن بن علی بن مؤید ، امامیه لیدر . موتنه تاریخ :

قل للذی یتنی تاریخ رحله نجل المؤید مرحوم ومبروم

سلطان بایزید ثانی عصرنده کی مشایخ کرام - (الشیخ فخرالدین اسکلیبی) شیخ یاوصی ده دیرلر . (علی قوشچی) نک دامادیدر . و ابوالسعود حضر تلرینک جدیدر . (اسکلیب) شهرنده مدفوندر . وفاتی سنه ۹۰۲ . (الشیخ سید ولایت) استانبولده مسجدی خطیره سنده مدفوندر ، تاریخ وفاتی سنه ۹۴۱ . (الشیخ ابن عراف) مدینه منوره بقیعه ده مدفوندر . باباسی مصر امرای چرا که سننددر . کندوسی ده بر میر محترم ایکن تارک دنیا اولوب یتیم یاشنده سید علی خدمته یتشمشدر . مدینه نک شدتلی صیجاقلرنده یکر می کونده بر صو ایچدیکی مشهور آفاقدر . (الشیخ سید احمد البخاری) شیخ الهی حضر تلریله (سماعه) شهرندن رومه کلوب شیخ وفا حضر تلریله هم صحبت اولشلردر . (امیر بخاری) نامیله شهرت بولوب وفاتنده سلطان محمد قربنده کی تکیه سی وجامی ساحه سنده مدفون و آسوده خالدر (الشیخ اوزون مصاح الدین) بروسه ده مدفوندر . (شیخ عابد چاي) استانبولده تکیه سنده مدفوندر . (شیخ لطف الله) اسکوبلیدر . ینه اسکوبده مدفوندر . (الشیخ بابا یوسف) طریق پیرامیدندر . ایوبده مدفوندر .

بایزید خان عصرنده کی شاعران بلاغت پروران - (شهرزاده سلطان

ایشته مرادك اوزره پاچه كلدی ایسترسك چیق تناول ایله « دیدکده آغزندن همان کلنجکه بکزر ایکی کوزی کور بر مخلوق چیقوب صحنك کنارینه کچرک کلب عقور کبی پاچه صوینی ایچمکه باشلادی. دفع جوعدن صکره بایزید ولینك خرقه سنه قوشه رق آغزندن ایچری کیرمک قصد ایدنجه الی ایله چارپوب زمینه دوشوردی. مخلوق یرده طورطوب یاتار ایکن « شونی اوروک » دیه چاغیردی. ماصدجی باشی کدیکنده اولان غلمان یتیشوب آباق آلتنده قتل ایلدیلر. او وقتک شیخ الاسلامی « انسان کامل بونفس ایله معززدر نفس وجود انسانینک بررکنیدر بونی تجهیز و تکفین ایله دفن ایتمک کرکدر » دیه فتوا یرمسی اوزرینه کفنیوب و جماعت کثیره ایله نمازینی قیلوب قبه بایزید قربنده کوچک برقبرده دفن ایلدیلر. بونک ایچون عوام آره سنده « سلطان بایزید ایکی کره اولدی و ایکی کره نمازی قیلندی » دیرلر افلاق و بغداد (منکلی کرای) ایله اتفاق ایدرک کلی، آق کرمان، اسماعیل، ابرائیل، (اسحاقجه - اسحاقی) قلاص، تومار او قلعه لرینی ضبط ایدوب طونه نك بری طرفنده کی سلستره، روسجق، نیکبولی، ویدین، فتح الاسلام طرفلرینی خراجه کسدی. اناطولیده ایسه قزل باش عجم کاخ، قویلی حصار، نیکسار، آره چقوری - سیواس. طوقات طرفلرینی استیلا ایدرک عجم چاقونجیسی ازمیده شهرینه کلوب کیری طوقاده کیدرلردی. حایم، خلوق، سلیم بر پادشاه صاحب حال ایدی. او چیوز قرق قدر قلعه فتح ایتدیرمش و درتیوز خطبه سی تلاوت اولنشدر. سلطان بایزید عصرنده کی وزیر اعظم لر - محمد پاشا، اسحق پاشا، قاسم پاشا، داود پاشا، محمد پاشا بن خضر بک، احمد پاشای فناری، ابراهیم پاشا بن علی پاشا بن خلیل پاشا - آبا واجدادی عثمانجقدنبری وزیر بن وزیردر -، خادم علی پاشا، اسکندر پاشا، احمد پاشا بن هر سک، خادم یعقوب پاشا، داود پاشای نانی، قوجه مصطفی پاشا زنجیرلی سرویده کی جامع کیر بونکدر -، یحیی پاشا - اسکوب شهرنده بر عظیم جامعی واردر -، قره کوز پاشا، حسن پاشا، سنان پاشا، یونس پاشا.

بایزید خان زماننده کی نشانجیلر - مولانا محی الدین، احمد چابی،

(شیخ عبدالرحیم) آق شمس الدینک خلیفه سیدر . علم تصوفده تألیف
 یوردقلری (وحدتنامه) غایت نفیس و معتبر در . (الشیخ ابراهیم تنوری
 ابن صراف حسین) بوده آق شمس الدین خلفا سندندر . سیواسده وجوده
 کلش بعده آق شمس الدین خدمتده قالمشدر . (کسکین) قصبه سنده مدفون
 (شیخ حمزه سامی) ، (قره حصار صاحب) ده مدفون (عبدالرحیم مصری)
 (اسکلیب) قصبه سنده یاتان (مصلح الدین عطار) بو اوچی خلوته کیروب
 صاحب سجاده ذاتلردر . اما ابراهیم تنوری حضرتلری استعداد کلی صاحبی
 اولمغله خلوته کیرمه دن آق شمس الدین حضرتلردن اذن آلوب صدر خلیفه یی
 احراز ایلمشدر . (شیخ حبیب قره مانلی) نیکده قربنده واورته کویده ماه
 حقیقت آسا طلوع ایدوب کنگری قربنده (قره جهرلر) نام قریه ده مدفوندر .
 (الشیخ حاجی حمزه) حبیب قره مانینک خلیفه سیدر . اما سیه ده محمد پاشا
 عمارتنده مدفوندر . افلاطون زاده کفته سندن : « ان فی الجنات مأوی روحه »
 مصراعی فوتنه تاریخ دو شمشدر . رحمه الله علیهم اجمعین .

زیارتگاه سلطان بایزید ولی بن ابوالفتح محمد خان

طربزونده طوغمشدر . وفاتلری طقوز یوز اون سکز تاریخنده ادرنه
 قربنده حوسه (حوصه) قصبه سنده واقع اولمشدر . نعش شریفلری استانبوله
 نقل ایدیله رک جامعک محرابی اوکنده کی روضه رضوان ایجره دفن ایدلمشدر
 زیارتگاه خواص و عوامدر . اورخان غازی و سلطان مصطفی کبی حال صاحبی
 پادشاهدر . مرقدینی برخسته زیارت ایتسه شفا بولور برچوق مناقبی وارددر .
 از جمله شو منقبتی غایت غریبدر : زمان سلطنتلرنده وفاتندن یدی سنه اوله
 قدر ذی روح آتی تناول ایتماشلردی . برکون کوکلی پاچه ایستدی نفسی
 زیاده جه ابرام و الحاح ایتدی کنندی ایسه جهاد اکبر ایدوب پاچه یمدی .
 نهایت برحمن سرکه لی و صارمساقلی پاچه کتیردوب نفسنه خطاباً « ای نفس

(الشیخ نصر اللہ ابن آق شمس الدین) تحصیل علوم ایچون دیار عجمہ کیدوب اورادہ مرحوم اولدی .

(الشیخ محمد نور الہدی ابن آق شمس الدین) بوذات مجذوبین الہیہ دندر حتی عزیز شمس حضرتلری سائر اولادینہ « نور الہدایک جلالندن صا - قینیکز ! » دیرلر ایمش . نور الہدی حضرتلری جامعہ واردقدہ جماعتی کوروب « بواہل جنتدر وشو اہل جہنمدر » دیہ بطریق الکشف تعیین ماہیت ایدرلر مش . نہایت پدرلری کندیسینہ بازار طعامی بییدرہ رک مکاشفہ دن منع ایتمشدر . نیجہ کراماتی ظاہر وباہر اولمش ار اوغلی اردر . سلطان محمد خان کندیسینہ (اولک) نام قریہ بی تملیک ایتمشدر کہ حالا آندہ مدفوندر .

(الشیخ محمد صمد الدین ابن آق شمس الدین) بوذات رحم مادرده

ایکن پدرلری والددرلرینک قارتی اوقشایوب « برہ بنم ، شاعر ، ماہر ، عالم ، فاضل ، کامل اولہ جق اوغلم ! » دیر ایمش بحکمت خدا رحم مادر دن سنہ ۸۵۳ تارینخندہ زینت آرای عالم وجود اولوب سکز یاشندہ دیوان صاحب اولدی . (ایلا و مجنون) و (مولود منظوم) دخی آنکدر (یوسف ، زلیخا) سی مقدور بشر دکلدرد . ایاصوفیہ کیرک قبہسی اورتہ سندہ کی التون طوب آلتندہ تألیف ایتمشدر کہ کویا معجزہ کورد . عشق الہی ایہ آلودہ اولان کیمسہ لرک کلمات درر بارلری طبیعی بویہ صادر اولور . یوز تیش یارہ تألیفات مجلدہ صاحبی ممدوح عالم برذاتدر .

(الشیخ محمد زین الدین) شیخ محمد حمد الدینک جکر گوشہ لری و آق شمس الدینک طور ونیدر . فضلائی عالم آرادن اولوب جمیع عرب و عجم عالم لری آکا جواب ویرمکدن اظہار عجز ایدرلردی . کویا امام اعظم ثانی و نحریر بی مدانی بر در کرانمایہ ایدی کہ جمیع علومده ید طولاسنی اظہار ایدردی . خصوصاً علم خطدہ مہارت کاملہ صاحبی و یاقوت مستعصمی وار بر خطاط ایدی . ابوالفتح جامعندہ کی خطلر بوذاتک اثر خامہ لریدر .

(شیخ عبدالقادر بن سعد اللہ ابن آق شمس الدین) بودہ عزیز مشارالہ حضرتلرینک حفیددر . خالقدن منزوی برکنج فنا اختیار ایتمش طالب علم وصاحب حلم برذات ایدی . قدس اللہ سرہ .

محمدافندی) محمدیه نام کتاب مستطابی تألیف ایتشدر عالم و اهل تصوفدن بیوک برذاتدر. (احمد بیجان) یازبجی زاده محمدافندینک برادریدر انوارالعاشقین نام کتابک صاحبی برعاشق صادق حال صاحبی ارلر و پیرلر ایمش. (الشیخ کاتب صلاح الدین) انقره لیدر. علم نجومده کویا قشیاغورث موحد ایدی. ماهمه و تعبیر نامه کبی تألیفاتی واردر. رحمة الله علیهم اجمعین.

ابوالفتحک زمان سعادتلرنده اولان مشایخ — اولا (الشیخ قطب الاقطاب حضرت آق شمس الدین) اسم شریفلری محمد بن حمزه در. مولدلی شامده واقع اولمشدر. ابابکر الصدیق (ع) نسلنددر. (شیخ شهاب الدین سهروردی) حاجی بیرام ولی ایله هم مجلس اولوب استانبولک فتحی کوتی تعیین بیورمشدردر. بعدالفتح اناطولیده تره‌لی کولکک نام قصبده ارتحال داربقا ایلیوب اوراده اولاد ذی‌الکراملریله مدفوندر. مدت عمرلری ۶۶ سنه در. قرق کره زیارتی میسر اولمشدر. زماننده قطبیده قدم باصوب نیجه یوز مجلد تألیف و تصنیفاتی واردر. علم طبده لقمان نانددر. رحمة الله تعالی (شیخ سعدالله ابن آق شمس الدین) حضرت شیخک جمله اولادینک اکبری اولوب پدر عالیقدرلرینک دارقسانی ترکندن صکره سجاده نشین اولوب مرشد کامل اولدی. سنه ۸۹۷ تاریخنده وفات ایدوب پدرلری جنبنده مدفوندر.

(الشیخ فضل الله ابن آق شمس الدین) علم لندده غواص ایدی. بیکلرجه خلقی ارشاد ایدوب پدرلری یرینه سجاده نشین اولدی سنه ۹۰۶ تاریخنده وفات ایدوب پدرلری جنبنده دفن ایدلمشدر.

(شیخ نورالله ابن آق شمس الدین) بوده او عرق طاهرنددر. بروسده تحصیل علم و معرفتله مشغول ایکن بحکمت خدا قلمتراش قارننه باتوب دفتر موجوداتدن اسم شریفلرینی حک ایتشدر. بروسده مدفوندر.

(الشیخ امرالله ابن آق شمس الدین) پدری طریقه کیمیوب متولی اولدی صکره لری نقریس علتته مبتلا اولوب اولمشدر. پدری جنبنده مدفوندر. برچوق معتبر مؤلفاتی واردر.

(شاعر ترابی) قسطمونیلیدر. فقر فاقه اصحابندن اولوب مجذوب الهی
 یرکیمسه ایدی. لکن الهام ربانی ایله درمکنون کبی سوزلر سویلردی.
 (جایی رومی) قسطمونیلیدر. (جمالی) قرمانلیدر، (ملاحمدی)
 قسطمونیلی در وملا لطیفی نک جدیددر. (حیدر) سیوری حصارلیدر.
 جمشاهک دفترداری وانیس غمکساریدر. (حریری) بورسه لیدر.
 (خفی) ادرنه لیدر، (خلیلی) دیار بکرلیدر رومه کلدیکی وقت بر محبوب
 جهان آرا ایش. (داعی) قسطمونیلی در. دیگر (داعی) بورسه لیدر.
 (رسمی) بورسه لی وشاعر احمد پاشانک ندیملرندندر. (زینب خاتون)
 قسطمونیلیدر. دیوان صاحبی عقیقه الحال بر صالحه خاتون ایش. (سعدی
 پاشا) سیوری حصارلیدر. جمشاه سعیدیسی دیمکه مشهوردر. (شهری
 چایی) قسطمونیلیدر. جندره جی زاده نک جدیدر. (شهدی) بعضیلر
 شهیدی دیهده یازمشلر. (صافی) اصل اسمی جزری قاسم پاشادر. (صنعی)
 بورسه لیدر. (عدنی پاشا) فاتحک مقبول محمود پاشاسیدر. (عشقی وعلوی)
 بورسه لیدرلر. (کلشنی) صار خانیدر مصرده مدفوندر. اما ابراهیم کلشنی
 حضرتلری دکدر. (کمال دزد) برغمه لیدر. (لائی) توقاتلی ایکن عجمده
 چوق سیاحت ایدوب اشعار بلیغه صاحبی اولمشدر. (ملیحی) توقادلیدر.
 شاعر احمد پاشا ندیملرندندر. برچوق تألیقاتی وارددر. (مهدی) بورسویدر.
 حاضر جواب و شیرین خطاب برشاعر ماهردر. (نشانی) جلال الدین رومی
 حضرتلری ذریتندندر که قرمانی محمد پاشادر. اوزون حسن شاهه ابوالفتح
 طرفدن نامه دررباری بونلر انشا ایتشدر. بالدهاه سویلنیلان شوییت آنکدر:
 فضل اهلی خیلی معتبر و کامران ایش رشوت یوغیمش انده زمان اول زمان ایش
 (نظامی) قونیه لیدر صلحا وفقهادن ولی الدین نام بر واعظک ولیدر.
 (نوری) قضات طائفه سندندر. (جمشاه ابن ابوالفتح محمد خان) عاشقانه
 اشعار بلیغسی وارددر. قرنداشی بایزیدولی ایله جنک ایدوب جم منهنزما مصر،
 مکه، مدینه، یمن، عدن، فرنکستان طرفلرینه فرار ایدوب فرنکستانده
 وفات ایتشدر. نعشی بورسه یه کلدیکی بالاده مسطوردر. (الشیخ یازیجی زاده

یوقاریده ذکر اولنان یوز اللی برحماک کوچک بازارده کی (محمد پاشا حمای) ندن بشقه هپسی چیفته در . ساده جه بوحم اوکاهیه قدر قادینه ، اولیه دن صکره ارککه آچیایر . بوکا کوره استانبولده کی بتون حاملر اوچوز ایکی اولور والسلام .

کرچه استانبول کبی برسواد معظمده بو قدر حمام آز کورینور ، فقط اکثر وزرا واعیان و کبار قوناقلرنده خصوصی حاملر واردرکه اگر بونلرده صایله جق اولورسه مجموعی اون درت بیک بشیوز اوتوزالتی (۱۴۵۳۶) حمام اولور .

استانبولده مدفون فاتح سلطان محمد ایله محمد رابع آره سنده کی سلاطین واکا برك مرقد پرانورلری واوزرنده کی تاریخلر وسائر مراقد مبارکه — برنجی مرقد ابوالفتح سلطان محمد غازینک مرقدیدرکه جامع شریفنک محرابی اوکنده برباغ ارمزار ایچنده برقبه عالیدر . کندیلی اسکدار طرفنده مالتبه نام محلده مرحوم اولمشردی نعبی استانبوله کتیریلوب بوراده دفن ایدلمشدر . تاریخ وفات ابوالفتح :

اولدی شه محمد ابن مراد بلکه باغ جنازه قیلدی سپر
ایشی خیر اولدینی ایچون خلقه اولدی تاریخ آکا « دعاء خیر »

مرحوم اسفندیار بک قیزندن وجوده کلمشدی . مدت سلطنت سنه ۳۱ ، مدت عمر ۵۱ ، ولادتلی ۸۳۴ . اون اوچ یاشنده ایکن سکنز یوزیدی تاریخنده جلوس ایتدی . ۵۸۵ سنه سنده محرمک اون التنجی خمیس کونی دفعه ثانیه ده ادرنه ده تخت نشین اولدیلر . سن شریفلری یکرمی بر ایدی تاریخ جلوس ثانی : (رحمة ربه) سنه ۸۵۵ . زیاده سیله محب علما وشعرا برپادشاه دریا دل ایدی .

ابوالفتح زماننده کی شعرا — شاعر (شا کر پاشا) بورسله لیدر . اسلوب قصیده ده پیر استادان متقدمیندر . تاریخ وفاتی : کفته مولانا افلاطون زاده :

قال روح القدس فی تاریخه ان فی الجنات مأوی روحه

دیگر حاملردنده بیو کدر. ساده جامکانی بشیک آدم آلیر. یوز اون قورنه لیدر نصفی بولنوب کچه جیلره تخصیص ایداشدر. بوندن براز کچوک حمام محمود پاشا حامیدر. بوندن کوچک تحت القلعه حمامی اندن سلطان یازید حمامی اندن قوجه پاشا حامیدر. لکن جمله دن روشن حیدر پاشا، سایمانیه، والده، کوچک حوضلی حاملریدر. ایصوفیه، صوفیلر، عباس اغا، طواشی محمد اغا، حاملرینک هر شیئی پاک و تمیز اولدیغندن اعیان و اشراف حاملری صاییلورلر. حمام پادشاهان آل عثمان — سلطان مراد رابع بو حقیری او قودوب حرم خاصه آلدیردیغندن بو پادشاهه مخصوص حاملری تماشایا ایتدم حقا که یکانه حاملردر. درت طرفنده غلمان خالصلرک مغسل لری واردر. اورطه یرنده کی حمام عبرتتا پادشاهه مخصوصدر. گوشه لرنده متعدد حوض و فسقیه لری و فواره لر واردر. شادروانلرک و قورنه لرک لوله و طاسلری التون و کموشنددر. بعض قورنه یه بر لوله دن هم صوغوق و هم صیجاق صو جریان ایدر. دوشه مه لری هپ قیمتدار طاشلردندر. دیوارلرنده مسک و عنبر قوقار. قبه لرنده اولان بللور و نجف لرک شعله سندن حمام مستغرق انوار اولور. دیوارلرندن بر قطعه عرق جریان ایتمز. آد مه حرارت ویرمزر. بعض خلوتلرنده التون و کموش مرصع اسکمله لر واردر. روزنلری جانب شرقه در اکثریمی اسکدار و قاضی کوینه ناظردر. جامکان قیوسنک صاغی مطرب خانه در، صول طرفی خزینئه خاصه قبه سیدر. والحاصل روی ارضه بویله بر حمام کورمدم. مکر بتلیس حاکی (عبدال) خانک حمامی اوله و السلام. بعض حاملرک تاریخی — (تاریخ حمام فندقلی)،

کورنر اول مقام دلکشانک دیدی تاریخن لب دریاده سیران ایله حمامینی منلانک طاووق بازاری قربنده (سلطان مراد ثالث حمامی) نک تاریخی : کوروب اتمامی ساعی داعی دیدی تاریخن یابلدی والده سلطان حامی شریف اولدی بوتاریخک اوزرنده (وان کتم جنباً فاطهروا) آتی تحریر اولنشدر. چارشنبه بازارنده (طواشی محمد اغا حمامی) نک تاریخیدر : «روشناه نزل و ظاهر حمام» .

مؤذنلرہ ، (درہ حمای) قرب ایوب ، دربدرلرہ ؛ (کاغذخانہ حمای) کاغذجیلرہ ، (سودلیجہ حمای) چوبانلرہ ، (خاصکوی حمای) کیرہ میدجیلرہ ، (پیری پاشا حمای) پیرلرہ ، (قاسم پاشا حمای) پہوانلرہ ، (قولاقسز حمای) صاغرلرہ ، (پیالہ پاشا حمای) سرخوشلرہ ، (امیر حکیم باشی حمای) حکیملرہ ، (ترسانہ حمای) قپودانلرہ ، (عزب قپوسی حمای) عزبستانہ ؛ (قرہ کوی قپوسی حمای) اوراچیلرہ ، (قلہ قپوسی حمای) قوللرہ ، (پلانچی حمای) - درقرب طوپخانہ - کذابلرہ ، طوپخانہ دہ (علی پاشا حمای) طوپجیلرہ ، (کمال حمای) اسکیجیلرہ ، (چاوشباشی حمای) چاوشلرہ ، (چیفیت حمای) یہودیلرہ ، (بک حمای) - قرب غلطہ سرانی - بکلرہ ، (بالیوز حمای) - درقرب غلطہ سرانی - بالیوزلرہ ، (فندقلی حمای) لازلرہ ، (بشکطاش حمای) معصوملرہ ، (خیرالدین آغا حمای) صاحب خیراتہ ، (یحیی افندی حمای) اهل تقواہ ، (قوری چشمہ حمای) بی نمازلرہ ، (حصار حمای) حصارلی یہ ، (ایستہ حمای) دیلنجیلرہ ، (طرابیہ حمای) اهل عشرتہ ، (بیوک درہ حمای) بانقجیلرہ ، (صاری یار حمای) عاشق ومعشوقلرہ ، (قواق حمای) بیچارہ لرہ ، (یورماز قلعہ سی حمای) پاپاسلرہ ، (بکقوز حمای) قوز بکجیلرینہ ، (آق بابا حمای) قوشبازلرہ ، (اناطولی حصاری حمای) اهل تفرجہ ، (چنکل کونی حمای) خرسزلرہ ، (قوزغونجق حمای) قوزغونلرہ (اسکی والدہ حمای) یولجیلرہ ، (اورتہ والدہ حمای) غریبلرہ ، (کوسم والدہ حمای) کوسہ لرہ ، (آرسلان آغا حمای) آوجیلرہ ، (قصاب باشی حمای) قصابلرہ ، (حاجی پاشا حمای) حاجیلرہ ، (تربہ دار حمای) مزارجیلرہ ، (قاضی کوی حمای) باغبانلرہ توزیع ایدلشدرد۔ استانبولک اندرون ویرونندہ یوز الہی برحام واردرد۔ اما حقیر مصر ، حبش سودان دیارلرندہ سیاحت ایدرکن استانبولدہ اون یدی حمام دہا بنا ایدلشدردکہ منظورم اولدی ۔ اما بوسویادیکم حماملرک ہپسنی سیروتاماشا ایتدم۔ بونلرک طرز بنا وصورت طرحنی آری آری یازسہق سیاحتنامہ مز اوزار۔ سادہ جنہ بوحاملردن فاتحک یابدیردینی چقور حمام غایت مصنع وروشن اولدینی کی

محمد پاشا حمای (قودوجیلره ، (سراج باشی حمای) قینجیلره ، (یکی اوطاهر باشی حمای) یکچیریلره ، (ایرغاد حمای) ایرغادلره ، (جراح پاشا حمای) جراحلره ، (آقسرائ حمای) سرایلیره ، (سجانلی حمام) قره عربلره ، (سلطان بایزید حمای) ولیره ، (آجه حمای) دلیره ، (صیرط حمای) حاملره ، (سلطان سلیمان حمای) شاعرلره (حیدر پاشا حمای) درویشلره ، (تحت القلعه حمای) اولادعربه ، (خاصکی حمای) خاصکیلره ، (محمود پاشا حمای) بازرکانلره ، (والده حمای) والدهلره ، (آت میدانی حمای) جندیلره ، (مفتی حمای) مفتیلره ، (کدکپاشا حمای) زعمایه ، (داودپاشا حمای) زرخیلره ، (خواجه پاشا حمای) خواجهلره ، (ملاکورانی حمای) ملالره ، (قنار قپوسی حمای) روملره ، (بلاط حمای) خوانندهلره ، (لونجه حمای) سازندهلره ، (قادرغه لیانی حمای) کیمجیلره ، (کوچوک ایاصوفیه حمای) اماملره . (بیرام پاشا حمای) اهل دیوانه ، (محمدآغا حمای) خادملره ، (لطفی پاشا حمای) جو سردلره ، (یکی باغچه حمای) باغچوانلره ، (ادرنه قپوسی حمای) آرن اوودلره ، (یکی قپو حمای) مولویلره ، (سلویوری قپوسی حمای) طاشجیلره ، (نشانچی پاشا حمای) کتابه ، (درانغان حمای) ترجمانلره ، (تختاب حمای) مفلوجلره ، (لنگه حمای) اوتور اقلره ، (صاری کرسی حمای) بغجیلره ، (معجونچی حمای) حکمایه ، (عجم اوغلانی حمای) عجملره ، (وزنه جیلر حمای) قطارجیلره ، (پرتو پاشا حمای) شاطرلره ، (تصویرلی حمام) اویونبازلره ، (کوچوک آغا حمای) آغلره ، (آرپه امینی حمای) آرپه جیلره ، (عورت بازاری حمای) عورتلره ، (جهود قپوسی حمای) یهودیلره ، (اخور قپو حمای) سایلره ، (قوجه محمد پاشا حمای) معتوهلره ، (شکل حمای) مسخره لره ، (دکیز حمای) قپودانلره ، (قوجه مصطفی پاشا حمای) اهل توحیده ، اولمشدر .

استانبولدن خارج اولان حاملر — (یکی قپو حمای) مولویلره ، (اوطا قیلر حمای) قواره زنلره ، کآنکش حمای) آتجیلره ، (زال پاشا حمای) قوجهلره ، (ایوب حمای) خستهلره ، (بلبل دره سی حمای)

(سبیل قبودان کوسه‌علی پاشا) قپان دقیق قپوسی داخنده‌در . تاریخی :

ویرنجه « اولیا » تشنه‌لره صو دیدیلر تاریخی « یاغنی هو »

(سبیل عباس اغا) بانسی دارالسعادة اغالرننددر ، لاله‌لی چشمه‌سی

قربنده‌در . تاریخی :

« اولیا » بو تاریخی دیدی جیل آب‌کوثرحق ایچون اولدی سبیل

آقمرای قربنده‌کی چشمه‌نک تاریخیدر : « وسقا هم رهیم شراباً طهوراً »

(ابو الحیر ابراهیم پاشا سبیلی) بانسی سابق وزیر کوپرلی زاده‌نک

کتهداسیدر . وفا میدانی قربنده‌در . تاریخی :

بو آب بردک تاریخن دیدی جیل بوسیل حق بولنه‌این ثواب اولدی

(سبیل یمن فاتحی سنان پاشا) سیمکشخانه قربنده‌در . تاریخی :

کوروب آتامانی اولدم دیدی تاریخی تاریخ سنان پاشا ایلدی مولا ایچون جاری

غلطه ، اسکدار ، ایوب و شهر استانبولک حاملری — اما طبعم زده

بین‌الاکوان بر لطفه اولدیغندن جمله حاملری برر اصنافه توزیع ایدوب

هر کونا زمردیه مناسب حاملر ویردک . اهل اسلامک طهارت و نظافت

و جائب دینه لرندن معدود اولدیغندن بو حاملره هر کون عبدالله المسلمین

کیروب غسل ایدرلر . استانبولده اسکیدن قالمه عزبلر حامی ، تختاب حاملری

وار ایدی . استانبولده عثمانیلر الیه ایلک یامیلان حمام فاتحک بنا کرده‌سی

اولان (ارغاط حامی) درکه خدام سرایک غسل و تطهیرینه مخصص ایدی .

ایکنجی حمام (عزبلر حامی) درکه کفره طرز معماریسندن تحویل ایله

اسلام ادابی اوزره یایممشدر . اندن (وفا حامی) ، (ایوب حامی) بنا

اولمشدر . (چقور حمام) ایسه بوندن صوکره یاپدیرلشدر . بو حماملرک ،

لوازمی فاتح اوقافندن تسویه ایدیلر ...

حاملرک توزیع حقیر اوزره بیانی — (ایوب حامی) خسته‌لره ،

(ایاصوفیه حامی) مشایخ کرامه ، (صوفیلر حامی) صوفیلره ، (عزبلر

حامی) عزبلره ، (بوستان حامی) بوستانجیلره ، (جمعه پازاری حامی)

بازار جیلره . (چقور حامی) ملحدلره ، (چنبیلی حمام) نقاشلره ، (قوجه

- (مسیح پاشا چشمه‌سی) علی پاشا چارشوسی قربنده‌در . تاریخی :
 هاتف قدسی دیدی تاریخی ماء صافی چشمه آب حیات
 بوز دوغان کمری قربنده‌کی چشمه‌نک تاریخیدر :
 هاتف غیب دعا ایله دیدی تاریخن یا الهی اوله بو چشمه همیشه جاری
 (خاص اوپه باشی حسن اغانک چشمه‌سی) اون قپاننده عمر به جیلر
 محله‌سنده‌در . تاریخ لنامقه :
- « اولیا » بوآب نابی نوش ایدوب تاریخ دیدی
 بر ایچم صوما سکا شاد اوله جان حسن
 استانبولده شهیدان دشت کربلا ارواح شریفه‌سی ایچون بنا اولنان
 سبیلر ومصنع تاریخلری — (موسی پاشا سبیلی) آلائی کوشکی قربنده‌در .
 تاریخی : « حق بوکیم عین ثواب اولدی بو الله سبیل » .
 (سبیل خانه سلطان بایزید ولی) تاریخی :
- نوش ایدوب عزمی دیدی تاریخی سلسبیل اولمش ره حقه سبیل
 (کنعان اغا سبیلی) ایاصوفیه کیرک قبله‌سنده‌در . تاریخی :
 هر کیم چکر زلانی تاریخی همان دیر شاد باد جان شهیدان بکر بلا
 (عائشه سلطان سبیلی) اوغچیلر باشنده‌در . تاریخی :
- زهی آب‌مصفی صوندی عطشانه دیدی سقا سبیل پاکدرما عائشه سلطان جانیچون
 (سبیل خانه) چینیلی حمام قربنده‌در . تاریخی : « روح رسول اکرم
 ایچون ایلام سبیل » .
- (چشمه سرخزینه داران مصطفی اغا) ایاصوفیه کیر قربنده‌در تاریخی :
 سر خازن اغای عالیشان مصطفی نام اوکان صدق وصفا
 راه حقه قلوب خزینه عطا قیلدی بو چشمه لطیفی بنا
 دیدی تاریخی « فدائی » آنک سلسبیل اولدی بو بهشت مأوا
- (سبیل خانه مصنع) ایاصوفیه کیر قربنده‌در . تاریخی :
 کوریکچک « بللی » آقدینی بوآب پاکک بال
 دیدی تاریخی « الله ایچون کوثر سبیل اولدی »
 (سبیل اردبیلی) ایاصوفیه کیر قربنده‌در . تاریخی : « انا اعطینک الکوثر »

(چشمه کتخدای یکیچریان سلیمان اغا) سراجخانه باشی قربنده در .
تاریخی :

دیدى (نئارى) قولى شوقیاه تاریخین چشمه آب حیات عالمه اولدی سبیل
(چشمه مراد خان ثالث) فاطمه سلطان سراینه متصلدر . ابا ایوب
انصاری جنبنده در . تاریخی :

دوشدی برمصراع بوآب دلکشا تاریخنه اولدی جازی آب پاك چشمه سلطان مراد
(چشمه علی پاشا) قره کمرک قربنده سلیمان خانک هبه سیدر . تاریخی :
روان عین علی کوثر باد
(کاتب حسین اغا چشمه‌سی) اولانلر تکیه‌سی قربنده کائندر آقسرایده .
تاریخی :

فیض ربانیله تاریخ (آب کوثر) دیدیلر

(چشمه حاجی منصور) عاشق پاشا تره‌سی قربنده در . تاریخی :

تشنه دالر دیدیلر تاریخین چشمه عین الحیات جانفزا

(کوسم والده سلطان چشمه‌سی) یکی قپو قربنده در .

(ابراهیم پاشا چشمه‌سی) شهزاده جامعنه متصلدر . تاریخی :

حکمی داعی دیدی اتمامنه تاریخین اولدی ابراهیم پاشا روحی ایچون سائل آب

(دیگر تاریخ)

حکمی سویلر دها لوله‌سی تاریخین ایچک ابراهیم پاشا روحنه ایلیک دعا

(حسن پاشا چشمه‌سی) جانبولاد زاده حسین پاشا سرانی قربنده در .

تاریخ کفته پدرمن :

نوش ایدوب ظلی دیدی تاریخین چشمه جان پرور ماء زلال

سلطان محمد خان قربنده خراجی محی الدین مسجدی اوکنده کی چشمه نک

تاریخیدر :

نادری آتک تمام اولدنده تاریخین دیدی چشمه دلجوی پاك و بی بدل عین الحیات

(محمود پاشا چشمه‌سی) بدستان جدید قربنده در . تاریخی :

بلبلی کوردی چو اتمامی دیدی تاریخ یابدی حق یولنه بو چشمه بی محمود پاشا

اون قسانی قربنده درلر . دها برچوق بكار خانه لر واردر . اما بونلرك هربرنده برر ، ايكشيريوز آدم واردركه صاريجه ، آری ارلردر .

استانبولده بولنان سلاطين سلف وغيری وزرا ووكلا و اعيان و اشرافك خيراتندن اولان چشمه لره تاريخلری — اولا كافرلر زماننده قرق چشمه دن ماعدا عين جارى يوق ایدی . يانغور سيللرينه يوللر ياپارلر ایدی كه استانبولده بش یرده كي كشاده صهرنجلر ماء مطردن لب برلب اولوردی . ديكر اوستی اوزتولی صهرنجلرده قرق چشمه صوینی بتون قیش آقیدوب یازده نوش ایدرلر ایدی . لکن بعد الفتح فاتح ايكوز عدد چشمه بنا ایتشدر . یایزید خان یتش عدد ، سلیمان خان یدی یوز عدد چشمه یاپدیرمشلردر . وزیرلرده سلیمان خانك یاپدیردیگی كمرلره برچوق كوزلر علاوه ایدرلك استانبول اهاالسنی عطشدن وقایه ایدیلر . حیدر پاشا حامی قربنده (حیدر پاشا چشمه سی) ، ادرنه قپوسيله طوپ قپو آردسنده خندق کنارنده (بکلر بکی چشمه سی) ، امامین شهیدین روحنه بنا اولنان (امامین چشمه سی) تاریخی : « ایچ حسن ایله حسین عشقنه صو » سنه ۸۴۱ . ایوب انصاری به آچیلان قاعه قپوسنك طیشنده (اسکندر بك چشمه سی) تاریخی :

صفای طبع ایله ساعی بونك تاریخ اتمان دیدم بولمش سکندر عینی ایله آب حیوانی (چشمه مراد نالت) ایوب انصاری قپوسندن طیشارده فاطمه سلطان یالیسنك یوله ناظر شاهنشینك آتنده در . تاریخی :

بادشاهه چوق دعالر ایلیوب نوش ایدنلر دیه لر عذب فرات
اولدی آتاری بوتاریخ عظیم عین عالی چشمه سلطان مراد

(صغوق چشمه) آلالی کوشکی قربنده در . تاریخی :

ده دوشونجه حافظا تاریخ اولور ویره اهل مشربه بوماء حیات

(قره مصطفی پاشا چشمه سی) تر به سنك یاننده در . تاریخی :

حدیء داعی کورنجه دیدی برخوش تاریخ چشمه مصطفی پاشا در ایچك آب زلال
(چشمه حسن بك ابن فاطمه سلطان) او قچیلر باشی قربنده در . تاریخی :

سیلین یاپدیلر حق اكا با برحتی آجدی قیلوب بو باده رأی حسن روح روانی چون

محمد پاشا) آت میدان قریبند. (کاربان سرای قورشونلی میدان)، (کاربان سرای باقلالی خان)، (کاربان سرای آت بازاری خانی) بانیسی پرتو پاشا، بانیسی معمار سنندر. (کاربان سرای آت بازاری خانی)، (کاربان سرای سنان پاشا) ملک احمد پاشانک سرایی جنبند اولوب معمار سنان کاریدر. (کاربان سرای علی پاشای عتیق) بات بازارینه قریبدر.

استانبولده کی بکار اوپه لری — بوبکارلرک باشقه اوپه باشیری، حاکم وضابطلری واردر. کفیل وضمانی اولانی اوپه لره قویارلر. الکیوک اوپه لری (یول کچن اوپه لری) درت یوز حجره در. اما حین لزومنده بیک عددالی سلاحلی یارار بیکت چیقارر. (مرجان اوپه لری) سکز عدد اوپه لردر. بونک ده بشقه حاکملری واردر. برکزه سلیمان خان یکچیریلره دلکیر اوله رق غضب آلود اولدقلرنده بیوردیلرکه: «تربیه لی اولک، یوقسه سزی مرجان چارشوسنده پابوججی بکارلرینه قیردیریم.» بوکلام پابوججی بکارلرینه واصل اولدقده درعقب پرسلاح الی موشته لی بلی پوشقه لی قرق بیک نامدار یارار قتالر «الله الله!» دیه رک بابهایوندن ایچری کیردیلر. برده کلبانک محمدی به رها بولدیرنجه سلیمان خانک مسموع شریفلری اولوب بونلرک اشبهلرینی حضورینه چاتیروب: «نه درشهبازلرم!» دیدکده آنلرده: «دمین پادشاهمز پابوججی بکارلرینی یکچیریلری قیرمق ایچون طلب ایتمشکز. فرمان پادشا. همزکدر. ایشته طرفه العین ایجره قرق بیک بیکت حاضر باشدر. اگر صباحه قاله جق اولورسه سکسان بیکه ابلاغ ایدرز. فرمان بیوریکز.» دیدکلرنده سلیمان خان حظندن: «بندن نه دیلرسه کز دیله یک!» دیدکده آنلرده «پادشاهم! مالنز سوق سلطانیده بهاسی معلوم اولمق ایچون برپابوج و مست یوز، ایکوز حساب ایله فروخت اولنسون» دیه رجا ایتدیلر. رجالی قبول بیورلدی. حالا بواصول اوزره فروخت اولنمقده در. (جه خانه اوپه لری) محمود پاشا قریبند، (پرتو پاشا وهلاجی اوپه لری) سلیمانیه جنبند. قرق بکار خانه ده آت بازارنده واردر. قرق ده بیوک قره مانده بولنور. (بکار خانه کدکپاشا)، ویدی عدد (بکار خانه عربلر).

(تحتہ لی خان) محمود پاشا قربندہ یتیمس حجرہ لی برخاندر . (زردبانی خان) هکذا . (انکوری خانی) جمله صوفیلر بونده سا کندر لر . یوز حجرہ لیدر (کلید خانی) ایکوز حجرہ در . اوزون چارشوده کائندر . (کوسم والده سلطان خانی) بوخان اولجہ جراح محمد پاشانک سراپی ایدی . مرور ایام ایله منهدم اولدیغندن کوسم والده تختانی و فوقانی اوچیوز حجرہ لی شدادی برخان بنا ایتدیر مشدرکه استانبولده محمود پاشا خانیه بوندن بیوک خان یوقدر . برطرفده چارکوشه برجها نما قله سی واردرکه افلاکه سرچکمشدر دوه لک و آخوری بیک عدد آت و قاطر آلیر . اورته سنده جامع شریفی واردر . (کاغد خانی) محمود پاشا خانی قربندہ در . (قاطر خانی) تحتہ قلعه قربندہ در . (بال قپانی) قلعه کبی بیوک برخاندر . مصر تجاری بوراده ا کله شیر لر . (کتان خانی) ، (قینا خانی) ، (رستم پاشا خانی) ، (اسکی یوسف پاشا خانی) ، (زندان قیوسی خانی) بوخانلر تحت القلعه (تحتہ قلعه) اطرافده بیوک و کارگیر بنالردر . (جوان قپوجی باشی خانی) اوزون چارشونک اورته سنده غلبه لک برخاندر .

سلطان محمد رابعک وزیر اعظمی قره مصطفی پاشا (خان جدید) ی خواجه پاشا قربندہ در . کوچک ایسه ده بناسی غایه الغایه میتندر . سلطان محمد خان رابع وزیر ی (کوپریلی محمد پاشا خانی) طاوق بازاری قربندہ در یکی برخاندر . فقط متانتده والده خانه عدیل اوله بیلیر . فوقانی و تحتانی ایکوز یکرمی او طه در .

استانبولده کی مهما نخانۀ مسافرین و کاربان سرایلر — اولا طاوق بازارنده (ایچی خانی) کفره زماننده خان ایمش . بعده سنه ۱۶۷۰ تاریخده طرز اسلام اوزره بنا اولمشدر . یکیل پاشانک خیراتیدر . (کاربان سرا ی ابوالفتح محمد خان) ، (کاربان سرا ی بایزید خان) ، (کاربان سرا ی سلیم خان اول) ، (کاربان سرا ی خاصکی سلطان) ، صوک اوچ کاربان سرا ی معمارستان بناسیدر . (کاربان سرا ی احمد خان) ، (کاربان سرا ی قیوجیلر) آياصوفیه قربندہ قارسی قارشویه ایکی بیوک خاندر . (کاربان سرا ی قوجه

سلطان سایمان وسایم ثانی عصر لر نده معمارستان [۱] اغا معرفتیه بنا اولنان بیوک سرایلر — ابو الفتحک بنا ایتدیکی (یکی سرای) . بامرحی قدیر احراق بالنار اولوب سایمان خان مجدداً تعمیر وترمیم ایتدی . بایزید خانک بنا ایتدیردیکی (غلطه سرای) نی دخی سایمان خان احیا ایتدی . (یکی قپو سرایی) قدرغه لیاننده ، (محمد پاشا سرایی) . آیاصوفیه ده ، سلطان سایمانک وزیر (رستم پاشا سرایی) ، (قوجه علی پاشا سرایی) آت میداننده (کوزل احمد پاشا سرایی) که مؤخرأً یرینه سلطان احمد جامی بنا ایداشدر ، سرایک میداننده چارشو و بازار دخی وار ایدی . بایزید جامی قربنده (فرهاد پاشا سرایی) ، وفا میداننده (پرتو پاشا سرایی) ، حسان میداننده (قوجه سنان پاشا سرایی) ، قوجه پاشا محله‌سنده (صوفی محمد پاشا سرایی) ، یکی باغچه قربنده (محمد اغا سرایی) ، قره قاسم پاشا چشمه‌سی قربنده (شاه خوبان سرایی) بوسرایلر هپ بین السلیمین انشه اولنمش سنان کاری سرایلدر .

استانبولده کی خواجکان خانلر — (خواجه خانی) محمود پاشاده در . عجم سودا کرلری هپ بوخانده ساکن اولورلر . یتش حجره لی متین برخاندر محمود پاشا خانی (یوز یکر می اوجا قدر . (کبه جیلر خانی) . یوز اوجا قدر . بوسنه و باغرادک عنقا تجارلری بونده اوطوریرلر . (پیری پاشا خانی) حلاجلر ایچنده در . سکسان حجره لیدر . بانیمی مراد خان رابع وزیرلرندن بیرام پاشادر . جمله اسیرلر بوراده بیع وشرا اولنور . میری ونجک خانه‌سی واردر .

[۱] یکرمنجی فورمه‌نک ۳۱۳ نجی صحیفه‌سنده . ذکر کی کچن ترجمه‌حال منظوم : ای ایدن برایکی کون دنیا سراینده مکان خان سایمانک اولوب معماری بومرد کزین امر شاهیه قلوب صو یولارینه اهتم چکمه جسرینه برطاق معلا چکدیکم قیلدی دوت یوزدن زیاده مسجد عالی بنا یوزدن ارتق عمرسوردی عاقبت قیلدی وفات رحلتینک ساعی داعی دیدی تاریخی

جای آسایش دکلدرد آدمه ملک جهان یاپدی برجامع ویرز فردوس اعلادن نشان خضر اولوب آب حیاتی عالمه قیلدی روان عینیدر آینه دورانده شکل کهکشان یاپدی سکسان یرده جامع بو عزیز کاردان یاتدینی یرزی خدا قیلسون انک باغ جنان کچدی بومده جهاندن پیر معمارستان

محمد پاشا سرایی (شهزاده جامعی قربنده ، (قوجه کنعان پاشا سرایی)
اسکی سرای قربنده ، (موسی پاشا سرایی) خواجه پاشا قربنده ، (قره
مصطفی پاشا سرایی) آقسرائی قربنده ، (صوقوللی محمد پاشا سرایی) آلی
قصری قربنده ، (ملک احمد پاشا سرایی) سنان پاشا بناسیدر . آیاصوفیه
قربنده در . اوچ حامی ایکوز حجره سی واردر . (رئیس الکتب اسماعیل
افندی سرایی) محمود پاشا قربنده تاریخی : « مبارک اوله سعادتله دائمابومکان »
دیگر تاریخ : « دلارا جایگاه و بیت معمور » (خان زاده سلطان سرایی)
یعنی سرای بهرام پاشا قرب آیاصوفیه . (واردار علی پاشا سرایی) احمد
خان جامعی قربنده ، (سرای امیرکونه زاده یوسف پاشا) آخورقو قربنده در
(مقابله جی حسن افندی سرایی) تاریخی : « قصر عالی دلکشا جای صفا »
(قبودان حسن پاشا سرایی) آیاصوفیه قربنده در . (عائشه سلطان سرایی)
آقسرائی قربنده در ، (جانپولاد زاده حسین پاشا سرایی) ، (جویبارقادرین
سرای) تاریخی : « بو عین ایله بوسرای اولدی جنة المأوی » (سرای جوان
قپوچی باشی الوزیر یعنی سرای رستم پاشا) قرهجه احمد سلطان تکیه سی
قربنده در . (سرای عنکبوت احمد پاشا) ، (جینجی خواجه سرایی)
تاریخی : « معلا دولت آباد اولدی بومنزل مبارکباد » دیگر تاریخ : « ین
دولتله مبارک اوله دائم بومکان » (وزیر صالح پاشا سرایی) محمود پاشا
قربنده در . (قبودان سیاوش پاشا سرایی) قاضی لیمانی قربنده در . تاریخی :
« صفای عین ایله اولدی بومنزل جنت المأوی » (آق محمد پاشا سرایی)
جندی میدانی قربنده در . (بلاطلی صولاق چلبی خانه سی) تاریخی :
« بوخانه زیبایی مبارک ایدهالله » (حسین اغا سرایی) سلطان سایم قربنده در
تاریخی : « مبارک اوله بوقصر کشاده زیبا » (یکچیریان خانه سی) اورته
جامع قربنده در . تاریخی : « دیدم ای (عزتی) بورسمه تاریخ - در دولت
اوله دائم کشاده » (ابراهیم افندی سرایی) ابراهیم افندی ترسانه امیندر
سرای وفا میداننه یاقیندر . تاریخی : « دعا ایله بوقصرک (اولیا) تاریخی
دیدم ، مبارک ایلسون مولا یوغالی قصر والاین » سنه ۱۰۶۴

ودیوانه لری بودار الشفایه کتیرر لر . زیرا بونک ده هواسی خوب و خداملری محبوب و مرغوب آدملردر که دائماً خسته لره جان و دلدن خدمت ایدر لر . چونکه ناظر نظاری بولنان (قیزلر آغاسی) هربار کلوب خسته لره ک حاللرینی سؤال ایدر . (تیمار خانه خاصکی سلطان) عورت بازاری قربنده در . بودخی تعریف و توصیفدن مبرا بردار الشفادر .

استانبولده بولنان وزرا ، علما ، اعیان ، کبار و غیریلرینک سرایلرینک مشهورلری و تاریخلری — الک بیوک سرای آت میداننده واقع (ابراهیم پاشا سرای) در . بوذات سلیمان خانک وزیریدر . بوسرایک یاریسی بولونوب پادشاهلره مخصوص سرای خاص اتخاذا اولنوب غللمان خاصدن ایکی بیک زلفکشان غلام پادشاهی ایله مسکوندر . سعادتخانه هما یوندن صکره بوندن بیوک سرای عالی یوقدر . (سرای مهر ماه سلطان) یدیوز عدد خانه‌سی وقاعلری اولوب سلطان بایزید قربنده واقعدر . (سرای سیاوش پاشا) سلیمان خان جامعنک شمانده اوچیوز قاع عظیمی ، وشاهنشینی متعدد حجره لری ، یدی حامی ، الی اصناف دکانلری واردر . جمله دریا زیر پابنده نمایاندر . مطبخ و آخوری پادشاه سراینده ببله یوقدر . معمارسان بناسیدر . (بیکچری آغاسی سرای) سلیمانیه قربنده بیکچری آغالرینه مخصوص برسر ایدر . (تکه لی مصطفی پاشا قصری) تاریخی : « قصر دلجولطیف و نزهتگاه » (دلاک مصطفی پاشا سرای) ، (دفتردار مصلوب کعین مصطفی پاشا سرای) ایکسیده سلیمانیه قربنده در لر . (پرتو پاشا سرای) وفا میداننده ، (سرای سوکلون مصلی سلطان) اون قبانی داخنده ، (سرای پرنججی زاده بیکچری آغاسی) زیرک باشنده . تاریخی : « بارک الله اولدی والامزل نزهت فزا » (قورشوللی سلطان سرای) زیرک باشنده ، (سرای مخصوص تکلی مصطفی پاشا) اسکی او طه لر قربنده تاریخی : « اوله بوییت عالی دائماً معمور و آبادان » سنه ۱۰۳۴ (مورهل مصطفی پاشا سرای) میدان عجمیان قربنده ، (سرای قیوجی محمد پاشا) مرکبجیلر قربنده ، (سلحدار آغاسی مصطفی آغا سرای) سلیمانیه قربنده در . تاریخی : « جنت الماوايه مانند اولدی بومقام » (قوجه وزیر

کونندہ ایک دفعہ خاص وعامہ سفرۃ بی امتنانی مبذولدر — (عمارت سلطان
 سلیم اول) ، (عمارت سلطان سلیمان خان) ، (عمارت شہزادہ محمدخان) ،
 (عمارت سلطان احمدخان) ، (عمارت خاصکی سلطان) — عورت پازاری
 قربندہدر . (عمارت وفاسلطان) ، (عمارت ایوب سلطان) ، (عمارت شہزادہ
 جہانگیر سلطان) — طوپخانہ قربندہدر — (عمارت مہرماہ سلطان) ، (عمارت
 والدہخان) — بوایکی عمارت اسکدار جانندہدر لر — (عمارت کوسم واندہ
 سلطان) . بوندن بشقہ تکیہ لردہدہ مطبخلر واردر اما عمارات سلاطین سلف
 بوذکر اولنالردر کہ هذا الآن کونندہ ایک دفعہ فقرا و مساکینہ پیرو جوانہ
 آیندہ وروندہ یہ اتمک وچورباسی مبذولدر . حقیر اللی سنہدہ اون سکر
 پادشاہاق وقراللق یرسیاحت ایتدم . ہیچ بریردہ بوقدر خیرات منظورم
 اولمامشدر . الی انقراض الدوران نعمت آل عثمان مبذول ودائم اولہ .

استانبولده کی بیمارستان و مورستانلر — اولا (تیمارخانۃ ابو الفتح سلطان
 محمد) ۷۰ حجرہ و ۸۰ عدد قبہ و ۲۰۰ خدایمی واردر . درسعام حکیم
 باشیسی واردر . آیندہ وروندکاندن بر آدم خستہ اولسہ بیمار خانہ یہ کوتوروب
 اکا خدمت ایدرلر . مناسب ادویہ ایلہ تداوی ایدرلر . دیبا و شیب وزرباف
 حریر جامہ خوابلری واردر . ہرکون ایک دفعہ خستہ لره کونا کون اطعمۃ
 نفیسہ بذل اولنور . اوقافی اودرجه قویدرکہ وقفنامہ سنہدہ « اکر مطبخدہ
 کککک و طراج و سوکلون قوشلرینک آتی بولنازسہ بلبل و سرچہ و کبوتر
 پیشوب خستہ لره بذل اولنہ » دیہ محرردر . خستہ لره ، دیوانہ لره دفع
 جنون ایچون مطربان وخوانندکان تعیین ایدلماشدر . عورتلر ، کفرلر ایچون
 بشقہ برکوشہدہ تیمار خانہ سی واردر .

(بیمارستان سلیمان خان) بودار الشفا اولیہ برکان دوا و هوادرکہ بامرالله
 اوچ کونندہ خستہ شفا بولور . و غایۃ الغایہ استاد کامل ، فصاد عامل حکما
 وجراحلری واردر . بودار مناصک اوصافدہ لسان قاصردر . اما بایزید خان
 و سلیم خانک بیمار خانہ لری یوقدر .

(بیمار خانۃ سلطان احمد خان) بونک بدہ ، اوقافی متیندر . اکبر فقرا

اسلامبولده کی اهل طریق تکیه‌لری — جمله تکیه‌لرله قدیمی (ابوالفتح غازی تکیه‌سی) درکه حالا ایاصوفیه قبوسنک ایچ یوزنده اولوب سرکه‌جی تکیه‌سی دیرلر . حضرت رسالتدن صکره اصحاب کزین مسلمه ابا ایوب انصاری ایله کلوب اسلامبولک نصفی فتح ایتدکلرنده بوتکیه قیزلر مناستری ایدی تکیه‌یه تحویل اولندی . اسلامبولی فتح ایتدکلدن صکره فاتح دخی تکرار تکیه‌یه تحویل ایتدی . ابتدا شیخی حضرت شیخ اولیسدرکه یتیمش مریده ارادت و یروب خرقة پوش ایتشدر . شامده بلال حبشی قربنده مدفوندر . قدس الله سره العزیز . (تکیه آق شمس‌الدین) علی پاشا قربنده در . (تکیه امیر بخاری) ، (صوفیلر تکیه‌سی) ، (قوجه مصطفی پاشا تکیه‌سی) ، (ام سنان تکیه‌سی) ، (سیواسی تکیه‌سی) ، (طواشی محمد‌اغا تکیه‌سی) ، چهارشنبه بازارنده در . (کسکین دده تکیه‌سی) ، (دراغمان تکیه‌سی) ، (قپو اغاسی مصطفی اغا تکیه‌سی) ، ایاصوفیه کبیر قربنده در . تاریخی :

اوله مقبول خدا بانی دیدی تاریخی حمدلله اولدی زیبا تکیه‌سی حالا تمام

سنه

۹۲۶

(اکمل تکیه‌سی) ، (اردبیلی تکیه‌سی) ایاصوفیه قربنده در . (سنبل سنان تکیه‌سی) ، (کلشنی حلوی تکیه‌سی) ، (تکیه کلشنی الشیخ معصوم) آق سرایددر ، (تکیه کلشنی علی پاشا) .

استانبولده کی عمارت‌لر — اولاول رزاق خدای کریم و خالق جنت و نعیم مقیمه صد هزاران حمدو ثنا اولسونکه جمله موجودات ذی حیاتک ارزاق مقدره‌سنی ﴿ و ما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها ﴾ نص جلیلی اوزره تعهد و تأمین ایتدی . جناب فتح اعلی قسطنطنیه‌نی ابوالفتح حضر تلرینه فاتحه آمال ایتدکده او خنکار ذی اقتدار فقرا و غربا وضعفایه نعمت عظاما بذل ایتدکده خصوصنده حقا که کریم و غنی اسملرینه مظهر دوشدیده ابتدا (سرای جدید عمارتی) بنا ایتدی که ماده و سال بالغدو و الآصال بای و کدایه خاص و عامه نعمتی مبدولدر . (عمارت فاتح سلطان محمد) ، (عمارت سلطان بایزیدولی) — بونکده

در علیه ده کی دارالتعلیم و مکاتب صبیانیه — اولاً سلاطین و وزرا جامعلر-
ینک هپسنده بر صبیان مکتبی واردر . سائر لری : بر مق قپوده قره مصطفی
پاشا تر به سی او کزنده (قره مصطفی پاشا مکتبی) اوقافی چوقدر . قپوسی
اوزرنده تاریخی: « قالو الا علم لنا الا ما علمتنا » سنه ۹۸۲ . (مکتب خسرو
پا-ای عتیق) یکی باغچه قربنده در . تاریخی :

عزرو اقبال ایله خسرو پاشا   مکتبی یاپدی ایده حق باقی
دیددی بر کامل اودم تاریخین   دار تحصیل کلام باقی

سنه

۹۴۷

﴿ قپو اغاسی مکتبی ﴾ سلیمانیه قربنده در . بو مکتبک موجودی اوج درت یوز
صبیانی متجاوزدر . سر عجیدرکه بو مکتبده بر کره ﴿ بسم الله ﴾ دین محروم
قالما مشدر . (پاپاس اوغلی مکتبی) اون قپانی قربنده در . (عاشق پاشا
مکتبی) ، (مکتب علی جمالی) زیرک باشی سدی اوزرنده غایت بیوک بر
هکتبدر . (مکتب محمد پاشا) خواجه پاشا محله سی قربنده در . تاریخی شودر:
دیددی بومصرای تاریخ ادوب خوش   بنای مکتب عالی ودلکش

سنه

۹۹۶

آستانه سعادتده کی دار الحدیثدر — جمه سلاطین مدرسه لرنده مسلم ،
مجاری . مشارق حدیث لری راویلریله تلاوت اولنور . مقصدیمز ساده علم حدیث
قرائت اولنمق اوزره تأسیس اولنان دارالحدیث لری بیان ایتمکدر: (دارالحدیث
حسن افندی) کسکین دده قربنده در . تاریخی :

هاتف قدس دعا ایدوب دیددی تاریخی . بانئ دارالحدیثه احسان جزیل

ملا اسحق چلبی بودارالحدیثه مدرس اولدیغنده شو تاریخ دینمشدرکه غایت
مصنع اولغله برابر هر ترصیعی برر تاریخ دوشمشدر :

عالم واهل تفسیر (سنه ۹۲۶)   روشن فقیه آفاق (سنه ۹۲۶)

الله نه مستحقدر (سنه ۹۲۶)   دارالحدیثه اسحاق (سنه ۹۲۶)

﴿ دارالحدیث داماد محمد افندی ﴾ سنان اغا جامعی قربنده در .

قاضی) ، (مدرسه حکیم محمد چلی) ، (مدرسه حسین چلی) ، (مدرسه امیر سنان چلی) ، (مدرسه شاه قولی) (مدرسه درانغان یونس) ، (مدرسه قارجی سلیمان) ، (مدرسه حاجه خاتون) ، (مدرسه دفتردار شریفه زاده) کوچک قره‌مانده . (مدرسه قاضی حکیم چلی) ، (مدرسه بابا چلی) ، (مدرسه کرماستی زاده) قره‌مکرکده . (مدرسه سکبان علی) ، (مدرسه بدستان کتبخداسی) سلطان سلیم قربنده‌در . (مدرسه قوغاجیلر) . (مدرسه امام زاده) .

بالاده تحریر اولنان مدرسه‌لردن اللی بر عددی سلیمان خان و سلیم خان ثانی زمانلرنده قوجه معمار سنان طرفندن بنا اولمشدر . جناب الله معابد اسلامیه و مدارس علمیه و مساجد شریفه بناسنده بودرجه غیرت و ایشکدارلق کوسترن شو ذات جلیل الصفاقی رحمت و غفرانه مستغرق ایلیه ! آمین .
حمیه قسطنطنیه‌ده بولنان سلاطین سلف دارالقراری — اولانه قدر سلاطین جامعلری ، وزرا و غیره اعیان کبار جامعلری و ارسه هر بریسنده مطلقا برده دارالقراری بولنور . مقصدمن خصوصی دارالقراری بیان ایتمکدر . (دارالقراری سلطان سلیمان) جمله‌سی مکلف عظیم قبه‌لردر . (دارالقراری خسرو کتبخدا) (آتمکچی زاده احمد پاشا) مدرسه‌سی قربنده‌در معمار سنان بناسیدر . تاریخی :

بفضل الله جو خسرو کتبخدا اول صاحب الخاتم

یا یوب بودار قرانی بر او ایبدندی عقباده

(امانی) نوله تریخی بونک دیرکن دیدی هاتف

« مبارک دار قرادر » بوتاریخ اولدی دنیاده

سنه

۹۷۳

(دارالقراری مدرسه محمد پاشا) خواجه پاشا قربنده‌در . (سعدی چلی) دارالقراسی) کوچک قرمانده فوقانیدر . (امام زاده دارالقراسی) عمارت جامعی قربنده برقه عظیمه‌در . (بوسنه‌لی محمد پاشا دارالقراسی) . (مفتی زاده دارالقراسی) بودارالقراری ده جمله‌سی قوجه معمار سنان کاریدر .

(مدرسه چوی زاده) زیرک باشی قربنده در. (مدرسه کپه کجی)، (مدرسه قره پیری پاشا) صوق قپو قربنده در. (مدرسه افضل زاده)، (مدرسه مردمیه) قزل موصلق قربنده در. (مدرسه منلا کورانی): بانینک اسم شریفی «شمس الدین بن احمد بن اسماعیل کورانی» در. ابو الفتحک خواجه سی ایدی. اولا فاتمحن دلکیر اولوب مصرده ملوک چرا کسه دن (سلطان قایتبای) ه مراجعتله اوراده نائل عزورخا اولدیسده مؤخرأ سلطان محمدک طلبی اوزرینه کیرو کله رک استانبول فتحنده بولنمشدر. حالا جامعی ساحه سنده مدفوندر.

(مدرسه روانی): بانینی سلیم خان اول ایله سلطان سلیمان زمانه ایریشمش بلغادن برکیمسه در. ادرنه ملی اولوب اسملری (شجاع) در. مدرسه سی قرق چشمه قربنده در، کندولری ده حالا جامعی ساحه سنده مدفوندر رحمة الله علیه. (مدرسه آتمکجی زاده احمد پاشا) وفا قربنده در. بانینی سلطان احمد خانک دفتر داری ایدی. (مدرسه سنی قادین)، مدرسه (فاطمه سلطان)، (مدرسه اوج باش نورالدین خضر) — ادرنه قپوسی داخنده در معمارسنان کاری. (مدرسه فرح کتخدا)، (مدرسه مناو قاضی)، (مدرسه آق حسام الدین) — سلیمیه حمای قربنده در. (مدرسه اسکی ابراهیم پاشا) شهزاده سلیمیه قربنده. خاصکی سلطانک (قهریه مدرسه سی) — معمار سنان بناسیدر. عورت بازارنده. (خاصکی مدرسه سی) — سلیمان خان مالیه معمارسنان واسطه سیله یاپدرلمشدر، آق سرای قربنده. (عثمان شاه والده سی مدرسه سی) — معمارسنان بناسیدر. طوبقپو دروننده. (مقبول احمد پاشا مدرسه سی)، (مدرسه صوفی محمد پاشا)، (مدرسه اسکندر پاشا)، (مدرسه ابراهیم پاشا) — عیسی قپوسنده. (مدرسه قپواغاسی جعفر اغا)، (مدرسه خزینه دار باشی احمد اغا)، (مدرسه معلول امیر)، (مدرسه ام ولد)، (مدرسه قاضی عسکر پروزیر افندی)، فاتم سلطان محمد قربنده. (خواجه کی زاده دارالتدریسی): (مدرسه اغازاده)، (مدرسه دفتر دار عبدالسلام بک)، (مدرسه طوطی

(سلطان احمد خان مدرسہ سی) پایہ در . (مدرسہ شاہ خوبان قرب
قصر آلی) — تاریخی :

یابدی بوہ مدرسہ سی شہ خوبان   اولیہ عز و شرفدن خالی
(املی) کوردی دیدی تاریخن   دار تحصیل و مکان عالی

سنہ

۹۷۱

(مدرسہ قرہ مصطفی پاشا) — پارمق قپو جنبندہ در . تاریخی :

سیر ایندئر بربرینہ کوسستروب دیر تاریخن
مصطفی پاشا باق آ . یابدی نہ زیبا مدرسہ

سنہ

۱۰۱۸

(مدرسہ سعید احمد افندی) — قاضی چشمہ سی قربندہ در . مصنع
وجدید ، مزین بر مدرسہ در . (مدرسہ حامد افندی) — فیل یوقوشی
محلہ سندہ در . (مدرسہ حسن پاشا) (جانبولاد زادہ) سرانی قربندہ در .
تاریخی :

صدر بلند قدر حسن کہ زمانہ دہ اولدزکہ کمال لطف ایله جویای اهل فضل
(روحی) ایرنجہ مدرسہ تمامہ ذوق ایدوب تاریخ سوبلدم اکا « مأوای اهل فضل »

سنہ

۱۰۰۴

دیگر تاریخ مصنع :

آصف صاحب کرم ، داور عالی هم   مالک سیف و قلم صدر مکرم حسن
سویلدی تاریخی روحی صاحب کلام   اولدی بو عالی بنا باعث نام حسن

سنہ

۱۰۰۴

بو مدرسہ حقا کہ بر بنای عالیدر . آلتندہ سر ابادکانلر واردر . طرز انشاسی غایت
مصنع برفوقانیدر . (مدرسہ اسماخان سلطان) : ادرنہ قپوسی داخندہ در .
(مدرسہ قاضی محمود افندی) ، (مدرسہ مرادپاشا) ، (مدرسہ داودپاشا) ،
(مدرسہ اسکی علی پاشا) ، (مدرسہ مسیح پاشا) ، (مدرسہ رستم پاشا) .

عبرت نما مدرسان بیمارستاندر: بو مدارس ثمانیه نك شمالنده و جنوبنده سوخته لر تمه لری واردر. جمله سی اوچویوز آلتش حجره یه بالغدر. هر حجره نك ایچنده دردر، بشر طالب علم سوخته لر او طورر و حجره لرك هر برینك جانب و فقدان معینه لری واردر و بو علمایه بر دار الضیافه آستانه سی واردر و یتیم قهلی بر مطبخی واردر که کویا مطبخ کیکاؤ سدر. کیجده، کونده زده ایکی دفعه بای و کدایه و فقرا و مساکینه نعمتی میذولدر. بو عمارت قربنده بر کاربان سرای وار و دواب مسافرین ایچون بر آخور وار که حیوانات و دواب مختلفه دن اوچ بیک قدرینی استیعاب ایدر.

(مدرسه سلطان یازیر ولی) ینه جامعك طشره حرمی جنوبنده بر مدرسه عظیمه در. درسعی شیخ الاسلام و نظارتی دخی مفتیلره مشروطدر. (مدرسه فاتح مضر و سوریه سلطان سایم اول) یکی باغچه قربنده (خالجیلر کوشکی) نام محله بر بنای عظیم مدرسه قدیمه در. سلیمان خان بنا ایدوب پدری روحنه اهدا ایتشدر. اوقاف مشروطه سی یکی باغچه جوارنده کی حدایق و بساتیندر که، بو فضای دلکشا و ساحه مسرت افزانك طولی کامل بر میلدر. عرضی نصف میل حقیقه بر چمنزار خوشنا، سبززار بساط افزادر. حتی سلیم خان جلوسلرنده بو سحررا ایچنده سرا پرده سلیمینی قوروب مک ایتدیله که اعیان اسلام بولك اکثری بو سحررا ده بیعت ایلدیله. آنک ایچون یاوز سلطان سلیم اکثری بو باغچه لرده صفا سوررلردی. صکره لری سلیمان خان مدرسه یه بو سحررای وقف ایلمشدر.

(مدرسه سلطان سلیمان) جامعك شمالنده و جنوبنده یدی عدد مدرسه لردر که مدحتنده لسان حقا که قاصدرر. بر دارالحدیثی، بر دار القراسی، بر علم طب شریف مدرسه سی و بر عمارتی و تابخانه سی و بیمار خانه سی و متعدد حماملری و دار الضیافه سی، آینه و رونده یه مهانخانه سی و آخوری و مکتب صیانی و سائر لوازم اعماریه سی حددن افزوندر. بو آراده (شهزاده محمد خان مدرسه سی) علما پایه سیدر و بوجه جناب قوجه معمار سانك چیره دستی مهارتیدر.

بالغ اولان خان ، جامع ، عمارت ، مدرسہ ، دارالقرآ ، دارالحدیث و سرای وزرا و اعیان و کبار ایہ مکہ ، مدینہ ، قدس ، شام ، سکدین ، بندر کبی محال متعددہ نیک قلعہ لرینہ بانی و مهندس اولمشدر . جسم عزیز ی استانبولده سلیمانہ جاہی قریبندہ آغا قپوسی گوشہ سندوکی سییل خانہ سی جنبندہ یکپارہ مر مردن برقبہ مدوردنی آشیان ایشدر . دار بقایہ یوز تیش یاشندہ رحلت ایشدر . رحمۃ اللہ رحمۃ واسعة . سر سعادت لری اوکنده اولان مرمر اوزرہ مذهب خط جلیبارک جمہسی (قرہ حصار ی حسن چاہی) خطیدر کہ سحر بو قلموندر .

استانبولده تحصیل علوم شریفہ یہ تخصیص ایدیلن سلاطین . وزرا ، اعیان ، کبار ، ہیز میران مدرسہ لر یلہ تاریخ و پایہ لرینی علی قدر الطاقہ بیان ایدلم : — اولا شہر اسلامبول ایجرہ مدرسہ نامیہ بنا اولسان بعد الفتح (ابوالفتح سلطان محمد خان غازی) بناسی اولان (ایصوفیہ کبیر مدرسہ سی) ماتقدم کفرہ زمانندہ بطریق وقسیس لری انجیل خانہ لری ایدی . حالا بین . العلماء پایہ سی واردر . (مدرسہ ثانی ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی) ابتدا آل عثمان بناسی اسلامبول ایجرہ بو مدرسہ لردر . سلطان محمد خان غازی جامعنک طشرہ حرم کبیرینک یمین و یسارندہ یعنی شمالندہ و جنوبندہ سکز عدد مدرسہ واردر کہ بین العلماء « مدارس ثمانیہ » دیر لری . علوم دینیہ یی ترغیب و تعظیم و اہالیسنی اکرام و تنذیم ایچون نمونہ ہشت بہشت جہان مدارس ثمان بنا ایلدی . لواج علوم نفیسہ ایہ ہر مدرسہ نیک صحتی بر حدیقہ باغ رضواندر . میان علمادہ پایہ سی عالیدر و حرم کبیرینک قبلہ قپوسی دیندہ صبیان مسلمین ایچون بر (دار تعلیم قرآن) بنا ایتدی و بو مدرسہ لریک جانب شرقیسنده یول آشیری مرضی ، فقرا ، مساکین ایچون بر دارالشفایا ایدی .

(بیت)

برعجب دارالشفادر کوی یار خستہ واران مبتلاسی خوش کلیر

مضمونی اوزرہ آندہ اولان استاد کامل و عامل حاذق فساد ، عامل حکما اہل دردہ دوا ایدوب البتہ افقت بولور بر آستانہ جانجشدر . الحاصل

سلطان سلیمان و سلیم خان عصر لر زنده قوجه معمار سنان بن عبداننان
 اغانك علم هندسه یه تطبیقاً بنا ایتدیکی مسجد لر بروجه زیر تحریر اولنور :
 (رستم پاشا مسجدی ، (سنان پاشا مسجدی) ، (مفتی چوی زاده مسجدی) ،
 معمار سنان مسجدی) یکی باغچه ده . (امیر علی مسجدی) ، (اوچ باش
 مسجدی) ، (دقتدار شریفه زاده مسجدی) قره کمرک قربنده کائن
 و بربری جوارنده درلر . (صیرمه کش مسجدی) : لطفی پاشا قربنده ،
 یکی باغچه باشنده . (خواجهکی زاده مسجدی) : فاتح سلطان محمد قربنده .
 مفتی چوی زاده قزی (عقیفه بانو مسجدی) : داود پاشا قربنده . (چاوش
 مسجدی) ، (تاقیه جی احمد چایی مسجدی) سلویوری قیوسی قربنده .
 (دباغ الحجاج حمزه مسجدی) اغا چایرنده . (الشیخ فرهاد مسجدی)
 ننگه بوستانی قربنده ، ابراهیم پاشا خاتونی (آسیه خانم مسجدی) قومقپو
 قربنده ، (کورکچی باشی مسجدی) ، (کاخاجیلر کارخانه سی مسجدی) ،
 (قیوججی باشی کارخانه سی مسجدی) اوچیده قومقپو خارچنده در . (درزیار
 کارخانه سی مسجدی) بوده قومقپو خارچنده هر سنک بودرومی اوزرنده .
 (اغا مسجدی) ایاصوفیه ده . (بابا باشی مسجدی) فسار قپو داخاننده .
 (عبدی صوباشی مسجدی) ، (حسین چلبی مسجدی) سلیم خان قربنده در .
 (الحجاج الیاس مسجدی) علی پاشا حامی قربنده . (داماد چایی مسجدی)
 لعل زار جنبنده . (دخانی زاده مسجدی) قوجه مصطفی پاشا قربنده .
 (قاضی زاده مسجدی) چقور حمام قربنده . (سرای اغاسی مسجدی)
 ادرنه قیوسی خارچنده . (تفنک خانه کارخانه سی مسجدی) اون قیانی عنندنده .
 الیاس زاده مسجدی) ، (اصراف زاده مسجدی) طوقپونک طیشار یسنده درلر .
 (روز نامه جی حمدالله حمیدی چایی مسجدی) صولی مناسترده در .

بالاده حرر الاسامی مسجدنرک کافه سنی سلیمان خان جامغنی بنا ایدن
 معمار شهرت شعاع ، بنای ذی اقتدار ، مهندس دارالقرار (قوجه معمار
 سنان) اغا [۱] بنا ایتمشدر . ایشته بوقوجه معمار سنان مجموعی ۳۶۰۰ عدده

[۱] معمار سنانک سلیمانیه ده دوکمه جیلر جوارنده کی قبری دیوارنده بچره لر
 اوزرنده بولنان تاریخ ترجمه حائی مختصراً بیان ایتدیکنندن آشاغی به نقلی مناسب کورلدی :

(اوطه باشی جامعی) : یکی قپو قربنده معمار سنان بناسیدر . (قوجه خسرو

یک جامعی) : قوجه مصطفی پاشا قربنده معمار سنان بناسیدر .

(خاتون جامعی) : صولی مناستر حمامی قربنده معمار سنان بناسیدر .

اسکوبلی چشمه سی دینده (یدی یول آغزی) نام محله در که استانبولده یدی یولک بر آزاده برلشدیکی بوندن بشقه یرده یوقدر .

(دفتردار سلیمان چلی جامعی) : چار پشته ، قورشون قبه لی ، معمار

سنان بناسیدر . (حرم چاوش جامعی) : یکی بانجه قربنده معمار سنان بناسیدر .

(سنان اغا جامعی) : قاضی چشمه سنده قوجه معمار سنان کندی حسابنه

یابدینی برجامعدر . (انخی چلی جامعی) : یش اسکله سنده مال حلال ایاه

بنا اولنش معمار سنان کاری برجامعدر .

حمیه قسطنطنیه ده بولنان مساجد قدیمه — فاتحک استانبولده ایکویزیمش

قدر مساجدی واردر . (قریمی مسجدی) : اسکی اوطه لر قربنده در .

تاریخ تعمیری :

حریق اولدی ، اولوب ساعی بوخیره سلیمان کتخدانک اول اغا نام

ایدوب تعمیرنی بودوشدی تاریخ قریمی مسجدی پس اولدی اتمام

(خراجی محی الدین مسجدی) : ابوالفتح قربنده در . (خراجی بک

مسجدی) : اون قپاننک ایچ یوزنده (سوکلون مصلی سلطان) سرانی دینده

یر مسجدر که موزون طوغله مناره سنک ذروه علیاسنده کی قپوسی اوزرنده

بیاض و قرمزی طوغله دن استاد بنا خط کوفی ایاه طولا ﴿ لا اله الا الله محمد

رسول الله ﴾ کلام شریفنی کال مهارتله یازمشدر . (صالح پاشا مسجدی) :

اون قپانی قربنده در . (طواشی حیدر پاشا جامعی) حیدر پاشا خله سنده در .

(حاجی حسن مسجدی) : حیدر پاشا قربنده مکلف بر مسجدر و معمار سنان

بناسیدر . (دمیر خان مسجدی) : صغوق قپو قربنده در . (حامد افندی

مسجدی) فیل یوقوشی محله سنده در . تاریخنی : (هدامقام محمود) سنه ۹۸۵ .

(عربه جیلر مسجدی) : اون قپانی قربنده در . (پاپاز اوغلی مسجدی) :

اون قپانی داخنده در . (یار حصاری مسجدی) : جبه علی قپوسی داخنده در .

(مسجد روانی) : قرق چشمه قربنده در .

یابدی بوجامی ها خاتون بنت اسکندر وزیر اول ماه
حق قبول ایده کوستروب دیدار قیله محشرده شفقتیله اله
دیدى آنک هدایى ترینخن مسجد امت رسول الله

سنه

۹۰۸

(رستم پاشا جامی) : تحتہ قلعه قربنده فوقانی سراپا چینی ایله مبنی .
ومنقش برجامع روشنندر . بانسی سلیمان خان وزیر لرندندر . آتی مخزن .
ودکاندر . معمار سنان بناسیدر .

(یاوزار جامی) : بانسی ابوالفتح سلطان محمد خانک آدم لرندن و بو
حقیرک اجدا دندندر . اون قپانک ایجری یوزنده صاغر یجیلر ایچنده
برقبه لی برجامعدر .

(اون قپانی جامی) : اولجه سلطان سلیمان خان عصرنده سلیمان صو
باشی واسطه سیله معمار سنانه بنا ایتدیرلمشدر . اون قپانک طشره سنده
ولب دریاده اولدیغندن مناره سی وسائر بعض محملری منهدم اولمش ایدی .
صکره لری (قره چاپی) زاده مجدداً بنا ایتدیرمشدر . آتی دکان ومخزن
اولوب برقبه لی ، برمناره لی جامعدر . مناره سی او قدر نحیفدر که حالا
استانبولده برایشی یوقدر .

(کمال معمار جامی) : سلطان بایزید قربنده در . تاریخی :

مال ایله ایله تعمیر دیدیم تاریخی جامع زیبا عبادتگاه نیک ودلکشا

(عثمان شاه والده سی جامی) : آق سرای قربنده در . سلیمان خان
قوجه معمار سنانه بنا ایتدیرمشدر .

(عبدالرحمن افندی جامی) : ملا کورانی قربنده در . بانسی سلیمان
خانک قاضی عسکریدر . معمار سنان طرفندن چار پشته وقبه اوزره بنا اولمشدر .

(حاجی اوحد جامی) : یدی قله ده معمار سنان بناسیدر .

(خادم محمود اغا جامی) : آخور قپو قربنده در . بانسی سلطان سلیمان
وسلیم ثانینک ازالرندن اولمغه قپو اغاسی جامی دخی دیر لر . معمار سنان بناسیدر .

- (نشانچی پاشا جامعی) : قومقویه یقین برجامع روشندر .
- (وزیر احمد پاشا جامعی) : طوب قپوسنک ایچ بوزنده برپشته اوزرد .
- سلاطین جامعلری کچی بیوک برجامعدر . بانسی سلیم وسایمان خان وزراسندندر .
- معمار سنان بناسیدر .
- (بیرام پاشا جامعی) : فتح قربنده کیکیچیلر ایچنده برجامع فوقانیدرکه
- نردبانلر ایله چیقیلیر . بانسی سلطان مراد رابعک وزیر اعظملرندندر .
- تاریخی : « اولدی والا جامع جنت حریم وبیعدیل »
- (نشانچی پاشا جامعی) : کسکین دده قربنده در . معماری سنان بناسی
- اولدیغندن سلاطین جوامعی قدر مکلف ومکمل برجامعدر . جامع دروننده .
- پاشای مرحومک تره‌سی واردر . تاریخی شودر :
- قدسیان فوتی طوبدنده دیدی تاریخی دیدیلر اصل حق اولدی نشانی پاشا
- (حافظ پاشا جامعی) : فتح قربنده در . برکیجه احمد پاشا رؤیاسنده
- فاتحی کورور . « نیچون بنجامعمک یاننده جامع یاپدیره رق جماعتی آلدک؟ »
- دیه فتح جتتمکان حافظ پاشایه عتاب ایده رک بوینی اوردیرر . احمد پاشا
- واقعہ دن بیدار اوله رق رؤیایی تعبیر ایتدیرر . صکره رؤیانک عینی چیقهرق
- یتمش کون صکره حافظ پاشا مرحوم اولور . مزاره دفن ایدرکن لحدی .
- کنارندن برطاش اوچوب پاشای مومی ایلهک باشنی قیلج کچی کسر . بوده
- تواتر ایله مشهور آفاقدر .
- (خلیل پاشا جامعی) : سلطان محمد عمارتی قربنده مصنع برجامع زیبادر .
- (ترکم جامعی) : یکی اوطه لر قربنده در .
- (صاری کبرجامعی) : ابوالفتح قربنده علی پاشا چارشوسی داخلنده در .
- (طواشی مسیح پاشا جامعی) : بانسی کلار خاصدن سلطان مراد ثالث
- عصرنده مصر والیسی اولوب بعده وزیر اعظم اولدی . صکره تقاعد اختیار
- ایده رک بوجامعی بنا ایتدی .
- (بالی پاشا جامعی) : امیر بخاری قربنده فوقانی برجامعدر . معماری سنان
- بناسیدر . قپوسی اوزرنده تاریخی شو وجهله تحریر اولمشدر :

ایله شفتالی اناجی و جامعک بر قسمی یاندیغندن حالا اول محله اها ایسی شفتالیسز
قالدقوری جهته (ات) شفتالیسیله کینیرلر .

(عاشق پاشا جامی) : زیارتگاه محلدر .

مفتی حمای قربنده (التی پوغاچه جامی) : ابوالفتحک اتمکچی باشیسی
وجه علی حضرتلری نسلندن بر ذات طرفندن بنا اولمشدر . بو ذات بایزید
ولی یه هر کون آتیش کور مامش ، کویا کونشده پیشمش اتی پوغاچه کتیردیکندن
پوغاچه جامی دینمشدر . (قره پیری پاشا جامی) : زیرک باشی قربنده صغوق
قیو اوزرنده جهان نما بر جامعدر . آتی اوچیوز عمود اوزره بر صهرنجدر که
صوبی آب حیاندن نشان ویرر .

(آت بازاری جامی) : استانبول ایجره هر کیجه ابوالفتحک قانونی اوزره
دیده بانلق ایدن اون ایکی یکچیری چور باجیلری بو جامعهده صلات عشانی ادا
ایدوب صباحه قدر درت طرفده محافظه کارلق ایدرک مجرملرک حقندن کلیرلر .

(امیر آخور جامی) : یدی قله قربنده (مناستر) ه قریب دیردن
تحویل اولمش بر جامع عظیمدر . معمارسان بنا سیدر . فقط جماعتی آزا اولور .

(خادم ابراهیم پاشا جامی) : سلیمان خانک وزیر اعظمی ایکن متقاعد
اولان پاشای مرحوم سلوری قیوسنک ایچ یوزنده تختانی بر جامع روحانی بنا
ایتمشدر که کویا بر قصر عالی خلد بریندر . حرمنک ایچی یوکسک آغا جلرله مزین
اولوب طرز بنامی غایت مضع و دلکشادر . چونکه بانسی معمارساندر .

(داود پاشا جامی) : قدیم بر معبدر . بانسی سلطان بایزید ولی وزرا -
سندندر . حرمی غایت واسع اولوب بر طرفده محکمه شرع رسول مین واردر .

(جراح محمد پاشا جامی) : عورت بازاری قربنده مضع بر جامعدر .

(اسکی خسر پاشا جامی) : آق سرای قربنده شیرین بر جامعدر .

(اسکی علی پاشا جامی) : طاوق بازاری دیکیلی طاشی (چنبرلی طاش)

دیننده بیوک بر جامعدر . (نقلبند جامی) : جماعتی چوقدر .

(قوجه محمد پاشا جامی) : آت میدانسه یقین بیوک بر جامعدر . بانسی

سلیمان خان وزرا سندندر .

صاحبی (سلمان پاك) كو چڪندن بر آدم اولوب اوچ باشی بر آچھیہ تراش
ایدہرک حلال زلال جمع ایتدیکی مال ایله جاهمی یابدیردیغندن اوچ باش
جاهمی دیرلر . کوچک برجامعدر . فقط روحانیایدر . قپوسی اوزره
تاریخی محرردر .

قرق چشمه قربنده صنع الله افندی جامی : احراق اولوب تعمیرندن
صکره کی تاریخیدر :

حاجی بک تاش اوچاغینک کتخداسی سعیله کیم سلیمان زماندر ویره اجرت لم یزل
حرق نار اولدی ولی تعمیردیدم تاریخ جامع رعنا، عبادتگاه نیک وبی بدله

سنه

۱۰۷۲

سلوزی قپوسی قربنده معبد قدیم کورجکی باشی جامی : بوجامعک
قبه گوشه سند برمیقات نشانی واردر . یاز وقیش بردقیقه فوت ایتزمیقاتدر .
بلاط قپوسنک ایچ یوزنده (بلاط جامی) : سایمان خان دورنده
(فرخ) کتخدانکدر . معمار سنان بناسیدر . طشره صفه سنک قبه دیوارنده
قدسدن مصره ومصردن مکه ومدینهیه قدراولان منزلارده کی دره وتپه لره
قورقونج ومخاطره لی عقبه منزلارینک نکل وهیکلگیری غایت استاد برنقاش
طرفدن اولیه تصویر اولمشدرکه ارژنک ومانی کاسه خطاسنی بولا مز .

سلطان سلیم قربنده (سیواسی افندی) جامی : زهینی التی عدد
عموداوزره صهرنجدر . لکن صوسز اولدیغندن ایچنده قزازلر ابریشم بوکرلر .
قره کمرک قربنده (آق شمس الدین جاهمی) : بانینسک فیض انفاسی
اثری اوله رق مستجاب الدعوه برمحلدرکه کیجه کوندوزجامعتدن خالی دکلدر .
اون قپانک ایچ یوزنده (عزبلر جامی) : ابوالفتح عصرنده (الوان
چلی) بناسیدر . عوام آرسنده (شفتالی جامی) دیرلر . بنا اولدیغنی سنه
دیوارینک طیشنده برشتالی آغاجی حصوله کلوب دردی براوقه کلیر شفتالی
ویرر بیوک برآغاج اولمش . ایشته شفتالی جامی نامیله یاد اولدیغنه سببده
بودر . لکن صکره لری مصلی سلطان سه انده بریانغین اولوب بوواسطه .

زنجیرلر ایله بنده ایتدیکندن زنجیرلی سروی دیرلر . واجب السیردر . ونجه بیک ارباب سلوک بو آستانه ده حاضردر . عمارتی ، مدرسه سی ، زاویه سی معموردر .

جامع فیروز اغا — آت میدانی قربنده جماعت کثیره یه مالک برقبه لی جامعدر . قبله قیوسی اوزره تاریخی بودر :

خازن السلطان سلطان بایزید   وهو فیروز رئیس الحازنین
قال رضوان العلی تاریخه   جنة المأوی و دارالحامدین

سنه

۷۹۶

چهارشنبه بازارنده مرادخان ثالث اغاسی (محمد اغا جامعی) — روشن بنا برجامع زیباره . عتبه عالیسی اوزره تاریخی بودر :

دیدی آتاری تاریخی هاتف   بیت هادی و جامع امت

سنه

۹۹۳

اوزون چارشی ایچنده (ابرهیم پاشا جامعی) [*] کار کیردر . فقط قبله بنا دکل ، چار گوشه لوحه قبه در . اما غایت مصنعدر . تاریخ ابتداء بنا : (ومن دخله کان آمانا) سنه ۸۸۹ . تاریخ اتمام : (خیر جلیل مؤید) سنه ۹۳۵ .

فتحیه قربنده (دراغمان) جامعی . تاریخی :

عز و جاهله کاولدی یونس بک   ترجمان شه جهان آرا
یابدی بو جامع شریفی اول   قیله رق عون حق راهنا
روح قدسی دیدی اودم تاریخ   دار طاعات و منزل صاحبنا

سنه

۹۴۸

زنجیرلی قیو قربنده (اوچباش) جامعی : معمارسنان بناسیدر . بوجا . بک

[*] چانداری تره خلیل زاده لردندر . ۹۰۵ تاریخنده (اینه بختی) ده وفات

ایتمشدر .

ملا خیرالدین جامی — اون قبانک ایچ یوزنده قزانجیلر ایچنده اولوب
 ابوالفتح عصرنده بنا اولمشدر . استانبولده بوندن غیرى اوچ محرابلی جامع
 یوقدر . اوچ قبه و اوچ قبودر . اما طشره حرمی طاردر . نظرکاه
 و مستجاب الدعوه بر محدر . بوجامع بنا اولنورکن (ملاخیرالدین) معتمد
 مثال نکرانده ایکن برلیک قوشی کلوب لاق لاق دیه فریاده باشدیغنده همان
 ملا خیرالدین حضر تلمری غضب آلود اولوب « برههی طیر ، وار اسلامبولدن
 طشره فریاد ایله » دینجه بامرالله نطق درر بارلری وجود بولوب اسلامبول
 ایچندن بتون لیلک قوشلری قالقوب بشقه قرا و قصباته کیدرلر . الی هذا
 الآن اسلامبولده لیلک ساکن اولمق دکل ، طام و بام اوزره بیله بر فرد
 کورمامشدر . ایشته بو مذکور قزانجیلر جامی اوپله بر نفس صاحبی اولو
 سلطانک بناسیدر .

ادرنه قپوسی قربنده جامع قهریه — کما تقدم بر دیر مصنع ایمش .
 سلوری قپوسی قربنده (قوجه مصطفی پاشا جامی) — تاریخ کفته
 سوالانا ادريس :

هذه بقعة مباركة	است حسبةً مبانها
رتبت في ظلال سلطان	مارأى الدهر قط ثانها
بازيد افاض مرحمة	كل قاص بها ودانها
قد بناها وزيره صدقا	اسمه لفظه معانها
مصطفى الخلق اصفر تبا	لم تجد رتبة ندانها
هاتف صاح في مورخها	رب اوصل ثواب بانها

سنه

۹۸۰

« قوجه مصطفی پاشا ابوالفتح و بازید ولی یه وزیر اولمشدر . بوجامع
 « اوچ قبهلی مستجاب الدعوه بر دردرکه جوانب اربعه سنده مسلمه ، ابا ایوب ،
 هارون ارشید عصرنده (الینا) نام قرال لعینک لندن نیجه بیک صحابه کرام
 و صحابی زاده لر شهید اولوب بوجامعک حرمی اطرافنده مدفونلدرکه بو
 جامعه اولان روحانیت برجامعه یوقدر و حرمنده (زنجیرلی سروی)
 مقام بر سروی سبز کون وار . نهال ، ساحه لری پریشان اولوب بر صاحب الخیر

محمد خان — بر کوچک جامعدر . اما نور مبین ایله ملودر . زاویه سی ، حرمی ، بر طبقه لی مناره سی ، عمارتی واردر . استانبول ایچنده اون ایکنجی جامع سلاطیندر .

جامع قتیجه — اساسا بر دیر عظیم ایکن جامع اتخاذا اولمشدر . بر حرم عظیم و بر مناره سی واردر ویدی قله ایچنده ابوالفتح جامعی دینکله معروف معبد قدیمدر .

ابوالفتح سلطان محمد خانک اورتہ جامعی — یکی او طہر ایجرہ بر جامع عالیدر . اما قبه دکلدر . احراق اولنوب سلیمان کتخدا طرفندن تعمیر اولندی . تعمیرینه تاریخ :

ای (نناری) شکر ایدوب حقہ دیدم تاریخنی حمد لله اورتہ جامع اولدی پک اعلا بنا

استانبول ایجرہ اولان جوامع سلاطین بو تحریر اولنانلردر . اما اسلامبول خارچنده درت مولویت یرده اولان جامعلرک کزیده سی بروجہ آتی بیان اولنور :

ایوب سلطان جامعی ، طویخانه ده جهانکیر جامعی ، روم ایلی حصارنده ابوالفتح جامعی ، (بوغاز حصار) روم ایلی قواغنده مراد خان رابع جامعی ، قواق اناطولی حصارنده ینہ سلطان مراد خان رابع جامعی ، کوک صو — اناطولی حصارنده ابوالفتح جامعی ، اسکدارده اسکله باشنده سلیمان خانک دختر بلند اختری (مهر ماه سلطان) جامعی ، ینہ اسکدارده یکی محله ده (سلطان خان) والدہ جامعی ، ینہ اسکدارده سلطان مراد رابعک والدہ سی (کوسم والدہ سلطان) جامعی . بونلردن بشقہ بودرت مولویتده بولنان خنکار بانچہ لرنده دخی برر جامع شریف واردر . اسلامبول اطرافنده بولنان قصبہ لرده کی سلاطین جامعلرینی ان شاء الله محلنده تحریر و تعداد ایلرز .

استانبول ایجرہ ابتدا بنا اولنان وزرا ووکلا واعیان جامعلری — اولان جمہ وزرا جامعلرینک قدیمی بدستان جدید قربنده (محمود پاشا جامعی) در . محمود پاشا ابوالفتح وزرا سندنر . اما سلاطین جامعنه مثال بر جامع کیردر . اوچ قبه سی ، اوچ قپوسی ، بر حرم عظیمی واردر .

دیگر تاریخ مصنع :

دیدى بر مرد قالیچاق تاریخ عجلوا بالصالحات قبل الفوت

تاریخ دیگر لنامقه :

اولیا کوردیکنده آمان دیدی تاریخی (بناء عظیم)

سنه

۱۰۷۴

و بوقودن طشره صحرا شمال مجلا بیاض مرمر خام ایله مفروش
 حرمك جوانب اربعه سنده یان صفه لری اوزره کونا کون عمود عبرت نمونلر
 و اوزرنده طاق ایوانلر قبه سر نکون رصاص ایله مستور نیل کون
 قبا بلردر . و جوانب اربعه سی پجره لر اوزره جاملردر . و حرمك تاوسطده
 برحوض و شادروان و ایکی یان و برقبه قاپوسی وارد و دخی طشره حرمی
 بر صحرای عظیمك ایچنده نیجه یوز اجناس اشجار مشمرات ایله مزیندر
 و قبه طرفنده بر قبه پر انواری والده سلطان - عمر طویل ایله معمر اوله -
 کندیلر یچون بر تر به انشا ایتشلردر و سلطان محمد خان محراب اوکنده کی
 باغچه خارچنده (کوملکی قاه) نام برج اوزره بر قصر عالی بنا ایتشدر که
 گویا قصر ارمدر . بو جامعك حرم کبیرینک جنوبنده و غربنده بیک
 مقداری کارکیر دکانلر بنا اولنشدر که تعریفی غیر قابلدر و بو حرمك دخی
 اطرافده درت قبو وارد و ایکی مناره عالیه سی وار که افلاکه سر چکمش .
 و سرپوشی نحاس مطلادر که شعشعه سندن مردمك انسان خیرد لیر . اوچ طبقه لی
 مصنع ایکی مناره سر امددر . عمره الله تعالی الی انقراض الدوران .

اوصاف جامع سلاطین الشیخ حضرت ابوالوفا قدس سره - اسلامبول
 ایجره اون برنجی جامع سلاطین بودر . ابوالفتح سلطان محمد بنا ایتشدر .
 اولقدر بیوک دکل اما روحانیت وار بر مستجاب الدعوه جامع عظیم و عبادتخانه
 قدیمدر . بر طبقه لی بر مناره سی ، حرمی ، مدرسه سی . عمارتی ، حامی
 واردر .

درستایش جامع الشیخ حضرت امین بخاری بنای ابوالفتح سلطان

احمد خان طرزنده در . اورته قبه سنك جوانب اربعه سنده نیم قبله و اوچ پاننده یان مقصوره لری و چار پایه اوزره برقه کیری ، نحیف ستونلر اوزرنده یان مقصوره لری ، بر پایه رقیق اوزره مؤذنان محفلی ، صول طرفده خنکار محفلی واردرکه بو محفلك پایه سنده کی ستونلرک بریسی حایسه فاتحی یوسف پاشانك اتهام وقتله سبب اولان عموددر . بونی آلتون عموددر دیهرک پادشاهه غمازله دقدن صکره یوسف پاشا قتل اولمش و صکره برصاری عمود اولدینی میدان چیقنجه یاپانلر پشیمان اولمشلردر . فقط بعد خراب البصره اوقانلی عمود او قدر کوزل بر عموددرکه التون یاننده برشی دکلدر . ربع مسکونده نظیری یوقدر . بوجامعک درت طرفده روزنلر ، بلورلر ، نجف جاملر واردر . اوچ قندیل طبقه سی واردر . محراب و منبرینی وصفدن لسان عاجزدر . بش قپوسی وار : ایکی یان قپولری ، بر امام قپوسی ، بر خطیب قپوسی ، برده قبله قپوسی در . بوجامعک ایچنده کی مصلوب اولان ذی قیمت آویزه لر — اسلامبول جامعلرنده دکل — بلکه جمله اسلام جوامعنده یوقدر . هریری بر آویزه بر پادشاه و وزرا و وکلادن هدیه گلشدر . پنجره لرك قپولرک قپاقلری سراپا صدفکار یدر . بوجامعده کی عجم و مصر قالیچه لری نکارخانه چینده بیله یوقدر . بونده کی کوزل یازلمش کلام قدیملر دیگر معبلرده بولنه ماز . جمیع روزنلر اوزره تکیه جی زاده مصطفی چلینک قره حصاری خطیله سوره ملك و سائر آیات شریفه یازلمشدر . اماملری ، خطیبلری مؤذنلری شیخ وانی و اسیری افسدیلر ایدی . حافظلری ، نعت خوان ، تعریف خوانلری بشقه برجامعده یوقدر . جمله ارباب معارف و درس عام و قرانک کزیده سی بوجامعده بولنور . قبله قپوسی غایت مصنعدرکه عتبه عیالی اوزرنده خط جلیء مذهب ایله محکوک تاریخی شودر :

جامع والده سلطان بولوب اتماي اولدی هرکوشه سی بر شیخ کزینه ماوی
سال اتماننه تاریخ مراد ایشتمد بری قانقوب دیدی که (کعبه اهل التوی)

سنه

۱۰۷۴

طول عمر ایله معمر ایدوب نیجه غزالر میسر ایله . بو اولیای پرتقصیری ده
برچوق جهاد بیننده حاضر ایله .

بیت دردعای پادشاه حریمین محترمین :

حق تعالی تاقیامت پادشاه عالمک کنندن ذات پاکینه ظل اوله تعین ایله

بورا یه قدر ابوالفتحندن محمد رابعه قدر پادشاهلرک اجمال سلطنتلری ووزرا
ووکلاسی رسیده حدختم اولدی . مقصدیمز استانبول جامعلرینک اوصافی
تحریر ایتمک ایکن بو پادشاهلرده استانبولده نشوونما بولدقاری ایچون
صدددن حقیقیه رق بعض قوانین وحادنات ذکر اولندی . ینه اوصاف جوامعه
رجوع ایدهلم :

اوصاف جوامع مبارکه

پادشاه کنزین سلطان محمدخان رابعک والدهسی جامعی — بوجامع اولجه
فاتحک والدهسی طرفندن اون مصر خزینهسی صرف اولنه رق طاقلرینه
قدر یابلمش ایکن بانیهسی مرحومه نك وقوع وفاتنه منی اوزماندنبری خراب
ونا تمام قالب (ظلمیه) اسمیه شهرت بولمشدی . حریق مشهوردن صکره
محمد رابعک والدهسی سلطان استانبولی کنزرن بوجامعک اساسنی کشف
ایدرك حلال مالندن بشییک کیسه افراز ایله بناسنه شروع ایدره رک آدیخی
عدلیه قودی . استانبولده جوامع نسلطینک اونجیسیدر . شهید قوسیله
باقی بازاری قپوسنک آره سنده یهودیلرک اولری آره سنده قالمش ایدی .
والده سلطان اطرافده اولان خانه خرابه لرینی صتون آله رق چارشو و بازاری
دخی اورایه الحاق ایتشدرد . شمال طرفی قلعه دیواری ، جنوب طرفی طشره
حرم کیبری قبه سنک قدی زمیندن تا ذروه عالیسنه قدر یتمش (ذراع
مکی) در . بناسی زمیندن بش آرشون عالی اولدیغندن زردبانلر ایله عروج
اولنور برجامع فوقانی در .

شهرزاده سلطان محمد خانک جامع شریفی — آت میداننده کی جامع

همتیله اوج سنه جنگدن صکره فتح ایدیلوب برآ و بحرآ صالح اولندی . قدیه اوج سنه دها جنگ ایدلسه فتحی ممکن دکل ایدی . لیکن پادشاه جم صلابتک بالذات (آغریبوز) جزیره سنه کله رک کوسه علی پاشا باشدرده سیله کریده کچمسی تحقق ایدنجه قندیه التده کی عسکر اسلام خوفه دوشه رک وار قوتی بازویه و یروب قلعه یی فتح ایدیلبر . بیک سکسان بر تاریخنده سردار قبودان آکوسه علی پاشا واسطه سیله بلاجنگ وجدال (مانیه) ولایتی فتح ایدیله رک (ضارانطه) قلعه سی تعمیر و بنا ایلمشدر . تاریخ فتح لنامقه :

اولیا بو فتح ایچنده بولنوب اییدی پسند

آه ایدوب مانیه لی دیدی تاریخن (وای ضارانطه)

سنه

۱۰۸۱

آدن سردار احمد پاشا ، صدراعظم احمد پاشا ، یکچیری اغاسی عبدالرحمن پاشانک رأی و تدبیریه پادشاه عالیشان عساکر نصرت نشانیله (له) اوزرینه سفر ایده رک (قمانچه) کبی لهستانک اک متین بر قلعه سنی زور بازو ایله فتح ایده رک اطرافنده بولنان (ایلووه) قلعه سیله برچوق واروشلری مطیع و منقاد ایلی . له قرالی خراج کذار ایتمکدن صکره پادشاه ادرنه جوارنده (حاجی اوغلی بازاری) قصبه سنده و وزیر بابا طاغنده قیشلادی . سنه ۱۰۸۳ تاریخ فتح قمانچه :

هاتف غیبی بشارتله دیدی تاریخنی آلدی لهدن قمانچه یی شهنشاه جهان

سنه

۱۰۸۳

صکره پادشاه بالذات بغدادنک مرکزی اولان (یاش) شهرنده قرار ایدوب صدر اعظم فاضل احمد پاشا سردار انیله (اومانچه) و سائر بیوک قلعه لری فتح ایتیردی . صکره یه پادشاهک تشویقیله وزیر اعظم مصطفی پاشا بیوک بر جنگدن صکره (چهره لچه) قلعه سنی فتح ایده رک پادشاه ادرنه یه ، صدراعظم بابا طاغنه کلدی سنه ۱۰۸۹ . ایشته بو قدر قلعه لر هپ سلطان محمد خان رابع دورنده فتح اولنهرق برر ممالکت اسلام حالنی آلدی . الله پادشاهی

یکدیجری نی فرارایتدی ظن ایدرک آتلینی راباصوینه اوروب اوکلرینی آلمق ایچون اوته طرفه کچدیلمر . یکدیجریلر ایسه سپاهیلرک قارشویه کچدیکنی کورنجه فرار ایدیورلر ظنیه طوپ ایپلریله قورلمش کوپری اوزره اوشوشدیلمر . کوپری قیریلدیغندن جمله‌سی نهره دوشدیلمر وغرق اولدیلمر . لکن معزکه محلنده قالانلر جمله شهید اولدیغنی حالده صدراعظم ینه متانت کوسترهرک اوکون اوکیجه اوراده قرار ایتدی . ایرتسی کون جنک لوازمتاتی آلوب اوستولنی بلغراد قلعه‌سی آلتنه کیده‌رک دشمن ایله صلحه راغب اولدی وبلغرادده قیشلادی . نمچه دن ایاجیلر کلدیکی کبی عثمانیلردن ده روم ایلی پایه‌لی قره محمد پاشا ایله حقیر پرتقصیر ایاجی تعیین اولنهرق نمچه چاسارینه کیدوب عقد صالح وصلاح ایلدک . آندن حقیر چاسارک (پابته) خطیله المان دیارینه (دون ، قیر غیر — قارغیز ولایتلرینه ، آندن دائیمارقه ایلارینه ، آندن فلمنک ده «مصطردامه — امستردامه) ، آندن (اسفنج — اسوج) ولایتنه ، آندن «چه) ولایتنه ، آندن (فرغو) ولایتنه کیدوب کامل اوچ بچق سنه ده اللهک بوقدر عجائب مملکتلرینی تماشای ایتدم . بر لیله معراجده اوزی نهری کنسارنده قولاغوزلرم اولان قزاقلرله (دوغان کچیدی) نامنده یکی پایلمش بر اسلام قلعه‌سنه کلدیم . الحمدلله قولاقلمر بانک محمدی نی ایشدیکی کبی کوزمده قنادیل اسلامیه‌نی کوردی . کپچه قلعه قپوسنی اچمدقلرندن بوزخانه‌لرده مهمان اولدم . صکره اوزی نهرینی کچهرک قارشوی طرفده (شاهین کرمان) قلعه‌سنه ، آندن اوچ کونده قریمه ، آندن طاغستانه ، آندن مصقوف دیارینه داخل اولدم . لکن قرالتی کوره‌مدیم . سیاحتی بوراده اتمام ایتدکن صکره مصقوف ایاجیسیله یمش کونده آزاق قلعه‌سنده آق محمدپاشایه ، قول کتخداسی سایمان پاشایه واصل اولدم . آق محمد پاشا آزاقدن عزل اولندیغندن برابرجه تکرار قریمه کیده‌رک قریم خانی (چوبان کرای) اوغلوئندن احسانلر آلدق . آندن سکسان کونده قره‌دن استانبوله واردق . حقیر ادرنه اوزرندن کریدده بولنان صدراعظمه یتشدم .

فتح قلعه قندیه (قانی دیه) — بو قلعه کوپریلی زاده فاضل احمد پاشا

او آی ایچنده قرق بیك عربہ مالایہ یوزبیک اسیر اغتنام اولندی وعسکر
مشتایہ چکادیکندن ملک احمد پاشا افندیمزده بلغرادده قیشلدی . اوراده ایکن
سلطان احمد خانک کریمه سی (فاطمه سلطان) ی نکاح ایتدی وملك
احمد پاشایہ فرمان شهریاری کله رک آستانه یه دعوت اولندی . آستانه ده
زفانک اوچنجی آینده مرحوم اولوب ایوب سلطان مزارستانده استادی .
(کچی محمد افندی) نک ایاغی اوچنده دفن اولندی . بوغرب اولیاده بوسبتون
بی کس قالدی .

اویوار ، لتره ، لود ، نووغراد ، سجان ، کر مات ، دردکل ، هولوق ،
بویاق قلعه لر یله برچوق شهر لر کوپرلی احمد پاشانک همتیله فتح اولنه رق
نیجه بیك اسیر آندی . اویوار قلعه سنه بودین وزیر ی حسین پاشا سردار
تعین اولندی ، قورد پاشا ایالت صاحبی اولدی ، ینه (کج ، کنوار ،
اکردار ، اکر سک ، طوردا ، باتکه ، واژون) قلعه لر یله سائر قرق قدر قلعه لر
فتح اولنوب جبه خانه لر ی ومال غنائم لر آندی . بوقعه لره زرین اوغلو ،
بکان اوغلو قلعه لر ی دیرلردی . بوندن اول هر سک کفاری (اوسک ، الپ
اووا ، شاقولوفجه ، بچه وی ، قوپوشوار ، قویا ، نداژ ، بوبوفجه ، بردبزنجه ،
سکتوار ، قیژده) قلعه لر ی محاصره ایتمشلردی . صدر اعظمک کلدیکی
طویدقلرنده جنک لوازماتی وسائر اشیا لر یی براقوب یکی قلعه یه قاچدی لر ایسه ده
صدر اعظم (کج قوپووار) دخی دینلان بویکی قلعه یی ضبط ایده رک کفاری
منهزم ایتدی و آرقه لر یی تعقیب ایده رک نهر دن کچر لر کن کوپر یار یی طوپه
طوتدی . صکره خرواستان ولایتنه آقینلر اجرا ایدرک برچوق مظفریته
نائل اولدی . آرتق عسکر اسلامک عروق غروری غلیانه کله رک (رابه)
نهری طرفه عبور اولندی .

انهزام عسکر اسلام درکنار نهر رابه بسوه تدبیر صدر اعظم واسماعیل پاشا
وکورجی محمد پاشا — اوللری اوقدر جنک لرده بر آدمک بورنی قانامامش
ایکن صوک محاربه ائناسنده یکچری یه «کری یه دونوب مترسلیکره کیره سکر»
دیه امر کلنجه هپسی اطاعت ایتدی لر . سپاهینک بو امر دن خبری اولمدیغدن

ويكرمى اطه يكيچرى ، جبه جى ، طوپچى ، دور آشاغى بلوككرا له جمله سكرسان
 ىدى بىك عسكر طمشوار صحراسنده بريكىدى . غازى سىدى احمد پاشايى
 سردار على پاشا شهيد ايدوب اسلام اردوسى جانسز جسمه دوندى ايسه ده
 ينه بالضروره اردل دمير قاپوسندن ايجرى كيريلوب (خاچيك) صحراسنده
 مكث واقامت ايدلدى . يكرمنجى كون قرق بىك تانار ايله يالى اغاسى (شاه .
 پولاد) اغاكلوب عساكر اسلام تازه جان بولمش كې اولدى . ناتار عسكرينه
 چاپول فرمانى ويرلدى . كيمنيانوش كافرندن خبر كتيرمكه كوندرلدىكه
 نجه بىك كافر كتيرديلر . صكره كيمنيانوش اوزره عزيمت اولتوب بودين
 وزيرى اسماعيل پاشا چرخه جى اولوب طوغلر ايله طليعه عسكر اولدى .
 خلاصه كلام اردل ايجره نام ونشائز كوم اولوب سنكز آيدە اردل مملكتتى
 استيلا ايدە رك تا (بنسه) نهري كنارينه واروب سياوش پاشا قرنداشى
 حسين پاشايى بنسه نهري عبور ايتك اوزره عسكرينك كز يده لر يله
 مأمور ايدى . (ناقشه) ، (حسوار) قلعه لر يله واروب (ظلومى اوغلو) ،
 نام كافر قرالغه طلب ايدى ايسه ده كفار : « قرالز كنيانوش قرالدىن
 خوشنودز . بشقه قرال ايسته ميز » ديو جواب ويرديلر . ظلومى اوغلونك
 قرال اولسنه موافقت ايلمديلر . حسين پاشا تكرر نهري عبور وبرى جانبه
 عودت ايدى . سردار على پاشا دخى بنسه نهري كنارندن عودت ايدوب
 اسماعيل پاشايى (سيكل) ولايته سردار ايدى . سيكل بوغازنده جنك عظيم
 اولوب نجه بىك آدم قتل اولتوب اون ىدى بىك اسير وبوقدر مال غنائمه سردار
 اسماعيل پاشا اردوى اسلامه مظفراً داخل اولدى . اندن قالتوب (اود
 وارهل) قلعه سى آلتنده (تبلس غبور) صويندن يعنى بنسندن (اپوي ميخال)
 نام فخره قرال نصب اولتوب رعايا ذمتنده باقى قالان اوچ سنه لك خزينه دن
 ايكي بىك كيسه تحصيل ايدوب (سين قلعه سى) نام ساز مجارى قلعه سى
 آلتنده مكث ايتديكمز ائشاده كوپريلي محمد پاشانك فوتى ، اوغلو فاضل احمد
 پاشانك وزير اعظم اولدغى قاپوجيلر كتخداسيله خبر كلدى . (فوغراش)
 نام محلده قلعه آلتنده بر عظيم جنك اولدى . بو ائشاده قارده ياغدى . نهايت

یراقدیلر. بغداد دیارینی استیلا ایده رک فرار ایدن کفاری قیرهراق افلاق دیارینه دوشوردیلر. بحکمت خدا ابتدا (یرکوکی) قلعه سنده محصور اولان فضلپاشا و جان ارسلان پاشا بوزیلوب کندولرینی طونه نهرنده غرق ایتمک صدنده ایکن کفار خندق ایچدن طشره چیقوب « بره بغدادنه یرونسز قسطنطین بوزولوب قوجه تاتار عسکری کلدی ، « دیه کفار یرکوکی قلعه سنده محصور اولان آل عثمان عسکرینی محاصره ایتمکدن فراغت ایدوب (ترقوویشته) جانبه فرار ایدنجه محصور اولان عساکر اسلام کافرلری عقبلرندن قوغه قوغه، قیره قیره بو قدر مال و خزائن و اسیرودفائن المشاردرکه دیلر ایله تعبیر و قلم ایله تحریری ممکن دکل . بعده تاتار عسکری دخی کلوب طاعلرینه و (وارصوا) ایلرینه وارنجه کفاری بچینه لرده و کمینلرده یولوب یرکمی بیکن زیاده افلاق اسیری و آلتمش یدی بیگ بغداد اسیری آندی دیو تحریر اولمشدر . بجمد خدا بواسلوب اوزره افلاق و بغداد ولایتی یرکمی کونده فتح اولنوب بو حقیقک انه یرکمی اسیر بهاسی کیدی . ینه بغداد تحتنده (جوان استفان) بکه کلوب برکیسه ، اتی بورغه ، بریارچه کورک ، برر خط پیدا ایتدک و (غزاز زاده احمد اغا) دن برکیسه ، بزبورغه ، بر محبوب کوله احسان آلوب قرق ایکنجی کونده ادرنه یه واصل اولدق . بوغزاده و واراط غزاسنده بولنوب بعده بوسنه ده افندیز ملک احمد پاشایه واردم . (هلونه) قلعه سی آلتنده واصل اولوب شرف صحبتلریله مشرف اولدم . بونده دخی نیجه غزالرده بولندم که کاملاً تحریر اولنسه برطومار دراز اولور . نتیجه مرام ملک احمد پاشا سنه ۱۰۷۱ تاریخنده ربیع الاولک اون ایکنجی بازار ایرتسی کونی بوسنه دن معزول اولوب کندوسنه روم ایلی ایالتی احسان اولندی . بوسنه دخی واراط فاتحی سردار علی پاشایه احسان اولمشدر .

علی پاشانک اردل دیارنده کیمینانوش اوزره سردار اولدیغنی بیان ایدر — بیگ یتیش ایکی تاریخنده روم ایلی ایله ملک احمد پاشا ، اناطولی ایله چاوش زاده احمد پاشا ، یرکمی ایالت صاحبی میر میران ، یتیش سنجاق

ایتدیلر . بومحده بوسنه دن (سرداز احمد پاشا) طرفدن یدی بیک کله ایله (قمین) ، (قمین قراد) و (نیجه) قلمه لرینک مفتاحلری کلدی . بوغاز حصارده قبودان علی پاشا (واراط) ، (سنکوی) قلمه لرینی ودها بشقه قلاعی فتح ایتمشدرکه محالنده تحریر اولنور . تاریخ فتح واراط : (واراطی آلدی عدودن علی پاشای دلیر) علی پاشا واراط قلمه سنی فتح ایتدکدن صکره تعمیر و ترمیمیه مشغول ایکن (مهنه بک) افلاقده عصیان چیقاردی .

عصیان مهنه بک بولایت افلاق — افلاق ولایتده (مهنه بک) اون بیک مقداری تجار مسلمینی شهید ایدوب عصیانی آشکار اولدیغندن (فضلی پاشا) ، (جان ارسلان پاشا) ، دها نیجه میر میران امرالر تعیین اولنوب (یرکوک) نام قلمه ده جنک عظیم ایدوب عسکر اسلام منهنماً یرکوک قلمه سی آلتده طابورلنوب آرقه لرینی نهر (طونه) یه وروب شب وروز جنک ایتکده ایکن بغدانده عصیان ظهور ایلدی .

عصیان بغدان — (برونسز قسطنطین) نام لعین اللی بیک کافر ایله تحت بغدان اولان (یاش) شهرینی ضبط ایدوب بکی (ضولطه) بی کسمکه باشلیوب دیار بغدانی قبضه تصرفه آلدی . بو احوال پرملال در دولته منعکس اولوب تاتارخانه واوزی ایالتی وزیرینه و بوجاق تاتارینه امر پادشاهیلر کیدوب بغدان سفیرینه مأمور اولدیلر . آندن یدی قلمه ده محبوس سابقا بغدان بکی اولان (لیپول وویواد) اوغلی (جوان استفان) نام ولدی بغدان بکی نصب ایتدیلر . فضلی پاشالی (کمانکش احمد اغا) اسکمله اغاسی اولدی . (غزاز اوغلی سلاحشور احمد اغا) سنجاق اغاسی اولدی . بالجه عسکر و امرا قطع منازل ایده رک پای تحت بوغدان اولان (یاش) آلتنه واصل اولدیلر . اوراده (بیاض قار) اوزرنده برجنک عظیم اولدی . کفار منهنم اولدی . برونسز قسطنطین نام لعین فرار ایلدی و عسکری تارمار اولدی . آندن اون بیک قدر بیاض قار کافری جوان استفانی بی (قورت) ده حکومت صاحبی ایتدیلر . آندن یالی تاتاری قالغای سلطان ایله قریم تاتاری منهنم اولدقلری حالده بقیه السیف اولان کفسارک آرقه لرندن چاپول

وپادشاه هفت کشور ایله جلالی غزاسنه کلوب اسکداره کچوب مکث ایتدی. اناتولی ولایتینه مذاهب اربعه دن قنواي شریفلر کیدوب آیه (فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمد لله رب العالمین) نص قاطعی اوزره جلالی و جمالی، باغی و طاغی ظالم ملک قتلنه اوامر شریفه ایله تفتیش جیلر ولایت بولایت کوندرلدی. دیار بکر والیسی قره مرتضی پاشایه، آرض روم والیسی کورجی مصطفی پاشایه، حلب والیسی دوتساق علی پاشایه امر شریف و خط شریفلر کیدوب آبازه قره حسین پاشا اوزرینه مأمور ایدلدی. برقاچ کون اسکدارده مکث ایدوب بعده آستانه سعادتیه مراجعت اولندی.

انهزام سردار مرتضی پاشا در صحرای ایلغن بدست جلالی حسن پاشا — ایلغن صحرا سنده جلالی حسن پاشا غالب کلوب مرتضی پاشا منهزمأ حلب قلعه سنه واردی. قره حسن پاشانک دخی جوانب اربعه سنی جمله رعایا و برایا چو یروب شدت شتا دخی کلوب ماینلرنده قحط عظیم اولدی. آخر قره حسن پاشا حلبده بولنان مرتضی پاشایه، چرکس قدری پاشایه، والی حاب دوتساق علی پاشایه دخالت ایددی. هر روزیری برر سرایه اعزاز و اکرام ایله قوندیروب جرملری عفو اولتمق ایچون در دولته عرض محضر لر ایله مرتضی پاشانک، قدری پاشانک آدملری و آبازه حسن پاشانک، دها بشقه جلالی پاشالرک برر آدملری کیتدی. « فقط بونلرک حلبه دخالت ایتملرنده البته بر شیطنتلری واردر » دیه حلبده بولنان پاشالر شبهه ایده رک جمله سنی قتل ایدوب سربی دولتیرینی در دولته کوندر دیلر. در سعادتیه و اصل اولوب کوپرلی « الحمد لله هنوز یانوه کافرلینه امداد ایدن کافرلری قتح ایلدم » دیه حمد و ثنالر ایددی.

پادشاه جم جنابک جلالی قتلنه بروسه یه توجهلری — پادشاه سلامتله بروسه یه واروب روزمره یوز ایکی یوز حسن پاشالی جلالی کلوب سرا پرده اوکنده قتل اولورلردی. آندن پادشاه عالمنپناه (کلید البحرین) اولان بوغاز حصارینه عزیمت بیوردی. اناتولی قلعه سنه (عنکبوت احمد پاشا) نی معتمد و مباشر ایتدیلر. روم ایلی طرفه قپودان کوسه علی پاشانی تعیین

ايدەميوب (قالود) قلەسنە دوشوب عيسى نېي آراركن عزرائيل نېھسنە دوشوب مرد اولدى . سىدى پاشا خزىنەلر پيدا ايدوب بوقدر مال ومنال ايله خزىنە پادشاهىي طولديرمق ايجون طبل ونفير چالەرق آستانە سعادته كىردى سەدە بعض سىبلردن اوتورى يەنە مقبول شەريارى اولەمدى .

«وخرأ (يانود) ، (شېش) ، (لونغوش) قلەهلرى سردار اكرم و صدر اعظم (كوپرىلى محمدپاشا) طرفدن فتح ايدىلوب بوندن باشقە يدى واروت دھا فتح ايدىلوب (آراط) قلەسى تجديد اوانوب (يانود) قلەسى دخى تعمير وترەيم ايدىلەر كى باغ ارم كى مزىن برشەر اولەرق طمشوار وزيرلر يەنە مقرر حكومت اتحاد اولنوب (اردك) ديارندە (شاربطق) ، (سكى هيت) ، (اچتوار) آدى قلەلەر كى دخى فتحى تصيم اولنمش ايكن آستانە سعادتن ، پادشاه عالمپناه حضرتلرندن «وكد خط شريفلر كلوب : « اردك قرانى » نە چاسارىنى قيد و بند ايدرك حضور هابونمە كتورسەك بىلە مقبول دكلدر .

اناطولى ولايتلرندە (قرە حسن پاشا) ، (صارى كنعان پاشا) ، (طيار اوغلى احمد پاشا) و قرق عدد ميرەيرانلر وسائر نى ايمان حسابسىز مېرلوار بكا عاصى اولوب دريا قدر عسكر ايله باي تخت قديمز اولان بروسە اوستە كلكدە درلر .

البته والبته در . دولتمە على العجله كله سين « ديو كوپرىلى يە خط هابون واصل اولنجه ميت متحرك كى اولوب كندى كندى « آفرين ! قرە حسن پاشا آفرين ! مجار كافر يەنە اى امداد ايتدك ! اولمايە الاخير ! » ديوب (يانود) التندن بسم الله ... ايله « نيت الغزاي اكبر بقصد معين مهين كافر قرە حسن » ديوب كمرلر يەنە ايكى يردن غيرت قياجنى قوشانوب دلاللرندا ايدوب « هر كيمە نان پازەسى و عرضى لازم ايسە دردولنە كلسون » ديه يانود يە سنان پاشايى سردار وسىدى پاشايى امداد قويوب كوپرىلى الغار ايله سحر اى كاغد خانە يە واصل اولدى . اورادە مكث ايدوب مناديلر ندا ايدرك يوقلمە ايدەرك شې .

وروز مشعللر ايله علوفەلرى ويروب دور تمام اولوب حسن پاشا وغىرى باشلارك يانندە بولنوب دە ناموجود اولان كمشەلردن اون اوچ بيك سپاهيان و يدى بيك يكيچيرلارك اسامەيسى خيفتە دفتردن حك ايدوب امضا ايدى .

(بارك!) بيله ديمدیلر. اما حقیقه‌تده فاتح اگری محمد خانك غزاسنه معادل بر غزادر. سیدی پاشانك عسکری اون ایکی بیکنن زیاده اولمدیغی حالده لشکر کفار یوز التمش بیکه یقین ایدی. (راقوخی) لعین بو عربدهده دخی خلاص اولوب (قولوزوار) قاعه‌سنه فرار ایدی. یکیدن عسکر یریکدیرمکه باشلادی. وندیکیلرک بوسنه ایالتی نهبوغارت ایتدکری پادشاه باوقارک مسموع هایونلری اولدقده (ایالت بوسنه) ایله (ملک احمد پاشا) (صادره) قاعه‌سی اوزرینه سردار معظم تعیین اولندی.

سکسان بیك عسکر ایله (زادره-صادره) قلعه‌سی آلتنه وارنجبه کفاره محصول قالدیرتمیوب (الن) و (لاتین) دیارلری فتح واستیلا ایدوب صوکره (رپنچسه) قلعه‌سنه قوشوب امان ویرمیرک یدی ساعتده فتح ایدرک بر چوق غنائمه عسکر اسلام مغتم اولدی وقلعه فتح اولدقدن صکره جمله اهل وعیاللری اسیروبند اولدقلرینه حقیرک تاریخیدر:

بمحمدالله بوجنکده بر مهم فتح مبین اولدی (شبه‌نیک) کافرینک اکثری متهور قتل اولدی لب دریاده برجنک ایله‌دک حقا دلیرانه توفنک انداز اولانلر سوردیلر آتینی میدانه بوجنکه اولیسا، تاریخ اوئه دیدی رضایی بری قالقوب دیدی یاز، تاریخ ایله (بوله‌غزایی)

سنه

۱۰۸۱

دفعه نانیه سرداری سیدی احمدپاشا — ینازدل دریاسنده (راقوخی) کافر عصیان ایدوب دردولته علی‌القانون خراج کوندرمیوب بر طرفندنده یرچوق جیوش منحوس جمع ایدوب ایکی یوز بیك کافر ایله (قولوزوار) قلعه‌سنک آلتنده مکث ایلدی. بری طرفدن سیدی پاشا (بودین)، (اگری)، (قانیژده) (طمشوار) عسکرلرینک کزیده سیله قرق‌بیک مساح و شجاع و نامدار آتیلر ایله ایلمک بهارده (قولوزوار) صحراسنده دشمن عسکرینه مقابل کلدی. بیوک برمقاتله ایدیلوب بامرالله کفارک ایکوزبیک عسکری قیاجدن کچیریلوب جمله غزات مسامین مال غنائمه مستغرق اولدیلر. (راقوخی) ده بو عربدهدن مجروساً فرار ایدوب (واراط) ده جان آتدی. اوراده ده قرار

کفار بوانہزامی کوردکن صکرہ اردل ولایتہ واروب قرق میلیون
 خزینہ مالی دینہ لردن چیقاروب (سیکلستان) دن (صاری مجار ، جايد
 وشاق) دن ، (چہ ولہ) دن ، اسفاج (اسوج) واسلوی (اسلاو) دن ،
 (قرول وروس) دن ، (نمچہ ودودوشقہ) دن ، (خروات واورناماجار)
 دن یوز بیک عسکر جمع ایدوب (طمشوار) ایالتندہ (لیپوڈ) ، (چناد) ،
 (چناد) ، (فسلاق) ادلی قلعہ لری غارت ایلدیلر . بو خبرک فریادجیلری
 در دولتہ کلدکدہ اورالہ بودین وزیری کنعان پاشایی سردار تعیین ایلدیلر .
 انہزام سردار بودین وزیری صوفی کنعان پاشا - سکسان بیک عسکر ایلہ
 سردار مشار الیہ نہر (مورش) کنارندہ (آراط) و (لیپوڈ) ادلی فلعہ
 آراسندہ دشمن عسکرینہ مقابل کلوب بامرالله عسکر اسلام نہزم وکفار
 غالب اولوب سردار کنعان پاشا نیجہ بیک کخیلان آتلی سواریلر ایلہ (صلانتہ)
 صحراسنہ جان آتوب خلاص اولدی . (ایلچی حسین پاشا) دخی نہر
 (مورش) د جان آتوب نابید اولدی . نتیجہ کلام بو انہزامدہ اون بیک
 آدم تلف اولدی . صوکرہ نہزم کنعان پاشا (بودین) دن عزل ایلدیلوب
 (بوسنہ) دکدی (سیدی احمد پاشا) یہ طغرایی غراسز بودین سردار لئی
 احسان اولندی .

سیدی احمد پاشا (اردل) د سردار معظم اولدی وبوسنہ ایلاتی ملک
 احمد پاشایہ احسان اولندی . غازی (سیدی احمد پاشا) اوسنہ قیشک شدتہ
 باقیہ رق اون ایکی بیک صالت و سبکبار عسکر ایلہ (اردل دمیر قپوسی)
 طرفدن ایچری کیروب (حاجک) صحراسندہ (قولچوار) قلعہ سنہ آرقہ
 ویرمش اولان (راقوفچی) لعینک یوز بیک عسکرینہ تصادمہ جنک ایدوب
 آج قورد قویونہ صاریلورکچی طمشوار وزیری سیاوش پاشانک برادری
 (حسین پاشا) کفارک بوکرکندن کیروب آن ساعتدہ بیاض قار اوزرندہ
 بیاض تلی کفارای قلیجدن کچیروب قانلریلہ قاری صوکی اریتدیلر . جملہ سنک
 کلہ لری وقودانلری ، حنط آرابہ لری ، جبہ خانہ لری الای عظیم ایلہ در دولتہ
 کوندر دیلرسہ دہ بو (سیدی غزاسی) اصلا حسابہ آتمیوب مقابله سنندہ

انہزام طاہور مقہور راقوفجی قرال بی ولایت لہ بدست محمد کرای خان
 ومعا ملک احمد پاشا — اردل قرالی راقوفجی لہ قرالی اولغیچون بونی
 اکریدن امر پادشاهی آلوب بونی اگری وزارتدن معزول اولوب کوپرلی
 وزیر اعظم اولدیغنده (راقوفجی) یی (لہ) قرالی اولمقدن منع ایلدی .
 راقوفجی کوپرلینک منع ایتمسینه باقیوب ایکی کره یوز بیک کفار فجار ایله
 « (لہ) اوزره کلیرکن (لہ) قرالی آل عثمانه اعظم ایلوب : « خراج کذاریکز
 اولهیم . بو (راقوفجی) یی اوزرمدن منع ایله یکز » دیه کوچک ایچی ایله
 هدایاسی کلدی . بونک اوزرینه تاتار خانی محمد کرای خان حضرتلریله ملک
 احمد پاشا سردار معظم اولدیلر . (راقوفجی) طاہورینی محمد کرای خان
 قومیوب اونیدی قرال زاده تاتار خانه رهنه چیقوب کفارینه اردل ولایتنه
 رجعت ایتمک اوزره ایکن جمله تاتار عدو شکار (چلوچلو) دیه او آن وساعته
 طاہوری منہزم ایلدیلر . راقوفجی ماعون اوچوز قدر کفار خاکسار ایله
 « (سیکل) طاغلرینه فرار ایلدی . قرق بیک کافر تیر بلادن وسیف عنادن
 کچدی . آخر کار تمش بیک کفار واون قرال زاده ، راقوفجینک وزیر یی
 کیانوش دخی اسیر اولوب جمله عسکر تاتار اورحای آلتده ملک پاشا اردوسنه
 داخل اولوب ایکی دریا مثال عسکر بی پایان آق کرمان آلتنه سالمین وغامین
 کلدیلر .

(بوغزایه تاریخمزدر)

حمدلله بوغزا اولدی بیک آلتمش بیدیه بو فتوحاتی میسر ایده مولا کریده
 دور آدمدن بری اولمش دکدر بوغزا سیف محمد چکایدی مجار پلیده
 اسب تازی، سیف مجزه تیرکش هپ سنده در سهم قوسندن چیتنجه کنر ایلر حدیده
 اولیا فتح فتوحی کورینجک تاریخ دیدی حمدلله بو فتوحات اولدی حال علویده

حمدلله بوغزاده بو حقیرک انه اونیدی اسیر ، یکریمی آت ، اون سمور ،
 بر چیفت سیم اوزنکی ، غیر سیم اوانی کیرمشدر . تاریخ کفتمه کیانوش اسیر :
 براکسیکلی بوکیانوش ماجار بر آه ایلوب دیدی که «کلدی تاتار»

سنه

انهزام کشتیان قازاق عاق در قلعه و ارنه بدست ملك احمد پاشا — قره دکز ساحلنده (وارنه) قلعه‌سی و (بالحق) قصبه‌سی یمش پاره شایقه ایله روسلر نهب و غارت ایتمهکچیقوب ملك پاشا ایسه آندن اول یتیشوب علی الغفله لب دریاده اولان کفارك کملرینی باضوب یکریمی عددینی ضبط ایلدی . باقیسی دریابه آچیلوب فرار ایتدکلرنده جمله کفار قره ده قالوب کافر شیطان ایله ملك پاشا جنک ایدوب جمله‌سی دره و تپه لرده جمع ایدوب کیمنی تپه لدی و کیمینک کردانلرینه طوق لعنت کچوروب یدی یوزدن متجاوز اسیر آلدی . بیکدن زیاده‌سی شمشیر آبدار ایله دیار عدمه کوندردی و بیکدن زیاده‌سی دخی غرق اولوب قعر دریاده قرار ایتدیلر .

(بوفتح قنوحه تاریخ)

اولیا بوفتحی کوردکده دیدی تاریخی بارک الله اولماشدر بردخی بویه غزا

(دیگر تاریخ)

سولهدم لفظاً کوزل تاریخی اولدی آلمش برده بوشانلی غزا

سنه

۱۰۶۱

قاعه کونیه — قره دکز ساحلنده ، چوروغ نهری منصبده واقع اشبو قاعه کتانبجی زاده محمد پاشا ، سیدی پاشا همترلرله تخلیص اولمشدر سنه ۱۰۶۴ . بوندن برسنه صکره یعنی ۱۰۶۵ تاریخنده ملك احمد پاشا و انده برجنک عظیم ایدوب بتلیس خانلغنده بولسان (عبدال) خانی منهزم ایلمشدر که بویه جنک آنده سبقت ایتماشدر .

استخلاص قلعه اوزی بدست ملك احمد پاشا — اوزی نهرینک قره دکره مخلوط اولدینی محله (اوزی قلعه‌سی) دینلان بومتین قلعه‌نی قازاق استیلا ایدوب ملك احمد پاشا ایله تخلیص اولندی برجنک طویل ایله . محلنده تحریر اولنور .

استخلاص بوزجه آطه بدست کویریلی محمد پاشا — بوجزیره وندیك کفاری آندن جنک عظیم ایله آلمشدر .

(نجیرم اوغلو) نك طابوری طاغیدلی . (ابوقرون) قلعه سی ودخی .
 جبال (اصفاقیه) سردار معظم (دلی حسین پاشا) بدیلہ فتح اولندی .
 داشنیک امرزا ، جلالی حنیفی خاینه — (داشیک امرزا) ، (جلالی
 حنیفی خلیفه) ناملرنده کی جلالیلره ترکمان اغاقلری احسان اولمندیغندن
 وزیراعظم ملک احمدپاشایه دلکیر اولوب اسکداردن خیلی عسکر جمع ایدوب
 اناطولی بی نهب وغارته عزیمت ایلوب هر سک دیاندن دریایی عبور ایدرک
 راست کلدکاری کاربانی پریشان ایلمکه باشدیلر . (افکه) ایله (سکود) نام
 قصبه لک آره سنده خیمه وخر کاهلری قوروب مکث ایلدیلر . فی الحال
 ملک احمد پاشا وبکتاش اغا ویکچیری اغاسی وقره چاوش وقول کتخداسی
 چابی مصطفی اغالر جمله عسکر لرله تیشوب وقت سحرده عالم اغیاردن بی
 خبر ایکن بو اغیاره الله دیوب قیاج اولدوقده آنلردخی دلیرانه جنک ایدوب
 شهبخون ایدن وزیر عسکرندن خیلی بنام یکیتلری خاکه صالدیلر . آخر
 آنلردخی خلاص اولوب دندان تیغدن کچدیلر . بقیه السیوفی طاغیره فرار
 ایتدی . اما سردار مردارلری اولان داشنیک امیرزا وحنیفی خلیفه برچوق
 آدملری ایله طوتیلوب اسیر بندھجران اولدیلر . آستانه یه کتیرر ایکن جسر
 نام محله امر پادشاهی وارد اولوب بوستانچی باشی جمله سنی اوراده قتل
 ایلدی . کله لری باب هایون اوکنده غلطان اولدی . بووقوعاتدن اون یدی
 کون صکره غلو عام اولوب ملک احمد پاشا معزول اولدی .
 چاپقون ولایت قازاق عاق در شهر اشحرز و صحرای آلوو بدست محمد
 کرای خان — بوسفر مسرتده تاتار صبارفتار ، عدو شکار یوز المی بیک
 اسیر ایله بلا حساب مال غنایم آلمشردر .
 چاپقون ولایت بغداد بدست قانغای سلطان محمد کرای خان — بغداد
 دیارینک پای تحت منجوسی اولان (یاش) شهرینه (تافوحشان) و (خوتین) و
 (سج اووا) یه وارنجه ولایت بغداد فتح واستیلا اولندی . المی بیک اسیر
 واون کره یوز بیک آت وصغیر ولایعد ولایحمی قیون وکچی غنیمت آلتدی .
 سائر اقبشه فاخره واونی مقوله سی غنایمک حسابی جناب باری بیلور .

بارکیر اوزرنده ایکن پرماق قپوده صلب ایدوب آلتدن چار پانی چکدیلر - اوج کون داراغاچنده قرار ایدوب بعده لاشه مردارینی دریایه القا ایلدیلر - ماهیلره شکار اولدی . ینه اول سال مبارکده ولایت جزائرده فتوحات محلات بدست امیر پاشا . محله عربانی جزائر اوزره کلیرکن جزائر غازیلیری قارشوچیقوب یکریمی بیک عربیان طعمه شمشیر ایدوب مسرت خبرلری کلدی . ینه سنه مز بورک آخرنده انهزام کورجی نبی قاطرچی اوغلی بدست وزیردلیر قره مصطفی پاشا . سکسان بیک عسکرایله کورجی نبی نام شقی عصیان ایلدی . اللی ولایتی تا اسکداره کذجه غارت ایدوب ظلم ایدیه رک (بولغورلی) و (چاملیجه) نام محللرده خیمه وچرکاهیله مک ایلدی . یتش آدمک قتلایله حلبک ایالتی طلب ایدوب طوردی وچنکه آماده اولدیغنی سویلدی . بزى طرفدن عسکر دریا مشال فوج فوج ، موج موج اولوب دفتردار زاده محمد پاشا طلیعه عسکر اولدی . ذیل چاملیجه ده برچنک عظیم ایتدیلر . مراد پاشا دخی یتش یرده جمله میر میرانلرک طبللرینی دوکهرک امداده یتشدی . درت ساعت قدر دها صواش پرخاش اولوب اول آن بجمد خدا جمله جلالیلر منهزم اولدیلر . طاغاره فرار ایتدیلر . عساکر اسلام مظفرأ در دولتیه عودت ایلدی .

سنه ۱۰۵۹ تاریخنده انهزام دروز شام دار السلام بدست قره مرتضی پاشای نیک نام - درزی شیخاری اوزره بیک کیسه مال قالب امر پادشاهیله مرتضی پاشا شام ایالتی ایله مذکور مالی تحصیل ایتمه یتش بیراق عسکر ایله درزی اوزره چیقوب (ناقوره) نام بوغازده چنک عظیم ایلدی . جمله درزی بی ایمانی منهزم ایدوب بعده بی باک ونی پروا بیک کیسه یرینه مرتضی پاشا اوج بیک کیسه تحصیل ایدوب در دولتیه کوندردی . حقیر اوسنه مصره ، حج شریفه عزیمت ایدوب شامه کلدی کمزده بوغزاده بولندم . شکسته بسته اول غزایه شو تاریخی سویلدم :

ساده لفظاً سویلدم تاریخی بیک الی طقوزده اولدی بوغزا

بعده جزیره کزیده (قلعه سلانه) ودخی (قلعه رتمه) فتح اولندی .

تاریخ قصر جاملیجه :

دیدم بن اولیا بوکاخه تاریخ مبارک اوله قصرک پادشاهم

سنه

۱۰۶۵

تاریخ قصر بانچه قره اغاج در قرب قصبه سودلیجه :

دیدلر اولیا بوجایه تاریخ زهی قصر سر افراز هایون

سنه

۱۰۸۳

تاریخ قصر بیکار در قرب ادرنه :

کورنجه اولیا تاریخی در (دیر) لطیف شاهانه ایوان اولدی قصری

سنه

۱۰۸۲

قصر عدالتک بعد الاحراق بناسنک تاریخی :

اولیا اتمامنه تاریخ دیدی قصر دیوان اولدی شاهانه، لطیف

سنه

۱۰۸۳

پادشاه جم جنابک بالذات بولندقلری غزالر وسائر فتوحات وسپهسالار
معظمیری — بامرالله ابتدای جلوسنده آت میداننده سپاهی اشقیاسی
سرتاسر دندان تیغ آتش تابدن کچدیلر . ینسه اول ماهده اناطولی دیارنده
نام محمده جلالی (قره حیدر اوغلی) منهزم اولوب جمله عسکرلری
قتل اولندی . سر قیلانلری اولان واجب الازاله قره حیدر اوغلی نام
(جلالی ترکان اغاسی قره آبازه حسن اغا) قید و بند ایله در دولته کتیر یلوب
صاحب جلوس مولوی قوجه وزیر حضورینه واصل اولدی . براز
کلماتدن صکره کوردیلرکه قورشونلرک یاره لری اویلوغنی یاره پاره ایدوب
علاج پذیر اولمز درجه یه ککش . اول آن امان ویرمیوب کمال تعظیمله بار کیرینه
بندیروب عسس باشی و صوباشی توابعیله حیدر اوغانی دیوان سیاسته کتیردیلر .

اولدی . مرزیفون شہرندہ بر سپاہینک اوغلیدر . اما غایت جرئتلی وصاحب
رأی وعاقل ودانا بروزیر توانا ایدی .

سلطان محمد خان دورندہ اولان ایالت وزراسی — ابتدا یوم جلوسندہ
سپاہیلر ایله یکیچریلر بر برلیله آت میداندندہ جنک عظیم ایدوب سپاہیلر
مغلوب ومنهزم اولدی . منارلره قوشلق وقتی « مؤذم » دیو اذان او قویانلره
وجامع ایجرہ تلاوت قرآن ایدنلره وارنجہ بالجلہ سپاہیلری یکیچریلر قتل
ایدوب لاشه لرینی عربہ لر ایله طاشیوب (آخور قپو) دن دریایہ دوکنجه
عظمت خدا اول ساعت دریا تموجه کلوب حیدر اغا زاده محمد پاشا دوئما
ایله سرای برونندن ایجری کیره مدی . نیجه قدرغه لر کوشه کوشه کنارہ
دوشوب پاره پاره اولدی . اول کون محمد خان طرفدن مرتضی پاشایہ بغداد
احسان اولندی وزیلہ لی چاوش زاده محمد پاشایہ قدس شریف وامیر پاشایہ
مصر احسان اولندی . حیدر اغا زاده نک مصر حبسندن اطلاق فرمان
بیوردی . نوغای اوغلنه حلب ، حمالی ارناود محمد پاشایہ طرابلس انعام
اولندی . بصرہ افراسیاب اوغلندہ ابقا بیوردی .

اولاد ذوی الاحتراملری اولان شہزادکان — تاریخ ولادت شہزادہ
مصطفی خان ابن محمدخان رابع فاتح قندیہ : (حضرت خان محمد رابع) (طول
الله عمرہ ابدآ) . ثانیاً صورت معماہ : نظم تاریخی بولدی (سمت ادا)
یازدی لوح بروج اوزرہ فلک . انبت الله نباتا حسناً سنہ ۱۰۷۱

عدل ودادندہ آبادان ایتدکلری عمارتلر — ام دنیا دینکے شایان
اولان مصرده (دفتردار ابراهیم پاشا) (قدم التی) نام تفرجکاه وزیرتکاهدہ
برجامع عالی بنا ایدوب اجر ومثوباتی سلطان محمد خانہ ہبہ ایلدی . قبیلہ
قپوسی اوزرہ تعلیق خط ایله ذکی چلی کفتہ سی اولان تاریخ سلطان محمد
خان اسمنه تحریر اولمشدر .

(تاریخ)

دعا ایدوب دیدی اتمامہ ذکی تاریخ یرندہ جامع عالی اساس بی ہمتا

سنہ

۱۰۷۴

و نیجه فتوحاته نائل اولدی . بین المنجمین والجفار بو کوپرلی یه (صاحب خروج) دیرلردی .

رموز کلام علی — (کعب اسمہ جسری و بین الخلق اسمہ کفری .
 ومن عند الله قطب الاقطاب و ولی صحیح) کلامنی کوپرلی محمد پاشا حقنده .
 بولیشلردرکه لفظ (کعب) و (محمد) طقسان ایکیشردر . (جسری) دن
 مراد کوپرلی محمددر والحاصل دولت آل عثمانی تصحیح ایدوب آلتی سنه
 وزیر اعظم اولوب ارتحالیانده نعشی استانبوله کتیروب طاووق بازاری
 قربنده دفن ایتدیلر . اما کوپرلی محمد پاشا ارناودی الاصل اولوب
 دین مین ایچون لوج و محصل و حاکم ایدی . حرم خاصده نشوونما بولوب
 خسرو پاشا حرمدن یکچیری اغالیله چیققدده ایچردن برابر طلوع ایدوب
 خسرو پاشایه خزینه دار اولدی . بغداد سفرلرنده و آبازه سفرنده خسرو
 پاشانک بو قدر صدارتنده دخی مدبری اولوب کوپرلی خزینه داری
 ایدی . کوپرلی محمد پاشانک وفاتندن صکره یرینه اوغلی (فاضل احمد) پاشا
 وزیر اعظم اولدی . باباسی کبی عادل و غازی ، فاضل ، مجاهد فی سبیل الله ،
 مدبر ، صاحب وقار ، عالی تبار بر وزیر بی مثال ایدی . سیواس ایالتده
 کوپری نام قصبه ده متولد اولوب طریق مولویته کیردی . ابتدا کندویه
 روسه ده ایالت ارضروم احسان اولندی . آندن آستانه ده قائم مقام ،
 آندن وزیر اعظم اولدی . بابادن اوغله (مهر میراث دکمه سی) ابتدا
 بونلره نصیب اولدی . نیجه فتوحاتدن صکره (قدیه) و (قانچه) قلعه لرینی
 فتح ایدوب برخیلی مدت صدارت عظامده معزز و مکرم اولوب جام جام باده
 نابی نوش ایلردی . ادرنه ایله تکفور طاغی آره سنده قره بو بر نام آدمک
 چفتلکنده جام اجلی نوش ایلدی . نعشی اسلامبولده پدری کوپرلی محمد
 پاشا جنبنده دفن اولندی . آندن یرینه ادرنه قائم مقامی (قره مصطفی
 پاشا) وزیر اعظم اولدی . بوده ینه کوپرلینک حرمنده پرورده
 اولوب امیراخور و قپودان پاشا و قائم مقام اولوب ادرنه ده وزیر اعظم

مهری جزیرهٔ کزیده (دلی حسن پاشا) به کوندریلوب (منکشه) نام محله ایام مخالف اولوب کزیده کچمک صدنده ایکن عقبندن برخاصکی دهاکلوب مهر شریفی آستانه‌یه کزیه کتیردیله . بعده مهری اوزی ایالته متصرف (سیاوش پاشا) به کوندردیله . دفعهٔ نانیه اوله‌رق (سیاوش پاشا) وزیراعظم اولدی . اول آن (ملک احمد پاشا) بی واندن معزول ایدوب «آستانهٔ سعادتده برلکده اولهلم» دیو عظیم مکتوبلری و امر شریفلری کلدی شدت شتاده واندن کوجله ارضرومه کلدک ایسه‌ده قیشدن ، قیامتدن قانوب ارضرومده قرار ایتدک . حکمت خدا آستانه طرفده سیاوش پاشا خسته لهرق وفات ایلمش . دفتردار زاده (دفتردار محمد پاشا) بی دخی «سن سورهٔ انعام اوقودوب اولدیردک» دیو سیاوش پاشانک قلیله اتهام ایدرهک اویله جم جناب بر وزیر دایری بی کنه اوله‌رق شهید ایلمشله . ایکی وزیرک موتی خبریله بوینی اکری محمد پاشانک وزارتی خبری ارضرومه کلدی . مهر آستانه‌دن (بوینی اکری محمد پاشا) به کیدوب (حیدر اغا زاده) قائم مقام اولدی . بوینی اکریدن ملک احمد پاشایه ارضرومده امرلر کلوب در دولته دعوت اولندی . بوینی اکری آلای ایله آستانهٔ دولته کیروب قائم مقام حیدر اغا زاده‌یه (اوزی) ایالتی احسان اولندی . ملک احمد پاشا اسلامبوله کلدکده سعادتلو پادشاهه واروب بولشدینی کون حیدر اغا زاده‌نک حقنه خط شریف چیقوب (سلوری) قلعه‌سنده (سلستره) به کیتمک صدنده ایکن قتل اولندی و (اوزی) ایالتی اول ساعت مجانا بوینی اکری ملک احمد پاشایه احسان ایلدی . محل مأموره کیتمه ایکن (حاجی اوغلی پازاری) نه واردیغمزده بوینی اکری به طمعکارلق اسناد ایدوب صدارتدن عزل ایله سنه ۱۰۶۷ تاریخنده کوپرلی (محمد پاشا) مستقل صدر اعظم اولدی . دولت آل عثمانه ولوله انداز اولوب (جلالی) و (جمالی) نامیله اناتولیده باش قالدیران درت کره یوزبیک آدم واون یدی وزیر ، قرق بر میر میران ، یتش میرلوا ، اوچ منلا (ملا) ، برجفار (شیخ سالم مغربی) بی قتل ایدوب آل عثمان دولتنده ایراد و مصارفاتی برابر ایلدی

خیسته حال اولوب آنده مرحوم اولدی . آرنالود پاشا مرحوم اولان قره . مراد پاشایی کندسی ایچون احضار ایتدیکی مزاره دفن ایتدیدی . چونکه آرنالود پاشا بومزاری یاپدیررکن مراد پاشا صدر اعظم ایدی . اوئانده بر قپوجی باشیسیله مراد پاشایه برطاقم هدایا کوندردی . قپوجی باشی هدایایی تسلیم ایتدکده قره مراد پاشا ایدر :

— آرنالود پاشا نه حالده در ونه کارده در ؟

قپوجی باشی اغا :

— سلطانمک خیر دعاسیله مشغول اولوب اختیار اولغله حالیا کندسی

ایچون بر تره بنا ایدیرر ، دیدکده :

قره مراد پاشا :

— « ان شاء الله اوتره آ کامیسر اولماز . بن اول تره یه بر قره طموز کومدورورم » دیه نطق ایدر . قره مراد پاشانک بو کلامی حماده آرنالود پاشانک مسموعی اولنجه « ان شاء الله بو تره یه کندسی کومولور » دیو بر رموز ایدر . (السنة الخلق اقلام الحق) مصداقیجه حکمت خدا اولیه اولوب مذکور تره یه قره مراد پاشایی دفن ایلدیلر . بو کلام تواتراً مثبت اولوب مشهور آفاقدر . سلحدار سایان پاشا وزیر اعظم اولدی . سلطان ابراهیمک سلحدار لغندن سنه ۱۰۵۶ تاریخنده ایالت روم ایله بهره یاب اولوب متصرف اولمدق مناصب عالیه بر اقامدی . بعده صدراعظم اولوب عظیم دونمالر ایله جزیره کزیده وجوانب اربعه سرحدلرینه امداد لر کوندروب بصیرت اوزره حرکت ایدردی . خاک ملاطیبه ده حاصل اولوب حرم خاصه نشوونما بولمشدر . بر خلوک وصاحب طبیعت و آلفته مشرب وزیر دلیر ایدی . وزارت ایدوب بهانه سیله معزول اولدی . یرینه (سورنازن مصطفی پاشا) وزیر اعظم اولدی . آرنالودی الاصل اولوب حرمده پرورش بولمشدر . ملک احمد پاشا وزارتنده دفتر دار اولوب طبع خامندن طولانی عزل اولنمش ایدی . نیجه پس پایه ایالت وسنجاقلره حاکم اولوب (الحریص محروم) مضمونجه بر ساعت مهره مالک اولوب لذتی دماغنی معطر ایتهدن ینه مهر آندی . (سپاهی محمد) نام خاصکی واسطه سیله

— «اپشیر لالام، برگره وانه حاکم اولمش. یوزبیک غروش حاصلی وار
دیور» دیدکده هان ملک پاشا :

— پادشاهلر حضورنده کذب جمیع ادیانده حرامدر. ایشته لالاکه
روبرو سویابورم. یوزاللی آدم ایله بوایشیر پاشا لالاک وانه واردقده قلعه
قبولریخی سد ایدوب ظالمسک دیور دایتدیلر. زیرا اتهای ملک، سرحد
برجزیره یردر ایکی یوز آدمله وارمغه تحملی یوقدر وجوز معدود کبی یدی
بیک غروشدن ماعدا بر ایرادی یوقدر. اول ولایتیه بی حقارة کوندروب
پادشاهمه خلاف اکلاتمشلر «دیخه هان پادشاه دوات وقلم کتیردوب مبارک
خط شریفیه «اسکاردن مصره وبنغاده وارضرومه وارنجه جمله اناطولی
ولایتلرینک مناصب عالیلرینک عزل ونصلری الکده اولوب وان اوزره
سردار معظمین» دیو برلیغ بلیغ شاهی ایله بش کیسه آلتون خر جراه وبر
سراپرده سلیمانی، ایکی سمور خلعت فاخره ودها برچوق شیراحسان ایدوب
«یوری! الله آسان کتوره، طغراکش وزیر سردارم سک. علی العقب
ان شاء الله بن دخی اوجانبلره عزیمتم مصمدر» بیوردقلرنده اپشیر پاشا المنذن
میت متحرک اولدی. ملک احمد پاشا زمینی بوس ایدر شکلی اولوب پادشاهه
خیر دعالم ایدوب سراینه بیله وارمیوب هان سرای برونندن بوستانجی بائی
قایغنه سوار اولدی. حاضر اولان جمله عسکری دخی یوز اللی پاره قایقلره
بندیروب اسکدارده قیا سلطان باغچه سنه کچوب قرار ایتدی. کامل برهفته
آلات ومهماتیزی کوروب پاشا وانه روان اولوب یوز اون یدی کونده
وانه آلائی عظیم ایله کیررکن (بیلدریم) نام قوجی بیلدریم کبی یتیشوب
اپشیر پاشانک قتل خبیرینی کتیردی. اپشیر حلبدن قتل کونسه کلنجه برقاچ
شهر صدر اعظم اولدی. غایت صالح ودیندار بر آدم ایدی «قهوه حرامدر»
دیو سود وبهارلی شربت ایچردی. برقاندن قرق اللی بیک غروش آیردی.
زیرا جمعیت کبرا صاحبی ایدی. آندن دفعه ثانیه اوله رق قره مراد پاشا
وزیر اعظم اولدی. قول ایله حسن زندکاتیبی اولمدیفی اجلدن صدارتدن
عزل اولتوب ایالت شام احسان اولندی. حماده (آرانود محمد پاشا) سراینده

یصرتی باغلوب کندوسی باشدارده یه سواراولوب سکسان بیک عسکری
دخی اسلامبوله عبور ایدوب برآلای عظیم ایله ایوبدن وادرنه قپوسندن عائشه
سلطان سراینه کیردی . آندن سعادتلو پادشاهه واروب :

— « پادشاهم قزل باشک حرکتی اولدیغندن یدی آیده دردولته کلمکه
سبب اولدی . کرکدرکه پادشاهم ملک احمدپاشا لالاکه وان ایالتی احسان
ایده سک . زیرا اول جانبلرده اولیه برایش کورمش مهردن معزول وزیر
عالمشان لازمدر » دیدکه پادشاه ذی‌جاه بیوررلرکه :

— یا لالا . اولیه براختیار وزیری وان کچی بی حاصل ایالتیه آتمق
روامیدر ؟ دیدکه :

— خیر پادشاهم ، ای ایالتدر . بن برکره وان ایالتیه متصرف اولشم .
یکرمی یدی سنجانچی واردر . سنوی یوزبیک غروش حاصل اولور ، دیدکه :
— احسان ایلم « برات امرینی کوندر » دیو فرمان بیورر . درعقب
ایشیر سراینه کلوب بر قپوجی باشیسی واون چاوش ایله وان امرینی کوندردی .
ملک پاشا امر پادشاهی بی تلاوت ایدوب مفهومی معلوملری اولنجه بوس
ایدوب باشی اوزره قویوب « الامر امرکم » دیوب اغایه اوچ کیسه غروش
وسمور کورک واون چاوشده الیشر غروش ویردی . اغا وچاوشلر « بیورک
سلطانم بو آن اسکداره کچک » دیو ابرام والحاح ایتدیلر ایسهده پاشای ثابت
قدم متانت ایدوب قپودن طشره چیقمیوب بش کون اسلامبولده مهمات
ولوازماتی کوروب مکث ایلدی . بشنچی کون ایشیر پاشا پادشاهه واروب
« خنکارم ! احمد پاشا لالاکه امریکه اطاعت ایتمیوب وانه روان اولدی .
البته پادشاهم قتل ایله » دیه ابرام والحاح ایدر . درحال پادشاه بر خصکی
کوندروب « بیورک سزی سعادتلو پادشاه ایستر » دیدکه ملک پاشا درعقب
حضور پادشاهه واروب بعدالسلام بریا طورر وسعادتلو پادشاه :

— لالام بن سکا وان ایالتی احسان ایتدم نیچون کیتمز سین ؟ دیدکه :

— « پادشاهم احسان بیوردقندن صکره نصل کیتتم . ایکی اولی برکوی

دخی اولسه ینه کیتمکه مجبورم » دیدی . سعادتلو پادشاه ایتدی :

کوروب جمله علما وصلحایی جمع ایدوب بویولده کی افکارینی بیان ایلدی . آنلرده ملک احمد پاشانک رأی تحسین ایلدوب مشورتلری نتیجه‌سی اوله رق مه‌ری حلبه ایشیر پاشایه کوندر دیلر . ایشیر پاشا ارضرومده جلالی اولان آبازه پاشانک اقربا وعشیرتندن ایدی . روان سفرنده سلطان مراد خانک امیر آخوری ایدی . نیجه مناصب عالیہنی ضبط ایدوب و (وار وار علی پاشا) نی منہزم ایتدکده نام کام صاحبی اولدی . مهر کندیسنه کیتدکده ملک احمد پاشا دردولتده قائمقامی اولوب وزیر اعظم مثابه‌سندہ حکم ایدردی . ایشیره مهر واردقده قبول ایدوب دردولته کلیوب عجم جانلرنده برایش آچمق ایچون کردستانه خبر کوندروب « صلحه مغایر برایش ایدہ سز » دیدی وباشنه بیوز بیک عسکر جمع ایدوب « قزلباشک طغیانی واردر » دیو سعادتلو پادشاهه تلخیص کلوب اصلانظر اولتیبوب (وینوق احمد پاشا) دن محلوله عائشه سلطانی و یوروب « البتہ استانہ سعادتہ کله‌سین » دیونکاح مزده سیله خط شریفلر کیدوب بالضروره (متوکلا علی الله) دیوب قطع منازل وطی مراحل ایدہ رک یدی ایدہ استانہ سعادتہ کلدی . فقط اسکدارده قرار ایدوب پاشاهه کتمدی . آخر سعادتلو پادشاه طرفدن قیزلر اغاسی وشیشخ الاسلام ابوسعید افندی اسکدارده (صالحاق) اسکله‌سنہ ، آندن عائشه سلطان سراینده ایشیر پاشایه کلوب برسمور کورک وبرمجوهر خنجر ذوالفقار کتیروب : « بیورک سزی استانہ سعادتہ سعادتلو پادشاهه ایستر » دیدکلرنده ایشیره استقباله چیقان ملک پاشایی وقوجه نشانچی پاشایی ودلاک مصطفی پاشایی ودفتردار مورده لی مصطفی پاشایی و علمادن نیجه کسه لری نزا کتله بلوک باشلرینه تنیہ ایدوب مزبورلری رهن آلیقودیلر . ایشیر پاشا بوستانچی باشی قایغیله سرای بروننده سعادتلو پادشاهه بولشوبینه سمور لیاچلر ایله کامیاب اولدی . نیجه کلما تدن صکره ینه اسکداره عبور ایلدی . کلدکده یوز قربان ایدوب ایرتسی استانبوله کچمیوب ینه کیرویه دونمک صدندن اولدقلرنده آلائی ایچون استقباله چیقان یکیکچری طائفه‌سی اول کون خوفلرندن جمله استانبوله کچدیلر . قبودان پاشا دخی باشدرده‌نی ترسانه‌یه کچروب آسوده اولدیلر . نتیجه مرام ایشیرک

واریکنز ، یاخود مهری احسان ایدیکنز « دیدکده همان پاشا : « جان وباش اوزرینه « دیوب مهری قپوجیلرکتخداسنه ویردی . صکره کندوسنه سلاستره ایاتی صدقه اولندی مهردن دخی معزول اولوب استانبول خارجنده (طوبجیلر) نام سرایده قرار ایلدی ویرینه (سیاوش پاشا) صدر اعظم اولدی . آبازه طائفه سندن اولوب سلطان مراد خانک چوقه دارلغندن قپودان پاشا اولوب مصردن غیري جمیع مناصب عالییه متصرف اولدی . ابتدا یکچیری اغاسی قره چاوشی وقول کتخداسی چلبی مصطفی اغایی وبکتاش اغایی وصاری کاتبی ودها نیجه اشراپی قتل ایدوب نهایت الامروزارتنک الی دردنجبی کونی قیزلر اغاسی (دیوسایمان اغا) دیوکبی سیاوش پاشانک چهره سنه برسله (شاماز) اوروب « ویر مهری بره سفیه ! « دیه مهری آلوب (کورجی محمد پاشا) یه ویردی . محمد پاشا خوتین سفرنده جبه جی باشی ایدی . بعده میر میران . ووزارت ایله ضبط ایتدیکی منصب قالماشدر . بودخی برعظیم دوئما چیقاروب کریده ایکی بیک یکچیری و اوچ بیک سپاه کوندروب خالق ایله حسن اختلاط ایدوب کچینرکن « معتوهدر » دیو عزل اولوب (طرخونجی احمد پاشا) وزیر اعظم اولدی . بوذات موسی پاشایه وهزارپاره احمد پاشایه کتخدا ایدی . صکره لری کندیسنه مصر احسان اولندی . مصرده قبه آلتنده عدل و عدالتی مشهوردر . بودخی کریده دوئما کوندردی . دولته عدالتله خدمت ایتکده ایکن « مهین دولتر » دیه بهانه ایدوب دیوان پادشاهیدن قالدیروب اول ساعت قتل ایتدیله . یرینه (قپودان بیقلی درویش محمد پاشا) صدر اعظم اولدی . بوده عثمان خانک قیزلر اغا قولارندن اولوب اصلی چرکسدر . غایت عالی جناب بروزیر دلیر وصاحب تدبیر ایدی . امور دولت آل عثمانه واحوال رعایا وبراییه مقید ایکن حکمت خدا مرض فاجحه مبتلا اولوب آتی آی صاحب فراش اولدی . بو اثناده ملک احمد پاشا قائمه مقامغنی ایدردی . فقط مهرینه کندنده ایدی . آخر کار مرض فاجدن دوا بولیوب آخرته انتقال ایلدی . (ملک احمد پاشا) تکرار مهره مالک اولدی . اما ایدی ساعت صکره ملک احمد پاشا مهرک حلبده کی (ایشیر پاشا) یه کوندرلمسنی مناسب

کویا دونمای قیاج علی پاشا ایدی . آق دکزده کفار ایله برکره اللشوب کفاری منهزم ایتدی . وقت غروب اولدقده کفار فرار ایدوب دونمای هایون (قره فوجهلر) لیمانده لشکر انداز اولدی . جمله عسکر باغ و باغچه لرده ذوق و صفاده ایکن سحر وقتی کفار علی الغفله دونمای باصوب آتش بازلق ایده رک جمله کیلری احراق بالنار ایلدیلر . کیلرده بولنان باقی عسکر دخی قره یه چیقوب قرق پاره قدرغه و اون برعدد قایونلری یدکه آلوب سائر قلیونلریمز جنک ایده ایده یکر می پاره کافر . کیلرینی هلاک ایلدی و دونمانک انهمز می خبری کلدی . بعده پاشا مهری سعادتلو پادشاهه تسایم ایتک قصد ایلدیه ده طرف پادشاهیدن براز عتاب و شتاب ایله اکتفا اولنه رق کماکان صاحب مهر لکده ابقا بیورلدی . سنوی یدییوز کیسه خاص وزرای باب هایونه تسایم ایتکی قانون ایتدی .

سبب عزل ملک احمد پاشا — آزاق قاعه سنده قول غلو ایدوب اغالردن و بعض چور باجیلردن پاره لیوب مواجب ایچون آستانه یه فریاد جیلر کوندر دیلر . ایام شتا اولدیغدن خزینه لری در یادن کتمک ممکن اولمدی . اوچ یوز کیسه غروشی التون ایتدیروب اولاقلرایله قره دن قریمه و قریمدن آزانغه کوندر مک ایچون مذکور اوچ یوز کیسه استانبول اصنافه توزیع اولندی . بوئانواده دفتر دار (امیر پاشا) وقده کتخداسی و کومروک امینی حسن چلینک بیت مسامیندن قالمش دیار بکر بزی قرمزی و صاری سختیان و عطار شی کبی اشیلری دخی سیرالناس اهل حرفه توزیع ایتدکلرنده بر صباغ کوردک که آت میدانندنبرو الله ! الله ! صداسی قوپوب جمله اصناف آلات و سلاحلری ایله باب هایونه کلدیلر . « پادشاهم ! دفتر دار (امیر) دن و وزیر کتخداسی وقده کتخدادن و کومروک امیندن فریادیمز واردر » دیو باغریشیدیلر . بو فریاد حضرت پادشاهک مسموع هایونلری اولدقده اوچ کره ملک احمد پاشانی حضورینه دعوت ایلدی ایسه ده ملک پاشاده : « عموم ایچره کتمک قوه خطادنبر و تهلیکه در » دیه حضور پادشاهی یه کتمزدی . آخر در دنجی کره ده قوجیلر کتخداسی ابراهیم اغا ایله خاص او طه باشی کلوب : « یا پادشاهک حضورینه

ایتدیله . بعده ایراد و مصارف آل عثمانه نظام و انتظام و یرمک مقصدیله سعی بلیغ ایدوب بعض بلا استحقاق رأس امورده بولنانلرک قطع ارزاقیله مقید ایکن دولته او یله دیندار ، خدمتکار وزیر مدبری عزل ایدوب مالغری (معلقره) یه نفی و اوراده مخوقاً شهید و عزل ابد ایتدیله . اما منصب باقی یه نائل اولدی . صکره یرینه (قره مراد پاشا) وزیر اعظم اولدی . بو ذات یکیکچری او جاننده نشو و نما بولوب آرنالودی الاصل ایدی . بودخی سانلی قوجه وزیر کبی بردونمای هایون ایله کریده عسکر کوندروب کفارک آق دکزده زهره سی چاک ، ایل و ولایتلری خاک اولدی . بودخی مدبر و کامل برصدراعظم ایدیسده « خزینه نی اتلاف ایتدک » دیه عزل اولوب یرینه ملک احمد پاشا صدر اعظم اولدی . خاک اسلامبولده طوبخانه جوارنده وجوده کلوب اوچ یاشنه بالغ ایکن (آبازه) دیارنده نام عشیرته سود و انده سنده پرورش بولوب اون بشنه بالغ ایکن بو حقیرک والده سیله سلطان احمد هدایا اولمشلرک صکره ملک حرم خاصه آنوب والده مز دخی پدریمزه احسان اولمش . بو حقیرده آندن تولد ایلمش . اما ملک احمد پاشانک پدری اوزدیر اوغلی عثمان پاشانک قیوجیلر کتخداسی ایدی . برچوق سفرلرده بولنوب یوز قرق یاشنده وفات ایلدی . برزال زمان ایدی . بعده ملک احمد مراد خانه سلحدار و مصاحب اولدی . بغدادک فتحی کونی (دیار بکر ایاتی) ایله عهدده سنه رتبه وزارت احسان اولندی . آل عثمانک عالی منصبلرینه نائل اولوب اوچر ، دردر کره (مصر) و (بودین) ده متصرف اولوب نهایت اختیار ، اموردیده ، دیندار بروزیر دلیر اولدیغی جهته صدر اعظم ایتدیله . کرید جزیره سنه اوچ بیگ سپاه ایله دفتر خانه نی (دلی حسین پاشا) یه ووزارتله برطوغ دخی (بیقلی مصطفی پاشا) یه کوندروب بو یوزدن کریده امداد ایلدی . آق دکزه بردونما چیقارمشدرکه نظیری سبقت ایتماشدر . اول امداد کریده واردقده حسین پاشا (سینه) ، (رتبه) قلعه لرینی فتح ایدوب در دولته بزده جیلر کلدی و (حسام اوغلی علی پاشا) نی قپودان پاشا ایدوب اوچ یوز پاره قلیون ، قدرغه ایله بردونمای هایون چیقارمشدرکه

بازولری سمیز وید مبارک‌کری آرسلان نیچه‌سنه . مشابه ایدی . وجیه‌المنظر ، آچیق قاشلی ، آلاکوزلی ، شیرین سوزلی ، منوریوزلی ایدی . شکل و شمائلده . کفتار و رفتارده حقا که برصاحبقران ایدی .

علم نجوم و علم جفرده « ابراهیم خان اوغلی یوسف نامنده برپادشاه‌دنیا یه کلوب یوسف علیه‌السلام کبی حسنه مالک و صاحبقران اولوب شرقه و غربه ولوله صاله جق . وندیک و نیچه وله وچه ، روس یعنی مسقوه دیارلرینی خراب و بیاب ایدوب یوسف صفت برپادشاه غیور اوله جق » دیه‌جمله جفار استخراج و تخریر ایتشلردر . حکمت خدا بو محمد خان رحم مادرده ایکن ابراهیم خان « اکر بر مرد اولادم وجوده کلیرسه مژده ایدندن بشقه ابتدا کیمی کورور و کیمه تصادف ایدرسم اولادمه آنک اسمنی قوزوم » دیه تعهد ایلمشدی .

برکون صلات فجر زماننده قزلر اغاسی محمد خانک دنیایی تشریف‌لرینی ، ژرده کتیر نیجه خنکار امامی امام هم یوسف افندی ظاهر اولور . همان ابراهیم خان « والله ، شهزاده مک اسمنی یوسف قودم . زیرا عهدم بویله ایدی که انک اول کیمی کوررسم آنک اسمیله تسمیه ایدم . جناب باری یه هزار دفعه لر شکر اولسون که بویله مقتدای ناس ، کبار علمادن برذات شریف کوردم » دیوب اسم شریفنی یوسف قویوب ینه شهزاده جوانجئک کوشنه بابک محمدی نی یوسف افندی او قودی . بوجال اوزره یدی ساعت اسم شریفی یوسف اولوب بعده مصاحبه لر پادشاهک عروقه کیروب « اسمی محمد اولسون » دیو رجا ایلمرینه مبنی (محمد) دیدیلر . اما ابتدا قولاغنه اذان محمدی تلاوت اولندقده (یوسف) اسمیله مسمی ایدی . حکمت خدا جفارلرک استخراجی اوزره ابتدا اسمی یوسف اولوب بامرالله یوسف صفت بر محبوب جهان پادشاه ذی شان اولوب قایل‌اللیحیه ، کثیر الشوارب ، فارس الخلیل ، صید و شکاره مائل ، جهاد و غزایه راشد برپادشاه ایدی . عهد هایونلرنده اولان وزیر اعظم لر — یوم جلوسده وزیر جدید مولوی (قوجه درویش محمد پاشا) در . بوذات اصیل و خلوق آدم ایدی . سابقا دفتر دارلق ایله وزارتدن معزول اولوب یوم جلوسده صدر اعظم

یوم جلوس بيك الی سكرز رجب المرجنك اون سكرنجی كونی ایدی . وقت عصرده سعادتله مسند نشین پادشاه اولدی ؛ هنوز یدی یاشنده ایدیلر . حین جلوسنده خزینهده بر فلس احمر قالمیوب مرحوم سلطان مراد خانك دین اوغورینه صرف ایده جکی یدی عدد خزینهدن دخی بر حبه قالمامش ایدی . « ایمدی قوله دخی جلوس انعامی لازمدر » دیو محمد خان عالیشان پدري زماننده خزینه اتلاف ایدنلك كریبانی چورروب (جنجی خواجه) مالندن اوچ بيك کیسه، مقتول هزار پاره احمد پاشا وزیردن بش بيك کیسه وشكر پارهدن بيك کیسه والحاصل بونلك امثالی نیجلرندن نیچ خزائن مصر تحصیل اولنوب سنه ۱۰۵۸ شعبانك بشنجی كونی یوم الثلاثه ایدی اوچ بيك یدی یوز کیسه جلوس انعامی ویرلدی . عقبنده دخی یدی بيك کیسه مواجب احسان اولنوب بغداده امداد ایچون هنوز قویه چیمش اوچ بيك یکیچری وکریده امداد یازیلان اوچ بيك سپاهیلر نامستحق ایکن جلوس انعامنه ومواجب جدیدیه قید ایدیلوب آنلرده بيك کیسه انعام اولندی . جمله عسکری طائفهسی احتیاجدن مستغنی اولدی . دولتنده برغیمت اولدی که تعییر اولنماز وکوندن کونه اطراف ممالکك حفظ و حراستنده اولوب تلف اولان خزینهلری کافی السابق طولدیریلر ودولت آل عثمانه نظام وانتظام ویردیلر . ۱۰۵۸ شعبانك اون برنجی بازار ایرتسی كونی جمله سرایلره جلوس بخششی احسان اولنوب آشجی وحلواجیلرک بخششی بر مقدار نقصان چیمسی سببیه بالجمله نفرات غلو ایدوب کیلارجی باشی عزل اولنوب سرای اغاسی کیلارجی باشی اولدی .

حلیه سلطان محمد خان رابع — کرچه حین جلوسنده ۷ یاشنده غایت ضعیف ونحیف برصبی ایدی اما غایت رشید ونجیب وارسطو مثال ذکوت صاحی وحایم وسلیم ایدی . سنی یکریمی به بالغ اولدقدده صید وشکاره مائل اولوب ومادی ، معنوی طراوت حاصل ایدوب وسط الحال سمین وجسیم اولوب جسدی جثه دار وسینهسی برقرار ومبارك کتفلری وظهیری واسع ومبارك میانلرندن آشغیسی طویل ایدی . قد وقامتلی پدري کبی بالا ایدی .

(کتاب عزى) او قوردى . نصلسه اتقاقى اوله رق عزت بولوب سعادتلو پادشاهه سرخ باد ، کنج العرش (کنز العرش) ادعیه لرندن تلاوت ایدوب ابراهیم خان خوشحال اولوب شیخ زاده نك اسمی (جنجی خواجه) نامیله شهرت بولدی . خدا علیم علم دعوتدن اصلاً برحرف بیلمزدی . آنجق بخت و طالعی بر زمان مساعده ایلدی . اول دخی فلک اطلس بوقلموندن پای بافلق ایدوب صاغه وصوله نیجه میککلر آتدی . آخر الامر جزیره کزیددن فریاد ایله (قره مراد اغا) کلوب اول ارالق (شهزاده محمد خانک) جلوسی وقوع بولوب جمله وزرا ، وکلا ، علما ، صلحا بیعت ایدوب (مولوی درویش محمد پاشا) وزیر اعظم و (قره مراد اغا) یکچیری اغاسی اولدی . احمد پاشا فرار ایلدی . ایرتسی کون قوجه وزیر احمد پاشانی الده ایدوب قتل ایلدی و لاشه سنی آت میداننه براقدیغنده جمله عسکر احمد پاشانک لاشه سنه قیلج اوروب پاره پاره ایدرک یاغنی داء دواء صیزی ایچون نیغما ایتدیلر . او ائناده جنجی خواجه نی دخی قتل ایدوب مصاحبلرینک ده کیمنی قتل و کیمنی نفی ایتدیلر . مصاحبلردن (شکر پاره بولی) نی (ابریم) ه ، سائر نسوانی ده اسکی سرایه نفی ایلدیلر . صکره هر برینی وزرا و اعیانندن برینه و یردیلر . ایرتسی علی الصباح ماه رجبک یکر می بشنجی کونی آلاى ایله سلطان محمد خانى ابا ایوب انصاری حضرتلرینه کتوروب آنده قیلج قوشا تیلر . ینه آلاى ایله ادرنه قپوسی ایچری کلوب جد اعظم لری ابوالفتحی زیارت ایده رک شاهینی آشیاننده دونکلر کبی خاص او طه ده قرار طوتدی .

اجمال سلطنت محمد خان رابع

(جلوس هایوننه تاریخدر :)

جلوس خان محمد ایلدی آسوده دنیایی

(دیگر تاریخ)

اولدی سلطان محمد غازی جمله خاقانندن اعدل واکرم

اولمشدرد . بوندن صکره آق دکزده اولان جمیع جزیره لری کفار خراجہ کسوب نیجہ بیک حجاج و تاجار کیلیرینی آلیر اولدی و هر سنہ آق دکزه چیقان دو نتمای هایونی منہزم ایدوب کیلیری و ندیکہ کتیر اولدی . بو حال اوزره آل عثمانک احوالی پریشان اولدی .

اجال سلطنت کار عاقبت سعید و شهید سلطان ابراهیم خان ابن سلطان احمد خان طاب تراها

۱۰۴۹ تاریخندہ پادشاہ مغفور جلوس ایتدکده قرہ مصطفی پاشا صدر اعظم بولتوب خیرخواہ دولت بر وزیر دایر ایدی . آنی قتل ایدوب جمله مصاحبین ، خواجہ لر ، ییزبانلر ، طواشی عربلر ، خاصکی ، نسوان مصاحبہ لر غیر مصاحب ، (جنجی خواجہ) ، هزار پاره وزیر اعظم پاشا طرف طرف فرجه بولوب اول پادشاہ سادہ دلاک نیجہ بیک طاتلی دیل ایله عروقتہ کیروب کونا کون هوا و هوسہ دوشوروب وزرا و وکلا و علما ، صالحا جاب مال ایچون (ملکی) و (شکر پاره) ، تللی خاصکی و صاچ باغلی خاصکیلرہ برہ مصر خزینہ سی احسان ایتدیر لردی . بونک اوزرینہ « خزینہ تاف اولیور » دیہ برغلو عام اولوب بودرلو حرکات و غلودن وزیر لر ، جنجی خواجہ ، سائر مصاحبلر متنبہ اولمدیلر . کریدہ سردار اولان دلی حسین پاشا بریان و کریان « برہ امداد الآمان » دیہ فریاد ایتدیکی صرہده جنجی خواجہ خنکاردن برآن منفک اولیوب عند پادشاہیدہ آندن مقرب بر فرد یوغیدی ؛ وزیر اعظم دن ، والدہ دن تقریبی زیادہ ایدی . خنکار قوچویہ یینسہ برابر بینر و تخت روانہ کیرسہ برلکده کیر ایدی . هر ساعت اول پادشاہی خوش آینده کلمات ایله مغرور ایدوب سوء تدبیر ایدردی . زیرا امور دولتده برایش کورماش زعفران بولیسندن (شیخ زادہ) نام برسوخته ایدی . بو حقیر منلا جامی او قودیم وقت بو جنجی اولہ جق حریفہ

رعایامز بیزار اولوب وندیکه تابع اولدیار . آخرسنه مزبورده تکملی پاشاینه سردار اولوب وندیک کورفزی خلیجی ساحلنده (شبه ینک) نام بدنام منحوس قلعه‌ی یوز بیک عسکر ایله قرق کون قرق کیجه محاصره ایدوب طویجی باشی (قلعه کوپ) طوپلر ایله قلعه‌ی رخنه دار ایتدکده مصطفی پاشا «باق آ، طویجی باشی، بارود سیاهی اسراف ایدوب قلعه‌ی منهدم ایدرسک. اما فتح ایلدیکم زمان سکا بوقلعه‌ی کرپکارک ایله یاپدیرم.» دیر ایدی . آخر کار قلعه‌ی درون دلدن طویه طوتیوب جمله عسکر تحت قلعه‌ده. اوتوروب قرقجی کون برشدتلی یغمور اولدی. عساکر اسلام پایمال وطن. بلایه مستغرق اولوب بالضرور جمله عسکر مترسدن چقیدی. وقاعه (شبه ینک) قربنده (دائل اووه) نام برصحرای عظیمه‌ده مکث ایدوب شدت. مطردن قورتلدیلر ایسه‌ده علی الصباح آنی کوردیلر که مذکور صحرانک. جوانب اربعه سنده نیجه کره یوز بیک خاچ بیراقلی کفار عساکر اسلامی احاطه ایلمش. بوکفار ایله وقت ظهرده برجنک عظیم اولوب یکریمی ایکی بیک عباد مسلمین شهید دوشدیلر واون سکز بیک آدم اسیر اولوب نیجه بیک خیمه وخرکاه ایله وبقدر مال غنائم ایله کفار غنی اولدیار. حقیر دخی اول منحوس جنکده یکچجری اوجاغیله ایدم. همان وارقوتی بازویه کتوروب. آت بوینه دوشه‌رک (غلاموچ) قلعه‌سی طاغلیینه فرار ایلدم. آتمی دخی. بساطیله براقوب برصیق سنکستان ایجره کیروب یدی کیجه طاغلرده پنهان اولدم. نباتات وکیاهر تناول ایدوب دفع جوع ایلردم. بعده کفار بوقدرخیر وخرکاه ایله (کلیس) قلعه‌سی الته واروب تکملی مصطفی پاشانک اوطاغنی قیروب (جنرال) لعین حیله ایدرک باشنه سردارک سلیمینسی کیوب عادت اوزره دیوان آل عثمان ایتدکده (کلیس) قلعه‌سنک جمله اعیان و اشرافی . سرداری . دزداری بونی سردار آل عثمان ظن ایدرک طشره چیقنجه کینده اولان کفار درعقب قلعه‌یه مستولی اولوب بوتقریبه کلیس قلعه‌سی کبی افلا که سرچکمش برقلعه متینی قبضه تصرفه آلدی. جمله اعیان قلعه‌ی. اهل وعیالریله اسیر ایتدیلر . بوکونا نحوست آل عثمان دولتنده برتاریخده.

ایله کرید جزیره سنی یکی جامعه وقف اولمق ایچون رجا ایتدیکی تحریر اولنور. امامذکور سنه ده ابراهیم خانک درالسعاده اغاسی (سنبلی اغازاده) اولوب (اسیری محمد افندی) ایله معاً مصره متوجه اولمق ایچون (ابراهیم چایی) نام رئیسک برعظیم قراوانه قلیوننه اوج بیک قدر حجاج وزوار و تاجار کیروب مصره کیدر ایکن (دکرمنک) نام جزیره اوکنده انتی پاره مالطه کمپسی بو ابراهیم چایی قلیوتی احاطه ایلدیلر. بی ایام بر محله دوکه، دوکه قلیون ایچره عبدالله آرزقالب اول محله (قیزلر اغاسی) وقایون صاحبی (ابراهیم چایی) دخی شهید اولدیلر. کفارکمی به ظفر بولوب یدک ایله جزیره کریده حانیه لیمانه کوتوروب لیکرانداز ایلدیلر. (عهدنامه خیرالدین پاشا) ده او ایله درکه «آل عثماندن برکمی بی دشمن آلوب کافرستانک لیمانه قومیلر» بو حانیه کفاری بوصاح نامه به مخالفت ایدوب مالطه کفارینه اغماض عین ایدوب لیمانلرینه قودیلر. قزلب اغاسنک آتلی وقصر اقلری وسائر آلدقلمی مال غنائمی حانیه قلعه سنده بیع و شرا ایتدیلر. بو احوال پرملال ابراهیم خانه عکس ایتدکده «تیزمالطه اوزره سفرم واردر» دیدی ویدی یوز پاره کیله سلحدار یوسف پاشایی سردار ایلدی. یوسف پاشا مالطه به کیدرکن (اناورن) قلعه سنده بولنوب یکرمی پاره بطی الحریکه مجروح قدرغه لری براقوب ایچنده اولان مهمات ولوازامتی سائر قدرغه لره عسکرلر ایله لب بربل ایدوب ینه عودت ایلدی. ابتدا جزیره کریده (طودوری) قلعه لرینی بر ساعتده فتح ایدوب آندن حانیه قلعه سنی محاصره و فتح ایلدی. بجمد خدا حقیر بوالتنجی غزامزده دخی بولنوب (اینه بختی) لی (دوراق بک) قرفلری ایله بیله بولنوب دوراق بک ایله اینه بختی ولایتنه کیدوب فاتح حانیه یوسف پاشا آستانهٔ سعاده دونمای هایون ایله واردی.

انهزام سردار تنگه‌لی مصطفی پاشا — حانیه فتح اولندیقی وقت انتقام الموق مقصدیله وندیگ کناری (حانیه فاتحی یوسف پاشا) نک ایلنی وولایتی نهب و غارت ایدوب نیمش پاره قلعه به (کلپس) ه، قلعه (درنیش) د مستولی اولوب (بوسنه، هرسک، قرقه، کلپس) سنجاقلرینی برباد ایدوب جمله

آزاقی بنا ایلدی که حالا دارعذاب برقلعه حصین در . بمحمد خدا بوحقیرک
 دردنجی غزاسی (آزاق) اولوب حقیر اول سنه قریم دیارنده قالوب جمله
 عساکر اسلام تانار خان غازیلری ایله آزاقدہ مشتایدوب سردار معظم کندو
 منسوبلری ایله دولتای هایونه سوار اولوب دردولته روان اولدی .

فتح بولایت افلاق و بغداد بدست تانارخان بمعاونت آق کرمان در
 زمان ابراهیم خان — افلاق بکی ماتی و یواده ، بغداد بکی لپول و یواده
 یکریشر سنه حکومت ایدوب مال قارونه مالک اولوب نهایت ایکی کافر
 یکدیگرینه خصم قوی اولدیلر . بغداد بکی (لپول) برقرنی قزاق عاق
 حطمانی (اخمینچ) و یروب یکریمی بیک تفنک انداز کفره امدادینه
 کلدی . افلاق بکی (ماتی و یواده) دخی یوزبیک عسکرایله (برقووشته) نام
 پای تختدن قالقوب ایکی کفار بربرینه کلمکده ایکن دردولته عرض اولندی .
 روم ایلی ایالتی ، اوزی ایالتی ، تانارخان عسکری بوکفشارک جنکنی منع
 ایتمک ایچون مأمور اولدیلر . عسکراسلام جمع اولتجهیه دکین ایکی کفار
 عسکری افلاق و بغداد حدودنده شهر (فوخشان) ده نهر (فوخشه)
 ساحلنده برجنک عظیم ایلدیلر . افلاق بکی (ماتی) غالب ، بغداد بکی
 (لپول) مغلوب و منهزم اولدی . طرفیندن یمش بیک کافردندان تیغدن
 کچدی . تانار ، آل عثمان عسکری افلاق و بغداد دیارینه آقینلر و شبخونلر
 صالوب یوزبیکدن متجاوز اسیر و نیجه کره یوزبیک دواب کثیره و مال
 غنائم آلوب اسلام کرای خان بغداد بکی (لپول) ی کرفقار بند هجران
 ایدوب دردولت مصیره کوندردی . یدی قلهده (لپول) حبس اولندی
 و افلاق بکی (ماتی) دن ایکی بیک کیسه آنتوب جرمی عفو اولندی .
 بلکه یینه کندویه ابقا و مقررقلندی . حمد خدا تانار صبارفقار عدو شکار ایله
 بوغزای اکبرده بولندق و مال غنائمله مغتم اوله فرق دیار قریمه داخل اولدق .
 فتح ناک قائمه حایه درجزیره کزید بدست سلحدار یوسف پاشا —
 سبب فتح حایه : ابتدا سلطان احمد خانک مبارک نفسلرینک تأثیردرکه
 فتح کزید اولادی ابراهیم خانه میسر اولدی . ان شاء الله احمد خانک و ندیک

(تاریخ کشتی)

مبارک اوله یارب یمن ایله بوزوری زیبا

(تاریخ شهزادگان جوانختان)

دعای خیر ایله (جوری) دیدی شهزادهیه تاریخ

اوله سلطان محمود آفتاب مطلع اقبال

(تاریخ دیگر)

وجهی برعارفه صوردم دیدی تاریخ ایچون کادی دنیایه وجود خان محمود ینله
 ابراهیم خان زماننده کی سردار معظملرک قوچاقی — انهزام (نصوح
 پاشا زاده حسین پاشا) بدست وزیر قره مصطفی پاشا بصحرای اسکدار، بعده
 قتل نصوح پاشا زاده باشد عقوبت در سنه مزبورده بدست قره مصطفی پاشا.
 اوسته لرده مسقو کفاری قره دکز ساحلنده آزاق قلعه سنه ناتار خانک
 بطی الحرحه اولسی سببیه قزاقلری سوق ایدوب دریا مثال عسکر ایله
 یدی یوزپاره یلکن کیلره بوقدر بیک عسکر مالا مال اولوب قلعه (آزاق) ی
 محاصره ایلدیلر و ضربات طوب ایله قلعه نك در و دیوارنده بر علامت بیله
 براقیدیلر. جمله کفار سقر قرار حال حیاتلرنده قعر زمینه کیروب بر آی دخی
 زیر زمینده جنک وجدال، حرب و قتال ایلدیلر. آخر وقت شتا ایروب
 جمله غزات مسلمین کشتیلره مالا مال اولوب بی فتح رجوع ایدرک در سعادت
 کلدیلر. دفعه نانیده سردار (جوان قپوجی بائی) دریا مثال عسکر ایله
 آزاق دریاسنده شناورلک ایده جنک اوچپوز پاره فرقه طولد ایروب اولکی کبی
 دوغتمای هایون ایله برآ و بحرآ بوقدر یوز بیک عسکر قلعه (آزاق) ی احاطه
 ایلدی. کفاردن برصیت و صدا اولیوب قزاق عاقلک قرارلری فراره مبدل
 اولوب قلعه نك اساسنی حالی اوزره براقوب دایر نیرانه کیتمشلر. بجمد خدا
 جنک وجدال ایتمکسزین قلعه (آزاق) آل عثمانه کچدی. حالا ضرب
 مثدرکه « (حسین پاشا) آزاقده جنک ایتدی، (محمد پاشا) جنکسز فتح
 ایتدی » دیرلر. در عقب سردار محمد پاشا افلاق و بغداد و تاتار و چراکسه
 و آل عثمان عسکرینی بری برینه قارمه قاریش ایدوب یدی آیده مجدداً قلعه.

دیگر تاریخ (مصراع) : خلدالله ملک ابراهیم . سنه ۱۰۴۹ .

زمان خلافتده اولان وزرا — یوم جلو سرلنده قره مصطفی پاشا وزیر اعظم بولتوب ابقا اولندی . صدارتده بولندی مدت خلق راحت ایتدیلر . آخر کار حسود کسيلمش اولان ندمای شهریارینک اغوالریله قتل اولنه جغنی بیلوب خاص باغچه ده کی سراینه فرار ایلدی . در عقب تبدیل جامه ایدوب سر ایندن طشره چیقدی . (موسی پاشا) سراین اوکنده بوستانچی باشی سرخوش اوله رق ابراهیم پاشایه راست کلدیکی محلده بر (اوصوق بوستانچی) برتوفک قونداغیله باشنه اوروب شهید ایتدی رحمه الله . نعشنی پرمق قپوده تره سنده دفن ایتدیلر . یرینه شامده (جوان چوجی باشی) صدر اعظم اولدی . صکره معزول اولوب کریده سردار ایدلدی . اوراده وفات ایلدی . آندن (صالح پاشا) وزیر اعظم اولدی . لواء هر سکنده قصبه لوبنده طوغمشدر . بوسنوی الاصدر . صکره صدر اعظم اولوب نهایت تذکره جی احمد پاشانک مکریله محقوقا شهید ایدلمشدر . بعده احمد پاشا هزار پاره صدر اعظم اولدی . ایام صدارتنده غلو عام خوفندن اختفا ایلمش ایسه ده (مولوی درویش محمد پاشا) کندیسنی بولوب شهید ایلدی . لاشه سنی آت میداننه براقوب در عقب پاره پاره ایلدیلر . (محمد پاشا الشیر بیوینی اگری) ابراهیم خان عصرنده ایالت وزرا سندن اولوب (حلب) ده میر میرانقده ده بولتمشدر . ابراهیم خان عصرنده عاصی اولان وزرا — (وار وار علی پاشا) سیواس والیسی ایکن باشنه عسکر جمع ایدوب کوپرلی محمد پاشانی بوزوب (چرکش) نام محله واصل اولدی . ایشیر پاشاده علی الغفله (وار وار) ی باصوب قتل ایلدی .

فرمان ابراهیم خان ایله یکی سرایده بنا اولنان قصر لرك تاریخلی :

دیددی فرمان ایله تاریخ بناسن (جوری) نزهت آباد جدید اولدی بو قصر عالی

(دیگر تاریخ)

بومفرح منزاک (جوری) دیددی تاریخنی سیر ایچون اولدی بنا بو قصر سلطان جهان

(تاریخ دیگر)

مبارک ایلسون مولا بو عالی قصر زیبانی

سلطان مراد خان مرحومك دو تمامی هبایه کتمسون ایچون ینه آق دکره چیقاردیلر . اما کویا بی جان چیقیدیلر . آخر ماونه نك بری غرق اولوب آق دکرده اولقدر مصلحت دخی کورلیوب روز قاسمدن صکره عساکر اسلام در دولته کلوب قرار ایتدیلر . مراد خلك برماونه سنی تبرکاً ترسانه عامر ده قره طاغ کبی قره کمی بی قره قطران ایله ماتم طونه مستغرق ایدوب (شاه قلعه) اسکاھ سی قربنده کی کوزلرک بریسنه چکایدیلر . بحکمت خدا بخت دنیا مالطه کفارینک ایش . اویله بررأی وتدبیر صاحبی پادشاه جم جناب مرحوم اولوب بوقدر مصارف هبایه کیدوب مالطه وغیری کفسار خلاص اولدیلر . ایشی (العبد یدبر والله یقدر) مشهور کلامنه حواله دن غیری چاره یوقدر . تصدیق کلام : بعده افندمز قره مصطفی پاشا حضرتلرینک لسان کوهر نثارلردن « اکر جناب باری پادشاه مغفوری آتی . آی دها حیاته براقش اولسه یدی . برده ، بجرده جمله کفار قرالارینک خراج کذار اولملری مقرر ایدی . حتی اسپانیا . قزل الما . مالطه کفاری جزیره مالطه ده کی آلتی پاره قدرغلرینی پادشاهه ویرمکه تعهد ایتمشلر ایدی . اما تقدیر ازل بوایمش ! » دیو مسموعمز اولمشدر .

اجمال جلوس سلطان ابراهیم خان شهید ابن سلطان

احمد خان طاب تراهما

مرحوم سلطان احمد خانک یدی شهزاده سندن ابراهیم خان کوچک ترسانه بانچه سنده متولد اولمشدر . حین جلوسنده ۲۵ یاشنده ایدی .

(جلوسنه تاریخ)

ینه قدر وشرف بولدی سریر ملک عثمانی ایرشدی آفتاب وآسمانه افسردیم
یازلدی رسم عثمانی ایله تشریفنه تاریخ جلوس پادشاه دادکر سلطان ابراهیم

سنه

۱۰۴۹

والحاصل جمہ قدرغہ ، قلیونلر ، شایقہ ، قرہ مرسلر بیک یدیوز پارہ
یلکن اولمق اوزرہ لیان عامرہ ده حاضر باش اولدیلر .

سلطان مراد خان رابعک وداع ملک فانی ایدوب سلطنت جاودانی یہ
رحلتی — سعادتلو پادشاہک طوغ و سرپرده سی داود پاشایہ مکک خیام
اولمق صدندہ ایکن پادشاہ عالی نژاد ابتلائی تقریس وهرم ، مبتلائی
امراض مزمنہ وسقم ، الام شدائد دن ، سفر اضطرابندن شکستہ خاطر
اولوب کرد بربالش نالش اولوب آد وانین ایلہ بی مجال ، خلاص اولمسی
مجال حالہ دوشدی . چون وجود بی آدم (کل من علیہا فان) نص
قاطعنہ مظهر دوشوب قبضہ اجلہ دوشر .

(بیت)

اگر دنیا بقا بودی محمد مصطفی بودی اگر حسنش بقا بودی نمردی یوسف کنعان
مضمونہ بزم « نہ ممکندر خلاص اولمق اجلدن ! » مصراعمز مآلاً موافق
دوشر . حکمای قدما عقلر یلہ برموی دقیق قرق یاروب آقدن قرہ بی
فرق ایتدیلر وافلا کہ علم ہندسہ ایلہ نردبانلر قوروب ریاضات و مجاہدہ ایلہ
آسمانہ عروج ایدوب مقصود و مراملرینہ یتدیلر . اما اجل در دینہ درمان
بولمدیلر . اک طوغر یسی بولہ مدیلر وینچہ اجلدن برجای مناص بولوب
اول مصیبتدن قورتیلامدیلر . پس یوپادشاہ مرحوم و مغفورلہ دخی مرض
موتنہ شفا بولہ میوب (ارجعی الی ربک) امر جلیلنہ امتثالاً وداع سلطنت
فانی ایلیموب پادشاہ دار باقی اولدی (سنہ ۱۰۴۹) منزلی فردوس اولہ آمین .

مرثیہ مرحوم غازی مراد خان :

داد الکن بی بقا کردش دوار آہ داد سن مرادک آلدک اما خلقی ایتدک نامراد
بولہ بر شیر خدایی خاکہ صالدک عاقبت کیمہ داد ایتسہک الکن ایدیلر قریادمداد
جمیع امت محمد ماتمہ دوشوب آت میدانندہ سیاہ طونلی آتارلہ ماتم
ایتدیلر . کندویی ده سلطان احمد خان جنبنده دفن ایلدیلر . یرینہ سلطان
ابراہیم خان پادشاہ اولدینی وقت (قرہ مصطفی پاشا) صدر اعظم ، (قرہ حسن
پاشا) دفتر دار معظم ، (عبدالرحیم افندی) شیخ الاسلام ہام اقدم بولنوب

ومساح عسکر واریدی . وهر برینک قیچنده وباشنده الیشمر عدد قرقر وقیه
 (اوقه) کلور دمیر کلهار آتار بال یمز طوبلر ، یمین ویسارنده صغیر وکبیر
 یوز عددشایقه وقلومبورنه ، صاحجه ، ظریزات ، شاهی ، موسقات واریدی .
 والحاصل اول بهار اونجه اسلامبولده ایکوز پاره باشدرده ، قدرغه ، قلیه
 بوقاچمه قحلی فورسه قدرغه لری بی قصور آراسته و لنگرانداز اولوب هر برینه
 اوچر قات مهمات ولوازمات وسائر ویرلدی و بالاده تخریر اولنان یمش
 یکلرک برر وایکیشر یدکلریه یوز پاره چکلدر الستہ و صوغوریه و پالیه مکمل
 دریا قوشی کیسلیری ایله اون ایکی جزائر قدرغه سی ، اون ایکی تونس ،
 اون ایکی طرابلس ، الی قدرغه مصر اسکندریه سی ، رشید ، دمیاطک ،
 الی قدرغه جزیره قبریسک . الی عدد جزیره ردوسک . الی عدد استانکوی
 ساقز ، مدالی ، لئی جزیره لرینک ، الی قدرغه دخی مورہ شبه جزیره سنک
 ایدی . شو ذکر اولنان قدرغه لک جمله سی آستانه سعادتہ کلدی . بش پاره
 قدرغه اولدی . بشیوز پاره قلیونلرہ سائر مهمات ولوازمات وجبه خانه وسائر
 میر میران واریاب زعامت ، ارباب تیمار ، لغمجی ، میراخور طایفه سی قونمق
 ایچون بشیوز پاره قراوانه قلیونلردن قره خواجه قلیونی ، بردر جعفر ، یمش
 قپودان ، قرمانلی علی ، طوپال محرم ، صاری صولاق ، فرطل اوغلی ،
 قطران اوغلی ، قلقان اوغلی ، صولاق ابراهیم چلبی ، قره صولاق ، عباجی
 اوغلی ، چنی . طافرالی ، باغچہ لی ، یوزارشی ، اسکرلر اوغلی نام قراوانه
 قلیونلرک هر بری دزد انبارلی ، یوزر پاره طوب چکر قراوانلردر که بیله
 برکره مصره سفر ایدوب آتی آیده طولار والی آیده بوشالیر کوه بی
 ستون مثال کیلر ایدی که برپادشاه عصرنده ایکیمی بریره جمع اولمامشدر .
 هر برینک بشر یوز لوندان ، بشر یوز خدامی واردر وهر برینه ایکیشر
 بیک عسکر قونوب آماده طور دیلر و بوقرا وانلردن بشقه یدیوز پارچه
 قلیون ، پنک ، بورتون شیتیه ، شایقه ، قره سال والحاصل بومقوله یدیوز
 پاره سلاح کیلرک مهمات ولوازمات کوریلوب لب بلب عسکر طولدیرلدی

بورایه دوئتما کوندردلمدیکندن ایلرو کاشدی . کافرلر اورالری اوروب
جامعلری تلویث ، دخی تحقیر ایلدکلرندن آرتق شکایت آوازدهلری کوکاره
چیقمشدی . همان پادشاه وقعه‌دن خبر آنجه قپودان سیاوش پاشا ایله
قره مصطفی پاشا ، ترسانه کتخداسی بیاله کتخدایه ویتمش عدد دره بکلرندن
بکر پاشا ، حسام پاشا ، عبدالرحمن پاشا ، کوسه علی پاشا ، محیی پاشا ، جعفر
پاشا ، قاسم پاشا ، جفال اوغلی ، حسام اوغلی ، موردهلی ، ماربول اوغلی
مصطفی پاشا ، حسن بک ، مانجه چارق اوغلی والوان قپودان ، منمنلی اوغلی
مصطفی فورسه قپودانلر والحاصل یتمش عدد دریا دره بکلری ، ترسانه‌نک
مصاحتگذار ایش ارلری و سرکارده اولان امور دیده اختیارلری بعدالمشوره
« ترسانه عامردنک هرکوزنده بریرداد باشدرده وسائر واسع یرلرده یکریمی
عدد سکساز مرانقوز آرشونی چکلدری ماونه‌لر بنا اولته » دیو فرمان
شهریاری اولوب روزنامه‌جی ابراهیم افندی یدیه خزینه‌دن قپودان سیاوش
پاشایه ، ترسانه کتخداسنه ، ترسانه امینی صالح افندی‌یه ایکی بیگ کیسه‌رومی
پاره ویریلوب مهمات ولوازماته صرف ایتمکه باشلایوب جمیع ممالک عثمانیه‌یه
عسکر کتورمک ایچون درکاه عالی قوچی باشیلری کوندریلوب بری طرفده
ترسانه دیوانخانه‌سی قریبنده بش کوز ترسانه وار ایدی آنلری منهدم ایدوب
اوج عدد کوز یایدیلرکه برر کاربان سرای مثالدر . آنلرک ایچنده بالذات
سعادتلو پادشاهه مخصوص برپارده‌مجوهر تخت سلطان البحر باشدرده ، ایکی عدد
یشیل ملک ماونه (معونه) لره بسم‌الله ایله مباشرت اولندی . هرکشتینک
قیچلری ترسانه کوزلرینک اوجنه سرچکمش طاق کسرا واریلریله برابر ایدی .
مراد خانک همتیله ترسانه امینی صالح افندی سعیله ایکی قطعه ماونه (معونه)
وبر قطعه باشدرده بنا وانشا اولنمشدرکه نوح نجی عصرندن بری یدی دریا
بوکونه زورق ومراکب انشا اولنماشدر . اوج آیده اوچی دخی تمام اولوب
روی دریا به ایندیرلدی . دریا اوزرنده هربری برر کوه مثال آماده طورر
ایدی . ماونه‌لر یتمش او طوراق اولوب یوز قرق عدد جناحین وار . یمین
ویسارنده‌کی کورکلرنده سکز فورسه وهر برنده بیکر خدام و بیکر جسور

عزل سنه ۳۵، (ابوالسعود زاده افندی) صکره عزل سنه ۳۶. (ابوسعید افندی) دفعه نایه ده اناطولی یه نقل اولندی. (نوح افندی) صکره عزل سنه ۳۹، (رجب افندی) بعده معزول سنه ۱۰۴۰. (موسی افندی) عزل سنه ۴۱، (چوی زاده افندی) غلطیه حسین افندی یرینه نقل اولندی. سنه ۱۰۴۲، (مخدوم حسین افندی) ادرنه دن اسلامبول اولوب بی جرم جزیره قبریسه نفی اولندی سنه ۴۴.

مراد خانك دفتردارى — (محمد پاشا) دفتردارلغنه تاریخ:

اهل جود اولدی پنه دفتردار

تاریخ رئیس الاطباشدن امیر چایی:

حکمتیله اولدی افلاطون اطبایه رئیس

مراد خان دورنده کی یکچیری اغاری — چشنه جی علی اغا، قره مصطفی اغا، بیرام اغا، خسرو اغا، محمد کتخدا اغا، چاوش باشیقندن چیقمه علی اغا، خلیل اغا، سلیمان کتخدا اغا، حسن اغا الکتاب، حسن خلیفه اغا، مقتول، مصطفی اغا، کوسه محمد اغا، دیگر محمد اغا.

سلطان مراد رابع بغدادی فتح ایتدکن صکره مالطه اوزرینه بالذات کیدرک مورده آوارینه واروب آندن دونمایه بینوب مالطه غزاسنده کی همتلری: — مالطه غزاسنک سببی آق دکرده کی جزائر ایله تونس، طرابلس، مورد، قبریس، ردوس وسائر ساحلی اسلام مملکتلرنده کی قومدانلرله بتون علما، صالحا در دولته مالطه قورصانلرینک ظلمندن وحجاجه ایتدکاری تعدیدن وبتون بندرلری قیاتدقلرندن شکایت ایتدیلر. هله مورده بربرونده صعب وسنکستان (مانیه) آدلی برولایت واردی که فاتح ضبط ایتمشدی. عصیان ایدرک مالطه یه تابع اولدیلر. یوز پاره یارار فرقتسه بالقرمنه لر ایله کلوب آق دکرده کی قبریس، سیسام، مدالی، انی کبی اطه لری صویوب صوغانه دوندره شلردی. الهی بیگ قدرده اسلام اسیری آملشردی. بوده قپودان جانبولاد زاده مصطفی پاشانک سبته بوغازی وسچایا سفرندن بری

اناطولی مقرر اولدی سنه ۱۰۴۱ . حسین افندی دفعهٔ رابعده صدر روم
 اولوب مسند فتوایه ترفیع اولندی سنه ۱۰۴۱ . (قره چلبی زاده محمد افندی)
 دفعهٔ ثالثه صدر روم اولوب مطعوناً مرحوم اولدی سنه ۱۰۴۲ . (عبدالله
 افندی) اناطولیدن رومه نقل اولندی . (بوستان زاده یحیی افندی) اناطولی
 ایکن برادر مهترلری یرینه صدر روم اولمشرا ایدی . جلوس هایوندن صکره
 معزول اولدیلر سنه ۱۰۴۲ . (عزیمی زاده افندی) اسلامبولدن معزول
 ایکن صدر اناطولی اولوب عزل اولندی سنه ۱۰۳۲ . (شریف محمد افندی)
 دفعهٔ ثانیه ده اناطولیدن متقاعد ایکن تکرار رومه نقل اولندی سنه ۱۰۳۲
 و (علی چلبی زاده عبدالله افندی) اسلامبولدن معزول ایکن صدر اناطولی
 اولدی . بعده سنه ۱۰۳۵ ده عزل اولنورق (حسین افندی) اسلامبولدن
 معزول ایکن صدر اناطولی اولوب بعده معزول اولدی سنه ۱۰۳۷ . (ابو
 سعید افندی) اسلامبول قضا سندن نقل اولنوب بعده رومه ترفیع اولندی .
 (ابوالسعوز زاده افندی) اسلامبولدن متقاعد ایکن صدر اناطولی اولوب
 عزل اولندی سنه ۱۰۴۱ . (خواجه زاده عبدالله افندی) اسلامبولدن منفصل
 ایکن اناطولی صدری اولمشرا ایدی . حسین افندی حیاته ده اولمغله خلاف
 انها اولنوب یرینه مقرر قیاندی و چشمی افندی دخی اناطولی به عودت
 ایدوب خواجه زاده افندی آرا القده قالدی سنه ۱۰۴۱ . (چشمی محمد افندی)
 صدر روم اولمشکن اون کون صکره اناطولی به عودت اولندیغی خلاف قانون
 چیقوب بعده حسین افندی اولدقده تکرار خلف اولندی . خواجه زاده
 عبدالله افندی مکرراً اناطولی اولوب قره چلبی زاده محمولندن رومه نقل
 اولندی سنه ۱۰۴۱ و (منلا احمد افندی زاده نوح افندی) آتالی ایله
 آسوده حال ایدی . بری روم ، بری اناطولی ایدی .
 سلطان مراد خان رابع دورنده کی اسلامبول ملالری — اولا چشمی
 محمد افندی سنه ۴۲ و (صالح افندی) فارغ اولدی سنه ۳۱ . (هدایه الله
 افندی) عزل اولندی سنه ۳۳ . (عشاقی زاده افندی) بعده عزل اولندی
 سنه ۳۱ . (ابوسعید افندی) بعده عزل ، (طاووقچی حسام افندی) بعده

او قومغه مأمور و یحیی افندینک حضورینه ملازم ایدک . (کتبخدا مصطفی
 افندی) جلوس کونی (ملاعلی) یرینه صدر روم اولدی سنه ۱۰۳۴ .
 بعده (بوستان زاده افندی) صدر رومدن متقاعد ایکن حکیم باشی موسی
 افندی یرینه صدر اناطولی اولدی سنه ۱۰۳۲ . بعده (بوستان زاده
 یحیی افندی) برادرلری یرینه صدر روم اولدی سلخ صفر سنه ۱۰۳۳ .
 بعده عزل و نصب (المولی عزیمی زاده افندی) فی ذی الحججه سنه ۱۰۳۳ .
 بعده (صالح افندی) یوم چلوسده پخواجه عبدالله افندی یرینه اسلامبول
 ملاسی اولشکن اول کیجه معزول اولدی سنه ۱۰۳۲ ، بعده (چشمسی
 محمد افندی) اسلامبول اولدی . ثم عزل . یرینه (حسن افندی) اولدی .
 ثم عزل . (چشمی افندی) ثالثاً اسلامبول اولوب ینه معزول اولنجه یرینه
 (صالح افندی) اسلامبول اولدی سنه ۱۰۳۲ . صدر علمای روم (حسین
 افندی) حین چلوسده صدر روم ایکن متقاعد اولدی . بوستان زاده محمد
 افندی دامادی کانکس علی پاشا زمانده عزل ایدلدی . (عبدالغنی زاده
 محمد افندی) دفعه ثانی صدر روم اولوب بعده متقاعد اولدی سنه ۱۰۳۴ .
 (شریف محمد افندی) اناطولیدن رومه نقل اولنوب بعده متقاعد اولدی
 سنه ۱۰۳۵ . (قره چایی زاده محمد افندی) دفعه ثانی صدر روم اولوب
 (کورجی محمد پاشا) نك وفاتنده عزل اولدی سنه ۱۰۳۵ . (حسین افندی)
 دفعه ثانی صدر روم اولوب بعده متقاعد اولمشدی سنه ۱۰۳۷ . (عزیمی
 زاده مصطفی افندی) اناطولیدن معزول اولوب بعده صدر روم اولدی .
 صکره ینه معزول اولدی سنه ۱۰۳۸ . (حسن افندی) اناطولیدن متقاعد
 ایکن صدر روم اولوب عزل اولدی سنه ۱۰۳۹ . (بوستان زاده یحیی افندی)
 اناطولیدن معزول ایکن صدر روم اولوب متقاعد اولدی سنه ۱۰۳۹ . (ابو
 سعید افندی) اناطولیدن رومه نقل اولنوب متقاعد اولدی سنه ۱۰۴۱ .
 (حسین افندی) دنه نالتهده صدر روم اولوب « شیر نیچه مرضندن فوت
 اولدی » خبر کتبه چشمی افندی یرینه صدر روم اولوب حسین افندینک
 شیر نیچدن فوتی سلاف واقع اولوب ینه حسین افندی یه روم، چشمی افندی یه

دوئما ايله بکله و پاشا لر محاصره ايدرك يدي کون يدي کيجه برآ و بجرآ بيوک
 بر جنک اولدي که حالا ديبلرده ادا خون جنکی ديو داستاندر. نهايت ايکيوز يازده
 کيدين بری خلاص اوليوب اون بيک کيفار الی آياغي باغلی آستانه يه کتيرلدي .
 خاچلي بير اقلری سر نکون ايديله رک سرای برونندن شهره صوقولدي . بتون
 کيجيلر قائم مقام مصطفي پاشان خلعت آله رق ترسانه ده لنگر انداز اولديلر .
 بوخير مسرت اثر پادشاهه بغداد محاصره سنده ايکن واصل اولدوقده عسا کر
 اسلام شادماناق ايديلر . تاريخ قبودان شدن (ساحدار مصطفي پاشا) :
 « قبودان اولدي حالا مصطفي پاشا مبارک باد » . عودتن صکره (سياوش
 پاشا) قبودان اولدي . آبازه وی الاصل اولوب يدي ساحدار قبودان قبوداناق
 ايله چيقوب قبودان اولمش شجيع ، دایر بروزير ایدی . هرکز رشونه مائل
 دکل ایدی . قبودانلغنه ناريخدر : « داد حق قيدي سياوشي قبودان ووزير »
 لکن ترسانه عامره خاقي مال پادشاهی ي ا کل و باع ايتمه آيشمه اولديغندن
 سياوش پاشانک ممانعتی حسيبله عربستان خلقنک جانی صيقلدی . بونندن صکره
 مراد خانک او احر سلعتنده عزل اولندي .

مراد خان زماننده کی شيخ الاسلام و علمای امت — شيخ
 الاسلام (يحيي افندي ابن زکريا افندي) : ۱۰۳۱ رجبنده (خواجه زاده
 اسعد افندي) نك اختيار تقاعد ايتمی اوزرينه يحيي افندي مسند نشين
 مشيخت اولدي . حين جلوسده دخي مفتی ایدی . بعده بيک اوتوز ايکيده
 يحيي افندي گوشه نشين اولوب ينه (اسعد افندي) شيخ الاسلام اولدي .
 سنه ۱۰۳۴ شعباننده انتقال ايدوب دفته نايه ده ينه (يحيي افندي)
 شيخ الاسلام اولدي . بعده رجب پاشا مکريله ينه متقاعد اولدي . سنه ۱۰۴۱
 (حسين افندي) مفتی اولدي . مؤاخراً عزل ونفی ايديلوب (اسکندر
 چايي) باغچه سنده وفات ايدوب لب درياده دفن ايتديلر . سنه ۱۰۴۳
 ناريخنده ينه (يحيي افندي) ثالثاً شيخ الاسلام مؤيد اولدي ، سلمه السلام .
 بو حقيره چهارشنبه بازارنده (طوائفی محمد اغا) جامنک سر محفلکنی ،
 دور خوانغنی و نعت خوانغنی احسان ايدوب هر جمعه نعت شريف

یوز پاره آت کیسیله کاملاً اوچ آیده عبور ایده رک روانه کیتدی لر . قپودان جعفر پاشا بیک قرق اوچ سنه سنده بوستانچی باشلیقدن چیقمش شدتلی برقیودان ایدی که جمیع کافرستانه ولوله ویردی . حتی بیک قرق اوچ عید اضحاسنک اولکی کونی آق دکزده (کسندر ، غلوس) قاعه لری آره سنده اوچ پاره انکلیز قالیونلرینه راست کلوب جنک عظیم ایدوب ایکی کیسی احراق بانسار ایتدی لر و کافر لر غرق اولورکن جمله سنی روی دریا دن فلقه ایله جمع ایتدی لر و برکستینی احراق اولنمه دن فتح ایتدی لر که ایکوز پاره (بطردمه) طوپ چکردی . حضور مراد خانه اموال غنائمه برابر بوکمی پی دخی کتیردی لر . قپودان دلی حسین پاشا قپودانلق ایله روان سفرینه مأمور اولدی . آندن مصره والی اولدی . قپودان قره مصطفی پاشا حسین پاشانک برینه قپودان اولدی . یکچری او جاغندن نشو و نما بولمشدر . آرن او دی الاصل ایدی . اما حقا که مدبر و کامل و خیر خواه دولت ایدی . قپودانلق ایله بغداد سفرینه کیدوب برینه (بیاله کتخدا) ترسانه اغاسی ایکن قائم مقام اولدی . قره دکزده ایکوز پاره قزاق شایقه لرینه راست کلوب برجنک ایددرک یتمش پاره (فرقه) سنی حاطمانلریله برابر فتح ایدوب اومظلم کیجه ده دکز صو اولدیغندن دیگر قزاق شایقه لری قره دکزه چیقوب فرار ایتدی لر . بیاله کتخدا بونلری قوغه قوغه (طمانه) جزیره سی قربنده (قوبان) نهرینک قره دکزه منصب اولدیغنی محله (ادا خون) بوغازیله یلشکه بوغازی آره سنده کی سازلق وبتاقلغه کیروب پنهان اولدی لر . صباح اوزری بیاله کتخدا ایکوز پاره (فرقه) و (قلیته) ایله بوغازک اغزینی آلوب یاتدی . کفار دخی جمله کیلرینی اول بتاقلقدن چیقاروب آرتله لر یله قره دن دیگر بر بحیره یه قویجه بیاله بوغاز اغزنده خائب و خاسر قالدی . قره طرفدن اوزی ایالتنه متصرف قوجه کنعان پاشا و تاتار خانی سلامت کرای خان کفارک بوتدیر ایله فرارینی کورنجه بیاله یه خبر کوندردی لر . بیاله ده صالحه دمیر وادانته کورک و دیره ک (طمانه) جزیره سنی دخی طولا شوب کفارک خلاص اوله جنی بوغازی دخی آلدی . بحیره نک قره جانبی تاتار و قوجه کنعان پاشا دریا طرفی ده ادا خون بوغازندن

عثمانیه اوزره قوش قوندر میوب* جمیع رعایا و بریانی امن و امانده بولوندورر
ایدی . اکر کافه اخلاقی یازسه ق بر مجلد کتاب اولور . الحمد لله پدرم سلطان
سایماندن سلطان ابراهیمه قدر اون پادشاهک خدمتده بولتمش قیوجی
باشی ایدی . حقیرده مراد غازی کبی مجاهد بر پادشاهک صحبتیه مشرف اولدم .
بغداد سفرندن اول قرق آچه ایله سپاهی زمیره سنه داخل اوله رق بهر دیاب اولدم .
مراد خان عصرنده کی وزرا و قپودان پاشالر — قپودان رجب پاشا
قره دکزده اوچوز یاره قزاق شایقه سیله جنک ایدوب منصور و مظفر درد واته
کیشدرکه نارنجی یوقاریده کچدی . قپودان خلیل پاشا آق دکزده قره جهنم
آدلی بر کافر کمبسی راست کتوروب اوچ کون جنکدن صکره (قلوره)
قییلرنده فتح ایتمشدر . دولت آل عثمانده بویله بر کمی کورولمک احتمالی یوقدره ؛
ایچنده دکرمانی و حامی ، قیچنده باغچه سی وار ایدی . (قپودان چلبی حسن
پاشا) استانبول قربنده (چتالجه) نام قصبه ده بریکچیرینک اوغلیدر .
خنکار چاشنکیر باشیسی محمد اغایه خدمت ایدوب آندن قیزلر اغاسی مصطفی
اغانک کتخداسی اولدی . سلطان احمد ابتدا ادرنه یه کیدرکن قیزلر اغاسی
اولان حسن چلبی خنکار قیوجی باشیسی و آندن میراخور کبیر و قپودان پاشا
اولدی . فی شوال سنه ۱۰۳۵ (ساحل اوزری) ده ایکی یاره قاعه انشایتدی .
آندن بیک قرق تاریخنده عزل ایدیلوب روم ایلی یه عسکر سورمه کیتدکده
یکی شهرده فجأةً مرحوم اولدی . قپودان وزیر جانبولاد زاده مصطفی پاشا
مراد خانک همشیره سی فاطمه سلطانی تزوج ایتمش برداماددر . بیک قرق
تاریخنده قپودان اولوب آق دکزده کفسار کیلرینک نام ونشانی بر اقدی .
قیحط و غلادن جمیع کافرستان الامان دیوب تا مغرب زمینده سبته بوغازینه
و مالطه و - چلبیا و مانقیرطینیا و قلورا و تمنس قیلرینه یناشوب فتح ایده رک
آتنه نام شهر لیماننده بیوک برقلعه انشا ایتدیرکن قپودانلقدن عزل
ایدیلوب روم ایلی ایلاتنه وزیر نصب اولندی . صکره روان سفرینه مأمور
اولدیغنده اولقدر عسکر دریا مثال جمع ایتمش ایدی که اوق میدانی ، کاغذخانه ،
قره دکز بوغازی و چتالجه یه قدر عسکری استیعاب ایدوب بشکطاشدن اسکداره

بند یمین و بند یسار و سیلار و وقار و پاپسا و علم و قلم و دوات و کمر و کتفین و آسمه و کسمه و کمر قرار و ضبطی و رها و پایدار و الحاصل بو بندلر اوزره کورز بازلنی، شمشیر بازانلی و غرب بازه چاره سازلنی کمانه ایر کورمه شد. هر فنده یکنانه عصر بر پادشاه سام اقران ایدی. مطرق بازا فنده استاد کامل ایدی. قارشوسنه برار کله مزدی. هر بر استاده بر جانبدن مخالفت ایله ضرب اوروب مطراق قفا سنده طراق ایتدیرردی. مطراق بازاق یوز آتمش بند ایدی. خنکار آنجق یتیم قدرینی بیلیردی. اما اجراسنه قادر ایدی. کسمه، باغله، ثانی، حواد، بغل، مخلف، سورمه، غزل، قولاق، سره، زیر، هوا، باغله طوب، رها طوب، فدیة، چانکوش، طوب قفا، هوا کس و بوکبی قلری اجرا ایتدیکی زمان انسان حیران قایلردی. حتی استاد باشی دده، جانبازی طاصلاق قپودان اول قدر استاد کامل ایکن ینه مراد خانه مقابل طوره مزلردی. شعرده نفعی و جوروی درجه سنده در. اوچپوز ورق بردیوانی وار. لکن عین و تار دینقلری ناتمامدر. وهی عثمان چلبی تمام ایدیم دیر ایکن آخرته انتقال ایتدی.

معناد مراد خان — قیش یاز هر جمعه کیجه سی علمایی و مشایخی. حافظ قرآنلری جمع ایدهدک مباحثه علوم اجرا ایتدیرردی. سبت کیجه لری الهی خوانلرک و خواننده و سازنده لرک الحاتی دیکلردی. احد کیجه لری طفلی، جوروی، نفعی، عرضی، ندیم، نساری، بیسانی، عزتی کبی شاعر لرله الفت ایدردی. اتابن کیجه سی کور حسن اوغلو، دامادی موصلی چلبی. مقلد جفید حسن، آق بابا، صاری چلبی، چاقان چلبی، سیمیدجی زاده کبی باز بازانلری، باتا اوغلو یارپور قولی. عثمان قولی، نازلی قولی، احمد قولی کبی چنکیلری جمع ایله حسین بیقرا مجلسلر یاپاردی. نلاسه کیجه سی کون کورمش کهنه اختیار لر ایله صحبت ایدهدک سوزلرندن حصه قاپاردی. اربعا کیجه سی صلحای امت و مظنه کرام ایله، خمیس کیجه سی درویشلر و سرگذشت صاحبی اصحاب معارف ایله صحبت ایدرلردی و هر صباح دیوانه چیتار و امور مسلمینی رؤیتده اقدام تام کوسترردی. درت طرفنده کی دشمنلردن انتقام آلوب ممالک

بنه برکون مراد خان غازی اسلامبولده سرای عتیقه کوچ ایدوب سرای میداننده ساحشورلق ائناسنده سلطان بایزید جامعنک صاغ قولنده کی منارنک علمی اوزره برغراب غریب مکث ایدر طورردی. همان مراد خان بوقوشی کوردرک آلتده کی (نوغای ایاجیسی) نام اسب صبا رفتارینه مهموز ایدوب برق خاظم کبی یتیشوب النده کی جریدی مناره اوزره قوشه آتوب بامرالله اصابتله دوشورمشدر. لاشه غراب ایله جرید مناره زیرینه ایندی. آرده سی بر تیر منزلی یردر. اسکی سرایک تا وسطنده کی جرید میدانی نرده، بایزید جامعنک مناره‌سی نرده. بوندن بشقه هندسه اوزره حساب اولنسه او جرید مناره تپه‌سنده غرابه اصابت ایتسه یدی بلکه منارنک ذروء اعلا سندن اوتله طرفده زمینه نزول ایدرک براوق منزلی دخی کیدوب احتمال که (طاوق) بازارنده کی دیکیلی طاشه دوشمردی. حقا که دلیرانه بازوی توانا ادمانیدر که درجهٔ اعجازده در. حالا بوجریدک دوشدیک یی رده مناره دیننده بر آدم بوی بیاض مرمر اوزره مذهب وخط (تکنه جی زاده) ایله جوری چاپی کفته‌سی تاریخی واردر که شودر:

صدق ایله جوری دعا ایدوب دیدی تاریخی قوت بازوی سلطانی قیله، مولا فزون

اسلامبولده بکقوز باغچه‌سنده پیاده جرید آتدیغنه تاریخدر:

دیدی تاریخی کوروب جوری آفرین ای دلیر سام اقران

پهلوان (حاجی سایمان) دن و (صاری صولاق) دن تعلم ایدوب کناکشلی کماکان اوکرنده اوق میداننده ییلدیر روزکاری آیاغندن لودوس اوزره آتدیغی اوق منزلی که (تکیه تیر انداران) قربنده مذهب تاریخی واردر بومنزله بک ایلرو کیته‌شدر. حتی بایزید خان، قره‌لندها، خطاط شیخ، شجاع، دمیرلیس، مصرلی دویدار منزلندن یتیش کز قدر ایلرو یتیش منزلدر. صاحب شصته یتشمشدر. برکره توقات باغچه‌سنده برحمارک جدا-ویرندن برتیغ آتش تاب چالدیغنده حمارک دوشندن شمشیر صاف بران چیقدی. هر بار صاغ اللریله اکیوز قیه سنک زیتونی، صماقی پاره عمود کورزی ایکی خانه وقرق‌بند اوزره دوران ایتدیردی. اولاً صاغ ایله کوروز مزبوری

مرد سرور ایدی . بومرتبه سی کال قوتندن، زوز آورلکندندر . باخصوص نعمت پروردکار ایله پرورش بولمش اگول پادشاه ایدی . بویله رستمانه ایشلری نه سام ونه زال ، نه تریمان ، نه افراسیاب ایتماشدر . آنلر مداحلر دیلنده ممدوحدر . اما بوخنسکارک شجاعتی بالذات منظورمز اولمشدر . برکره برجرید پیکانی ایله طقوز انجیر کوکندن آرناوود قالقانی دفعه واحدهده رکز ایدوب ایکی قاریش کذر ایدوب یالمان کوستروب مصر دیوانه کوندردی . حالامصرک غوری دیوانخانه سنده مصلوبدر وحسن خطده فرید دهر اولدیغندن بش ذراع طوللی و عرضلی کاغد اوزرینه طغرای غرا تحریر ایتمشدرکه سلف خطاطلری بونی یابامزلردی . بولوحده مذهب ولاجوردی حالا مصرده مذکور دیوانخانهده طورر . بو حقیر دخی طغرای مراد خانک زیرنده بولوحه اوزره اسم چاریاری قره حصاری طرزی اوزره طغرای غرا مثال تحریر ایدرک ناظریندن برفاتحه رجا ایتمشدم .

برکره ینه خنسکارک شجاعت طمرلری حرکت ایدوب برخشت نیزه ایله اون عدد دوه دریلرینه مدقل قلعنی ونمسه چاسازندن که قالقانلری ایلچینک اوکنه رکز ایله بالاتررد ایندیروب ینه نمسه چاسارینه هدیه کوندرمشدرکه حالا (پچ) قپوسی آلتنده خشتی ایله مصلوبدرکه بو حقیرک منظوری اولمشدر . ینه برکون نمسه چاسارینک هدیه کوندردیکی قالقانلردن اون عددینی برخشت ایله رکز ایدوب اوچ قاریش کذر ایتدیره رک (بودین) ده موسی پاشایه کوندردی . اوده بودینک پچ قپوسنک ایچ یوزنده عتبه علیا اوزره اصمشدر . بغداده کیدرکن خنکار حلب قاعه سنه چیقدی . شهر حاجی سیر و تماشایدرکن برجرید انداخت ایتدی که برتیرکش منزلی وار یرده قلعهنک تاخندق غریضنی عبور ایدهرک ، قلعه میدانی کچهرک اوزنکیجیلر چارشوسنی اوزره دوشوب حالا برعمود منتها اوزره تاریخی ایله علامتی واردر .

(تاریخی)

دیدیلر جوری کی تحسین ایدوب تاریخی باریک الله ای مسلم داور صاحب هنر

سنه

ایدیلر — خنکار بونلرک برینی صاغ ، دیکرینی صول انہ آلوب بونلری برالندن دیکر انہ کورز کبی دولاشدیرمشدی . ینہ حضرت خنکار ، ملک احمد پاشا ، دلی حسین پاشا ، خطاط حسن پاشا . پہلوان دیشاک سایمان کبی مشهور پہلوانلر کورش ایدرلردی . حقیرده دعالرینی ایدردم . اشته اودعاشو : « الله ، الله ، خواجه عالم ، سید کائنات ، معجز موجودات پرکال و جمال محمد مصطفی را صلوات . انکوری ده (اریطر) ، رومده (محمدبخاری) ، (صاری صالتق) طون کیر ، طومان چکر . پیرمز حضرت محمودپیریاری ولی عشقنه دست بردست قفا سینہ برسینہ محبت علی عشقنه الله اوکاره ! .. » دن عبارتدر . پہلوانلرک فنلرندن ترس قبضه وایچ قبضه ، طیش قبضه ، کسمه ، کسہبند ، شیرازی ، هوای قره قوش ، سادہ صارمه ، جزائر صارمه سی ، کوندهدن آتمہ ، قیاق دکمہ ، قیاق آتمہ ، کرتمان دکمہ ، بوغمہ ، ترکیجه ، شیرازی بولمہ ، کوکسی شاقاسی ، یان باشی ، سرکله ، طلوت یندی ، علی یندی والحاصل عصر رسالندہ جملہ کمر بستہ ومیان بستہ اولان پہلوانلردن حضرت (معدی کرب) وحضرت (عقیل بن ابی طالب) و (سہیل رومی) ، (سعد) ، (سعید) ، (حضرت خالد بن ولید) ، (مقداد بن اسود) ، (حسداد) ، (حضرت عمر) ، (حضرت علی) ، (حضرت حمزہ) ، (حضرت مالک) کورش ایدرلردی . کورش شعائر اسلامیہ دن اولوب پہلوانلرہ بوندن اوتوری اعتبار ایدوب جملہ یہ (محمود پیریاری ولی) نی پیرایتمشلم . بالادد تخریر اولان لعبدہ ، بازلقلردہ قرق فن ، یمش بند ، یوزقرق هوالر درکہ زور آور ، دلاور ، سرور هنر ورلر حین اقتضادہ بوفوندن فنلوب غزادہ دشمندن انتقام آنور . اما پہلوانلر اراسندہ قره قوش اویونی ، بوغمہ کرت آتمہ ممنوعدر . زیرا ایاق اویونیدر . خصمی دشمن دکلدر . دشمن ایلہ جنکده قوجاق قوجاغہ اولورسہ قره قوش ، بوغمہ ، کلہ کسمہ بیلہ مقبولدر . البتہ خصمنک برفن ایلہ ارقہ سنی یرہ کتیر ایدی . نیجہ کرہ سلحدار موسی اغانی شاهین کبی کمرندن قاپوب اویلہ جٹہ لی بر آدمی بازوی تواناسی اوزرہ ایکی اوچ کرہ دوران ایتدیردی . بر کورپوزار ، پادشاه غضنفر ،

بوله بیایردم و خنکارمز بو حقیره اول قدر حسن الفت ایتمش ایدی که
 سهل متألم اولسه لر جمله مصاحبان : « بره مدد ! اولیایی کتورک » دیوب
 برکونا اوضاع و اطوار ایله حضورینه واردیغمده بامرالله دفع غم ایدردی
 و تبسم کنان اولوردی . جناب بازی حقیره اول قدر کلام عارفانه و طلاق
 لسان احسان ایتمشدی که بالبداهه نیجه طمطراقلی الفاظ ، کندی اختر اعمدن
 کونا کون لطیفه آمیز کلاملر ، فکرمدن بکر مضمونلر صادر اولوردی . برکه
 آلدیغم کلامی تکرار ایتمز . مکر کندولر طالب اوله لر و (قره حصار)
 طرزی خط طالب اولدم حالاحرم خاصده چوق یادکارلم واردر . هر فنده
 ید طولی صاحبی اولدم . پادشاهمزک التفات واحساندن دائماً مسرور و خندان
 ایدم . نیجه کره لر شرف محبتلریله مشرف اولوب او یله برعظیم الشان پادشاه
 جم جنابک خیر دعالرینی آلمشمدر . اکر جمله محبتلر مزده اولان کباتی تحریر
 ایله سه م برمدون کتاب اولور . نتیجه مرام برخلوق ، شجیع ، جسور
 پادشاه ایدی . پارمقلری قالین و موزون ایدی . بازولری قالین ایدی . پنجه سی
 برزور آور پهلوان چویرمه که قادر ایدی . جمیع زمانده نیسابلری لوندانه
 حریردن معمول ایدی و پولاد اقمشه کیمکه مائل ایدی و غایت چاپکسوار
 ایدی . الحاصل زور آور ، دلاور ، بهادر ، ضابط ، رابط پادشاه
 صاحب وقار ایدی . بویله ایکن ینه صغیر و کبیر ایله بلا واسطه کلمات
 ایدردی . حتی بغداد بهشت آباده کیدرکن قیصریه دن قالقوب (دودلی
 قره حصار) طاغلرندن کچرکن برکبش وحشی کوروب اوزرینه برق
 خاطف کبی آت سوروب دست شریفلرنده اولان نیرّه کرمایندن نشان ویریر
 برخشت ابشیری ایله اول کبشه یتیشوب خواد ناخواد کبش معهودی خشت
 ایله اوردقدده — خیط سوزن حریردن کذر ایدر کبی — بر آن کچوب شاهین
 واری شکارینی آلوب کسدی . جمله وزیرلره اول قربانندن حصه ویردی .
 عسکر اول یالچین طاغلره آت براقوب عروج ایتدیکنی کوروب انکشت
 بردهان حیرت اولدیله . حقا که پهلوانقدر . ینه برکون افندمز ملک
 پاشا ایله سلحدار موسی اغا — که هر بردرلی برر اژدرها مثال پهلوان

سفرده ، حضرده هوا وهوسه دوشر . بدن نشوونما بولوب تحصیل علوم ایتدکن صوکره پادشاهمک خدمتده بولوسون ، دیو برخیلی رجا ایتدکده پادشاهک سمع شریفنه بورجا صدای پشه قدر بیله کلیموب جواباً :

— افندی ! یابوزم آستانه من تنباخانه ، میخانه ، اشقیا خانه میدر ؟

بوراده اوچ بیک قدر غلمان خاصه شب وروزعلم ایله مشغولردر و خلیفه لری ویدی درس معلمری واردر . جنابکز دخی هفته ده ایکی کره بوراده درس ویریورسکنز ، ینه کل . ینه کل . اول سزدن او قوسون . آنجق سزه خدمت ایتیموب کاهیجه بزه دنوازلق ایتسون . برشوخ ، سنکل اوشا قدر . برزمان بزمده او غلمز اولسون و پدري قوجه قیومجی باشی بابامزدر . دائماً بنم ایله کلوب کوروشدکده اوغانی ده کورسون ، بیوردیلر . اولیا افندی استادمن آکلادی که بورجا کچمه جک آخر : ای پادشاهم . خانه سندن کتابلری ، اثوابلری کتیرسونلر ، دیدکده همان :

خنکار — تیز خزینه دار باشی نی چاغیرک ، دیویت ، قلم کتورک . دیه رک دست شریفنه کلک جواهر ثابری آلوب برخط شریف یازدی که مالی شودر :

« سن که خزینه دار باشی سین ، اولیا یه برکافیه ، برملاجمی ، برتفسیر قاضی ، برمصباح ، بردیباچه ، برمسلم و بخاری ، برملتی الابجر ، برقدوری ، برکستان و بوستان ، برالعاب الصبیان ، بر لغت اختری ، الحاصل یکر می قطعه ملوک ایچون تحریر اولنمش کتب نفیسه نی خزینه کتخداسی واسطه سیله ویره سک . »

خنکار کندولری تلاوت ایتدکاری (یاقوت مستعصمی) خطیله برکلام عزت ، برمرصع کموش دوات ، برهند صدفکاری می عید لوحه لی پشتخته احسان ایدوب مأکولات و مشروباتم ایچون کیلارجی باشی یه بالذات کندولری تنبیه بیوردیلر . شب وروزعلمه مشغول اولوب ینه (اولیا افندی) دن هفته ده اوچ کره تلاوت عشره تعلم ایدردم و اوچ یردن فارسی و عربی و علم خطیله مشغول ایدم . بومنوال اوزره خدمت شهریاریده بعض اوقات

ایدردك بر آووج آتون احسان ایلدی . آندن وقت ایکندی اولدوقده حقیره خطاباً :

— بر عشر قرآن عظیم تلاوت ایله . دیدکده استادمن اولیا افندیمن کوردیکمز اوزره لیلہ قدرده ایاصوفیه کبیرده سورۀ انعام آخرنده قلوب بسمه ایله سورۀ اعراق ابتداسندن بدء ایله ایکیوز آتی عدد آیت شریفه یی صوت اعلا ایله اون ایکی مقام ، یکریمی درت شعبه . قرق سکنز ترکیب اوزره اتمام ایلدم . بعد الدعای سلطان عثمانی ، پدری سلطان احمدی و آل عثمان پادشاهلرینک روح شریفلرینی یاد وقرآن عظیم الشانی روحلرینه هبه ایدردك دباشاد ایلدم . فاتحه الکتاب ختم تام ایدوب دست شریفلرنده یکپاره مجوهی بالقی دیشندن بر آرقه قشاغه سی واردی . حقیره احسان ایتدی . آندن یینه (میرکون خان) خطاباً :

— یا میر ! محمدده بویله قرآن او قونورمی؟ بیوردی . اول دخی جواباً :
— پادشاهم ! آنلر جماعتله نماز قیلماز و حکم قرآن ایله عمل ایتمز بر قومدره . ایرانده قرآن او قومق نروده ؟ بجمد خدا در دولت پادشاهانه کزده اسلام ایله مشرف اولوب شب وروز طاعات وعبادات ایله مشغولز ، دیدکده طشره سرای میدانی— که عرض او طه سی قربنده سرای میداننه ناظردر — آنده ایچ مؤذنلر دوکاه و حسینیده اذان او قومغه باشلا دقلرنده همان :

خنکار — اولیا ! وار سنده امداد ایت ! دینجه در حال دأردنی آتهرق نردبان باشنده (حی علی الصلوة) خانه سنی آلدیم . بعدالاذان حضور پادشاهییه واردیم . نمازه منتظر ایکن ولی النعم استادمن خنکار امامی (اولیا محمد افندی) کلوب حقیری کوردکده خاص او طه یه متصل خنکار جامعنک طشره سنده مقصوره ایچروسنده خنکار ایله ملاقی اوله رق :

— پادشاهم ، بوبنم جکر گوشه م اولیا قدر کیجه سندن بری درسه کلدی . مکر حرم خاصه آلمشسکز ، لطف ایله ، پادشاهم ، اکا حقیرک نظیری وار . حالا قراءت سبعة یدی پاره کتاب ایله حفظنده در . باخصوص منظوم (شاطبی) کتابی حفظ و اتمام ایدوب عشره قراءتنه باشلادی . بواجیروده ،

یوله دوشوب کیدن دلبر	موسم اکلندی	کلدی
یوقسه یوله یولی شاشدی	موسم اکلندی	کلدی

صوت حزن ایله او قورکن مراد خان دستمالی یوزینه طوتوب بکا کنان اولدوقده :

— های ولد ! ابتدا تقسیمک جانمه تازه جان قاتدی . آن واحده بر (وارصی) ایله (موسی چایی) نك روحنی یاد ایتدی . تیز طوغرو سویله بن بو ترکیبی یاپدیغمه پشیمان اولوب یساق ایلم . سکا خنکار حضورنده کیم او قو دیدی و کیمدن او کړندک ؟ دیه رك الحاح و ابرام ایلدی . حقیر دیدم : — خنکارم ، عمرک مزید اولسون ! پدرم زك (فرخ زاده) و (بهزاد) ادلی رحمتلی کوله لری واردی . ارمغانی محمد افدینک تحریر ایتدیکی طاعونده فوت اولدیله . آنلردن او کړنشدیم . غیری کیمسه لردن استماع ایتدم و بکا بر آدم خنکار حضورنده او قو دیمه شدی . الله عالم ودانادر ، دیوب خاموش اولدم .

خنکار — های ولد نه قدر عارفدر ! اولمش آدملره اسناد ایتدی که آنلردن بردخی سؤال اولنمز . اگر حیاتده قالان آدمدن او کړندم دیسه بلکه خنکارک بر ضرری اصابت ایدر ملاحظه سیله اولولر آغزندن نقل کلام ایتدی . الهی بر خوردار اوله سک . دی شو فصلی تمام ایله ، بیوردقلرنده همان دست بردا ئره اولوب ینه مقام سگاه تعلقانندن مقام (مای) دن :

(مربع)

یارک دهانی سر نهاندن خبر ویرر	کفتاره کلسه سحر بیاندن خبر ویرر
خشم ایله باقیسه ویرر من امان رستم زمان	کر یکی اوق ، قاشی کاندن خبر ویرر

مربعیله خوش آینه کفته و بسته دن صکره سماعی :

آلت حسنی مکمل قد دجوده کوزل	اول سیاه کوزلر ایله حق بوکه ابروده کوزل
خط نوخیزه نه دیرسک دیدر جم ایله دیدم	سندله اولورده کوزل خط سمجوده کوزل

دیهرک بردخی تبسم ایدوب سر بر زمین آیاغه طوردم . بو طورمی تحسین

نفر ایله رومه کلوب عزیزك نطق دربارلری اوزره (سلیمان خان) ایله (سکتوار) غزاسنده بولنوب جنازه سلیمان خانیده حاضر اولوب اول عصردن نافدمز سلطان مراد خان عصرنده مصاحب شهریاری وطریق کاشنینك صاحب وقاری بر عزیز ندیم خاص الحاص وعلم اطوارده غواص اولدی . آنلردن تحصیل ایتدیكمز علم موسیقیدن مراد خانك فرمانی اوزره بر دائره مدوری آلوب حضور پادشاهیده زمین بوس ایتدیكمده مراد خان دائرہیه نظر ایدوب دست شریفلرینه آلوب :

— « آل ایمدی سکا دستور ! بودآرہنی سکا احسان ایتدم . اما زنهاز بودآرہدن چیقمه » دیدکلرنده حقیر لوندانه چابکلك ایدوب سکردهرك تختلرینك آیاغنی بوس ایتدم . پادشاهه ، استادم درویش عمره تمنا ایدوب : — ان شاءالله بودآرہ آل عثماندن محروم چیقمام . حدم بیلورم ، دیو بوییتی اوقودم :

(بیت)

کشی حدینی بیلمک پک روادر اکر درویش ، اکر بای ، کرکندار
زانو بزمین آداب اوزره مکث ایلدم . فیاض مطلقدن استعانه ایدوب
ابتدا (سگاه) مقامنده « یا حضرت کلیم کاشنی ، پیرمک پیری عمر روشنی ،
هو » دیوب داودی بلند آواز ایله برسر آغاز ایلدم . بعده مقام (سگاه)
تعلقاندن (مایه) و (بسته نکار) مثللو شعبه لرده دوران وسیران ایایهرك :

(بیت)

شهاروشن چراغسک ، عالمه نور بصرسک سن
نظیرك کوردم خوش مردم صاحب نظرسک سن
کوروب بر ناتوانی قاچه لطف ایت ای پری پیکر
سنی کورسه م وجودم محوا ولور کیمدن قاجارسک سن

دوییتی مقام بسته (نکار) ده قرار ایدوب ینه مراد خان گفته سندن
مصاحب (موسی چلبی) حقنده وبسته می استادمز درویش عمر طرفندن
ترتیب اولمش شو وارصنی :

ابتدا کیرشمه‌مزددر . نفسمز آنجق اول پرده‌لره ال ویرر . درویشانجه
عفو ایله معامله بیورک . دیدم .

خنکار — های ولد ! هی ، گفته‌سنده ظرافت‌ایله برکونه نکته‌ورموز
واردر . اولیا ! سکا‌دستور . سنی عفو ایدوب واجب‌الرغایه ایلدم . شمدنکیرو
سکاچون وچرا ، قیوباجه یوقدر . مصاحبسین « دیو برسمور کورک
احسان ایتدکده :

حقیر — « خدایه شکر ، احسان ایتدی بزه شو کورکی » دیه‌رک پای
شریفی بوس ایلدم . جناب پادشاه :

— بو کورک سکا اوزونددر . بابا که کونددر . بزی دعادن اونوتسون .
دیه‌رک حقیره بردیکر کورک احسان ایلدی ومبارک دست شریفیه سریمه
برسمور قالیاق کیدیردی . نیجه زمان تاتار مثال قالیاق ایله کزردم . آندن
جناب خنکار :

— بر (وار صفی) اوقو ، بیوردیلر . علم موسیقیده استادمز اولان
سلطان خوانندگان (درویش عمر پیشوای) طریق عمر روشنده فقرای
کلشنی ایدی . حتی سلطان سلیمان خان عصرنده کی (ابراهیم کلشنی) حضر تلرینک
شرف صحبتاریله مشرف بریر فانی وعصرک خواجه موسیقیسی ایدی که مصرده
(ابراهیم کلشنی) آستانه‌سنده اونیدی سنه خدمت ایدوب صوت ذا کرانه‌لری
اول آستانی طوتدی . اوراده کاه حاجت خانه‌جی ، کاه میدانجی ، کاه
مهماندار . کاه آشجی باشی ، بعده ذا کر باشی اولوب یدی سنه تمامنده کوزینه
ابراهیم کلشنی حضر تلری کشف اولوب : « ای طوقاتی درویش عمر ! نه
تیز صدف ایجره بردر یتیم کبی پنهان اولدک ! یوری دیار رومده سنی صاری
سلیمان ایستر . سید وار غزاسنده بیله بولشوب سلیمانک آنده نتیجه مراننده
رومده سجاده نشین و پوست صاحبی اول ، اون بر آل عثمانه زانوبزانو
اولوب احمدلری التدن نعمت ییوب ابراهیم برکاتی بولوب مرادکه ایر .
طریقته محمدیه کتابی تلاوت ایدوب آنده ختم کلام ایله » دیو مبارک سجاده
شریفلرینی ویروب بوکونه برچوق کشفلر رمز ایلدی . درویش عمر یتیم

— نه دیرسک شو شیطان چراغنه؟ دیدکده روان خانی ایتدی :
 — هی شاهم ! بو طفلی کوره جکسک . قیصر زمین . ایران . توران ،
 صوران زمین خلقنی مات و متحیر قیلسه کرکدر . زیرا کوربیورسک که
 کوزلری ساعت رقاص کبی جمع باخ اوینار . دیدی . حقیر ایتدم :

— بلی ، روم خلقی سائر ممالک قومنی رومه کتیروب ساعت رقاص
 کبی اوینادیر . بونی دیمکدن مقصدم بعض زمان روان خانک کینی کرما کرم
 اولدوقده قالقوب رقص ایدردی . اونی ا کلامق ایدی . هان خنکار : «های ولد
 نه عجب حاضر جواب ایشسک» دیه خنده لر ایدوب صفاسندن :

— اولیا ، حضورمده بو قدر علم و معرفت لر سویلدک . شمدی علم ادواردن
 برشی اوقو» دیدم که : «خنکارم ، علم موسیقیدن یک گاهمی ، دوکاه و نکاهمی ،
 چارکاه و پنجگاهمی ، شش آغاز و راست . اصفهان و نیسابورک ، تکریز
 و ماهور و رهاوی ، عراق ، حسینی . نوا ، عشاق ، صبا و محیر . یابوسه لک
 ایدوب کرداینه ایله مقام زنکو ایله راست اقرار ایتسه م اولورمی ؟» دیه
 (امیرکون) خانک قدحکاری (علی جان) ه خطاب ایتدیکمه خنکار و غیره
 مصاحبلر خنده کنان اولوب حیران قالدیلر و یمین و یسارده اولان جمله
 حضار مجلس زر اندر زره مستغرق اولمش مرصع و مجوهر کمرلی جوانلره
 خنکار نظر ایدوب :

— اولیانک زنکولر مقامنی هانکیکنز دیکارسکنز؟ دیدی .

بن — خنکارم ! آنلر عشاق مقامنی دیکرلر . اما (یوسف خان)
 قولکک میرزا یاری (اصفهان) ی دیکر . بزرک مقامی آنده واردر .
 برزنکوله فصطنی ایلسه م روحه راحت اولوب لذتندن جان پرور اولوردی .
 دیدیکمه ینه خنکار :

— های شقی ! کور نه نزا کتله ، نه کونه کلمات ایتدی . الهی اولیا !
 معمر اول ، اما بزدهی بو آستانه ده دکان کراسی چکر کارخانه صاحبی یز .
 سن نیجه کرداینه ده قرار ایدرسن؟ دیدکده بن :

— خنکارم یککاه شهناز ایتدکده حقیر بوسه لک مقامنی ایدرم . زیرا

ایلدیم . همان بامرالله خاطره شوقطمه خطور ایلدیکندن بی باک و بی پروا زبانه کتیردم :

(قطعه)

آفاق شها معدنک نوری پرایسون خورشید کبی انجمن دهره چراغ اول
که ناهه کبی ایله در ودشتی معطر که غنجه صفت کلشنه کل زینت باغ اول
خلاق جهان ایلمسون عالی سنمز هر قنده ایسه ک پادشاهم عزایله صاغ اول

دها بشقه کونه خیر دعائر ایتدیکه مده سعادتله برشی او قو دیدیلر . بن دده .
« پادشاهم یتش ایکی علومدن فارسی ، عربی ، رومی ، سریانی ، یونانی ،
ترکی . وارسه غی ، کار ، نقش ، صوت ، عمل ، ذکر . تصنیفات ، اقوال
حزن آنکیزویا بیات و اشعاردن بحر طویل ، قصائد ، ترجیع بند ، ترکیب بند ،
مرثیه . عیدیه ، معشر ، مثنی ، مسبع ، مسدس . نهمس ، پنج بیت ، غزلیات
قطعه ، مثلث ، دو بیت ، مفردات ، معنیات ، الهیاتدن نه مراد شریفنکر
اولورسه برسر و چشم بیورک اوقهیم » دیدم . اولدم بیوردیلرکه : « بره شورنجبر
نه عجائب دعوی مراد ایتدی . ایش دوزنمیدر ، یوقسه بونقدیر ایتدکلرخی
اجرایه قادر میدر ؛ « بیوردقلرنده بن دده : « پادشاهم اکر عفوایله معامله ایدوب
سربست برافیرسه کنز حضوریکزده امانت اولمق اوزره ندیم خالصق ایدوب
پادشاهی اکلندیریرم » دیدم . بیوردیلرکه : ندیمک نه دیتکلر ؟

جواب حقیر — « پادشاهم بر آدم هر کس ایله حسن الفت ایدوب
مصاحبت ایتسه اکاندیم دیرلر و شراب مجلسنه داخل اولوب مصاحبت
ایدنلره دخی ندیم ناب دیرلر . بولغتك اشتقاقی (منادم) دندرکه لفظ
(مدام) دن مقلوبدر و (مدام) لغتده شرابه دیرلر . پس ندامک دخی
معناسی شراب ایچمک اولور ؛ یعنی مست مدام دیرلر . حاصل کلام مصاحب
معناسنه کایرکه ندیم شهریاری دیرلر . الله پادشاهمه عمر ویرسون ، دیدم . همان
خنکار : « آفرین ایشیدر ، روانی دکلدیر » دیدکده :

حقیر — پادشاهم ، ایشیدر روانی ویرن روانی واقعهده کورر .
بوروان خانی یوسف پاشا قولکدر دیدم . همان خنکار قهقهه ایله دیزلرینه اویله
کولدیلرکه رخلری کلکون اولدی . میرکونه خطاباً :

تعیین ایلوب طور شوچی باشی احمد اغا لالامز و کوکوم باشی محمد افندی خط استاد مزو علم موسیقیده مصاحب درویش عمر پدرمز و درس عام کچی محمد افندی علم نخوده کافیه درسنده استادمز وینه اولیا افندی تجوید استاد قدیمز اولوب « مبارک باد » دیدیلر و خروس امام خاص او طه ده علم حفظده شریکمز و طایا زاده خندان و فرح اوغلو عصفای بک و معان اوغلو کچه جی ساسمان ، عنبر مصطفی مؤذنلکده ایاق طاشلریمز اولوب شب و روز حمام خاص جنبنده مشق خانه نام محله ساز و صور کونا کون فصللر ایدوب حسین بی قرا فصلی ایدردک . برکون بو حقیری زراندر زر اقمشه فاخره ایله ملبس ایدوب برزردوز عراقیه یوسفیه ، برعاریتی زلف عنبرفشان ضم ایدوب « دولت نشاندر » دیه دعا و ثنا ایله باشمه کیدیردیلر . وکاهیجه ایاقداشلریمز صیدان ایله سمور قالپاق کیه ر ایدک . اما هر بار سلحدار ملک احمد پاشا کندوسیه و والدهمز طرفدن قراتمز اولدیغندن دائماً بی یوقلایوب احسانلر ایدردی و حرم خاصه کیرمه مزه سبب انلر ایله روز نامه جی ابراهیم افندی و خطاط حسن پاشا اولمشدر . لباس فاخره ایله مستغرق اولدیغ حالد اول کون جوان دیلمز ایله طاوشان دیلمز کلوب کونا کون شاقه لر ایدرک بو حقیری آلوب خاص او طه ده سلحدار ملک احمد اغا و مصاحب سلحدار سابق مصطفی اغا حجره سنه کوتوردیلر . انلر دخی حقیره خیلی آسلی خاطر و یروب حضور پادشاهیده کی آداب مجلس و دعا و ثنا ایتمه نی و نیجه کلماتی تعلیم ایدوب حقیری خاص او طه یه کوتوروب آنده ده بر ساعت قدر تمانا ایتدیردیلر . برقه عظیم ایجره چار کوشده بررتخت عظیم و متعدد شاهنشینلرک جوانب اربعه سنده روزنلر ایله آراسته و حوض و شادروانلر ایله پیراسته و فرش عبرتتا و نقش یوقلمون رخام کونا کون ایله برقاعه عظیمدرکه کویا نکارخانه چیندر . آندن ذات شاهانه حره خاصدن آفتاب علمتاب برج سعادتدن طلوع ایدر کبی چیقوب جمله قرق خاص او طه لیلره و سائر مصاحبلره سلام و یردیلر . آنلر دخی (علیک) آله روز خیر دعا لرایتدیلر . سعادتلو پادشاه برتخت عالیده افراسیاب وار قرار ایتدکده سنیر قوشه رق پایه سریر عالی یه یوز سوره رک زمینی پوس

کچھ احیا اولنوب نیجہ بیک آدم جمع اولور ایدی . حقیر ایسہ اول عصر دہ
استادم مرحوم ومغفورہ (اولیا اقدی) دن حفظی تکمیل ایدرک سکنز
ساعتدہ کرانیہ ختم شریف ایدوب بیعہ قرائتی ماخذلری وشاطی کتابتیاہ
تکمیل ایلہ مش . عشرہ قرائتہ شروع ایتشدم . پدرم مرحوم ومغفورہ
(درویش محمد اغا) نک الحاحیہ اول سنہ نک لیله قدرندہ آیاصوفیہ کبیرک
مؤذنان محفلی ومقام بلال حبشیدہ بعدالتراویح حفص قرائتی اوزرد ختم
شریفی تلاوتہ بدء ایلدم . سورۃ انعامی اتمام ایدنجہ قوز بکچی محمد اغا
وساحدار ملک احمد اغا محفلہ چیقوب بو حقیرہ جماعت کثیرہ ایچندہ زر
اندر زر تاج یوسفی کیدیروب : « بیوروک ، سزی سعادتلو پادشاہ ایستر »
دیو المدن یانیشوب محفل پادشاہی یہ کتوردی . غازی مراد خانک جمال
باکالی مشاہدہ ایدوب حضورینہ وارنجہ زمینی یوس ایدوب بعد السلام
والکلام وافر تبسم ایدرک : « قاج ساعتدہ ختم شریف ایدہ بیایرسک ؟ »
بیوردیلر . « پادشاهم ، سرعت ایتسم یدی ساعتدہ ختم ایدرم اما لحن
خنی ولحن جلی اولسون ایچون نہ افراط نہ تفریط اولمہ دن سکنز ساعتدہ
ان شاء اللہ ختم شریف ایدرم » دیدیکمہ « ان شاء اللہ مرحوم سعید
شہید موسی ملک یرینہ ید بیضا کچی ید طولاک کی عیان ایدوب مصاحبم
اولورسک » بیوردیلر وایکی آووج اتون آتدیلر کہ جملہ سی تیوز یکرمی
اوچ سکہ حسنه ایدی . حقیر اووقندہ کرچہ ضعیف ونحیف طفل مرکب
اسکال ایدم اما سن وسائز یکرمی یہ بانغ وغایت نحیب ورشید ایدم وآداب
محاس بیلوب نیجہ وزرا ، وکلا وشيخ الاسلاملر حضورندہ عشر و نعت شریف
تلاوت ایدوب مصاحبت ایدردم . بعدہ مراد خان آیاصوفیہ جامعندن قالتوب
فتوس ومشعللر ایلہ وحقیر دخی برآتہ بینہ رک باب سرویدن سرای خاصہ
دخول ایدوب کندولری بالذات خاص اوطہ یہ کیروب حقیری خاص اوطہ
باشی یہ تسلیم ایلہ دی . کیلار خاصدہ قفتاناق اولمق فرمان ایایوب کندولری
حرم خاصہ کیردیلر . صباحدن بنی کیلارجی باشی خادم سفید علی انایہ تسلیم
ایلدی . کیلار خاص اوکنده اغالرہ مخصوص اوطہ دہ بر حجرہ ایجرہ بر مکان

اعلاسنه یوز سوروب هدیالربنی عرض ایدرلردی. او قدر هدیه لر کلدی که خزینه مالا مال اولدقدن بشقه قوشخانه یه دخی مال فراوان طولدیردیلر. ایرتسی کونی جمعه اولدیغندن بیوک بر آلی ایله ابا ایوب انصاری علیه رحمة الباری حضرتلربنی زیارت و باغچه قپوسندن لب دریا ایله بلده قسطنطینیه نك تعمیر وترمیمنی سیر و تماشایده رك ادای جمعه و زیارت ایتدکد نصکره ادرنه قپوسنك قلعه دیوارلربنی دخی ایمعان نظردن کچیره رك ذوق و صفاسندن بیرام پاشانك دفتر جراثمنی عفو ایله جرمنی باغشلا یوب برس مور لباجه شاهانه ای احسان ایدوب آلی ایله فاتح سلطان محمد خان جامعنه کلوب ایکی رکت صلوت حاجت قیلوب جامعی منور اولمش کوردکده متولی یه وینه بیرام پاشایه برس مور کیدیردی و آندن مهبط پرانوار تر به شریفیه کیروب ، زیارت ایدوب آندن شهزاده جامعنی وتر به سنی ، آندن سلطان بایزید ولی جامعنی وتر به سنی ، آندن پدر عزیزی مرحوم و مغفور له سلطان احمد خان جامعنی وتر به سنی زیارت ایدوب بوجامعلرك تعمیر و ترمیمنی کوروب حمد و ثنا ایدرك آستانه سعادتلربنه کلدیله . او آیده ارضرومده محافظ اولان (طبانی یعی محمد پاشا) دن فریادچی کلوب عجم شاهنك (روان) ی آدیغنك و شدت شتادن امدادینه یتیشه مدکلربنك عرض محضرلری کلنجه او آن مهری (بیرام پاشا) یه احسان ایدوب در حال بغداد اوزربنه کیمکه عزیمت ایدوب برآ و بحرآ مهمات کورلمکه بذل اهتمام ایدلدی . در عقب اطراف عالمه یعنی حکم ال عثمانده بولنان شرق و غرب ایالتلربنه خبر کوندربلوب : « پادشاه قولی اولانلر اول بهار خجسته آنارده سفر هایونمه آماده اولسونلر » دیو طرف طرف خط شریفار یازیلوب درگاه معلاقچو باشیلری و خصکیلری و مصاحب شهر یاریلر ایالت بیایالت کوندردلدی و عسکر دریا مثال سنه آتیه یه دك جمع اولمنه باشلادی .

سرگذشت

حقیر اولیانك حرم خاصه کیروب غازی مرادخانه انتساب ایتدیکه زده حضور شریفلرنده اولان بعض لطیف کلماتمز بیان اولنور

سنه ۱۰۴۵ رمضان شریفنك لیله قدرنده آياصوفیه کبیره هر سنه اوج

محمود) د کلدیئر . بشنجی کونی برپارچہ قاریاغدی . (وان ، آمیق ، بارکیری ،
 ارجیش ، عادالجواز ، اخلاط ، خان تختوان) قلعہ لری — کہ جمہسی وان دریاسی
 کنارندہ در — ، (بتلیس ، کفندر ، حاضو ، میقارفین ، دیار بکر ، ملاطیہ ،
 سیواس ، طوقات ، اماسیہ ، عمانجق) قلعہ لرنندن ، طوسیہ و بولی شہر لرنندن آئی
 کونندہ (ازمید) ، آندن اسکدارہ کلدیئر . ۱۰۴۵ سنہ سی رجب تک طقوزنجی
 کونی پای تخت ہایون سعادت مقرون لری نہ بیوک بر آئی ایہ داخل اولمشدر کہ
 دیلرلہ تعیر و قلملرلہ تحریری ممکن دکدر . استقبال پادشاہی یہ چیقان امت
 محمد قائم مقام بیرام پاشادن خاطر ماندہ ایدیلر . پادشاہک مبارک جمانی کورد کلرندہ
 گوشہ و روزن لردن ، طام و باملردن « علیک عون اللہ یامراد غازی ! مرادیکی
 آلدک . وفق مرادک اوزرہ بختک مساعد اولدی . غزاک مبارک اولسون .
 خوش کلدک » دیہ رک برچوق دعا و ثنا لری ایدیلر و بتون اسلام لرنک یوزی
 کولدی . کندیلری بالذات کوک دمیرہ مستغرق اولوب و غایت کوزل برکیلانہ
 بنوب آتک اکر و سائر طاقملری مرصع جواہرہ مستغرق اولدیغی حالہ
 روان خانی امیر کون ، یوسف خان ، جاغر خان لرجلہ عسکر لرلہ برابر پادشاہک
 اوکی صرہ کوس و نقارہ لرن چالہ رق عبور ایدر لردی . کندیلری ایسہ
 سعادتہ شکارینی آلمش ، کوکرہ مش آرسلان کبی ایکی جانبہ نکران اولہ رق
 سلام ویر لردی . آردی صیرہ اوچ بیک قدرہ آلات حربہ مستغرق غلمان
 خاصلر عبور ایدر لردی . بونی تماشا ایدن عباد اللہ ایسہ حمد خدا ایدہ رک
 یوزلرینی یلرہ سور لردی . قوجہ صولاق باشی روایتندہ نقل ایدر کہ اولہ
 مال غنائمدن سادہ جہ بزم صولاق طائفہ سی یدی بیک غروشلق پای
 انداز حریر تحصیل آیتملر دی . دیگر عسکر لرنک نہ قدر تحصیل ایتدکاری
 حسابہ اویمور . روی دریادہ اولان کیلردن و سرای برونندن ، قیزقلہ سندن
 و طوپخانہ دن طوپلر آتیلوب بیوک برشادمانی اولدی کہ کورن لردریا طووشمش
 ظن ایدیور لردی و دلال لرندا ایتدیلر کہ یدی کون یدی کیجہ استانبول
 تزین ایدیلوب کیجہ لری قدر و کوندوزلری عید اولوب و کیجہ کوندوز
 اعیان استانبول (خیر مقدم) دیوب ذی قیمت ہدایا ایلہ پادشاہک پایہ سریر

سردار معظمك آماده ایتدیكى طویلردن ماعدا (تبر) قپوسنده قرق پاره (بال یز) دخی دوکوب ایکی بیک چفت جاموسلر ایله ارضرومدن چکدرک (صنور چایری) نام محلدن قاع زمان قاعه (روان) آلتنه اولاشدیردی .

۱۰۴۴ سنه سنده روان قلعه سی آلتنده مکث ایدوب قلعه دینده جریان ایدن دریا مثال نهر زنجی عسکر اسلام آیاقدن عبور ایلدی . اول کون قلعه یه امان ویرمیوب مترسلره یدی قولدن کیریلوب ﴿ بسم الله ﴾ ایله ابتدا کندولری نهر آشری (مهانت بایری) نام محلدن قلعه یه بربال یز طوپ اوروب منهدم ایتدکده جمله عساگر اسلام « فال مبارکدر » دیوشاد و خندان اولدیلر .

یدی کون یدی کیجه کوزاچدیرمیوب محمد خدا فتح میسر اولدی . روان خانی (امیرکون) اوغلی طشره چیقوب امان دیله دیکندن ایکی طوغ ایله حلب ایاتی عهده سنه احسان اولندی و قلعه نك طویدن یقیلان یرلری تعمیر و ترمیم ایدیلوب ایچنه مرتضی پاشا قرق بیک عسکر ایله محافظ قوندی .

کیری قالان قرق بیک عسکر ایله قوجه کنعان پاشا اخسخه قلعه سنه سردار اولوب اول آیده آخسخه دخی فتح ایدیلوب پادشاه جم جناب روان آلتدن عجم دیارینی غارت ایتکه روان اولدی . حرکتک اون آلتنجی کوننده شهر تبریز دلاویزه داخل اولدی . درحال تاتارده برچوق عساگر اسلامه تبریزه ولوله صالوب مظفر اولدیلر و جنود اسلامدن و ادنی خدمتکارلردن استریان و غلام سایسان و حکام و مشعایجان و سقاخاملری نیجه مدفون مال غنائملرله مغتم اولوب شهر تبریزک اول عالی قصر خورنق و طاق و روانه و معمور آفاق اولان باغ ارم شمال شاه باغ نامیله اشتهار بولان باغ خیابانه قارشی بالذات مراد خان حضر تلی انکشت بردهان حیرت اولوب پادشاه عالم تبریزدن عودت ایدوب ازربایجان دیارینک یمین و یسارنده (خوی ، منذ ، نسو ، ارووم ، بارودوم دومبی ، دومبولی ، رومیه) دیارلرینی فتح ایدرک سالمین و غانمین (قطور) قلعه سنه کلدیلر . محاصره ایله برچوق طویلر آتدیلر ، اطاعت ایتدی . قیش کلش اولمغله فتحندن انماض عین ایدرک کچدیلر . صکره (شاه کدیکی) نی آشوب (محمدی دره سی) ایچنده (ولایت

یوم اثین۔ بعدہ وزارت مصر دن کلان طبانی یاصی محمد پاشایہ توجیہ اولندی۔
 بوآدم سلطان عثمانک قیزلر اغاسی مصطفی اغانک چراغی و آرنانود ایدی۔
 حرم خاصدن چیقوب مصر احسان اولندی۔ از ضرومده روان محافظہ سنہ
 سردار ایکن روانک امدادینہ یتشمدیکی ایچون وبغدان ایله افلاق مادہ سی
 ایچون قتل اولنوب ایوب سلطان مرقدی جنبنده مدفوندر۔ یرینه (بیرام)
 پاشا وزیر اعظم اولدی۔ بوآدم اسلامبولده یکیچر یلکدن یتشمشدر۔ اما مراد
 خان طبانی یعی وزارتنده سنہده اجداد عظامنک کیتدیکی منوال اوزره
 تخت ثانی ادرنہ ادنی الارضه واروب احوال رعایایه واقف اولوردی و بعضی
 زوربالرک حقدن کلوب ونمسه جاسارندن تجدیداً صالح نامہ لر کلوب آندن
 آستانہ سعادتہ عودت بیوررلر ایدی۔ دور سلطنتلرنده (روان) سفرینہ
 روان اولمغه اہتمام تام ایدوب (طبانی یعی محمد پاشا) نی مہر ایله سردار
 ایدوب روانہ روان اولدی۔ (بیرام پاشا) قائم مقام اولوب پادشاه عالمپناہ
 حضر تلری سردار محمد پاشانک عقبینجه اسکدارہ چیقوب سرا پردہ
 سایانیدہ عدل عمرہ شروع ایتدی۔ اول کون مرحوم ومغفورلہ پدریمز
 اختیار امور دیدہ اولسی جہتیلہ (سکتوار) غزاسندہ بیله بولنسنہ فرمان
 شہریاری صادر اولدی۔ روان سفرینہ پدرمزله برابر کیتمکک مأمور اولوب
 جملہ مهمات ولوازمات میریدن مہیا ایدیلوب حقیر دخی بر لکدہ بولندم
 وینہ دہا نیجہ غزالردہ بولتان اختیار ولایم الاعتبار کیمسہ لردن اون قپانک
 ایچ یوزندہ ساکن ایاصوفیہ سرگذشت صاحبی کلامی اغا۔ زیزک باشندہ
 برنجی زادہنک خانہ صاحبی مطبخ امینی عبدی افسدی، قوزی علی اغا،
 عیسی اغا کبی سلیمان خانلی اختیار زال زمان وپیر ناتوان ذواتی تخت روان
 ایله روان سفرینہ کوندردی۔ شب وروز بو مسن وکار آزمودہ اختیارلر
 ایله مشورت ایدرک قطع منازل وطی مراحل ایلردی و اوغرا دینی یرلردہ
 جلالی وجمالی زوربا یکیچر یلری قیرہ قیرہ قونینہ دن قیصریہ بہ۔ آندن سیواسہ
 واروب عید اضحائی آندہ ایلدی و سلاحدار (ندیم مصطفی پاشا) نی
 حاضر ایدوب وزیر ثانی پایہ سنی احسان ایلدی۔ آندن ارضرومہ واروب

یالان سویلر . ایرتسی کونی عسکرینه غلو ایدوب پادشاهدن حافظی آلوب کوزی اوکنده ابتدا (خسرو پاشا) نك بر اغاسی خسروك قاتی آلمق ایچون حافظك تپه سندن برخنچر تیزه اوروب نیزه چککسی آلتندن کدر ایدوب همان (حافظ) ی پاره پاره ایلدیلر و سنه ۱۰۴۱ رجبك اوخرنده رجب پاشای مدبری وزیر اعظم ایدوب امور فتوایی (حسین افندی) یه توجیه ایتدیلر . رجب پاشا بوسنهوی الاصل اولوب بوستانچی باشلیقدن وزارتله چیقوب قپودان پاشا اولدی و آق دکزده اوچ پاره عظیم (اکلیز) قالیونلری فتح ایتدی که حقیقهٔ عجیبه ایدی . بعده قره دکزده اوچپوز پاره قزاق عاق شایقه سیله جنک عظیم ایدوب قزاعك جمله شایقه لرینی فتح ایدوب سرنکون و خاچ پیکرلری ایله آستانه یه داخل اولدی . او سنه خلیل پاشا اناطولیده مهر ایله آبازه سردار ایکن رجب پاشا قائممقام اولدی ویرینه حسن پاشا قپودان اولوب نهر (اوزی) نك قره دکزه مخلوط اولدینی بوغازده برقلعه بنا ایدوب ۱۰۳۶ ده (اوزی) قلعه سنی توسیع ایدوب چارکوشه برقلعه دخی بنا ایدوب ضمیمه ایتدی . و رجب پاشا خسرو پاشا سردار لغنده دخی قائممقام اولوب حافظ احمد پاشانك قتلنه سببیت ویردی . ویرینه وزیر اعظم اولوب (موسی چلبی) نی مصاحب شهر یاری ایکن اوزرینه خنچرلر اوچوردوب زوربالره قتل ایتدیردی . جسدینی آت میداننه ایتدیلر . مرد اولدیغنه تاریخدر : (« موسی یه جمالیله تجلی قیله باری » سنه ۱۰۴۱) ویکچیری اغاسی حسن خلیفه نی برکوشه ده مختفی ایکن بولوب تیغ جلاد شهر یاری ایله وجودینی خاکه صالدیلر . ماه رضانك غره سنده مصلوب لقب دفتر دار بوشناق (مصطفی) افندی میز پنهان اولدینی یرده خدمتکارلری رجب پاشایه خبر ووروب بیچاره نی زوربالره قتل ایتدوروب نعلشی آت میداننده کی چنار آغاجی دینده آصدیلر . رجب پاشانك دخی خیاتی ، زوربالر ایله الفتی اولدینی میداننه چیقوب موسی چلبی نی قتل ایتدیردیکی ظاهر اولدیغندن دیوانه چاغریه رق مخوقا قتل اولندی . حقیر دخی پدرمه دیوانده اول کون حاضر ایدم فی ۲۷ شهرشوال سنه ۱۰۴۲

اولنوب (ترزی مصطفی اغا) مساح کلوب حقیردخی کمرک نظارتی ایله دوان خان‌ی طرفنده کاربان کتورمکه روان ایدم . (خسرو پاشانک سردارلنی سنه ۱۰۳۸) آبازه پاشا فتحندن صوکره خسرو پاشا بغداد اوزره عسکر دریامثال ایله سردار معظم اولوب بغداد طرفنه نظرا تیموب عجم مملکتلرنی نهب و غارت ایتدیکی بالاده ذکر اولمشدی . بعده عسکر اسلام ایله « نا (اصفهان) و (نصف جهان) ده دك غارت ایدم » دیو عهد ایدرک کیتمک صد دنده ایکن سعادتلو پادشاه عالمپناه حضر تیرندن خط شریف کلوب : « بالذات عجم شاه بدفعالتی قیدوبند ایله پایه سریره کتورسه ک مقبول هایونم دکلدر . البته سکا باشک کرک ایسه بغداد دارالخلافه نی فتح ایدوب صاحب مذهبم حضرت (نعمان بن ثابت) ی و (حضرت شیخ عبدالقادر الجیلانی) نی قزل باش بد معاشر الندن خلاص ایدسک » دیوامر لر ورود ایدوب سنه ۱۰۴۰ صفر المصفرینک یدنجی کونی بغداد مترسنه کیریلوب قرق کون قدر محاصره اولندی . عجم دیارلرنی عساکر اسلام غارت ایتدن غنیمت بولوب آخر شدت شتا کلسیه بغداددن فراغت ایدوب عودت ایتدکرنده (حله) قاعه سنه عسکر قونوب آندن سلامته (موصل) ده داخل اولوب قلعه نی تعمیر ایدوب پایه سریره اعلام اولندی . زمستانی ده (ماردین) ده کچوروب اول بهارده روان اوزره کیتمک صد دنده ایکن « آستانه سعادت کلهسک » دیو خط شریف کلوب خسرو پاشا (توقات) قاعه سنه کلوب اوراده اسیر فراش ایکن مرتضی پاشا کندوسنی قتل ایلدی : (فی ۱۹ شهر شعبان یوم الخمیس سنه ۱۰۴۱) مرتضی پاشا دیار بکره واروب سنه ۱۰۴۱ تاریخنده ماه رجبک اون سکرنجی کونی حافظ پاشا تکرار وزیر اعظم اولدی . ماه مزبورده قول غلو ایدوب باب هایونک ایچ یوزنده حسرتلر قپوسی اوکندن (حافظ) ی قول آئندن ییقوب کندو حسرتلر او طه لری ایچره فرار ایدوب قپوی سد ایتدی . آندن رسن بازلق ایدوب خاص باغچه یه فرار ایتدی و بوستانجی باشنک مجوزه و خلعتی کینوب حضور پادشاهی یه واروب حالی اعلام ایدر : « برقاچ ولد زنا اوستمه هجوم ایتدیلر . بزده اوستلرینه ات سوروب طاغثدق . » دیو حضور پادشاهیده

پاشا کلوب ظهور ایتدی . سلیمان پاشا جمله تعیناتی احسان ایدوب پس
 زدهدن آستانه یه عرض ایلدی . بری طرفدن آبازه کوندن کونه اسکی دوستلری
 و توابعیله صیدوشکاره باشلیوب جمعیت کبرایه مالک اولدی و جمله ایتدکلرینی
 بررتقریر ایدوب رواج فرساجی اولدی . آبازه پاشانک حکایه سی اوزره
 (روان) سفری اثناسنده یکیچری غلوایدوب : « بز آبازه اولدیغی یرده
 سقره کیتمز » دیوایاق باصدقلرنده مرادخان برغیری آدمی چارشف ایجره
 صاروب و (ووجو) بوستانجی باشی یه و یروب قتل ایتدیروب اول کیجه
 آبازه پاشایی حاضر بر فرقتنه قویوب کلیبولیده جزائر دلیونلرینه سوار اولوب
 جزایرده قورصانلق دالیون صاحبی قبودان اولور . بحکمت خدا یدی سنه
 صکره مرادخان آستانده مرحوم اولدقد آبازه پاشا (نهمتس) بروی
 نام محله برعظیم جنک ایدوب بامرالله منهزم اولوب (دانیمارقه) کفارنده
 یدی سنه اسیرقورور . آندن پورتقال کفارینه آبازه پاشایی ساتوب پورتقال
 دوتماسیله اوچ سنه هندستانه سفر ایدوب آندن یه پورتقال ایله چینه واروب
 آنده کیلری برکنارده غرق اولوب آبازه چین و فغفور و قلمان ، خراسان
 بلخ ، بخارادن اصفهانه سیاحت ایددک کلور . آندن ارضرومده پاشایه
 کلوب قصه پر حصه سنی نقل ایتدکده حقیرک بیله عقلی پریشان اولوردی
 ونجه بیک کونا سرگذشت و سرانجاملرینی نقل ایدوب جمله ایتدیکی ایشلری
 اثباتیه تحقیق ایدردی . مکر مقدا سلیمان پاشانک عرض ایله مسی اوزرینه
 سلطان ابراهیم خان (ووجو) بوستانجی باشینی چاغروب : « قرندهشم
 مرادخان دورنده آبازه پاشایی نیجه قتل ایتدک ؟ » دینجه « والله پادشاهم !
 بریاض چارشف ایچنه صارلمش بر آدمی آبازدر دیوقتل ایتدیروب باغچه
 امامی غسل ایدوب جمله وزرا ایله مراد پاشا تر به سنده دفن ایلدک . آئی بیلورم »
 دینجه خط شریف ایله قپوچی باشی کلوب آشاغی دیوان خاننک مهترلری
 قپوسی مایینده باشنه اوچوشوب کله سنی کسهرک آستانه یه کتوردیلر . اول
 شهردن (سلیمان پاشا) ی وزیر اعظم (صالح پاشا) عزل ایدوب چلیبس دفتر دار
 مصطفی پاشای مظلوم و مصلوبک اوغلی (محمد پاشا) یه ایالت ارضروم احسان

و مقربین ، حاضر بالمجلس اولان وزرا ، وکلا ، علما ، صلحا ، ائمه ، خطبا ، شیخ الاسلام یحیی افندی ، برادر معظم خسرو پاشا مشاهده ایدرک جمله‌سی خاکپای سریر سعادت یوز سوروب : « پادشاهم آبازه پاشا قولکک جرمنی عفوایله » دیوایتدکلری رجا قبول اولندی . بو آبازه بوسنه ایالتی احسان اولندی . آبازه غزاسندن کلان جمله وزرا و میر میرانلره و سائر امرا و اوجاق اختیارلرینه خلعت فاخره لر کیدیرلدی . آبازه بوسنه کیتدی . آندن معزول اولوب سلسره ایالتی احسان اولندی . دریا مثل عسکری ایله (قمانجه) جانبلرنده (له) دیارنده فراوان مال غنایمه آبازه پاشا فتحسز عودت ایدوب سلسره کلدی . آندن دخی عزل اولنه رق آستانه سعادتده مصاحب شهر یاری اولوب جمله دن زیاده تقرب بولمش ایدی . برکون یکچری طائفه‌سی مرادخانه دلگیر اولوب دیوانده چوربا ایچمه دیلر . همان آبازه پاشا : « پادشاهم اذن شریفکله بن آنلره برکله کورونه‌یم . اول آنلره ، دکل چوربا ، طاسلرینی بیله یوتدیریرم » دیدکده اذن پادشاهی ایله آبازه دیوانه چیقجه یکچری مایینده برکفت و کو اولوب « بره آبازه کایور ! » دیو جمله یکچریلر چوربا ایله طاسلرینی یوته یاز دیلر . آبازه بکیچریلرک بو مرتبه کوزلرینی فور قوتوش ایدی . بعده روان سفری ائساننده قول مایینده برکفت و کو اولوب : « آبازه بزنی قیره کلشدر . اناطولی به چیقارسق ینه آبازه بزنی قیرار . پادشاهمز حاجتی زوان ایسه آبازه ایله برلکده کیدوب فتح ایتسون » دیو اتفاق ایتدیلر . بالضروره برکیجه خاص اوطه صرچه سراینده آبازه بی حبس ایدوب علی الصباح (ووجو) بوستانچی باشی به وجود آبازه بیاض چارشافه صاریله رق تسایم ایدلدی . اوده پاشایی محنوقاً شهید ایدوب نعشی علی ملا الناس سلطان بایزیده مرکبجیلر باشنده غازی مرادباشانک جنبنده دفین خاک عطر ناک ایتدیلر . لکن صکره آنلرده ایتدکلرینی بولدیلر . رحمة الله علیه رحمة واسعة .

احوال غریبه

بیک الملی اثنی تاریخنده سایمان پاشا ارضروم والیسی ایکن عجم دیارندن آبازه

ضبط وربطنى واشقيايه امان ویرمیوب قتل ایدر ك عسكرى كندینه مطیع اولدیغى ایشتیكىمده آكلادم كه بو بر مرد کاملدر . كوندن كونه مهابت و صلاحتی یا قلاشدقجه دروننده بر قورقو حاصل اولدی . آخر بر كون كوردم كه ارضروم آتته كلوب مكث ایتدی . اوساعت جمله عسكرى مترسلره قویوب توفنكلره صارلدیلر . كویا جكریمه یا بشدیله . اوكون طویلرله یدی یردن قاعهیه رخنه لر و یردیله . ارضروم صحراسنه شب و روز نظر ایدردم . عسكرى طائفه سندن بر مرد مترسدن چیقوب كویله كیتمزدی . رعایا و برایا كروه كروه اولوب عسكرد ذخیره كتیر لرلردی . آندن بیلدم كه بو ذات ضبط وربط صاحبی بر سرداردر . صحرا ده هیچ بر كوی آتسه یا قلمزدی و هر كیجه جمله چادرلرده فتح شریفلر تلاوت اولنور و اذان محمدیلر او قنور و صلوات خمسة و قتلرنده قول قول جماعات كثیره ایله ادا ایدیلردی . اما اولكى سردارلرده نه طاعت و نه عبادت اولوب جمله كویله آتسه اوروب رعایانی كباب ایدوب وایكى اوچ آیده انجق مترسه کیروب مع الكراهه بر تاج توفنك آترلر ، صكره ینه چادرلرینه كیدوب فسق و فجو ایله مشغول اولورلردی . بنده بوندن استفاده ایدر ك كونده اوچ درت دفعه قلعهدن طیشاری چبقوب شبخونلر ایدر و هر چیقشده بر چوق یكیچری قیروب ینه قاعهیه كیرردم . یكیچری كلهلریله قلعهنك برج و بارولرینی تزیینی ایدردم . ایكى آی صكره قیش كلیر . عسكرد سردار ك باشنه اوطاغنی بیقوب عودت ایدرلردی . اما بو خسرو پاشا لالاك حقا كه رستمانه حرکت ایتدیكندن « هایشته بو حاكم عادلدر » ديه الامان دیوب خا كپینه یوز سوردم . بجمد خدا ملاحظه مده خطا ایتماشم . بو قدر كوندنبری دریا مثال عسكرا یچنده بنی پادشاهمه صاغ و سالم كتیردی . امر پادشاهمكدر . بن غیر تمدن بویه ایتدم . شان شریفكه نه لایق ایسه ایشه قیاجم بوینده پادشاهمه ارضرومدن قربان كادم . « ديهرك خا كپای شاهانه یه یوز سوروب ایكى دیزی اوزره یوزی قلعیه متوجهأ طوره درق كلمه شهادته باشلدى . پادشاه پر رحم (آبازده) پاشانك صادقانه سوزلرندن و بو مرتبه انقیادندن حظ ایدوب غضب آلود ایكن تسکین ایتدیكنی جمله مصاحبین

ایتمک ایچون یمین بالله ایدوب هرکسک تحت حکومتده اولان زوربارلی و اشقیا یکچیریلری قیرمغه عهد و امان ایتمشدک . اول کون که اولدی بو حقیر عهده وفا ایدوب ابتدا ارضرومک ایچ قلعه‌سنی فتح ایلدم و یکچیریلری قیردم . سائر وزرا و امرا یان چالدیلر . بئم آدم عاصی اولدی . ایش باشه دوشوب کوندن کونه حالم مشد اولوب ایشته سرگذشت و سرانجامم بودر . نه ایتدم ایسه بودولت علیه‌نک خیرخواهی اولدیغ ایچون ایتدم . یوقسه پادشاهم بو (آبازه) قولک یتمش غروشلق بر عبد مملوککدر . عاصی اولوب جهانکیرلک ایله پادشاه اوله‌جق دکم » دیوب احوال و ماجراسنی نیجه بیک آدم ایچنده بی پاک و بی پروا تقریر ایلدی . ینسه زمینی بوس ایدوب ال باغلیوب خاموش اولدی . بوکاته پادشاه جم عظمت کوش هوشیله سامعیندن اولوب بعد سلطان مراد خان : « قیصریه آلتنده لالام چرکس محمد پاشا ایله جنک ایدوب منهزم اولدیغکده جرمکی عفو ایدوب سکا ارضروم ایالتی احسان ایلدم . بعده اخسخه امدادینه مأمور اولان (دیشلک حسین پاشا) بی و بو قدر عباداللهی قتل ایدوب ماللرینی یغما و تالان ایلدک . خلیل پاشا لالام ایله جنک ایتدک . قلعه‌بی تسلیم ایتدک . صکره دعوت ایتدیکمده رکابمه کلوب نیچون یوزسورمدک ؟ » بیوردقلرنده (آبازه پاشا) نک جوابی : « پادشاهم اوستمه مأمور اولوب کلن سردارلریکک هربری عسکرینه مغلوب ضبط و ربطه قادر دکلر ایدی . اوغرادقلری یرلری (قره یازیجی . قلندر اوغلو . سعید عرب) کبی ایلی و ولایتی خراب و بیاب و خلقی کباب ایدردک کلوب بی محاصره ایتدیلر . هرکون سردار اوزره برغلو ایدوب اوجاغنی باشنه ییقوب کونا کون فسادلر ایشله یوب انلر جلالی و حرامی ، بن انلرک یاننده اصاح الظلمه و حلالی ایدم . جانم قورقوسندن جنک ایدوب ویریلدم . امان ایله چیقسه‌م بر آلی امان بیلمز باشسز قیاجسز عسکر اوزریمه یوررلر . بونلره رام اولمق خطادندر فکریله قوتی بازویه و یروب جنک ایدردم . خسرو پاشا لالاک آستانه سعادتدن فرمان پادشاهی ایله طوقتدن قالقوب اوزریمه کلدکده جاسوسلرم هرکون کلوب جمله منزله‌ده عدل و عدالتی .

ایدوب جسدلرینی قیولره طولدیردیلر . عباداللهك خانه لر ، طیشاری وایچری خزینه لری زوربالر النده یغما اولندی . عاقبة الامر بو حقیر دخی بو حاللری ایشیدوب داغ درونمدن خسته حال اولدم ایسه ده صکره شفا بولدم . همان پادشاهمز صاغ اولسون . بو آبازه لالاك دخی نان ونعمت غیرتنه دوشوب :

« ایاولی النعم اقدم عثمان غازینك انتقامنی بو عاصی کافرلردن نیجه آلیرم؟ » دیرکن عمك مصطفی خان ارضروم ایالتنی قولنکرزه احسان ایلدی . کوردم که بو قلعه نك شدت شناسی چوقدر هر کون لالا پاشا مرحوم جامعده ادای صلات ایتدکجه یکچیری اشقیاسی اوکومه کلوب « آبازه لالا اقربا وتعامتاکدن ینه لالا پاشا کلیساسنه واردق » کبی سوزلرله اول مبارک جامع شریفی کلیسیایه تشبیه ایدرلردی وشهری قول کز مکه چیتسه م یولده یاتان کو پکله ره خطاباً بکا ایشیتدیردک « اوست اوست » دیدکلرینی ایشیدوب اغماض ایدردم . بو ایشلری ینه مدارا ایدوب کیدردم . ینه هپسنه انعام واحسانلر ایدردم . پادشاهم بونک کبی نیجه بیک مالا یعنی وترهاتی هضم ایدردم . دیوانخانه یه شراب وکباب ایله « آبازه سنک مهتر خانه ک ایله بر مجلس ایدلم » دیه دیوانخانه پادشاهیده چنک وچغانه ایله عیش وعشرت ایدرلردی . ینه ما کولات ومشروباتی ویرردم . شهر ایچنده اعیان و اشرافک اهل وعیاللرینه تعرضه باشلابوب نیجه یوزخانه وبدستانلری نهب وغارت ایتدکلرنده سجل شرعه قید ایتدروب الیه حجت شرعه آلم . ایشته قوینده طورییور . باقکز پادشاهم یکچیرینک بو طغیانلری عجم شاهنه عکس ایتدکده آخسخه قلعه سنی محاصره یه قالقشمش . بنده « بره غازیلر دین مینک سرحد انتها یی اولان (آخسخه) قلعه سنی محافظه ایتمکه یتیشلم » دیو فریاد ایده طوردم . یکچیری میخانه لرندن ، بوزا خانلردن یکچیریلری چیقارمق ممکن اولیوب نهایت عجم اجداد عظامکدن سلیم خان غازینک قجی اولان آخسخه کبی متین بر قامه نی آلوب ملک ایتدی . بعده بو احوال پرملالم مشتامزده اولان میر میرالمره دخی معلوم اولوب آنلر دخی یکچیریلردن دلگیر ایشلر . جمله میره برانلر پس پرده دن یکچیری نی تیروب خون عثمان غازی نی طلب

حضورنده پادشاه کمال حشمت ایله کلام درر بارینی نثار ایدوب آبازه پاشایه خطاباً: « سنک بو قدر سندن بری عبادالله مسلمینه ایتدیکک ظلم و تعدی نهدر؟ نیجه بیک عسکریمی قتل ایدوب ظلم صریح ایتدک؟ » دیدکده: آبازه پاشاده اوچ کره زمین دیوانی بوس ایدوب جوابه شو وجهله شروع ایتدی: « پادشاهم، حضرت پیغمبرک روحیچون واجداد عظامک روحلری ایچون اولسون بکا بو آنده میدان و یروب عفو ایله معامله ایلهده داغ درونمی سویلیهیم » دیه اذن طلب ایتدکده سویله دیه دستور پادشاهی اولدقده آبازه ایدر: « پادشاهم قرنداشک سلطان عثمان خان غازی طاب ثراء عظمتله دین مین اوغربنه دشمندن انتقام آلمق ایچون (خوتین) سفربنه توجه ایلدکلرنده کوردی که یکچیری طائفه‌سی آزاچق اما علوفه‌لری چوق. « بونلری یوقلمه ایدلم » دیدکده آزیغلیق ایدوب یوقلمه‌یه رضا ویرمدیلر. بوندن پادشاه دلکیر اولوب (خوتین) قلعه‌سی مترسنه یوز بیک رنج و عنا، ناز و استغنا ایله کیروب کفار دوزخ قراری صیانته دائم قوری صیقی تفنک آتوب پس پرده‌دن کفار ایله معاملات ایدوب دین مینه خیانت ایتدکلری کوندن عیان ایدی. قلعه‌دن کافر بونلره شراب، اوکا مقابله بونلرده کافره کباب کوندروب بو وجهله یر، ایچرلر ایدی. بو حوالده ایکن بودین وزیر ی قره‌قاش پاشا قره قاشندن قورشون ایله اورولوب شهید اولدی. جمله عسکر میدانده قالوب اونلرده شهید اولدیلر. برفرد امداد لرینه وارمدی. و تاتار خانه: « کافر طابوری اوزرینه کچ کله و اسلام اردوسنه کچ کل، تیزکله » دیو خبر کوندردلی. بعض وزرا قوللرک یکچیری چاشنیلرینی طوتوب قرنداشک عثمان خان حضورینه کتیروب قتل ایدرلردی. بو حال اوزره دین مینه بوکونه خیانتلری ظاهر اولوب (خوتین) کبی سرای مثال بر کوچک قلعه‌نی فتح ایتوب مترسدن برکون علی العموم چیقوب فرار ایتدیلر. بیت‌المال مسلمیندن یدی بیک کیسه هبایه کیدوب نیجه کره یوز بیک رعایا بو برایا پراکنده پریشان اولوب بر حبه دیگر ایش کورلمدی. و افرقتا دیه آه و آئینی ایلدیلر. فاتح جامعنده نیجه بیک مؤلف و مصنف علمانی شهید

سلحدارلقدن چيقوب (پيرام پاشا) يرينه يکيچري اغاسی ، صکره دياربکر والیسی اولوب (آمد) ه کيدرکن مهر ويريله رک (آبازه) اوزرينه سردار تعین اولندی . (آخسخه) نك استخلاصنه مأمور اولوب توقاندن اياغارايه قارك چوقلغيايه برابر (ارضروم) ه امداد و ذخيره کيرمه دن قلعه اوکنده مکث ايدرک محاصره سنه شروع ایلدی . ابازه قلعه يني عجمه ويرير قورقوسی ايله اوسنه محرمک يدنچی کونی قلعه برقاچ قات قوشادیلوب مترسلره عسکر يرلشديرلدی . لوازمات حربيه يرلشديردکن صکره قلعه یدی يردن طوپه طوتولدی ، لغملر آتیلدی . نهایت قلعه بال يمزله مقاومت ایدمه يره رک رخنهدار اولدی . کيجه کوندوز هجوملر ایلدی . ایچروندن طیشاری به ، طیشاریدن ایچری به شبخونلر ، يوریشلر اجرا اولنه رق نهایت ایچریده کيلر مقاومت ایدمه جکاري نی اکلايه رق برر ، ایکشمر فراره مجبور اولدیلر . سردار طیشاری چيقانلره انعام واحسان ایتمه ک باشلادی . بو خبر قلعه دروننده کيلرد عکس ایدنجه فوج ، فوج طیشاری به چيقره رق : « الامان ، ای خسرو آل عثمان ، ای خسرو شیران » دیو هر بری برقوله دوشدی . قلعه دن عامما ، صلحا ، مشاخرده چيقوب عرض اطاعتله خسرو پاشا حضورينه کهرک دامن عفوسنه صارلدیلر . اوده (العفو زکاة الفتح) فحواسنه جهاسنی عفو ايدرک ایجاب ایدنلرينه خلعت فاخره احسان ایلدی . ماه مذکورک طقوزنجی کونی ایدی که عساکر اسلام قلعه نك ایچنه طولوب شدت شتا حکمفرما اولنه دن قلعه تعمیر و ترمیم ایدیلره رک اللی بيک عسکر ايله (کنگان پاشا) یی سردار براقديلر . (آخسخه) قلعه سی ده (ماوروخان) ک امداديله فتح ایدیلوب چلدر اياتی (صفر پاشا) به احسان اولندی . بوفتح عظیمک خبری سمع هایونه واصل اولنجه (آبازه پاشا) نك درحال آستانه سعادت کتورلمسنه فرمان صدور ایتدی . شدت شتايه باقیه رق (خسرو پاشا) بيوک بر آلاي ايله اسلامبوله کلوب ابازه پاشایي رکاب هایونه تقدیم ایتدی . (آبازه پاشا) سر بزمن خجالت اولوب دیوان هایونده آياق اوزره طوردی . ایشته اوکون بيوک بر دیوان ترتیب ایدیلوب بيک آياق بر آياق اوزره کلدی . وزرا ووکلای دولت

ایدیلوب مهر صدارت ایکنجی دفعه اولارق خایل پاشایه ویریهلرک اردویه کوندرلدی . عسکر (طوقات) قیشلاغده ایکن (آخسخنه) قلعه سنی عجمک ضبط ایتدیکی خبری کلدی . درحال سردار عاقبت اندیش دیشلک حسین پاشانی اون بیک عسکرله الغار ایتدیردیکی کبی آبازه پاشایه دخی : « غیرت سنکدر ، سنده حسین پاشا ایله آخسخنه نك استیلاسنه همت ایت » دییوب فرمان پادشاهی کوندرلدی و آبازه فرمانه قارشى سمعاً و طاعهً دیدیسهده بونی کندی اوزرینه سرق اولنمش برعسکر ظن ایدرک حسین پاشانی قلعهیه دعوت ایلدی . صکره طیشارده قالان عسکرک ارزاقی یغما ایتدیردی ، حسین پاشانی ده قلعهده اولدیرتدی . کرى قالان عسکر طوقانده کی خایل پاشایه کیدوب فریاد و تظلم ایلدیر . بو حال آستانهیه عرض اولندقدده آبازه پاشانک عصیانى نزد پادشاهیده دخی آشکار اولدی . اولجه قیصریه آلتنده مهزم اولدیغی وقت قصوری عفو اولنوب کندیسنه ارضروم ایالتی ویرلشدی . لکن دیشلک حسین پاشانی ، عسکرینی بو وجهله تیردیغی خبری کلنجه همان طرف شهر یازیدن جمله وزرا و وکلایه خط شریفلر یازلدى و خایل پاشا آبازه عصیانى تسکینه مأمور اولدی . قلعه یی محاصره ایتدیلر : لکن طوب یوقدی . بو محاصره ائناننده آبازه قلعهدن ایکیده برده طیشاری چیتقهرهق یکچیری مترسلینه باصوب اولنر کنج عثمان خانک قانی عشقنه اشکنجه لرله اولدیرلدى . بو ائنادده برکیجه بیوک بر طوقان اولدی . جمله خیمه لر قار و بوز آلتنده قلدرق نیجه بیک آدملرک ال و آیقلری طوکدی . عسکرده آرزغیناق ایدرک سفردن کرى دوندکاری زمان آبازه پاشا آرقلرینه دوشوب هرکون یکچیری طائفه سنی قیره قیره (خنس) و (ماما خانون) نام محلدرده نیجه بیک کشینک اللرینی . آیقلرینی کسوب برقیویه طولدیردیلرکه حالا او قیویه (چاد دست و پا) دیرلر : (ماما خانون) تر به سنک قربنده در . برچوق آدم خلاص اولدیغی کبی بر چوغی ده الی ، آیاغی کسپله رک شهید اولدی . بو حال پر ملال مراد خانه عکس ایتدکه ۱۰۳۸ سنه سنده مهر صدارت (خسرو پاشا) یه توجیه اوله رق (آبازه) اوزرینه مأمور ایلدی . خسرو پاشا بوسنه لی ایدی .

اولدقلری مراد غازیجه درجه ثبوته واردیغندن ایکی وزیرده عنو اولنه رق حبسدن چیقارلایلر . چرکس محمد پاشا آصف برخیا دار آبازه اوزرینه سردار تعیین اولنوب (وان) جانبنه روان اولدی . وزیر مشارالیه بره مؤمن موحد و برهیزکار ، دیندار سردار باوقار ایدی که کوردیکمزده وزیرلرده بوکا مثال بروزیر کورمه مشدک . اول سنه مبارکه ده (قیصریه) آنتنده بیوک برجنک ایدوب آخرکار ارضروم قاعه سنه التجا ایلدی . بعده باقی پاشا و چرکس محمد پاشانک نعلشلی ماردینده دفن ایدیلوب سنه ۱۰۳۴ تاریخنده دیار بکره حافظ احمد پاشا مهر ایله سپهسالار معظم ، خسرو پاشایه ده یکچیری اغالنی احسان اولندی . ینه اوسنه شاه عباس ندیمارندن (فارچضای) خانی عسکرلیه کرجستان بکی (ماورو) نک اوزرینه کوندردیسه ده مغلوب اوله رق یکریمی بیس قدر دشمن کله سنی دیار بکرده کی سردار حافظ احمد پاشایه کوندردیلر . اوده جمله کله لری و طبل و کوسی و درفشکاوایی خاکپای مرادخانه کوندزه رک ماورویه کرجستان بکلکیله برابر خلعت فاخره لر کوندردی . بو ائناده حافظ احمد پاشا دیار بکردن بغداد اوزرینه تعیین اولندی . بغدادی طفور آی دوودی . قلعه برچوق طوپلر یدکدن صکره (آق) قپو و امام اعظم قاپوسندن رخنه لر آچیلغه باشلادی . یوروش صدنده ایکن (شاه عباس) ایران عسکرلیه اسلام عسکرینک درت طرفندن محاصره ایدوب قلعه ایچنده کیلره دخی هجوم امری ویردکده بزم عسکرایکی دشمن آردسنده قلوب قیقلغه دوچار اولدیلر و کیجه کوندوز آتشلر ایچنده جنک ایتکه باشلادیلر . برکیجه شاه عباس فرصت بوله رق قلعه یه یکریمی بیس قدر امداد قویدقدن صکره صباح اوزری اسلام مترسلی اوزرینه بیوک برهیزم ایتدی . ایکی عسکر آردسنده برقاچ کون محاربه سوردی . هله حمد اولسون که عجم شاهی کندیمی صلحه رغبت ایدیکندن آچ و صوسز قالمش اولان عسکری بونی جانه منت بیلوب صلح عقد ایتدکدن صکره بغداددن دیار بکره ناسل اولدقلری خیرینی پایتخته ایصال ایتدیلر . لکن بیوقعه پادشاهک سرشنه کیتدی . سنه ۱۰۳۶ تاریخنده حافظ احمد پاشا عزل

خوار و حقیر ایتمه . دین مبین احمدی به لایق خدمتسار میسر ایله ! « دیه تضرع و نالشیار ایلدی . کرچه سن و سالدنه دخی رشید و بالغ ایدی اما غایت نجیب ، مدبر ، عاقل و دانا ایدی . درحال حضورینه خاص اوده باشی بی و خزینه دار باشی بی ، خزینه کاتبی ، خزینه کتخدانی چاغیروب « تیز جلوس انعامی ایچون تدارکده باقیکنز » دیدیلر . انلر دخی « پادشاهم سعادتله خزینه کزی تشریف بیسوریکنز » دیدیلر . مکر بو حقیرک پدری (درویش محمدظلی) دخی حاضر بولنوب معاً خزینه پادشاهی به کیروب خارو خاننا کدن و تجملات و مهملاتدن غیری بردنیا مال عد اولنور کموش و اتون اوانیدن برشی بولنیوب انجق التی کیسه مال و برغرار مرجان و برصندوق فغفوری ، فنجان بولندی . اولدم مراد خانک کوزلرندن چکیده دملر جریان ایدوب اشک خونابدن خزینه پر اولوب درحال خزینه ایچره ایکی وکعت نماز حاجت قیلوب بعد الدعای « ان شاء الله بو خزینه بی یغما ایدنلرک ماللریله لب بلبینه طولدیریرم والای خزینه دهها جمع ایدرم » بیوردیلر . آندن وار قوتی بازویه و یروب جلوس انعامیچون اون کون ظرفنده اوچ بیک قرق کیسه احضار ایلدی . جمله اوچاغه خبر اولدقده : « بز انعامی انامغه بین ایلدک . پادشاهمزه بز دن حلال اولسون » دیه خبر کوندر دیلر . تیز ایرتسی دیوان فرمان اولنوب علی الزور جلوس انعامی احسان اولنوب جمله بای و کدا مسرور و شادان اولدی . قهوه خانلری ، میخانه لری ، بوزد خانلری ، توتونی دخی یاساق ایدوب اول وسیله ایله هر کون یوز یکره میشر آدم قتل ایدردی . اما علیهم مایستحق . . .

اناطولی طرفنده دخی (آباره پاشا) یکچیری زور بارینی و اوزرینه کلن عسکرلری بشر ، اوزر ، بیکر مور ضعیف کچی قیریوردی . ککنکش علی پاشا تحریکیله سنه ۱۰۳۳ تاریخنده شیخ الاسلام (بیحی افندی) عزل ایدیلوب مسند فتوای شریف احمد افندی به احسان اولدی . وینه سنه مزبورده ککنکش القا آتیله سابقا وزیر (خایل پاشا) و (کورجی محمد پاشا) بی حبس ایتدیلر . صکره لری آباره پاشانک عصیانندن بونلرک خبردار

یوقدر عسکرله آبازه یه مقاومت ایده میز « دیه بروسه دن استانبوله کلدیلمر . یونک اوزرینه ایران فرصت بولوب چپور بکر زاده لعینک امدادیله عجم بیگ اوتوز اوچ سنه سنده بغدادی استیلا ایلیوب موصلی دخی آلدی . مره معزول اولوب کآنکش علی پاشا آصف مهر اولدی . تکرار غلواولوب بیرام پاشا اول عصرده یکچیری اوجاغنده کتخدا ایکن زوربالر ایله بر اولوب سلطان احمدک دختری خان زاده سلطانی عقد نکاحه چکدی . برچورباچی باشی ایکن یوقدر زوربالق اوضاعی کوستردی . بوندن صکره یکچیری وسپاه ییکدل ویکجهت اولوب صدر اعظم کآنکش علی پاشانک دخی انلره تبعیتی سببیه ظلم حددن آشدی . اما جمیع رعایا و برایا ، اعیان ، اشراف ، فقرا ، علما ، صایحا ، ائمه ، خطبا ، مشایخ ، سادات ، وزرا ، وکلا ، سرای خاصده اولان مقربان اندرون و بیرون اول قدر منقبض اولدیلمر که زوربالر لندن اهل وعیال حاملره ، چارشویه ، بازاره چیقهمازلر ایدی . » فلان اغانک خانه سنی باصالم « دیونهای دکل علنی کفتم وکوایدرلردی . آخر سنه ۱۰۳۲ ماه ذی القعدة نک ۱۴ نجی کونی سلطان مراد رابع ابن احمد خان پادشاه ظل یزدان اولوب خلافت کبری جناب عالی رینه میسر اولدی . یعظمت خدا همان اول بلده طیبه یعنی قلعه قسطنطنیه ایچسندن ظلمات رفع وخلق جهان شاد وخذندان اولوب مرده دللرتازه جان بولدی : غنی وفقیرک یوزی کولدی . همان ایرتسی کون پادشاه هفت کشور آلائی عظیم ایله ابا ایوب انصاری حضرتلرینه واروب آنده صلات جمعه نی ادا ایلدی . ایکی یردن غیرت قلیجی قوشاندی که بری حضرت فخر کائنات علیه افضل التحیات اقدمزک تیغ آتش تابی ودیگری ده سلیم خان اولک قیلجی ایدی . بویله شمشر قوشانمق برپادشاهه میسر اولمامشدر . ینه آلائی محمدی ایله ادرنه قیوسندن ایچرو کوروب آلایه منتظر اولان عباداللهه سلام ویروب دعالرینی آلهرق خاص اوده ایجره حضرت رسول علیه السلامک خرقة شریفه سنه یوز سوردی و حضرت یوسفک (غوری) خزینه سندن آلتان دستار شریفی سرسعادتنه کیوب ایکی رکعت نماز قیلوب « الهی ! بنی خلق آره سنده

و تمام اولدوقده یوز (کوکوم) کلاب ایله درون جامی غسل ایلدیلر. محراب و منبری ساده و کوزلدیر. انجق بر قوسی قبله‌یه ناظر در. بو قودن محرابه وارنجه جامعک طولی ۸۱ آیقدر؛ ایچنده صماقی مرمر و غیره ستونلر یوقدر. یان طرفارنده و قبله قیونک طرفینده صفه‌لری واردر. و طشره حرمی خیلی و اسعدر. معبد قدیم اولمغله بعض دفعه بوجامعه استسقا دئاسنه چیقارلر؛ مستجاب الدعوه محدر. انجق بر طبقه مناره‌سی واردر. جامعک زمینی زیر زمینلردن عبارت اولدیغندن اوزرینه بیوک بنا یاغنه قورقدیلر. بوجامعه دائماً حال صاحی ذوات اکسک اولمز. مراد خان بوجامعدن غیره قره دکر بوغازنده قارشی قارشی یه ایکی قلعه مجدداً بنا ایدوب یانلرنده ایکی جبخانه یابدیردی و برر جامع انشا ایتدی و قدیلیلی باغچه‌سندنه بر قصر عالی و (استاوروز) باغچه‌سندنه بر قصر خورنق و اسکندار باغچه‌سندنه روان کوشکنی بنا ایتدی. تاریخ جوری :

بوسعادت‌خانه‌ک جوری دیدی تاریخی دولت آباد و مقام پادشاه جم جناب

تاریخ دیگر : (معلا قدر و عالی پایه اورنک سلیمانی) . دیگر : (قصر

سلطان مراد خان) . دیگر :

وصف ایدوب جوری دیدی تاریخی بیت معمور اولدی بو عالی مقام

دیگر :

بونزهت‌گاه‌زیبانک دیدی تاریخی جوری زهی قصرهایون و بلند ایوان شاهانه

سلطان مراد خانک ابتدای جلوسندن نهایت سلطنتنه قدر و قوعات

روزمردی و اختلاللری و وزیراسنک حکومت و عزل و نصب‌لری بیسان

ایدئم : بتقدیر خدا بی‌کنه عثمان خان شهید ایدیلوب مصطفی خان پادشاه

اولدی . بو احوالی ارضرومده آبازه پاشا و دیار بکرده محافظ احمد پاشا

ایشیده رک عصیان ایتمه بیل باغلدیلر. علم‌اوصلاحانک قاتی المق ایچون ابتدا

ارضرومک ایچ قلعه‌سنی آبازه پاشا آلوب جمله یکچریلری قتل‌عام ایتدی. بو خبر

استانبوله واصل اولدوقده جغاله زاده وزیر محمود پاشا آبازه اوزره سردار

و (قاره مزاق) یکچری اغاسی تعیین اوانوب بروسه‌یه وارد قیلرندنه « بز

شادمانلق اظهار اولندی . آندن پادشاه مالطه غزاسنه نیت ایدیه رك بشیور
پاره قدرغه وایکی عدد قاره ماونه باپلمسی امر اولندی که ملاحان بحار نوح
نجیدن بری اشنی کورما مشلر ایدی . وزیر اعظم قره مصطفی پاشا اسلامبوله
اوسنده داخل اولدی . کوندن کونه مزاج لطیفلری تنزل ایدیه رك اون
یدی کون اسیر فراش اولدی . آخر (ارجی الی ربك) امرینه امتثال
ایدوب دار رحته روان اولدی رحمة الله تعالی علیه . آت میداننده پدر
بزرگواری احمدخان تره بنده مدفوندر .

تاریخ ولادتی سنه ۱۰۱۸ ، تاریخ جلوسی سنه ۱۰۳۲ مدت سلطنتی سنه

۱۷ ، مدت عمری سنه ۳۱ تاریخ وفاتی سنه ۱۰۴۹

جمله اوتوز ایکی اولادی اولدی . کندیلرندن صکره آنجق (اسمیخان
قی) سلطان نامنده بردختر پاکیزه اختری قالبوب ملك احمد پاشانك تحت
نكاحنده مرحوم اولدی ؛ سلطان ابراهیم ایله سلطان مصطفانك ایاصوفیه ده کی
تره لرینه دفن ایتدیله . اما مرحوم سلطان مراد خان بر زمان اشقیای ایله
اوغراشوب بر زمان بروسه ، ادرنه ، روان ، قره دکز دوئماسی ، بغداد
سفری کبی مهم شیلرله مشغول اولدیغندن اسلامبولده بیوک بر اثر براقه مدی .
کندیسی روانده ایکن فرمان شهریاری ایله قائم مقام بیرام پاشا اسلامبول
قلعه لرینی تعمیر وترمیم ایلدی . موصل قلعه سی و شهر زورده (چك احمد)
قلعه سی و (قوش اطه) و (قره دکز بوغازی) قلعه لری واسلامبولده کلی
جامع انار برکزیده سندندر .

اوصاف کلی جامع — عمر بن عبدالعزیزومسلده وهارون الرشید وییلدیرم
بایزیدخان وفاتح عصر لرندن قالمه برجامع عتیقدر . سلطان مراد رابع عصرنده
اسلامبولده وقوعه کلان زلزله عظیمه ده زیرزمینه قدر خراب اولوب مراد
خان نیجه ارغاد و بنا جمع ایدوب یکیدن بناسنه شروع ایتدی . هر نه قدر طار
محلده ایدیسده ینه عباداللهك حقوقه وضع یدایلمدی . یدی بیله تمام اولدی .
متانت اوزره اولسون دیواستاد مهندس اورته قبه نك اطرافه کوچك کوچك
قبه لر بنا ایلدیکندن شکلی همان برکله بکرده دیک ایچون کل جامعی دیرلر .

رجب سنه ۱۰۴۵، اما اول سنه شاه ایران روانه ساریلوب محاصره ابتدی .
 بری طرفدن محمد پاشا ارضروم مشتاسنده امداد ایتکه اقتداری اولیوب ال
 طوغریسی مرتضی پاشای محصوره عداوتی سببیه امداد ایتیموب خواه ناخواه
 سلطان مرادک یدی کونده فتح ایتدیکی روانی یدی آیده کوچیه آلدی .
 بوخبر موخس سلطان مراد خانک مسموع هایونلری اولدقده محمد پاشایی
 مهردن معزول ایدوب سلستره ایالتی احسان ایلدی و (مہری) قائم مقام
 بیرام پاشایه ویروب بغداد بهشت آباد اوزره سردار معظم ایتدی سنه ۱۰۴۵ .
 سلطان مراد حضرتلری وقت فوت ایتیه رک دریا مثال عسکر ایله بغداده
 متوجه اولدقده بیرام پاشا وفات ایدوب طیار محمد پاشا وزیر اعظم اولوب
 بغدادک مهمات ولوازماتی کوروب سلطان مراد خان بغدادی قرق کون
 محاصره و صکره جبراً و قهرماً فتح ایلدی .

(تاریخ)

اولدی تاریخ شاه صفینک ناله‌سی دیر ایتمش که واه هی بغداد هی

تاریخ دیگر گفته جوری :

عسکرشاهی دوشونجه فتحنه تاریخ اولور الدی بغدادی عدودن جنک ایله سلطان مراد
 بغداد فتح اولدینی زمان طیار محمد پاشا شهید اولدی . قپودان قره
 مصطفی پاشا وزیر اعظم اولدی . ملک احمد پاشا سلاحدارلقدن چیقوب
 دیار بکر ایالتنه وزیر اولدی . بغداد معمور و آبادان ایدیلوب اداره‌سی کوچک
 حسن پاشایه ویرلدی و محافظه ایچون ایچنه قرق سکزر بیک عسکر قوندی .
 برخیلی قزیل باش کیزلندکاری یردن تکرار جنکه باشلقدن ایلچ قلعده
 یکیدن برجسک ایدیلوب روانده شهید اولان غزات مسلمینک انتقامی
 آلدی . صدراعظم قره مصطفی پاشا، ملک احمد پاشا عجم سرحدنده (درنه)
 و (درتنک) محلمارینه واروب عهد نامه و صلحنامه لر کسیلوب کیمیاجی
 معان اوغلو (قزیز) ایله رومیه شیخی عزیز برکونده شهید ایدیلوب
 بیک قرق سکزر تاریخنده در سعادت و اصل اولدقده یدی کون یدی کیجه

اون کوندر . بعدہ (حافظ احمد پاشا) وزیر اعظم اولوب باقی پاشا وچرکس محمد پاشا مرحوم اولدی و کرجستان بکرندن (ماوری) بک عجم خانرندن (قارجغای) خانی قتل ایدوب جمله کرجستانی تحت اطاعتہ آلدی سنہ ۱۰۳۴ ، حافظ احمد پاشا بغدادی محاصرہ ایدوب بی فتح عودت ایلدی سنہ ۱۰۳۵ ، حافظ احمد پاشانک عزلی و (خلیل پاشا) نک دفعہ ثانیہ وزارتی و آبازہ اوزره سردارلغی و (دیشلنک حسین پاشا) نک عجم الندن (فارص) قلعه سنی استخلاص ایچون ارضرومه واردقده (دیشلنک حسین پاشا) یی آبازہ جمله عسکریه شهیدایتدیکی سنہ ۱۰۳۶ ، (خسرو پاشا) صدراعظم اولوب آبازہ دن ارضرمی و عجمدن آخسخنی فتح ایلدیکی ، خسرو پاشا آبازہ پاشایی آمان ایله مراد خان رابعه کتیروب رجاایتدیکی سنہ ۱۰۳۸ ، خسرو پاشانک یغداده عزیمتی و (شهرزور) حدودنده (ارکک احمد) قلعه سنی بناایتدیکی و (مهربان) قلعه سنک فتحی و (زینل) خانک انہزامی ، عجم دیارینک نہب و غارت اولندیغی و (باعرجان) قلعه سی اطرافده یکرمی پاره قلعه خراب اولدیغی ۱۰۳۹ . صوکره ۱۰۴۰ سنه سی صفر المصفرک یکرمی یدنجی کونی بغدادی محاصرہ ایدوب خسرو پاشا شیرانه و دایرانہ (مترس) ه کیردی . قرق کون محاصرہ اولوب بی فتح شدت شتادن جمله جبخانه ایله طوپلری کشان برکشان چکدرک (حله) قلعه سنه کلدیلر . اورایه محافظه جی عسکر ترک ایدیلوب اورادن موصل قلعه سنه کلوب بنا اولندی . خسرو پاشاماردینده قیشلادی سنہ ۱۰۴۰ ، خسرو پاشانک عزلی و حافظ احمد پاشانک تکرار وزارتی ، خسرو پاشانک توقانده قتلی ، رجب پاشانک وزارتی ، سلطان مراد رابعک روان سفرینه عزیمتی و بعدالفتح تبریز ، خوی ، مند و لایترینی تسخیرایتدیکی سنہ ۱۰۴۴ .

تاریخ روان — قلعه روانی یدی کونده قوت بازوسیه فتح ایدوب ایچنه مرتضی پاشایی قرق بیگ عسکر ایله صاحب ایالت ایدوب کندولری آستانه یه متوجه اولدی . طبانی یاصی محمد پاشایی مهر ایله ارضرومه آلقیویوب کندولر آستانه سعادتہ داخل اولدی . یدی کون یدی کیجه شادمانیلر اولدی فی ۹

چیتوب عزیز مصر اولدی . مصر دن معزول اولوب یدی قله حبسندده خور و ذلیل اولدی سنه ۱۰۳۱، صکره وزیر اعظم اولدی .

وقایع — (آبازه پاشا) ارضرومده جلالی اوروب وزیر (محمود پاشا) آبازه اوزره سردار اولدی . بغداده عجم شاهی (چوپربکر) نام شقینک الیه ظفر بولدی سنه ۱۰۳۳ ، عجم شاهی (موصل) ی استیلا ایتدی ، (حافظ احمد پاشا) بغداددن فتحسز رجوع ایتدی . (طی) قبیله‌سی عجم اردوسنی یغما ایتدی . (مره حسین پاشا) عزل اولندی . کناکش علی پاشا وزیر اعظم اولدی سنه ۱۰۳۲ .

اجمال سلطنت مراد خان رابع ابن سلطان احمد خان

جلوسی فی ۱۴ ذی القعدة ۱۰۳۲ تاریخده واقعدر . جلوسنه تاریخ : (دیدیلر سلطان مراد رابع اولدی پادشاه - سنه ۱۰۳۵) .

حلیه سلطان مرادخان رابع : — قامتلری بلند وبالا ، وجود شریفلری جسیم وشحیم ، وجه حسنلری مدور ، حیه شریفلری سیاهه مائل ، آچیق قاشلی ، الاکوزلی ، کوزینک بیاضی چوق ایدی . کتفلری واسع ، مبارک میانی دقیق ، بازولری قالین ومبارک دست شریفلری شیرانه نیچه ایدی . دولت آل عثمانده بویه برضابط و رابط عادل ، بحق خونخوار جلالی ، اشقیاکش ، عسکرکش ، رستم صلابت ، بدیعه شجاعت کلامشدر . جلوسی عقینده (کناکش علی پاشا) بی امان ویرمیوب قتل ایتدی . زیرا زوربالر ایله یکدل ویک جهت ایدی . حرمدن وزارت ایله بغداده و دیار بکره والی اولوب نهایتنده مره حسین پاشا یرینه وزیر اعظم اولمش ایسه ده طمعی بلاسندن قتل اولمشدر . چرکس محمد پاشا وزیر اعظم اولوب آبازه اوزره سردار معظم اولدی سنه ۱۰۳۴ ، سلحدارلقدن شام والیسی اولدی . مهر اییله آبازه بی منهزم ایدوب (توقات) ده مرحوم اولدی . وزارتی یدی آی

وزیر اعظم علی پاشا وفات ایدوب حسین پاشا وزیر اعظم اولدی .
سنه ۱۰۳۰ .

اجمال سفر هایون بجانب (خوتین) — تاریخ وقوعی فی ۷ جمادی الاخری
سنه ۱۰۳۰ ، قلعه (خوتین) ی فتح ایده میوب سنه ۱۰۳۱ تاریخده آلا ی .
عظیم ایله محیه قسطنطنیه به داخل اولدی . نتیجه کلام : « خوتین کبی سرای
مثال بر قلعه یی بکا فتح ایتدی رمدیکر » دیو عثمان خان دلکیر اولدی . نعش
شریفی ات میدانده سلطان احمد تر به سنده دفن ایتدی لر .

تاریخ ولادت ی : « ایده باری کزین آل عثمان » سنه ۱۰۰۲ ، سلطنت سنه ۴ ،
عمر ی سنه ۱۸ در . ۱۰۳۱ اسلامبول ایجره بر آثر بر اقا زدن اول عزم
بقا ایلدی .

سلطان عثمان خان زماننده بولنان علما : — اول شیخ الاسلام اسعد
افندی ، نقیب عنبری افندی ، ذکریا زاده یحیی افندی ، عزیمی زاده
حالی افندی ، قاف زاده فائزی ، مشایخ عظامدن عمر افندی ، سیوایی افندی ،
خراج شیخی ابراهیم ، درویش ، قاضی زاده افندی .

سلطان مصطفانک خط شریفی اوزرینه صدر اعظم قی داود پاشاده
قرار ایتدی . اوکون اشقیبا وزور بالر نیجه بیک خاندان خاندرینی یغما ایتدی لر .
بر قاچ کوندن سوکره وزارت مصر دن معزول (مره حسین پاشا) یه ویرلدی .
ترجه حالی : — مره حسین پاشا آرن بود قومندن اولوب اول (ساطور چی
محمد پاشا) نک آشچی باشیسی ، سوکره صر هسیله سپاه چاوشی ، قیون امینی ،
چاوش باشی ، قوجی باشی ، قوجیلر کتخداسی ، میراخور کبیر ، ال سوکره
مصر والیسی ، سوکره (داود پاشا) خانی یرینه صدر اعظم اولدی . دفعه ثانیه
صدارتنده عهد مراد رابعده قتل اولندی . یرینه لفقکلی (مصطفی پاشا) وزیر
اعظم اولدی . مدت وزارت ی ایکی آی اون سکر کوندر فی ۶ ذی القعد
سنه ۱۰۳۱ ، بعده کاه (قسطنمونی) ، کاه (از مید) حاکم کنی ویر لرلردی .
حایم آدم اولغله جرأت صاحبی دکل ایدی . اول عصرده اشقیانک طغیان ی
حددن آشمشدی . دولت مصطفی خانیده سلحدار لقتدن ابتدا مصر ایله

اجمال سلطنت سلطان مصطفی ابن سلطان محمد خان

جلوسی ۲۳ ذی القعدة سنه ۱۰۲۶ ده واقع اولمشدر . احمد خانك شهزاده لری هنوز كوچك اولمغله برادری (سلطان مصطفی) پادشاه اولدی . مؤخر آیرینه (كنج سلطان عثمان خان) خلیفه اولدی .

اجمال سلطنت سلطان عثمان ابن احمد خان طاب ثراهما

جلوسی غره ربیع الاول سنه ۱۰۲۷ ده واقع اولمشدر . سلطان احمد خانك اكبر اولادی ایدی . تاریخ جلوسی (شه عثمانیان) لفظیدر سنه ۱۰۲۷ . تحتہ جلوسی كونی اولان غلغله ده (یدی قله) ده محبوس اولان (محمد كرای) فرار ایدوب روم ایلنده (پراوادی) نام قصبه قربنده قید و بند ایدیلوب ینه یدی قله ده حبس ایتدیلمر .

وقایع سلطنت — تاتار خانكك عیجه چاقون صالیدی سنه ۱۰۲۷ وعسكر اسلامك عجم روانه روان اولدیغی و (اردبیل) دیارینه واردینی سنه ۱۰۲۷ ، عسكر اسلام (طاشراو) حراسنه واروب عجم ایله ضاح ایتدكلی سنه ۱۰۲۷ ، صوفی محمد پاشانك دامادی (محمد پاشا) نك وزیر اعظم اولدیغی سنه ۱۰۲۸ ، قپودان علی پاشانك وزیر اعظم اولدیغی سنه ۱۰۲۹ ، (اسکندر پاشا) نك بغدادنده (عسار و بووادا) طابورینی بوزدیغی واسلامبول بوغازینك شدت شتادن منجمد اولدیغی تاریخی :

لفظاً ومعناً آكا دیدی (نشاطی) تاریخ به مدد طوكدی صفوقدن بيك اوتوزده دریا سنه

۱۰۳۰

تاریخ سد آق دكز كفته هاشمی افندی :

« بول اولدی اسکداره . بيك اوتوزده آق دكز طوكدی »

طرفه يان دهليزلى واردر . ايكي طرفه نحيف عمود جكلر اوزره سطوح واردر . جماعت چوق اولدوقده بويان دهليزلرنده دخى عبادت اولنوب شب وروز هندى وسائره اون بيك فقرايله مملو مقصوره لردر . بوصفهلر كالتنده برچوق چشمه لر واردر كه جماعت آندن آبدست آيلرلر .

مناره لرى : — آلتى عدد عيوقه سر چكمش مناره لرى واردر . بوجامع سلطانلر ك بنا ايتدكلرى جامعلر ك اون آلتنجيسى اولديغندن آكا علامت اولمق اوزره آلتى مناره سى اون آلتى طبقه در . محراب ديوارينك صاغ وصول گوشه لرنده ايكي مناره و حرم قپوسنك شمال و جنوبنده ايكي مناره اوچر طبقه لى مناره لردر كه دردى اون ايكي طبقه ايدر . تاجلرى ويكر ميشر ذراع طولنده علملرى جمله مذهب مطلا يوكسك مناره لردر كه كلاه لرينك و علملرينك شعله سى كوشش اورونجه پارل پارل پارلار طورر . حرمك كيروده كي گوشه لرنده كي ايكي مناره دخى آلچاق و ايكيشر طبقه و تاجلرى رصاص خالص ايله مبنيدر . بوحساب اوزره آلتى مناره نك اون آلتى شرفه سى وازدر . مبارك كيجه لرده اون ايكي بيك قديل ايقاد اولندوقده مناره لرك هريرى نوردن برر سروى كپى فروزان اولور . بوجامعك ده قبه لرى رصاص خالص ايله مستوردر و يديوز اللى قدر خدامى واردر . اوقاقى چوقدر . غلظه شهرينك جمله خراجى و نيجه اوقاف هپ سلطان احمد خانكدر . بوجامعك طشره حرمى بياض قوم ايله دوشمش وكونا كونا شجره شمردلر ايله مزين بولمشدر . درت طرفنده سكر قپوسى واردر . شمال طرفنده مدرسه قپوسى و اول طرفنده تره پارانوار سلطان احمد خان واردر و آت ميدانى طرفى اوچ قپودر . او طرفى ميدان حسانه ناظر برچوق نيجه لردر . جمله قپولر سراپا قلعه قپوسى كپى يكي قپولدر و دخى طشره سى آت ميدانيدر كه برباشدن برباشه واسعدر . بوهيدانك جنوب طرفى عمارتدر . فقرا اطعام اولنور و دارالضيافه و بيمار خانه وسيل خانه لردر . اما سلطان احمد خان بوجامعك طشره حرمى تره و مدرسه سنى تمام ايمه دن مرحوم اولوب يرينه (مصطفى خان) جلوس ايتدى .

کوزل کتابلر کورلماشدر . چونکہ ہربری برر پادشاہ ووزیردن ہدیہ طرزندہ کلوب بوجامعہ قونمشدر . وضرای غرا ایہ مہور طقوز بیک عدد تسلیم متولی اولمش مجلد کتابلر واردر وجامعک محرابی روضہ جناندن نشان ویریر بر باغ ازمدرکہ ایچندہ بابلر نغمہ کنسان اولورلر . بوجامع همان شہزادہ جامعی جرمندہ واول طرز اوزرہ طرح اولتہرق اساسی وضع ایدلمشدر . اما بونک طرز معماریسندہ اولان شیرینکارلق ہیچ بر دیارک جامعندہ کورلماشدر . جامعک تاریخی :

کورینچک بوجامی دیدم آنک تاریخی ایدک بودہر ایچندہ حق بوکیم عالی نشان حرمی دخی شکل مربع بیاض مرمر خام ایہ مفروش بر سحرادر . درت طرفندہ یان صفہلری اوزرہ کونا کون . عمودلر اوزرندہ رنگا رنگ حجرات ایہ مزیندر . حرمک تا اورتہسندہ بر حوض شادروانی وار . فوارہ لرندن زلال کبی صولر آقار . جماعت ایچوب دفع حرارت ایدرلر . اما بو حوضدن آبدست آلتماز . چونکہ درت طرفی شبکہ قفصدر : اوستی قبہ لیدر . اما حرمک قبہ قپوسنک خدای متعال حقیچون بر دیارده مثلی یوق بر تونج قپودر . قدی اون ایکی ذراعدر . استاد زرکر مہارتی عیان ایچون اولیہ بر باب معلا بنا ایتمش کہ امعان نظر ایہ دقت ایدن والہ وحیران اولور . پرنج معادن تختلر اوزرینہ خردہ نقس بو قلمون قلمکاری زرکر نقشلری ایہ ایچنہ کوش حلقہ ، کوش کلید ومنتشلر ایہ مزین بر باب لانظیردر . بعض کیمسہلر بو قپو (استرغون) دہکی قزل الما کلیسا سندن کلشدر دیرلر اما غلطدر . اول قپو خاطر ایچون نمسہ کفاری (استرغون) ی سنہ ۱۰۱۳ تاریخندہ آلوب مذکور قپوی یرندن چیقارہرق حالا (بچ) قلعه سی ایجرہ (استفانی) دیرینہ باب مریم اتخاڈ ایتمشلردر . اما بوسلطان احمد خان جامعک مذکور حرم قپوسی مرحوم و مغفورلہ پدرمز (درویش محمد ظلی) سرزرکران ایکن انشا اولنوب مرحومک اسمی بالاسندہ کی ایکی قطعہ کتابلر ایجرہ تحریر اولنان خطرلہ کنیہ سیلہ مسطوردر . بو حرمک اوچ قپوسندن دخی طشرہ حرم کبیرہ مرمر نردبان ایہ اینیلور . بو حرمک نیجرہ لرندن طشرہ اوچ

قلت ثم تم بالحيرات في تاريخه منبر سلطان احمد بره

سنه

۱۰۲۶

و محرابك وصفده لسان لالدر. ايكي جانبده بر آدم بوي شمعدانلر اوزره
يكرميشر قطار بياض شمع كافوري چراغدان، بنجوردانلر ايله تزيين اولنمش
برجامعدر. محرابك صول طرفده كي پنجره قربنده چار گوشه رنگ آميز بر
برصخره شريف واركه جناب باري قدرتيله خلق ايدوب كنديسنده قدرتي
اظهار ايتديكي برواجب السير قياجغزدر. جمله پنجره لري اويلاه مزيندركه
قنادلري صدفكاري مرفع قاقاقدير. كيروده كي ايكي عدد پايه لرده سليمانيه ده كي
كبي چشمه لر واردر؛ جماعت تجديد وضوء ايدوب نوش ايدرلر. بوجامعك
بش قپوسي واردر. صاغ طرفده كي گوشه ده خطيب قپوسي، صول طرفده
خنكار محفلي آلتنده امام قپوسي، ايكي يان قپولري دخي صدفكاريدرلر.
بودرت قپودن جامعه قدمه طاش نردبان ايله عروج اولنور. اما بشنجي باب
كبير قپلاه قپوسيدركه جمله دن سر آمددر. بوجامعه ده اصلي آييزه لر يوز مصر
خزينه سي دكر دييورلر. چونكه مرحوم سلطان احمد خان برپادشاه عظيم
الشان، برچايي، صاحب طبع، اهل اذعان اولمغله اجداد عظامندن بري
نه قدر ذي قيمت عبرت ما جواهر مقوله سي هدايا وار ايسه جامعه آييزه
ايلدي وجميع دولدن نيجه هدايا كلوب وجميع ديارك ارباب معرفتي احسان
امينه سيله برر عبرت ما اشيا اختراع ايدوب كتوردكلرنده جامعي تزيين ايتمشلر.
حتي جمله دن بري محفلي اوزره حبش وزيري (جعفر پاشا) التي عدد
زمرد قنديل هديه كوندروب مهر سايمان اوزره التيسني دخي مجوهر آلتون
زنجيرلرله آييزه ايتمشلر كه هر بر قنديل التيشر قيه كلور برر كاسه مدور
قدر داردر. خرده دانلر كه هر بري بروم خراجي دكر ديرلر. بونك كبي
نيجه قيمت دار آييزه لر ايله پيراسته دركه و صمنده زبان و قلم لالدر. بوجامعك
محراب طرفده اولان مذهب و صدفكاري رحله لر اوزره نيجه يوز كلام
قدimler واردر كه ديار اسلامده نه قدر پادشاه جاملري وارسه هيچ برنده بوقدر

یوقاروده جامعلرک اوصافی یازلدیسهده ینه صده رجوع ایدوب سلاطین جامعلرندن سلطان احمد خان جامع شریفنک وصفنه شروع ایتدک :

بوجامع اسلامبولدهکی سلاطین جامعلرینک اک کوزلیدر . ایاصوفیه قربنده (آت میدانی) نام بر مرتفع یرده قبله‌سی چانلادی قپو طرفنده دریاه ناظر برجای واسعهده برجامع جدیددرکه کویا نامثقب بردریکتادر . مرحوم سلطان احمد خان بوجامعک زمیننده بش عدد سرای وزرای مالیه آلوب جمله‌سی اساسندن بیقدیروب سحرالر قدر کنیش بریرآچدیردی . جمیع استاد معماران ومهندسین جمع ایدیلوب (اسکداری محمود افندی) نک واستادمز (اولیا افندی) نک دعالریه اساسنک حفرینه شروع ایلیوب ابتدا ساطان احمد خان دامننه تراب طولدیروب : « یارب ! احمد قولکک خدمتیدر : قبول درگاه ایه ! » دیه ارغادرله تملدن طوپراق طاشیمشدر واولیا افندی تمل امامی ومحمود افندی تمل شیخی و (قره‌سنبل علی افندی) تمل قاضیسی و (قلندر پاشا) معتمدی ، (کانکش علی پاشا) تمل ناظری اولدی . اوچنجی سنه‌سنده قبه‌یه مباشرت اولندی .

اشکال جامع سلطان احمدخان — چارپایه‌مرمراوزره افلاک‌تیش آرشون قد چکمش برسرآمد قبه‌مدوردر . بوقبه‌نک درت طرفی نیم قبه‌لرله آراسته اولمش اولدیغندن جامع روشندر . ایاصوفیه وسلیمانیه کی ایچنده بیوک عمودلر یوقدر . همان قبه‌عظیم درت عدد عملی ، زینه زینه مصنع پایلر اوزرینه مبنی قبه‌بوقلمون نقشدر وبوجامعک اوچ طرفنده ایجه‌جک ستونلر اوزرینه دأراً مدار جماعت طبقه‌لری واردر . اوندن یوقاری تاقبه‌دانه وارنجه‌یه قدر اوچ‌قات قندیلر یاقیله‌جق دمیرقفص‌کناری طبقه‌لردر . ستون رقیق اوزره بر مؤذن‌محفلی وستون کونا کون اوزرینه برخنکار محفلی واردر . بومحفللرک یان صفه مقصوره‌لرینک آلتنده برچوق عمودلر واردر . سرآمد مرمر سنکیندن بر منبری وارکه کویا برکرسی دواردر . تاریخ منبر جامع سلطان احمد خان :

کم اندیشک قتل اولدینی سنه ۱۰۱۵ تاریخده واقع اولمشلردر . (قوجی مراد پاشا) نك حلب دیارنده (جانبولاد زاده) اوزره سردارانی ، (قلندر اوغلی) نام جلالینک بروسه نی غارت ایتدیکی ، مراد پاشانک حلب قلعه سنی فتح ایتدیکی سنه ۱۰۱۶ ، قلندر اوغلنک انهزامی ، وزیر جلیل مراد پاشانک طویل عویلی باصدینی وکان اقتدارینی عرشه آصدینی سنه ۱۰۱۷ .

(تاریخ)

دیدى تاريخى اول دم صبحى بيك اون يديده قيريلدى سكبان ارباب طغيانندن (يوسف پاشا) نك اسكدارده قتل اولدینی سنه ۱۰۱۹ ، مراد پاشانک عجم اوزرينه سفره کيدرك تبریزی وسائر تيمش قدر شهرلری خراب ایتدیکی سنه ۱۰۱۹ ، مراد پاشانک دیاربرک قربنده (چولیک) نام محله ترك دار فانی ایدوب عقباده باقی اولدینی سنه ۱۰۲۱ ، نصوحی پاشانک سردار اولدینی ، صوکره وزیر اعظم اولوب عجم ایله صلح ایتدیکی ، نصوح پاشانک داماد پادشاهی اولدینی و (بتلن غابور) (اردل) ه قرال اولوب بوسيله عسا کر اسلام اردلی نهب وغارت ایدوب ايكیوزبيك اسير و بلا حساب مال غنایم آلتوب منصور ومظفر کلندیکی ، سعادتلو پادشاه حضر نلرینک ادرنه یه توجه ایتدکلدی سنه ۱۰۲۱ ، تاریخ سفر ادرنه کفته غنی زاده : « جنت آباد اولدی سلطان احمد ایله ادرنه » سنه ۱۰۲۱ ، قره دکزده قازاق عاقک (سینوب) قلعه سنی احراق ایتدکلکه نصوح پاشا متهم اولوب قتل اولدینی سنه ۱۰۲۳ ، محمد پاشا وزیر اعظم اولوب (روان) دن بی فتح عودت ایتدیکی سنه ۱۰۲۴ ، اسکندر پاشا (قری) طابورینی منهزم ایتدیکی سنه ۱۰۲۵ ، وزیر اعظم خلیل پاشانک سردار اولدینی سنه ۱۰۲۶ ، سلطان احمد خانک بوسلطنت صوریه دن فراغته عازم دارجنان اولدینی ۶ ذی القعدة سنه ۱۰۲۶ . مشارالیه خلوق ، سبک روح ، صاحب کرم ، صاحب اختیار بر پادشاه ذیشان ایدی . اسلامبول زمان عدلنده او قدر حصه دار امن وامان ، معمور و آبادان ایدی که دلیل ایله تعیری قابل دکل . حتی خیرات عظیمه سنک بری آت میداننده بنا ایتدیردیکی جامع جدیدکه اوصافی تحریر اولنور .

(یحییٰ افندی) ، المولیٰ (داماد افندی) ، المولیٰ (کمال افندی) الشہیر بطاشکپری زادہ ، المولیٰ کتخدا (مصطفیٰ افندی) ، المولیٰ بوستان زادہ (محمد افندی) ، المولیٰ حی زادہ (حسین افندی) ، المولیٰ غنی زادہ (محمد افندی) .

سلطان احمد خانک زمان سعادت لرنده کی مشایخ عظام — الشیخ اسکداری (محمود افندی) قدس سرہ (قطینہ قدم باصوب سلطان احمد خان رکابندہ پیادہ یورو مشدر) : الشیخ سیواسی عبدالمجید افندی ، الشیخ عمر افندی الشہیر بترجمان ، شیخی الشیخ امیراشتیبی ، الشیخ ابراہیم افندی الشہیر بجراح پاشا (امیر اشتیبی حضر تیرینک خلیفہ سی عاشق مشرب : کشادہ مذہب ، وعظ و نصیحتہ تأثیر صاحبی برعارف باللہ ایدی ، جمیع ارباب معارف درسہ حاضر اولورلردی) ، الشیخ مصاح الدین النقشبندی جراح پشادہ واعظ ایکن حافظ قرآن اولمغلہ مقتدای احمد خان اولدی .

سلطان احمد خانک دور سلطنت لرنده کی فتوحات — وزیر اعظم (یاوز علی پاشا) سردارانہی و (بلغراد) ده وفاتی : (استرغون) : قلعہ سنی کفارک محاصرہ ایتدیکی ، (اردل) قرالی (بوچقای اشوان) ک ظہوری سنہ ۱۰۱۳ ، فتح قلعہ (استرغون) عبرت نمون ، اردل قرالی (بوچقای) (سرخوش ابراہیم پاشا) ایله تختکاه نمسہ چاساری اولان قلعہ (بج) طرفلرینی غارت ایتدکری . ینہ (بوچقای) ایله عثمانلی عسکری (اویوار) قلعہ سی اطرافی نہب وتالان ایتدکری سنہ ۱۰۱۴ ، جلالی طویل ایله نصوح پاشا محاربه سی ، قائم مقام مصطفیٰ پاشانک قتلی ، (صوفی سنان پاشا) نک صدر اعظم اولدینی ، سلطان احمد خانک (بروسہ) یہ عزیمتی ، صوفی سنان پاشانک صدارتدن عزلی سنہ ۱۰۱۴ ، جغاله زادہ نک وفاتی ، نصوح پاشانک حابہ سردار تعیین اولدینی سنہ ۱۰۲۴ ، (قوجہ محمد پاشا) نک عجمہ سردارلنی ، صوکرہ وزیر مراد پاشانک سردار اولدینی ، صوکرہ درویش پاشانک وزیر اعظم اولدینی . صوکرہ بوستانجی باشی (فرهاد پاشا) نک سردارانہی ، بعدہ صاحب الفتوح ہارم الجلالی (مراد پاشا) نک وزیر اعظم اولدینی ، صوکرہ درویش پاشای

یغداد) در و شهزاده بایزید خان ودخی شهزاده (سلیمان) خان طاب تراها . شهزاده بایزیدك والدهسی بشقه ایدی و بایزید خان مراد خاندن سنأ اوج آی كوچك ایدی . اوكون سلطان مصطفی بن محمد خانك دخی مرحوم اولدیغنه روایت واردر و شهزاده ابراهیم خان سنأ جمله دن كوچك ایدی . رحمة الله عليهم اجمعین .

سلطان احمد خانك علمایه و سادات كرامه علوفه اكرام ایتدكلرینه تاریخدر ، كئمتة (قاف زاده فائضی چاپی) :

آ كیله نام شریفی ایله تاریخ اوله بو پادشاه ایلدی اولاد رسوله اكرام سنه

۱۰۲۶

سلطان احمد خانك وزیر اعظم لری — صدر اعظم (یاوز علی پاشا) مصر والیسی ایكن صدر اعظم اولدی . وزیر اعظم (محمد پاشا) (بوسنه) ده (شاهین اوغلی) نامه شهورددر . وزیر (درویش پاشا) ، غازی (قیوچی مراد پاشا) (اناطولیده کی جمله جلالیلری قتل ایتشددر) . وزیر (نصوچی پاشا) . وزیر (داماد محمد پاشا) ، ایکی کره وزیر اعظم اولمشدر . وزیر (خلیل پاشا) بوده ایکی کره صدر اعظم اولمشدر .

صدر اعظم اولمیان وزرا — قائممقام (قاسم پاشا) ، خادم (احمد پاشا الحافظ) ، صارغچی (مصطفی پاشا) ، صوفی (سنان پاشا) ، وزیر (خضر پاشا) ، كورجی (خادم محمد پاشا) بر قاج دفعه قائممقام اولوب عصر مصطفی خاندن وزیر اعظم اولمشدر . وزیر آتمكچی زاده (احمد پاشا) ، (قورد پاشا) ، كوزلجه (محمود پاشا) ، جغاله زاده (سنان پاشا) ، وزیر ثانی جغاله زاده (محمود پاشا بن سنان پاشا) ، صوفی (محمد پاشا) .

سلطان احمد سان عصر نده کی مشاهیر علما — المولی (مصطفی افندی) جلوس هایونده شیخ الاسلام ایدی ، المولی (صنع الله افندی) ، المولی (محمد افندی بن خزر جه سعدالدین افندی ، المولی شیخ الاسلام (اسعد افندی) ، المولی معمر سلطان (مصطفی افندی) ، المولی (قاف زاده) ، المولی

وفات سلطان محمد خان فی ۱۸ رجب سنه ۱۰۱۲ ، مدت سلطنت ۹ سنه ، عمری ۳۳ سنه . زمان دولتده استانبولده کنینه مخصوص برتربه انشاء ایتدیردی . اکریده ، مکه ومدینه ده خیراتی چوقدر . حتی مصردن مکه ومدینه هر سنه ایکی کمی غلالی کیدر ، محمدیه اوقافی دیر لر عظیم اوقاقدر . آندن سریر سلطنت احمد خانه دکدی .

اجمال سلطنت سلطان احمد خان

طقوز یوز طقسان سکز سنه سنده شهر مغنیساده متولد اولوب اننای جلوسده معصوم پاك چارده ساله ایدی . جلوس هایونلری رجب مرجیک اوز سکزنجی کونی و بیك اوز ایکی سنه سنده وقوع بولمشدر . تاریخ ولادت (خاقان روم) لفظیدر سنه ۹۹۸ ، دیگر تاریخ ولادت (حفظه الله) لفظیدر . تاریخ جلوس (بنجی) لفظیدر سنه ۱۰۱۲ ، دیگر تاریخ جلوس (خیر السلاطین) - بو حقیر برتقصیر (اریای بی ریا ابن درویش محمد الظلی) رحم مادر دن روی ارضه قدم باعدیغیم بوسلطان احمد خانک زمان سلطنتده بیك یکر می محرم الحرامنک اونجی کونی یوم عاشوراده وجوده کلدیم . یکر می آلتی تاریخنده ناموس و عاری فرق ایدوب سلطان احمد خانک ادرنه سفرینی ویکی جامع بناسنه مباشرت اولندیغی اعلا بیلورم . حمد خدایه که بویله بر عظیم الشان پادشاه جم جناب عصرنده وجوده کشیم . تاریخ جلوس احمد خان کفته (فریدون بك التوقیعی) :

تفاخر ایدینور عهدیله ایام	بوبر عادل شهنامه درکه تاحشر
سپاهه کنج بی حد قیلدی انعام	قوشانوب تیغ زر کچدکده نخته
جلوسی سانه (ششیر اسلام)	(عطبخش) ایلدی احسانه تاریخ

۹۸۲

۹۸۲

شهزادکان پادشاه احمد خان دام عزه — اولا شهزاده عثمان ، شهزاده محمد خان سلطان عثمانک برادر کپتریدر و (شهزاده مراد خان) (قاشق

۱۰۰۳ جمادی الاول سنک اون التنجی جمعہ کوئی ایدی سلطان مراد مرحوم اولنجه بوستانجی باشی فرهاد اغا ایلغار (مغنیسا) یه واروب جلوس ژده سنی ایدوب (ایالت مصر) صدقه اولندی . تاریخ جلوس محمد خان ثالث : « جلوس ایدی بوکون سلطان محمد عدل و داد ایله » سنه ۱۰۰۴ ، سورهایوننده ختانتک تاریخیدر :

محمد سنتینه ایله یك اكرام شریعت کسدیکی یارمق آعمر من

سنه

۹۹۰

دیگر تاریخ جلوس :

شه شاهان عالم دولت تاریخیدر ملهم جلوس ایدی کلوب سلطان محمد عدل ایله حالا

سنه

۱۰۰۴

زمان سلطنتلرنده کی فتوحات — تاتار خانی بوغدانه کلوب رعایا اطاعت ایدی ۱۰۰۴ ، طمشواری جعفر پاشا کناردن تخلیص ایدی ۱۰۰۴ ، فتح قاعه (اکری) تاریخچی :

عازم راه غرا شد یافت دل تاریخ او شه محمد کرد باطف لفا عزم جهاد

سنه

۱۰۰۴

فتح طابور مقهور در صحرای (خرشتوشی) قرب اکری . تاریخ : « فتح اولوب قلعه بوزلدی طابور » ۱۰۰۵ ، استیلای کفار قلعه یانیق ۱۰۰۶ ، محاصره قلعه (وارط) بدست (ساطورجی حسن پاشا) ۱۰۰۷ ، دفتر داری « آتمکجی زاده احمد پاشا) وقتل (ساطورجی حسن پاشا) ۱۰۰۸ ، فتح قاعه (قیژه) و محاربه طابور ، تاریخ : « قاجردک کافری ، آلدک حصاری » سنه ۱۰۰۹ ، جلالی وقاره یازیجی و قرنداشی دلی حسنک ظهوری سنه ۱۰۰۷ ، « یشجی حسن پاشا) نک عزلی و بعده قتلی و ایرانلیک (تبریز) ده ظفر بولدیغی و نخچوانی استیلا ایدیکی و روان قلعه سنی آلدیغی و سردار جغالی رزاده نک وفاتی سنه ۱۰۱۲ ، کنجه و شیروانه ایرانلیک استیلاسی ۱۰۱۲ ،

سفرهایون سنه ۹۹۰، امام قوی خانک انہزامی سنه ۹۹۱، تعمیر قلعہ (دوان) سنه ۹۹۱. فتح قلعہ (کوری) سنه ۹۹۲، شہزادہ محمد خانہ مغنیسا سنجاغنگ توجیہی سنه ۹۹۱، محمد کرای خانک ازالہ وجودی سنه ۹۹۲، بنای قلعہ (تبریز) سنه ۹۹۳، فتح قلعہ (کنجہ) وجغاله زاده نک (بغداد) اوزره سردار لئی وفتح (دسپول) وفتح قلعہ (نہاوند)، فتح قلعہ (کہروان) بوقتلرک جمہ سی ۹۹۵ سنہ سندنہ وقوعہ کشدر. محاربه عظیم (خادم جعفر پاشا) در قرب (تبریز) سنه ۹۹۷، شاه ایله صاحب اولوب شہزادہ رهنہ کلدیکی سنه ۱۰۰۰، فتح قلعہ (بہک) وبنای (یکحصار) . انہزام طاہور عظیم (بوسنہ) سنه ۱۰۰۰، فتح قلعہ (یسپر) وواقعہ (پولطہ)، انہزام عسکر اسلام در صحرای استونی باغراد، قلعہ تانا وقلعہ (سن مارتین) فتح ایدیلوب ابتدا (یانیق) قلعہ سی محاصرہ ایدلدی وبالادہ کی قلعہ لڑک فتحی (۱۰۰۲) تاریخچندہ اولمشدر . اما (یانیق) فتح اولدی . فتح قلعہ (یانیق) بدست سنان پاشا . بوقتوحاتدن ماعدانیجہ غزازی اولوب آل عثمانک آب روی اولدی . کندیلری بالذات بریرہ حرکت بیورمه دن بوقدرقتوحاتہ موفق اولوب آخر الامر مرحوم ومغفورلہ سلطان مراد ثالث ترک سلطنت صوری ایتدیکی کچی فی جمادی الاولی سنه ۱۰۰۳ تاریخچندہ جوار رحمتہ واصل اولدیلر رحمۃ اللہ علیہ .

تاریخ : « عدوی دین صینوب فتح اولدی یانیق » ، تاریخ دیگر لفتح یانیق :

قلعہ یانیقہ طوب آتدی سنان پاشا دستکیر اولدی آکا نصرت وعون

(دیگر تاریخ)

چاررکئی بوغ اولوب فتحنہ دوشدی تاریخ نار قہریلہ عدو یانوب آلدی یانیق

سنہ

۱۰۰۳

ذکر سلطنت سلطان محمد خان ابن مراد خان طاب ثراہما

ولادت باسعادت لری (مغنیسا) ده اولمشدر سنه ۹۷۶ . حین جلوسندہ کہ

اجمال سلطنت سلطان مراد ثالث ابن سلطان سلیم ثانی طاب ثراهما

(تاریخ جلوس)

ای ترابی اولدی تاریخی آنک اولدی شاه مسلمین سلطان مراد

سنه

۹۸۲

دیگر تاریخ : « مراد خان ایدالله » سنه ۹۸۲ ، اولاد مراد خان ثالث : شهزاده مصطفی ، عثمان ، بایزید ، سلیم ، جهانگیر ، عبدالله ، عبدالرحمن ، حسن ، احمد ، یعقوب ، علمشاه ، یوسف ، حسین خان ، قورقود ، لمع ، اسحاق ، عمر ، علی الدین ، داود خان . ویکرمی درت دختر پاکیزه اخترلری کندولردن صکره متأهله قالدیلر . جمله یوز یکریمی یدی اولادی وجوده کلوب آیاصوفیه ساحه سنده مراد خان جنبنده مدفونلردر (رحمه الله علیهم اجمعین) ولادت با سعادتلری ۹۵۳ سنه سی جمادی الاول سنک بشنجی کوننده واقعدرکه تاریخ مولودی (کل ثابت) سنه ۹۵۳ ، تاریخ دیگر « کل بشاره » دیگر « خیرالنسب » سنه ۹۵۳ ، جلوس سعادتلری ۹۸۲ سنه سی رمضان شریفنک سکزنجی کونی یوم الاربعاده واقع اولمشدر . تاریخ جلوس مراد خان غازی : « پادشاه عالم اولدی کل کبی سلطان مراد » تاریخ قصرسان پاشا : « قیلدی بوقصری بنا سلطان مراد » سنه ۹۹۰ ، تاریخ قپودان سنان پاشا کفته صاغر ریامی افندی :

باسم الله ایله هاتف دیدی تاریخی قپودان اولدی سنان پاشای دریادل ینه

زمان سعادتلرنده کی فتوحات — لاله قره مصطفی پاشانک عجمه سردارلنی سنه ۹۸۵ ، محاربه عظیم در صحرای چلدر سنه ۹۸۳ ، فتح قلعه (چلدر) وقلعه (تومک) وقلعه (خرینتی) وقلعه (داخل) و (تفلیس) و (شکی) وبنای قلعه (ارشی) وفتح قلعه (باب الابواب اعنی دیمیر قپو) وفتح ایالت شیروان تاریخی (الدی سلطان مراد شروانی) سنه ۹۹۶ ، اوز دیمیرزاده عثمان پاشایه ویرلدی . بوفتحلرک جمله سی ۹۹۱ تاریخنده اولمشدر . ابتدا

آقسرای نام ولایت‌دندر. علم جفرده حقائق بحر معانی ایدی) ، شیخ عبدالکریم ، شیخ عارف بالله محمود چلبی ، شیخ ابوالسعید شیخ حکیم چلبی ، شیخ یعقوب قرمانی (ارباب تیاردن ایکن مشایخ خلوتیه دن سنبل سنان افندی خدمته داخل اولدی) ، شیخ سرخوشی بالی افندی ، شیخ رمضان افندی (مخاضی بهشتی) ، شیخ محمد برکوی (طقوزیوز سکسان برنار یخنده وفات ایدوب شهر برکیده دفن اولمشدر) .

زمان دولتنده اولان فتوحات — بصره ده علیان اوغلی عصیان ایدوب منهزماً اطاعت ایتدی سنه ۹۷۵ وسفر (اذردهان) سنه ۹۷۶ . فتح عراق داویان ودشت قاپچاق سنه ۹۷۶ ، فتح تکرار یمن بدست سنان پاشا در ولایت عدن سنه ۹۷۷ ، اسپانیادن اهل اسلام مبتجل قومک استانبوله طلب ایدلکاری سنه ۹۸۷ . فتح جزیره قبریس مع توانعها بدست لاقره مصطفی پاشا ، قلعه (لفقوشه) و قلعه (ماغوسه) و قلعه (کرنبه) و قلعه (باف) ، عموم جزیره قبریس اوچ سنه ده فتح اولندی .

(تاریخ فتح قبریس)

ایکی فاتح قبریسی فتح ایتدیلهر الدی قبریس آطه‌سنی شه سایم سنه

۹۸۷

فتح قلعه تونس واقلم افریقا عهد قیلج علی پاشا سنه ۹۷۷ ، انهزام کبیر دونمای هایون سنه ۹۷۹ ، تعمیر سطح مکه مکرمه سنه ۹۷۹ ، ظهور چاپقون تانارخان بولایت مسقوف سنه ۹۷۹ ، آیاصوفیه جامعنه پایلهر وایکی مناره بنا اولندی سنه ۹۸۱ ، کفار بوسنه‌نی استیلا ایتدکده سردار سنان پاشانک تکرار فتح ایتدیکی سنه ۹۸۲ ، وفات سایم خان مغفورله ۱۸ شعبان معظم سنه ۹۸۲ ، استانبولده ومکه ومدینه ده خیراتی بی حددر . اما ادرنه ده کی جامع چوق کوزلدر ، ان شاء الله محمده تحریر اولتور ، استانبولده اوپله بر بیوک جامع پایدیرلماشدر . یرینه سلطان مراد ثالث ابن سلیم خان مستقل پادشاه اولدی .

آصف تدبیر وزیر لرینک رأی و تدبیر لریله جوانبار به سنده اولان دشمنارندن انتقام آلوب ینه کندی ذوقیله مشغول اولدی .

(تاریخ لوای سلیم خان ثانی)

لوای عدل شهزاده و یروپ نور قرمان ایلیرینی قیلدی تسخیر

قونیه صحرا سنده سلیم ناینک قرن داشی بایزید ایله جنکنه تباریخدر : « ایلدی سلطان سلیم ایله قتالی بایزید » سنه ۹۶۶ . وزیر اعظم صوقوللی محمد پاشا ، وزیر ثانی طمشوار فاتحی احمد پاشا ، قبودان دریا پیاله پاشا ، زال محمود پاشا ، لالا قره مصطفی پاشا ، لالا توتونسز حسین پاشا درکه بو وزیر لری عقل و تدبیرده ارسطو مثال برر وریر دلیر بی نظیر ایدی .

زمان سعادت لرنده کی میر میرانلر — قبودان علی پاشا ، صوفی علی پاشا ، بوتور حسین پاشا ، محمود پاشا ، محمد پاشا ، ابن لالا مصطفی پاشا ، عبدالرحمن پاشا ، داود پاشا ، روس حسین پاشا ، مراد پاشا ، خادم جعفر پاشا ، درویش علی پاشا ، عرب احمد پاشا ، مصطفی پاشا .

دفترداران و نشانجیان — دفتردار مراد چلبی ، درویش چلبی (شیخ بابا نقاش اوغلودر) ، لالا زاده محمد چلبی ، اوغلامه می چلبی ، عبدالغفور چلبی ، محرم چلبی ، نشانجی فیروز بک ، محمد چلبی (مرحوم نشانجی جلال زاده بکک خواهر زاده سیدر) .

عصر هایونلرنده کی علما — بشکطاشی یحیی افندی ، مولانا محمد ابن عبدالوهاب ابن عبدالکریم ، مولانا مصلح الدین ، مولانا جعفر افندی ، مولانا عطاء الله افندی ، مولانا محمد چلبی و احمد چلبی (اخوین چلبی دیرلردی) ، مولانا عبد الکریم بن محمد بن حضرت شیخ الاسلام ابوالسعود افندی .

عصر شریفنده کی حکما — مولانا حکیم سنان ، حکیم عثمان افندی ، مولانا حکیم عیسی ، حکیم اسحق ، حکیم بدراندین محمد بن محمد الشهیر بقایصونی ، طیب احمد چلبی .

عصر شریفنده کی مشایخ کبار — الشیخ علاء الدین قدس سره (قرمانده

پادشاهك شكسته خاطر لغندن و مرحوم اولديغندن خاص اوپه ليار بيله آكاھ ايدلمدی. بونك ايچون (سكتوار) ، (كوله) ، (قومار) قلعه لرني سايمان خانك اولوسی آلدی دیرلر. سلطان سايمان ده آخر الامر قبضه اجه دوشدی. ذاتاً دنيا قافدن قافه حکم ایدن پادشاه جهان کیرلره و جمیع پیغمبرلره بيله قالمیوب هر کسك (ارجی) امرینه رام اولسی محققدر. پادشاه مغفور بودار انغوروده قرق سکزیل سلطنت ایدوب استانبولك اعمارینه چالیشدی. نیجه بيك خیرات و حسنات میدانه کتیردی. فتح ایتدیکی مملکتلرده (۲۰۶۰) خطبه سی تلاوت اولنوردی ویدی اقلیمده فتوحاتی واردر. اول غزاسی شامده چرکس (جان برد غزالی) نی منهزم ایدیشیدر. آخر غزاسی قلعه (سكتوار) ك فتحیدر که یدی کون اول ماه صفر ك ۲۲ نجی کونی پنجشنبه کیجه سی ساعت طقوزده (کل نفس ذائقه الموت) فحوی شریفی موجبنه وداع تاج و تخت سايمانی ایلدی. نغش شریفی ینه پنهان ایدیلوب (مغنیسا) دن (سليم نانی) کلوب جمله غزات مسلمین بیعت ایتدیلر. آندن نغش پادشاه سايمان قانونی آستانه ده کندی جامعلری محرابی اوکنده دفن ایدلدی.

(سايمان خان مستقل پادشاه اولدی)

اجمال دولت سلیم ثانی ابن سلیمان خان غازی طاب ثراهما

ولادت سعادتلی ۹۲۹ تاریخده اولوب تاریخ جلوسی: «شه سلیم اولدی امیر المؤمنین» ۹۷۴، تاریخ دیگر: «سلطان سلیم عادل، صاحب قران کامل» سنه ۹۷۴. تاریخ دیگر گفته عبدالرحمن افندی، چکمهجه جسرینی اتمامه تاریخ اولمشدر: «تم امیر الجسر» سنه ۹۷۵، تاریخ دیگر: «حامی دین نانی» سلطان سلیم «سنه ۹۷۵، مدت سلطنتلی اودر. اما بوسلیم خان ثانی برخلوق حلیم. سلیم پادشاه ایدی که «الامن آتی الله بقلب سلیم» آتی کویا آنک حقنده نازل اولمشدی و جمله علما و صلحا و مشایخ و شاعران ایله دائماً صحبت ایدوب

قرب استرغون وفتح قلعه (نوغراد) وقلعه (حطوان) وقلعه (شمطورنه) وقلعه (ودليفه) درلواى بوسنه وفتح قلعه (چوقه) وقلعه (انديك) در قرب جزيره كريد سنه ۹۵۱ تاريخنده وقوعه كمشدر . شاه طهماسبك برادري (القاص ميرزا) حاكم شروان ايكن در دولته رومالیده اولدی سنه ۹۵۴ . تاريخ قدوم (القاص ميرزا): « مطيع اولدی سليمان زمانه ميرزا القاص » سنه ۹۵۴ . تاريخ سفر القاص ميرزا بجانب اصفهان : « شاه شاهان ايلدی طهماسبه عزم » سنه ۹۵۶ . قلعه شروان وشماس ودفعه ثانيه ده (وان) و (تبريز) فتحندن صوكره (القاص ميرزا) (قم) و (كاشان) ولايتلريني نالان ايدوب برچوق مال غنايمه در دولته كلدی سنه ۹۵۵ . فتح قاعه يحيى بچرك و آارات وچنات وطمشوار و محاربه (خادم على پاشا) در صحراى (سكدين) سنه ۹۵۸ . اماطمشوار ۹۵۹ ده وزير تانى (احمد پاشا) واسطه سيابه فتح اولدى . فتح قلعه (صوتلون) و محاصره قلعه (اكرى) بلا فتح رجوع سنه ۹۵۹ ، سفر (نخبچوان) و وفات (شهزاده جهانكير) بمشاي (حلب) و آمدن (شهزاده سليم) بمشاي مذكور سنه ۹۶۰ . فتح قلعه (شهر زور) و قلعه (ظالم) مع توابعها سنه ۹۶۲ ، فتح قلعه (فپوشوار) و قاعه (قروطنه) و غزاي (دواتكراى) خان در ولايت قريم و غزاي (مالقوج) بك ميرلواى كليس ۹۶۱ ، محاربه (شهزاده سليم خان) با برادرش (بايزيد خان) صحراى قونيه ده جنك عظيم اولوب (بايزيد) خان منهزم اولدى و شاه عجمه فرار ايتديسه ده انجامكار عجمدن قيد و بند ايله (سسيواس) هكتور يلوب اوراده اولاد ليله مخنوقاً شهيد ايلدى . پاشا قاعه سنك قپوسى خارچنده مدفوندر سنه ۹۶۶ ، عزيمت و سفر هايون (سكتوار) (۹۷۳) ده محاصره اولنوب جنك عظيم ايديليركن (اردل) جانبنده ده سردار (پرتو پاشا) (كوله) ، (يانوه) ، (لاغوش) قلعه لرني فتح ايلدى سنه ۹۷۴ . بوفتو حاتدن اون كون مقدم پادشاه مغفورك بودار فنايه و داع ايدرك سلطنت جاودانى يه رحاتلري (۹۷۴) تاريخنده واقع اولدى . ویدی کون صوكره (سكتوار) قلعه سي دخی ضرب شمشير ووزير آصف تدبيرك حسن تدبير يله فتح ايديلوب

و (شاروار) و (نعمت اوکوار) و (کرمندوار) و (زکروار) و (اکرسک) و (مشر) و (هدویک) و (سونباتلی) و (مشتی) و (کوسک) سنه ۹۳۹ تاریخنده واقع اولمشدر. قلعه (قرون پاک یکن) سنه ۹۴۰، (عراقین) و (غزوین) و (قراقان) و (بغداد) و (روان) و تخریب (سلطانیه) و قلعه (تبریز) و (همدان) سنه ۹۴۱، فتح قلعه (وان) و قلعه (عادالجواز) و قلعه (ارجیش) و قلعه (اخلاط) و قلعه (بارکری) و قلعه (جرم) و قلعه (بیدکار) و قلعه (روسی) و قلعه (حله) و قلعه (تنور) و قلعه (وان) جلیل الشان، بتون بوقلعه لر سنه ۹۴۱ سنه سنده فتح ایدلدیلر. سنه مزبورده ده فتح قلعه (تبریز) مع توابعها واقع اولمشدر. کورجستانه آقین اجراسی، (پولیه) و لایتنده (فسلیه) قلعه سیلیه (بوسنه کلیسی) قلعه سنک فتحی سنه ۹۴۳ ده اولمشدر. فتح قلعه (ایوارینه) و قلعه (نادین) و قلعه (اسین) و قلعه (پاقریجه) و قلعه (فارین) و قلعه (اوبورچه) و سفر هایون جزیره (کورنوس) سنه ۹۴۳ ده واقع اولمشدر. فتح قلعه (بوژغه) و هزیمت (حورقوجیان ایوان) در قرب قلعه (اوسک) سنه ۹۴۴، سفر هایون ولایت (بوغدان)، فتح شهر (یاش)، فتح ولایت (بصره) و قلعه (بتن) در ولایت بوسنه، بتون بوقلعه لر سنه ۹۴۵ تاریخنده فتح ایدلدیلر. استخلاص قلعه (نووه) در لوای هرسک و فتح ولایت (یمن) و قلعه (عدن) و عزیمت دوتهای هایون بجانب هند و بندر (دیو) و فتح قلعه (دمن) و فتح حبش سنه ۹۴۶ تاریخنده بدست (طواشی سلیمان پاشا) و قوعه کلشدر. قلعه (بودین) مقدماً ایکی دفعه فتح ایدیلوب و ایچنه اردل قرالی (یانوس) قرال نصب اوانتوب آخرکار ۹۴۸ سنه سنده تکرار فتح ایدیلوب ایچنه (غازی سایمان پاشا) وزیر و (خیرالدین افندی) قاضی نصب اولندی. فتح قلعه (استولنی بلغراد) و قلعه (والپوود) و فتح قلعه (استرغون) عبرت مشحون و قلعه (نانا) و قلعه (پرسپریم) و قلعه (پولاطه) و قلعه (چاوغه) سنه ۹۵۰ تاریخنده و قوعه کلدی. بوقلعه لر هپ بلغراد قربنده درلر. وفات شهزاده محمد خان فی ۹ شهر شعبان سنه ۹۵۰، فتح قلعه (ویشغراد) در

ابتدا تاتار خانلرنندن برى ، آندن شيخ الاسلام و سائر اكابر علما و آندن صدا عظم و سائر وزرا دست بوس ايدوب طبل و نقاره و ظورنه صدا سندن آدمه دهشت حاصل اولوب روى درياده اولان نيجه بيك پاره كشتيلرك طوب و تفنك شادماننده بلده طيبه ايجره بر عظيم صيت و صدا اولور . خلاصه كلام آل عثمانك بوقانون و قاعده ديوانى و آلاى دارات عظمت و شهرت و شوكت آيين سليمان خان اوزره تحرير ايله سهك بر مجلد ديوان اوله جغندن بوقدرله اكتفا اولدى .

سليمان خانك زمان سلطنتلرنده اولان فتوحات جليله — ابتدا غزالرى شام و اليسى چركس ناكس (جانبردغزالى) خائى اوزرينه اولوب بوخائى طاغى و باغى اولغله وزير فرهاد پاشا سردار معظم اولوب سنه ۹۲۷ صفر الحيرك يدنجى كوني جانبرد غزالينك جانى جهنمه روان و سربى دولتى غلطان غلطان اولدى . فتح يمن و اسكندر شقينك قتلى سنه ۹۲۷ ، فتح بلغراد و بكور دلت سنه ۹۲۷ ، فتح قلعه اسلانقمن و قونپنيسك سنه ۹۲۷ - فتح جزيره ردوس فى ۲ رجب سنه ۹۲۸ ، فتح قلعه اسقرادين و قتل (شهبسوار زاده على بك) و فتح قلعه (هلكه) و قلعه (ايلكى) و فتح قلعه جزيره (انجولى) و قلعه (طاحطالو-تختالى) و قلعه (استانكوى) و قلعه (بودروم) مع غير قلاعها سنه ۹۲۸ ، غزاء (مهاج) و فتح قلعه (وارادين) و قلعه (اويلوق) و (قوتيك) و (تيورچه - دمتر فچه) و قلعه (ايريك) و (غوغور فچه) و (لوكاى) و (صوتيين) و (اردوت) و (راچه) و (اوسك) بوقلعه لرله تحت انكروس (بودين) و قلعه (پشته) و قلعه (سكه دين) و مابينده نيجه قلعه لر و حسابسز فتح لرله قلعه (بودين) ۹۳۲ تاريخنده فتح اولدى . انهزام قلندر ناخلف سنه ۹۳۳ و فتح قلعه (يايجه) سنه ۹۳۴ ، فناى (قزىل الماى المان بچ) سنه ۹۳۵ ، فتح قلعه (بدوم) باجنك ديكر ، قرال (بانوس) قرال (بودين) اولدى ، بانوس قرال بودين ايجنده محاصره اولنوب (يحيى پاشا زاده) كلوب تخايص ايتديكى سنه ۹۳۸ . فتح قلعه (ارشاك) و (شقلو فچه) و (قاپوليه) و (شبله) و (برازانسه - برزنجه) و (بلوار) و (وتوش) و (زاقان) و (قنيزه) و (قوپورنيق) و (باشك) و (چوبانچه)

صاغ طرفنده یکیچریلرک دیوان طوردیغی محله مکت ایدر . چاوش باشی ، قیوجیلر کتخداسی ، میرعلم ، چاقرجی باشی ، امیر اخور اغا ، چاشنکی باشی ، متفرقه باشی جمله بونلر باشلرینه مجوزه کیوب واوزرینه موحدی اطلس خلعت کینوب هربری مرکزلرنده قرار ایدرلردی ودرت بلوک اغالری وسلحدار وسپاهی اغالری وجمله دیوان چاوشلری ویتش قلم رئیسلری مجوزدلر ایله اوست خلعتلری کیوب هرکس مرکزلرنده قرار ایدر ومأمور اولدقلری ایشلره مقید اولورلردی . مذکور درت دیوانده علی الصباح یکیچری چورباسی چیقوب اوچ بیك طاس بغدادی چورباسی یکیچری طائفه‌سنه توزیع ایدلرکه کورلتیسندن طاس فلک کوم کوم صدا ویرردی . سقان یکیچریلر پادشاهه دلکیر اولسهلر چوربا ایچیوب آسوده طوردقلری پادشاهه عرض اولنور ویکیچریلرک مرادلری اوزره حرکت ایدایلردی . آندن پادشاه عدالت کوشکنه چیقوب بعض بیوک دعوالری دیکرلر و آندن قوشاق وقتی ارباب دیوان سباط نعم نفیسه ایله نیجه بیك سخن طعام ییزه نوب جمله زلفلی بالطه جیلری وزرایه مهتران وخیمه نفرانی وسائر ارباب دیوان خدمت ایدرلردی . بعدالطعام یدی وزیر وقودان پاشاویکیچری اغاسی وقاضیعسکر سعادتلو پادشاهه آق اغا قپوسندن ایچری عرض اوطنه‌سنه کیروب هر دیوانده نه ظهور ایدوب وحق نصل اجرا ایدلیسه خاکپایه عرض ایدرلر ، صوکره طشره چیقارلر ، ینه قبه آلتنه کلیرلردی . اوراده چاوش باشی صدراعظمین مهر آلوب طشره‌ده کی خزینه ودفتر خانهلری مهریوب ینه صدراعظمه تسلیم ایدردی ودعا و ثنا ایله ارباب دیوان آیلری ایله خانهلرینه روان اولورلردی . وغلبه لقی دیوان اولدرکه اوچر آی باشنده جمیع قوله مواجب چیقا یاخود برقولدن ایاجی کله اول کون روز محشردن نشان ویریر بر دیوان عظیم اولوردی که ایکویز جوهر لره مستغرق کخیلان آتله وجمیع ارباب دیوان آتونه مستغرق اولوب جمیع آلات و اوانی طعام مجوهر کله لر . زردوز خالیجه ومهدلر ایله پادشاه جم جنابک جمله‌سی آستانه‌سنی تزین ایدرلرکه ایچیلر کوردکده دمبسته وحیران اولورلردی . روز عیدین دیوانلرنده

ایالت یانوه فتح اولوب زعامت و تيمار الحاق اولوب اوج بيك عسکر زياده اولدى. ايالت برات فتح ايديلوب سنجاك يرنده زعامت و تيمار يازيلوب سنكز بيك عسکر زياده اولدى. ايالت ابو يواد فتح اولنوب زعامت و تيمار يازيلوب سنكز بيك عسکر زياده اولدى. ايالت عظيم جزيره گريد فتح ايديلوب سنجاقلق يرينه جمله زعامت و تيمار اولوب ۲۰۰۰۰ عسکر و ۱۰۰۰۰۰ رعایا زياده لشدی. جناب باری دخی زياده ایده. حتی افندمز (ملك احمد پاشا) ۱۰۶۰ تاريخنده محمد رابع عصرنده وزير اعظم اولوب اقاليم سبعة ده بر آچه علوفه بين پادشاه قوللری تحریر اولنوب جمله بشيوز التمش التي بيك قول حساب ايديلوب بردن بيكه ، بيكدن يوز بيكه وارنجه جمله وظيفه خورلری سنوی مواجبلری قرق اوچر بيك يديوز كيسه رومی ایدی. و مصر قولنده باشقه خزانه و عیافی و ترقيلری ایله سنوی علوفه لری طقوز بيك قرق كيسه اولدینی ملك احمد پاشانك تحریر یاه تلخیص اولندی. اما سلطان سلیمان خان عصرنده بوقدر مزارف و بوقدر دریا مثال عسکر یوغیدی. اما جمله حاضر باش عساکر موحدین ، مجاهدین ایدی. حالا جمیع دنیا خالق روح سلیمان خانی خیر ایله یاد ایدرلر .

قوانین ترتیب دیوان سلطان سلیمان خان — اخوان ذوی العقوله معلوم اوله که سلیمان خاندن اول ترتیب و تزین دیوان یوغیدی. سلیمان خان درت کون دیوان عظیم یدی قبه وزیرلری و ایکی قاضی عسکری و یکیچری اغاسی و آلتی بلوک اغالری و چاوش باشی و قوجیلر کتخداسی کوش عصا ایله دیوانده خدمت ایتملری قانون ایتدی. آندن وزیر اعظم جمله دن صوکره کلوب قبه آلتنده مکک ایدر و دعوا و نزاعی استماع ایلردی. و قبودان پاشادخی یدی قبه وزیرلردن خارج بر محله او طوروب ترسانه عامرديه متعلق دعوالری دیکلردی . چهارشنبه کونی دار السعاده اغاسی حرمین محترمينه متعلق دعوالری فصل ایدردی و جمله ارباب دیوانك لباسلری برکونه طرزله قومق سلیمان خاندن قالدی . اولای یدی قبه وزیرلری و قبودان پاشا . صدراعظم سلیمی دستار وزارت ایله یکیچری اغاسی اولورسه اول دخی سلیمی ایله اورته قپونك

لواء اولئی زعامت ۳، تیمار ۱۲۳، اردهان زعامت ۸، تیمار ۴۵، ارزبوج زعامت ۴۴، تیمار ۴۹، حجرك زعامت ۲، تیمار ۱۲، خرتوس زعامت ۱۳، تیمار ۳۵، پوستو زعامت ۱، تیمار ۱۸، بتك زعامت ۸، تیمار ۵۴، پاسین زعامت ۹، تیمار ۱۴، لوزی زعامت ۹، تیمار ۱۰، اوشجه زعامت ۸، تیمار ۱۸، خل كلك زعامت و تیمار ۳۲، جظه زعامت ۱۳، تیمار ۱۴، اسپر زعامت ۱، تیمار ۴، پيك زعامت ۴، تیمار ۹۸.

در ایالت وان : عسکر مع جبهلو ۱۳۰۰ در . اما کراتله شاهه صاغ قول وصول قول عسکر ایله قارشى قومشاردر . لواء وان زعامت ۴۸، تیمار ۳۵، شورکر زعامت ۴۷، تیمار ۳۳، چوبانلی زعامت ۲، تیمار ۲۶، ودانه زعامت ۷، تیمار ۶۱، قلعه بایزید زعامت ۴، تیمار ۱۲۵، ارجیس زعامت ۱۴، تیمار ۶۸، عادالجواز زعامت ۹، تیمار ۱۰۱، کورلادك زعامت ۷، تیمار ۶۷.

بومحلده سلطان سلیمان علیه الرحمة والغفرانك روم ایلی و اناطولی زعما و ارباب تیمارینك محصولاتی و زعامت تیمارلری تحریری خبریله اتمام بولدی . اما زمان سعادتلرنده روم ایلی اطلاق اولنان ایالت عظیمه لرده جمله ارباب تیمار جبه لولری ایله یتمش درت بیک آلتیوز عسکر ایدی . اناطولی اطلاق اولنان جمله ایالاتده زعما و ارباب تیمار جبه لولریله طقسان بریك التیوز عسکر در . بامرالله دولت آل عثمانه اول مرتبه نظام و انتظام و یرمش ایدی که روم ایلی به سفر ایتسه آناطولیده دکه حال ایله عسکر الملق اقتضا ایتزدی . اناطولی جانبنه سفر ایتسه روم ایندن عسکر آمزدی . آنجق قپو قولیله عراقه و آلمانه کیدوب منصور و مظفر کلوردی . زمان حیاتنده آماده اولان بردن بیکه، بیکدن یوزبیکه و ارنجه آل عثمانك قبضه تصرفده اولان الی براتلی مواجب آلیر عسکرى و ظیفه سنلی علی العموم حساب ایتمشلر . بشکره یوز بیک وظیفه خور اشکنجی جیوش موحدین تحریر اولمشدر . قرق بیک میدانی الت اوست ایدر یکچیری و درت بلوکهده یکرمی بیک مسلح سپاه خداملری ایله قرق بیک عدد اولمشدر . اما بجمد خدا سلطان محمد خان رابع عصرنده

درايالت قبريس : ۱۶۶۷ قىلچدر . ۴۰ ى زعامت ، ۱۶۲۷ سى تذكروملى تيماردر . قانون قديم اوزره امرا وزعما وارباب تيمارينك جبه لولرليه ۴۵۰۰ . عسكر اولور . لواء قبريس زعامت ۹ ، تيمار ۳۸ ، علائيه زعامت ۹ ، تيمار ۱۰۳ . طرسوس زعامت ۱۳ ، تيمار ۴۱۸ ، سيس زعامت ۲ ، تيمار ۵۶ ، ايج ايلي زعامت ۱۶ ، تيمار ۶۰۲ .

در ايالت طرابلس شام : ۶۱۴ قىلچدر . جبه لولرليه ۱۴۰۰ عسكر اولور . لواء طرابلس زعامت ۱۲ ، تيمار ۸۷ ، حص زعامت ۹ ، تيمار ۱۶۹ . جيبه زعامت ۹ ، تيمار ۹۱ ، سليميه زعامت ۲۲ ، تيمار ۱۷۱ . در ايالت رقه : ۶۵۴ قىلچدر . جبه لولرليه ۱۴۰۰ عسكر اولور . لواء رقه زعامت ۳ ، تيمار ۱۳۲ ، رها - اورفه زعامت ۹ ، تيمار ۲۹۱ . بيره جك زعامت ۱۵ ، تيمار ۱۰۹ ، غنه زعامت ۶ ، تيمار ۱۲۹ .

در ايالت طبرزون : ۴۵۴ قىلچدر . جبه لوسيله ۱۸۵۰ عسكر اولور . لواء طبرزون زعامت ۴۳ ، تيمار ۳۲۸ ، باطوم زعامت ۵ ، تيمار ۷۲ . در ايالت ديار بكر . ۳۰ قىلچدر . جبه لولرليه ۱۸۰۰ عسكر اولور . دور مراد خان رابعده ۹۰۰۰ قىلچ ايدى . لواء آميد زعامت ۹ ، تيمار ۱۶۹ . خرپوت زعامت ۳ ، تيمار ۱۶۳ ، آرغنى زعامت ۹ ، تيمار ۱۲۳ . سيودرك زعامت ۴ ، تيمار ۱۶۳ ، نصيين زعامت ۴ ، تيمار ۱۵ ، ترچيك زعامت ۴ ، تيمار ۱۶۳ ، چرميك زعامت ۸ ، تيمار ۱۳ ، حسن كيف زعامت و تيمار ۴۵ . آندن چپاقچور زعامت ۵ ، تيمار ۳۰ ، چشكزك زعامت ۲ ، تيمار ۷ ، قلب زعامت ، تيمار ۴۴ ، سنچار زعامت ۶ ، تيمار ۲۱ .

درايالت ارضروم : ۲۷۹ قىلچدر . جبه لولرليه ۸۰۰۰ عسكر اولور . لواء ارضروم زعامت ۵۶ ، تيمار ۲۲۱۵ ، تورنوم زعامت ۵ ، تيمار ۴۹ . بامروان زعامت ۴ ، تيمار ۹۲ ، كىفي زعامت ۸ ، تيمار ۲۲۹ ، خنس زعامت ۲ ، تيمار ۴۲۵ . ملا ذكرد زعامت ۹ ، تيمار ۲۸۲ ، تكمان زعامت ۱ ، تيمار ۲۵۳ . قره حصار شرقى زعامت ۴ ، تيمار ۹۴۰ .

ايالت چلدر : ۶۵۶ قىلچدر . جبه لولرليه برابر جمله ۸۰۰ عسكر ايدر .

بش آچہ در . زعامت و تیمار لری شو و جہلہ در : اولای قونہ زعامت .
 ۱۳ ، تیمار ۵۱۲ ، قیصریہ زعامت ۱۲ ، تیمار ۲۰۰ ، نیکدہ زعامت ۱۴ ، تیمار
 ۲۵۵ ، بکشہری زعامت ۱۲ ، تیمار ۲۴۴ ، آق شہر زعامت ۹ ، تیمار ۲۲ ،
 قیر شہری زعامت ۴ ، تیمار ۱۳۰ ، آقسرای زعامت ۱۳ ، تیمار ۲۸۸ .

در ایالت روم یعنی سیواس : ۳۱۳۳ قیاجدر . ۹۰۰ ی زعامت و ماعداسی
 تذکرہ لی تیمار در . ارباب زعامت و تیمار لری قانون اوزرہ جبہ لولری ایلہ
 ۹۰۰۰ عسکر اولورلر . حاصللری سنوی یوز اوتوز بر کرہ یوز سکسان یدی
 بیک اوچیوز یکر می یدی آچہ اولور . لوای سیواس و لوای اماسیہ و لوای
 چوروم و لوای دیوریک و لوای جانیک و لوای عربکیر بولوالرک تیمار
 وزعامت لری جہلہ برابر تحریر اولنشد . زیادہ و نقصان یوقدر . لوای سیواس
 زعامت ۴۸ ، تیمار ۹۲۸ . جہلہ لوالرک تیمار وزعامت لری بومنوال اوزرہ در .

در ایالت مرعش : ۲۱۶۹ قیاجدر : ۲۹ ی زعامتدر . ماعداسی تذکرہ لی
 تذکرہ سز تیمار در . امرا وزعما و ارباب تیمارینک قانون اوزرہ جبہ لولریلہ
 جہلہ ۵۵۰۰ قدر عسکر اولور . بوجیوشک سنوی حاصللری طقسان درت
 کرہ یوز بیک و یکر می اوچیک اون یدی آچہ اولور . لوای مرعش زعامت
 ۳ ، تیمار ۱۱۲۰ ، قارص زعامت ۲ ، تیمار ۶۵۶ ، عینتاب زعامت ۲ ، تیمار ۶۵۶ .
 ملاطیہ زعامت ۸ ، تیمار ۲۷۶ . معمور لوادر .

در ایالت حلب : ۹۰۳ قیاجدر . ۱۰۴ ی زعامتدر . ۸۹۹ ی تذکرہ لی
 لوایتیاریدر . بو عسکر قانون اوزرہ جبہ لولریلہ برابر ۲۵۰۰ عسکر در . لوای
 حابدہ زعامت ۱۸ ، تیمار ۲۹۵ ، اطنہ زعامت ۱۱ ، تیمار ۱۱۹۰ ، کلیس
 زعامت ۱۷ ، تیمار ۲۹۵ ، معرہ زعامت ۹ ، تیمار ۸۹ ، عزاز زعامت ۲ ، تیمار
 ۱۹۰ ، بالیس زعامت ۶ ، تیمار ۵۷ .

در ایالت شام : ۹۹۶ قیاجدر ، ۳۸ ی زعامت ، ۸۶۸ ی تیمار در . قانون
 اوزرہ جبہ لولریلہ ۱۸۰۰ عسکر در . لوای قدس شریف زعامت ۹ ، تیمار
 ۱۶ ، مجلون زعامت ۴ ، تیمار ۲۱ ، لجون زعامت ۹ ، تیمار ۲۶ ، صفد زعامت ۵ ،
 تیمار ۱۲۳ ، غزہ زعامت ۷ ، تیمار ۱۰۸ ، نابلس زعامت ۷ ، تیمار ۱۲۴ .

كيدرلر ايدى . آنلر دخى رسم قديمدن منسوخ اولوب زعامت و تيمار قيد اولمشدر .

هرسنجاغده نه دكلو منسوخ چفتلك زعامت و تيمار يازلديغنى تفصيلاً بيان ايدر

درلواء بروسه : زعامت ۴۲ ، تيمار ۴۴ . نتيجه مرام ايالت اناطوليناك
جمله سنجاغده تيمار و زعامت منسوخات وارددر . مكرراً تحرير اولمسنده
فائده يوقدر . زيرا بالاده يازيلانلر كيدر .

در ايالت قبودان پاشا يعنى جزائر : ۱۶۱۸ قياجدر . اما سلطان مراد
رابع عصرنده بوستانجى باشليقدن چيقمش قبودان (جعفر پاشا) (۱۰۴۳)
تاريخنده قبودان ايكن دريا قلمنده جمله ۹۹۰۰ قيلج اولوب درياده كفسار
كزدمز اولدى . ۷۰۶ سى زعامت ايدى . ماعداسى تيمارايدى . قانون اوزره
جبهولوريله ۱۲۰۶۷ عسكر اولوردى . ترسانه ، عربستان و كوكلكيلر و قبودان
پاشا و آلتمش پاره قدرغه صاحبي دريا بلكرى عسكرى دخى ۱۲۰۰۰ عسكر
دريا سفرينه مأمورايديلر . اما ارباب زعامت و ارباب تيمارك سنوى حاصللرى
يوز سيسان كره يوز بيك آچه اولور والسلام .

جزائر لوالرنده سنجاغ اغريبوز : زعامت ۱۲ ، تيمار ۱۸۸ ، اينه بختى
زعامت ۱۳ ، تيمار ۲۸۷ ، مدلى تيمار ۸۳ ، قوجه ايلي زعامت ۲۵ ، تيمار ۱۸۷ ،
مغله زعامت ۳۲ ، تيمار ۲۳۵ ، قارلى ايلي زعامت ۱۱ ، تيمار ۱۱۹ ، كليولى
زعامت ۱۴ ، تيمار ۱۳۲ ، ردوس زعامت ۵ ، تيمار ۷۸ ، بيغا زعامت ۶ ، تيمار
۱۴۶ ، مستره زعامت ۱۵ ، تيمار ۹۱ .

در ايالت قرمان : ۱۶۲۰ قياجدر ؛ ۱۱۰ سى زعامتدر . ماعداسى تذكره لى
تيمارددر . امرا و زما و ارباب تيمارى قانون اوزره جبهولورى ايله ۴۶۰۰
عسكر اولور . بو عساكرك سنوى حاصللرى يوز بش كره يوز بيك ويوز تيمش

تيماردىر . ۹۷۰۰ نفر جېھولۇرلېھە جملە ۱۷۰۰۰ مەقدارى عىسكەردەر . بوذكر اولنان طائفە ھەرسىنجاغىك آلای بېكىسى بايراغىك آلتىدە سفەرە كىدرلەر . وارباب تيمارك قانون اوزرە سنوى حاصللرى اوچيوز تيمش اوچ كره يوز بىك واون يدى بىك يديوز اوتوز آچقەدر .

ھەرسىنجاغىك زعامت و تيمارى نەھوجھەھە اولديغنى بيان ايدر

لوای کوتاھىيە زعامت ۲۹ ، تيمار ۹۳۹ ، صاروخان زعامت ۴۱ ، تيمار ۸۷۴ ، آيدىن زعامت ۱۹ . تيمار ۵۷۲ ، قرەھصار زعامت ۱۵ ، تيمار ۶۱۶ ، انكورى (انقرە) زعامت ۱۰ ، تيمار ۲۵۷ ، بروسە زعامت ۳۰ ، تيمار ۱۰۰۵ ، بولى زعامت ۱۴ ، تيمار ۵۵۱ ، قىسطنىونى زعامت ۲۴ ، تيمار ۵۸۷ ، منتشازعامت ۵۳ ، تيمار ۳۸۱ ، تىكە زعامت ۷ ، تيمار ۳۹۲ ، حمىد (حمىد آباد) زعامت ۹ ، تيمار ۵۸۵ . قرەسى زعامت ۷ ، تيمار ۳۸۱ ، سلطان ازكى زعامت ۷ ، تيمار ۱۸۲ . كانغرى زعامت ۳ ، تيمار ۱۸۳ — لوای اناطوليدە پيادە ومسلمان طائفەسى واردەر . نوبتلرى ايلە سفەرە كىدرلەر . يىكون آلتى بىك طقوزيوز نفر عىسكەر اولور . يماقلرى ايلە يىكرمى آلتى بىك بشيوز نفر اولور . بوذكر اولنان پيادە ومسلمان طائفەسىك بىكرى يوروكلرىنى نوبتلرلە اخراج ايدوب وظيفەلرى طوب چىكىم وشاه راه ، سلمىنى تظھير ايدوب عىسكەر اسلامە ذخيره كتورمىكدر . روم ايلندە اولديغى كې بونلر ك دخى مسلم اوجاغىك چقتلكلرى اولوب حاصل اولان كندى عشرلرى رسمى آنىموب كندولرە تيمار محصولى قيد اولوب آنك تحتندە سفەرە كىدرلر ايدى . شمدىكى حالدە پيادە ومسلم طائفەسى رفع اولوب جملەسى رعايا قيد اولنوب و چقتلكلرى تيمار وزعامت يازيلوب زعمە وارباب تيمارلرى قپودان پاشا ايلە دريا سفرىنە مأمورلردەر . بونلردن ماعدا بىك ايكىوز سىكسان نفر جانبازان وعربستان طائفەسى دخى واردەر . اون نقرە بر نقرى سفر نوبتى خدمتى ادا ايدوب يوز يىكرمى سىكز نفر سفردە

تیمار ۳۴ ، اسکوب زعامت ۵۷ ، تیمار ۳۴۵ ، اوخری زعامت ۶۰ ، تیمار ۳۴۲ ، اولونیه زعامت ۳۸ ، تیمار ۴۸۹ ، مورہ زعامت ۶۰۰ ، اسکندریہ (اشقودرہ) زعامت ۷۵ ، تیمار ۴۲۲ ، نیکه بولی زعامت ۶۰ ، تیمار ۳۳۴ ، چورمن زعامت ۲۰ ، تیمار ۳۳۰ ، ایلبسان زعامت ۱۸ ، تیمار ۱۳۸ ، ویزه زعامت ۳۰ ، تیمار ۷۹ ، دلونیه زعامت ۲۴ ، تیمار ۱۵۵ ، سلانیک زعامت ۳۶ ، تیمار ۲۶۲ ، قرق کلیسا زعامت و تیمار ۲۸ ، دوقه کین زعامت ۱۰ ، تیمار ۵۲ ، ویدین زعامت ۱۲ ، تیمار ۶۵ ، آلاجه حصار زعامت ۲۷ ، تیمار ۵۰۰ ، وولچترین زعامت ۱۰ ، تیمار ۳۱۷ ، پرزرین زعامت ۱۷ ، تیمار ۲۲۵ ، اوچقه بولی زعامت یوروکان اوجاق ۱۸۸ ، تکفور طغانی اوجاغی زعامت ۳۲۴ ، سلانیک اوجاغی ۱۲۸ ، قوجاق اوجاغی ۴۰۰ ، نعل دوکن اوجاغی ۳۱۴ ، مسلمان روم ایلی ۴۰۰ ، مسلمان قیزجه اوجاق ۳۰۱ ، مسلمان چرمن ۳۰۱ ، چنکانه اوجاغی ۱۸۹ ، مسلمان ویزه اوجاغی ۱۷۸ ، جمعا یکرن اوجاقها ۱۰۱۹ ، دفتر پادشاهیده یوروک و مسلم قید اولانلرک اوتوز نفری بر اوجاقدیر . بش نفری نوبت ایله اشکنجی ، یکرمی بش نفری یماق اولوب سفر هایون واقع اولدقده نوبتلی اشکنجی یماقلرندن عوارض دیوانیه مقابله سننده اللی بشر آچقه خرجاق آلوب سفره کیتدکلری سنه عادتدر ، (اغا) نامی ویرمزلر . بو طائفه شویله درکه سفرده سپاهی دخی اولورسه یوروکلکدن خلاص اولماز . مساملره ولایتلرنده بر چمتلک مقداری یر ویرلمشدر . چمتلکلرندن حاصل اولان کندو ترکه لرینک عشری آلنیوب کندولره تیمار محصولی قید اولنمشدر . نوبتلی کلدکده اول تیمارک محصولی آلوب سفره کیدرلر . سفر هایونده بو عسکرلرک خدمتی طوپ چکوب و یوللری تطهیر ایدوب عسکره ذخیره کتورمکدر . بو مقوله خدمتلرده بونلر چالیشوب سائر ارباب زعامت و ارباب تیمار و جبهلیان ائحق جنک وجداله ، حرب و قتاله چالیشیرلر .

ایالت اناتولی

بو ایالت ۷۳۱۰ قیاجدر ، ۱۹۵ ی زعامت و ماعداسی تذکره لی ، تذکره سنز

وخاص لوای هروان ۲۰۰۰۰۰ ، يانه ۳۰۰۰۰۰ . بو محله جمله ميرلوارك
خاھلری علی التفصیل تمام اولدی .

قانون سلیمان اوزره هر بكار بكلك قاچ قلیچدر و جمله عسكری
نه مقدار اولور و هر سنجاقده و ایالتده نه دكوا تیمار و زعامت
واردر آنلری بیان ایدر

اولا ایالت روم ایلی جمله سنجاقلرنده اولان زعامت تیماری ۹۲۸۴
قلیچدر ۹۱۴، ی زعامتدر ، ماعداسی تذکره لی و تذکره سز تیماردر . ارباب
زعامت بش بیکده برجه لو و ارباب تیمار اوج بیک آچه ده برجه لو و یرمک
قانوندر . اون بیک آچه سی اولانلر . اون بیکدن زعامته وارنجه متصرف
اولانلر اوج جه لو و یریر . بومنوال اوزره ایالت روم ایلیده اولان ارباب
زعامت و ارباب تیمارک قانون اوزره جه لولری ایله ۲۰۲۰۰ نفر عسکر اولور .
میرمیران ، سنجاق بکری ، دفتر کتخداسی ، تیمار دفتر داری جمله بش بیک
آچه ده برجه لو و یریرلر . بونلرک جه لولری دخی ۲۵۰۰ نفر اولور .
بو تقدیرجه روم ایلی عسکری قانون اوزره جه لولریله ۳۳۰۰۰ کزیده مسلم
عسکر اولور . سائر خداملریله ۴۰۰۰۰ عسکر اولور والسلام .

روم ایلی و اناطولی ایالتنده هر سنجاغک تیمار و زعامتی نه قدر
اولدیغنی ذکر و بیان ایدر

اولالواء پاشای صوفیه ۲۲۷ زعامت و تیمار ۱۷۸۲۵ ، درلوی کوستندیل
زعامت ۴۸ . تیمار ۱۰۱۷ ، ترحاله زعامت ۳۶ ، تیمار ۵۲۹ ، یانیه زعامت ۶۲ ،

در ایالت دیار بکر : خاص لوای خرپوت ۲۱۹۹۹۹ ، خاص ارغنی ۲۰۰۵۱۵ ، سیودرک ۳۰۳۰۴۳ ، خاص آناق ۱۴۷۲۰۰ ، نصیبین ۲۰۰۰۰۰۰ ،
 ترجیل ۴۴۵۲۰۰ ، چرمیک ۲۲۱۴۰ ، حسن کیف ۱۰۳۹۵۵ ، اکین (اکیل) - اوجاقلق وجهه - ۸۹۶۷۵ ، چپاق چور ۳۷۰۰۰۰ . چشکزک ۳۳۴۲۲۳ ، صفات ۲۶۹۰۵ ، خاص سعرد ۲۲۳۲۷۲ ، اچقه قلعه ۲۰۰۰۰۰۰ ،
 سنجار ۱۹۱۵۱۸ ، میافارقین ۲۰۰۰۰۰۰ ، لواء اسنان و پوزبان ۱۰۰۰۰۰۰ ،
 خاص قلب - اوجاقلق - ۶۶۶۶۸ ، خاچچوک ۴۲۷۹۰۰ ، خاص پرتک ۲۸۰۰۰ ،
 خاکیچ ۲۷۸۳۴۰ ، خاص دفتر دار خزینه آمد ۱۴۰۳۹۵ ،
 زعامت کتخدای دفتر دیار بکر ۱۰۰۹۲۴ ، زعامت دفتر دار تیمار ۸۰۰۰۰۰ .
 در ایالت رقه : خاص لوای میرجاسه ۲۵۵۱۲۲ ، دیر راهبه ۲۸۰۰۰۰۰ ،
 قابور ۱۰۰۰۰۰۰ ، اسی ربیعه ۴۰۰۰۰۰۰ ، خاص سروچ ۲۰۰۰۰۰۰ ،
 خاص عنه ۲۸۲۲۱۵ .

در ایالت بغداد : خاص لواء زنک آباد ۲۷۰۰۰۰۰ ، حله - آروجه ایالت اوئشدر - ۹۵۱۰۰۰۰ ، جوارز ۲۲۰۰۰۰۰ ، روم ناحیه ۴۴۵۰۰۰۰ ،
 جنکوله ۲۰۰۰۰۰۰ ، قره طاق - حکومتدر - ۸۰۴۲۸۷ ، درتنگ ۴۲۰۰۰۰۰ ،
 سماوات ۲۵۵۰۰۰۰ ، درنه ۴۰۶۹۳۱ ، ددلا ۲۶۰۰۰۰۰ ، واسط ۲۲۰۰۰۰۰ ،
 کوند ۲۳۹۲۶۰ ، تیمور قپو ۲۰۰۰۰۰۰ ، قرایه ۲۰۰۰۰۰۰ ، کیلان ۲۰۰۰۰۰۰ ،
 الصاع ۲۰۰۰۰۰۰ ، زعامت کتخدای دفتر بغداد ۱۰۰۰۰۰۰ ، زعامت دفتر دار تیمار بغداد ۷۰۰۰۰۰ .

در ایالت وان : خاص میرلواء ادا الجواز ۴۵۰۳۴۶ ، ارجیش ۳۰۰۰۰۰ ،
 موش ۴۱۰۰۰۰۰ ، بارگیری ۲۰۰۰۰۰۰ ، کارکار ۲۰۰۰۰۰۰ ، کشان ۲۵۰۰۰۰۰ ،
 اسپاغیرد ۲۰۰۰۰۰۰ ، اگا کیسی ۲۵۰۰۰۰۰ ، ا کراد ۲۹۰۰۰۰۰ ، وادی
 بنی قطور ۲۷۰۰۰۰۰ ، قلعه بایزید ۱۰۰۴۴ ، بردوع ۲۰۰۰۰۰۰ ، اوه جک ۳۸۵۰۰۰۰ ،
 زعامت کتخدای دفتر وان ۶۰۱۸۹ ، زعامت دفتر دار تیمار های وان ۵۳۸۷۰ .

در ایالت موصل : خاص میرلوای باجوانلی ۲۱۵۰۰۰ ، تکریت ۲۱۸۲۸۴

۲۳۰۰۰۰ ، به‌لیس ۲۲۰۰۰۰ ، خاص دفتردار خزینۀ حلب ۱۲۷۸۲۶ =
 زعامت کتخدای حاب ۲۶۹۳۰ ، زعامت دفتردار تیمار حلب ۸۱۱۴۶ .
 در ایالت ذوالقدریه یعنی مرعش : خاص ملاطیه ۵۰۰۰۰۰ ، خاص
 عینتاب ۱۴۵۱۳۰ ، خاص قارص مرعش (ذوالقدریه) ۲۰۵۳۰۰ ، صمصام
 ۲۰۰۰۰۰ ، خاص کتخدای دفتر مرعش ۸۷۰۰۷۳ ، خاص زعامت دفتردار
 تیمار مرعش ۲۰۳۰۰ .

در ایالت روم سیواس : خاص میرلوی امامسیه ۳۰۰۰۰۰ ، چوروم
 ۳۰۰۰۰۰ ، بوزاق ۲۱۲۷۵ ، خاص دیوریک ۲۵۰۳۶۰ ، جانیک
 ۲۰۷۲۲۴ ، عربکیر ، ۲۱۰۰۰۰ ، زعامت کتخدای دفتر روم سیواس
 ۸۰۲۰۰ ، زعامت دفتردار های روم سیواس ۸۲۵۵۰ .

ایالت خاص امیران ارضروم : قره حصار شرقی ۱۲۰۰۰ ، خاص کیفی
 ۲۰۰۰۰ ، پاسین ۲۹۴۰۰ ، خاص اسپیر ۳۰۰۰۰۰ ، خنس ۵۸۰۴۴۰ ،
 ملاذکرد ۵۰۰۰۰۰ ، تکمان ۱۶۴۹۲۹ ، قوزیجان ۲۰۰۷۰۲ ، تورتوم
 ۲۹۷۰۰۰ ، مجنکیرد ۲۴۰۰۰۰ ، نامروان ۲۰۳۰۰۰ ، خاص دفتردار خزینۀ
 ارضروم ۱۴۲۹۰۰ ، زعامت کتخدای دفتردار ارضروم ۱۵۰۰۰۰ ، زعامت
 دفترتیمار ارضروم ۲۰۲۰۰ .

در ایالت خاص قارص : خاص اردهان کوچک ۲۹۰۳۰ ، حوجوجان
 ۱۵۳۵۰۰ ، خاص زار رشاد ۲۴۰۰۰۰ ، قاغزمان ۲۰۰۰۰۰ ، خاص
 کجران ۲۰۰۰۰۰

در ایالت چلدیر یعنی آخسرخه: خاص میرلوی اولئی ۲۰۰۰۱۷ ، پورتکک
 ۱۴۶۲۱۹۰ ، خاص اردنیج ۲۸۰۰۰۰ ، اردهان بزرک ۳۰۰۰۰۰ ، شوشاد
 — اوجاقلق وجهله — ۶۵۶۰۰۰ ، خاص لیوانه — اوجاقلق ایکه سنجاقدر —
 ۳۶۵۰۰۰ ، خاص خرپوط ۲۰۰۰۵۰۰ ، سمرک ۲۶۵۰۰۰ ، پوستخو
 ۲۰۶۵۰۰ ، مانجیل ۲۰۳۲۲۹ ، پنک ۴۰۰۰۰۰۰ .

در ایالت طرب افسون : زعامت کتخدای دفتر باطوم ۳۰۰۰۰۰ اچقدر
 وزعامت دفتردار تیمارهای باطوم ۴۰۲۹۰ اچقدر .

در ايالت اناطولى : خاص ميرلواى صاروخان ۶۴۰۰۰۰ ، آيدين ۶۱۳۴۶۰ ، قره حصار افيون ۲۴۰۳۹۹ ، انكورى ۲۶۴۳۰۰ ، بروسه ۶۱۸۰۷۹ ، بولى ۲۰۰۱۲۳ ، قسطمونى ۵۰۰۰۰۰ ، منتشا ۴۰۰۸۰۰ ، تكه ۳۳۸۰۰۰ ، حميد ۳۰۴۰۰۰ ، كانغرى ۲۵۸۰۸۱ ، قره سى ۳۰۰۰۰۰ ، سلطان اوكى ۲۵۰۰۰۰ ، زعامت كتخدای اناطولى ۱۰۰۹۱۲ ، زعامت دفتردار تيمار اناطولى ۹۰۵۹۶ و كوتاهيه ايلتنده نقدر لوالر وار ايسه جمله سنده بر مسلمان بك زعامتلى اولمق اوزره قانوندر . اما پيادكان كوتاهيه وعلائيّه زعامتلى جمله مسلمان پيادكاندن چوقدر . ينه قانون اوزره سفره اشتراك ايدرلر .

در ايالت مير ايالت خاص قرمان : خاص قيصرى ۳۵۰۰۰۰ ، بکشهرى ۳۹۰۰۰۰ ، آقسراى ۳۵۰۰۰۰ ، آق شهر ۳۱۰۰۰۰ ، قيرشهرى ۲۵۷۵۴۰ ، خاص دفتردار قرمان ۶۵۰۰۰ ، خاص كتخدای دفتر قرمان ۳۵۰۰۰ ، خاص دفتردار تيمار ۶۵۰۰۰ .

در ايالت قبريس : خاص ميرلواى ايج ايلي ۲۷۰۰۰۰ ، علائيّه ۲۵۰۰۰۰ ، طرسوس ۲۴۵۲۶۰ ، سيس ۶۰۳۹۹ ، خزينه دفتردار قبريس ۱۳۰۰۰۰ ، زعامت دفتردار تيمار ۳۰۰۰۰ ، زعامت كتخدای قبريس ۸۳۰۰۰۰ .

در ايالت طرابلس شام : خاص لواى حمص ۲۲۰۳۹۰ ، جبيله ۲۳۴۱۸۰ ، سعبيه ۲۹۰۰۰ ، خاص حما ۲۹۴۰۳۰ ، خاص دفتردار طرابلس شام ۱۳۰۰۰ ، زعامت كتخدای دفتر طرابلس ۶۴۸۰۰ ، زعامت دفتردار تيمار طرابلس ۶۱۰۰۰۰ در .

در ايالت شام شريف : خاص ميرلواى قدس شريف ۳۵۳۴۸۵ ، خاص غزه ۸۳۳۵۸ ، خاص صفد ۲۷۳۸۰۰ ، نابلس ۲۹۶۴۵۰ ، عجلون ۲۹۰۰۰ ، خاص لجون ۲۰۰۰۰۰ ، خاص ميرلواء دفتر شام ۱۴۰۳۳۵ ، زعامت كتخدای دفتر شام ۱۳۰۰۰۰ ، زعامت دفتردار تيمار هاى شام ۷۴۰۰۰۰ در .
ايالت خاص امراى حلب : خاص كليس ۵۲۳۸۶۷ ، خاص اطنه ۱۰۹۵۰۰ ، خاص بيره جك ۲۹۵۳۲۰ ، خاص معره ۲۳۰۰ ، خاص عزاز

- دوقه کین ۲۰۷۵۰۰ ، اودین ۳۳۰۰۰۰ ، آلاجه حصار ۲۰۰۳۹۹ ، ولچترین ۲۰۵۰۰۰ ، پرزرین ۲۸۱۴۶ . زعامت کتخدای روم ایلی ۸۱۴۲۶ ، زعامت دفتردار روم ایلی ۲۰۰۰ ، زعامت میریوردکان ویزه ۵۳۰۰۰ ، زعامت میریوردکان تکفور طانغی ۶۰۰۰۰۰ ، زعامت میریوردکان یانبولی ۵۳۴۷۰ ، زعامت میریوردکان اوقجه بولی ۳۳۴۹۴ ، زعامت میریوردکان قوجه ۴۰۰۰۰ ، زعامت میریوردکان سلانیک ۹۱۷۹۷ ، زعامت میریوردکان نعل دوکن ۳۵۰۰ ، زعامت قبودان قواله ۴۰۴۱۴ ، زعامت میرونیو ۹۱۵۵۲ .
- در ایالت خاص امرای بوسنه : خاص لواء کلیسی ۴۳۵۰۰ ، خاص هر سک ۴۲۰۵۱۵ ، ایزوورنیق ۳۴۵۷۹۳ ، پورغه ۶۶۶۲۳۰ ، زاجنه ۱۷۰۰۰ ، قرق ۲۰۰۰۰۰ ، راهوویچه ۷۰۰۰۰۰ ، خاص کتخدای دفتر بوسنه ۴۶۰۹۰ ، خاص زعامت دفتردار بوسنه ۸۵۵۳۰ .
- در ایالت خاص امرای جزائر : لواء آغریبوز ۴۰۰۰۰۰ ، قرالی [قرالی] الی ۳۰۰۰۰۰ ، اینه بختی ۳۰۰۰۰۰ ، ردوس ۲۷۷۰۰۴ ، مدیللی ۲۴۰۰۰۰ ، قوجه ایلی ۲۳۶۵۲۶ ، بیغا ۲۸۲۰۸۸ ، صغله ۳۰۰۰۰۰۰ ، مسستره خاص ۳۱۹۰۰۰ ، زعامت کتخدای دفتردار جزائر مبلغ ۸۸۳۹۰ ، زعامت دفتردار تیمار جزائر مبلغ ۶۳۰۸۷ .
- در ایالت خاص امرای لوای بودین : خاص سمندیره ۵۴۰۲۶۰ ، بچوی ۴۰۰۰۰۰ ، استونی بلغراد ۳۶۰۰۰ ، اوستورغون ۲۱۰۰۰۰ ، سکه دین ۳۴۰۰۰۰ ، سرم ۴۲۵۶۷۵ ، اوسک ۳۳۰۰۰۰ ، شمپورنه ۲۳۰۰۰۰ ، قویان ۲۳۰۰۰۰ ، فیلک ۳۰۰۰۰۰ ، سکصار ۲۳۴۰۰۰ ، نوغراد ۲۳۳۸۴۰ ، صیانلو ۴۰۰۰۰۰ ، میحاج ۲۹۲۰۰۰ ، سکتوار ۶۶۲۳۰ ، بیجان ۲۳۰۲۶۰ ، خاص دفتر لوای بودین ۱۰۵۵۲۰ ، زعامت کتخدای دفتردار تیمار بودین ۸۹۴۰ .
- در ایالت طمشوار خاص امرا : لواء لپؤه ۲۱۰۰۰۰ ، جناد ۲۰۸۹۲ ، کوله ۲۹۸۹۴۵ ، مداووه ۲۶۰۰۸ ، یانوه ۹۲۴۲۰ ، اشبش ۶۱۹۱۵۵ ، خاص دفتردار طمشوار ۱۱۰۰۰۰ ، زعامت کتخدای دفتر طمشوار ۶۴۸۸۰ ، زعامت دفتردار تیمار های طمشوار ۶۰۰۰۰ .

متفاوتدر . مثلاً يکيچری آغاسی بش يوز بيك آچه ايله ، نشانجی پاشاسی .
 و مير علم و قوجی باشیلری و میراخور کبير درت يوز بيك آچه ايله چيقار .
 و چاشنکير باشی و متفرقه باشی و چاقرجی باشی و کوچك اميراخور و سپاه
 اوغلانی و سلحدار اغاسی و صاغ علوفه جی و وصول آرابه اغالری جمله اوچ يوز
 بيك آچه ايله سنجاق بکی اولورلر . حېبان باشی و دفتر كتخداسی و تيمار
 دفتر داری و يایا بکلری و زعامتلری اللی بيکدن زياده اولانلر سنجاغه چيقدقه
 يوز بيك آچه ايله چيقارلر . قانوندن برسنجاق محلول اولسه مستحق اولان
 بکه ترقی ايله احسان اولنور . يکيچريلکدن و بلوگدن تيمار چيقانلره بکلر
 محلولندن زياده قالان حاصلری تيمار طريقيه و يريلور . لکن مستحق
 سنجاق بکی اولدقه دوشن محلول تيماردن خاص و يريلور . سنجاق بکلری
 سفر همايونده نه دکلو عسکر ايله سنجاق تصرف ايدرسه خاصه کوره
 هر بش بيك آچه ده بر مکمل جبهلو ويرير . ايکی يوز بيك آچه ايله سنجاق
 تصرف ايدرسه ادنا پایه ليلردن بيك قرق جبهلی عسکر ايله سفره کيدرو بشيوز
 بيك آچه ايله سنجاق تصرف ايدن اولورسه يوز جبهلو ويرير . کذا و کذا
 هر بش بيکده بر . پاشا و ميرلوا و ارباب زعامت و ارباب تيمار برر جبهلو
 و يروب سفره اشتراك ايدرلر .

هرسنجاق بكنك و دفتر كتخداسنك و تيمار دفتر دارينك

نه دکلو حاصلری اولديغنی بيان ايدر

در ايالت روم ايلی : خاص ميرلواي موره ۵۰۷۷۶۰ ، خاص اسکندریه
 ۴۵۹۲۰۰ ، خاص اولونيه ۲۲۹۰۰۰ ، خاص سلستره ۴۸۹۶۶۵ ، نيکه بولی
 ۴۰۰۰۰۰ ، اوخري ۳۳۵۲۹۹ ، يانیه ۶۰۲۶۰ ، ترحاله ۴۵۰۸۸۵ ، کوستندیل
 ۴۴۲۴۰۰ ، ايلبسان ۲۰۱۰۶۳ ، چرمن ۲۵۰۰۰ ، ريزه ۲۲۴۴۵۵ ، دلونيه
 ۱۵۷۱۳۲ ، سلانيك ۲۸۰۸۳۲ ، اسکوب ۲۴۰۰۰۰ ، قرق کليسا ۲۰۰۰۰۰ ،

دفتر کتخداسی، چاوشلر کتخداسی و امینی وکاتی واردر. سنجاقلری . قرقه حصار شرقی، پاسین، ایسپیر، خنس، ملا ذکر، قزوجان، تورنوم . مجنکرد، نامردواندر . ارضروم پاشا سنجاغیدر .

ایالت شهر زور : یکرمی سنجاقدردر . جمله ارباب دیوان خداملری و آلی بیکی و چری باشیسی واردر . سنجاقلری : سروج، اربیل، کسنان، شهر، جنکوله، جبل حجر، هزارود، دواخوران، مرکاده، حزیر، رودین، تیل طاری، سیه زنجیر، عجور، ابرومان، داودان، یاق، بلتاقص اوشتی، قلعه غازیدر . شهر زور پاشا سنجاغیدر . بوایالتده بعض عشیرتلر واردر؛ سنجاق بیکی حکمنده اولیوب طبل و علم صاحب لری دکلدردر . یوزی متجاوز عشیرت بکلریدر . ارباب زعامت مرتبه سی کبی حکومت ایدوب سنجاق بکلری ایله سفره کیدرلر . فوت اولدقلرنده متصرف اولدقلری تیمار و (میر عشیرت) لک اوغلنه انتقال ایدر . اولادی اولیانککی اقر باسنه ویریلیر . سلاله سی منقطع اولورسه خارجه تیمار و زعامت طرزنده ویریلور .

قانوننامه سلیمان خان اوزره سنجاق بکنک قانونلرینی

بیان ایدر

اولا هانکی سنجاق بکنک خاصی زیاده ایسه مادونه تقدم و تصدیر ایدر . مکر وزیر اعظم لقتدن معزول اوله، آنک اوزرینه کیمسه تصدیر ایدر منر . لکن وزیر اعظم منصوب مستتادردر؛ اوچله یه تصدیر ایدر . ابتدا برسنجاق بیکی قانون اوزره ایکی یوز بیگ آچقه ایله بک اولور . صکره غزالرده اوغور هایونده خدمتی مشاهده اولندقدده ترقی ایدر . استحقاقه کوره بیکده یوز آچقه زیاده ویریلور . ترقی نه قدر خدمت ایدرسه او قدر زیاده اولور . تا میرمیران اولور . لکن عتبه علیاده اولان اغالر سنجاغه چیققدده ابتدادن ایکی یوز بیگ آچقه ایله ویرلمز، زیاده ایله ویریلور . هر برینک قانونلری

ضبط ایدوب بندلردن حاصل اولان محصولاته حصه داردرلر . باشقه ایشلری یوقدر . بونلر دعاچی کروهندندرلر .

ایالت مصر : بوراده ده تیمار وزعامت یوقدر . قرا وقصباتی اونوع اوزره تحریر اولنمشدر . بوقریه لرك برقسمی میری مالیدر ، برقسمی وققدر ، برقسمی ده کشفیه قرالیدر . مصرک نصفی التزام بلده لریدر . مال دفترداری ، روز نامه چیسسی ، یدی مقاطعه چیسسی وپاشا طرفدن مقابله چیسسی ، کوچک روز نامه چیسسی ، قرق عدد امراسی ، یدی بلوک اغالری واردر وایالتده اولان سنجاقلری بونلردرکه میرالولر تصرف ایدرلر : سعید عالی ، جرجه ، ابریم ، الواحات ، منقلوط ، شرقیه ، غریبه ، منوفیه ، منصوریه ، قلیوبیه ، بحیره ، امانت ، دمیاطدر . بومقوله کاشفکلکله جمله امرای متصرفلردر . اما جملة عزل ونصب امراء (امیرالحج) کدرکه جمله عرب و عربان ماینسده مصر امیر حاجنه (سلطان البر) دیرلر ؛ کتخداسی بیله سرغوج طاشیر .

ایالت مغرب طرابلس : طرابلس غرب ، ایالت تونس ، ایالت جزایری سیاحت میسر اولمدیغی جهتله معلوممز اولیوب اونک ایچون تحریر اولنه مدی . اما اوچی دخی ایالت عظیم اولدقلری محققدر .

ایالت موصل التی سنجاقدر : باجوانلر ، تکریت ، اسکی موصل ، هاروندر . ایالت وان سد ایمان : اون اوج سنجاقدر . دفترداری ، دفتر کتخداسی ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی وامینی وکاتبی ، آلائی بکیسی . چری باشیسی تیمار دفترداری واردر . سنجاقلری : عادالجواز ، ارجیش ، موش ، بارکیری ، کارکار ، کسانلی ، زیریقی ، سعرد ، خانی ، اغاکیسی ، اکراد ، بنی قطور ، قلعه بایزید ، بردوع ، اخلاطدر . بوایالته تابع آل عباسیاندن بقلیس خانی ، حکاری حاکمی ، محمودی حاکمی ، پنیانش حاکمی . ایالتلرنده تیمار وزعامت یوقدر . خراجلری جمله وان قولنه اقلام باغلامشدر . سائر ابواب ومحصولاتی کندولر ضبط ایدوب ایالتلرینه ملکیت اوزره متصرفلردر . عزل ونصب قبول ایتمسوب فوت اولدقلرنده ایالتلری اوغل واقربالرینه احسان اولنور .

ایالت ارضروم : اون سکز سنجاقدر . خزینه دفترداری ، دفتر امینی

سنجاق بریره جمع ایدیلوب (طرزون) ایالتی تشکیل ایتشدردر . لکن دفتر کتخداسی، تیمار دفترداری، آلائی بکی، چری باشیسی واردر .

ایالت رقه : یدی سنجاقدردر . رقه ورها سنجاقلری جمع ایدیلوب ایالت اتحاد اولمشدر . سنجاقلری : جماسه ، خابور ، دیرراهیه ، بنی ربیع ، سروج ، حران ، رقه . ایکسینی عربان خراب ایتشدردر . رها (اورفه) پاشا سنجاغیدردر . ارباب دیواندن خداملری یوقدر .

ایالت بغداد بهشت آباد : اون سکیز سنجاقدردر . خزینه دفترداری، دفتر کتخداسی ، تیمار دفترداری واردر . یدی سنجاغنده سائر ممالک کبی زعامت تیمار عرض مملکت دیو ذکر اولنورکه شونلردر : حله ، زنک آباد ، جوار زور ، ماهیه ، جنکوله ، قره طاغ . بوسنجاقلردن ماعدا اون برسینجاغه (ارض عراق) دیرلرکه زعامت و تیماری یوقدر . آنجق سنجاق بکلرینک خاصی واردر . بعض قرا و مزارع یرلری بروجه تخمین ویرلمشدر که شو سنجاقلردر : ترتنک ، سموات ، بیات ، درنه ، ده بالا و اوسط ، کرنه ده ، دمیر قپو ، قرانیه ، کیلان . بوایاتته تابع (ایالت عمادیه) واردرکه تیماروزعامتی یوقدر . ملکیت اوزره متصرفلردر ، لکن سفره کلک قانوندر .

ایالت بصره : سلطان سایمان قانونی دور سعادتلرنده ممالک محروسه‌یه الحاق ایداش ایدی اولدن ملکیت اوزره ضبط اولنوردی . سلطان محمد رابع عصرنده ایالت اولمشدر . حالا مال دفترداری ، چاوشلر کتخداسی واردر . تیمار وزعامت اولندیغدن آلائی بکی ، چری باشی دخی اولیوب جمله اراضیسی والیسنه التزامدر .

ایالت الحسا : ملکیت اوزره متصرفلردر . اسکیدن عثمانیلر طرفدن میرمیران کیدردی . حالا تغلبا ضبط اولنور . ایالت یمنی مرادخان رابع دورنده تغلباً اماملر ضبط ایتدیلر .

ایالت حبش : بونده دخی تیمار وزعامت یوقدر . انجق اوچ سنه ده آستانه سعادتدن بروالی کیدوب جماعه ملکلی ضبط ایدر ، التزام دکلدر . ایالت مکه مکرمه : جده پاشاسی ایله مکه شریفی اشتراک مساوی اوزره

آستانه سماعت طرفدن برامر صادر اولسه آنلرك القابلرنده (جناب) یازیباير . حکومت بونلردر : حکومت الجزیره ، حکومت اکین (اکیل) ، حکومت کنج ، حکومت پالو ، حکومت خرو . بوکردستان سنجاقلری بیوک ایالتلر قدر واسعدر . بودیاربکر دیوانک دخی روزنامه جیسی ومال دفتردارى ، تیمار دفتردارى ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی وامینی وکاتبی ، آلاى بکیسی ، چری باشیری واردر .

ایالت قارص : سنجاقلرینک عددی اولجه ذکر ایدلمشدر . حین فتحده (ارضروم) ه تابع ایدی . بعده (پاسین) سنجاقلری الحاق ایدیلوب ایالت اولمشدر . ارباب دیوان خداملرندن مال دفتردارى یوقدر . اما آلاى بکی ، چری باشیسی واردر . سنجاقلری بونلردر : (اردهان - کوچک) ، حوجوجان ، یزاررشاد ، کجران ، قاغزمان در . قارص پاشا سنجاغیدر .

ایالت چلدر یعنی آخچقه - آخسخه : ارکان دیوان خداملرندن مال دفتردارى و دیکر لری یوقدر . اما آلاى بکی ، چری باشی واردر . اون اوچ سنجاقدر : اولتی ، حرتوس ، آردنیج ، حجرک ، اردهان بزرک ، پوستخو ، مانجیل ، اجاره پنک . بونلردن بشقه درت سنجاغی یوردلق و اوجاقلق و ملکیت طریقیله تصرف اولنورکه شونلردر : پورتکرک ، لیوانه ونصف لوان و شوشاد . اما سلطان محمد رابع عصرنده بدست (قره مرتضی پاشا) قاعه (کوتایس) فتح ایدیلوب سنجاقلره الحاق اولندی . عموماً (تمر سرخان) اوغللری اطاعت ایدوب سنجاقل اولدی .

ایالت کرجستان : آچیق باش ، شوشاد ، دادیان ، کوریل و منکرستان بکلری جمله کفره لردر . اما مراد رابع دورنده جمله سی اطاعت ایدوب وزارت ایله (سفر پاشا) حاکم اولوب (قلعه آخسخه) یی مرکز ایدنمشدی . الی هذا ن هر سنه هدایالری کلمکده در .

ایالت طربزون - طرب افزون - طرب افسون : دخی دیار روم سنجاقلریدر که کمشخانه ، ماچخه [ماچقه] ، ریزه ، کونیه دن عبارت اولان بودرت

سالیانه ایله اولغله التزام ایدلمشدر : آنلرده تیمار وزعامت یوقدر . خزینه دفترداری ، آیروجه حلب محصلی ، دفتر کتخداسی ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی وامینی وکاتبی ، آلائی بکی ، چری باشیلری وارددر . سنجاقلری شونلردر : اکراد کلیسی ، بیره جک ، معره ، عزاز ، به لیس ، انطاقیه (انطاقیه) . سالیایله اولانلر : مضیق ، اولو ترکانذر . حلب پاشا سنجاغیدر . ایالت آدنه [۱] : دیوان خداملرندن برکیمسه یوقدر . چونکه حلبدن افرازا ایالت اولمشدر . سنجاقلری : سیس ، طرسوس ، قره طاش ، سلفکه در . یدی بوی واسق بکلری وارددر . عاصیسی چوقدر . چونکه طاشلق برایتلدر . ایالت دیار بکر : اون طقوز سنجاقدر ، بش حکومتدر . بوسنجاقلرک اون بری عثمانلی مالی اولوب سائر ممالک محروسه عثمانیه کبی اداره اولنور . سکرنی کرد بکلری ضبط ایدرکه سلیم خان اول حین فتحنده کندولرینه یوردلق و او جاقاق احسان ایتمشدر . عزل و نصبلی کندولرینه عأددر . اولیرلرسه سنجاقلری ایالت والیسنک امریبه اولادلرینه ویریلور ، دیکرینه ویریه مز . اقربالری اولورسه بدرجه یه قدر نجویز ایدیلر . لکن سائر سنجاقلر کبی ابواب و محصولاتلی دفتره تحریر اولنوب طوبراقلرنده تیمار وزعامت وارددر . سفر همایون اولورسه ارباب تیماردن — سائرلی کبی — آلائی بکلرینک بیاغی آلتنده ادای خدمت ایدنلرک زعامت و سنجاغی اوغلنه یاخود اقرباسنه ویریلر . اما حکومت دیه تحریر اولنان سنجاقلری ایچنده (قانون نامه سلیم خان) موجبنجه تیمار وزعامت یوقدر . حاکملری ملکیت اوزره ضبط ایدوب مفروز القلم ، مقطوع القدم اولوب ابواب و محصولاتلی هر نه ایسه حاکملری متصرفلدر . عثمانلی سنجاقلری بونلردر : خرپوت ، ارغنی ، سیورک ، نصیبین ، حسن کیف ، میغارقین ، اچقه قلعه و خابور ، سنجار . یوردلق و او جاقاق نامیه تصرف اولنان سنجاقلری : صغمان ، قوب ، مهراسی ، ترجیل ، آناق ، برتک ، چباچور ، چرمیک در . مفروز القلم ، مقطوع القدم اولان سنجاقلر حاکملرینه

[۱] ملغا انجمن دانش قراریه (ادرنه) دن تقریق ایدلک اوزره املاسی (آطنه) یه تحویل ایدلمشدر .

ایله ضبط اولنان سنجاقلر ایچ ایلی ، طرسوس ، علائیه ، سیس . سالیانه ایله ضبط اولنان سنجاقلر بونلردر: کربنه ، باف ، ماغوسه ، لفقوشه - پاشاسنجا - غیر - جزیره قبریسی یدییوز یتمش میل احاطه ایدر برجزیره عظیمه در . اوتوز بیک اسلام عسکری ، یوز اللی بیک کفرهسی واردر .

ایالت جزیره کرید : سنه تاریخنده سلطان محمد رابع شمشیریه بدست (کوپریلی زاده فاضل احمد پاشا) جبراً و قهراً اوچ سنه تمامنده (قلعه قدیه) فتح ایدیلوب یدییوز یتمش یدی میل جزیره نی یتمش یاره قلعه سیله قبضه تسخیره آلوب حین تحریرده اعتبار اولنان سنجاقلری بروجه زیردر : لواء حانیه ، لواء رتمو ، لواء سلنه . بوایالت عظیم اولغله قرق بک قول وریکیچری اغاسی و بروزیری و برمال دفترداری ، تیمار دفترداری ، دفتر امینی . چاوشلر کتخداسی و امینی و کاتبی و روز نامجیسی ، آلائی بکلری ، چری باشیلری واردر . حالاً یدی وزیر ، قرق بیک عسکر ایله محافظه اولنور .

ایالت شام شریف : خزینه دفترداری و غیره جمله دیوان خداملری مقرردر . آلائی بکیسی ، چری باشیلری واردر . اون سنجاقدن عبارتدر . یدییسی خاص ایله ضبط اولنور . اوچی سالیانه ایله در . سالیانه ایله ضبط اولنانلرده تیمار وزعامت یوقدر . خاص ایله ضبط اولنان سنجاقلر شونلردر : قدس شریف ، غزه ، کرک ، صفت ، نابلس ، عجلون ، لجور ، بقاع . شام پاشا سنجاغیدر . سالیانه ایله ضبط اولنانلر : تدمر ، صیدا ، بیروت ، کرک ، نوح . بوسنجاقلردن ماعدا شام ایالتدن تا (مهکه) و (مدینه) یه وارنجه یه قدر یتمش عربان امرا و مشایخی واردر .

ایالت طراباس شام : بش سنجاقدر . خزینه دفترداری ، دفتر کتخداسی ، تیمار دفترداری ، چاوشلر کتخداسی ، آلائی بکی ، چری باشیسی واردر . نفس طراباس شام پاشا سنجاغیدر . سنجاقلری : حماء ، حمص ، سلیمیه ، جبلیه ، لاتیقا (لازقیه) ، حسن آباد . لبنان طاغلری آردسنده قرق قدر غیر مسلم درزی بکلری وارکه هربری برمذهب سخیفه خدمت ایدر قوملردر .

ایالت حلب الشهباء : زعامت و تیمارلی یدی سنجاقدر . ایکی سنجاغی

طرفدن عزل و نصب اولنور و باشلو باشنه حکومت ایدر . هر سنه دولت عثمانیه یه ایکشر بیک کیسه ویرکو ویروب (سلستره) ایالتنه تابعلردر .

ایالت اوزی یعنی سلستره : نه مال دفترداری وار ، نه ده دیوان چاوشلری و تیمار دفترداری و دفترامینی مثللو مأمورینی واردر . آنجق روم ایلی ایالتدن افرازا ایالت ایدیلوب وزارت اولمشدر . ایالت اونبر سنجاقدردر : لواء نیکه بولی ، چرمن ویز ، قرق کلیسا ، بوجاق ناتاری ، نیدر ، آق فرمان ، اوزی ، قیل بورون . لواء جدید دوغاندر . سلستره سنجاغی پاشا مرکزیدر .

ایالت قریم : خانقادر . یدی سنجاقلوب خانی باشقہ سکه و خطبه صاحبی پادشاهدر . لکن عزل و نصبی (آل عثمان) ک الندهدر . خطبه سنده ابتدا (آل عثمان) ذکر اولنوب صوکره خاننک اسمی یاد اولنور . ایالتک بوی بکلری یعنی سنجاقلری بونلردر : خانلرک پای تختی (باغچه سرای) در . قالغای ساحان — ولی عهدک پای تختی (آق مسجد) در . نورالدین سلطان ، شیرین بکلری (نخچوان) ایلندهدر . منصور بکلری (مانقت) ایلرندهدر . کورجی خاتی (جکشکه) ایلرندهدر . اولانلر — که (خانلر) نسندنر — (ارباط) ایلرندهدر . (سجوت) قومی (جورغنه) ایلرندهدر . (بادراق) اور اغزی ایلرندهدر . دایر قومی (کوزلوه) ایلرندهدر . بوذکر اولنان ایلرک هربری بر سنجاقدردر .

ایالت کفه : یعنی قریم شبه جزیره سنک نصفی عثمانیلرک تحت حکمنده اولوب سنجاقدردر . اما سنجاقلرینی وویوادلر ضبط ایدرلر . لواء بالقلاوه ، بالقلی ، لواء کرچ ، لواء جزیره طمان ، لواء تابع چرکس شفاکه ، لواء بالی صیره — اوروس خراب ایتمشدر — لواء آراق . کفه پاشاسی (آراق) ده ساکن اولور . کفه دفترداری واردر . اما دیگر دیوان خداملرندن مراتب صاحبلری یوقدر .

ایالت قبریس : یدی سنجاقدردر . دردی خاص ایله ، اوچی سالیانه ایله ضبط اولنور . خزینه دفترداری و تیمار دفترداری ، دفتردار کتخداسی ، دفتر امینی ، چاوشلر کتخداسی ، آلائی بکیسی ، چری باشیلری واردر . خاص

تیمار دفترداری و مال پادشاهی دفترداری ، چاوشلر کتخداسی و امینی ، یکرمی ایکی طوغ صاحب قاعه اغالری و دزداری و چری باشیلری و آلی بیکسی واردر . حالا سلطان محمد خان رابع عصرنده بدست کوریل محمد پاشا یانوه قلعه سی فتح ایدیلوب طمشوار پاشاسنه سنجاق مرکز اولدی . دیگر سنجاقلری بروجه آنیدر : طمشوار ، لپؤه ، چناد ، کوله ، موراووا ، فتح جدید شبش ، فتح جدید لوغوش ، لواء قاچناط و لواء آراط ، لواء بش کلک . بعده صوقوللی محمد پاشا اوقافی اولمشدر . اما لواء اوقا قدر .

ایالت و اراط : جتمکان سلطان محمد خان رابع عصرنده بدست سردار معظم (کوسه علی پاشا) فتح ایدیلوب ایالت اولمشدر . مال دفترداری . دقترامینی ، دقتر کتخداسی ، دقتردار تیمار و چاوشلر کتخداسی و امینی و اون اوطنه یکچیری اغاسی و زرداری و بر حاکم وزیر و آلی بیکسی ، چری باشیلری واردر . پاشاسنجانچی و اراطدر . سنجاقلری شونلردر : لواء صلانطه ، نواء دبره چین ، لواء خلماش ، لواء سنکوی ، لواء پاشمز . بولوالر عمومآخرستیان اولمغله حاکم لری ینه کندولر مابینده مجار خاندان زاده لری اولوب مال ایالتی تحصیل ایدرک امرالینه ارسالیه لرینی ایصال ایدرلر . برطرز عجیبده اصلاح ایدیلهرک ایالت اولمشدر .

ایالت اردلستان : بودیار دخی ساکن جنان سلطان محمد رابعک ضرب شمشیر آتش تابیه بدست (سردار معظم غازی شهید سعید افدمز سیدی احمد پاشا) فتح ایدیلوب سنوی بیک کیسه مال و بیک کیسه هدیه و یرمک اوزره مرحوم و مغفورله افدمز ملک احمد پاشا رأییه (اپوی میخال) نام بی نام و بدنام قرال نصب اولنوب آل عثمانه ایالت اردل تابع اولدی . بو ایالت درت سنجاقدر . اهلایسی قسماً (خایدوشاق) ، قسماً (اردل) ، قسماً (سیکل) ، قسماً (سازجاری) در . هیچ برزمانده سازجارلری عثمانیلره عصیان ایتماشلردر . بو اردل دیرندن درت کره الیزه مال عنایم واسرا یکمشدر .

ایالت افلاق و ایالت بغداد دخی عمومآخرستیان اولوب بکلری آل عثمان

برپاره قدرغسی واردر . لواء انابولیه بکی . ایکی پاره قدرغه ایله سفر ایدر .
 بعض جزیردرده رعایاسی واردر . اما ساقزجزیرده‌سی سنجانغی و نقشه سنجانغی
 و مه‌دیة سنجانغی سالیانه ایله ضبط اولندقلرندن قبودان پاشانک تحت
 حکمنده درلر .

ایالت بودین : ایالت اگری . ایالت قیژه جمله سنجاقلردر . (بودین) بد-
 خزینه دفتردراری . دفتر کتخداسی . دفتر امینی . تیمار دفتردراری . چاوشلر
 کتخداسی و امینی . آلائی بکیسی . چری باشلری واردرکه بیوک دیواندر .
 قلعه بودین پاشا سنجاغیدر . سنجاقلری : لواء سمندرده . پچوی . استونی .
 باغراد . استورغون . شمپورنه . سکسار . سرم . میحاج در . (لواء باغراد)
 قئم مقاملقدر . و (اوسک) و (اگری) ایالتلری صوکردهن ایالت اولد .
 قلرندن یدی سنجاقلدرلر . مال دفتردراری یوقدر . اما دفتر کتخداسی ، دفتر
 امینی ، چاوشلر کتخداسی ، آلائی بکیسی ، چری باشلری واردر . سنجاقلری
 سه که دین ، صونلوق ، خطوان ، سپحان ، کرمان ، فیلک در . اگری پاشا
 سنجاغیدر .

ایالت قیژه : بودخی بودین ایالتندن افرازا ایالت اولوب یدی سنجاقلدر .
 مال دفتردراری ، تیمار دفتردراری یوقدر . ساده چاوشلر کتخداسی ، چاوشلر
 امینی ، آلائی بکیسی ، چری باشلری واردر . (قیژده) پاشا سنجاغیدر .
 سنجاقلری : لواء سکتوار ، قوپان ، والیوود ، شلوفچه ، نداژ ، بلاطیندر .
 ایالت او یوار : یتش اچده سلطان محمد رابع عصرنده بدست (کوپریلی
 زاده فاضل احمد پاشا) فتح ایدیلوب ایالت اولمشدر . لکن معمور ایالتدر .
 مال دفتردراری ، دفتر امینی ، دفتر کتخداسی ، چاوشلر کتخداسی ، آلائی بکیسی ،
 چری باشیسی و یکریمی او طه ایله یکیچری آغاسی وجبه‌چی باشی و طوپچی
 باشیسی و بر وزیر حاکمی واردر . جمله‌سی سنجاقلدر . (اوکوز) پاشا مرکز
 سنجاغیدر . سنجاقلری بروجه آتیدر : لواء قلعه لترده ، لواء لود ، لواء نوو-
 غراد ، لواء هولوق ، لواء بوقباق و تابع طونا و شفرادی .

ایالت طمشوار : الی سنجاقلدر . خزینه دفتردراری ، دفتر کتخداسی ،

ۋاڭلارنىڭ بېكىتىسى ۋاردىر. ۋىزىمەنت ئايە دىرت مۇسۇلم بېكى ۋاردىر. ۋاۋىن بىر يايلا بېكى ۋاردىر. شەھەر كوتايھە پاشا سىنجاغىدىر. سىنجاقلرى بىر ۋىجە ئاتى ذىكرائىل نۇر : لۋا ۋارى خان ، لۋا ئايدىن ، قىسۇمۇنى ، خىداۋىندىكار ، بولى ، مۇنتشا ، ئانقۇرە ، قۇرە خىصارى سىنجاغىدىر ، تىكە - ئالى - كانغۇرئى ، خىمىد ، سىلطان اۋىكى ، قۇردىسى .

ايالت قۇرمان يىدى سىنجاقدىر : خىزىنە دىقتىردارى ۋى دىقتىر كىتخىداسى ۋى دىقتىر ئامىنى ۋى تىمار دىقتىردارى ۋى چاۋشلىر كىتخىداسى ۋى چاۋشلىر كىتخىداسى دىقتىر ئامىنى ۋاڭلارنىڭ بېكىتىسى ۋى چىرى باشىسى ۋاردىر. ئىمۇمىتە قۇنىيە پاشا سىنجاغىدىر. لۋالرى : قىصىرىيە ، نىكەدە ، بېكىشەرى ، قىر شەھىرى ، آق شەھەر ، آقسىراي .

ايالت سىۋاس يىدى سىنجاقدىر : دىقتىر كىتخىداسى ، دىقتىر ئامىنى ۋى تىمار دىقتىردارى ۋى چاۋشلىر كىتخىداسى ۋى ئامىنى ۋاڭلارنىڭ بېكىتىسى ۋى چىرى باشىسى ۋاردىر . شەھەر سىۋاس پاشا سىنجاغىدىر . سىنجاقلرى بونلردىر : دىۋىرىكى ، چۈرۈم ، كىسكىن ، بوزاۋوق ، ئاماسىيە ، توقاد ، زىيە ، جانىك ، غەربكىر . بىعدە زىيە ۋالدى خاسى اولمشىدۇر .

ايالت بوسنە : سىكز سىنجاقدىر . خىزىنە دىقتىردارى ۋى دىقتىر كىتخىداسى ، دىقتىر ئامىنى ، چاۋشلىر كىتخىداسى ، چاۋشلىر ئامىنى ، ئاڭلارنىڭ بېكىتىسى ، چىرى باشىسى ۋاردىر . شەھەر سىراي بوسنە پاشا تىختىدىر . سائۇر لۋالرى بونلردىر : ھەرسىك كىلىسى ، اىزۋورنىق ، پوزەغە ، زىچنە ، قۇرە ، رايۋىچە ، بىنالۇقە .

ايالت قىۋودان پاشا : اۋىن بىر سىنجاقدىر . اۋىچ سىنجاغى سالىانە ايلەدۇر . دىقتىر كىتخىداسى ۋى دىقتىر ئامىنى ، تىمار دىقتىردارى ، چاۋشلىر كىتخىداسى ۋى ئامىنى ، غەربىستان اغالرى ۋى كىتخىدالرى ، يوزباشى دايىلىرى ۋاردىر . شەھەر كىيولى پاشا سىنجاغىدىر . سىنجاقلرى : اكرىيوز ، قارلى ايلى ، اىنە بىختى ، رىدوس ، مەدلى ، قۇجە ايلى ، بىيغا - سىيغالە - ازمىد ، ازمىر .

ايالت مۇرە شەھەر جىزىردىسى : دىقتىر ئامىنى ، دىقتىر كىتخىداسى يوقىدۇر . روم ايلندىن افراز ئايە ۋىزىمەنت ۋى ايالت اولوب اۋىچ يوز يوك آقچە پۇل مال پادىشاھى تىختىل ايدىلۇر . بىش سىنجاقدىر . مۇرەدە (كوردىس) پاشا سىنجاغىدىر . سىنجاقلار : لۋا مىسىستىرە ، لۋا قۇرۇن بېكى بىر پارە قۇرغەسى ۋاردىر . لۋا ايلماۋرە بېكى

حبش ، آندن بودین ، آندن آناتولی ، آندن مرعش ، آندن قبودان
 پاشا طورر . اما رومده اولسه ابتدا وزیر اعظم ، آندن بودین وزیر ،
 آندن مصر ، حبش ، بغداد ، روم ایلی ، بعده ایالتلردن فتحی قدیم اولانلر ،
 الحاصل ایالتلر قدملری حسیله یکدیگری اوزره تقدم ایدرلردی . قانونی
 سلطان سلیمان خان بودرکه هر قغنی بکلر بکی نه مقدار خاصه متصرف ایسه بش
 بیك آچه برمکمل جبه لولری ایله سفر اتمکدر .

هر ایالتده نه قدر سنجاقل وار ایسه اسملریله بیان اولنور

اولا روم ایلی ایالتی یکریمی درت سنجاقدر . مال دفترداری وچاوشلر
 کتخداسی ودفتر امینی ودفتر کتخداسی و تیمار دفترداری و آلائی بکی وچری
 باشیسی و وینوق اغاسی وزعامت ایله یدی یوروک بکلری واردر . سنجاقلری
 بروجه آتی ذکر اولنور : سنجاغ صوفیه پاشانک تختیدر . لواء کوستندیل ،
 اسکندر ، لواء ترحاله ، لواء اوخری ، لواء اولونیه ، لواء دلونیه ، لواء یانیه ،
 لواء ایلبصان . لواء چرمن ، لواء سلانیک ، لواء اسکوب ، لواء دوقه کین ،
 لواء ودین . لواء الاجه حصار ، لواء پرزرین ، لواء وولچترین ، لواء صاغ قول ،
 لواء صول قول (صوقول) . اما لواء سلستره ، نیکه بولی ، قرق کلیسا . بندر ،
 آق کرمان . اوزی . قیل برون سنجاقلری روم اینلیدن افزاز اولوب
 قره دکر ساحلنده کی قرا و قصبانک محافظه سیچون سلستره ایالت و باشلو باشنه
 وزارت اولمشدر .

اناتولی ایالاتنک سنجاقلرینی بیان ایدر

جلمه سی اون درت سنجاقدر . دفتر کتخداسی ودفتر امینی ودفتر محاسبی
 و تیمار دفترداری وچاوشلر کتخداسی وچاوشلر امینی وچری باشیلری

سلطانی : اون ایکی بیک کره یوز بیک آچه خاصنی کفه اسکله سی کمرکندن
 آلور . خاص کفه پاشاسی آلتیوز یتمش طقوز بیک آچه در . خاص اگری
 سکنز یوز بیک سکسان آچه در . خاص قنیزه یدی یوز قرقالتی بیک آتمش
 آچه در . خاص موره آلتیوز اللی آلتی بیک آچه در . خاص بغداد اون
 ایکی کره یوز بیک ایکوز آچه در . خاص بصره - وزارت اولهلی - اون
 کره یوز بیک آچه در . خاص الحسه - وزارت دکلددر - اما حکومت اولمغله
 سکنز یوز سکسان سکنز بیک آچه در . خاص مکة مکرمه : شریف مصر
 صره سندن آیر . خاص حبش اون کره یوز بیک سکسان آچه در .
 خاص وزرای مصر درت یوز سکسان یدی کیسه مصری کشفیه سی واردر .
 خاص طرابلس ، خاص تونس ، خاص جزائر ، خاص قبریس خاص سردار
 ردوس ، خاص وزیر قبودان پاشا اون ایکی کره یوز بیک ویدیوز آچه در .
 بوندن تا طرابلس پاشاسی خاصنه وارنجه یوزر آچه بر بردن ناقصدر .
 اما سلیمان خان عصرنده کی سرداره کفاردن انتقام المق ایچون رخصت
 ویریلوب جمله دریا بکلری وقبودان پاشا دخی آنک رأی وتدبیری ایله سفر
 آچاردی وجمله دریا پاشالری اوزره تقدم ایدردی . آندن یولینه کلوب
 خیر الدین پاشا اولوردی . خاص فتح جدید واراط یدیوز طقسان بیک
 آچه در . خاص فتح جدید جزیره کرید سرداری اون بر بیک طقوز یوز
 طقسان آچه در . جمله دن صکره فتح اولندی . فقط خط هایون ایله حین
 تحریرده بویله خاص احسان اولمشدر . قانونی سلطان سلیمان خان بویله درکه
 هر قنی مملکت مقدم فتح اولندیسه آنک وزیر و پاشاسنک خاصی زیاده
 اولوب صکره فتح اولنان ولایت حاکمک اوزرینه تقدم ایتدیرر . اما بعض
 مسن وزرایه آرپالق سنجاقلر احسان اولنوب اطنه کبی ایالت اولمشدرکه
 سوخته محمود پاشایه صدقه اولندقدده خاص اطنه اون بر بیک التیوز بر آچه
 ایله احسان اولندی . قانوندرکه مصر والیسی ایکی سرغوج طاشیر . وحبش
 وزیر ایکی اوطاغ طاشیر . بغداد وزیر کدک . پادشاه اناطولی غزالرنده
 بولنسه دیوانده وعیدینده پادشاه حضورنده ابتدا مصر ، آندن بغداد ، آندن

خاص ايله ضبط اولنان اياالتلری بيان ايدر

اولا جمله ممالك محروسه نك وارداتی اوچ قسمدر : برنجی قسم خاص
 هایون . ایکنجی قسم خواص وزرا و میرمیران و امرا . اوچنجی قسم
 زعامت و تیماردر .

هر بکار بکنک نه مقدار خاصی واردر آنی بیان ايدر

اولا خواص میرمیران روم ایلی اون برکره یوزبیک اچه اولور کامل .
 و خواص اناطولی اون کره یوزبیک آچه در . خاص قرمان آلتیوز آلتش بیک
 یتش بر آچه در کامل . خاص شام اون کره یوزبیک اچه در . خاص سیواس طقوز
 کردیوزبیک آچه در . خاص ارض روم اون ایکی کره یوزبیک و اون درت بیک
 التیوز آچه در . خاص دیار بکر اون ایکی کره یوزبیک و التیوز آلتش آچه در .
 خاص وان اون برکره یوز بیک و اوتوز ایکی بیک ایکیوز آچه در . خاص
 بو دین سکنز کره یوز بیک و سکنان بیک آچه در . خاص جزائر سکنز یوز
 سکنان بش بیک آچه در . خاص حلب سکنز یوز اون یدی بیک یدیوز
 آلتش آچه در . خاص مرعش التیوز یکر می سکنز بیک در تیوز اللی
 آچه در . خاص بوسنه التیوز اللی بیک آچه در . خاص طمشوار سکنز
 یوز الی بیک یدیوز طقسان آچه در . خاص قارص سکنز یوز یکر می
 بیک یدیوز یتش آچه در . خاص چیلدر طقوز یوز یکر می بش بیک
 آچه در . خاص طرب افرون (طربزون) یدیوز اوتوز درت بیک سکنز
 یوز الی آچه در . خاص رقه آلتیوز سکنان بر بیک اللی الی آچه در .
 خاص موصل آلتیوز سکنان ایکی بیک آچه در . خاص شهرزور اون بر
 کره یوز بیک آچه در . خاص طرابلس شام یدیوز سکنان الی بیک
 آچه در . خاص اوزی طقوز یوز سکنان سکنز بیک آچه در . خاص قریم

قرمان: «سنجاق ۷، زعامت ۶۸، تیمار ۲۲۱۱، «ایالت از میر»: سنجاق ۳، زعامت ۱۰۸، تیمار ۳۶۹۹، «ایالت مرعش»: سنجاق ۴، زعامت ۲۹، تیمار ۲۱۵، «ایالت شام شریف»: سنجاق ۷، زعامت ۱۲۸، تیمار ۱۸۶۵، «ایالت طرابلس شام»: سنجاق ۶، زعامت ۶۳، تیمار ۲۱۵، «ایالت جدید صیدا»: سنجاق ۴، زعامت ۹۴، تیمار ۹۸۵، «ایالت حلب»: سنجاق ۵، زعامت ۹۹، تیمار ۸۳۳، «ایالت اطنه»: سنجاق ۵، زعامت ۴۳، تیمار ۱۵۵۹، «ایالت رها»: سنجاق و زعامت ۴، تیمار ۶۰۲۶، «ایالت دیار بکر»: سنجاق ۱۲، زعامت ۹۲۶، تیمار ۱۹۲۶، «ایالت ارض روم»: سنجاق ۹، زعامت ۱۳۳، تیمار ۵۱۵۹، «ایالت طرب افزون - طربزون»: سنجاق ۲، زعامت ۵۶، تیمار ۳۹۸، «ایالت کورجستان»: سنجاق و زعامت و تیمار یوقدر. «ایالت قارص»: سنجاق ۶، زعامت ۱، تیمار ۱۲۶۳، «ایالت چلدر»: سنجاق ۱۳، زعامت ۱۵۹، تیمار ۶۸۹، «ایالت وان»: سنجاق ۲۴، زعامت ۴۶، تیمار ۲۶۹۵، «ایالت موصل»: سنجاق ۳، زعامت ۶۶، تیمار ۱۰۰۴، «ایالت شهر زور»: سنجاق ۳۱، زعامت ۸۵، تیمار ۸۰۶، «ایالت بغداد»: تیمار، زعامت یوقدر، سنوی التزام ایله در. «ایالت بصره»: بودخی سالیانه ایله ضبط اولنور. «ایالت مصر»: زعامت، تیمار یوقدر. التزام ایله مضبوطدر. «ایالت دهلیز جرجه»: مصرک علیا، مصوع ایالتیدر. «ایالت طرابلس»: سالیانه ایله ضبط اولنور. «ایالت تونس»: بودخی سنوی التزام ایله مضبوط. «ایالت جزائر»: بودخی التزام ایله ضبط اولنور.

بالاده تحریر اولنان اصول و عادات ایله اداره اولنان ایالتلرک جمله سنجاقلری ۱۵۱ و جمعاً قلیچ زعامتلری ۱۵۷۱ و یکون تیمارلری ۴۱۲۸۶ و قانون اوزره جبه لولری ایله جمله عسکری و بالاده کی سالیانه ایله ضبط اولنان ایالتلرک و زراسنه و عسکری طائفه سنه خاص اولان مالدن خاص بهالری و علوفه لری و یریلوب باقیسی در دولته ارسالیه کیدوب مصر و حبش و بغداد خزینه سی باغلانور. طرابلس شام و صیدا ایالتلری دخی بویه در.

ایدر . وهر ایالتده نه قدر سربست زعامت وهر سنجاقدده نه قدر تیمار زعامت وارددر ، قانون سایمان اوزره جبه نولریله قاچ کره یوز بیک عسکر اولور آنی بیان ایدر .

ایالت روم ایلی : — سنجاق ۲۴ قیلج ، زعامت ۱۲۲۷ ، تیمار ۱۲۲۸۷ ودخی تحت قزلالما ایالت بودین : — سنجاق ۱۷ ، قیلج زعامت ۲۷۸ قیلج تیمار ۱۳۹۱ ، ایالت اوزی : — سنجاق ۰۶ ، زعامت ۱۸۸ ، تیمار ۱۲۸۶ ، ایالت بوسنه : — سنجاق ۷ ، زعامت ۱۵۰ ، تیمار ۱۷۹۲ ، ایالت طمشوار : — سنجاق ۶ ، زعامت ۱۰۹۰ « ایالت جزائر » : — سنجاق ۱۵ ، زعامت ۷۳ ، تیمار ۱۸۸۳ ، « ایالت اگری » : — سنجاق ۹ ، زعامت ۱۰۸۱ ، تیمار ۴۰۰۰ ، « ایالت قنیزه » : — سنجاق ۷ ، زعامت ۷۷ ، تیمار ۱۰۰۷ ، « ایالت کفه » : — سنجاق ۹ ، زعامت و تیمار یوقدر . « ایالت جزیره موره » : — سنجاق ۵ ، زعامت و تیمار یوق . « ایالت وار آطه » : — سنجاق ۵ ، زعامت و تیمار یوق . « ایالت اردل — بوغدان » : — کفره بکی اولوب اوچ بیک کیسه ویرر . « ایالت قریم » : — زعامت ، تیمار یوقدر . قانون اوزره خانلقددر . « ایالت قبریس » : — سنجاق ۷ ، زعامت ، تیمار یوقدر . « ایالت جزیره کزید » : — سنجاق ۱۲ ، زعامت و تیمار یوق . بالاده تحریر اولنان یکریمی عدد روم ایالتلرنده قانون سلیمان خان اوزره جمعاً یکون سنجاق ۱۷۶ و جمعاً قیلج زعامت ۳۳۰۶ و جمعاً قیلج تیمارلری ۳۷۳۸۹ و جمعاً قیلج زعامت تیمارلری ۴۰۶۸۵ و زعامت خاص معاف مسلم محمود پاشا جمعاً ۳۰۳۹۹

اناطولی جانبنده اولان ایالتلری ، سنجاقلری ، زعامت

و تیمارلری و معاف مسلملری بیان ایدر

« ایالت اناطولی » : سنجاق ۱۳ ، زعامت ۲۹۹ ، تیمار ۵۵۸۹ ، « ایالت

شیخ الاسلام ایدی . عالم عامل وکامل فاضل برعزیز ایدی که الی آچه ترقی ایه تقاعد اختیار ایتدی . (شیخ الاسلام کمال پاشا زاده احمد افندی) دور سلیم خاندان ابتدا مصر فتحنده قاضی عسکر قالدی . تألیفات وتصنیفاته حد وحساب اولمدیغندن غیری (مفتی الثقلین) اولوب عصرنده یکانه عصر ایدی علم جفرده فرید الدهر ایدی . (شیخ الاسلام ابوالسعود افندی) بو عزیزک اوصاف ومدوحه سی بر محله جمع ایدیلیرسه بیوک بر کتاب اولور . بیک جلد قدر تألیفات ورسالاتی واردر وبرتفسیر شریفی واردر که بین العلماء (حمص یخجوانی) در ، غایت معتبر برتفسیر نفیسدر . مولانا محی الدین عرب زاده ، ابوالسعود افدینک تعذیر ایتدیردیکی (عرب زاده) در که مصره کیدرکن بحر سفیده غرق اولمشدر . مولانا علی بن صالح (هایوننامه) مؤلفیدر بروسده مدفوندر .

بوفصل قانون نامه آیین وقواعد ترتیب سلطان سلیمانی

عیان و بیان ایدر

اولا بالاده تحریر اولنان ارسطو تدبیر و آصف رأی وزرای روشن ضمیر وعاقبت اندیش ومیر میران کشور کشا وامرا ودفترداران وانشایان وعلما وصالحا ومشایخ امور دیده لر ایه سلیمان خان قرق سکنز سنه سلطنتنده روز مره سرکارده اولان وزرا ایه مشاوره ایدوب دین مبین غیرتنه دائما آل عثمانک جمیع صنوف عسکرینه نظام وانتظام ویرمسی یوزندن برقانوننامه هایون جمع اولمشدرکه آنی بیان ایدر .

کرچه ابوالفتح سلطان محمد خان قسطنطنیه یی فتح ایتدی اما سلیمان خان اعمار ایدوب قانون اوزره روم ایلنده ، اناطولیده نه قدر وزارات ونه قدر میر میرانلق ونه قدر میرالوا خاصلرلق وهرایالت ولوارده نه قدر خاص هایون ونه قدر خاص وزرا و خاص میر میران ومیرلوا خاصلری واردر آنی بیان

بك) سلطان بایزیدك دختر پاكیزه اخترندندر. اوتوز اوچ سنه بوسنه حاكمی اولوب (سرای) شهری ایجره برجامع و خان و حمام و عمارت و مدرسه و مکتب صیان بنا ایدوب نیجه بیک فتوحات ایتمشدر. (قره عثمان شاه بك) قره مصطفی بكك اوغلیدر. سلیمان خانك همشیره سندن تولد ایتمشدر. ترحاله ده برعجیب جامعی، مدرسه و عمارتلی واردر. (علی بك بن مالقوج بك) (پورغه) بکی ایکن خر و اتستانه ولوله و یرمشدر. (بونهار زاده) جلال زاده تلامیذندن اولغله بعده دفتردار اولدی. (چركس قاسم بك) حرمدن یتشوب نابلس حاكمی اولوب چولده عربان آلات اسلحه ایله كزده من اولدی. (قورد بك) سابقا وزیر ثانی دلی خسرو پاشانك اوغلیدر. (جان پولاد بك) قبیله اكراددن نامدار بر بك ایدی. (حسین بك) اكراد جزیره سی بکی ایکن بونلرك القابنده (جناب) یازیلیر ایدی.

سلیمان خانك مشاهیر علماسنك بعضیلری ذكرنده در

اولا (ملا خیرالدین افندی) مقدا خواجه لری ایدی. (مولانا سید چلبی قسطنونی) بین العلماء بنام و مفتی الانام اولمشدر. (مولانا قادری چلبی). (مولانا شیخ محمد افندی) که چوی زاده دیمکله مشهوردر. (مولانا شیخ محمد بن قطب الدین) اناتولی قاضی عسکری ایدی. (مولانا محمد بن احمد بن عادل پاشا) علم تاریخده ماهر و فارسی اشعاری وافر ایدی. (مولانا عبد الفتاح بن احمد عادل پاشا) لذیذالصحبه و حسن المحاوره بر آدم ایدی. (عجم) ده (بروع) نام شهردن ظهور ایتمشدر. (شیخ محمد تونسلی) حافظ قرآن اولوب قرائت عشره صاحبی ایدی مشهور آفاقدر. (مولانا ظهیرالدین اربیلی) تبریزدن رومه کلوب مصرده خائن احمد پاشا ایله صلب اولندی. مولانا محمد کمال پاشا زاده تلامیذندن ایدی. (مولانا یعقوب) سنه ۹۲۹ تاریخده مغیسه‌ده مدرس ایکن وفات ایله دی. «اچه خلیفه» دیمکله مشهور برفاضل نحریر ایدی. (شیخ الاسلام علاءالدین جمالی) عصر سایم خانده دخی

اسير اولوب نيجه كره قاعه لر فتح ايتديكي مفصلا مشهوردر (قنوجات خيرالدين پاشا) ديرلر . عاقبت الامر آستانه ده مرحوم اولوب بشكطاشده ساحل بجرده قبودان بر اولوب ليمان مذكوره الى يوم النشور لشكر انداخت اولوب ياتار . فوتنه بومصرع تاريخ دوشمشدر : « طالدي رحمت دكيزينه قبودان » سنه ۹۷۰ رحمة الله عليه . آندن (صالح پاشا) قاز داغليدر . بودخي جزائر پاشاسي اولوب جزائر پاشاسي اولدي . (طورغود پاشا) جزائر پاشاسي ايكن مالطه قلعه سي محاصره سنده طوب آتاركن طوب پاره لئوب شهيد اولدي . مالطه نك فتحي ده ميسر اوليوب بلافتح عودت اولندي . (محمد پاشا) . (خيرالدين پاشا) جزائر پاشاسي اولوب ولوله آراي اوقيانوس اولدي . (انكتره) جزيره لرني خراب ويباب ايتدي .

سليمان خانك عصر نده كي دفتر دارلري و نشانچيلري بيان ايدر

اولا دفتر دار (اسكندر چلي) . (حيدر چلي) كايوليليدر . (لطف بك) خرمدن چيتمشدر . (ابوالفضل افندي) ملا ادريس بتليسي زاده در . (عيد چلي) چوي زاده نك فرزنديدر . (مصطفى چلي) مفلوج ايكن ينه ديوانه كليدي . زيرا قلمجه يكانه عصر ايدى . (محمد چلي) اكرى عبدي زاده ديرلردى . (ابراهيم چلي) باش دفتر دار ايدى . (حسن چلي) دفتر دار لقدن عزل ايدلوب چاشنكبر باشليق ويرلدى . (مراد چلي) كايدي . البحر حصار ننددر . (جمالي زاده مصطفى چلي) ابيات و اشعار نده ، سائر تاليفات نده (نشاني) تخلص ايدردي ، (طوسيه) ده جلال نام بر قاضينك اوغليدر ؛ دفتر دار ايدى . فن تاريخده (طبقات الممالك ، قانون نامه) بو ذانكدر . (رمضان زاده محمد چلي) نشانچي ايدى . بر مختصر تاريخي واردر .

سليمان خانك زمان سعد اقترانلرنده اولان امراي بيان ايدر

اولا : (كوچك بالي بك) وزير اعظم يحيي پاشانك اوغليدر . (خسرو

اوچ پادشاهه ندیم خا‌ص اولمشدر . (حاجی احمدپاشا) بودخی قزل احمدلو .
 لردندر . (دامادحسن پاشا) سلیمان خانه داماد اولوب عجمه فرار ایدن شهزاده
 بایزید ایچون عجمه ایاجیلک ایله کیدوب شهزاده بایزیدی اولادلیله آلوب
 سیواس قلعه سنده مخوقاً شهید ایدوب پاشا قلعه‌سی قربنده دفن ایتدیلر .
 زیارت ایتشم . (اسکندر پاشا) بوستانچی باشلیقدن اناطولی والیسی اولدی .
 آندن چرکس اسکندر پاشا دیار بکره اون بش سنه متصرف اولوب آنده
 مرحوم اولدی . (تمرّد علی پاشا) بوسنه لیدر . (قره مصطفی پاشا) خاص
 اوطه دن چیقمشدر . (خضر پاشا) خضر مثال شام وبغدادی طولاشمش
 و حرم محترمدن چیقمش صاحب وقار وقناعت کار بکار بیکار آدم ایدی .
 (قره مراد پاشا) . (صوفی علی پاشا) حرمدن حاصل اولوب مصر
 والیسی ایکن درندن قهر ایله قاهره ده مرحوم اولدی . (خسرو پاشا ،
 مظفر پاشا ، غضنفر پاشا) . (کلابی پاشا) درویش آدم اولغله تقاعد
 اختیار ایدوب دائماً پدرمز ایله هم صحبت ایدیلر . آیاصوفیه جامعی اوصافنده
 تحریر اوانان سرگذشت سر انجام بونلر کدر . اولیا درجه سنده برخلوق حلو
 الکلام براختیار هام ایدی . (محمد خان پاشا) اولاد ذوالقدریه دندر . شاه
 اسماعیله واروب آندن یته نادم اولوب یته آل عثمانه کلوب روم ایلیده و آناطو-
 لیده عالی سنجاقلره حاکم اولوب القابنده (جناب) یازیه رق اعزاز
 ایدیلر ایدی .

سلیمان خانک قبودانلرینی بیان ایدر

اولا قبودان (سنان پاشا) حرمدن یتشمش ، غایت جبار ایدی .
 (قبودان خیرالدین پاشا) واردار ایلیجه سننددر . جمله اجدادی اوراده در .
 اما کندوسی (مدلالی) جزیره سنده وجوده کلوب ولوله ازا برلوند بهادر
 قنا قووبوب جزائرده نیجه لوالره والی اولوب سنه ۹۴۰ کندویه قبودانلق
 احسان اولتوب آق دکزده اوچ بیک باره یلکن سوندوروب نیجه کره

قلعه سنه دوشوب جان قورتاردی. بعده غازی قاسم پاشا اوچ آدم ایله ونندیک دیارنده اوسك قلعه سنه كلوب جمله عسكری آلمان دیارنده شهید اولوب بو حقیقیر اوشهدایی آلمان دیارنده نیجه یرده زیارت ایتشمدر. (کوزلجه رستم پاشا) حرم محترمدن چیقوب یکچیری آغاسی، بعده بودین والیسی اولمشدر. (سلیمان پاشا) حرمدن یتشوب استولنی بلغرادده کول باشی محافظه سنده مرحوم اولوب قلعه قپوسی اوکنده مدفوندر. (عثمان پاشا) سرای خاصدن حاصل اولوب چرکس الاصل یراز آدم اولمغله غنچوان سفرنده شاه اردوسنه شبخون ایدوب ارضروم ایالتی احسان اولندی. (غازی حسن پاشا) یمن وحبشه واروب آندن طمشوارده والی اولدی. (صولاق فرهاد پاشا) بغداد والیسی ایکن آنده وفات ایتدی. (بالطه جی محمد پاشا) بوسنه لیدر. بغدادن معزول اولوب آستانه ده وفات ایتدی. (خرم پاشا) بوسنه لیدر. (پیر پاشا) آل رمضاندر. (موسی پاشا) آل اسفندیاردندر. ارضروم والیسی ایکن کورجی کفره سی جنکنده شهید اولدی. (خادم علی پاشا) مصر والیسی ایکن مرحوم اولدی. (آرسلان پاشا) سابقا لالا محمد پاشانک اوغلیدر. بودین باروتخانه سی بونک بناسیدر. طاطاو پایا قلعه سنه کفار استیلا ایتسی اوزرینه متهم اولوب سرارده سلیمانی اوکنده قتل اولنوب شهیدا زمره سنه واصل اولدی. (آیاس پاشا) وزیر اعظم قوجه سنان پاشانک برادریدر. حرمدن یتشوب بعده قتل اولندی. (بهرام پاشای قدیم) والی بغداد ایکن شهرت بولشدی. (جنابلی احمد پاشا) حرمدن حاصل اولوب یکریمی بیل اناطولیده حاکم ایکن انکروده برحسام و برمولوی خانه بنا ایتمشدر. (اولما پاشا) ولایت تکدن عجمه اسیر اولوب بعده خان اولدی. آندن رومه فرار ایدوب کندویه لیؤه سنجانغی صدقه اولوب قرق کون محاصره چکوب بالضروره قلعه نی کمره و یروب امان ایله طشره چیتارکن: «قرق کون نیچون جنک ایتدک؟» دیو کفار طرفدن شهید ایدلشدر. لیؤه ده مدفوندر. (پولاد قصد پاشا) حرمدن چیمشدر. (شمسی احمد پاشا) قزل احمدلودن وزیر خامس منطقی پاشانک برادریدر.

معارفدن سخندان صاحب کلام و محب فقرای خاص و عام بروزیر هم‌ایدی .
 (وزیر : بلاق مصطفی پاشا) بوسنوی الاصلدر . آرانوودجه (پلاق) قوجه دیمکدر .
 اول اسم ایله ملقب بر وزیر غضوب و دلیر ایدی . مصر وزیر ی و قبودان
 اولدی . ابا ایوبده مدفوندر . (وزیر داماد فرهاد پاشا) شهزاده محمد خانه
 داماد اولوب اسکی سرایدن برکوشه‌سنی بولوب سلطان بایزید قربنده بونلره
 بر سرای بنا اولندی . . خطاط اولغله مصحف شریف یازوب آنک ایله
 کفاف نفس ایدینوب کینمشدردر . بر مصحفی بایزید خان تربه‌سنده در حالا .
 (وزیر مصطفی پاشا) خالد بن ولید حضرت تلرینک نساندندر . شمس پاشانک
 قرداشیدرکه آندن مهتردر . حرمده نشو و نما بولوب چاقرجی باشی اولوب
 روم ایلی ایالتی ایله مالطه اوزره سردار اولوب بی فتح کلدکده حجه کیدوب
 آنده وفات ایدوب بو حقیق ک پدیری دفن ایتمشدر .

میرمیران سلیمان خانی بیان ایدر

(بهرام پاشا) ایچ اوغلانلری طاش ایله اوروب کندیسینی شهید ایلدیلر .
 سده صکره جمله‌سی قتل اولدیلر . (داود پاشا) مصر والیسی ایکن مرحوم
 اولدی . (اویس پاشا) میرمیران شام ایکن مرحوم اولدی . (دوقه -
 کین زاده غازی محمد پاشا) والی مصر اولدی . . (دیکر اویس پاشا) یمن
 سرداری ایکن عدن شهرندن دیار عدمه کیتدی ؛ بدست اشقیا پهلوآن حسن
 المیلی شهد شهادت جامنی نوش ایتدی .

(اوزدم پاشا) مصر سلطانی غورینک اقباسندن چرکس الاصل
 شجیع و دلیر ایدی که فاتح حبشدر . (یحیی عمر پاشا) بلغرادده جامع و عماراتی
 ونجه خیراتی واردر . (غازی قاسم پاشا) سلیمان خان بیچ قلعه‌سنی محاصره
 ایدوب شدت شتادن بی فتح عودت ایدوب بوغازی قاسم پاشا اون ایکی
 بیگ سردن کچدی . نامدار بهادر یارار فتالرایه آلمان دیارینی اوج آی نهب
 وغارت ایدوب کافره رخنه ویریرکن بری طرفده سلیمان خان جان قورتاران

اولوب بر محلول کتورن سرحدلی فدائی مرقومی قبه آلتنده بیچاق ایله بر قاچ
یرندن زخمدار ایدرک شهید ایتشد . آندن اول غزا ایدن غازی بعد الغزا
خلاص اولمشدر .

وزارت میسر اولیان قبه وزیرلرینی بیان ایدر

ککبوزده عمارت و جامع بنا ایدن (وزیر [۱] مصطفی پاشا) درکه بوسنویدر .
(وزیر فرهاد پاشا) آرناود الاصدر . (وزیر قوجه قاسم پاشا) سلیمان خانک
شهزاده ایکی حالنده دفتر داری و صکره لاله سی اولوب پیر اولمغله دردنجی
وزیر اولوب سلانیکده متقاعد ایکن آنده بر جامع یادیروب و فات ایلدی .
(وزیر خان احمد پاشا) آرناوددر . حرم هایوندن چیقوب یکچیری اغاسی ،
بعده بلغراد فتحده روم ایلی ، بعده مصرده عاصی اولوب باب زویلده صاب
اولندی . (وزیر کوزلجه قاسم پاشا) حرمدن چیقوب وزیر اولوب مورد
جزیردسندده آنابولی قلعه سنی اوچ سنه محاصره ایدوب فتح ایتدی و صکره
اسلامبول محاذیسندده قاسم پاشا قصبه و جامعنی بنا ایتشددرکه قاسم پاشا اسمیله
یاد اولنور . (وزیر حاجی محمد پاشا) بودین وزیر ایکن بر حکیم یهودی
مسموم شربت و یروب مرحوم اولدقده : « قرق محمد اسملی آدم زهرله دم »
دیو یهودی اعتراف ایتمکه قتل اولندی . محمد پاشا بودینده مدفوندر .
(وزیر خسرو پاشا) قوجه لالا مصطفی پاشانک مهتر بر آدمیدر . ابتدا چاشنکیر
باشی و قپوجیلر کتخداسی و روم ایلی و مصر والیسی اولدی . (وزیر خادم
ابراهیم پاشا) حیا و ادبی غالب صاحب و قار اختیار بروزیر دایر ایدی . سلوری
قپوسنک ایچ یوزنده کی جامع روشن آنک خیراتسندندر . (وزیر خادم
حیدر پاشا) حرم خاصده قپو اغاسی ایکن طشره چیقوب شهزاده مصطفی
قتلنده میل تهمتیله عزل اولنوب هر سگ سنجاغنده متقاعد اولدی . ارباب

[۱] چویان مصطفی پاشا جامی نامیله یاد ایدیان او جامع ککبوزده کبی بر قضایه
دکل ، الک بیوک شهرلره مدار زینت اوله جق مبانئ فاخره عثمانیه دندر .

اعمار ایدرک آستانه‌یه کلدی . (وزیر اعظم ایاس پاشا) . عن اصل آرناوددر .
 حرم هایونده پرورش بولمش ایدی . بعده یکچیری آغاسی وروم ایلی ایالتنه
 متصرف اولوب وزیر اولدی . (وزیر اعظم لطفی پاشا) . بوده آرناود عنود
 قبيله سندندر . حرم هایوندن نیجه لوالره متصرف اوله‌رق وزارتله شرفیاب
 اولدی . (وزیر اعظم سلیمان پاشا) بیاض طواشی اولوب حرمدن شام
 آندن مصر ، آندن دونما ایله هندستانده بندر دیو احمد آباد ونیجه قلاعی
 فرنک پورتهالندن [۱] آلوب هند راینه هبه ایدوب برچوق مال غنایله
 یمنده کی بندر عدنی فتح ایدوب اوزدمرک ایله حبشی آلوب آستانه‌ده
 وزیر اعظم اولدی . آندن (رستم پاشا) وزیر اعظم اولدی . عن اصل
 خروات جنسندن آرسطو تدبیر بروزیر ایدی . (وزیر اعظم احمد پاشا)
 آرناود قومندن ایدی . حسن تدبیر وشجاعت ومهابت ایله مشهور بر
 وزیر دلیر ایدی . حرم هایوندن سر بوابلق ایله چیقوب یکچیری آغاسی
 وروم ایلی والیسی ووزیر اولوب عجم شاه‌ی شاه طهماسبی شبخون ایدوب
 صکره طمشواری فتح ایلدی . (وزیر اعظم قالین علی پاشا) هرسک
 سنجاغنده پرچه قصبه‌سندندر . سرای عامرهدن قپوجی باشیاق ایله چیقوب
 یکچیری آغاسی ومصر والیسی اولدی وآندن وزیر اعظم اولدی وغایت
 مجسم آدم ایش . صوکره (وزیر اعظم صوقوللی قوجه محمد پاشا) بوسه
 سنجاغنده صوقول یعنی شاهین قصبه‌سندندر . حرم خاصدن قپوجی باشی
 ونیجه سنجاق وروم ایلی ایالتی ، نتیجه اوج پادشاهه قرق سنه وزیر اعظم

[۱] طوغریسی (پورتقال) در . (پورتقال) ، (پورتکیز) خطادر . چونکه
 بوملکنک اسمی ایکنجی شهر عد ایدیلن Porto ایله برنوع کوزل شراب حاصل ایدن
 Oporta شهری اسملندن کلسدر . (پورتقال) قطعه‌سی لایتلرجه Porta Colle
 دییه تسمیه اولنوردی . ایشته بوایکی لفظ یکدیگریله ام‌تراج ایدرک Portugalia اولمش ،
 بوندن ده پورتقال کله‌سی ظهور ایتشدر . تواریخ عریده (برتقال) دییه وارد اولدینی کی
 ابن اثیر تاریخنده (ط) ایله (برتقال) صورتنده قید ایدلشدر . یدیکمز پورتقالار
 مذکور شهرده یعنی Porto ده کلیتله حاصل اولدینی ایچون عربلر شهر اسمیله قبوله
 ایله (پورتقال) دیشلر وترکار عین اسمله استعمال ایتشلردر .

داء‌الجون بیمارخانه‌سی وبر مدرسه‌سی وبر مکتب صبیان ابجد خون ایله معمور برجامعدر وپادشاه دل آگاه سلیمان خانك ظرافت طبعندرکه خاصکی سلطان جامعنی عورت بازارنده بنا ایتمشدر والسلام .

جامع سلاطین مهر ماه سلطان دختر سلیمان خان

ادرنه قپوسنده ایچ یوزنده برعالی زمین اوزره مبنی برجامع عالیدر . سائر سلاطین جامع‌لرینک قصری مقامنددر . سلیمان خان تیزی نامنه انشا ایتدیه‌ره‌ک جمیع مصارفی خزینئه شاهانه‌دن صرف اولمشدر . محراب ومنبری ومحفلی غایت مصنعدر . اما خنکار محفلی یوقدر وطشره حریمی سراپا چنار آغاجلریله سایه‌دار اولمشدر . درت طرفی مدرسه حجره‌لریدر . برحامی وبر سوقی واردر . اما دارالضیافه‌سی وبیمارخانه‌سی یوقدر . منارده‌سی بر طبقه‌لی سرآمد بر مناردر . والحاصل پادشاه مغفور قرق سکر سنه سلطنتنده اجرایی عدل و داد ایدوب ممالک آل‌عثمانی معمور و آباد ایلدی . غزا وجهادی فی سبیل الله ایدر بر پادشاه کشور کشا اولوب بامرالله نه جانبه متوجه اولسه منصور ومظفر وسالماً غانما عودت ایدردی . زیرا (وشاورهم فی الامر) نص قاطعنه امتثالاً جمیع کاروامورده اختیار علما و صالحا ووزرا ایله مشاوره ایتهدن برایشه مباشرت ایتزدی .

زمان شریف‌ننده مقام صدارت‌ه کلن وزیر اعظم‌لری بیان ایدر

اولا وزیر اعظم پیر محمد پاشای قرمانیدر . حین جلوسنده وزیر اعظم ایلدی . ینه مسند صدارت عهدده‌سنده ابقا اولندی . (وزیر اعظم مقبول ومقتول ابراهیم پاشا) حرم خاسدن یتیشوب صدارت ایله مصره واروب بخان احمد پاشای سلب ایله مصر قلعه‌سنه یدی قاپه بنا ایتدکدن صکره مصری

وعبرتتون مناره لردرکه قوجه معمار بومناره لردده وجامعده یدطولای معما۔
 ریسنی عیان ایتشدر۔ هرمناره اون سکیزر خانه کوشه طرح اولتشدور۔
 هرطرخنده سراپا قات اندر قات زیہلر ایجره کونا کونا کتابه لر مطلق و تورنجی۔
 ایشامه نقشلری وهرطبقه ده عبرتتا کرشمه مقرنسی ومدنه لر اختراع
 ایتشدرکه کورنک عتلی واله اولور۔ زیرا بوجامع التنجی جامعدر۔ هربر
 جامعدن برر ظرافت ونضافت شریفه آلتوب بنا اولتشدور۔ وجامعک
 سطوحی کنارنده اولقدر مصنع مرمر زیہلر وکلو بلر وبدن بدن دیوارلر
 واردرکه نظیری برجامعده یوقدر۔ وقبه لرینه استاد رصاص نیلکون رنگده
 بر رصاص خاص اورتشدورکه حقیقه مہارتی کوسترمشدر۔ بوجامعک جوانب
 نلاہ سندن برآت منزلی صحرای عظیم حرمی ایجره کونا کونا اغاجلرله مزین
 برحرمدرکه صول جانبنده بیوک برچارک کولکه سندہ (الشیخ علی طلی)
 حضر تلری مدفوندر؛ صحابہ کزیندندر۔ حضرت ابا ایوب الانصاری ایله کلوب
 اول معرکه ده طبل چالارکن شهید اولمش وبومحله دفن ایدلمشدر۔ بوحررم
 کیرک اطرافده عمارت ومدرسه سی ونابخانه ودار الضیافه سی وخیرات وحسنات
 سائرہ سی واردر؛ اما دارالشفاوحمای یوقدر۔ بوده برجامع ذی شاندرکه سائر
 جوامع عظیمہ سلاطین کرامه کیدن مصرفدن زیادہ بوکده مال فراوان
 خرج ایدلمشدر۔

جامع شہزادہ سلطان جہانگیر

فندقلی قصبہ سندہ شہزادہ جہانگیر روحیچون بوتی ده سایمان خان بنہ
 ایتشدرکه اوصافی تخریر اولنه جقدر۔

اوصاف جامع والدہ شہزادگان اعنی خاصکی سلطان

عورت بازارنده برجامع عالی بی بدلدر۔ اماغیری جامعارکبی بیوک دکلدر۔
 برمنارہ لی؛ برطبقہ لی برجامع دانشیندر۔ برعمارتی، بردار الضیافہ سی وبر

اما سایمانیه قبه سندن سهل کوچکدر . و چارپا ششخانه عملی پایه لر اوزرینه
 مبنی قبه موزوندر و بوقبه نك جوانب اربعه سنده نیم قبه لر دخی واردر .
 سلیمانیه و آیاصوفیه کبی ایکیشر نیم قبه دکدر؛ درت نیم قبه وسطنده برسر آمد
 قبه در . محرابی و منبری غایت مصنع و مشبک مرمرخامدر و سکز ستون
 اوزره مؤذنان محفلی غایت مصنعدر و جامعک صول طرفنده ستون
 اوزرنده خنکار محفلی و جامعک جوانب ثلاثه سنده جماعت محافللی ایله
 آراسته اولمشدر . بوجامع ایجره عمود عظیملردن برشی یوقدر و ایکی طبقه
 بقادیل واردر . درون جامعده هر شب سکز بیک قنديل چراغان اولور .
 و جمله جام منورلر ایله روشن آباد برجامعدر . جوانب اربعه سنده پنجره لر
 واردر . اوچ عدد باب معالسی یمین و یسارنده و قبه سنده باب کیری اوزره
 تاریخی (معد امت رسول مین سنه ۹۵۵) در . ۹۵۰ تاریخنده بناسنه شروع
 اولندینی کون ماه ربیع الاولک برنجی کونی ایدی . ۹۵۵ سنه سی رجبنده
 تمام اولوب انشاسنه یوز اللی یوک آچه کیتمشدر . بودخی معمار سنان
 کاریدر . و جامعک طشره طرفنده دخی یان مقصوره لر ی واردر . آنده
 بریق و مجلا ذی قیمت کونا کون ستونلر واردر . و هر قیوسندن قدمه زردبانلر
 ایله جامعہ عروج اولنور . و قیولرینک روزنلری مزین برجامع پرانواردر .
 و محراب اوکنده ارم و روضه رضواندن نشان ویر بر باغ ایجره برقبه عالیه ده
 شهزاده محمد مدفوندر . و برقبه ده دخی برادری شهزاده جهانگیر سلیمان خان
 که حلب مشتاسنده مرحوم اولوب جسد پا کنی بوقبه ایجره مستورایتدیلر .
 و بوجامعک حریمی غایت مصنعدر . جوانب اربعه سنده کی صفهلر اوزره کونا
 کون عمودلر و الوان احجار ایله پیراسته اولمش طاق خورنقلر اوزره قبه لدر .
 و جوانب اربعه سنده طشره حرمه ناظر پنجره لر واردر . و حرم وسطنده
 برحوض مدور آب زلال ایله لب بر لب اولوب اطراف عیوندن تجید و ضوء
 ایدرلر . و سکز ستون اوزره برسر آمد قبه بالادر که فاتح بغداد مراد خان
 زابع بنا اتمشدر . بوجامعک یمین و یسارنده کی ایکیشر شرفه لی ایکی مناره نك
 اسلامبول و پروسه و ادرنه ده مثلاری بنیاد اولنما مشدر . او یله منقش

بوخیر اتدن بشقه دها صایسز حسناتی وارسه ده اونلر ان شاء الله سیاحتمز صره سیاه فرداً فرداً تحریر اولنور . زیرا بومسود آتمزدن مقصود اسلامبولک اوصافی تحریردر . بالادنبری ذکر اولنان خیرات هپ مالطه ، رودوس ، بودین ، قزل الماسی ، طونه بلغراد ی ، بغداد کبی قلعه لرك حلال زلال غزاملایه بنا اولمشارددر . بنا امینی محاسبه سیله سلطان سلیمان خیراته سکزیوز طقسان التی بیک اوچیوز سکسان ایکی فلوری خزینه دن صرف ایتمشدر . اول عصرک حسابجه بشیور اوتوز یدی یوک و سکسان ایکی بیک ظقوز آچه اولور . زمانمز حسانی اوزره ایکی بیک ایکیوز قرق بریوک آچه اولور . اما سلیمان خان عصرنده بر آچه بردانق اولوب دردی بر درهم کلور خالص العیار رائج فیه ایدی . ویوز التون یوز اون سکز درهم کلوردی . بودقیقه اوزره مصارف خیراتی خدا بیلیر .

اوصاف جامع شرف و بنای مضع ولطیف شهزاده سلطان محمد

جمیع مهندس لر شکل مثانده اولان اسلامبولک اورته سی ساعت و خطوه و ذراع حسابجه بوشهزاده جامعی زمینی در دیرلرکه بردوز و واسع صحرا ده واقع اولمشدر ؛ پشته اوزره دکلدر ، التنجی جامع سلاطیندر . اما بودخی سلیمان خانک بناسیدرکه شهزاده جوان بختی شهزاده سلطان محمد غایت خبت ایدوب جمله سفر لرده بر آن یانلرندن منفک اولمازدی . آخر دیار مغنیساده رهزن اجل کریبانی آدقده (ارجعی الی ربک . .) امر جلیله امتثالاً داربقایه رحلت ایدوب نعش شریفنی جامعی اوله جق خیابان قویاخ چمنستان ایجره دفن ایدوب اوزرینه بوجامع دلکشانی انشا ایتدیلرکه بوده وجه ارضه لانظیر برجامع بی بدلدر .

اشکال جامع شهزاده آزاده

اورته قبه عالیسی افلاکه قدر سرچکمش برکاسه نلیکون قبه مینادر .

وہر فتح اولنسان قلعه لردہ و پلانقہ لردہ کنیسہ لری جامع و اولمیان لردہ مجدداً جامع بنا اولنوب لوازم اسلامیه تکمل ایدردی . وقاعہ قدس شریف وقبہ مسجد صخرہ اللہ و عیون قدس شریف اوزرہ برقاعہ عظیم سلیمان خانکلار . وصخرہ شریف قبہ سنک ایچی ، طیشی یعنی اخشابنی وطاشنی منقش و مصنع کاسہ ایہہ تزین و انواع نقوش ایہہ رشک نکار خانہ چین اولمشدرکہ کویا قصر فردوس علیندر . وبغداد بہشت آبادی فتح ایتدکدہ حضرت نعمان بن ثابت (کہ امام اعظمدر) قبری اوزرہ برقبہ و برجامع و عمارت و دارالضیافہ بنا ایتدیلر و شیخ عبدالقادر جیلانی حضر تلی ترقبہ سی اوزرہ برقبہ عالیہ و برجامع و تکیہ و عمارت انشا و سائر اوقافی تجدید ایدوب یکیدن دہ اوقاف تعیین ایتدیلر .

حرمین محترمیندہ اولان خیرات و حسناتی

حالا صرہ روم آلتش ایکی بیک التون صرہ امینی ایہہ اہالی مکہ و مدینہ یہ ہر سنہ کوندریایر . بری دخی (صدقہ جہ) در . سلیم خان اوقافندن اہل حرمینہ نیجہ کرہ یوز بیک خر قہ وجبہ و سراویل کیدر . بری دخی (صدقہ جوالی) در یعنی خراج اہل ذمدر . دولتلرنده اکثری سکان حرمینہ تعیین اولمشدر . الی ماشاء اللہ دائمی بر صدقہ در . بری دخی (صدقہ جاریہ) در کہ جبل عرفاتدہ جریان ایدردی . بو خیرات ہارون الرشیدک حرمی زبیدہ خاتونک خیراتی ایدی . عرب و عربان جریان ایدہ جک یرلرینی خراب ایتشدی . سلیمان خان ایکی فرسخ یردہ درت عدد عیون ضم ایدوب نہر کبی عرفاتہ صولر آیدوب عظیم حوضلر بنا ایتدیردی . و (خیرات مدارس اربعہ در مکہ مکرمہ) قواعد روم ترتیبی اوزرہ درت مذہب مدرسہ لرنر بنا ایدوب طلبہ لرنہ کفایہ مقداری جریہ وظیفہ لری تعیین ایلدی . و مکدہ بیت ام المؤمنین خدیجہ آنا خانہ سنی برقبہ ایہہ اعمار ایتدی . وقبہ پرانوار خدیجہی دخی اعمار ایلدی .

تاب اسلامبوله هندسه اوزره کیتمک ممکنیدر؟» دیر. اوده «بلی پادشاهم ممکندر
 نهر عظیم کبی جریان ایدر» دیر. پادشاه: «سن کیسه‌لری شم‌دی اوج اوجه
 دوزرسه‌ک بوضو استانبوله واریر دیدک. بن ان‌شاء‌الله کیسه‌لری یان‌یانه وهیمان
 همیانه متصل ایکی قوناق دیزدیم» دیر وهان (بسم‌الله) ایله برکیسه آلتونی
 مذکور عیونک باشنه نثار ایدوب اساسنه شروع ایلر. یدی بیلده اوج بیگ
 یدیوز کمر انشا اولنور که بعض یرلری افلاکه سر چکمش ایکیشر، اوچر
 قات قنطره‌لرله استانبوله کیروب آت پازاری قربنده یاقونک قرق چشمه کمرلری
 اوزره کچیرمک اقتضا ایدوب شهر اسلامبول ایجره مذکور آب تابی تقسیم
 ایدوب شهیدان دست کربلا ارواحنی شاد ایلدی وچکجه کیر جسرینه
 مباشرت ایدوب اتمامی سایم نانی‌یه میسر اولدی. وخیرات شهزاده جامعی
 سلیمان خانکدر. وخیرات جامع جهانگیر وخیرات جامع عمارت خاصکیه
 وخیرات ترسانه جدید وخالیجیلر کوشکننده مدرسه سلیم خان سلیمان خان
 بناسیدر که پدری روحنه ثوابی اهدا ایلمشدر. خیرات جامع اسکله اسکدار
 ودختر بلند اخترلری مهرماه سلطان ایچون برجامع وایکی خان بر عمارت انشا
 ایتدی. روم ایلنده کی خیراتلری بی حسابدر. اما قلعه اولونیه، سلانیکده قلعه
 کله‌مریه، اکری سرحدنده قلعه سکه‌دین وسکتوارده قلعه تربه واوزی سر
 حدنده قلعه بندر وادرنده بر ماء زلال جاری وادرنه قربنده جسر مصطفی
 پاشا قصبه‌سنده برجامع وعمارت و خان بنا ایتدیر مشدر.

اناطولی جانبنده اولان خیراتلری

اولا قونیه‌ده حضرت جلال‌الدین قدس سره مرقد پرانواری قربنده
 ایکی مناره‌لی برجامع عالی وبرمدرسه وبرمسجد لطیف وسماخ‌خانه وبرعمارت
 معموره وبردارالضیافه ودرویشلر ایچون متعدد حجره‌لر وشام‌شریفده برجامع
 عظیم وبرمدرسه، بعده مدینه کهنه‌ده وشهر ازنیقه‌ده بررکنیسه‌نی جامع ایتدیلر.

قدیمدر. اول عصرک متانت اوزره مصنع بر بنای عظیمیدر. اما لطافت ووظرافت و نظافتده و شیرین کارلقده بواندن مصنع بر بنای عبرت نماید. مال مصروفی جهتیه بوجامعه ایاصوفیه دن زیاده مال کیتمشدر» دیو نیجه گفت کو ایدوب کیتدیله؛ حقا که بوجامعک اون مثقال طاشی بر آلتونه اولدی دیرلر.

مصارف جامع سلیمانیه

جامع آتام بولدقده بنا امینی و ناظری و معتمدی محاسبه لری اوزره سکر کرده یوز بیک و طقسان [۱] بیک اوچیوزسکسان اوچ یوک فلوری اولمق اوزره محاسبه جامع کورلمشدر و سایان خانک اسلامبول ایجره برخیرات عظیمه سی دخی جاریدر که قرق چشمه کمرلری صویدر. برقات کمری (یانقو) [۲] عصرنده بنا اولوب اسلامبول ایجره قرق عدد چشمه ایدی. اما مرورایام ایله جابجا منهدم اولوب زمان سلیمان خانه کلنجه اهالی اسلامبول بر ایچیم صویه محتاج اولوب طوزلی قیولردن صو نوش ایدوب دفع عطش ایدوب کمال مضایقه و قلت چکرلر مش. سلیمان خان اسلامبولک غربنده بر منزل بعیدده آب تابلر بولوب علم هندسه ایله اسلامبوله کتورمک مراد ایدند کده معمار سنان: «پادشاهم، بوخیرات عظیمه سکا میسر اولورسه تابو محمدن استامبوله اونبر ساعت منزلدر. کیسه لری اوج اوجه دیزوب بو قدر مال فراوان صرف ایدرسه کز بوخیرات سزه نصیب اولور. والا بوخیراته بر ملک قادر دکلدرد. شافی خبر بودر پادشاهم» دینجه همان سلیمان خان: «ای معمار سنان اولا بو آب

[۱] پچوی «طقسان آتی بیک» دیبور و علاوة «اول عصرک حسابجه بشیوز یوک و اونوز یدی یوک و سکسان ایکی طنوز یوز آچیه اولمش. بوزمان حسابجه ایکی بیک ایکوز قرق یوک آچیه قریب اولور» دیه ایضاح ایدیور. شو حسابجه بر آلتونک ۶۰ آچیه اولدینی آکلاشیلیور. بر آلتون ایسه وسطی اوله قرق ۱۲ درهم کوشه معادل ایدی.

[۲] [۱۱۷ - ۱۳۸ تاریخ میلادیسنده (آدریان) زماننده بو کمرلرک انشاسنه

باشلان دینی یوقاریده خبر ویرمش ایدک.

بولشدر. حتی حقیرك برگره منظوری اولدی که علم هندسه و علم معماریده کامل و صاحب اقتدار اون کفره کلوب بوابلر ایله بوجامع منوری سیر و تماشایدرکن بواب و قیملر بوکافرلك آیاقلرینه بشقه مست کیدررب و تماشاسنه شروع ایلیوب هرنه جانبنه نظر ایتدیلرسه انکشت بردهن ایدوب معتجبانه برر پارمقلرینی ایصیروب حیران اولدیلر. قپولرك هند صدفکارلیسی قنادلرینی کوردکجه باشلرینی صاللائیوب ایکشیر پارمقلرینی ایصیرلردی وقبه سرنکون مینایی کوردکلرنده جمله باشلرنده مان لفکه شاپقهلرینی چیقاروب «مریه مریه» دیو واله اولدیلر و دامن قبهده اولان طاق کسرادن نشان ویرر درت عدد کمرلری کوردیلرکه :

(بیت)

کهکشان آسا سایه سرچکوب روزه اعلايه صالحشدر کند

مضمونجه برقوس قزح واری کمرلردرکه کویا هر بری ید قدرت کمریدر و حقیقت الحال مذکور کمرلك تاریخی « (قدرت کمریدر) سنه ۹۴۴ » کامل بر ساعت نجومی دقت اوزره بوکمرلری و درون جامعی انکشت بردهن تماشای ایدوب طشره حرمه چیتوب چار مناره و چار رکنی و شش باب معلالری و حرم لطیفی و اطرافنده آماده کمرلر اوزره و قبلری و ۴۰ وجهلی ستونلری و قات اندرقات موزون قبا بلر اوزره جمله مطلقا علم محمدیلری کوردکلرنده شعشعسندن کوزلری خیره لنوب تپه باشلرندن شاپقهلرینی چیقاروب سربرهنه جامعشریفک جوانب اربعه سنی تماشای ایدوب کمال تعجبیدن جمله اوزر پر مقلرینی ایصیردیلرکه آنلرک بیننده نهایت تعجب اون پارمغنی آغزینه قومقندر. حقیر بونلره ترجانلق ایتدم . بوبنایی نیجه کوردیلر ، همان بریمی قابل خطاب ایمش ، ایتدی : « هر مخلوقات و موجوداتک و بنای عماراتک یا درونی یا خود بیرونی کوزل اولوب ایکی کوزللك بریرده اولماز . اما بوجامعک درونی و بیرونی شیرین کارلق اوزره بنا اولشدر . جمیع فرنکستانده بویله برعبرت نما علم هندسه اوزره کامل و مکمل بنا کورمندک . » دیوب پسند هزار ایتدیلر . حقیر ایتدم : « یا ایصوفیه ایله بوجامع نیجه در ؟ » آنلر ایتدی : « بلی ، بوندن بیوک طوغله بنا برکار

کوله شیرلر، لغت ترکیک صحیحی کوراشدر. و بوجامعک یمین و یسارنده مذاهب اربعه شیخ الاسلامیچون درت عدد مدرسه عظیمه واردرکه حالا علمای عاملین و کاملر ایله مکمل و مالا مالدر و بر دارالحدیث و بر دارالقراء و بشقه بر مدرسه علم طب و بر مکتب صیان و بر دارالشفاء و بر دارالاطعام و بر توخانه مسافرین و بر کاربان سرای آینده و روندگان و بر یکچیری اغاسی سرای و بر اسواق زرکران و دوکجه جیان و خفافان و بر حمام روشنای نصف جهان و تمه سوخسان و بیک عدد بیت خدامان بنا ایدوب بو جامع اطرافنده کی جمله بیک قبه عد اولمشدر. غاطه جانبندن بوسایمیه عمارتنه نظر ایدن کویا برکوم کویا قورشون ایله پوشیده برسواد معظم نمایان کوریر و جمله اوچ بیک خدای وار؛ اوقاف معیندر. آق دکرده جمله جزایر سانبه کی و استانکوی، ساقز و ردوس و غیر جزایر جمله سایان خان اوقافدرکه متولیبی بشیوز آدم ایله حکم ایدر. بوجامعدن ماعدا سلیمان خانک اقالیم متعدده فاتحی اولسی سببیه جمله سنده خطبه سی تلاوت اولنور. اما دیار اسلامده بوسایمیه جامعدن متین و مستحکم عمارت بنا اولنمشدر. جمیع اهل هندسه ناک متفق علیه اولدقلری بوکلامدر که بوادیم ارضده سلایمیه بناسی کی بر متین بنا اولنمشدر و بوقبه مدور کی بر قبه مینا کورلنمشدر دیرلر. وضع اساسنده اولان متانت و گوشه سنده اولان آثار ظرافت و هر صنایع سحر و اعجازک کمال و نهایتی بوجامعک اندرون و بیروننده موجوددر. حتی بنا اتمام بولدقده قوجه معمار سنان ایدر: «پادشاهم سکا بر جامع بنا و انشا ایتدم که روز قیامته حلاج منصور کلوب و جه ارضده اولان مقالید جبالی حلاج کنندن پموق مثالی آتدقده بو جامعک قبه سی منصورک یای چله سی اوکنده چوکان طوبی کی غاطان اوله» دیو جامعک بو مرتبه متانتی مدح ایدر، حقا که بوجامع برپشته عالی اوزره مبنی اولنغله تمنی ابتدا تا تحت القلعه اوکنده کی سددن و سیاوش پاشا سرای سددن و یکچیری اغاسی سددن و کوچک بازار صهرنجی سددن و اغا مکتبندن و توخانه و عمارت و قورشون خانه و بیمار خانه طرفلری سدلرندن جمله سلایمیه جامعک تملریدرکه بووجه ایله بوجامع عالی متانت.

اولمامشدر . بو طرز عجیب و غریب کورلما مشدر . و بونده اولان مشبک
و مقرنسی مرمر تصنیعاتی بر عمارستانده یوقدر .

اوصاف حرم بیرون

بو جامعک جوانب ثلاثه‌سنده برقات طشره حرم دخی وار که ایکی جانی برر
آت منزلی صحرای رمالدر و کونا کون چنار منتهالر و سد سر نکون و سروی
واخلامور ولسان عصفور درختلری ایله مزین بر حرم عظیمدر که جوانب
ثلاثه‌سی جمله پنجره‌لی دیوارلر در . و جمله اون عدد قپو واردر . و قبله
جانبنه ایکی قپوسی وار . بری مرا قپوسی ، بری اسکی سرای قپوسی ،
جنوبده مکتب قپوسی وینه جنوبه چارشی قپوسی و جنوبه صاغ مدرسه
قپوسی وینه جنوبه حکیم باشی قپوسی و غربه عمارت قپوسی و غربه توخانه
قپوسی وینه غربه اغا قپوسی قدمه نردبان ایله عروج اولنور و آندن شماله
بیگ بر مسارلی قبه قپوسی یکریمی آیاق طاش نردبان ایله عروج اولنور
بر قپودر . قبه‌سی ایچره بیگ بر مسار محلی اولدیغیچون سبب تسمیه‌سی اولمشدر .
و جانب شرقه ناظر حمام قپوسی بودخی قدمه نردبان ایله حمامه نزول
اولنور . اما بو طرفده حرمک دیواری اولیوب شهر اسلامبولی تماشنا
ایچون برکنار سد دیوار پس چکلمشدر : جمله جماعت آنده مک آیدوب
خنکار سرانی و اسکدار و بوغاز حصاری و بشکطاش و طوپنخانه و غلطه
وقاسم پاشا و اوق میدانی سراپا نمایاندر و خلیج اسلامبول بوغاز ایچره بادبانلری
کشاده ایدن نیجه بیگ برده و قایق و غیره کشتیلرک شناورلک ایتدکلی
برر برر رایکان بر حرم سیر جهاندر . بو حرمک جوانب اربعه‌سنده سلیمانیه
جامعی دأراً مادر بر قاق بیگ آدیدر و بر کوچک حرم دخی سلیمانیه ایله اسکی
سرای دیواری مایننده (سرچشمه کشته کیران پهلو ان دمر میدانی) نامیه
مشهور بر وادیدر . حالا بعد العصر جمله تکیه پهلو انلری اول جای لطیفده

جمله اسلامبول یہودیترینہ ایچی حضورندہ بذل ایدوب برجہ قلمدی .
 ایچی یہ خطاب ایدوب بیوردیلرکہ: « رافضی روز قیامت خربود زیر یہود »
 اولیہ ایسہ سزہ سوار اولہ جق یہود طائفہ سی افندیلریکزه مالکتر نصیب
 اولسون کہ روز قیامتدہ سزہ سوار اولدقدہ قامچی وتازیانہ اورمیہلر .
 یوخسہ سزجلین تارک الصلوات قومک جامع خیراتندہ علاقہ لری نہ اولہ ؟ »
 وبرقوٹو جواہری ینہ ایچی حضورندہ معمارسانہ ویروب: « بوذی قیمت
 وبو کوندردیکی طاشلر بنم جامعک طاشلری یانندہ بی قیمتدر . تیز بونلری
 سائر طاشلرایجرہ قویوب بنا ایہ » دیدکدہ ایچی بو حالہ واقف اولنجه عقل
 دائرہ سندن چیقوب مہوت و متحیر قالب نامہ سنہ قارشیاقی الفاظ مناسبہ
 ایہ نامہ لریازیلوب ایچی روان جاننہ روان اولدی . بری طرفدہ استاد
 معمار بوجواہری برر کونہ صنعت ایہ منارہ نک ہر ششخانہ زیہلری ایجرہ
 کنایہ لری دخی اورتہ سنہ کونا کون مطبق مرمر کللر ایجرہ بوجواہری
 زین ایدوب آنکچون اول منارہ یہ حالا جواہر منارہ سی دیرلر . آفتابک شعلہ سی
 بعض طاشلرہ پرتو اوروب شعلہ اوریر . اما بعض طاشلر شدت حرارتدن و برف
 وامطار دن فنا بولوب ضیاسی محو اولمش . اما جامعک قبلہ قوسی طبقہ کبری
 اورتاسندہ بریروزہ نشابوری واردر کہ برکاسہ مدور قدر کلور حالاشعلہ سندن
 چشم بنی آدم خیرہ لیر و بوجامعک ایکی طرفدہ قرقر عدد تجدید وضوء
 ایدہ جک موصلقلر واردر .

اوصاف خیابان مرقد پرانوار

محراب اوکنندہ برسہم تیرکش منزلی برکل کستان خیابان نصف جہان
 ایجرہ (سلیمان خان طاب ثراہ) برقبہ عالی ایچندہ مدفوندر کہ بوقبہ نک
 نظیری بوقبہ افلاکدہ یوقدر . زیرا استادشیرین کار برقبہ صغیرہ اوزرہ برقات
 قبہ عالی دخی انشا ایدوب بری بری ایچندہ بویلہ مصنع قبہ بردیاردہ واقع

محلندہ غلطہ ده یاتان کافر قلیونلرینک دیردکی اوزرنده طوب قوروب کله‌سنی
 قصدا آتوب تاسایمانیه جامعنک صول حرم قپوسنک اشاغی اشیکنی قیروب
 طوب کله‌سی کلوب مذکور خاچلی صماقی اوزره قرار ایتمشدر . اما یرده
 اولغله برضرر اصابت ایتماشدر . مأل کلام اولدرکه ملعون فرنک بدرنک
 نه عداوتدونه مرتبه استاد طوپجیسی واردرکه غلطه دن مراد ایدنسونده
 سلیمانیه عتبه سفلاسنی اوروب مکسورایدہ . حالا ضرب آثاری ظاهر دزکه تماشا .
 کاد ناسدر وبوحرمک جوانب اربعه‌سنده اولان عمودلرک اشاغی کرسیلرنده
 طوچ بلازیکار واردر . اوقاف طرفدن حکاک مورخ واردر . جمله وقایع
 عظیمه مثلاً احراق بالنار وزلزله وغلو ولوله مثللو شیلر یازلمشدر که
 عجایب تاریخی ستون پایه لیدر . بوجامعک درت عدد مناره‌لری وارکه
 هریری برر مقام بانک محمدیدر . سلطان سلیمان خان سلاطین آل عثمانک اونجی
 پادشاهی اولغله اکا علامه درت مناره‌نی اون طبقه انشا ایتمشدر .
 جامعه متصل ایکی مناره اوچ طبقه اوچ سایه سرچکمش مناره‌نی همتالردر
 وحرمک کبروکوشه لرنده کی ایکی مناره انلردن دخی آلاچلیق ایکیشر
 طبقه مناره موزونلردر . اما صول طرفده کی اوچ طبقه لی مناره یه جواهر
 مناره‌سی دیرلر . سبب تسمیه‌سی اولدرکه سلیمان خان بوجامعی بنا ایدرکن
 براز استحکام بولمق ایچون برسنه فراغت ایدوب غیری خیرات بنا
 ایدرلردی . عجم شاهلرنندن شاه طهماسب سلیمان خانک جامعدن فراغت
 ایتدیکنی استماع ایدوب تیز بر عظیم ایچی تدارک ایدوب بیگ همیان مال
 و بر قوطی ذی قیمت جواهر کونا کون ایله نامه سنده تحریر ایتش که :
 «مسموعمز اولدی که جامعی اتمام ایتکه قدر تکز قالمیوب فراغت ایتمشکز . سزه
 دوستلغمزه بناء بوقدر مال و خزائن وبوقدر جواهر کوندردک . بوجواهری
 فروخت ایدوب وبومالی صرف ایدوب جامعی اتمام ایتکه سعی واهتمام
 ایدیکز که بزم دخی خیراتکزده حصه مز اوله» دیو بوکونه طعن آمیز نامه لر
 ایله علی العجله ایچی سلیمان خان جامعی دریا مشال عمال وبنار ایله بنا
 اولنورکن کلوب سلیمان خان نامه نک مفهومندن آتشاره اولوب بیگ همیانی

نشان ویرر ودخی فوقنده دائراً مادار قبه لر در و بو حرمك جوانب اربعه سنه ناظر
 پنجره لر واردر. بو پنجره لك شيبكه لری يك منتظمه در؛ حدیدی یاوزقالینغی آهن
 پنجره لر در. استاد حدید صنعت داودی اجرا ایدوب اوپله سوهان اورمش که
 الی الآن جلاسنه بر کرد غبار تأثیر ایتیموب پولاد نخچوانی کبی مجلا روزن لر در
 و بو پنجره لر اوستنده کی جاملرده شایان دقتدر. و بو حرم بیاضك تا
 وسطنده بر حوض عبرتمون واردر. بودخی واجب السیر سحر اعجاز بر حوض
 مر بعدر. اما آبدست حوضی دکلدر. جوانب اربعه سی مر مر قفصلر در. جماعت
 آب حیاتندن نوش ایدر لر. اوستی یصی قورشون اورتولو الحاق قبه در. اما غریب
 بوکه حوضك هپ شادروانلری اشاغیدن یوقاری برتاب ایتدیکیچون شادروان
 دیر لر اما بونك آب حیاتی قبه سندن اشاغی سلسبیل آسا جریان ایدر غرایب
 تماشادر که امعان نظریله تماشا ایدن حیران اولور و بو حرمك قبه طرفی صفه سنه
 پنجره لری اوزره کاسه چین لاجورد اوزره یازیلر مسطوردر و حرمك صول یان
 قپوسی اوزره یازیلر وار. اما بو حرمك قبه سی جمله قپولردن عالی بر مصنع باب
 سعادتدر که ادیم ارضده بودر سعاده مانند بیاض مر مر خام عتبه لی وقات اندرقات
 کیریشمه زیهلی وکوپلی ومدنه لی بر باب کورلمش دکلدر. جمله بیاض مر مر خامدر.
 استاد مر مر طراش جمله طاشلری بر بر لریله امتزاج ایتدیرمش که احجارك ماینلری
 دکمه آدم فرق ایده مز و بو قپونك عتبه عالیسی اوزره محراب مثال مر مردن اویمه
 مقرنس مبروملر ایجره سر نگون مر مردن لاله عبرت نمونلر و صنایع کونا
 کونلر، ینه مر مردن زنجیر ایله مصنع اویزه لر وار. علوم قدمایه صاحب اطلاع
 اولان بیلور و بوبابك ایکی جانبنده ناقبه یه منتهی اولنجه دردر طبقه حجره لرده
 موقت خانه و بوابان و قیمانلر ساکندر و بو قپودن ایجره بر عظیم قرمزی
 مدور صماقی لعن کون دوشه لیدر که بوده لانظیر پاره مجلا مصیقل طاشدر.
 اما جرمی برصمط محمدی قدر واردر و بر طرفی سهل رخنه دار اولمشدر.
 و حرمك صاغ جانبنده کی قپونك ایچ یوزنده چار گوشه دن موزون برصماقی
 اوزره برخاچ یازلمشدر. استاد انی حك ایتمش ایسه ده ینه آناز خاچ ظاهر در.
 کفار بو طاشه بر ملیون مال ویرمشدر سه ده آنه مامشدر در. آخر کار باشادمانی

یازلمشدر ونہ یازلسہ کرکدر . بو وادی بی جناب باری آ کاموفق ایتمش اولہ .
 قبه کبيرك اورته سنده آية (الله نور السموات والارض مثل نوره كمشكاة
 فيها مصباح المصباح في زجاجة الزجاجة) آتی تحریر اولمشدر کہ حقا کہ آیت
 تحریر اتمده ید بیضانی عیان ایتمشدر . وقبلہ قپوسی اوزرہ نیم قبه ایجرہ آیت
 (انی وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض خیفاً) آتی ترقیم اولمشدر
 وچار پایہ لکوشہ سنده (الله ، محمد - ابوبکر عمر و عثمان وعلی و حسن و حسین)
 کتابت اولمشدر ومنبرك صاغنده کی پخجرہ اوزرہ آیت (وان المساجد لله
 فلا تدعوا مع الله احدا) بونلردن ماعدا فوقانی روزنلر اوزرہ جملہ اسماء
 حسنی مکتوبدر . اما قلم شکافدر . لکن قبه ده کی خط عالیلر خط کزافیدر کہ
 هر بر الف ولامی وکاف شکافی اوزر ارشونددر . زیرا قبه نك قد وقامتہ کورہ
 تحریر اولمشدر کہ اشاغیدن کشادہ تلاوت اولنہ و بوجامعک بش قپوسی واردر :
 صاغ طرفده امام قپوسی ، صول طرفده خنکار محفلی التندہ وزرا قپوسی
 وایکی یان قپولری وار . صول یان قپو اوزرہ (سلام علیکم بما صبرتم فنع
 عقبی الدار) یازلمشدر . صول جابیده کی کتابہ ایجرہ کتبہ (احمد القرہ
 حصاری) دیو تحریر اولمشدر .

اوصاف حرم بیاض

جامعشریفک مذکور باب سعادتلرینہ و حرم لطیفک اوج معلاسنہ
 طاش نردبان ایله عروج و نزول اولتور . اما بو حرم خاص مرمر بیاض ایله مفروش
 بر آق یا یالادر کہ هر بر قطعہ مرمری برر خالیجه قطعہ سنده مجلا و مضیق و هموار
 روشن بلور مثال بروادیدر . طولاً و عرضاً چار گوشہ واقعدر . اما درون جامع
 بو حرم دن بیو کدر . بو حرمک جوانب اربعہ سنده قرقر آباق اکللی یان صفہ لری
 اوزرہ جملہ رنگا رنگ عمود عظیملر میاننده بر قاق عدد ذی قیمت عمود لردر
 و هر ستون اوزرہ سنک کونا کوندن کمرلر وار کہ هر بری قوس قز حدن

(کما دخل علیها زکریا المحراب) آتی ذهب لاجورد ایله تحریر اولمشدر -
 ومحرابک یمین ویسارنده بورمه ذیه ذیه عملی عمودلر وارکه سحر اعجازدر
 وینه آنده برر آدم قدی نحاس خالص وذهب خالص ایله مطالاشمعدانلر
 اوزره یکر میشر قنطار شمع غسل کافوریلر وارکه هر برینه اون بشر قدمه
 زردبان ایله عروج اولتوب هر لیسلهده چراغان اولوب درون جامع نور ایجره
 نور اولور وبو جامعک صول گوشه سنده ستونلر اوزره بر مقام عالی (خنکار
 محفل) وارددر. بشقه محرابی ده وارددر. بو محفل شریفدن غیری چار ستون پایه لر
 گوشه لر نده درت عدد عشر خوان مقصوره جکلری وار. آنلردن غیری
 جامعک ایکی جانبنده یان صفه لر ی اوزره خورده عمود کونا کون اوزره درون
 جامعه جماعت صفه لر ی وارددر وجامعک طشره سنده ینه بو صفه لر معادل
 رقیق ستونلر اوزره دریایه ناظر و صاغ طرفی چارشویه ناظر طبقه لر وارددر.
 جماعت وفرت اوزره اولدقده بو صفه لر ده عبادت ایدرلر وجامع ایجره قبه
 وعمودلر اوزره ایکی قات طبقه لر دخی وارددر که انلرده لیلئه مبارک کرده قدیلر
 چراغان ایدرلر. جمله یکر می ایکی بیک قنادیلر و نیجه بیک مصلوبات آویزه لر
 وارددر. وجامعک جوانب اربعه سنده جمله پنجره لک هر برندن برر کونه باد
 نسیم کلوب جماعت حیات جاودانی بولوب جتنه کیرمش اولورلر وبو جامعه
 بامر الله تعالی بر راءحه طیبه وارکه آدمک دماغی معطر اولور. اما دنیسانک
 شکوفه وازهار ی رایحه سنه مشابته یوقدر. وجامع ایجره کیر ویده قبله قپوسی
 طرفنده کی ایکی پایه لر ده برر چشمه سارلر وارددر. جمله جماعت آب تابندن
 نوش ایدوب دفع عطش ایدرلر و بعض نا کلر آلتنده فوقانی خزینه مقصوره -
 لری وارکه اعیان ولایتک و نیجه بیک ارباب سفرك امانت الله ماللری مودوع که
 حسابی جناب باری بیلور .

درستایش خط قره حصاری

بو جامعک اندرون و بیروننده اولان خط احمد قره حصاری بو کونه قدرنه

سندن مدور ویدی ذراع مکه رفیع البیاد قبه جهان آباددر و بوقبه بی‌مثالک
چارپایه عملی‌سندن ماعدا جامعک یمین ویسارنده درت عدد صماقی مرمر
ستونلر وارکه هربری اوزر مصر خزینه‌سی قیمت ایدوب مصر دیارنده برقدیم
شهردن نیل ایله اسکندریه، آندن (قرنجه قبودان) سال کمیلره تحمیل
ایدوب موافق ایام ایله اسلامبولده اون قپاننه کتیروب آندن وفا میداننه.
آندن سایانیه جامعنده (قرنجه قبودان) درت عدد ستونلری سایان خانه
تسایم ایتدکده :

(بیت)

قرنجه‌لر بودین چکمشن جکرکه‌نک سلیمانہ سزه لایق نه‌منز واردر قبول ایله فنبرانہ
دیدکده سایان خان حظ ایدوب خدمتی مقابله سنده قرنجه قبودانه قدرتجه
یلانلی جزیره‌سی سنجاغی احسان اولنور. اما خدا عالمدر اویله‌صماقی احمر
کوندرکه جهانک چارکوشه سنده نظیری یوق اللیشر ذراع بالا عمود رعنادر
وقبه عظیمی محراب اوزره نیم‌قبه و قبله قپوسی اوزره ینسه نیم‌قبه ایله بنا،
اولمشدر. اما مذکور عمودلر اوزره نیم‌قبه‌لر یوقدر. ستونلره بار ثقیل اولسون.
ایچون استاد معمار سنان بلور ونجف وموران جاملر ایتشدرکه جمله‌سی جام
مورانلردر و محراب ومنبر اوزره اولان جام کونا کون سرخوش ابراهیمک
کاریدر. بونک دخی مدحتنده وصف انسان عاجزدر. چنانکه وقت ظهرده
یوجاملره آفتاب عالمتابک شعله‌سی اوردقده درون جامع منور اولور و جمیع
جامعتک مرده دیده‌لری خیره‌لیر. هر قطعه جامده نیجه کره یوز بیک‌پاره کونا،
کون‌خرده جاملر ایله شکوفه‌لر واسماء حسنی خطلری ایله مزین جاملردرکه
سیاحان بر و بحر ایچرہ ممدوح عالمدرکه فلکده مثل کورلماشدر. کرچه محرابی
ومنبری ومؤذن محفلی بیاض مرمر خامنددر اما استاد مرمر برستون رقیق.
اوزره بر مؤذن محفلی ایتمش که کویا محافل خلد برینسدر و بر سر آمد خام.
مرمردن بر منبر وتاج صراحیسی وارکه مثل مکر سینوب جامی منبری اوله
ومحرابی کویا محراب حضرت سلیماندرکه اوزرنده قره حصاری [۱] خطیله.
[۱] حدیقه الجوامعده جامعک خطاطی قره حصارلی قولی حسن چلبی دیه قید
ایدلشدر .

اوصاف جامع سلطان سلیمان علیه الرحمة والغفران

سنه ۹۵۱ تاریخده انشاسنه شروع اولنوب سنه ۹۶۳ تاریخده تمام بولمشدر که تعریف و توصیفدن مستغنی برجامع عبرت نمدار .

(تاریخ)

قال عبد عابد تاریخه معبدالله واسجد واقتراب

سنه

۹۶۳

علمادن تواریخ یازان و اول وجهله سکهٔ مرمره نامنی قازان فضلائی مورخین تحریر مدحتنده عجز و تقصیر لرینی معترفلردر . اما حقیر اولیسا جرأت ایدوب علی قدر الامکان بوجامع بی بدک مدحنی ایدیم :

اولا زمینی مقدا ابو الفتح بنا ایتدیکی سرای عتیقک نصفی بولوب سلیمان خان بوجامعی دریاه ناظر برکوه بلند اوزره برجامع بی مانند حائنده بنا ایتدی . جمیع ممالک آل عثمانده نه قدر بیک استاد کامل معمار ، بنا و عمال و سنک طراش و مرمر بر وار ایسه جمع ایدوب اوچ سنه کامل اوچیک پای ایسته قورسه پایزن تمانی قعر زمینه ایندیروب کوهکنلرک ضرب تیشه لری صداسنی قعر زمینده حمله دنیا اولان تور استماع ایدردی . تا بومرتبه قعرزمینه وارنجه حفر ایدوب آندن اساسنه ریختیم بنا ایله اوچ سنهده وجه ارضه اساس بنا چیقوب ظاهر اولدی . آنده برسنه حالی اوزره طوروب غیری اساسلره وکونا کون سنکلری طراش اتمکه مباشرت ایتدیله . برسنه دن صکره سلطان یازید و لینگ محرابی پر سه سنه کوره وضع محراب اولنوب جوانب اربعه سنده حائلرک قبه کره لرینه وارنجه اوچ سنهده کامل ایتدیله . آندن چار پایه قوی و متین اوزره قبه عالی بی بنا ایتدیله .

اشکال و طرز جامع سلیمانیه

بوجامع عظیمک طاش نیلکون قبه سنک تا ذروء اعلامی ایاصوفیه قبه .

وینه حرمك شمالی طرفنده (قرق نردبان) نامیله معروف الی درت قدمه
 بر نردبان ایله تزول اولنور براوچوروم یردر . بویکی اوچوروم اورتہ سنده کی
 بشته اوزره بوجامع واقع اولغله زلزله دن مصون و محفوظ اولمسیچون عاقبت
 اندیش معمار سنان خرده دان جامعی اچاق ایدوب چار دیوار اوزره انشایتدی .
 مؤذن محفل صاغ طرف دیوارینه مستقل ستون مرمر اوزره در . منبری
 و محرابی بیاض مرمر دن ساده کوزل محرابدر . وجامعک صولنده کی ستون
 اوزرنده برخنکار عبادت خانه سی وارددر . بونده دخی ابراهیم خان مذهب قفصلر
 انشا ایتشدر و قبه اطرافنده لیهٔ مبارکه لرده قنادیل چراغان ایدجک برقات
 طبقه وارددر و نیجه بیک آثار مصلوبات آویزه لر ایله مزین برجامعدر . بونلردن
 غیر ی جامع ایجره علامت یوقدر . محراب طرفنده کی روزنلرک اوکنده
 سلیم خانک قبهٔ پرانوازی برباغ ارم ایچنده فریاد عندلیبک اصوات حزینی استماع
 اولنور برقبهٔ ششخانه در و بوجامعه متصل توخانهٔ مسافرین وارددر و یمین
 و یسارنده بر شرفه لی ایکی عدد مناره دخی سائر مناره لر کی عالی دکلدردر
 و حریمی بیاض مرمر خام ایله مفروش اوچ یایی و جوانب اربعه سنده یان
 صفه لری اوزره جنبه ستون کونا کون اوزره خرده اوچ عدد قپوسی وارددر
 و حرمک تا اورتہ سنده برآبدست حوض و فواره لری دائمًا برناب ایدوب
 جماعت مسلمین تجدید وضوء ایدرلر . آب حیات دن نشان و یریر آب زلالی
 وارددر . بو حوض اوزره دخی مراد خان رابع سکر ستون اوزره برسیوری
 قبه انشا ایتشدر و حوض اطرافنده چارسروی درختی وارددر و بو حرم
 خارچنده بر حرم عظیم ایجره کونا کون اشجار ایله مزین بر حرم کیر وارددر .
 اوچ قپوسی وار : قبله سنده تر به قپوسی ، غربنده چارشو قپوسی ، شمالنده
 قرق نردبان قپوسی . دیننده چقور بوستانه ناظر برقبهٔ عظیم مکتب صبیان
 ابجد خوان و بر عمارت اطعام و بردار الضیافهٔ علما و سوخته وات مأکلی
 و بر مهمان سرای وار . اما حمام بوداؤردن بعیددر و السلام . غیر ی مدارس
 و تجار خانه مثللو عمارت لر یوقدر .

عرشه آصدی. بعده اسلامبوله کلوب ۹۶۲ سنه تاریخنده قاصدجنات اولدی. اساسنه مباشرت اولنوب ناتمام قالان جامعنک محرابی اوکنده کی قبه مهبط پیرانوار ایچنده مدفوندر. طرب افزونده (طربزونده) متولد اولوب آنده شهزاده حاکم اولمشدی . مدت سلطنتی ۹ سنه وجلوسنه تاریخ (فیض آله) و دیگر تاریخ (خیف الله) لفظلری واقع اولمشدر ۹۲۶ سنه . طقوز سنه ده بیگ برخطبه سی تلاوت اولنوب حالامعمور جامعلردر . آندن یرینه اوغلی ناصر ومعین اهل ایمان وکاسر رؤس اهل طغیان عاشر سلاطین آل عثمان السلطان ابن السلطان السلطان غازی سایان خان ابن السلطان سلیم خان اول کشورکنای ایران وتوران طاب ثراه مستقل پادشاه اولنجه سلیمان خان ووالد ماجدینک اساسنده ناتمام قالان جامعنک آتامنه بذل اهتمام ایتدی .

اوصاف جامع سلطان سلیم خان

اول پدر عزیزینک جامع پیرانوارینک پدری نامنه اکلنه ۹۲۷ سنه سبع و عشرين و تسعمائه ده شروع ایتدی و ۹۳۳ ثلاثه و ثلاثین و تسعمائه ده آتام اولندی . بوجامع اسلامبولک قره دکز جانب شمایسنده برکوه بالا اوزره بنا اولنمش برجامعدر . عمودسزدیوار اوزره اولان قبه عالیسنی علم هندسه یه مالک اولان استادلر کلوب تماشا ایدوب : « قوجه معمار سنان یدطولاسنی عیان ایتمش » دیوانکشت بردهان اولوب حیران اولورلر . حقا که چار دیوار اوزره اطلس فلکده بویله برواجب السیر قبه متین بنا اولنماشدر . جمله مهندسین طرز انشاسنه نظر ایدوب وانه اولورلر و « ذراع بنا ایله اولچیلوب آیاصوفیه قبه سنک جوانب مدورندن برر شبر وسعت اوزره بنا اولنمشدر » دیو تعریف وتوصیف ایدرلر حقا که قبه افلاکه مانند قبه نیلکوندر . لکن آیاصوفیه قبه سی قدرعالی دکلدر . قدی اللی سکز ذراع بر بنای عالیدر . زمینی غایت مرتفع کوه بالا اوزره واقع اولمشدر . حرمنک صاغ طرفنده کمره زمانی صوصهرنجی برفیج عمیق صاریج واردر .

حوصه‌یه وارد قدّه بامرالله بایزید خان وفات ایتدی. سبب انتقالنده قیل وقال کثیر اولوب «آدم شاه» دیوب روح تسلیم ایتدی دیرلر. مرحوم اولورکن «عمرک از اولوب غزاک چوق اولسون» دیو روح پرفتوحی روان اوج عالیین اولوب نغش شریفی مرقوم جامع حظیره‌سندّه مدفوندر. (مدت سلطنتی سنه ۳۳) آندن اوغلی سلیم شاه اول خلیفه مستقل اولوب ابتدا غزاسی ایران زمین شاهی شاه اسماعیل قلعه آخسرخه آلتنده چلدیر سحره. سندّه منهزم ایدوب ایکی کره یوزبیک قزل‌باش اوباشی دندن تیغدن کچروب بالذات شاه یدی آتلی ایله جان خلاص ایدوب (تاجلی خانم) نام خاتون اوچیوز جاریه‌سیله اسپر اولوب دفتردار ناجی زاده جعفر چلی‌یه امانت قوندی و آستانه سعادته کتیرلدی. بو سفر ظفر مأثرده قلعه قارص و قلعه آخسرخه و قلعه اردهان مع توابعی و قلعه حسن و ارض روم (ارض روم) و بایبورد و دوجانخه و قلعه کج‌وینه قره‌حمید و دیار بکر و قرق‌پاره توابعی قلعه. لری آندی و صاحب مرعش ابن ذوالقدر منهزم اولدی. سلطان علاء‌الدوله قتل اولوب یتیمش عدد بوی بکری کله‌لری ایله مصر سلطانی غوری‌یه کوندرلدی. آندن غوری‌یه مصر اوزره سفر اولوب قلعه حلب‌الشها بکرمی پاره قلعه‌سیله و قلعه شام قرق ایکی پاره قلعه‌لری ایله فتح اولندی.

و شام طرابلس یتیمش پاره دروزی و روزی قلعه‌لری ایله فتح اولندی. و بیت المقدس و غزه و رمله اون یدی پاره قلعه‌لری ایله فتح اولوب شام جنت مشامده مشتا ایدوب آندن سنه آتیه ده قاقون سحراسنده سلطان غوری ایله جنک عظیم ایدوب غوری بوغزاده آخرت غورینه ایروب شهید اولوب جمله عسکر چراکس ناکس دندن تیغدن کچوب بقیه السیفلرک عقبنجه سلیم خان مصری محاصره ایدوب جنک عظیم ایدوب ۹۲۲ سنه تاریخنده سلطان سلیم (شوی شوی) لفظی تاریخ اولوب اوچیوز پاره شهریه ویدی بیک تراسیه ایالت مصری فتح ایدوب حیره بکی مصر حاکمی (کمال پاشا زاده احمد افندی) بی قاضی عسکر ایدوب مکه و مدینه ضبط اولوب سلیم خان خادم الحرمین الشریفین اولوب قیلجنی

خاندان تصحیح ایدر لر مشهور آفاق بر محراب صحیحدر . [۱] بو محرابدن ما عدا سلطان بایزید ولی فتح ایتدیکی دیار لرده و غیریده جمله آتیش خطبه و محرابه مالکدر . امیر بخاری علیه رحمة الباری تکیه سی و جامعی و غلظه سرای جامعی بایزید خان بناسیدر تقبل الله جمیع حسناته .

زمان سعادت لرنده اولان فتوحات

اولا فتح قلعه متون و قرون و آرقادیه و فلامته و قلاورطه و هلو میچ و طره بولاچه و یاللی بادره و انا و ارین قلعه لری ۹۰۶ سنه فتح اولندی . بو قلعه لر جمله مورده شبه جزیره سنک جنوب و غرب طرفنده واقع قلعه لر در ، محلنده برر برر توصیف اولنور . آندن فتح قلعه اینه بختی سنه ۹۰۵ و فتح قلعه کلی و قلعه آق کرمان سنه ۸۸۹ ، فتح طرسوس واطنه و آرن بودلقده قلعه دراج و قلعه اولونیه قاینه سی . قره بوغدان عصیان ایدوب خراجه کسلیمسی سنه ۹۱۸

نیجه قلعه لر فتحندن صکره اوغلی سلطان سلیم اول دفعه ثانیده چورلو صحرا سنده جنک ایدوب انهزام صورتنده اولوب جمله قول کندودن روگردان اولوب بایزید خان استانبوله کیدوب عقب نیجه سلیم خان اسلامبول ایجره کیروب یکی باغچه نام محله خیمه و بارکاهیله مکث ایدوب جمله قول سلیم خاندن تجدید بیعت ایدوب سلیم شاه مستقل پادشاه ذیشان اولوب پدری بایزیدخانی ادرنه قربنده دیمتوقه قلعه سنه فرمان ایدوب ادرنیه برمرحله قریب قصبه

[۱] جامع شریفه ابتدا مدرس اولان شیخ الاسلام زنبیلی علی افندیدر . بایزید خان حضرتلرینک تربة شریفه لرینی مخدوم مکره لری سلطان سلیم خان اول حضرتلری انشا ایشلردر . جامع اتصانده بولنان کتبخانه نی (کتابخانه انا ۱۱۸۲) تاریخنده شیخ الاسلام ولی الدین افندی تأسیس ایشدر . جامعه متصل قبرستانده ۱۰۳۴ ده ارتحال ایدن چرکس سردار محمد پاشا و بر تربة مخصوصه ایچنده صدر شهر رشید پاشا مدفوندر .

عمر مزده حضر وسفرده جمیع سنتلرمزی ترك ایتدك « دیو امامت بیوررلر
 غایت روحانیتلی برجامعدر وچارشو وپازار ایجره اولدیغندن روزشب جماعت
 کثیردن آرام یوقدر. کرات ایله واقع اولمشدر که برجماعت صلات عصری
 ادا ایدوب بعدالسلام برجماعت دخی اقامته ابتدا ایدوب اولکی جماعته
 آیت الکرسی بی ورد ایتکه مانع اولور. وحوض عظیمك موصلقلری اقسامه
 قدر قیامیوب دائماً جریان ایتکده در. زیرا جماعتدن آرام یوقدر. جامعك
 محرابی اوکنده جنت آسا اثمار واشجار کونا کونا ایله مزین اولان بانچهده
 سلطان مشار الیهك مرمر خام سفیددن وریصاص خاص ایله پوشیده تریه
 منوره‌لری واردر که روضه رضواندن نشان ویرر .

جامعك ایچ حرم خارچنده اولان صحرا مثال حرم عظیمك جوانب نائنه-
 سنده دکا کین انشا ایدوب اصناف وارباب حرف ایچون بر مطبخ ودارالضیافه
 ایله پیراسته وبرد دار مسافرین ایله خجسته بر حرمدر و بر مکتب صیان ودار
 القرآن واردر. بو حرمك خارجی سراپا درخت منتهالز ایله مزیندر. اما اکثری
 شجره توت کونا کوندر. بو اشجارك ظل حمایه سنده نیجه بیک آدم سایه دار
 اولوب کفاف نفس ایچون نیجه بیک کونه اشیا فروخت ایدرلر و بو حرمدن
 طشره بر عظیم میدان واردر؛ سلطان بایزید میدانی دیرلر. جوانب اربعه دکا کین
 کونا کونلر ایله مزیندر. بر طرفده بایزید خانك یتمش قبه عظیم بر مدرسه‌سی
 واردر. بو جامعك ناظری شیخ الاسلاملر اولسی حیثیتی ایله بو مدرسه‌نك
 درسعامی شیخ الاسلاملردر. هفتهده بر کره درس تقریر ایدرلر. طالبلرینه
 بهای لحمیه وشمعیه و ضیفه‌لری ماه بماء واصلدر. زیرا غایت متین اوقافدر
 و جمله ایکی بیک قرق خدامی واردر جمله موقتك علوفه‌سی شرط وائف
 اوزره زیاده در. زیرا ممالک اسلامده نه قدر کشتیان و ملاحان وار ایسه
 جمله‌سی سلطان بایزید خان موقته محتاجدرلر. زیرا جامع شریفك قبله‌سی کشف
 کرامت ایله درست اولدیغندن جمله رئیسارک قبله نالری وساعت عیارلری
 بو جامع محرابنده تصحیح اولدیغندن موقته محتاجدرلر. و جمیع فرنکستانده
 علم نجومه مالک اولان استاد کفره میقاتلرینی و قبله نمالرینی جامع بایزید

اشكال جامع بايزيد خان

جامع بايزيد ولى چار پايه افلاکه سرچکمش برقبه مدور عاليدر و قبله طرفنده محراب اوزره و قبله قپوسى. اوزره نيم قبله لر دخى قبه کيره يه ضم اولنمشدر و جامعک يمين ويسارنده ايکي عنابي کون صماقي عمودلرى وازکه مثاللى مکر مصرده سلطان قلاوون جامعنده اوله. بو عمودلر اوزره ايکي طبقه قناديل نظر پيرا دوارلره اصلمش برجامع مزيندر و بو جامعک يمينده سلاطين کرام آل عثمان صلات جمعه ادا ايده جک بر مقام فوقانى انشا ايتمشدر که نظيرى يوقدر. بعده سلطان ابراهيم بومقامک جوانب ثلثه سنه مذهب و مطالاشکه قفصلر انشا ايدوب کويا قصر خلد برين اولدى. اما محراب و منبر و مؤذن محفلى مرمر خامدن ساده کوزلدر و محراب اوزرنده کي آيت کر يه شيخک خطيدر.

بش قپوسى وارد و طشره حرمنک جوانب اربعه سنده کونا کون ستونلر اوزرنده قبه سر نکونلر انشا اولنمشدر و حرمنک تا وسطنده جماعاتک تجديد و ضو ايتملرينه مخصوص بر حوض بي نظير اوزره فاتح بغداد سلطان مراد طرفدن سکز مرمر ستون اوزره برقبه مؤذن علاوه ايدلمشدر. حوضک اطرافنده افلاکه سرچکمش درخت سرولر مثال طوبى طورلر.

جامعک اساسنه ابتدا اولندقده معمار باشى « پادشاهم محرابى نيجه وضع ايدم؟ » ديواستفسار ايلدکه بايزيد ولى معماره « شو اياغمه باص » ديرلر. معمار باصدقده کعبه مکرمه يي مشاهده ايتکله همان بايزيد خانک اياغنه قنابو محرابه ابتدا قیلوب ينه محرابده ايکي رکعت صلات حاجتى بايزيد ولى قیلوب حسن اتمامى ايجون خير ايله دعا بيورديلر و بعدالانجام ابتدا جمعهده جماعت کثيره ايجنده بايزيد ولى بيورلر که « هرکيم که مدت عمرنده صلاة عشا و عصرک ستلرينى ترک ايتماش ايسه اول امامت ايتسون » بيوردقلرنده دريا مثال جماعت ايجره مرتباً ادا ايتمش بر فرد بولنماغله بالذات بايزيد خان: « الحمد لله برمدت

تعمیر و ترمیم اولنوب یاغ قپاننک عتبه عیاسی اوزره معمار مراد چارکوشه برمرمر اوزره خط جلی ایله نارینخی یازمشدر . اما حقا که سکه‌بی مرمره قازمشدر .

عمارت قاعه

بوزلزله دن منهدم اولان یرلر فرمان شهریار ایله آلتش کونده تعمیر و ترمیم اولندی . « یانقو ابن مادیان زمانندبرو بویله برزلزله عظیمه اولمامشدر » دیو یازمشدر . آندن بایزید ولی از مید سنجاغنده کیوه نام قصبه ده نهر سقاریه اوزره اون طقوز کوزلو بر جسر عظیم انشا ایتدرمشدر و صاروخان دیارنده نهر کدیس اوزرنده اون طقوز طاق نه طاق بر جسر بنا ایتمشدر که مشهور آفاق قوس قزحدن نشان ویرر بر کوپریدر . آندن اسلامبول ایجره جامنک بناسنه شروع ایلدی .

اوصاف جامع سلطان ثامن بایزید ولی خان

داخل قسطنطنیه ده سرای عتیق قربنده اساسنه بدء ایتدیکی جامع کزینک ابتدای تاریخی سنه سته و تسعمائه ده شروع اولندی و سنه احدی عشر و تسعمائه ده اتمام اولندی [۱] بوجامع شریفک اوصافی همان ابوالفتح جامعی اوصافه یقیندر . اما بونک ایکی مناره موزونی برر طبقه اولوب جامعه متصل دکلدرد . جامعه متصل یمین و یسارنده مسافرین ایچون ایکی عدد تابخانه بنا اولنش مدارس واردرد . بعده مذکور تابخانه لری جامعه الحاق ایدوب جامع شریف ایکی جهتدنده توسعه اولندی . بوسبيله عرضی طولندن درازدرد .

[۱] اورته قیو خارنده شیخ الخطاطین امامسیه لی حمدالله خطی ایله شو « وقد وقع الابتداء بالبناء فی اواخر ذی الحجه لسنة ست و تسعمائه ۹۰۶ و اتفق الاتمام فی سنه احدی عشر و تسعمائه ۹۱۱ » عباره سی محکوکدر .

ابوالفتحک زمان سلطنتلرنده کی فتوحاتی بیان ایدر

ابتدا طونه بلغرادینی [۱] محاصره ایدوب بلافتح رجوع ایتدی. وجزیره مورده قلعہ کردوس ودخی قلعہ مستره وقلعہ قسطنطینیہ و آتیه واکریوز، عورتحصاری، آلاجه حصار، بلغرادقربنده حواله قلعه سی، سمندره قلعه سی، سلفکه، موت، وارساق مرقده حصار، ولایت کرمانده کوتاهیه قلعه سی، قرمان ارمناک قلعه سی، قالون حصار، کشفه قلعه سی، ۸۸۰ سنه آفکرمان [۲] قلعه سی، سوداق، کرچ، بالقلاوه [۳] ومنکوب قلعه سی وولایت قره بغدان فتحی « ۸۸۱ سنه » وجزیره ایامکی وپولیدن بعض قلعه لر ۸۸۵ سنه، فتح ولایت قره مان ۸۸۳ سنه وقلعہ سامسون وسینوب وقلعہ طرب افزون (طربزون) ۸۶۵ سنه فتح اولندیلر.

وروم اینده ارنبود اسکندریه سی (۸۸۳) وجنک اوزون حسن (۸۷۸) وقلعہ البصان ۸۷۱ والحاصل زمان دولتنده ۷۷ سنجاق یرلر فتح اولوب آخر هجرتک ۸۸۶ سنه سنده مال دپه قربنده [۴] مرحوم اولوب نعش شریفی اسکادردن اسلامبوله کپیروب جامعک محرابی اوکنده کی قبه جنت مثالده دفن ایتدیلر. (مدت سلطنتی سنه ۳۱، عمر عزیزلی سنه ۵۱) آندن سریر سلطنت سلطان بایزید ولی یه نصیب اولوب اسلامبولی تعمیر و ترمیم ایدرکن حکمت خدا قضای آسمانی اسلامبول ایجره یدی کون آلتی کیجه برززله عظیمه اولوب غلطه قلعه سنک نیجه یرلری منهدم اولوب بعده

[۱] صربستانک پای تختی اولان شهر درکه سائر برچوق بلغراد آدی اولانلردن آیدر اولوق ایچون اسکی عثمانولر طونه بلغرادی دیرلردی: صرب لساننده « آق حصار » دیمکدر.

[۲] « کرمان » اسکی ترکیجه ده حصار معنا سنه در.

[۳] بالقلاوه، بالاق حوضی معنا سنه ترکیجه برکله درکه فرانسزجه نک Etang کله سنک مراد فیدر.

[۴] ککبوزه قضاسی جوارنده سلطان چایی دینلن یرده در.

جوانب اربعه سنده کی عیون دن جماعت کثیره تجدید وضوء و آب حیاتدن نوش ایدوب دفع عطش ایدر لر . حاصل مرام اول بنیاد رفیع العمادک تکمیلنه سعی بایغ ایدوب قبه عظیم نیکلونک رفعت انتسابی خیام مینا قام سبع شداد کبی بلند و خوش و دلپسند ایتدیلر که وصفنده لسان قاصردر و بوجامعک محراب اوکنده برروضه رضواندن نشان ویرر برباغ ارم ایجره ابوالفتح غازیکن و اهلیکن تربه پرانواری واردر . آندن غیری جامعک جوانب ثلاثه سنده بر صحرای عظیم مثال بر حرمی واردر که سکنز قویلدیر . بو حرمک ایکی جانبنده جنت آسیا باغچهلر واردر . آندن خارج جامعک طرفینده ثمانیه مدرسه لری واردر که طلاب علوم و معارف ایله مالا مالدر . انلردن خارج طریق عام آشوری مدارسک ایکی جانبنده سوختکان تختلری واردر ، آنلرده طلبه ایله مملودر . و بردار الضیافه و دارالشفای و بر مهمانسرای عظیم و بر حمام قدیم و بر مکتب صبیان ابجدخوان ایله آراسته اولمش بر جامعدر که مرتفع بر محلدن جوانب اربعه سنده اولان عمارتله نظر امعان ایله نظر ایتسه ک صافی رصاص خاصدن کوم کوک بر عمارستاندر که برق اوروب زورر . بو آنلردن غیری قوجه فالتحک نیجه نیجه عمارات ایله شهر اسلامبولک اندرون و بیروننده وجوده کتوردیکی آناز عظیمه ایله شهر جدید معمور و آبادان اولمشدر .

بعد ایام قوجه معمارسان معمار خلیفه لکندن سر معمار اولوب جامعده نیجه ضمیمهلر بنا ایلدی . بعده علی قوشچی نام علم نجومده بنام ذات کلوب جامعک حرمنک ایچنده بویاجیلر قپوسی جنبنده صبیان مسلمین ایچون دارالتعلیم قرآن بنا اولنان قبه عالیله اوکنده آیه « الم تر ... الخ » نص جاییل اوزره چار گوشه بر بیاض مرمر ایجره برمیقات ایتمشدر که ربع مسکونده نظیری یوقدر . [۱]

[۱] ۱۱۷۹ سنه سی عید اضحاسنک اوچنجی ، مایسک اون برنجی پنجشنبه کونی طلوع شمسدن بر ساعت صوکره وقوعه کان برزلزه ده بیوک قبه چو کدیکندن کاملاً هدم اولنه رقینه اوسته شمدیکی حالده انشا ایدلشدیر .

طرفه جبه علی حضرت تلینک کلاه مثال دلیم دلیم برسینجانی واردر.
 وقبه قپوسندن تا محرابه وارنجه جماعات کثیره استیعاب ایدر ساحه وسیعه در
 وقنادیلدن غیری مصلوبات و ایزدلیوقدر. اما دعا مستجاب اوله جق روحانیتلی
 جامعدر. زیرا بنا اولندقدده عمالندن غیرحی ملت استخدام اولنمامشدر والی الان
 باب سعادتندن ایجری یهودی کیرمشدر. خداملری جمله غسل ایدرک خدمت
 ایدرلردی وحال صاحبی کمسنه لردن خالی اولمیان برنظرکاهدر وقبه قپوسندن
 طشره چیقارکن صاغ طرفده چارکوشه بیاض مرمر اوزره مذهب ولاجورد.
 ایله خطاط دیمیرجی چلبی خطی ایله تحریر اولنان حدیث شریف (لقتحن
 القسطنطینیہ ولتم الامیر..) الخ محرر و محکوکدر. حرمتک جوانب اربعه سنده
 یان صفهلری اوزره جمله کونا کون عبرتمون عمود نقش بو قلمونلر وارکه
 آدم حیران اولور. حتی حرمتک قبله قپوسنک ایچ یوزنده کی عمود ایچر دبا مرالله
 طاشک موجنده برخرقه پشمینه لی، مولوی کلاهللی والی مروحه لی بردرویش
 صورتی واردر، گویا ذی روحدر. تماشا گاه ناسدرکه مصوراخلاق اوله تحریر
 ایتمش. و بو حرمتک تا وسطنده برحوض واردرکه جوانب اربعه سنده سکز عمود
 اوزره برموزون لوحه لی قورشون ایله مستور برقه سر آمددر. بو حوضک
 جوانب اربعه سنده اوج سایه سرچکوب مناره لرله همتا سر آمد سبزکون سرو لر
 واردرکه گویا هربری یشیل ملکدر و جامعک یمین ویسارنده برر طبقه لی سنک.
 ایله بنیاد اولنمش مناره عالیلری وارکه واجب السیردر. حرمتک زمینی اوله
 رنگارنگ مرمرلره مفروشدرکه گویا رخام مینادر و حرمتک جوانب اربعه -
 سنده کی رورنلرک طشره عتبه لری اوزره اولان کتابه لر ایچره یشیل صماقی
 اوزره بیاض مرمر خام ایله یاقوت مستعصمی طرزی خطیله سورة فاتحه تحریر
 اولنمشدرکه دیار اسلامده بو کونه مرمر اوزره خط یاقوت کورلنمامشدر و مذکور
 حوض لطیف اوزره استاد کامل کمال معرفتی بیان و عیان ایتک ایچون صاری
 پرنجدن برکونه شیکه قفص اورمشدرکه بودخی جالب نظردر و حوض کیر
 ایچره برمرمر مضع قدحدن کونا کون فواره لردن آب روان جاری اولوب
 شب و روز آدم کردنی مثال پرتاب ایدوب جریان ایتده در و حوض مدورک

شروع ایتدکده ابتدا قرمان چارشوسی ایچنده ارغاد جمانی قرق کونده بنا ایتدی که جمله عمال هر کون غسل ایدوب بعده خدمت ایده‌لر. حالا ایرغاد جمای نامیله شهرت‌شعاردر .

اوصاف جامع ابو‌الفتح سلطان محمد خان غازی رحمة الله علیه

مشاهیر معماران زمان و مهندسان کاردانان و کوه کنان جملة اسلامبوله جمع اولنوب نیجه بیک کبار اولیاء اللهک دعاسی ایله انشاسنه مباشرت اولندی ۸۶۷ سنه سنده انشاسنه شروع و ۸۷۵ سنه سنده تمام ایدلمشدر. انتهای عمارته بومصرع تاریخدر: (شیدالله ارکانها) بوجامع بلند و معبد بی مانند شهر اسلامبولک تا وسطنده قرمانین مابیننه بر مرتفع زمینده واقع اولمشدر. جامع شریفک محلنده آیاصوفیه دن صکره برنجی درجده صاییلان بر معبد واریمش. زلزله ایله خراب اولمش ایمش. یمن قدوم محمد خان ایله اساس بناسی قعرزمینه واریجه نام و نشانی رفع ایلیوب جامع محمد خان بنا اولندی .

اشکال جامع ابو‌الفتح

بوجامعک یمین و یسارندن قدمه‌لی طاش نردبان ایله صعود اولنوروزمیندن تاسطوح دام و بامنه قدر ذراع بنا ایله سکسان یدی ذراعدر. وجه ارضدن عتبه سفلاسنه واریجه درت ذراع قدری مرتفعدر و چار پایه‌ی عالی اوززه ۱۵ وجه منقلب اولمش برقبه عالیدر و محراب طرفنده دخی نیم قبه در و یمین و یسارنده ایکی صماقی عمودلر و ارکه من العبردر. محراب و منبر و خنکار محفل و محفل مؤذنان بیاض مرمردن ساده کوزدلی کار قدیمدر و قبه پرانوار ایجره ایکی طبقه قنادیل ایله تزین ایدیله جک طبقه‌لری واردر و محرابک صول

کوچک ایاصوفیه دیرلر . [۱] قبله قوسندن محرابه قدر طولی الی و عرضی قرق اوچ آیدمدر . وستون کونا کون اوزره منی قورشون اورتولی بر معبد عالیدر و قپوسی و مناره سی بر در و مناره بر طبقه در و حریمی اطرافنده حجرات ایله مزین بر معبد قدیمدر .

اوصاف جامع زيرك باشی

حضرت یحیانیك روحیچون بنا اولتمشدر. زمان نصاراده اسمنه سنجوانیه [۲] مناستری دیرلر ایدی . مالطه قورصانلری جسد شریف یحیانی استصحاب و آنکه علیات و مظفرات اکتساب ادعاسنده درلر . حالا سنجاقلرنده کی استاوروزلره حضرت یحیانیك سنجوان نامیله صورتی علاوه ایدرلر .

یحیانی جناب مسیحك والدهسی طرفندن اقرباسی اولغله قسطنطینك والدهسی بو زيرك باشی جامعنی یادیروب روح یحیایه هبه ایتمشدر . جوانب اربعه سنه بشقه بشقه قلعه دیواری و صو صهرنجی و بطریقله مخصوص حجرات انشاسیله آبادان ایتمشدر .

صغیر و کبیر جمله ۴۶ قبه در وستون عمودلری احجار کونا کون و ذی قیمندن عبارتدر و بر مناره موزونی وارددر . جامعك قبه و کمرلری ایجره مطالای ذهب تصاویر و تمایل کونا کونلر وارکه کورنلر حیران اولورلر . بر پشته اوزره واقع اولمش بر جامع معلادر و الحاصل ابوالفتحك زمان سلطنتلرنده اسلا- مبول ایجره کندولری و وزراسی و سائر مراتب اصحابی ۶۶۷۰ دیر مشهورك محرابلرینی تحویل ایله سجده گاه مسلمین ایدوب هرگاه درونلرنده آیین محمدی اجرا اولتمشدر . آندن بالذات کندیلری ایچون طرز رومده بر جامع انشاسنه

[۱] سلطان بایزید ثانی عهدنده قیزلر اغاسی حسین اغا طرفندن جامعه تحویل ایدلشدر . اصل بانیسی امپراطور یوستینانوس در .

[۲] Saint-Jean یعنی حضرت یحیی (ع . م)

مغسل حضرت عیسیٰ علیہ السلام — ینہ مہد عیسیاہ قریب چار گوشہ برتکنہ در. عیسیٰ نبی رحم مریمدن ظہور ایدنجه بوتکنہ ده غسل اولمشدر. قسطنطین بیت لمدن کتوردیکی محققدر. اما بیت لمدہ مغسل عیسیٰ فقیرک منظوری اولمشدر. بو ایاصوفیہ ده کی مغسل عیسیٰ ایجرہ نادرست اولان معصوملری غسل ایتسہلر دم ونفس وتی درست اولوب کویا دم عیسیٰ بہ مظهر اولوب حیات بولورار مشهور آفاق برطاش تکنہ در.

مقام یدیلر قپوسی — ینہ یوقاری طبقہ نک جانب شریقسندہ برعظیم قپودر. اما قنادلری تخته دکلددر. منقش عبرتتون بیاض مرمر قپوقنادلر یدرکه کویا باب معلادر. وجہ ارضده نظیری یوقدر. سیاحان عالم ومعماران بنی آدم ایجرہ شہرہ آفاق اولمش برباب عبرتتادر. دائما یدیلر آندہ عبادت ایدرلر.

تماشا گاہ حجرات پرانوار — ینہ طبقہ مالینک جانب شریقسندہ بش آتی قطعه رقیق کونا کون تخته کبی یچلمش طاشلر وارددر. آفتاب عالتاب قبه فلکدن طلوع ایتدکده پرتوی بواجسار کونا کونلرہ پرتو اوردقده هر مجردن برکونا کونش ضیا ویروب چشم بنی آدم باقعه طاقت کتوره مز. حاصل کلام فقرا کعبه سی کبی ایاصوفیہ نک درون ویرونندہ نیجه زیارتکاه ومقامات عالیہ وار. اما حقیرک معلومی اولان تحریر اولنالرددر.

ایاصوفیہ نک اوزرنده بولنان قورشون نیجه سنہ دنبری فنا بولمامشدر. زیرا ترکیبندہ آلتون قاریشیق اولدینی مسموع فقیر اولمشدر.

(بیت)

رأینا جوامع الدینا جمعاً ولكن مارأینا مثل هذا

بعده ابوالفتح بو ایاصوفیہ بی تعمیر ایدوب بهشت آسا بریت الله ایتدکدن. صکره قدرغه لیانی قربنده کی کوچک ایاصوفیہ نک اعمارینه شروع ایتمشدر.

اوصاف جامع ایاصوفیہ صغیر

قسطنطینک اناسی الینہ نک بناسیدرکه ایاصوفیہ طرزنده برجامع اولدینی چون

کرہ صباح نمازینی قیلوب اوچ کرہ (اللهم یا کاشف المشکلات و یا عالم السرر و الخفیات) دیوب هر وقتده یدیشر سیاه اوزوم تناول ایتسه بامر الله او یله ذکی الطیبه و نجیب و مرشد و او که استماع ایتدیکی الفیاض دروننده « کالنجش فی الحجر» اوله. زیرا بوقبه حضرت رسالتک اغزی یاریله تعمیر اولمشدر. التنده بر کره عبادت ایدنه نک دنیوی و اخروی خیر مراداتی حاصل اولور. حتی حمدی چلبی ابن آق شمس الدینه کوینک قصبه سنده اولقدر عته غلبه ایدرکه بر آدم کندویه سلام و یرمک ایسته سه کاغده برسلا م لفظی یازارمش. اکا نظر ایدوب (وعایکم السلام) دیر ایش. جمله حکما تدبیر و علاجده عاجز قالوب آخر آق شمس الدین حضرت تیرینک تعلیمیه حمدی چلبی ایاصوفیه یه کلوب یدی کره مذکور طوب التنده نماز ادا ایدوب مذکور دعائی هر صباح اوچ کره تلاوت ایدوب یدیشر دانه سیاه اوزوم ییوب باذن الله حمق و بلاهتدن خلاص اولوب اول آن یوسف و ذلیخا تألیفنه شروع ایدوب یدی آیده آتامی میسر اولدی. آندن (قیافت نامه) بی تألیف ایتدی که مشهور آفاقد ر.

مقام صغوق پنجره — ایاصوفیه نک قبله طرفده خنکار قپوسنک ایچ یوزنده جانب شماله مکشوف بر روزن جان صفادرکه دائماً آنده باد نسیم اسوب آدمه حیات و یرر. طشره سنده کی باغ ارمک خوش الحان بلبل کویا سنک نعماتندن آدمه غدای روح حاصل اولور. بوجای دلکشاده ابتدای فتحده آو شمس الدین تفسیر شریف درسی تبرکاً و تیناً تلامیذینه نقل ایدوب « بونده قرآن تلاوت ایدن و سائر علومه مشغول اولان تکمیل قون ایدوب مصنف اوله» دیوخیر دعاء ایدوب الی الان آنده بر کره بسمله دییان محروم قالماشدر. حتی استاد مز شیخ الشیوخ صاحب قرا اولیا افندی بو پنجره ده علم قرائت عشره و تقریبی تلامیذینه اوقیدوب نیجه بیک آدم بو محلهده صاحب قرائت اولمشدر. مقام عیسی بشیکی — یوقارو طبقه نک جانب شرقی سنده بر کوشه ده احمر کون بر مرمر تکنه مثال بر بشیکدر. نسوان صاحبات العصیان طوائفک اولادی مشوش الحال اولسه معصوملری بر آن بو بشیکده قوسه لر اعتقاد لری سببیه بامر الله مقام مسیحده انفس روح الله بولور لر .

طبقہ سنک جانب شرقیسنده ، آدن مقام (آق شمس الدین) ترلر دیرک
قرینده در .

(زیارتگاه ترلر دیرک) بوعمود عرق آود حقنہ نیجه قیل وقال
وارد رکه صیف وشتاده شب وروز عرق ریز اولوب طورمه ده در . جامعک
کیروده قبله قپولرینک جانب غربی نہایتندہ کی قپونک ایچ یوزندہ کی بو جاقده
چاز گوشہ یکپاره بر بیاض مرمر ستون متہا درکہ قدی اونبر ذراعدر .
اشاغیسنده بر آدم قدی باقر قاپلیدر . ینہ بویله دائماً ترلر طوردر . بر روایتده
تماندہ مظلم دینہ واردر . روایت اخراده قلعهده محصور اولان یادود
سلطانک آد سوز ناکنک حرارتندن الی الان ترلر دیرلر . بر روایتده دخی
جناب رسول کبریانک آغزی یاریله جمله کبرچ بو ستون آلتندہ تعجین اولندیغی
ایچون آنک نساک تأثیرلرندن ترلر دیرلر غریب تماشادر !

خاصیت ترلر دیرک — بر آدم صداعه مبتلا اولوب بوعمودک عرقندن
باشنه درتسه بامرالله شفا بولور .

خاصه دیگر — بر آدم زخیره مبتلا اولوب یورکندن قان کیتسه بودیرک
ترندن یالاسه باذن الله خلاص اولور .

خاصه نالته — بر آدمی ربع ایصتمه سی طوتسه باقرک دلیکلرندن یازمق ایله
طوپراق چیقاروبده بغلسه بامرالله استفراغ ایدرک خلاص اولور . غایت مجربدر .
مقام قبله قپوسی — بوباب سعادتک قنادلری حضرت نوح کیمی
تختہ سندن اولسی مروی ایدوکندن جمله مسافرین تجار اهل البحار اول قپو
دینده رکعتین صلات حاجت قیلوب اللربنی قپونک تختہ سنہ سوروب نوح نبی
روحنه بر فاتحه شریف تلاوت ایدوب سفره توجه ایدر غایت مجربدر .

خاصه بئر ایاصوفیه — بر آدم یورک اوینامه سنہ وخفقان مرضنه مبتلا
اولسه اوچ جمعه ایرتسی ایاصوفیه ایچندہ کی قپونک صوبندن علی السحر آچ
قارننه اوچر کره نوش ایتسه باذن خدا رها بولور دیرلر .

خاصه التون طوپ — برکسه نسیانه اوغرایوب ایشندیکی خاطرندہ قالماسه
کرکدرک تا ایاصوفیه قبه سنک اورتاسنده مصلوب اولان طوپ آلتندہ یدی

آخرالدوران ذریتہ انقراض کلیوب یوماً فیوماً نسلی دوام ایدوب آخر
 نفسده حسن خاتمہ ایله لواء رسول خدا تحتدہ سایہانہ « دیو خیردعا ایدوب
 جملہ حضار مجلس آمین دیوب بعدالدعا یکچیری وزنکی عرب براب کلامی
 اغانک کر بیانی آلوب «یوم کوزیکی» دیرلر. کلامی غریب دخی خیال خواب
 کبی کوز یوموب آنچه کندونی غلطه میخانہ لری ایجره بولوب «برہ های مدد
 دولتی آلدردم الدن» دیو داغ درونندن گوشه بکوشه کزوب آخر بر میخانہ
 کیرنجہ کوررکہ بر آلائی یکچیری سر خوشلر «کل بیرم بر طولو قدحزری ایچ»
 دیو مجلسد دعوت ایدرلر. فقیر کلامی افا مقدما ایاصوفیه چارشوسنده رفیق اولان
 سپاهدن تبدیل یکچیری ایله بوزہ خانہ یه کیر مشلر ایدی. فقیر کلامی بونلری
 دخی ا کا قیاس ایدوب اوچ کوندنبرو آج آدم میخانہ طعامنه کیروب دفع
 جوع ایدر. اماینه بوخراباتی از لرینه حسن ظن ایدوب بونلردن استمداد
 ایدر. آخر وقت غروبہ قریب از لوب غلطه دن بر قایغه سوار اولوب اون قپانی
 جانبنه عبور ایدوب کلامی اغایه بردستی شراب ویروب یوکلدرلر. «بودخی بنی
 امتحاندر» دیو اعتقاد ایله بردستی شراب ایله وقت غروبدن صکره بر تنہا
 سوفاقدہ کلامی اغانک باشندن دستارینی وایتندن سمور لپاچه سنی آلوب «سنی قتل
 ایدرز البتہ بو شرابدن نوش ایدرسک» دیو الحاح ایله تکلیف مالا یطاق
 ایدوب خواه نا خواه اول معتقد اختیار برجام نوش ایدنجه: «یاالله» دیو اول
 ان عربان اولوب خانہ سنہ کلوب ارتق طشره چیقیمیوب علائق دنیادن ال
 چکوب خلقدن منزوی بر جاذبه صاحبی بیوک آدم اولدی. اما اون قپانک ایچ
 یوزندہ قیو بجیلار ایچندہ ساکن اولوب سر ایندہ آیندہ ورونده یه نعتی اویله
 مبذول ایدی کہ بوقدر نعمت عظما و بوقدر مصرف فراوان زهدن حاصل
 اولدیغنه کسه نک عقلی ایرماش ایدی. مرحوم و مغفورله کلامی اغانک
 ایاصوفیه جامی ایچندہ قرقلر مقامی نام یرده سرگذشت و سرانجامنی بالذات
 کندیلرندن انا ع ایدوب مناسبتی جهتیه بو محله قید اولندی العہدۃ علی الراوی.
 حدیث شریف (الکذاب من يتحدث بكل ماسمعه)
 آندن ینہ ایاصوفیه مقاملرینی بیان ایدلم: مقام (حواریون) یوقاری

طرفدن ایکی آدم ظاهر اولوب بونلری برارسلان قوغه‌رق میدانه کتوروب
 آدمک بری شیخک آردنده پنهان اولوب خلاص اولور. بریسی ارسلان پاره‌لیوب
 تناول ایدر. ینه کلامی اغا سؤال ایدر. آندن ینه بر آدم اوکندن براوغلانجق
 ظاهر اولوب اردی صره قورد معصومی قووارکن سجاده نشین آدمک
 بری اوکندکی ارق ویایی آلوب قورده براوق اوروب اهلاک ایدر. بعده
 معصوم برکوشه‌ده غائب اولور. کلابی اغا شکر ایدر. همان قارشو طرفدن اوچ
 آدم ظاهر اولوب ایکیسی شیخک اذنیله صلب ایدوب برینی دخی صلب
 ایدرکن همان کلامی اغانک قراری قالمیوب حضور شیخه واروب خریفک
 عفویخی ایدرکن همان یکچیری کلامی اغانک کریانندن یایشوب یرنده اوتورتوب
 « بره بن سکا دیدمی قرق کون صبر ایله » دیو تنیه ایدر. همان یکچیرینک
 اوکندکی طشت ایجره اولان صو جوش و خروشه کلوب لکن ایچنده ایکی
 کوچک کمی ظاهر اولوب غرق اوله صدندده ایکن کینک برینی یکچیری
 دیرکندن یایشوب یلکننه اوف دیوب تلاطم موتدن خلاص اولوب کیدرلر.
 اوبرکی تموج مادن غرق ازله مخلنده ایکن ایچنده اولان عبادالله یاالله دیو
 فریاد و فغانلری اوجه بیوسته اولوب همان یکچیری شیخک اذنیله کینک
 دیرکنه باصوب غرق ایدنجه ایچنده اولان مخلوقانک کمی غرق اولوب، کمی
 خلاص اولورکن یکچیری کمی غرق ایدر. همان بر اوغلانجق و بر قزغنز
 لکنک کنارینه چیقارکن معصومی کنازدن یکچیری صوا ایجره غرق ایدوب
 قیزی لکندن طشره چیقارر. همان بو حالی دخی کلامی اغا کورنجه « اولبی جرم
 معصومک قاننه کیروب نیچون غرق ایتدک و بوقدر مخلوقات خدانک قاننه
 کیردک؟ » دیو فریاد ایدنجه همان صدر عالیدن شیخ « بوکا بر ناپارده‌سی ویردم
 کتورک شو قرقلر حضورنده بر دعا ایدم » دیو کلامی اغانی میدان محبته
 کتوروب جمله حضار مجلس حضورنده کلامی اغایه براکمک و بر آقچه و بر
 صلقم اوزوم و بر خرما و بر زیتون و یروب « اجل مساسنه‌دک معمر و تندرست
 اولوب جمله ارزاقی خزان غییدن جناب باری احسان ایدوب ملکر ییننده
 معزز و مکرم اولوب آفات سماویه و ارضیه‌دن مصون و محفوظ اولوب الی

اوطور. اما آنده اولان کمنه لک برفلنه قارشیموب «صم بکم» طوروب
اصلا دنیا کلامنی ائمه (کورهم آینه دوران نه صورت کوستر) دیو اول
تنها محله برکنج مظلومه برملوث سدکی قویه کلوب یکچری دق باب
ایدنجه باب کشاده اولوب ایچریدن برزنکی صفت عبوس الوجه برعرب
ظاهر اولوب بونلر قپودن ایچری کیرنجه همان زنکی عرب کلامی اغانی بازو-
سندن برک یایشوب خانه ایچنه نیم الما مثالی آتار. همان کلامی اغانک عقلی باشنه
کلوب حاضر ونه (السلام علیکم) ایتدکده حضار مجلس رد سلام
ایدوب مذکور یکچری کلامی اغایه یر کوستروب آنده بر خاک مذلت
اوزره برقرار اولوب همان آشجی صفت کنندی تبدیل جامه ایله صدر-
عالیده قرار ایدن پیشوای طریق اختیارک دست شریفنی بوس ایدوب کلامی
اغا ایله ماجرای سابقنی برتفصیل حکایه ایدر. شیخ ایدر: «تذذ دنیادن
وجهه ماسودن قطع علاقه ایتدسه بوقرقلر آستانه سنده برخوردار اولوب
صدر عالینک پوستنه قورز. صفا کلدک کشی» دیو کلامی اغایه تعظیم ایدوب
اوج کون اوج کیجه آنده آچ و صوسز بی تاب و بی مجال قالب اون قپاننده کی
خاناندانی و اولاد و انسابی خاطرینه کلوب «آیا بونک صوکی نه یه منجر اولور؟» دیو
متوکل حق اولوب اوطورر. اوتوز دردنجی کون گوشه ده اوطوران شیخ
مریدلرینه «امرحق ایله مأمور اولدیغکنز ایشلری کورک» دیو فرمان ایتدکده
همان مذکور یکچری صورته کیرن آدم ایاق اوزره قالقوب برحجره کشاده
قیلوب ایچرودن اوتوز سکز کونه آلات سلاح چیقاروب اوتوز سکز آدمک
اوکنه برر آلت سلاح قویوب کنندی اوکنه برلکن ایچره صو قویوب یرنده
هرکس قرار ایدوب همان کلامی اغا «شو صودن سهل صو ایچسه» دیدکده
«صبر ایله بوکون کورهم سکا بوکون نعمت میسر اولورمی؟» دیوب دران
ساعت مرور ایدوب همان قارشو طرفده بر آدم اوکنده کی قلنجی آلوب برکوچک
آدم اوغلانی ظاهر اولنجه اول آدم قلنج ایله ظاهر اولان شخصک باشنی قطع
ایدر. همان کلامی اغا «جانم اول آدمی نیچون اولرددی» دیو سؤال ایتدکده
یکچری «رفیق صوریحی اولمه دیمه دمی؟» دیو جواب ایدر. همان یه قارشو

چلی قوده طوروب چیقان جماعتی تعداد ایتدیلر . جمله الی یدی بیک آدم
چیقدیغی تسجیل ایدوب سلطان سلیمه عرض ایلدیلر . آندن کلامی اغا اول
سپاهینک دامننه یاشوب «ساطانم شمدنکرو بن سنک دامنک الدن قویم وسکا
قول وقربان اولورم . لطف ایله . بنی برمراد ایله» دیو برجا ایتمکه باشلادی مذکور
سپاهی دخی « بن سنک دیدیکک آدم دکلم بره آدم وار بزى کندی حالمزه
قوی» ديه کوردی وکونا کونمالایغی ویاوولر ایدوب شتم ایدرک دل آزارلق
ایلدی ایسهده ینه کلامی اغا سپاهینک اتکن الدن قومیوب صدقله صاریلور
ایدی . سپاهی کلامی اغانی «اتکمی براق» دیو پرکار کبی چویروب برقاج یردن
باشنی دخی مجروح ایدوب آرقه سنده کی سمور کورکنی پاره پاره ایلدی .
وجماعتدن بعض کیمسه لر بونلرک مایننی فصل ایدوب کتدیلر ایسهده
کلامی اغا سپاهینک یانندن برخطوه آیرلیوب رجا ومنت وئج وجدال ایدرک
ایاصوفیه نك حاجت خانه لرینه کلدیلر . همان سپاهی برحاجت خانیه کیردی . کلامی
اغا قونک خارجنده بکلیوب بروقتدن صکره دوله لی وبلنده کموش زنجیرلی
پچاق و بورمه صارقلی بریکچیری چیقدی . همان کلامی اغا یکچیرینک کربانی
طوتوب رجا و نیازه باشدی . یکچیری « وار آدم سن معتوه اولمش سن بن
دیدیکک آدم دکلم بدن شرکی دفع ایله» ديه کوردی ایسهده اصلا کار ایتیموب
کلامی اغانیه برکوتک چکدی که تماشایدنلر رحم ایدوب الدن خلاص ایتدیلر .
آندن یکچیری ایاصوفیه چارشوسنده بر بوزه خانیه کیردی . کلامی اغا دخی
برابر کیدوب آیرمادی . یکچیری اصلا التفات ایتیموب کباب ونان ییوب و بوزه
ایچوب دفع جوع ایلدکده طشره چیقوب کیتدی . کلامی اغانیه پشنه
دوشوب کیدر ایکن صغوق چشمه ا کسه سنده بر طاره جق سوراق ایچنده
برتنها محله وارد قدده یکچیرینک . آیاغنه دوشوب «آمان حضرت رسالت عشقنه
اولسون بنی برمراد ایله» دیدکده یکچیری تبسم ایدوب کرچه عاشق صادق سک
امانا ناخته سن . برقاج کره تجربه ایچون سکا دو قندم اما ینه بدن رو کردان
اولیوب اعتقاد تام ایله اتکمدن آیرمک . اما سنی بریره کتورورم . ایچیری
کیروب سلام و یروب سکا دیرلرکه کوشکده قرق کون جله مردانه چکوب

دفع طاعون ایچون عموماً دعا ایدہ جکرا ایدی۔ ایاصوفیہ آدم دریاسی اولوب اوموز
 اوموزی سوکمز اولدی۔ شیخ بشکطاشی یحیی افندی حضر تتری دعادن اول
 کرسی یہ چقوب و عظ و نصیحت ایدوب جمله خلق آکا منتظر اولمشلرایدی۔
 و بو یحیی افندی طربزونده نشو و نما بولوب سلطان سلیمان حضر تتری ایله
 سرد قزنداش ایدی۔ سلیم ثانی عصر نده مقام قطبہ قدم باصوب خلقدن
 عزلت ایتشیدی۔ و عظ و نصیحت دکل کیمسه یوزینی کورہ مز ایدی۔ اول کون
 اہالی اسلامبول قات اندرقات و عظتہ حاضر اولوب ایاصوفیہ ایچنہ آباق
 باصہ حق یر قالمدی۔ اول اثناسدہ مذکور کلامی اغایہ قضای حاجت تقاضا
 ایدوب بطن کیری بغداد کوسبی کبی کوملده مکہ باشلادی۔ «برہ های مددحالم
 نیجہ اولور» دیو حیرتہ دوشوب صقندیسندن وجودی فسقہ فسقہ قیاردی۔ ایکی
 اوچ دفعہ آباق اوزرہ قالقوب اطرافہ باقوب ینہ او طوردی۔ زیرا آدم دریاسی
 ایجرہ غرق اولمش بر طرفہ قدم باصہ حق یر یوغیدی۔ تقاضا دخی اول مرتبہ
 تضییق ایدردی کہ یرندن قلدماغہ مجالی قالمدی۔ همان شیخ حضر تترینہ توجه
 نام ایدوب درون و جان کولکدن مدد طلب ایلدی۔ و «بنی بوجامع ایجر دبو
 جماعت بیندہ خلقہ رسوای اتمہ» دیو جان و کولکدن استمداد ایدنجہ، همان
 یانندہ برسپاہی قیاقنتدہ بر آدم پیدا اولوب ایتدی: «برہ آدم سنک دردک نہ در؛
 یوزک کوزک شیشمش وصفای خاطرک یوقدر۔ سنک دردیکہ دوا ایدیم اما
 اسرار بوندہ قالسون» دیو یمین تکلیف ایدوب کلامی اغا همان یمین ایلدی۔
 سپاہی جبہ سنک صاغ یکنی کلامی اغانک باشنہ اورتوب همان کلامی اغا کندوی
 کاغد خانہ نہری کنارندہ کوروب دفع تقاضا ایلدی۔ تجدید وضو ایتدکدہ
 قرق کرہ سجدہ شکر ایدوب «آیا یونم واقعہم واقع حالمی، یوقسہ واقعہمی؟»
 دیو تفکر ایدر ایکن کندوی ینہ ایاصوفیہ طوردینی محلدہ بولدی۔ مذکور
 سپاہی دی دخی یانندہ کوروب «برہ مدد خضر دراست کلدن دامنن الدن قومیم»
 دیو سپاہی یہ تعظیم اتمکہ باشلدی۔ هنوز یحیی افندی کرسی اوزرہ دعایہ
 آغاز ایدوب جماعت دخی آمین دیرلر ایدی۔ چونکہ دعایہم اولدی ایاصوفیہ
 قپولرینی سد ایدوب یالکزر بیوک قپوی آچیق براقیدیلر و دفتردار درویش

ایدوب عد ایتسه نشانمز عد ایدوب کورمدیکک برقودخی ظاہر اولور، عجب حکمتدر. وجہ قپولرک قدی یکر میشر زراع اولوب قنادلری کار زرکران ایله آراسته اولمش، کوش مینا اورلمش پرنج مصنع عبرتمون باب معالدرلر. اما قبله نك اورته قپوسی جله دن عالی وقدی الی ذراع بر باب کیردر و بونک. لوحلری سفینه نوحک جبل جودی اوزرنده کی انقاضنه نسبت اولتور.

وبواورته قبله قپوسی اوزره پرنج اصفر کون تابوت مشال برصندوقه طویل ایجره قرالیچه صوفیه نك نعشی مومیا حالنده اوله رق مدفوندر دیرلر. نیجه اشخاص اول صندوقه یه وضع یده جرأت ایتدکلرندن جامع ایجره برزلزه وولوله عظیمه پیدا اولوب فراغته مجبور اولمشر ایتمش، برمطلم عظیم دخی بودر. انک فوقده کی عمود صغیرلرک طاقی اوزره برمرمر کتابه ایجره قدس شریفک قبله قدیمی تصویر اولنمشدر. ایچی جواهر کونا کونا ایله مزیندر بودخی مطلسمدر وضع یده جسارت اولنه ماز. وبومحله برسبز کون عمود عبرتمون واردر. اول عمود اوزره مریم آنا تمثالی وارایدی. النده برشبچراغ وار ایدی که بیضه فاخته قدر ایدی. هرشب بونک شعله سی جامی تنور ایلر ایدی. بودخی زلزله ایله سرنگون اولوب حالا قزل ماده در دیرلر. اسپانیالینر واسطه سیله نقل اولنمش ایتمش. جامعک ایچ بوزی دیوارنده سراپا بشر الیشر ذراع چار گوشه مجلی حجرات ایله قاپلیدر.

سرگذشت کلامی اغا

سلطان سلیمانک رکابداری ایله نشو و نما بولمش بر پیر ناتوان اولوب یوزالی یاشنده مرحوم اولدی. صاحب سلوک برکیمسه ایدی. مومی الیهدن منقولدر که سلطان سلیم غازی عصر نده اسلامبول ایچنده طاعون اولوب کونده اوچ بیک جنازه قبولردن چیقدیغی سلطان سلیمک مسموعی اولدقده اوچ کون منادیلر ندا ایدوب اهالی اسلامبولی آیا صوفیه یه قدر کیجیسی جمع ایلدیلر که

جوانب اربعہ سندانہ اوچ طبقہ بنا سندانہ ۳۶۰ کمر طبقہ زیبالردر۔ اما اورتہ دہ کی
قبہ عظیمدر۔ بونک جوانب اربعہ سندانہ دائراً مادار بلور و نجف مرمروران
جاملر ایہ مزیندر و بوقبہ جاملرندن ماعدا اندرون و بیرونندہ اولان جاملر
جملہ بیک یتمش عدددر و مذکور قبہ لک جملہ سنک ایچندہ استاد نقاش (ارژنک
افرنک مانی) نام ذات مطلا و مذہب و مینسا تصاویر و اشکال غریبہ و عجیبہ
و سحر آمیز آثار و تمثال کروییان و غیرہ آدیان صورتلری نقش ایتشدر کہ نظر
امعان ایہ نظر ایدنلر انکشت بردہان حیرت اولورلر۔ بواشکالدن ماعدا قبہ
عظیمک درت پایہ عظیملرینک طبقہ عالیسی نہایتندہ درت گوشہ دہ برر ملک
صورتی وارددر۔ لاتشبیہ بری جبریل، بری میکائل، بری اسرافیل، بری عزرائیل
صورتلریدیر کہ حالا قنادلرینی کشادہ ایدوب دورلر کہ قد و قامتلری پرو باللریہ
اللیشر زراعدر۔ تا حضرت رسالت وجودہ کنجہ بوفرشتہ صورتلری
کوبکندہ اولان اغزندن کلمات ایہ جبریل صورتی اولہ جق علایم و وقایعی
بیان ایدر مش۔ میکائیل صورتی جانب غربدہ اولوب دشمن ظهور و قحط
و غلا اولور دیو خبر ویرر مش۔ و اسرافیل صورتی جانب شمالدہ اولہ جق
و قایعدن خبر ویرر مش و عزرائیل تمثالی حکمدارنک ارتحانی خبر ویرر مش۔
حالا ذکر اولنان درت صورت مہیب رایکاندر۔ جامعک شرقدن غربدہ اولان
طولی ۱۳۴ ذراع و عرضی ۱۲۲ ذراعدر۔ درون و بیرون جامعدہ صغیر و کبیر
جملہ عدد سر آمد عمود بالالر واردر کہ کویا ہریری برر پایہ کرسی والالردر
بولعلکون صافی ستون مجلالر وار کہ ذی قیمت جواہردن نادرہ جہان کیاب
مقولہ سی عمود معظملردر کہ ہر برینک قد و قامتی قرقر ذراع مکی در۔ ایکنجی
طبقہ دہ کی عمودلر دخی اوتوزر ذراع در۔ بوجامعک اوچ طرفندہ ایکیشر طبقہ
جماعت عبادت ایدہ جک طبقہ لر واردر کہ ایکی طرفدہ نردبانلرندن آت ایہ حقیقہ مق
ممکندر و زمینلرندہ بیاض مرمر خام فرش اولنشددر و جامع الحجرہ ناقبہ یہ
وارنجہ اوچ طبقہ قنادیل چراغان ایدہ جک دہلیزلر واردر کہ درون جامعی
احاطہ ایتشددر۔ جامعک جملہ قبولری ۳۶۱ در۔ اما یوزی باب عظیمدر و جملہ سی
مطلسمدر۔ کرات ایہ عد ایتسہک برقبو دخی ظاہر اولور۔ اکادخی نشان

یوقبه زرکاردن ماعدا قبله جانبندن برنیم قبه ایچنده ، آندن دخی برکوچک نیم قبه ایچنده محراب وصاغ جانبنده بیاض مرمر خام بنا اولنمشدر و قبله قبوسی اوزره دخی برسر آمد نیم قبه عظیم ایله میندر بوقسابدن ماعدا ایاصوفیه نك

ایدلشدر . بنا قونستانس معرفتیه توسیع ایدلشدی ؛ فقط ۴۰۴ تاریخ میلادیسینده و آرقادیوس زماننده برقمسی یا قلمش و ۱۵۰ ده تکرار یابلمش ایسه ده ۵۳۲ سنه‌سی کانون نائینسک ۱۳ نذن بکر میسنه قدر دوام ایدن بریانیینده بوس بتون یامشدر . بنانک کارکیر اوله رق شمدیکی بناسی یوستینیانوس زماننده در . معمارلری مشاهیر ریاضیوندن (تراله) لی (آنتیموس) ایله میلیتی (ایزیدور) در . فقط اوزمان پاییلان قبه ینه او دورده برحرکت ارضدن چو کدیکنندن معماری ایزیدورک یکنی دیگر ایزیدور شمدیکی قبئی یامشدر . ایزیدور قبئی بهری ۴۵ قدم ارتفاعنده غرانبیدن ۸ ستون اوزرینه طیالی بیضی شکلنده یاپدی . ستونلرک آزالرنده برر کمر بولنیور . کمرلرک اوزرینه ده دائراً مادار قادینلره مخصوص برطبقه وار . بوطبقه نك اوستنه آلتنده کیلردن کوچک اولقی اوزره هر بر طرفه ۶ شرسون دیکمش و بونلره ده اوست طبقه نك قبلرینی استناد ایتدیرمشدر . بوعمودلرک اون ایکی اولیشی بروج سایه اشارتدر . بیوک قبه و آلت طبقه بی طوتان ستونلرک صایسی ۴۰ و بونلرک اوستنده . کیلرکی ۶۰ در . بوستونلر ایچنده روماده معبدن آلمه قرمری سماقیدن ۸ افس (آیسلوغ) دن یشیل یشمدن ۶ وغایت بیاض مرمردن ۴ ستون وارددر . دیگر ستونلرده تروا ، آته ، دلوس ، سیریق ، مصردن کلشدر .

ایشته بوضورنده انشاسی ۵۴۸ تاریخ میلادیسینده وقوعه کلرک درونی برچوق اصنام وتصاویر ایله تزین ایدلش ایدی . قبه سنک طوغله لری ردوسده پاییلارقی کتیردلمش و بونلر او قدر خفیفدرکه اون ایکیسی برطوغله آغرلغنده بولنقبده بولنشددر . جامعک طولی ۷۵ ، عرضی ۷۰ و قبه نك زمیندن ارتفاعی ۶۵ مترودز . بناسندن بری دفعاتله ایمپراطورلر طرفندن تعمیر ایدلدیکی کبی اک صوک تعمیری دخی ۱۲۶۵ سنه‌سی سلطان عبدالمجید خان حضرتلری طرفندن اجرا بیورلشدر . حضرت فاتح طوغله دن مناره ایله مدرسه علاوه و اوقاف تخصیص بیورمشلردی . سلطان بایزید ولی باب هایون طرفنده کی مناره بی علاوه و مدرسه بی توسیع ایتدیلر . دیگر ایکی مناره ده سلطان سلیم ثانی حضرتلرینکدر . جامعک ایچریسنده بولنان مرمر کویلرله دژت محفل سلطان مراد ثالثک ، طاش کرسی مراد رابعک ، طبقه اولاده کی محفل هایون ایله جامعه متصل کتبخانه . مکتب و عمارت سلطان محمود اولک آثارندندر . (۱۱۵۲) طوب قنبدیل یرنده وقتیه بر آلتون طوب و ارایکن سلطان احمد ثالث عهدنده او طوب قنبدیل ایله تبدیل اولنمشدر . اسکی جلی یازیلری خطاط تکنه جی ابراهیم افندی نك اثری ایدیه ده شمدیکی یازیلر سلطان عبدالمجید خان حضرتلری دورنده قاضی عسکر مصطفی عزت افندی مرحومه یازدرلشدر .

اخطار خضر علیه السلام ایله اوچویز قدر کیشب بصرای عزلتکوزین راهب بخیرانک دالتیه مکیه واروب اولوقتلر هنوز کوچک یاشلرنده اولان جناب محمد (علیه السلام) ک اغزی یازندن برمقدار آلوب برده نقش دست مبارکربنی آمشدرکه ابوطالب خط دستیله جیران دریسنده منقوش اولدینی حالده آان محفوظ ضدوچقه ذریتر .

الحاصل یارشریفله آب زمزم و تراب پاک مکه دن تبرکاً برر مقدار اخذ ایله قسیسان عودت ایدرک قبه نك منهدم اولان قسمنی بنایه شروع ایلدیلر . حالایار رسول اکرم ایله بنا اولنان جای معهود قبه نك قبه طرفده اوتوز ایکی منقش ترك جدید رایکاندر . معلومی اولان جانلر نظر ایتدکده (اللهم صلی علی محمد) دیرلر . زیرا قبه نك سائر محندن بوقسم منور و عیاندر . بعد الفتح ابوالفتح « بوقبه حضرت رسالتک اغزی یاریله قائم اولدی » دیو تا قبه عالینک اورتسه سنه برزنجیر ایله تبرکاً بر آلتون طوپ آمشدرکه اللی کیله رومی بغدادی آلور . بو طوپ التنده حضرت خضرک بولندیغی وارد صرد صایحای امتدن بعضیلریله ملاق اولدینی . جهته ارباب حاجات یلنده خضره ملاق اولمق اوزره اول طوپ مذهب التنده قرق کون نماز صبحی ادا اتمک روایاتی بین الناس متواتر در .

معبد قدیم آیاصوفیه کبیرک اشکال و طرز طرحی و بنای

مصنعاتی و طول و عرضنی بیان ایدر

جامع آیاصوفیه اسلامبول قلعه سنک جوانب شرقیه سی نهایتده آخور قپو دریاسنه بیک آدیم و شمالی طرفه سرای برونی دریاسنه بیک آدیم بعید برپشته عالی اوزره افلاکه سرچکمش برقبه سر آمددرکه امثالی برقبه بنا اولنماشدر [۱]

[۱] آیاصوفیه ابتدا رومه ایمپراطور لردن اک اول تنصر ایدن بیوک قسطنطین طرفندن میلادک ۳۲۵ سنه سی اخشاب اوله رق انشا اولنهرق اعزّه نصارادن بری نامه دکل حکمت الهمیه نسبتله « حکمت مقدسه » معناسنه اولان « آیاصوفیه » تسمیه

و اکثریا مرمر خاملری مرمره جزیره سندن نقل اولمشدر ونجه یوز معمار بومهندس طرز طرحنده سرکار لغه مبادرت ایدوب هربری هزار تحسین بخش ایده جک هنرلر اظهار ایدوب احسان آلورلردی . اما جمله معمارلرک پیشواسی اغنادوس معمار ایدی و وضع نفیسی اوزره انشا ایدرلردی . تا که بوبنای عظیم طاق کسری مثال چار طاق پایه‌اری محله دک تمام اولوب برکیجه ده معمار باشی اولان اغنادوس غائب اولدی . مکر تبدیل جامه‌ایله قول الما [۱] دیارینه واروب آنده دخی ریم پاپانک اذنیله بر دیره مباشرت ایدوب آنی دخی نصفه دک یدی ییلده تمام ایتدکده برکیجه اورادن دخی فرار ایاه اسلامبوله کلدکده بانئ معبد طرفندن مظهر عتاب و شتاب اولدی . اغنادوس « بومثالو بنای عظیمک تملی محکم اولمق لازمدر . فرار ایتسم بنای تکمیل ایتک اوزره جبر اولنه جغم شبهه سزدر او حالده محکم اولمازدی » دیمکه تکرار قبه‌نک انشاسنه شرع ایلدی . یوز صحاقی عمودلر اوزره قبه‌لرایله ایکی طبقه دخی عمود منته‌لر اوزره طاق خورنقلر اوزره قبه افلاک مثللو برکاسه سرنگون و رصاص خاص نیلگون ایله مسور برقه عظیم معمور ایتدیلر که فلک اطلس یوقلمونده بویله برقه عبرت مون مثل قباها و بعدها بنا اولنماشدر و بوقبه‌عالینک تاذروه اعلاسنده یوز قطار اسکندری التوندن بر خراج علم ایدوب شعله شمس ایله تا علم طاغندن و کشیش طاغندن و استرانجه طاغلرندن فرق ایدیلور ایدی

۴۰ سنه ظرفنده معبد تمام اولدقده اندرون و بیرونه اون ایکی بیک خدام تعیین اولنمشدر . حتی ولادت رسول کبریادن ۹۴۵ سنه مقدم اسکندر کبیر عصرنده طائفه یونانیان قوم قباطه نابطه دستندن مصری استیلا ایدوب ایاصوفیه یه وقف ایتدیلر . تابو مرتبه معمور اولدی که ملت نصارانک لاتشیه کعبه‌لری ایدی .

بعده ولادت رسول هر دو عالم افدمزی تبشیر ایدن لیله مبارکه ده وقوع بولان زلزله عظیمه طاق کسرا و قبه قول الما و قبه ایاصوفیه‌نی هدم ایتمکه بعد زمان

[۱] ایتالیانک پای تختی اولان « رومه » در .

ايدركن بر شخص كلوب «بونك جميع مهمات ولوازماتى بدن آلك و بورسده بر معبد بنا ايدك» ديو اياصوفيه نك وضع اساسى تعام ايتدى. ابتدا زهينى قعره وارنجه حفر ايدوب تا آخور قيو برابرلكى اولنجه قعر زميندن صولر ظاهر اولوب كامل برماه بوتمل ايجره آتشر ياقوب قورشون ايدوب كويا بر رصاص نيلكون بحر اولدى. بو قورشون درياسى تلمده ييللرجه دوروب بعده اغنادوس نام مهندس عامل تعليميه ۳۰۰۰۰ عمال و ۷۰۰۰ حمال و ۳۰۰۰ بئاء جمع ايديلرك بعد المشاوره قورشون تمل اوزره عمودلر و طاق طولوز و قبه لرا نشا ايتديلر كه آتى صوصهرنجى اولوب زلزله دن مصون و محفوظ اولمق ملاحظه - سيله ابتدا تمانى بو يوزدن اتمام ايتديلر و صهرنجى صو ايله مملو ايتديلر و صهرنجك جابجا يرلرني تعمير و ترميم ايجون قايقلر پيدا ايتديلر. حالامذكور قايقلر طوروب تا عايشه سلطان سراينه و حسن پاشا زاده لر وقده محمد كئتخدا وارسلاخانخانه و سراى ميدانى و جبه خانه اندرون و صفوق چشمه لره وارنجه مرقوم سرايلرك آتى سراپا بوش اولوب آب رقيق ايله مالمالدر و اياصوفيه نك تاوسطنده بر باقر قباقلى قيو اغزى وارد. آندن قوغه لره صوچكلوب جماعت نوش ايدوب دفع عطش ايدرلر. بعده اياصوفيه نك جوانب اربعه سى ديوارلرينك انشاسنه شروع ايتديلر كه بونك مساحه اركانى تماشا ايدن حيران و طرح اساس و رفيع بناسنى كورنلر سر كردان اولور و بو اياصوفيه نك كيفيت بناسى بويه توصيف اولنور كه اقاليم سبعة ده اولان كوه يى ستون پاره احجار ذى قيمتلىر كاه زمين ظهرينه تحمیل و كاه علم جر ائصال ايله بار ثقیل اولانلرى سى بليغ و كوشش بى دريغ ايله حجرلرى كشان بر كشان چكرك اساسنى رفيع ايدوب رخام رنگين و ستون سنكين ايله اتمام اولدى و اقاليم سبعدن كونا كونا نقش بو قلمون عبرتمون ايرى رخاملر كشتيلرله طاشندى و استاد فرهاديشه سى معرفتيله طاشلرك تيشه لرى آشندى. اولقدر اهتمام تام بذل ايدوب جامعك نصفى يدى ييله تمام ايتديلر و احجار فراوان اياثلوغ و آيدنجقدن كلشدر. ورنك آميز رخاملر قره مان و شام و قبريس جزيره سندن و نجه بيك صماقى و زنبورى و زيتونى و رخامى و يرقانى مجلاستون منتهار آتته قربنده كى تماشالقدن

عسکر دن اولوب مجرم ایسه آمان ویره‌یوب بردرخته بردار ایدر لر . الحاصل اسلامبولک درت مولویت یرنده تا بوغازک ایکی جانبنده اولان قرا وقصباتده جمله ۳۳ حاکمدر و ۳۵ ناحیه قاضیسیدر . اما بکقوز قضاسی بشقه‌درکه منجم باشیلرک مشروطه‌سیدر . ان شاء الله بوقضا و حکومتلر محانده علی الانفراد تخریر قنور . بوقضالردن بشقه درت مولویتک جمله تحت حکمنده ۱۸۶ ناحیه قضالری و ۳۶۰ صوباشیلقرلی و ۸۷ یکچیری قوللقرلی و سردارلری واردر و قرق یرده سربست اوافق صوباشیلقرلر واردر . نتیجه کلام ایالت اسلامبولک درت مولویتنده قاضی و صوباشیلرک جمله‌سی ۱۲۰۰ حاکمدر ، قانون ابوالفتحدر . آناردن غیری درت مولویت ، برده ۱۵۰ اصنافک دخی ضابط و حاکم لری واردر . اما صلب و سیاسته مأذون دکلردر . آنجق طریق حاکم لریدرکه ایلروده تفصیللری کلیر .

اون بشنجی فصل

عمیه قسطنطنیه‌ده اولان سلاطین جامعلرنی بیان ایدر

اولاً : اوصاف کار قدیم و بنای عظیم معبد حی قدیر یعنی ایاصوفیه کبیر مورخین یونانیهدن تاریخ یانیوان قولی اوزره ابتدا حضرت سایمان چارکوشه عالمی . سیران ایدرکن بادصبا محل سلیمانی سرای بروننده قرار ایتدیره رک آنده برمعبد انشا ایلدی . بعده هبوط آدمدن صکره ۵۰۵۲ سنه‌سی عبور ایدوب یانقوابن مادیانک نیره‌سندن (وزندون) نام قرال ظهور ایدوب اسلامبولی یدنجی کره‌سنده اعمار ایدوب جهان آرا بر حکمدارذیشان اولدینی بالاده یدنجی فصلده مصر حدر . اول وزندونک بردختری ماکدونیا شهرلرندن صوفیه شهرنده متولد اولمغه اکا نسبتله (ایاصوفیه) دیدیلر . باباسنک اسلامبول قلعه‌سنک جوانب اربعه‌سنی مجدداً بسا ایتدیکنی استماع ایدنجه ایکی میلیون خزینه ایله باباسی وزندوته کلوب سلیمان علیه السلامک عبادتخانه‌سنی توسیع ایتمکه مباشرت ایدوب بذل مال

مأمور بر حاکم مقفودر . طقوزنجی حاکم عسس باشی ، اوننجی حاکم صو باشیدر . کرچه بونلرده قریاج وتازیانهلر واردر اما فلقه دکنکلیری یوقدر . لکن مظنهلری اولان اشخاصی قید وبند ایتمکه ومحکمه نائیبله بعض خانهلری باصمغه مأموردرلر وهر سیاست ایتدکلرینی اذن شرعی ایله اجرا ایدرلر . مصرع مناسب : (حکم سلطان اولسه کلمز خطا جلاددن) دیمشدر .

اونبرنجی حاکم اسلامبول اغاسی ، اون ایکنجی بوستانجی باشیدر . هرشب دریا اوزره بالمله قری وقصباتی صباحه دک کشت وکذار ایله هر صاحب جرمی درجه جرمنه کوره تعزیر وتکدیر ایدر . اون اوچنجی حاکم چورباجیاندر ، هرکیجه صباحه دک اون ایکی یکچیری چورباجیلری بشر ، الیشر ، یوزر توابعیله قول طولاشوب متهم آدملری طوتهرق قید وبند ایله قولرینه ارسال ایله حقلرندن کاینور . اون دردنجی حاکم اربعیندر . بونلر شرع مین طرفندن منصوبدر . اسلامبولک درت مولویت یرنده قرق محکمه واردر . آنلره حاکم اربعین دیرلر . بونلر دخی تعزیر وحبس خانه صاحبیلریدر .

اون بشنجی حاکم شیخ الاسلام ، اون آلتنجی اناطولی قاضیسکریدر . اما تعزیر صاحبی دکلدر . درت دیوانده دیکلیوب اناطولیده اولان قضاته حکم ایدر . اون یدنجی حاکم روم ایلی قاضیسکریدر که روم ایلی قضاتنه حکم وبرات پادشاهی تحیرینه قانون فاتح اوزره مأموردر .

اون سکزنجی حاکم یدی قله دزد ایدر . صاحب عرضدر . اون طقوزنجی حاکم معمار باشیدر . اسلامبول ایجره بر بنا یاییسه بوندن مأذون اولمق لازمدر . یکرمنجی حاکم قپودان پاشا اولوب دریاه شب وروز حکم ایدر . یکرمی برنجی حاکم ترسانه کتخداسیدر که قاسم پاشا سمتنده بر مجرم بولسه جرمنه کوره تأدیب وسیاست دخی ایده بیلور . یکرمی ایکنجی حاکم اوق میداننده یکچیری اوجاغندن نعیمیخانه جی باشی وقور یحیلر اوق میداننده قول طولاشوب بره تم حرامزاده طوتسه لر آشجی باشی به کتوروب جرمنه کوره تأدیب ایدر یاخود یایلرک چیه سیاه بر آغاجه صلب ایدوب تیر باران ایدرلر تا بومرتبه اللرنده فاتحن مکرر وهر پادشاهدن تجدید اولنمش خط شریفلر واردر که اگر

کاند خانده باروتخانه ونجه بونک امشالی عمارات عظيمه ايله اسلامبولک درون ويرونی غزا ماليله تزين ايتشدرکه هربريني محلنده تعريف وتوصيف ايليه جکزر .

اون دردنجي فصل

حين فتحده اسلامبوله حاکم نصب اولنانلری بيان ايدر

شهر اسلامبول اوچ سنه ايجنده اولدرجه معمور و آبادان اولدی که واولقدر انسان دریاسی شکلنی آلدی که ضبط وربطلری مشکل اولدی . زیرا اقالیم سבעدن غیرقابل احصا بنی آدم جمع اولنش ایدی . ابتدا وزیر اعظم محمود پاشایه بر او طه ویکیکجری ايله محضر اغا وسپاه کتخدا یرلری وجهجی وطوپجی وعزب چاوشلری وبر بوستانجی او طه باشیسی ویکیکچریدن برتفکجی وبر مطرهجی ووروب وشهرلی طائفه سنی تأدیب ایچون فلقه دکنک اوروب چهارشنبه کونی قول ایدوب اسلامبول ایجره دوران ایدرک اون قباننده بنا اولنان اهل حرف دیوانخنه سنه کلوب ایندی . آندن یمش اسکله سی چارداغنده جمله اصناف ايله دیوان ایدوب میوه یه نرخ اوردی . آندن سبزه خانه دیوانه کلوب سبزواته وبعده سلخخانه یه کلوب اته نرخ اوره رق سراینه عودت ایلدی . ایکنجی حاکم سکان آ کافلقه دکنک ویریلوب جلاد ویرلدی . اوچنجی حاکم شرع مین اسلامبول ملاسیدر ، فلقه دکنک وحبس مدیون فرمانی ویرلدی . دردنجی حاکم ایوب منلاسیدر، کذلک تعزیر وحبس صاحبیدر . بشنجی غلطه منلاسیدر، تحت حکمنده اولان اهالی یه حکمی نافذدر . آلتنجی حاکم اسکدار منلاسیدر، بونک دخی تعزیر وحبس ايله حکمی جاریدر . یدنجی حاکم آباق نائیدر وجانب شرعدن اهل حرفه نرخ وترازو ایچون تعزیر صاحبیدر . سکزنجی حاکم احتساب اغاسیدرکه جمیع اهل صنایعه حکم ایدوب تعزیر وسیاسته ویبع وشراسنده خلاف ایدهنک تکدیر وتویخنه

کونشده قوریدوب جمله پنبه لر وزن ایدلد کده عین شمعونده اصلانان پنبه
هپسندن خفیف کلک ایله قول حکما غایت لطیف صو اولدیغندن ابوالفتح
حضر تبری دائماً اول آب لذیذدن نوش ایلر ایدی .

الی هذا لآن جمله پادشاهلر آندن نوش ایدر لکه کیلارجی باشی وطیش
سقا باشی طرفلرندن اوچر آدم بهر یوم آتی کیشی اوچ سیس خانه یوکی
یکرمیشر قیه کلیر کومش کو کوملره اول آب نابدن لب بر لب ایدوب صو
ناظری حضورنده کیلارجی باشینک معتمدعلیه آدملرینک مهریله قرمزى بلومى
ایله مهرلنوب پادشاهه کتورر لر . حالا اول چشمه حیوان اسکی سرائک
شرقه ناظر قپوسی اوکنده درکه ابوالفتح سرای عتیقن طشره اجرا ایدوب
بو عین الحیاتی بنا ایتشدر . حالا مشهور آفاق عین شمعون نامیله شهرت شعار
برماء کوتردر . بعده سلطان سلیمان بوسرای عتیقی اوچ میل احاطه ایدر بر
سرای ایدوب اوچ قپو ایدی . دیوان قپوسی شرقه ناظر و بایزید قپوسی
جنوبه ناظر، سلیمانیه قپوسی جانب غربه ناظردر . وبوسرائک خارجه سلیمان
خان بلغراد ومالطه وردوس فتحی مالندن سلیمانیه جامعنی بنا ایتدی ومدارس
ودار الحدیث ودار القراء ومکتب صبیان ابجد خوان وبر سوق سلطانی وبر
دار الضیافه وبر ناب خانه وبر کاربانسرای وبر دار الشفا وکندیله بر مرقد
پرانوار وبر حمام وسوق خفافین وچارسوی دوکه جیان وزرکران بنا ایتدیردی
ومقبول سیاوش پاشایه برسرای عظیم ویکچری اغالرینه مخصوص برسرای
قدیم ولالا مصطفی پاشا ایچون وپیر محمد پاشای قرمانی ایچون برر سرای
وکنکبوزده جامع صاحبی مصطفی پاشایه وقیزی اسمیخان سلطانه کذا برر
سرای یایدیروب جامع خدمه سی ایچون بیگ عدد حجره انشا ایدوب اسکی
سرائک جوانب ار به سنی طریق عام ایله آراسته ایدوب الی الان برجانبه
اتصالی یوق برسرای عظیمدر . بالاده تحریر اولنان سرای وزرا وعمارتلر
بالجمله سرای عتیق زمینده بنا اولمشدر . اما اسکی سرای سلطان محمد
خانک بناسیدر . آندن یکچریلر یوز آلتش بلوکه وجماعته وسکبانانه یوز
آلتش عدد او طه بنا ایتدی . بیگ خانه، قلندر خانه ، ترسانه وطوپخانه ،

عیون جاریه اوزره مذکور دیر کیری بنا ایتدی. بعده ابوالفتح اول دیری فتح ایدوب یزینه ۸۵۸ سنه سنده اسکی سرایک انشاسنه شروع ایدوب ۸۶۲ ده تمام اولوب برج وباروسز و دندان بدنسز و خندقسز بر سوردر. اما غایت متانت اوزره بتا اولنوب جمله دیوار اوزره رصاص نیلکون ایله مستوردر. اول عصرده دائراً مدار جرمی ۱۲۰۰۰ آرشون ایدی و شکل مربع کارگیر بنادر. بررکنی سلطان یازید قزاقیلری گوشه سندن تامسکی صابونی بانه منتهی ایدی. آندن برکوشه‌سی دلاک مصطفی پاشا سراینده نهایت بولوردی. آندن بررکنی کوچک بازارسدی و صهرنجی اوزره قرار بولمش ایدی. حالا یکچری اغاسی سرایی و سیاوش پاشا سرایی زمینی مذکور سرای عتیق یرنده ایدی. و آندن برکوشه‌سی تاتحت القاعه اوستنده کی سدن عبور ایدوب ینه قزاقچی تاجرلری گوشه‌سنه کلنجه برسرایی عظیم انشا ایدوب ایچنده کونا کون قاعه لر و متعدد حرم حجره‌لری و مقصوره‌لر و حوض و شادروانلر انشا ایدوب مطبخ کیکاؤس و کیلار خاصه و ۳۰۰۰ تبرداران و بی کاکل خدامانه متعدد خانهلر بنا ایتدی و بر او طه آق اغا و برده قره اغا بنا ایدوب جمله نك اوزرینه دارالسعاده اغاسی حاکم ایدوب خص کیلرله قرال قیزی دخی بوسرایی عتیقه قویوب هفته‌ده ایکی کره یکی سرایدن اسکی سرایه کلوب اول کیجه عدالت ایدردی.

ستایش آب حیات سرای عتیق

ابوالفتح محمدخان صاحب طبع بر پادشاه ذی‌شان اولمغله «آیا اسلامبولک، قنقی صونی لطیفدر» دیو جمله حکماستی جمع ایله سؤال بیوردیلر. آنلر دخی اسکی سرای داخنده اولان عین شمعونی خفیف و معتدل و سریع الهضم بر آب حیات بولدیلهر و بوندن غیری عینلرک آب صافیلرینی بشر مثقال اولمق اوزره پمبلرله برابر وزن ایدوب موزون پمبلری وزن اولمش آب رقیقلره. القا ایدوب مذکور پمبلر بشر مثقال صولری حذف ایله بالاخره پمبلری.

ایکی بیک دندان بدن ایله آتام اولنوب بر حصن استوار اولمشدرکه جمیع دار و دیارده مشهود دکلدر .

یکی سرایک جرمی ۶۵۰۰ آدیمر و جمله ۱۶ صغیر و کبیر باب خاصی وارد و بو تحریر اولنان سرای پادشاهی ایجره عساگر ، خدامان ، غلمان ، تبرداران ، آشجیان ، حلواجیان ، خبازان عجمی حصیرجیان ، طواشیان ، بیاض و اسودبوابان ، معلمان ، جلادان و خدامان اصطبل خاصه ، ۱۲۰۰۰ بوستانجیان ایله سرای جدید ایچنده قرق بیک نفوس حساب اولنمشدر . حالاً تحریر و توصیفنده لسان قاصر و قلم فاتر بر روضه رضواندر ، عمرها الله .

اون اوچنجی فصل

سرای عتیق بناسی بیان ایدر

اسلامبولک قره دکز طرفه و غاطه و خلیجه ناظر بر مرتفع و هوا دار محله پوزانطین قیصر بناسی بر دیر قدیم وار ایدی که جوانب اربعه سی سور مثال بدن بدن بر دیوار استوار ایدی . بودیرک جوانب اربعه سی او ایله چنزار و خیابان ایله مزین ایدی که جنساب رب عزت بر هوا طیران ایدن و بر زمین سیران ایلین وحوش و طیورک و حیوانات کونا کونا انواعی اول درخستان ایجره جمع بیورمشیدی . اول دیر ایجره (پوزانطین) و (قسطنطین) عصرنده اون ایکی بیک قیس و راهب و راهبه صاحبه ریاضت کفره ضلالت آیین وار ایدی . سبب عمارتی اول ایدی که حضرت عیسی خلیفه لرندن حواری شمعون اسلامبوله کلوب اول جای فرحفزاده عبادته مشغول اولوب جمیع وحوش ایله حسن الفت ایدوب اول مخلوقاته صو و یرمک ایچون زمینی حفر ایدوب اول قزدینی یردن بر آب حیوان ظاهر اولدی که حقا که آب حیوان اولوب جمله حیوانات آندن دفع عطش ایدوب بعهده شمعون خلیفه اول جای معهوده بر عبادتخانه انشا ایدوب مرور ایام ایله (پوزانطین) قرال اول

ثانیاً اسکندر ذوالقرنیندر. اما بوسرای خوش هوایی ابوالفتح بنا ایتدکده. ملوک سالفه نك آثار عظیمه سندن صکره ۷۰ عدد مقصوره شاهانه و متعدد دیوانخانه، خلوتخانه، مطبخ، خبازخانه، جبه خانه، حصیرخانه و اودون و علف انباری و اصطبل خاصه بیرون و اندرون و اصطبل میدان وفا آخور عظیملر انشا ایتدی که کویا هربری اصطبل عنتردر و کیلار خاصه بیرون و کیلار خاصه اندرون و کیلار تره کیان بیرون. بوتجریر اولنان آثار کونا کونک جوانب اربعه سنه « ازم ذات العماد » مثللو برباغ ارم طرح و انشا ایدوب یکر می بیک سرو و چنار سرنکون و عرعر و صنوبر و شمشاد مثللو نخللری ترتیب اوزره. دیکوب ماینلرینه نیجه کره یوزبیک مشجره مشمره نك انواعی دیکوب بر زرعرار لاله عذار جان فزا باغچه اولدی که الی هذا لآن روضه جناندن نشان ویرر. بو حدیقه مزینه نك تا وسطنده بریشته داکشا و بر مرتفع زمین خوش هوا اوزره کندولره مخصوص قرق عدد کاسه چین ایله خاص اوطلر بنا، ایتدی و باب سعادتک ایچ یوزنده بر عرض اوطله سی بنا ایتدی که کویا قصر خورنقدر و آت میدانی جرمنده بر حولینک جانب شرقیسنده بر حمام لطیف، آ کامتصل خزینه خاصه و آ کامتصل قوش خانه و آ کامتصل کیلار اوطله سی، آندن خزینه اوطله سی، آندن خاص اوطله سی، خینکار جامی، آندن طوغا نیچیلر اوطله سی، آندن کوچک اوطله، آندن بیوک اوطله، آندن سفیر لیلر، آندن کلخن اوطله سی، آندن بیوک اوطله مسجدی، آندن مشق خانه، آندن ینه حمامه کلنجه بومیدانک اطرافده مذکور خاص اوطلر ایله معمور و آبادان ایدوب جمله اوطلرده اوچبیک زر و زیوره مستغرق زر دوز تاجلی، کل پیرهنلی، یوسف چهر دلی غلامان خاص ایله مالا مال ایدوب هربری دوام دولت پادشاهی ادعیه سنه مداومتده اولوب خدمت شهربازی ایله بهره مند ایدیلر. اما بوسرایده حرم بنیاد اولمامشدر. بعده سلیمان خان عصرنده حرم بنیاد اولتوب. بر اوطله طواشی اغالره و بر اوطله تبرداران و بر عدالت کوشکی و بر دیوانخانه بنا اولتوب یدنی وزیر هفته ده درت کون دیوان اولمق قانون پادشاهی اولدی. و بوسرای عالینک جوانب اربعه سندن کی قلعه ۳۶۶ عدد برج و بارو ایله و اوز

ترسانه‌یه، از میر قومنی بیوک غلطیه و فریک قومنی کوچک غلطیه، سینوب و صامسون اهالیسنی طوپخانه‌یه و الحاصل اول عصرده دست عثمانیانه نقدر شهر وار ایسه جمله سندن امت محمدی اهل و عیالیه اسلامبوله کتیروب اعزاز واکرام ایدوب معمور و آباد ایتدیلر. انکچون (اسلامبول) اسمیه مسمی اولوب الی آن غلغه روم و وطنه روم و ولوله روم اولدی.

حکمت خدا اسلامبول فتح اولدینی کر نلر ماه تموز ایدی. دریانک رنگ بزوی متغیر و خون شهیدان ایله قزل کون اولغله هر ییل قرق کون کامل ایوب انصاری قپوسدن تاشهید قپوسنه وارنجه یه قدر روی دریا قان کبی اولور عجیب و غریب سرخ دادر (ان الله علی کل شیء قدير)

اون ایکنجی فصل

در بیان بنای سرای جدید

چونکه ابوالفتح غازی بو قدر مل غنیمته مظهر اولوب اولادشاهلره لازم اولان برمسکندر دیو اوچبیک کیسه مال خرج ایدوب یکی سرای بنیاد ایتدی (سنه ۸۶۳) تاریخ ابتداء بنا (اکدالله بنیانا) و تاریخ انتهاء عمارت (شیدالله ارکانها) - سنه ۸۷۲ - بوتاریخلر باب هایون اوزره تحریر اولنمشدر و دخی عتبه عیسانک طاق آلتنده مرمر خام اوزره مذهب و جلی خط ایله تاریخدر (خلد الله عز صاحبه) سنه ۸۷۲ تحریر اولنمشدر.

استاد فرهاد پیشه او یله بر سرای جدید انشا ایتمشدر که دور آدم نبری مهندسان عالم او یله بر سرای فرحفرزا انشا ایتما مشدر و سیاحان عالم بو اطلس کردونده نظیرینی کورمه مشدر. زیرا لب دریاده واقع اولوب اینکی جانی دریا یعنی شمال طرفی قره دکز و جانب شرقیسی آق دکز و جنوب طرفی آیاصوفیه جامعیدر، مرج البحرینده واقع اولمش بر شهر در. ابتدا بانسی حضرت سایمان،

جمله غزوات مسلمین اسلامبول ایجره مستولی اولوب عمارستان ایتمه شروع ایتدیلو و آق شمس‌الدین و غیره کبار اولیانک اذن شریفلیله سکه‌یه «السلطان ابن السلطان السلطان محمد خان ابن السلطان مراد خان عز نصره ضرب فی قسطنطینیة سنه ۸۵۷» [۱] تاریخی تحریر اولندی. ایرتسی کون علی الصباح محمدخان ایله جواریلکه کلان ۳۰۰۰ امت محمد دختر نور اخترلرینی برفرده وضع ید ایتدیرمیوب عکا و غزه و رمله و حوران دیارلرینه بونلرک اسم و رسملیله دفتره قید ایدوب اول دفتری ولایتلرینه کوندروب جمله سنک پدرومادرلرینی اسلامبول کتیروب رضای والدینلری ایله هر برینی برغازی مسلمه نکاح ایدوب «اسلامبول شهرینک اعمارینه سعی ایده‌سز» دیدکده شیخک بوتدیری ایله هر دیاره آدم‌لر کیدوب آز زمان جمله باکره لرک اونیک مقدراری پدرومادر واقربا و تعلقاتی کلوب اوچبیک باکره اولقدربهادره اذن شرعیله واروب عظیم سورلر ایدوب اسلامبول اعمار اولندی. آندن اناطولیده و روم اینده جمیع ایالت صاحبی وزیرایه امر شریفلر کوندریلوب ولایت ولایت اسلامبوله آدم جلب ایتدیلر. اولا روم ایندن اسکوب خلقتی اسکوبلی محله‌سنه، یکی شهر خلقتی یکی محله‌یه، مورده روملرینی قنار قوسنه و سلانیک یهودیلرینک اللی جماعتی تکفور سرائینه و شهود قوسی جانبنه قودیلر. انک ایچون (جنفود) قوسی دیرلر. اناطولی جانبندن اقسرایلیلری اقسرای محله‌سنه، عکا و غزه و رمله دن کلنلری تحت القاعه‌یه، بلاط شهرندن کلان قبیلرینی بلاط محله‌سنه، ارنبود قومنی سلوری قوسنه، صفد یهودیلرینی خاصکویه، اناطولی اتر اکنی اسکداره، طوقاد و سیواس ارمنیلرینی صولو مناستره، مغنیسالیلری معجونجی محله‌سنه اکر دیر و امکدریلری اگری قویه، بروسه‌یلیری ایوب سلطانه، قرمانیلری بیوک قرمانه، قونیه‌یلیری کوچک قرمانه، تیره‌یلیری وفایه، چهارشنبه اوواسی خلقتی چهارشنبه سمته، قسطنمونی قومنی قرغانجی محله‌سنه، طربزونلی لازلری بایزید جامعی محلنه، کلیولی قومنی

[۱] جناب فاتحک آلتون سکه لرنیک برطرفنده «ضارب النضر صاحب العز والنصر فی البر والبحر» و دیگر جهتنده «سلطان محمد بن مراد خان عز نصره ضرب فی قسطنطینیة» عبارده‌سی وارد ر .

آندن موالی وقاضیلره ، آندن سردن کچدی غازیلره ، آندن قره ده کمی چکن عزبلره (لوندچفتلکی) نام بلده یی احسان ایدوب آنکچون (لوندچفتلکی) اسمیله مسادر ، آندن یکچریانه ، آندن سپاهه ، آندن زعمایه ، آندن طوپیچی وجبه جی ولغمجیانه واشکچی طائفه سنه ، آندن آت قولنه ، آندن اردو - جیانه والحاصل یوزیتش بیک آدمه برر عرقیه مال و سائر منال دن غیر التمش اوچ بیک خانه احسان اولندیغی دفتر اولنمشدرکه هیچ بر حکمدار ذی اقدار عصرنده اولمامشدر . جمله غزات مسلمین دخی قبض ایلدکاری غزا مالندن علی مافرض الله عشر عمری یی پادشاهه ویروب جمله اسراندده ۳۸۰۰ اسیر پادشاهک حصه سنه دوشدی ویکرمی بیک کیسه زر طاقنوس و مادیانی و اوچیک سرای وایکی بدستان ویدی بیک دکان دخی حصه شهنشاهی به ویرلدی . قرمان سمتنده اوچ یوز سرای عالی علمایه و یوز آلتش ایکی سرای یکچیریلردن تیش وزیره ویدی سرای یدی قبه وزیرلرینه والحاصل بو ترتیب اوزره نفس اسلامبول ایجره اولان عمارت لر جمله غزاده حاضر اولان غازیلره توزیع اولتوب غزات دخی فرانسه قرانک مقدا ذکر سبت ایدن قزینی پادشاهه ویروب اسقاط حق ایتدیلر و پادشاهه و دین مینه خیر دعالر ایتدیلر . همان آق شمس الدین حضرتلری ایاغ اوزره قالقوب ایدر : « ای غزات مسلمین ، بیک ، آگاه اولک که جمله کزک حقنده آخر زمان پیغمبری اول سرور کائنات بیورر لر (لفتحن القسطنطیة ...)

« ایمدی ان شاء الله جمله مز مغفورز . اما بو غزاملی اسراف ایتیموب اسلامبول ایجره خیرات و حسنات ایدوب پادشاه کزه اطاعت ایدیکز . عثمانجقدن بو آنه کلنجه پادشاهلری کزه بک دیر ایدیکز . شمدنکرو سلطان دیکز [۱] وانک در میان ایدوب ضیافتده سزه ا کمک بذل ایتدیکچون خون ا ک کیدر خونکار دیک « دیو پادشاهک باشنه ایکی چتال ابلاق سوغو جی طاقوب : « پادشاهم هنوز آل عثمانک آب روی اولدک . همان مجاهد فی سبیل الله اول « دیو کلبانک محمدی چکوب

[۱] سلاطین آل عثمانه ییلدیرم بایزید خان زمانندن بری سلطان اطلاق ایدیله -

کلدیکی محفدر .

سهم اول خدنگ درکه الی هذا الآن پوطه اوق دیرلر. حتی اول پوطک پاره‌لی اوله‌رق سلطان احمد خان عصرینه قدر دور دینی محق‌قدر. بو پوطک اسمنه آزمایش دیدیلرکه لدوی جاننه قیوب شمال شرقی کاری ایله اکا اوق آتارلر ایدی. حالا اول‌جای معهوده توزقوباران آباغی دیرلر و برپوطه (هکی) دیرلر و برپوطه (یشرو) دیرلر. بش درهمی سکر یوز کر منزل سکر در و برپوطه (پلنگ) دیدیلر جانب غربه قونیلوب جانب شرقدن (سوفار مغولی) آتارلردی. حالاجمله تیراندازان مایینده اول تیره «پلنگ» دیرلر. حاصل کلام اوق میداننگ جوانب اربعه‌سنه اون ایکی کونه بتلر قویوب اون ایکی کونه سهم زنبور ایله مذکور بتلره تیر باران ایدوب بالجمله یاران غازیان پیر تیر اندازان حضرت سعد ابن ابی وقاص روحنی شادان ایدیلر. الی الآن تعطیل. کونلری اهالی اسلامبول اول آیین اوزره اوق میداننه کیدرلر. آندن سلطان محمد خان ترسانه باغچه‌سنه کلوب اوچ کیجه جمیع غزات مسلمینه اطعام تام. ایدوب سباط محمدیلر ایدوب بالذات کندیلر دامن درمیان ایدوب جمله غزاته (نان و نمک یتک کرک دخی نه کرک) دیو خوان بیاض بذل ایدی.

دربیان تقسیم مال غنایم

ختم ضیافتده جمیع عسکری طائفه‌سنک اغوات و کاتب‌لری و اوچ دفتردار پادشاهی جمع اولتوب مقدما روی دریاده آلتان فرانسه قرالنگ یکرمی کبی مالا مال و بی حساب مثالی ترسانه باغچه‌سنده طاغار کبی کومه کومه بیغدیله و اسلام ایله مشرف اولان بابا محمدک ارئه‌سیله ایاصوفیه مخزنندن آلتان کنز دخی پشته‌پشته اوبک اوبک جمع اولندی و بالجمله دیرومناس‌ترلرده دخی بولنان اموال ترسانه بیغچه‌سنک درخت منته‌الریله برابر بیغیلوب دفتر ایله ابتداءسکر اسلامیه ایجره خدمت ایدن حکما و کحال و جراح و عتال و قرجیلره و امثالنه احسان ایتدیله. آندن شرفایه، آندن علما و صلحایه. آندن ائمه و خطبا و مشایخه

معمار اغنا دوس نام طبع سلیم صاحب اذعان بوبنانک متانت ارکانده حیران و طرح اساس و رفیع قبه سنی کورن واله و سرگردان اولور هان غازی محمدخان بومعبد قدیمی تلویثات مزخرفات خونکشی شاندن واصنام و اواناندن درون دیری تطهیر ایدوب نیجه بیک یرده عنبردان و مجمره لرله عود و عنبرلر یاقوب جامع ایجره غزات مسلمینک دماغلری معطر اولوب دران ساعت برمعین و مختصر محراب و منبر و محفل و مناره ایله اول مقام بهشت ارتسامی عبرتمای خلد برین برجامع مسلمین ایدوب ابتدا یوم جمعه ده جمیع غزات حاضر اولوب صالار قرائت و مؤذنان (ان الله و ملائکته) آیتی صوت حزین ایله تلاوته باشلا نیجه اق شمس الدین حضرتلری سلطان محمدک قولاتوغنه کیروب کمال تعظیم ایله منبره چیقاروب صوت بلند ایله « الحمد لله رب العالمین » دینجه جمله غزاته برحالت ال اوروب برغریو و فریاد شادمانی ایتدیلر. قاعده اسلوب خطیب اوزره خطبه یی ادا ایله تزول ایتدکده تبرکاً و تینماً اق شمس الدین حضرتلری سلطان محمد خاندن مأذون اولوب امامت ایتدی. اول جمعه ایاصوفیه نیک زیر زمینلرنده پنهران اولان رهایین شرف اسلام ایله مشرف اولوب غایت مسن اولان برکشینک اسمنی ده (بابا محمد) قویدیلر. محرابک صاغنده کی کنج مظلم حضرت سلیمان منسوب اولان معبد قدیمدر دیو بابا محمد کوسترمکه ابوالفتح آنده تبرکاً ایکی رکعت صلات حاجت قیلوب زیر زمینده مخفی اولان خزائن ترسانه بفتح سیله خزینه هایونه نقل اولندی.

درستایش فتح اوق میدانی

محمد خان غزات مسلمینه جمله مال غنایمی تحلیل ایدوب و ایاصوفیه ایجره مجوهر و مزین بوتلردن و دو یغوث و یعوق و سواع و نثر مثلوز بتلرله ترسانه باغچه سنه و اروپ اندن بتلری اوق میداننده نشانکاه ایدوب جمله غزات مسلمین بتلره اوق آتدیلر حالا کمانکشلر اراسنده (پوطه اوقی) تعبیر ایتدکلری

ایدینوب بالضرور تابوتی کتورنلر کندولرینی امین اوکی اسکله سنده بولوب آندن برقایغه سوار اولوب برق خاطر کچی قایق کورک چکمه دن و یلکن آچهدن ابا ایوب انصاری حضرتلری قربنده قرار ایدوب همان تابوت قایقدن بامرالله چیقوب اول محله قازلمش بر مزاره تابوت طوروب آردی صیره جمله غزات وعلما واروب استماع ایتدیلر که مذکور قبردن یا ودود اسمی ایشیدیلیور . جمله علما و صلحا نعش شریفی اول قبر ایجره دفن ایدوب کیتدیلر . انکچون اول قبر شریفه حالا (تربه یا ودود اسکله سی) دیرلر والسلام ، وعلیه رحمت الله علی الدوام .

حمد بی حد و بی پایان اول خالق کون و مکانه اولسونکه هرامرک تدییرنده برر حکم ازلیسی واردرکه سلاطین اسلام آل عثماندن السلطان ابن السلطان ابوالفتح والمغازی محمد خان طاب ثراه جعل الله الفردوس مشواه حضرتلری اسلامبولی فتح ایدنجه « بلدة طيبة » صفت کاشفه سنک حروفنی تاریخ فتحه مطابق اولان دار السلطنت العلیة القسطنطینیة المحمیه حماها الله عن رعب البلیه سلطان مشار الیه حضرتلری آق شمس الدین حضرتلرینک مقدا فتحنی ووقت وساعتی ودریجه سیله فتحنی تعیین ایتدیکی کونلرده بامرالله فتح میسر اولدیکه سنه ۸۵۷ تاریخنی ماه جمادی الآخراسنک یکرمنجی یوم اربعا و ماه تموزک اون ایکنجی کونی ایدی . فتح مینه نیجه شعرا وعلما تاریخلر بولمشلردر . اما قرآن کریمده بونان « بلدة طيبة » و (آخرون) لفظی فوق العاده تصادفدر . دیگر تاریخ « اهل اسلام ایتدی اسلامبولی فتح » تاریخ مصنع : « فتح اولدی اسلامبول یارانه » دیکر لری شو تاریخنی یازمشلر : (« کفارہ قیامتدر » سنه ۸۵۷) مرقوم تاریخلرک سعد ساعتده محمد خان اسلامبوله قدم باصدیغی ایچون افواه ناسده اسلامبول ایجره اول کونه (یوم قدوم) دیرلردی . حمد خدا تحت اول بروسه ونانی ادرنه ونالت قسطنطینیه اولوب بوسواد دلکشا ومدینه بساط افزا عمارات فاخره ایله یوماً فیوماً رشک جنت علیا ومبانی عالیه ایله شیئاً فشیئاً نادره دنیا وولمشدر . اما ابوالفتح غازی آیاصوفیه اسمیله مسمی کنیسانی تماشا ایتدکه کوردیکه بومقام بر بنسای عظیم و بنیان متین قدیم در که مهندس خرده دان

اولوب ابتدا سلطان محمد آیصوفیہ ایچنہ کیروب نیجہ رهبانی قتل ایدوب
 اندہ کی لواء رسول اللہی محراب محانہ دیکوب ابتدا اذان محمدی تلاوت
 اولنوب غزات مسلمین رهبانہ قلنج اوروب درون معبد خون مشرکین
 ایله مالامال اولدی. همان ابوالفتح دال تیرکش اولوب علامتم اولسون ایچون
 برخندک چار جناح آیصوفیہ قبه سنک تا اورتاسنه آتدی حالا علامت تیر محمد
 خان نمایاندر وبرخنکار صولانغی صول ایله بردشمنی قتل ایدوب صاغ التی
 قانہ بولایوب سلطان محمدک حضورنده بررتاب ایله الینک قزل قانی بربیاض
 مرمره سوروب نیچہ نقشی ایدوب علامت ایتدی. حالا اول قانی صولاق
 نیچہ سی تربہ قابوسندن ایچری کیردکده قارشو گوشده بش آدم قدی بالاده
 ظاهر و باهردر .

مناقب یادود سلطان

سلطان محمد آیصوفیہ نی سیر و تماشای ایدوب دوران ایدرکن (ترلردیرهک) نام
 بر محله برنور الہی برق اورور کوروب اوزرینہ واردیلر . کوردیلر کہ
 برنور الہی بیاض بروجود شریف قبلہ یه متوجه اولوب یانار . کوردیلر کہ
 صدر منورنده قرمزى آب ایله یادود اسمی یازلمش . همان آق شمس الدین
 و سیواسی قره شمس الدین و یتیم عدد کبار اولیاء اللہ بیوردیلر کہ : « اشته
 پادشاهم ، استانبولک الی کونده فتح اولنہ سنہ باعث بونلر ایدیکہ حکمت اللہ
 ایله اسلامبولک فتحی اللنجی کونده رجا ایدوب اول کون روح تسلیم ایدن
 بو مجذوبدر کہ مقدا پادشاهی آکاه ایتمشیدک » دیدیلر . همان جمیع عامما
 و صاعحا و فضلا جسد شریفنی غسل ایتک مراد ایدندکلری محله آیصوفیہ نک
 « ترلردیرهک » کینجندن برصدا ظاهر اولوب « مرحوم مغسولدر همان دفن ایدک »
 دیه ندا ککنجه جمله حاضرین دمبسته و حیران اولدیلر . آندن جمله مشایخ
 یادود سلطانک نعش شریفنی تابوته قویوب شهید قپوسنده دفن ایتک مراد

ایدی. مذکور فرانسہ قرانک قزینک سرگذشتی آنک نقل صحیحندن استماع ایله تخریر ایتشمدر.

چونکہ سلطان محمدخان غازی فرانسہ قرانک کریمہ سنی مال غنایمندن اولوب جمله غزانک رأیله آق شمس الدین حضرتلرینه امانت قویوب کندولری اول مال غنایمندن عسکر اسلامه بذل ایدرک قاعه نیک جوانب اربعه سنی دوران ایدوب غزات مسلمینه تقویت ویرردی. آخر الامر اللیحی کون اولدی اول آن قلعه ایچندن برفزع وجزع ظاهر اولوب قیامت قویدی. همان اول آن نیجه بیک محصورین ذی قیمت ایشالریله برج وبارولر اوزره بیاض ویردبارقلری دیکوب: «الامان، ای کزیده آل عثمان!» دیوقلعه نی ویرد ایله تسلیم ایدوب جمله کفار برکون مهل آلوب برآ و بحرآ هر بری برر دیار ویرد کتدیله. مکرقلعه ایجره برذات واردی که یاودود سلطاندر مرحوم اولنجه کفارک باشنه قیامت قویوب قلعه نی امان ایله ویروب دریا مثال عسکر اسلام صدای «الله الله!» ایله شهر اسلامبولک جوانب ثلاثه سندن یوریش ایدوب مال غنایم آلمغه شروع ایتدکلرنده قوجه ابوالفتح عرف اضافتیه، آیاغنده آسمانی چیزمه سیله استره سوار اولوب التده کی سیف محمدی نی قالدیروب: «غازیلر، حمد خدا فاتح قسطنطینیله اولدیکنز!» دیو پرسلاح یتش سکان بیک کزیده عسکرله قسطنطین سراینه واروب قبض ایده جنک محله سرایه نیجه بیک کفار جمع اولوب جنک عظیم ایله فتح اولوب اول عربده اثناسنده قرال تلف ایدیلوب جسدن سائر امانلی روملر صولو مناسترده لحد ایتدیله. سرای قرالیده اولقدر مال خزان بولندی که حسابی خدای متعال بیلور. طقوزنجی کرده اسلامبولی بنا و اتمام ایدن قرال قسطنطیندر. آخر آل عثمانه ویرنینه تکفور قسطنطیندر. آندن ابوالفتح تبرکاً ایکی رکعت صلاوة حاجت قیلمق ایچون آیاصوفیه دیرینه کیرمکه قصد ایدنجه ایچنده وجوانب اربعه سنده ساکن اولان رهاین آیاصوفیه به قیانوب دام و با ملردن وقله لردن عساکر اسلامه زنبک و نفت و قطران یاغدیروب الارغه ایتدیله. همان ابوالفتح آیاصوفیه دیرینه صارنجه آری کبی صاریلوب الوچ کون اوچ کیجه جنک عظیم اولوب المی اوچنجی کونده آیاصوفیه کیر فتح

سکتوار غزاسنده سلیمان خان مرحوم اولدوقده ینه پدرمز اول غزاده بولنوب دولت آل عثمانه خدمتی سبقت ایتش برپیر فانی ایدی، دائماً مسن آدملا ایاه اختلاط ایدوب ماجرای ماضیدن سویلشورلر. یارغار رفیقندن ینه برپیر وار ایدی. اما طلاقت لسانده فصاحت و بلاغتنه امرؤالقیس همپا اوله مز ایدی اول پیر یکچیریان درگاه عالیسنک باش کاتبی ایدی. اسمنه صوکرملی قوجه مصطفی چلبی دیرلر ایدی. انلر مز بورده فرانسه قرالی قرینک اقرباسندن اولدیغی محقق ایدی که هر بار آلره فرانسه قرالندن هدایا کلوب عالم صباوتمزده حقیره بعض اشکال غریبه و تصاویر باغشلار ایدی. انلر برپیر فانی اولمشلر ایدی. حتی بر مشاوره اولسه حضور پادشاهی یه جمله وزرا و وکلا واردقده «قوجه لرکلسون» دیر ایدی. سکتوار اتنده سلیمان خان مرحوم اولوب عسا کر اسلامیه نك خبری یوق ایکن وزیر اعظم اولان صقواللی محمد پاشانک رأیله سلیمان خانک نعشنی تخت اوزره قویوب یول خلعتنک آردندن لاریخی حرکت ایتدیرن سلاحدار قوزی علی اغایی مشاوره ده دعوت ایدرلر ایدی. آندن رکابدار کلابی علی اغایی، آندن زیرک باشنده ساکن مطبخ امینی عبدی افندی بی، آندن حقیرک پدرینی، آندن صوکرملی قوجه مصطفی چلبی کتوردوب مشاوره تام ایدرلر ایدی. ونه جانبه سفر اولسه بونلر تخت روانلره غزایه کیدرلر ایدی. زیرا بو صوکرملی مصطفی چلبی جمله سندن مسن ایدی. حتی مفتی التقایین کال پاشا زاده تلامیذندن تکمیل فنون ایتش برزو فنون محدث و مفسر و مورخ کمنه ایدی. «کال پاشا خدای اولسی جهتیله سلیم اول ایاه مصر فتحده یکر می بش یاشنه وارمش بر بابا یکیت ایدم» دیو سلیم شاهک سلطان غوری ایاه مرج دابقده اولان جنک عظیمنی و سحرای قاقونده اولان نبرد کیریخی و اول جنکده غوری سلطان جام اجلی نوش ایدوب لذتنک غورینه ایروب جنکده غورینک غائب اولدیغنی و مصرده اوغلی سلطان محمد پادشاه اولوب صیدر دیو سلطان طومانبای مصره شاه اولوب تا مصر فتح اولنجه مرقوم، سلطان سلیم ایاه یکر می اوچ یرده جنک ایدوب مصر نیجه فتح اولدیغنی چنانکه مصطفی چلبی حکایه ایتدکده حقیر حیرتده قالیر ایدم. غایت مؤمن و معتقد آدم

جهانتاب بانوی صاحب حجاب دختر لر ایدی . ونیجه یوز بیک آلات سلاح ولوازمات مقوله‌سی اشیایی درون دفتره قید ایدوب ابو الفتحه جمله سال غنایمی الله امانتی ووروب یینه جنکه مشغول اولدیلر . ابو الفتح دخی بومال غنایمی وفرانسه قرالی قیزی غیر مسلمه باکره لری آق شمس الدینه تسلیم ایدوب کندیلری قاعه‌نک فتح و تسخیرینه جد وجهده ساعی اولدیلر .

حکایت نتیجه مکر مقدا اسلامبول قسطنطنی فرانسه قرانک قیزینه نامزد ایش ، فرانسه قرالی دخی قیزینک بخت و طالعه بر دونمای عظیم ایدوب ۶۰۰ پاره‌کی ایله عربستان یاقه‌لرینی نهب و غارت ایدرک اول سال نامبارکده عکا و صیدا و بیروت و شام طرابلس و غزه و رمله و تاراض حاسانه وارنجه مستولی اولوب ایکی بیکدن زیاده عربستان و حورانک حور مثال کوزل باکره‌لرینی اسیر ایدوب بعده بوقدر مال غنایم ایله و بوقدر مسلمه جواری ایله قرال عهد و میثاقه کویا وفا ایدوب فرانسه قرالی قیزی اسلامبول تکفورینه اون پاره قالیون و اون پاره قدرغه مال قارونه مستغرق ایدوب کوندر دکده آق دکر بوغازینه کلوب کوردیلرکه ترک جانندن قلعه‌لر بنا اولمش ، هان ماعونلر حیه ایدوب جمله تبدیل جامه ایدوب برکسکین فرسقه قیامت لدوس روزکارنده بش پاره بوش‌کی ایلری یلکنلیوب بوغازدن ایچری کیررکن هان بوغازک ایکی طرفنده اولان قلعه‌لرک جمله طوب‌لرینه آتش ایدوب بش پاره بوش‌کیملر غرق آب اولوب آردی صره یکرمی پاره پرسلاح‌کیملر طرفه‌العین ایچره کیررلر . اهالی قلعه بردخی طوب‌طولدیروب کرته‌یه آنجه ایکی ساعتده کیملر یکرمی میل منزل آلدیلر . بو حیه ایله استانبوله کلوب تحریر اولندیغی اوزره بجمد خدا جمله‌سی اسیر اولوب اول قرال قزندن سلطان بایزید ولی تولد ایشدر . بو خصوصده نیجه مورخین کونا کون روایت ایشلدر . مورخ عالی مرحوم «بوقزی ابو الفتحک باباسی آلب مشار ایله بوقزندن تولد ایشدر» دیر . اما قول صحیح ابو الفتح اسفندیار اوغلنک قزی علیمه خانمندن متولد اولمشدر صحت «حکایت» بیان ایدر . بو حقیرک پدری سلطان سلیمان خان ایله بلغراد وردوس و بودین و استونی بلغراد فتح‌لرنده بولوب حتی

کرفتار اولدیله . درون قلعه ده اولان جمله کفار بد کردار بوحالی کوروب امداده کلنلر دخی بویوزدن اولدی . صاچ و صقاللرینی یولوب سرای بروننده و قورشونلی مخزنده وقیز قله سنده کی طوپلری آتشی ایدوب سمندر وار آتشی فشانلق ایتدیله . اما قره دن لیمانک ایچ یوزینه اینمش کیلره نه فائده ! کفار ایسه دریا بوغازلرندن کلن کیلر ایچون مذکور اوچ بوغازی طوپلر ایله معمور ایتشلردی . کفارک کوزی اوکنده اون پاره قالیونی و اون پاره قدر غنه نک ستونلری اوزره خاچلی بیر اقلرینی سر نکون ایدوب اسلام کشتیلری کفار بار چه لرینی کلبانک الله الله ایله یکه آلوب و تفنک شادمانلری ایدرک غاطه و استانبول خلیجی اوزره عبور ایتدیره رک ترسانه بانچه سی اوکنده لئکر براقوب براقاچ کره طوپ و تفنک شادمانلری ایدوب کفارک زهره لری چاک و غزات مسلمینک جمله سی شاد و فرحناک اولوب تازه حیات بولدیله . در حال سردن کچدیله . کشتیلردن چیقوب ترسانه بانچه سنده فاتح و آق شمس الدینه مژده ایدوب همان اول ساعت آق شمس الدین حضرتلری بیورورلر که « سلطانم ، بکم ، جناب شریفکزمغنیساده شهزاده ایکن مصر نواچیسنده عکا و صیدا و بیروت قاعه لرینی کفار استیلا ایتدیکنی جنابکیز استماع ایدوب بو قدرن عباد الله و بو قدر صبیان و نسون اسیر و کریان اولدی دیو کریان اولدیغیزدن الم چکمه بکم اسلامبولی فتح ایده جککیز کونده غارت اولان عکادن کلش عقیده و پشمش حلوا یرسز دیو سزه تسلیت خاطر و یروب اسلامبولک فتحنی تبشیر ایتمشیدک و اول کونلر غزا ایله غزاة مسلمینه قاضی اول و هر شیئه قناعت ایدوب راضی اول دیمشیدک ایشته اول پشمش حلوانک ثمره سی کلدی ظهور ایتدی ان شاء الله اللنجی کونده قلعه نک دخی (سیجی فتحها بامر الله) مقرر در « دیو دعوی مردی ایدوب جمله غزات مسلمین کیلرده اولان مل غنائمی و اوچیک کیسه تاقیانوس فیلورینسی و بیگ سبیکه ذهب خالصی و ایکی بیگ کیسه سبیکه سیم ایضی و یکر می کینده سکر بیگ اسیری و یکر می قبودانلری و برقرال زاده نی و برقرانسه قرانک دختر ناشکفته نی و بیگ عدد نچه آفتاب محبوبه جهان امت محمد قیزلری که کیمی شریفه ، کیمی غیر شریفه مسلمه بانوی جهانلر که هر بری خورشید

فرقتین دخی یابلمش ایدی آنلری آلوب ینه قیزاقلر ایله چکهرک اوق میداندن
 آشروب دریا مثال امداد عسکر کوستروب کیملری شاه قولی اسکله سنده
 دریاه قودیلر وایچنه نجه پر سلاح قرمزی فس و عراقیه لی عربستان شهبازلندن
 عسکر طولدیروب ینه استانبوله کچمک صدندنه ایدی .

اون برنجی فصل

بامر و حکمت حی و قدیر حکایت غریب و عجیب بی نظیر

سرای برونی طرفدن اون پاره بطورونه و مکلف و مکمل آلات و سلاحیه
 مرتب غلیونلر اورسه خاچلی بیگرلری کشاده قیلوب سرای بروننده لشکر
 براقوب طبل وارغونلر چالوب بریالیم طوب و تفنگ شادمانلری ایدرلرکه
 دیلر ایله تعیر اولتماز. همان بریدن ایکوز پاره فرقه و قایقلر ایجره اوق میداندن
 کلن غزات مسلمین کیلره صالوب صالیا دمیر، آوانطا کوره ک، رباچه کیمرایدوب
 برباش اون پاره قالیونلره و اون پاره بلغرمطه قادرغله جمله غزات مسلمین
 زنبور عسل قووانه اوشار کبی اوشوب قیچدن و باشند عنکبوت وار رسن
 بازلق ایدوب کافر کشتیلرینه مالامال اولورلر. کفارایسه «امن و امانه داخل
 اولدق. بونلر استقبالمزه کلدی» ظن ایدوب اصلا دست درازلق ایتیموب آسوده
 طوردرکن کوزرلرکه بونلرک لساننده الله ظاهر اولوب کشتی ایجره اولان
 کفاری دست برقفا قید و بند ایتمه باشلایوب جمیع مال وارزاقلری غارت
 ایتمه باشلارلر همان کفارلسانلرنجه «کی پرلادی؟» [۱] دیرلر یعنی «نشه یوب
 نه سویلر سکز؟» دیر. غزات مسلمین دخی «بازالماز بتون آلیرز» دیرلر. کافر
 کوررکه بونلر ترک عسکری برطاعوندرکه کیملری ایجره کیرمشلر، آلات
 و سلاحه ال قالدیرمه اقتدارلری یوق ولیمانه کیردکده شادمانی ایچون جمیع
 طوب و تفنگلری آتمش بولندیلر. آخر «زانچه تورکو» دیوب جمله قیده

سعدی پاشاسی که جنک آور بر سرور اولوب جم شاه ایله فرنگستانده چوق ساکن اولوب نیجه بیک قنون جنک تحصیل ایدوب ادرنه قپوسنده اسفندیار اوغلی شجیع ایله یکدل ویکجهت اولوب حدیث شریفلر مضمونجه « فاتح قسطنطنیه بز اولندق » دیواییک بردن ایکی شجیع نامدارلر ایکیشر بردن غیرت کمرلرینی قوشانوب یدی بردن ادرنه قپوسی جانلرینی منهدم ایتدکاری علا . مترندن ظاهر در وهرسک اوغلی احمد پاشا اکری قپو سرداری ایدی . اکری قپویی طوپه طوتوب دوکه دوکه طوغر ولدوب کفارک میانی اکرلدوب مومیان ایتدی . بومنوال مشروح اوزره قلعه قسطنطنیه یکر می کون محاصره اولنوب اصلا فتح وقتوحدن بر اثر ظهور ایتوب جمله غزات مساین ویتمش اولیاءالله موحدین و اوچ بیکنن متجاوز مذاهب اربعهده فتوا صاحبی علمای عاملین و بوقدر مشایخان سالکین قلعه نك یکر می کوندن بری فتح اولمدیغنه متأم اولوب جمله سی بر بردن جناب باری یه درون دلدن توجه تام ایدوب فتحی رجا ایتدکر ندیه مان بامر الله تعالی اسلامبول اوزره بر ظلمت چوکوب برر عدو برق اولوب اول آن ات میدانی طرفنده بر آتش ظاهر اولوب اوج آسمانه پیوسته اولوب آسمانه نیجه شدادی بنالری بران و برهوا آتوب کیمی بره و کیمی جانب بجره دوشوب اول کون درون قلعه دن اوچ بیک کافر خوف و خشیتلرندن قلعه دن طیشاری فرار ایدوب کیمی اسلام ایله مشرف اولوب خدمت پادشاهیده اولدی ، کیمی دیگر بردیاره فرار ایتدی . اماینه کفار غیرتی الدن قومایوب قلعه نك رخسه دار یرلرینی ترمیم ایدوب جنک ایدرلردی . اما درون قلعه ده اولان کفارک قحط وغلادن حاللری مکدر ایدی . محاصره نك اوتوزنجی کونی که سلطان محمد سر سعادتته عرف اضافتی کیوب ایاغنه آسمانی چیزمه سی چکوب دلدل وار برقطره سوار اولوب استانبول قلعه سی اطرافتی دوران وسیران ایدوب عساکر اسلامه احسان واناملر ایلوب واستاتلر ایله وعده کریمه لر ایدوب جیوش مسلمینی جنکه ترغیب ایچون کرزدی . اول طرفدن عبور ایدوب نیجه بیک عسکر ایله ایوبدن کاغد خانه طرفته واروب بک نهرینی وکاغد خانه نهرینی عبور ایدوب لوند چفتلکی نام محله قرق پاره

سکین که آق شمس الدین قربنده توربه‌لی کوبنده مدفوندر انلر اسلامبول زنداننده مدفون بابا جعفر اوغلیدر، انلر محمدحنفی اولادیدر که بزم جدیدیز احمدیسوی ابن محمد حنفی‌یه منتهی اولدیغندن شجیردرلریمزده بویله تحریر اولمغاه حسب ونسب‌لی‌یه معلومزدر» کامکار بك کوتاهی‌ده کرمیان اوغللرندن ایدی. اوچ بیك ییکت ایله شهیدقوسندن صاریلوب ایاصوفیه‌یه قریب اولمغاه نصارا وفرت اوزره کلوب قپوئی کشاده ایدوب برجنگ عظیم اولوب جمله غزات مسلمین انده شهید اولدیغیچون وهارون الرشید عصرنده انصاردن نیجه صحابه کرام جام شهد شهادتی اول محامده نوش ایتدکرلرچون شهید قپوسی دیرلر. اما افواه ناسده (جفودقپوسی) دیرلر غلطدر . لکن جمیع ملت یهود اول سمتده ساکن اولدقاری جهندن جفود قپوسی دیرلر. اما صحیحی شهود قپوسیدر. وحالاخنکارسرائی اطرافنده اولان قپولرده اصلا محاصره اولنماشدی. اما یدی قله قپوسنه یکی امداده کلن قرمان اوغلی یدی قله دن صارلدی . وتکده‌بای اوغلی سلوری قپوسنه تعیین اولندی و آیدین بای اوغلی یکی قپودن صارلدی وصاری خان بای اوغلی طوپ قپوسندن صاریلوب واول ات طوپ یولنده شهید اولوب برینه منتشا بای اوغلی تعیین اولدی ادرنه قپوسنه اسفندیار اوغلی فرمان اولنوب حقا که جنک اسفندیار ایتدی دیرلروا کری قپودن حمید بای اوغلی تعیین اولنوب اسلامبولک ایکی جانی محاصره اولنوب همان انجق یدی قله دن تا سرای برونه قدر قوم قپو جانبری لب دریا اولمغاه محاصره اولندی. اما یدی قله طرفدن سردار شاعر احمدپاشا اهتمام تام ایدوب کفارک طوپ وتوفسکنه باقیوب قلعه‌نک نیجه یرلرینی خراب ویباب ایتدی . سلوری قپوسردار جم شاه حیدرپاشاسی کوز آچدرمیوب کفاره طوپ وتوفنک آتدیرمز اولدی . عدنی پاشا که محمود پاشادر یکی قپو سرداری ایدی قله‌ینی منهدم ایدوب اوچ دفعه یوریش ایدوب فتحی میسر اولدی . طوپ قپو سرداری نشانی پاشادر که جلال الدین رومی ذریتدن قرمانی محمد پاشادر اوزون حسن جنکنده خیلی شجاعتی ظاهر اولمش بروزیر دلیر ایدی طوپ قپوسندن کفاره برطوپ آتدیرمز اولدی . ادرنه قپوسندن جم شاه

جمله عسکریه صارلدی و تجدید وضوء ایچون بر آیازمه قازدی انکچون آیازمه قپوسی دیرلر ، لب دریاده بر آب ناب عیوندر . حطبل سلطان آفرایده اودونجی زاده دیمکه معروف و متعارف مجاز شکلی بر مرشد کامل کمسنه ایدی . بیک فقراسیله اودون قپوسندن صاریلوب سبب تسمیه سی اولدر ، حالا اودون قپوسی دیرلر و شیخ زندانی عبدالرؤف صمدانی حضرتلری سادات کرامدن اولو سلطاندر . هارون الرشید عصرنده ایاجیلک ایله کلوب مسموماً قرالک شهید ایتدیکی بابا جعفر سلطان شیخ زندانی حضرتلرینک اجدادیدر . زندان قپوسی ایجره مدفون اولدیغنی شیخ زندانی بیلوب فاتح ایله ادرندهن کلوب اوچ بیک سادات کرام ایله آمان و یرمیوب زندان قپوسی قلعه ایدوب قلعه داخلنده جد اکبرینه واروب زیارت ایتدکده کندی یشیل عممامه سی جدی بابا جعفر سلطانک سرسعداتی محلنه قویوب بعدالفتح یتیم سنه تره دار اولوب بر آستانه بنیاد ایتدی و بعدالفتح فاتح اول محلی ینه زندان ایتدیکیچون و شیخ زندانی فتح ایتدیکیچون (زندان قپوسی) دیرلر . بعده شیخ زندانی حضرتلری یرینه ینه عرق طاهر دن سید محمدی بابا جعفر اوزره تره دار نصب ایدوب کندی سلطان بایزید ولی ایله (فتحنا سنه ۸۸۹) تاریخنده (کللی) و (آق کرمان) قلعه لری که تحت صلصالدر انلرک فتحنی شیخ زندانی حضرتلری و قره شمس الدین ایله تبشیر ایدوب بعدالفتح بایزید ولی ایله ادرنه یر کلدکده شیخ زندانی حضرتلری دار فنادن دار بقایه ارتحال ایدوب بایزید ولی روحیچون جمله زندانده اولانلری آزاد ایدوب زندان قله سنک قارشوسنده طریق عام اشوری بر تره دار بنا ایدوب بالذات بایزید ولی جنازه شیخه حاضر اولوب اول جای مهبط انوارده دفن ایتدیلر . آستانه سنده (تیغی بک) گفته سیله تاریخی واردر . حالا عظیم آستانه در . جمله اولادلری ایله انده مدفونلر که زیارتگاه عبدالرؤف صمداندر ، حالا استانبولده بابا جعفر زندانی استانه سی بکله ینلر انلرک ذریتنددر که شجره لرنده بویه تحریر اولمشدر : « عبدالرؤف صمدانی بن شیخ جمال الدین بن بنت امیر سلطان بن شرف الدین بن تاج الدین . انلر دخی قز اولادندن راضی بلا اوغلیدر ، انلر بنت سید

قلاوونك لیجی ایدی. اسلامبول فتحنده بولمق ایچون بورسہ یه کلوب زین الدین، حافی طریقده صاحب سجاده اولوب آت چولندن برجہ کیدیکیچون جبہ علی دیرلر. بعدہ اسلامبول فتحه متوجه اولدقدہ مکجی باشی اولوب جمیع عساکر اسلامه آتمک یتشدیریدی. بر فرد آفریده اسرارینه واقف اولمیوب بر فر وندن نیجه کرد یوز بیک عباد الله کل پنبه مشالی خاص و بیاض اکمک یرلردی و بوجه علی حضرتلری اوق میدانندن اینن کیلمره سوار اولمیوب همان ترسانه باغچہسی اوکنده اوچیوز زین الدین حافی فقراسی دریا اوزره پوستلرینی دوشه یوب توحید ربه مشغول اولوب دف و قدوملر چالہرق و علم حافیلرینی آچہرق اظہر من الشمس دریا اوزرندن پیاده و پوست نشین عبور ایتدیکنی قلعه دن کفار دوزخ قرار کورنجه رعب و میدن عقللری چاک اولوب جبہ علی حضرتلری پوستلرینی دریا دن آلوب جبالی قپوسندن صارلدیلر. بعدالفتح کشف کرامت ایتدیکیچون کندولری شهید اولوب کل جامعی ساحه سنده دفن اولنوب جمہ فقراسی اول آستانده منزوی اولدیلر. و خروس دده اون قباننده در، انکیچون خروس قپوسی دیرلر و قپونک طشره عتبه سنک ایجری کیررکن صول طرفنده تا عتبه عالیسی اوزره بر خروس تصویری واردر. انکیچون خروسلی قپو دیرلر و خروس دده جدمز ترک ترکان خواجه احمد یسوی حضرتلرینک فقراسندن اولوب حاجی بکتاش ولی ایله خراسان دن کلوب بر پیر قانی اولوب فاتح ایله اسلامبوله کایرکن عساکر ایجره شب و روز یکر می درت ساعتده یکر می درت کرد بانک خروس اوروب (قم یاغافلون) دیردی. غزات مسلمین اکا انکیچون خروس دده دیرلر مش. مرحوم یاقوق ار غایت معتقد اولمغله بونلرک شرفه اون قباننک ایچ یوزنده بر جامع انشا ایتشدرکه حالا صاغر محیلر چارشوسی ایچنده یاقوق ار جامعی و محلہسی دیرلر. بعدہ خروس دده عمری آخر اولنجه خروس قپوسی دینده مرحوم اولوب مرحوم دده مز اون قپانی قپوسی خارچنده شاه راد اوزرندہ بر صفده دفن ایدلمشدر. جنبنده آبدست خانه موصلقلری انشا ایدوب حالا زیارتگاه ناسدر. و آیازمند بکی علی یار بک قره قیونلیدن اوزون حسن عمیلرندن ایدی. آیازمه قپوسندن

کونک هجومنده قلعه نك طرف طرف رخنه دار يرلرینی کوروب آیت (یجعلون اصابعهم فی آذانهم من الصواعق حذر الموت) وصف حاللری ایدوکنی بیلوب تکفور دلکوره سرزنش ایتمه کباشلایوب « یکرمنجی کونده قلعه نی تسلیم ایدم » دیمکه آغاز ایتدیلر . خلاصه کلام درون قلعه ده کی مشرکین و قلعه نك متانتنه بل باغلايان مغرور کافرین خاسرین و خائین و ضلالت و افعال بی اذغانلرینه نادمین اولوب آیت (فاعلموا هنالك فانقلبوا صاعربن) دیو تکفور بی نور اوزرینه هجوم ایدوب ایتدیلر : « بریانده قحط و غلا ، بریانده آسمانی باران ، بریانده ترك و او یلاسنك کلیشی و یورویشی بزى هلاك ایتدی » دیو هر بری یارار تدارك ایله نه ساینجه قلعه نك رخنه دار اولان يرلرندن عسا کر اسلام طرفنه امان دیو فرار ایتمه کباشلادیلر . عسکر اسلام بونلری بو حالده کوروب دها زیاده تقویت بولوب ایچرودن طشره فرار ایدن کفرده رعایت ایتدیلر . اول کون قرمان اوغلی و کرمان اوغلی و تکه بای اوغلی و آیدین بای و صاری خان بای اوغللری تمشیدی بیك پرسلاح عسکرله امداده کلوب جیوش مسلمین تازه جان بولدی . در حال قدرغه لر ایله قارشیه کچن تیمور طاش پاشا لب دریاه عسکر اسلام دوکوب ابتدا ابا ایوب انصاری قپوسندن انصاری سلطان صارلدی و منلا بولاد سلطان پولاد قپوسندن صارلدی . علمای صوراندن ایدی . حافظ کلام الله برکرامت صاحبی کمسنه ایدی . منلافناری حضرتلری قیز قپوسندن صاریلوب کفار اول طرفده برکیجه ده برحصاریجه بنیاد ایدوب قلعه نی متین قیلدی که حالا زمانمزمولوکی اوقاعه نی تمام ایدمه دیلر ، حالا برقاعه معموره در . و پترو نام برراهب اوچپوز کشیش ایله بوبنای قلعه دن فرار ایدوب اسلام ایله بالجمله مسلمان اولوب محمد پترو اول محلدن صارلدی نی ایچون پترو قپوسی یعنی طاش قپوسی دیرلر . و بامرالله اول کیجه یکی بنا اولتان قلعه نی محمد پترو ابتدا فتح ایدوب کندویه سنجاق احسان اولندی و (یاد) ده اوچپوز فقرای نقشبندی آیا قپوسندن صارلدی و شهید اولوب قلعه قپوسی داخنده محکمه قدیمز اولان سرکه چی اسکله سنده دفن اولندی و جبهه علی حضرتلری جبالی قپوسندن صارلدی نی خاطر ایچون (جبهه علی) دن غلط جبالی قپوسی دیرلر . معرده سلطان

خیابان ایجره الی پاره قدرغه یا بمق ایچون فرمان ایدوب بعض قرانی غارت ایدوب
الواح واخشابندن ممکن اولانلری کیمیر بنا اتمکه صرف ایلدی. و قوجه مصطفی
پاشا جمله عربستان عسکر یله اوق میدانی ا کسه سنده لوند چفتلکی نام محله
مقدما الی پاره قدرغه والی پاره آب قایق لری قوباخ خیابان ایجره آماده
ایدی. اونجی کونده کاغدخانه ده کی قدرغه لر دخی حاضر اولوب برده و بخرده
کشتیلر عساکر اسلام ایله حاضر ایدی. اول کون سلطان محمد نیجه بیگ
کزیده ودلاور عسکر ایله اوق میدانه واروب مذکور کیلرک زیر فلنکلرینه
دارو دوکوب و باغلی قزاق لری فلنکلر اوزره ووجی ارغادر ایله علم جر
انقال ایله نیجه بیگ نامدار لوند یکتیلر کشان برکشان چکهرک اوق میدانک
اول چمن زار صحرا سنه کلدکده بامر خدای متعال ریح طیه اسوب جمله
کشتیلرک باد بانلری کشاده ایدوب جمله غزات مسلمین صدای الله الله رها
بولدوروب طوب و توفک شادمانلری ایدرک یوز الی پاره کمی ایله اومیدان
روی دریا مثال اولدی. کفار اسلام بولدن بوزینتلا یله بو کشتیلری کوروب
«ایانه اوله» دیو پریشان حال اولوب درون قلعه ده بین الکفار برکفت و کو
اولدی. آندن جمله غزات مسلمین یوز الی پاره کیلری ترسانه باغچه سی دینده
شاه قولی نام اسکله ده دریایه ایندیردکلری یرلر حال اوق میدانی ایجره نمایاندر.
اول محله کشتیلرک الته نثار اوانان دارولر الی الان اول جای معهودده
کندی یتوب کندی یتو. بعده جمله غزات مسلمین آلات و سلاح لری ایله
کشتیلره سوار اولوب آماده طور دیلر، تاکه کاغدخانه ده تیمور طاش پاشاک
بنا ایتدیکی الی پاره بیوک قدرغه لر دخی ایوبدن طرفه ظاهر اولوب روزکار
موافق ایله باد بانلری کشاد ایدوب ایچنده اولان مجاهدین طوب و توفکلری
انداخت ایدرک کلیسانک محسدی ایله ترسانه ارمنک یاننده اولان اوق میدانی
دو نمانسه قوشوب برهای وهوی، برصدای الله الله ظاهر اولنجه تلعه نی محاصره
ایدن غزات مسلمین دخی قوت قاهره یه کلوب عظیم جنک وجدال و حرب و قتال
ائتاسنده جمله دو تهای همیونه عسکر اسلام طولوب قارشو طرفه کچدکلری کافر
کورنجه عقللری باشلرندن کیدوب عجز اظهار اتمکه باشلا دیلر. و دخی اول

نیجه بیک کلیساری بیقه. انک امتلری انطاکیه [۱] و قدس و مصری و قسطنطنیه یی آله. و قره دن نیجه بیک پاره یلکنلری آچلمش کیلرایله کله و باشنده قاضی قاووغی اوله و قاضیه یینوب ایاغنده مائی چزمه اوله اول محمد کلوب کلیسالر یقاللی و مصری و انطاکیه و قدس امتلری فتح ایدهللی سکز یوز اللی سنه اولدی و قره دن کمی یورویوب بوقاعه فتح اولمق محالدر و بو محمد اول دکلدر. بیوک محمد لرندن برو قسطنطنیه اون برکره محاصره کوروب فتح عربه میسر اولیوبده بو ترکمی میسر اولاجق؟» دیو عقل قاصرلری اوزره نیجه لاف و کراف اوروب قسطنطنیه تسلی خاطر اوروب یینه جنکه آهنگ ایتدیلر. اما طشرده عسکر اسلام اساس قلعه نك قعرینه کیروب جابجا قلعه یی رخنه دار ایتمه کله باشدیلر و یینه روز و شب جوانب اربعدن عسکر اسلامه امداد ایله ذخائر کلدی. اما کفارہ بردانه خردل بیله کلدی. زیرا مقدما تاریخ ایله آق دکر و قره دکر طرفلرینه قلعه لر بنا اولنوب مسدود اولمشدی. یینه بویله ایکن درون قلعه ده کیلر مقدرت صرف ایدوب جنک ایتدیلر. زیرا درون قلعه ده مجاذیدن یادود سلطان نام بر بدلا وارایدی. درون قلعه ده «فتح اولسون» دیو جناب بازیدن رجا ایدوب دعاسی حیز قبولده واقع اولوب کوندنکونه قلعه نك فتحی مشد اولوب تا که اون کون اولدی. ابوالفتح جمله مشایخان صادقانی جمع ایدوب «ایحال نه یه منجر اولور؛ قلعه کوندنکونه متانت بولوب فتحی ضعیف اولدی» دیجه همان آق شمس الدین حضر تلی «بکم سن الم چکمه. بوقاعه نك فاتیحی سن اوله سین دیو عالم شهزاده لکده سکا تبشیر ایتمشدک. لکن بامر خدا جناب عزتک بو غزات منتشره نك اشلری وار. درون قلعه ده شیخ مقصود خایفه لرندن یادود اسمنه مظهر دوشمش مجاذیدن برجان واردر. تا اول مرحوم اولما نیجه بوقاعه فتح اولمق احتمالی یوقدر. اما الی کونده مرحوم اولور» دیو قلعه نك فتحی ساعت و دقیقه سیله تعیین ایله یوب بالآخره کشف راز ایلوب «همان بکم سن یینه اهتم تام ایله بواسرار الیه بونده قالسون. عسکر اسلامه احسانلر ایدوب حسن دل کویستر» دیدی. همان ابوالفتح تیمور طاش پاشایه جمله عربستان عسکر یله کاغد خانه جان بندگی

[۱] انطاکیه ایوم حلب ولایتنه تابع بر قضا مرکزیدر.

یتیم‌یدی عدم‌مظنه کرام کبار اولیاء‌الله‌دن اولوسلطانلر وار ایدی. بونلردن بری آق شمس‌الدین و سیواسی قره شمس‌الدین و منلا کورانی و حضرت امیر بخاری و منلافقاری و جیه علی و انصاری دده و منلا پولاد و آیادده و خروس، دده و حطبلی دده و شیخ زندانی بومقوله سلطانلردن همت رجا ایدوب ابوالمفتح عهد ایتدی که «اسلامبول دولتک نصفی سزک و نصفی غزات مسلمینک و ربی، حقیرک اولوب مال غنایمله هر بریکزه برر زاویه و توریه و عمارت و مکتب و مدرسه و دارالحدیثلر بنا ایدیم» دیو و عد کریملر ایتدی. آندن جمله علما و صلحا بریره جمع اولوب اردوی اسلام ایچنده نادیلر ندا ایدوب جمله جوش مؤحدین تجدید وضو ایدوب ایکیشر رکعت صلات حاجت قلوب دعاء خیر، دنسکره اوچ نوبت کلبانک محمدی چکوب قلعه‌ینی محاصر دایتدکلری کچی سنت رسول اوزره تکفور قسطنطینه نامه ایله محمود پاشایی کوندر دیلر. نامه قرائت اولتوب مفهومی معلوملری اولنجه قلعه‌لرک متانتنه و عسکرلرینک و فرتنه مغرور اولوب نه خراج ونه اسلام ونه قلعه‌ینی تسایم ایتمکی قبول ایتیبو الجینی ردایتدیلر. بری طرفدن عسکر اسلام غیور غیرته کلوب جنک وجداله آهنگ ایدوب قلعه اوزره هجوم ایدوب هر طرفدن ممکن اولدینی مرتبه صاریحه آری کچی قلعه دیوارینه صاریلوب بسم الله ایله ایچنه کیروب صبح و مساه جنکه سعی بلیغ و اهتمام تام ایتدیلر. درون قلعه‌ده محصور اولان خیه کار ایکی کره یوز بیک فجره مشرکینی جمع ایدوب جمینی بورج بارولر اوزره نجه بیک محیل شیطنتلر احداث ایدوب داراً مدار قلعه مرغ سمندروار آتش غرور ایچنده قلوب وار مقدورلرینی جانب بره صرف ایدوب دریا طرفندن خوفلری اولمدینی اجلدن اجللری فکرلرینه کزدی. زیرا سرای بورننده بش یوز پاره طوپ کوپ ایله اماده اولوب بو اوچ یرک طوپلرندن روی دریاده قوش اوچق احتمالی یوقدر دیو جانب بحر مهقید اولمادیلر و جمیع پاپاس و قسیس و بطریقلر اول خیه جنبلرینی جنکه ترغیب ایدوب هر برکفری یه بررلات ملات مهملات و عده‌سنی ایدرلردی و علم نجوم ایله قلعه‌نک طالع قوتی بولدیلر. بویوزدن بولدیلر که آخر زمانده بر محمد کله

کفار پرتوشه اوزوم قوپارمیه اول شرط اوزره صاح منعقد اولوب اوج سنه مرور ایدوب روم ایلی حصاری ناغلرندن کفار اوزوم قوپاروب باغانلر ایله جنک ایدوب طرفیندن برقاچ آدم دوشوب صلحه مغایر ایش اولدینی ادرنده سلطان محمد عرض اولنوب آنلرک دخی بو عهد شکنک ده جان عزیزلرینه منت اولوب ابو الفتح سلطان محمدخان یرکتورمز دریا مثال عسکر ایله اسلامبولی محاصره ایتدی .

اونجی فصل

آل عثماندن ابو الفتح سلطان محمد خانک محروسه قسطنطنیه یی اون برنجی کره محاصره ایتدیکی بیاننده در

اولا مورخان رومک تحریرلری اوزره هجرت نبویه نك سکر یوز الی یدنجی سنه سیدرکه (تلك عشرة كاملة) لفظی ایله محمد خانک فتحی ایله کلانی بولشددر . تاریخ مرقومه ابو الفتح والمغازی ادرنده دریا مثال عسکر ایله قطع منازل وطی مراحل ایدرک اسلامبولک ادرنه قوسی خارجنده جمیع جیوش موحدین خیمه وچرا کاهلری وباربنکاهلری ایله مکث ایتدیله . اناطولی جانلرندن نیجه بیک عسکر (کلی بولی - کلیولی) بوغازندن عبور ایدوب عسکر اسلامه ملاقی اولوب یدیقه طرفلرنده مکث ایلدیله . مقدا اوزرون حسن دستدن فتح اولنان طوقات و سیواس وکاخ وارضروم و حاجنه وبای بورد وطرب افزون جانجی عسکرلری دخی بحرأ اسلاموله کلوب برأ جمله عسکرینه قره دکز بوغازندن عبور ایدوب اوق میدانی نام محله کفارو مقابل اول عسکر بی پایان خیمه وچتر معلمری ایله صحرای سهمی لاله زار ایدوب مکث ایتدیله . جمله عساکر اسلام اسلامبولک انجق قره جانبی محاصره یه شروع ایدوب مترسار ولغم مهماتلری وطوپ کوپ سپرلری تدارکنه مشغول اولوب قلعه نك انجق دریا طرفینی قالدی وعسکر اسلام بریره جمع اولدقه

خاقانی اولوب سلطان حسن منهزماً فرار ایتدیکنه (بطلان کید الحائنین) لفظی تاریخ اولمشدر . سنه ۸۶۸ تاریخ دیگر بانهزام حسن طویل (وینصرك الله نصرأ عزیزاً) [۱]

ابوالفتح سلطان محمد نانی سنه ۸۳۴ تاریخنده مغنیساده متولد اولمشدر . اون اوچ یاشنه بالغ ایکن ۸۴ سنه تاریخنده جلوس ایتدی و برسنه سلطنت ایدوب امور سلطنتی ینه پدرلرینه ترک ایدوب کندولر مغنیسایه متوجه اولوب بش سنه زمان مرور ایدوب سنه ۸۵۵ تاریخنده ماه محرمک اون بشنجی کونی که یوم خمیسدر ینه تخت نشین پادشاه جم جناب اولدینی زمان سن شریفلری یکر می بریاشنه بانغ ایدی . (رحمة ربه) لفظی جلوس ثانیلرینه تاریخ اولمشدر . اول عصرده بیوک دده مز یاووز اوزبک ابوالفتحک میرعلملکی خدمتده اولوب اسلامبول فتحده دده مز معاً بولنوب اون قباننک ایچ یوزنده صاغر یحییلر جامع زمینده اولان بنالری دده مز مال غنایم ایله قبض ایدوب بعد الفتح برجامع ویوز دکا کین انشا ایدوب جامعه وقف ایتمشدر . بو حقیقک اسلامبول ایجره متولد اولدینی خانه مزلی غزا مالندن دده مز بنا ایدوب ساکن اولورلر و بنا ایتدیکی جامعک و دکا کینک برآتلی ابوالفتحک طغرای غراسیله و حجت شرعیلرک امضالری امیر بخاری حضر تلرینک امضاسیله ممضی اولوب حالا ذریتدن اولما سنر جهته تولیت مز بوره المزده اولوب کیف مایشامتصرفز . اول تقریب ایله دائماً اوقاف نامه لره نظر ایدوب ابوالفتحک خلافتی تاریخلری و طلوع ظهوری مضبوطمزددر . مستقیلاً پادشاه اولوب بروسه سرحدلرنده ویا یچه قلعه سنی و نیجه قلاع متینه یی فتح ایدوب آق دکر طرفده کی بوغاز حصارلرده کاید البحرینلری و قره دکر بوغازنده ینه ایکی قلعه متین بنا ایدوب اسلامبول قلعه سنه اصلا ظهره کیوب گفاز «آمان ای کزیده آل عثمان» دیوب خراج کذار اولوب صالح قبول ایلدیلر اما یلدریم خان صالحی اوزره جمیع باغلرک محصولی عثمانلوعشری اولوب

[۱] ایچده حسابی ایله ضبط ایدیلن تاریخلردن ده اکلاشیله جنی اوزره اوزون حسن جنکی استانبول فتحندن اون ایکی ییل سوکره وقوعه کلدی .

صاحب اولوب نيجه تواريخ تتبع ايدوب شب وروز شمس الدين وسيواسي قره شمس الدين حضرت تيرينك سحبتلييه مشرف اولوب آنردن تحصيل علوم ايدوب مفسر ومحدث شهزاده اولدي . اما حكمت خدا محمدخان مغنيساده ايكن مصرده سلطان قلاوون مصره اون مرحله قريب بحر سفيد ساحلنده قدس شريف اسكلهسي اولان عكا قلعه سنه فرانسه كفاري على الغفله آلتى يوز پاره كمى ايه كلوب عكاي وشهر عسقلاني واراض فلسطين وطبرستاني استيلا ايلوب ينه فرانسه بو قدر مال غنائم آلوب ونجه بيك امت محمدى اهل وعياللى ايه اسير ايدوب كشتلرينه لب برب ايلوب ينه فرانسه ديارينه فرار ايتديكى خبرى مغنيساده سلطان محمدك مسموع هايونلرى اولوب بين العالما بو حادئاقى سويلشوب ابوالفتح غايت متألم اولوب عبادالله مسلمين ايجون زار وكريان اوله رق بكالر ايديلر . هان اق شمس الدين حضرت تلى جميع حضار مجلس حضورنده «اغلمه پادشاهم . كفارك بو عكا قلعه سندن الدينى غنيمت عقيدهلردن وبشمش حلوان عسارتدر . اسلامبولى فتح ايدو جكك كونلر بشمش حلوا يرسك . اما اول كون غازى اولوب جمله غزات مسلمينه عدالت ايلوب قاضى وغازى راضى اول » ديو سر سعادتنن آق شمس الدين حضرت تلى عرف اضاقتى چيقاروب ابوالفتحك باشنه قويوب استانبول فتحنى تبشير ايتديلر وبالاده تحرير اولنان حديث شريفلى قرائت ايدنجه جمله حاضرين خيردا ايدوب فاتحيني تلاوت ايتديلر . ابوالفتح اول محله سر سعادتنه عرف شمس الدينى كيوب شمس تابان كى نمايان اولوب ايدر : (الامور مرهونه باوقاتها) ديوب جميع امورى جناب بارى يه تفويض ايلوب ينه علمه مشغول اولدى . حكمت خدا پدرى مرادخان مرحوم اولوب تكرار سلطان محمدخان سنه ٨٥٥ تاريخنده مستقل پادشاه اولوب جمله قوللر كندويه بيعت ايدوب اطراف پادشاهلرينه نامه كيدوب جمله پادشاهلرده اچيلر ايه مبارك ياد نامه لرى ايه هدايا كلدى . الاقره قيونلى نسلندن آزر بايجان شامى اوزون حسن اطاعت ايتينجه سلطان محمدك ابتدا غزاسى اوزون حسن اوزرينه اولوب (ارزنجان) سحر اسنده ايكي دريا مثال عسكر بربرينه مقابله ومقاتله ايدوب بركون بركيجه جنك سلطاني ونبرد

تیمور جانبنه فرار ایدوب و آندن نیجه بیک علوفه سز دیرمه چاتمه عساگر
 دخی یلدریم وزیرنک سؤ تدبیریه تیموره تابع اولوب یلدریم خان اول آن
 سهل عسکر ایله قالبوب غیرتندن بر ناتمام طای اوزره سوار اولوب دال قیلج
 تیمور عسکری ایچنه کیروب او یله شمشیر بازلق ایتدی که تاتاری دمت دمت
 پشته پشته ایدردی. آخر بامرالله آلتنده کی ایش کورمه مش آت قالبوب یلدریم
 خان آتندن تکرانوب قیامه کمدن تاتار عسکری یلدریم خانک باشنه اوشوب
 اسیر ایتشلر. خلافت چلی سلطان محمد خان ابن یلدریم بایزیدخانه میسر
 اولوب درحال یتیمش بیک پر سلاح عسکر ایله تیمورک عقینده الغار ایدوب
 آماسیه جوارنده تیموره یتیشوب بر ساظور محمدی اوردی که حالا دیلارده
 داستان دوستان اولوب مال غنایملری ایله عسکر اسلام مغتم اولدیله اما تقدیر
 خدا اول کیجه یلدریم خان غیرتندن حمای محرقدن مرحوم اولدی. چلی
 سلطان محمد باباسنک انتقامی تیمور دن آلوب قیره قیره تاتوقاد قلعه سنه
 وارنجه تیوری قوغوب تیمور توقاد قلعه سنه کیروب محصور اولور. چلی
 سلطان محمد منصور و مختار عورت ادوب پدرینک نعش شریفی بروسه یه
 کتوروب جامی ساحه سنده کی قبه عظیم ایجره دفن ایدوب مستقل
 پادشاه اولدی. اختلافات واقعینی اسلامبول تکفوری ایشیدوب سونجندن
 رقص ایتدی. درحال دلالر ندا ایدوب: « تیز شهر قسطنطین ایجره
 بر مسلمان قالمسون. یوخسه جمله سنی قیرارم » دیو امت محمدیه برکون مهل
 ووروب کیمی برآ و کیمی بحرآ اسلامبولدن چیقوب ادرنه و تکفور طانی
 جانبازنده کلیرکن عقیلرنجه کچن کینکاهلر ایجره کفار آماده اولوب خیلی
 عباد اللهی غائب ایدوب شهید ایتدیله. بو حادثات دخی آل عثمانک دروننه
 برداغ درون اولوب آخر چلی محمد خان انتقال ایدوب خلافت مراد
 ثانییه، آندن ابوالفتح سلطان محمد ثانییه انتقال ایتدی. اما محمد خان
 صباوتده اولمغله جوانب اربعه دن کفار باش قالدیروب مقاومت ایتدکه رأی
 و تدبیر صاحبی اولمغله ینه ابوالفتحک باباسی تکرار خلیفه اولوب ابوالفتح
 مغنیساتحت حکومتی ویردیله. آنده علمه مشغول اولوب فضیلت باهره

محاصره عاشره

برای تدبیر یلدریم بایزید خان ادنی الارض اولان تحت ثانی ادرنه در .
 یلدریم بایزیدخان یوزبیک عسکر بی پایان ایله اسلامبولی یدی آی محاصره ایدوب
 آخر کفار بد کردار «آمان ای یلدریم خان ، مقصدیکز اوزره صالح ایدلم»
 دیو درون دلدن تکفور لعین صلحه طالب وراغب اولوب بهرسنه ایکشر کرده .
 یوزبیک آلتون خراج ویرمکی قبول ایتدیلر . یلدریم خان بوصاحی قبول ایتیموب
 قدیم ایامده عمر ابن عبدالعزیز فتحنده و هارون الرشید عصرنده کی کبی
 غلطه و اسلامبول قلعه سنک نصفنده کالاول امت محمد ساکن اولوب جامع
 و عمارت لر ایدلر و قلعه خارجنده اولان باغ و باغچه لک محصولاتی عشری .
 جمله امت محمدک اولمق اوزره یلدریم خان صالح استیوب بالضروری تکفور
 قرال بوصاحی قبول ایدوب اسلامبول ایجره یکر می بیک آدم قویوب ادرنه
 قوسی واکری قسو و ابو ایوب انصاری بابلردن تا اون قپانندن زیرک باشی
 وقرمان وینه ادرنه قپوسه کلنجه حدود کسیلوب اسلامبول ایجره امت محمد
 لب برب اولوب جبالی قپوسی ایجره ینه کل جامعی آب کلاب ایله ملونات
 کفاردن تطهیر اولدیغیچون کل جامع دیرلر واکا قریب سرکچی تکیه سنی ینه
 محکمه شرع مین ایدوب غلطه قلعه سنده دخی التی بیک عسکر قویوب غلطه نک
 نصفی تا قله یه وارنجه امت محمد ضبط ایدوب اسلامبولک دخی نصفنده .
 ایاصوفیه جانبلرنده ساکن اولوب امت محمد ایله جمله کفار اعتدال اوزره .
 کچینلردی . یلدریم بایزید خان اسلامبولک نصفی ده فتح ایدوب منصور
 ومظفر اولدق ادرنه یه متوجه اولدی . آندن سنه ۸۰۲ تاریخنده ایران زمینده
 تیمورلنک خروج ایله اوتوزیدی ملکی رکابنده پیاده یوریدوب جمله سنی فرمانبری
 ایتدی . الا یلدریم خان شجیع . و بهادر پادشاه اولمغله تیمور بی نوره سرفرو
 ایتیموب یلدریم خان اوزره کلوب آنقره صحرا سنده هرایکی عسکر بی پایان
 صف بغلیوب جنکه ابتدار ایدلدی ایسه ده آهنگ محنده یلدریم خاندن
 دلکیر اولان اشکچی تانار طائفه سندن همان اوزن ایکی بیک عساگر تاتار

قیوقاہ سنہ مذکور قرق کشتی شبخونلر ایدوب بو قدر مال غنائم ، اسیرلر آلوب ونیجه یوللرک احوائثه واقف اولوب منصور ومظفریدی کوندہ ینه کلکلر ایله قارشو قپوداغی نام محله عبور ایدوب بو قدر ظفر مال غنائم ایله شهر بروسه یه داخل اولوب جمله عسکر اسلامک دماغنه لذت حاصل اولوب نیجه کرد کیملرله روم طرفنه کچوب نیجه یوز قرا وقصبات وقلاعی فتح فتوح ایدوب هر بار استانبولک جوانب اربعه سنی غارت ایدن کافرلری نالان وکریبان واسیربند هجران ایدوب انلرد مقابل بردشمن کلک احتمالی یوق ایدی . وشکار ایتدکاری دوشیزه ویا کیزد دخترلری عقدنکاح ایله مربوط ایدوب تناسل بولدیلر . آندن ۷۶۱ سنه تاریخنده غازی خداوندکار خلیفه اولوب مستقلاً روم دیارینه دریا مثال عسکر چکوب مقدا علاءالدین سلطان وحاجی بکتاش ولینک نغزیه قسطنطینیہ یی فتح ایتک ایچون جوانب اربعه سنی اول فتح ایتک غازی خداوندکار مراد اول جیوش محمدی ایله سنه تاریخنده بالذات کیدرک ادرنه قلعه سنی ادرنه تکفوری الندن فتح ایدوب قبضه تسخیرینه آلوب جمله اناطولیده کی امت محمد ادرنه جانلرنده مالامال اولوب استانبولدن طشره کفار خاکسار چیقامز اولدی . اما تقدیر خلاق عالم غازی خداوندکار یدی کرد یوز بیک کفار خاکسار ایله روم اینی خاکنده . ووچترن قلعه سی دامتده قوس اوود (قوصوه) نام صحراده کفار ایله جنک ایدوب یدی کرد یوز بیک کفار منهزم اولوب جمله سی دندن تیغ آتش تابدن کچوب غازی خداوندکار حمد خدا ایدرک لاشه کفسار دوزخ قرارلری سیر وتماشای ایدرکن لاشه لر ایچنده ولاشقبوله نام کافر الی تیغ ضحاکدن نشان ویریر بریجاغله خداوندکاری اوروب شهید ایلوب اول ملعونی دخی آنده یازده یازده ایدوب غزاة مسلمین بی حساب مال غنایمله منصور ومظفر ادرنه یه کلوب یلدریم یازید خان تحت نشین مستقل پادشاه اولوب اطراف کافرستانه یلدریم خان یلدریم کی باباسنک انتقامنی آتیق ایچون دیار کفارده قیایج اوردی .

امراسندن اولوب اطراف واکنا فده نیجه فتوحات ایدوب سلطان علاءالدین مرحوم اولیجق اعیان ولایتک رأی وتدبیر لریله ارطغرل مستقل امیر اولدی . خطبه صاحبی اولوب صاحب سکه اولمدن (سکودجک) نام شهرده مرحوم اولوب اندن اوغلی عثمان « اولاعثمان » لفظی تار یخنده مستقلاً سکه وخطبه صاحبی پادشاه اولوب ابتدا خطبه نی (طورسون فقیه) نام امام هام عثمان غازی نامنه او قودی . بعده عثمانجق اناطولی ولایتی اطلاق اولتان دیار گرمیان فرمان رومه امت محمد ولوله آرای استیلا اولوب شعشه صالحیلر . آندن اوغلی اورخان غازی مستقل بک اولدی . بونلرک زمان سعادتلرنده یتیم یدی کبار اولیا آنده علم رسول تحتنده حاضر اولوب همتلری اویله نیجه بیک فتح فتوحات ایتدیلر . ینه بونلرک زمان خلافتنده اجداد عظامزدن ترک ترکان خواجه احمد سوی حضر تلی خراساندن خلیفه سی اولان حاجی بکتاش ولی اوچویز فقراسیله صاحب سجاده ایدوب دف و قدوم و علم و طرف و یروب اورخان غازی یه کلوب ملاقی اولدینی کبی بروسه اوسته کلوب فتح ایتدیلر و آندن قسطنطینیه فتحه مباشرت ایدوب سنه ۷۵۸ تار یخنده غازی سلیمان بک ابن اورخان غازی یتیم کبار اولیانک و حاجی بکتاش ولینک اذنی ورأی وتدبیر یله سلیمان بک قره مرسل ، قره قوجه و قره یلوا و قره بیغا و قره صیغله نام قرق قره بهادران ایله یک دل و یک جهت طلوم صالیر انشا ایدوب جمله قرق کشی صالیر ایله دریایی عبور ایدوب خاک رومه قدم باصوب بسم الله کلبانک محمدی چکوب کیلردن آتلیری چیقازوب جوانب اربعه نی نهب و غارت ایدرک یوم جمعه دهه (ایپ صلا) قلعه سی فتح ایدوب جمعه صلا سی آنده ادا ایتدک لری چون (ابتدا صلا دن) غلط ایپ صلا [۱] دیر لر . آندن الغار ایله کلی بولی قلعه سنک دمیر قوسنه سلیمان شاه بسم الله دیوب ال اوروب با مرانته کلی بولی (کای بولی) قلعه سی فتح اولندی . ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾ اوفتحه تار یخندر . آندن الغار ایله تکفور طانغی و اسلامبول قربندن تا سیلوری

[۱] ساقزه تابع بر قضان عبارت اولان ایضاره Psara آطه سنک اسکی اسمی

نتیجه کلام قنطور قرالده قیصره دولتی ختام بولدقن صکره قلعه قسطنطنیه‌ده
سائر خاندان دخی اجرای حکومت ایتشلردر .

سنه ۶۹۹ تاریخنده (اولاً عثمان) لفظی تاریخ اولوب آل عثمان ظهور
ایدنجه اول سنه دست کفارده قسطنطنیه شهری معمور و آبادان اولوب آل
عثمان دخی اسلامبولک تسخیرینه اهتمام ایدوب سلطان علاءالدین ساجوق
تعلیمیه ابتدا اسلامبولک جوانب ثلاثه‌سنی قبضه تسخیره کچورمکه بذل اهتمام
ایتدیله .

طقوزنجی فصل

دربیان ظهور کوبه دولت آل عثمان

اولاً سبب تألیف مسودات کتاب و باعث تصنیف مستطاب اولان
کلیک جواهر کوی بوجه ایه انشا و املا قیلمدی که مجمع احادیث و اخبار اسلاف
عد اولنان مجموعه دلکشانی بو طریقه کتابت ایلدی که مورخان روم و نکته
پرداز ذوی المفهوم و از باب عقول و درایت قول صحیح لری موجبجه ابتدا
روی ارضه مقام ایدینان آدم صفیدر . آندن اولاد و اولاد اولادی منتشر
اولوب وجه ارضه بنی آدم مستولی اولدی . اما اصناف اتم ایچون جمیع السنه
مختلفه مورخلری اختلاف کثیر ایتشلردر . اما ساکنان ارض روم اصلنده عیص
بن اسحاق اولاد لر ننددر . اما قول صحیح یافته منتهی اولوب عیصک جدیدر که
جمله طائفه روم آندن منتشر و ارض رومه ساکن اولمشلردر . دیار رومه
ملوک ترکدن قدم باصان ابتدا سلجوقیاندر (۴۷۶) تاریخنده امراء
دانشمنده ایه یکدل و یکجهت اولوب ملاطیه و قیصریه و علائیه و انطاکیه
و قردهمان و قونییه دیار بنی قیصر روم یونانیان لندن آلوب مستقل پادشاه
اولدیله . آل عثمان نسللری ماوراءالنهر نندر ۶۹۹ تاریخنده سلجوقیان منتهی
اولوب توران زمین ولایتنده ماهان شهری بکلرندن سلیمان شاه و ارطغرل بک
روم دیارینه سلجوقیاندن سلطان علاءالدینه طوغریلوب کلوب علاءالدینک

اربعه نهب و غارت و شهری محاصره ایدرک خصوصین آچاقدن طشرد
چیقنجه بطل آمان و یرمیوب بر چوغنی سیف آشتابدن کچیردی و غزات
اولقدر مال غنایمه مظهر اولدیله که کتورمکدن عاجز قالمشردی. نهایت بیک
پارده کی یه یوکلهدوب حلب اسکندروننه کوندر دیلر اوزمان قرال یعفور
ایدی. دست بر قضا اسیر ایدیلهرک امیر المؤمنین اوکته کتوریلوب خلیفه هیج
آمان و یرمیوب ایاصوفیه چاکلغنه بردار ایتدیلر. وجاه عساکر مال غنایمه
دیار بغداده کیندیلر. بعدد قسطنطینیهدی سنه قدر معطل قلوب آخر صلب
اولنان یعفور قرالک اوغلی طائفه فرنک ایله اشتراک اوزرد شهر قسطنطینیهدی
ضبط ایدوب اسمنه قناطور قرال دیرلر ایدی. کندیسلی اسلامبوله مستولی
و جنویز طائفه سی غاطه نک نصفه مستولی اولدی. اشبو جنویزلی قره دکز
سواحلندن تاقریمه قدر بیک یدیوز قدر قلاعه مالک اولمش ایدی. قناطور
یتمش سنه معمر اولوب اسلامبولی اولقدر اعمار ایتدی که بوکا روملر قسطنطین
نانی دیرلر. بو قناطور بلا ولد فوت اولغله بونکله خاندان دولتی ختامه
ایرمشدر.

یونانیانک ینوان نارینخده قیاصردنک انسانی بویه مسطوردر :

اولاقناطور قرال ولدایلیا ولدهرقل ولداستفان ولد میخایل ولد قسطنطین
ولد یورکی ولد هرقل میغال ولد ایانان ولد قسطنطین ولد کریش میخال ولد
تریانده فیل ولد استفان ولد میخایل ولد قناطور میغال ولد پوزنطین ولد
عملاق ولد ایلیان غور ولد فلورین ولد پوزنطین ولد یانقو ابن مادیان ولد
عملاق ولد عوض بن سام بن نوح علیه السلامدر. قرطینک روایاتی دخی
ینوانک روایتیه مطابق کلشدر. [۱]

حقیقیر بر تقصیرک دکانلرنده زر کرلک ایدن سیمون نام شخص ینوان نارینخی
اوقودقجه استماع ایدردم و فقیرده اکا (شاهدی) اعتی اوقودردم. ذالاً یونان
ولایتین لساندرینهده آگاه اولدیغیم جهته کتب اجنبیهی دخی مطالعه ایدردم.
تاریخ اسکندردده دخی قیاصره رومک اجدادی عملاقه وسام بن نوحه منتهدر.

[۱] شوسلسله نامه بیزانس تاریخچه موافق دکادر.

اولانیره دفن ایتدیردی که جمیع مجرم و قاتل و محبوس و مدیون کفار بابا جعفره . شتم ایدر لر ایدی . الی هذا لان زندان قله‌سی ایچنده مدفوندر . اما حمد خدا اسلامبولک قحی میسر اولوب ینه زندان مدیون اولوب زیارتگاه اولمشدر و بند زنداندن خلاص اولانلر تصدق و یروب کافرلرک بددعالرینه قارشولوق جمله خلاص اولانلر خیر دعا ایدر لر بر زیارتگاهدر . بعده شیخ مقصودک حسن خلقتدن و حلوالکلامندن و « دینلری اوغرینه شهیدلری دفن ایتدی » دیو شیخدن قرال حظ ایدوب بابا جعفر ایله کلان نامه‌لرک جوابنسک مال محصانی کندی نامه‌لرینه تحریر ایدوب نیجه بیک ناقیانوس اشرفی [۱] ایله معزز و مکرم شیخ مقصودی بغداده هارون ارشیده ارسال ایلدی .

محاصره تاسعه

بالاده تحریر اولنان حادثه کبراذن برسنه عبور ایدوب ارچنجی سنه ینه هارون الرشید خون اصحاب کزینی روم کافرلرندن طاب ایتک ایچون . یرکتورمز دریا مثال عسکر ایله بغداد داد آباددن خروج ایدوب قطع منازل ایدرک قلعه . ملاطیه یه کلوب جعفر غازی که سید بطالدر هارون الرشید یوز یتیش بیک جیوش موحدین ایله قسطنطنیه اوزره طبعه عسکری . ایدوب بطال غازی رومه کیتمه‌ده و هارون دخی عقیب عسکره قفادار اولوب منازل قطع ایدرک اسلامبولک بوغازینی آلوب کلان کمیلری اخذ و قبض ایدوب جمله عسکر ایله قارشو اسلامبول یقه‌سنه کچوب جوانب

[۱] (دیوقله‌تین) آلتوننه برده اشرفی صفی و یرلسی اولیاچلی عصرنده سکه‌لره و یرلسی الفت اولنان برشیدر . مصر مملوکارندن سلطان سلیم حضرتلرینه اتقیاد ایدن ملک (اشرفک) ضرب ایتدیردیکی سکه‌یه کندی نامه‌نه نسیله (اشرفی) دینلیدیکی کبی سلیم اول حضرتلرینک اوراده ضرب ایتدیردیکی برنوع آل-ونلرده اشرفی دینلش ایدی . ایشنه اوزماندن بری آلتون مسکوکات عثمانیه‌دن بعضلرینی و حتی آجیبی آلتونلرینی بیله بوصفله یاد ایتک عادت اولمشدر .

بین مونی قایقرا ایه اسلامبولک شمالی جاننده مدفن قدیم اولان (ترسانه آردی) دیمک ایه معروف جیخانه قدیمه کهنف عظیملرا بجره دفن ایدوب عمر ابن عبد العزیز حضرتلری عصرندن برو نیجه صحابه کرام اسلامبول و غلطه دن جمله اول مزارستانده مدفونلر ایدی شیخ مقصود دخی قایقرا له جمله شهدای بو عرافه قدیمه دفن و جمله مونی مقصود لرینه واصل ایدوب شیخ مقصود بو مزارستانک ایچنده بر عظیم سنک خارا اوزرینه مبارک دست خطلری اولمق اوزره بومالی تحریر ایلدی :

(بیت)

بونلر آنلر در کیم کلوب کیتدی لر   کلوبده اشبو فناده نیدی لر
کلدی لر و کیتدی لر ویتدی لر   عاقبت دار یقانه کیتدی لر

یوکونه مشهور آفاق بر خط غربیدر که روم و عرب و عجم و نیجه بیک سیاح عالم کلوب بو جیخانه قدیمی زیارت ایدوب بو خط ایچون بعض عارفان (جفر) دیرلر ، بعضیار « رموز کنوز در » دیو اول محمله اولان شدادی بنالره فرهادی کولنکلر اوروب دینه چیقارمق قیدنده اولوب هلاک اولنلر دخی آنده مدفوندر. اما بعض حکمای امتدن کیمسلر لیه جمعه ده پا برهنه اولوب سورده « تکاثر » ی تلاوت ایدرک کلوب زیارت ایدرلر . زیرا بو محمله صحابه کرامدن و شهدای عظامدن و نیجه بیک مهاجرین و انصاردن کسنلر مدفوندر . و بین العلما و اقواء ناسده شایعدر که بو استانبولک شمال جاننده خلیج آشوری اولان مزارستانده بردلیکندن بیک بر محمد اسملی کاسه سرچیکا مشهور آفاقدر . زیرا بو جیخانه اوزره نیجه بیک کره لیه قدرلرده نورلر طوغدیغنی نیجه بیک حلحای امتدن کسنلر مشاهده ایتشلردر که اول محلی زیارت ایتمه فائده دن خالی اولمامق کرکدر . نتیجه کلام شیخ مقصود حضرتلری یدی کونده اسلامبول ایجره جمیع شهدای دفن ایدوب حکمت خدا هارون الرشید طرفدن سفارته کلان سید بابا جعفر سلطان غضوب و دل آزار اولغله قرال غراندو میخال ایه حسن الفت ایتیوب مسموما شهدا اولوب بابا جعفر قرال هشتم ایتدی کیچون قرال آزرده دل اولغله شیخ مقصوده فرمان ایدوب بابا جعفری کافر لک محبوسخانه سی

بر بردن دخی امداد کلمہ مک ایله یدی کون دخی جنکہ طاقت کتوروب
سکرنجی کون کفار غلطہ نک جابجا منہدم اولان یرلرندن یورویشلر ایدوب
جمله عباد اللہی شہد شہادت ایله شہید ایتدیلر۔ بوجنک عظیمده کرچه بکرمی
اوج بیک آدم جام شہادتی نوش ایتدیلر اما یدی کون یدی کیجدهده یوزبیکدن
متجاوز کفار دوزخ قرار دندان تیغدن ورح و سناندن کچدیکنندن ماعدا
غاطه جنکننده بالذات قرالمری اولان ایلیا نام ملعون قرق وزیریه وانالی
النی ایله ویدیوز طبل وناقوس بکلری وجهنم سکلری ایله جمله قتل اولنوب
شهر قسطنطنیه بی قرال قلوب هر طرفدن برر قرال خروج ایدوب اسلامبول
ایجره قرالمق ایچون بر اختلاف واقع اولوب جمله کفار بر برلرینه قیلایچ
اوروب یدی کونده یوزبیک کفارک جانی جهنمه کیتدکلری کندی ناریخلر نده
مسطوردرکه «ارواح عرب بزى قیردی» دیرلر مشهور ومحرردر۔ بوجنک
اثناسنده قیصر هرقل قزی اولادندن غراندو میخال فرنکستاندن کش
ایدی۔ آنی قرال ایتدکلری کون حکمت خدا امام حسین اولادندن سید
بابا جعفر سلطان و اویس القرنی حضر تلرینک خلفالرندن ششیخ مقصود
حضر تلری اوچیوز رفقاسیه و اوچیوز توابعیه بابا جعفر سلطان هارون الرشید
طرفدن ایاجیلدکله اسلامبوله داخل اولوب یکی قرال اولان غراندو میخاله
بولشوب نامه لرینی و یروب جوابنامه قرالک مفهومی اولوب بابا جعفر سلطانه
وشیخ مقصود سلطانه حددن افزون اعزاز واکرام ایدوب بر سرای عالی
تظہیر ایتدیروب آنده مکث ایدرلر۔ شیخ مقصود کورسه که نیجه بیک شہدا
یدی کوندنبرو تروتازده پایمال ورومال اولوب یتارلر احوال جدالک خبر
صحتی آلوب درحال قراله کلوب برخیلی کلمات ایدوب قرال شیخ مقصودک
مقصود و مرام ضمیرینی اکلا یوب «جمله شہدا کزی آینکر اوزره دفن ایدک»
دیواذن و یروب شیخ مقصود مقصود و مرادینه یروب درحال کندونک
فقراسی و اوچیوز بابا جعفر سلطان توابعیه قازمه و چپالر پیدا ایدوب
اسلامبول ایجره نه قدر بیک شہدا وار ایسه جمله ننی شہید اولدقلری مکله
نلرده دنن ایدرلر وقوجه مصغنی پاشا محلمده اوج سخایه دفن ایدیلور ونیچ

دوشوب بوکونه فترت لر واقع اولوب آنلرک بوکونده باشلرینی قاشیمغه درمانلری یوقدر . همان فرصت غنیمتدر . قسطنطنییه مز ایجره اولان عربانی قیروب آسوده حال اولهلم « دیو بر آلائی مشرکین بوسؤ تدبیری حسن تدبیر کوروب هجرتک ایکیوز الئی آتی سنه سنده نیجه کره یوزبیک کفار خاکسار علی الغفله غلوعام ایدوب هرکس خلوت خانه سنده طاعت و عبادتله مشغول ایکن اسلامبول و غلطه ده اولان امت محمد ایجره بر غریو و فریاد الله الله قوبوب هرکس محله سی اهل سیله بریره جمع اولوب جنک عظیم ایدوب کفاری قیروب شهید اولورلردی . آخر غلوعامه کفاره طاقت کایوب هرکس اسلامبول ایجره اقربا و اعلاتیله فرقه فرقه جنک ایدرک پراکنده و پریشان اولوب بر نیجه سی امین اوکنه ارض مقدس ترابنه دوشوب اسکداره کچمک صدنده ایکن بر آلائی قرال دوزخ قرار بو عبادالهی جمله شهید ایدوب حالا اول کان شهیدایه (شهید قیوسی) دیرلر و نیجه بیک عبادالهی جب علی قیوسی قربنده قیروب شهید ایدوب جسد لطیف لری خاک آلوده اولوب آسوده اولدیلر و بر فرقه سی یدی قله قربنده قوجه مصطفی پاشا محله سنده هارون الرشیدک بر صغیر پوستی دلی جرمنده بنا ایتدیکی قلعه ایجره امت محمد محصور اولوب اوچ کون اوچ کیجه جنک عظیم ایدوب آخر کار کفار بد کردار بونلری بولدقلری یرده شهید ایتدیلر . حالا اسلامبول ایجره سراج خانه قربنده و سکن دده قربنده و قعریه و فتحیه راهلری اوزره و شهزاده جامعی حریمی ایجره وزیرک باشی سمتنده و اون قبانی جبنده و اکثریا یکیچر یانک یکی اوظهلری ایچنده بعض مزارلر واردر که هر گوشه ده بر مقلق چورلمش مرقدلر واردر و بعض گوشه لرده سدلر اوزره مزارلر واردر . جمله سی اول عصرده شهید اولان صحابه کرام ذوی الاحترام و اهل و عیال لریدر که آنلردن بر جان خلاص اولمامشدر . اما غلطه ده اولان امت محمد جمله یکریمی اوچ بیک بهادر نامدار عسکر ایدی وار قوتی بازویه کتوروب یدی کون یدی کیجه جنک ایدوب یدی کون کفار اوزره غلبه لر ایدوب آخر سردار لری اولان محمد ذوالحیال بر سردار شجیع نامدار ایکن شهید اولوب جمله غزاتک پرو بللری شکست اولوب

وقایع عظیمه و آلام شدايد غمیه بی بیان ایدر

اول زمان که عمر بن عبد العزیز عصر نده غلطه قلعه‌سی واسلامبولک نصفی باصلاح فتح اولدی صحابه کزیندن وارباب صفه و مهاجرین وانصاردن وتبع تابعین مجتهدیندن مسلمه حضرتلری ایله یکریمی بیک مقداری آدم‌قالبو بامر الله تعالی اولاد و حفیدلری اولقدر تناسل ایلیوب معمر اولدیلر که قسطنطینییه کفره‌سنه غلبه ایدر اولدیلر . هارون الرشید محاصره‌سنه کلنجه بو احباب کزینک اسلامبول ایجره دونتلیری یوز اللی بش سنه اولدی . آخر هارون الرشید بعد المحاصره بغداده واروب ساکن اولنجه بری طرفده اسلامبول قرالی جمیع بطریق وقسیس ورهبانی بریره جمع ایدوب دیدی : « شهریمز ایجره قرق اللی بیک عرب عسکری تناسل ایلیوب کوندن کونه زیاده اولوب حدلرندن خارج اوضاع و اطوار اظهار ایتمکه باشلادیلر و آنلرک بوراده ساکن اولملری سببیه برقاچ کرده محاصره لرچکوب بو قدر مال خزایندن ایرلدیغمز دن ماعدا هر بار بر آلائی عارسز جبار قومک ظم و تعدیلرندن بوشهر ایجره حضور ایده‌مز اولدق . بونلره یر تدارک ایتمک کرکدر » دیو (ایلیا) قرال فرمان ایدنجه بعض مست مدهوش باده نوش کفره و فخره شراب بی حجاب قوامیه « جمله عرب قومی برکیجه‌ده قیروب اللرندن خلاص اولوب شهریمز امین اولور » دیدیلر . بعض عاقبت اندیش ، منصف کفره جکلر « کرچه بز بونلری قیرارز اما آنلر دخی حلب و شامده رهن اولان قرال زاده لر مزی و بو قدر یوز بیک اسرامزی قیرارلر » دیو جواب ایدنجه ینه بعض ملاعین : « عرب قومی ایجره تفرقه کیروب خایفه عثمانی شهید ایتدیلر و علی ایله عایشه انالری نهر مراد کنارنده جعبه قلعه‌سی بیننده جنک عظیم ایدوب طرفیندن یکریمی بیک آدملری شهید اولدی . و یقین زمانده محمدک قزی اوغلو امام حسینی و معیتده بولنان مجاهدینک قرق اللی بیکنی کر بلاده یزید صوسزلقدن و آچلقدن ، بعضیسنی قلیج ایله قیروب شهید ایتدی . حالا آنلرک ایچنه تفرقه

محاصره ساچه

مروانك صلحندن یتش درت سنه عبور ایدوب هجرت نبویدنك یوز ارتوز طقوزنده خلفای بنی عباسدن یحیی بن علی خایفه ایکن اللی بیک آدم ایله ملاطیه نی فتح ایدوب آندن اسلامبوله کلوب قاعه سنه اصلا باقیوب جوانب اربعه سنی نهب وغارت ایدوب یکریمی بیک کفساری دندن تیغدن کچیره دک ولایت حرانه کادی [۱] .

محاصره ئامنه

یحیی بن علی محاصره سندن اون آتی سنه مرور ایدنجه یحیی مرحوم وهجرتک یوزسکسان دیدیسنده اسلامبول تکفورلی هرقل مرد اولوب (ایلیا) [۲] نام اوغلی اسلامبول قرالی ایکن بغداد بهشت آباددن هارون الرشید یوزاللی بیک عسکر ایله اسلامبولی محاصره ایدوب آخر «بلا فتح عودت مشکلدن» دیو صالح ترغیب ایدوب اسلامبول ایجره قرالدن برصغیر دریمی [۳] یر ایسته یوب (ایلیا) قرال رجاسنی قبول ایدوب هارون الرشید صغیر دریسنی ایجه جک دلدیروب مقدا عمر بن عبد العزیز عصر نده قوجه مصطفی پاشا سمته ده قالان محله صحابه کرامک جوانب اربعه سنه مذکور صغیر دریمی دیلمی جرمنده متانت اوزره برقلعه قوی انشا ایدوب ایجه عسکر و ما کولات ومشروباتی قویوب بهر سنه اللی بیک فلوری خراج و اون ییلاق پیشین خراج آلوب وعقد صالح ایدوب هارون الرشید بغداده متوجه اولدی .

[۱] بیزانس ایمپراطورلردن دردنچی قسطنطین قوپرویم زمانه مصادفدر .

[۲] بشچی لیان زمانیدر .

[۳] صغیر دریمی قدر یر ایستمک کیفیتی امم سالفه تاریخلرینک همان اکثریسنده وارددر . از جمله قارتزلیلرده اشغال ایلدکاری یری اوصورتله الدهه ایشلردی . جناب فاتحکده روم ابلی حصارنی انشایهون ایمپراطوردن او قدر بریر ایستدیکی روایت اولوبور .

المی پاره کی پاره‌لئوب و غرق دریا اولوب یکر می کون ساحل بخرده عسکر اسلام کیلیری تعمیر و ترمیم ایدوب کندی کشتیلری ایله غنیمت اولان کافر کیلیری ایله جمله یدیوز پاره کی یه مالک اولوب و یکر می اوچ بیک اسیر پیدا ایدوب سائر هلاک اولان کیلیرک جمله مهمات و لوازماتی صاغ کیلیره لب بر لب ایدوب سالمین و غنائین صیدا قلعه‌سنه بو قدر مال غنائمه واصل اولوب جمله‌شام عسکری احتیاجدن بری اولدیلر . بوغزادن اکبر برغزا برتاریخده اولما مشدر . بعده عمر بن عبدالعزیز شامه کلدکده اوچ بیلدن صکره اسلامبولده سردار نصب ایتدیکی سلیمان بن عبدالملکی شامه کتوروب یرینه (ابوالعال) سردار اولوب غلطده هرقل ایله حسن الفت ایدمه‌میوب کفار ایله ماینلرنده خیلی اختلال اولدی .

محاصره سادسه

هجرت حیب خدانک یوز آلتمش سنه‌سنده مروان ابن الحکم یوز الی بیک جنود مسلمین ایله و بیک پاره مزا کبله اسلامبولی محاصره ایدوب آلتی آیده قوت بازو ایله هرقل اوغلی سندوره [۱] نام قرالک دستندن باصاح فتح ایدوب مقدا محافظه‌ده قالان امت محمده تقویت ایچون «جب علی-جالی» قپوسندن ایجری اوچ محله و برجامع انشا ایدوب و برقاضی صاحب منشا قویوب بهرسنه کفار یوزبیک تیانوس [۲] آلتون و یرمکی تعهد ایدوب مروان ابن الحکم شامه عودت ایتدی .

[۱] بووقه ایمپراطور پورفیر و جنت زمانه تصادف ایدر .

[۲] لسانمزده برشینک پک اسکیلکندن کنابه اولدوق نامنه منل ضرب ایدیلن بوذاتک اوروپا تاریخلرنده اسمی (دیوقلتهین Diocletien) صورتنده مضبوطدر . میلادک ۲۸۴ تاریخندن ۳۰۵ نه قدر روماده ایمپراطورلق ایش و خرستیانلر حقنده اجرا اولنان مظالم مشهوردنک اوننجیبی بونک زماننده وقوع بولمشدر .

المیشر بیک التون خراج ویرمکہ تعہد ایدوب بوشرط اوزرہ عہد صلح اولوب بروجہ پیشین اوچ یللق خراجی آلوب عمر بن عبدالعزیز برسئہ غلطہ دہ مشتا ایدوب محافظہ دہ قالان امت محمدک مصونیتلری کوروب سایان بن عبدالملکی غلطہ قلعه سندہ سردار بر اقوب مسلمہ می [۱] کندویہ باش وزیر ایدوب تکفور دن اوچ یوز پارہ کمی امدادہ کیدرکن بونلرہ (تکفور داغی) نام محلہ راست کلوب جنک عظیم ایدوب کفار مغلوب اولوب اولہ جق محلہ کیرو اسلامبول تکفور ندن دخی یوز پارہ کمی امداد یتشوب عسکر اسلام ایکی قات . خنجا خنج کفارک اورتہ سندہ قالوب برجہاد عظیم اولوب سادہ جملہ کرو بیان رشک ایتدیلر . آخر الامر کفار ینہ مغلوب اولوق حدودندہ ایکن ایام مخالف اولوب جملہ اهل اسلام وجملہ کفار کشتیلری ایلہ قرہ یہ دوشنجه عظمت خدا عرک مہارت عظیمی قرہ دہ اولغلہ اول کیجہ قصباتی نہب وغارت ایدوب اوچیک مقرداری آت وقاطر و حمار بولوب صبح صادق اولدقده کیلردن قرہ یہ دشمن پایمال ورومال اولمش ، آچ بی علاج اولوب شامش کفار خاکسار ایجرہ آچ قورت کبی عرب خیاللری کیروب یدی ساعتدہ یکر می اوچ بیک کافری پای بستہ ودل خستہ ایدوب اسیر ایتدیلر وغرق اولان کیلردن اول قدر مال خزائن آلدیلر کہ حسابی محتسب باری بیلور . وددان تیغدن کچن کفار خاکسارک حالا کشتیلرینک استخوانلری بستہ بستہ اولوب ایتدیلر . حالا « عمر قردینی یوردی » دیرلر مشهور آفاق بروادیدر وکامل اوچ کون اوچ کیجہ اول محلہ جنک سلطانی اولوب ینہ اسلامبول تکفورینک عمیسی اوغلی میخیایل لعین ویتش قپودان بوی بکلری وکافر سککلری واسپانیدان امدادہ کلن (قرنہ دیزہ) نام قرال زادہ اوچ یوز پارہ کینک اوچ یوز قپودانیلہ اسیر اولوب بقیہ السیفی لب دریایہ وارنجه قوا وقرہ اسیر ایدوب ایکوز پارہ کیلری صاغ بولونوب ایکوز پارہ غرق آب اولوب عسکر اسلام کیلردن دخی یوز

[۱] عرب تاریخلرندہ (ایون) دیہ قید ایدیلن (لیونس) زمانندہ کی بو محاصرہ نک احوالی محی الدین عربی « مسامرات » نام کتسابدہ تفصیل ایتش واثرک بو قسمی مشهور ترکی طرفندن ترجمہ ایدیلرک (خسمہ) سنک بشنجیسی تشکیل ایلمشدر .

محاصرهٔ رابعه

ینه آل امویوندن مزبور سلیمان ابن عبدالملک ینه قیز قرنداشی اوغلی عمر ابن عبدالعزیز حضرتلرینی سردار معظم ایدوب هجرتک طقسان یدی بلنده یوز یکر می بیک عسکرله قره‌دن ، سکسان بیک عسکر ایله اوچیوز پاره کمی دریادن اسلامبول اوزره سفر ایدوب اول سنه بروسه نواچیسنده آیدنچق نامنده (بلقیس انا) شهرنده قشله یوب اول بهارده اسلامبولی محاصره ایدوب طرفینه عظیم قحط وغلا اولوب درون قلعه‌ده اولان کفار دروننده چیقان نجاستلری یدی لر . طشرده غزات مسلمین اوت اوتلیوب کاغذخانه چایرینی قوری بایر ایدوب آخر بی فتح عودت ایدوب شامه کلدی لر .

محاصرهٔ خامسه

عمر ابن عبدالعزیز حضرتلری ۱۰۰ تاریخنده خایفهٔ شام ایکن یوزبیک عسکر ایله برآ و بجرآ اسلامبوله کلوب قره‌دکز بوغازندن غلطه جانبنه عبور ایدوب غلطه قلعه‌سنی امان و یرمیوب فتح ایدوب غلطه بروننده (قورشونلی مخزن) نام جامعی بنا ایتدی . وغلطه ایجره (عرب جامعی) نامیه معروف اولان جامعی بنا ایتدی کی چون عرب جامعی دیر لر . قبله‌سی غایت درستدر . وغلطه قلعه‌سی ا کسه‌سنده اوج آسمانه سرچکمش بر قلهٔ بلند بنا ایدوب اسمنی (مدینه القهر) قودی واسلامبول تکفور یله بالا خره اول عهد اوزره صلح ایتدی که اسلامبولک اگری قپوسی وادرنه قپوسی و سلطان سلیم طاغندن زیرک باشی طاغنه ، آندن اون قپاننه ، آندن تا ایوب انصاری قپوسنه وارنجه امة محمد کیروب ساکن اوله لر . و اشانغی مصطفی پاشا چارشوسنده کوك جامعی بنا ایدوب سرکه‌جی تکیسه محکمهٔ شرع مین ایدوب بر محله دخی یدی قله قربنده قوجه مصطفی پاشا بیابلاسنه قویوب بو عهد و میثاق اوزره تکفور بی نور صلح قبول ایدوب بهرسنه

وسته سابقدن خلیفه مزباننده رهن اولان قرال زاده کزی آتسه کوپوتدوریزز. دیو خبر کوندردیلر. آنلره بوخبر واصل اولنجه عهد و آمانلری اوزره مال و خزائنلری و خلیفه یه و سردارلره بلغا ماباغ هدایا و یروب عسکر اسلام ابا ایوب انصاری حضرتلری اگری قپو قربنده برمیسه زار ایجره برسنگ خارا اوزره مسطور تاریخیه دفن ایتدیلر. آندن جمله غزات مسلمین بی فتح مال و خزائن ایله یدی قله دن کشتیلره سوار اولوب موافق ایام ایله (قیزل اطهره) لنگر انداز اولوب اول شب عساگر اسلام خواب راحتده یاترکن اسلامبول تکفورینک بر اوغلی ایکوز پاره کمی ایله وقت سحرده علی الغفله شبخون ایدوب جنک عظیم ایجره بامرخی و قدیر جمله کفار حیه کار منہزم اولوب یتمش پاره کیلری ایله اون ایکی بیک کفار گرفتار بند هجران اولوب بالذات سردار اولان قرال ضالک ولدیلید ناپاکی اسیر اولوب سکز بیک کفار دخی جاتی دار جحیمه صالوب جمله غزات منصور و مظفر و شاد و خندان عزم عربستان دیوب کیدرکن اسلامبولدن سلوری و قلعه فلوری و قلعه قوم بورغوس و نیجه قرا و قصبائی نهب و غارت ایدرک شام ظرابسه، آندن شامه داخل اولدیلر.

— — — — —

محاصره ثالثه

هجرتک طقسان ایکنجی سنه سننده ینه بی امیه خلیفه لرندن سلیمان ابن عبدالملک فرمانیه قیز قرنداشی اوغلی عمر ابن عبدالعزیز حضرتلری قره دن سکسان یدی بیک عسکر ایله اسلامبولی محاصره ایدوب قره جانبلیری و غلطه طرفلری یاقوب یقوب بوقدر مال غنائم آلوب بلافتح عودت ایدوب بوغاز حصاردن ینه قارشو اناطولی جانبلیرینه عبور ایدوب سینوب قلعه سنی محاصره ایدوب آندن صلح ایله فراوان مال آلوب آندن قسطنیونی بی محاصره ایدوب من عندالله آنک دخی فتخی میسر اولیوب شاهه کلدیلر.

آلهم» دیو عسکر اسلام مشاوره ایدوب بورای و تدبیر اوزره هرقل قراله ایچی کوندروب آنلر دخی خراجی قبول ایتدیلر. آندن بعض صحابه کرام «آه! بازی کلش ایکن قلعه‌یه کیروب ایصوفیه ده ایکی رکعت ناز قیلهم» دیو قرالدن اذن آلوب و خراجلی آلوب جنکدن فراغت ایتدیلر. و مسلمه و ایوب انصاری بیک مقداری پر سلاح آدملی ایه زیر قلعه‌یه کلوب کافردن رهن آلمادن قلعه‌یه نی باک و بی پروا داخل اولوب طوغری ایصوفیه دیرینه واروب ایکیشر رکعت صلات حاجت قیلوب «الهی عبادت گاه اسلام ایه» دیو خیر دعا ایدوب دیر عظیمک جوانب اربعه سنی سیر و تماشا ایدرکن پاپاس و قسیس لک تحریکیله «فرصت غنیمت! بونلر سردار محمدیدر. همان امان و یرمیوب بونلری قرالم» دیوب جمله کفار یکدل و یک جهت اولوب عسکر اسلامی آلداتمق اوزره ضیا قتل ایدرک «شهر قسطنطنیه مزی تماشا ایدک» دهرک عسکر آخور قپویه درکنسار اولمش. قدرغه لردن بعید ادرنه قپوسی طرفه کتور یرکن جوانب اربعدن نیجه بیک کفار بد کردار امت محمد اوزره هجوم ایتدکلرنده درحال جمله عسکر عربان تیغ عربان ایدوب شهر قسطنطنیه ایجره بر جنک عظیم ایدوب طرفه العین ایجره تکفور بی نورک جندمرداری دندان تیغدن ورمج و سناندن کچکدیلر. اما عسکر اسلام دریاده قطره مثال آزه جق عسکر ایدی نته بویله ایکن اوج ساعت خارق العاده بر شجاعته شهر ایجره جنک علی ایدرلردی. اما دام و یاملردن و باچه و روزن و شاهنشینلردن مغچه و عورتلر عسکر اسلامی زبون ایدوب آخر جنک کرما کرما ایه اگری قپو نام محله کلوب بانی قلع ایدوب و بوابان نکهبانلرینی با جمله قتل ایدوب ابا ایوب اگری قپودن چیقارکن آنده خاش ایه مجروح اولوب اول محله مقدم زخیر زحمته دخی مبتلا ایدی اول بهانه ایه کوندن کونه اسپهالی مشد اولوب شهید اولدی. قلعه ده محصور اولان کفار ابا ایوبک شهادتی استماع ایدوب «ای غریب مسلم عبداللهلر همان جمله کز صاغ ایکن قالقک، یوخسه عیسی اوغرینه جمله کزی قروب اول زمان سردار یکزی بولوب آتسه یقاریز» دیو خبر کوندردیلر. عسکر اسلام دخی «سردار منک اولوسنی آتسه یقارسه کز، بزسزک اسیرلر یکزدن یوزبیک اسیری

غنائمه مغنم و کفار محصور و بر قحط و غلا ایله وجود لری منعدم اولوب
قلعه دن کفار «آمان الآمان» دیوب هر سنه بر قدرغه یوکی مال و یروب خراج
و یرمک اوزره صلح ایدوب هر قل قرال ولد ناپاکی پاک اتمک ایچون سردار
ظفر شعاره رهن و یروب مسلمین نیجه یوز بیک کرد یوز بیک غرو شاق مال
وخزائی آلوب مسرور و شادان عربستان ایلرینه عودت ایدوب سالمین
وغنمین شامه داخل اولدیلر .

محاصره ثانیه

هجرت فخر عالمک الی ایکنجی سنه سنده عامدار رسول الله اولان ابا ایوب
انصاری علیه رحمة الباری حضرت لری و حضرت عبدالله بن عباس و عبدالله
بن یزید حضرت لری و نیجه بیک صحابه کرام ایله الی بیک شجیع و دلیر عسکر
اسلام ایکیوز یاره زورقه سوار اولوب مسلمه حضرت لری دخی عقب عسکر دن
امداد کلوب جمله عسکر ایام موافقه ایله ردوسه واروب آنده محافظ
اولان عساکر اسلامیه یه ذخیره و امداد قویوب اسلامبولک یدی قله طرفنده
کشتیلری لیانه قویوب جانب بردن قلعه نی محاصره یه مشغول اولوب یته کشتیلر
جانب اربعه سنی نهب و غارت ایدرک خراب و بیاب ایدوب عساکر اسلام
غنیمت ایدر لردی . آلتی آی بومنوال اوزره صبح و شام شام جنت مشام عسکری
کفار بد کردار و مردار ایله جنک قوی ایلیوب حکمت خدا جمله جیوش
موحدین کلبانک محمدی ایله رها بولد یروب یوریش ایدرکن سردار ظفر شعار
اولان ابا ایوب انصاری حضرت لری زمبرک سهم قضا سنه اوغرایوب شهید
اولدی . اما قول صحیح مرض اسهال دن مرحوم اولدی . روایت آخر : چونکه
آلتی آی محاصره ده قلعه فتح اولیوب شدت شتا دخی کلوب آق دکیزک
تلاطمندن جمله ملاحان و کشتی باتوب عسکره خبر ایتدیلر ، عسکر ایجره
برکفت کو اولوب «فتحندن فراغت ایدم . سنه سابق اوزره مع الزیاده خراج

آماده اولورلردی. اما (العبدیدیروالله یقدر) تا که اوصاف قسطنطنیه ایله جمیع اصحاب کبارک کوشلری پر اولدی. آخر الامر رحات رسول خدا جل و علا آتیش اوج یاشنده ماه ربیع الاولک اون ایکنجی کیجه‌سی اتینن کیجه‌سی واقع اولوب مدینه منوره ده مدفوندر. آندن مسند نشین خلافت حضرت ابا بکر، آندن حضرت عمر، آندن حضرت عثمان، آندن حضرت علی، آندن حضرت حسن، آندن حسین الشهید بدست یزید ابن معاویه، آندن خلافت آل امویدن خلیفه روی زمین معاویه اولدی.

سکزنجی فصل

بیان محاصره اول قلعه قسطنطنیه

هجرت علیه رسول کبری انک قرق اوچنجی سنه سنده حضرت معاویه امیر المؤمنین روی زمینه ولوله انداز برپادشاه رأی آرا اولوب زمان حکومتده مسلمه بن عبدالملکی سردار معظم ایدوب شام جنت مشام عسکرندن یوز بیگ عسکر و یروب ایکیوز پاره قدرغه سفائن و ایکیوز پاره سائر مهمات ولوازم و ما کولات و مشروبات مرا کبلری ایچره محسوب و معدود جیوش موحدینی مذکور مرا کبلره لب برب ایدوب شام طرابلس تیماننده (متوکلاً علی الله)، دیوب جمله فلاحان و ملاحان و کشتی بانلرک رأی و تدبیرلری ایله جزیره مالطه که اول زمانده ردوس ایدی. در حال جانب بره عسکر دوکوب آمان و یرمیوب فتح ایدوب ایچنه عسکر قویوب فتح مژده سنی معاویه به برکشتی ایله کوندر دیلر. آندن جزیره استانکوی و جزیره ساقز و جزیره مدالی و جزیره بوزجه‌نک بر کونده مژده خبرلری یسه خلیفه به کیدوب قسطنطنیه فتحه متوجه اولوب بوغازدن ایچری درت یوز پاره کشتی ایله قلعه قسطنطنیه آتنده لنگر انداخت اولنوب قلعه‌نی محاصره به شروع ایدوب دریادن جمله کشتیلر آق دگر و قره دگر جانبلرندن سفائن ایله کلان ذخیره لری اخذ ایدوب عسکر اسلام

و بدر الاخر و حوفاة الجدل و بنی لحيان و وادی فرد و الحديبه و غزای تبوك و غزاء القضا سفر لری اولوب باصلاح غزالر بونلردر . اما سفر سريه اولدرکه مجاهدین انصار دن بری سردار سفر شعار اولوب طقوز کرده و دخی زیاده سفر اولمشدر دیر لر . سیر کتابلر نده مسطور در لر . بو طرز اوزره جمله اصحاب کزین مال غزای ايله مغنم اولوب امة رسول الله یوما فیوما منصور و مظفر اولدی لر و حضرت رسالتپناهه قرق یاشنده نبوت کلوب مدت رسالتلری ۳۳ سنه و مدت عمر عزیزلری ۶۳ سنه اولوب نبوتدن صکره مکه منکر لری ايله حسن زندکانی ایتک ممکن اولوب امر آله ايله مدینه منوره یه هجرت ایدوب اون سنه مدینه ده متوطن اولوب ایکنجی سنه صیام فرض اولوب و قبله قدس دن مکه یه تحویل اولنوب ایام نبوتلر نده او توز بیک کرده معجزات باهر لری ظاهر اولمشدر . و جبرائیل امین اذن حق ايله بزیمنه او توز بیک کرده نزول ایدوب حضرتک شرف صحبتلری ايله مشرف اولمشدر . بعض روایتده یکر می یدی بیک کرده در . بالذات حضرت رسالتپناه ولوله آرا بر خاتم الانبیاء اولدی که ربع مسکونده اولان پاپاسلره و قرالره و قیاصره و بطالس هیه نامه لر ايله ایله چیلر کوندر و ب طاغستان قومی اسلامتی قبول ایتدی لر . و عجم و باخ و بخارا و خراسان و موسقواد (هشدرک) قومی ولهده (لبقه) قومی و اشپانیه ده (مبتحل) قومی جمله حضرت رسالتپناهک تبلیغ بایغ سعادتنه اطاعت ایدوب اسلامی قبول ایتدی لر . الی یومنا هذا انلر کافرستان دیار لر نده مؤمن و موحد مسلمانلردر . مصر قومی ايله قسطنطنین خاقی اسلامی قبول ایتوب حضرت رسالتپناه مصر و اسلامبولک فتیحی ایچون امتلرینه ترغیباً نیجه حدیث صحیحلر بیورمشلردر که بالاده مناسبته تحریر ارانسان حدیث صحیح مسلم و بخاریدن و کتاب الجامع - الصغیر دن یازلمشدر .

ذکر الاحادیث التي ورد فيها ذكر القسطنطينية قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : (لتفتحن القسطنطينية ولنعم الامير اميرها ولنعم الجيش ذلك الجيش) و حاکمه دخی مسطور درر . و قسطنطنین حقنده نیجه حدیثلر دخی واردر . بو حدیث شریف لری صحابه کزین کرام حضرت دن استماع ایدنجه « آه فاتح قسطنطنیه بن اولیدم » دیو کبار اصحاب کزین طمعه دوشوب

ایدہ ریزہ اما قسطنطین عصر نندہ کی آبادانگی کی سائر قیصرہ و بطالسہ زمانندہ معمور اولما مشدر . قسطنطین اسپانیہ دہ اریم پایا ایکن یوز سنہ معمور و قرال اولوب اسلامبولی استیلا ایتدکن صکرہ ظہور ظنظہ قسطنطین اوتوز سنہ یہ متہی اولوب بعدہ تخت رخت سختی وجود بی بختدن تہی اولوب کورستانہ کومدی لر . یرینہ (الیانوش) نام برولد پلیدی مسند نشین اولدی . بوالیانوش رعایا پرور اولیوب عیش ونوش و فسق و فجورہ ذاہب اولغہ جملہ خلق کندودن روگردان اولوب بتون زمانندہ نیجہ ملوک طمع خامہ دوشوب اسلامبول اوزرہ عسکر چکوب کیمی مستولی اولوب کیمی بی فتح عودت ایدوب [۱] اوچیوز بر سنہ بو حال اوزرہ اسلامبول ایچون جنک وجدال و حرب و قتال اولوب آخر اسکندرک و فاتی تاریخنندن ۸۸۲ سنہ صکرہ حضرت رسالتپناہ وجودہ کلوب روی ارضہ ولولہ صالوب قرق یاشندہ صاحب نبوت اولدقدہ ہجرت نبویہ دن ۱۷ سنہ صکرہ مکہ مکرمہ قریشدر دستدن فتح ایدیلوب زمان سعادت لرنندہ شام شریف دخی فتح اولندی بدست خالد ابن ولید واسود و یتمش بیک صحابہ کزین صاحب جہاد فتح شامدہ موجودلر ایدی . مالک دمشق ہرقل قیصرہ ارض مقدسدہ برجای مناص قالمیوب آخر قراری فرارہ مبدل اولوب دریا مثال عسکرایہ اسلامبول اوزرہ واروب خواہ ناخواہ دولتری برکشتہ اولمش یونانیان لندن ہرقل قیصر شہر قسطنطینیہ بی آلوب مستقل قرال اولدقدہ بودخی اعمار ایتکہ مباشرت ایدی . اما مکہ و مدینہ طرف لرنندہ حضرت رسالتپناہ کوندن کونہ بامر خدا اویاہ مجاہد فی سبیل اللہ اولوب بالذات کندیلری یکرمی سکز غزا ایدوب طقوز غزادہ کافر ایہ مقاتلہ ایتمشلردر . مثلاً غزای بدر و غزای احد و غزای خندق و غزای تیوقریط و غزای بنی المصطلق و غزای خیر و غزای مکہ و غزای حنین و غزای طائف و اون طقوز غزادہ حضرت باعزت بیلہ غزا ایتدی لر . اما صرف قتال و جنک وجدال اولمدن دشمن اطاعت ایدوب خراج قبول ایتدی لر . مثلاً غزای ودان و ایواہ و نواظ و العسیر و بنی سلیم و السویق و عطفان و نجران و بنی قینفاع و حمر الاشدد و النصیر و ذات الرفاع

[۱] اصلندہ بورادہ برسطر او قونہ مدی .

اولوب خداملری حدید خالص استخراج ایدرلردی . سلطان بایزید ولی درویش نهاد پادشاه ابوالتسلیم اولمغله بومعاده هر بار کلوب آب و هواسندن حظ ایدوب برقاج کره خیر معلملر ایله اول جای معهودده یاتوب برقاج دفعه اولمحل لطیفده حضرت رسالتی منامنده کوروب حضرت رسالتک تعلیمیه آنده بر دار شفا و تحصیل علوم ایچون بر مدرسه انشا ایدوب هر کیم آنده بر کره ﴿بسم الله﴾ دیدیسه مفسرین و محدثیندن اولو کمنه اولوردی. اخرکار سرای خاص اولوب خدام و غلمانه خاص قیلنوب حالا بر استانه سعادت خانه اوله لیدن بری معدن اسکی اسلامبول معطل اولماسنک سببی اولدر . و فقیرک عالم صبا و تمزده سلطان عثمان شهید عصر نده قورشونلی مخزن ایله طوقچو مابینده دمشق خانه کارخانه سی وار ایدی . ابوالفتح محمد خان بناسی ایدی . سلطان محمد مذکور معدندن حدید جوهرینی استخراج ایتدیروب بودمشقی خانه ده استاد شمشر کارلره سجانی و مغربی و زیویزیکلی طرازی سیف مجزملر انشا ایتدیردی . حتی فقیرک منظوری اولدیغی اوزره سلطان مراد رابعک قیاججی باشیسی (داود اوسته) مذکور دمشق خاندن ایشلردی . قلعه خارچنده ساحل بخرده برکار خانه عظیم ایدی . بعده سلطان ابراهیم جلوسنده قره مصطفی پاشانی شهید ایتدکلی سنه اداره امور دولته رخاوت کککله کمرک امینی علی اغا مذکور دمشق خانه میریدن آلوب قات اندرقات یهودی خاندلری یاپوب دمشق خانه نک و معدنک دخی نام ونشانی منعدم اولدی . معدن ثالث عشر کان عنصر انسان ، بلده طیه یعنی قلعه قسطنطنیه در که بونده اولان آدم درباسی و بی آدمک محبوب رعناسی بردیارده یوقدر . الان اسلامبولده چوقدر . حتی مشهوردر . وجه ارضه بیک آدم اولور و بیک بر آدم طوغوب بر آدم بر آمدن تناسل بولور دیرلردی . اوله برسواد معظم شهر کبیر درکه شهر اسلامبول ایجره بیک آدم مرحوم اولسه ینه آدم دریاسندن اوموز سوکمز . بویه بر غلغله رومدر . انک ایچون اسلامبوله (معدن عنصر انسان) دیرلر . اکر جمیع آثار بنالر و عمارتلرینی برر برر تقریر و تحریر ایتسه ک بر جلد کتاب اولور . محل و مناسبتی کلدکده آل عثمان دولته عمارت اولان یرلری بیان

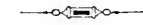
ایدرلر . حقا که بیک کره نفعی مشاهده اولمشدر . معدن سابیع کاغد خاننک شمالنده (صاری یاز) نامنده برکونه تخمیر اولنمش طین ممسک چیقار . آندن دخی کوزه وکاسه لر اعمال ایدوب اعیانه . اشرافه هدایا کتوردرلر . غایت مقبولدر . معدن ثامن قره دکز بوغازی داخلنده (صاری یاز) قصبه‌سبنده اصفرالون بزکره بالا واردر تاذروؤ اعلاسنه وارنجه سنراپا باغ و بانچه در اول جبل عالینک جانب شرقیسنده ساحل بحره قریب برغارده ذهب خالص معدنی واردر اما نکروسی وپوندوقانی عیارنده خالص التون واردر . روم عصرندن تا سلطان احمد خان عصرینه کنجه بیک یوک اچه التزام ایله امانت اولنور بر معدن خاص ایدی . دفتردار (اکمکچی زاده احمد پاشا) «جوهری اوفق اولوب فأنده‌سی قلیل اولدی» دیو سد ایتدی حالا معظدر اماینه طرف سلطاندن فرمان اولنسه براعلا معدندر بلغا ماباغ معدن حصولی ممکندر .

معدن ناسع کوکسو نام حصار مسیره سنده کی طاغلرده برکونه طاشردن کرچ حاصل اولور که قاردن وپجه دن و سوددن بیاض برکونه کرچدر که ربیع مسکونده نظیری یوقدر . معدن عاشرینه کوکسو نام مسیره ده احمرکون برکونه تراب حاصل اولور . آندن دخی کونا کون برداقلر و سفالار ایجاد ایدرلر . اما حکما قولنجه بوخاکک کوزه سندن آب صافی نوش ایدن رنج باصور دمویدن خلاص اولور . کراته تجربه اولنمشدر . معدن حادی عشر شهر اسکدارک طاغلرنده برکونه کوفکی قیاغان طاشی حاصل اولور . عظیم وزنی اوزره آری . آری . پارچه پارچه قوپار ، برعجیب سنک حازدر . اکثریا مزارستانلر ایچون استعمال ایدرلر . معدن اتی عشر طوبخانه قصبه‌سی اکسه‌سنده (غلاطه سرایی) نامیه موصوف و معروف سرای پادشاهینک اتنده اسکی اسلامبول نامیه متصف معدندن حدید حاصل اولور که جمیع دنیا ده اسکی اسلامبول دمیری دیو مشهور اولمشدر . اما مکانندن برفردک خبری یوقدر . تا وزندون نام قرانک زماننده حضرت خضر ایصوفیه معماری ایکن آنک القاسیله بولتوب ایاصوفیه‌نک جمیع حدید مهماتی ولوازماتی وطوق بازارنده کی دیکیلی طاشک بندلری بالجمله مذکور حدید اسکی اسلامبولنددر . تا که سلطان بایزید ولی عصرنده رایکان

آسمانه طير ابابيل کبي طيران ايدوب پارچهلری اسکدار طرفه صلاحق برونه . وقاضی کوبنه دوشديکی آنار موجود دن حالا ظاهر در . بر باره عظيم دخی فندقاينک شمالنده چزمه جيلر تکیه سی اوکنده دریا ایجره مشهود در . اسلامبول دن طيران ايدوب آنده دوشديکی محتمقدر . معدن ثانی ، اسلامبولک جانب جنوب بنده یدی قوله دن یارم مرحله (قوم بوغازی) نام قلعه بروننده برکونه بیاض قوم حاصل اولور انکیچون قوم بوغازی دیرلر او یله رقیقدر که قوت بصر فرق ایده مز . اسلامبولک وفرنکستانک قوم ساعتجیلری وزرکری آن دن استحصال ایدرلر . معدن ثالث ادرنه قپوسی خارجنده داود پاشا بانچه سی قربنده یدی یرده معادن حجر واردر که بویله بر صنع کردکار بر دیارده یوقدر . بیک ییلدنبرو الی بومنا هذا بهر یوم نیجه بیک حمل ، همار واستر طاش طاشیوب دریاده بقطره وکونشدن ذره مقداری تنزل بولما مشدر . زیرا با امر خدا هوادن روزمره بیتمکده در . اما خضر معدنی دیرلر بر سنکین طاشدر ایاصوفیه بناسیچون خضر کتور مکله خضر معدنی دیرلر لطیف وقایعی سهیل بر حجر مقبولدر . معدن رابع ابا ایوب انصاری قصبه سی قربنده طین انصاری دیرلر معجون مثال طین ملایمدر آن دن کونا کون کوزدلر ایجاد ایدرلر . کویا جزیره المیده طین مختوم کبی بر رایحه طیبه سی واردر . آن دن ده بر کره آب ناب نوش ایدن کویا آب حیات نوش ایتمش اولور . معدن خامس قصبه ایوب سلطان ایله قصبه خاصکوی مایننده اولان بحیره ایچنده غواصلر بر کوز طین سیاه چیقاریرلر . بوندن دخی کونا کون کوزدلر وکاسهلر وصال و طبقلر ایدرلر . بر طین غریبدر . معدن سادس مسیره کاغذخانه نام نزهتگاه فرحفراده باروتخانه چرخلری دوران ایتدیرن صویک کلدیکی موضع که — (جندره بوغازی) دینمکه مشهور آفقدر — آنده برکونه اگر کوکی حاصل اولور که آزاق اکرندن بو (کرده) شهری اکرندن نافع برا کردر تناول ایدنی بیک کره بککردر . عجیب خاصه سی واردر ، امانادر در . اکثریا صوقابلو مبعاسی مخلوق اول اگری ییوب سمین اولورلر . غلظه دن فرنک طائفه لری کلوب مذکور صوقابلو مبعالری صید ایدوب جمیع امراض مختلفه ایچون دوا داغ

اسلامبوله كلوب دركنار اولوب جمله اهالی ماكدون خمسين بالئی ایله كفه
قلنورلر ایدی .

التنجی طلسم اربعینده قرق کون ماهی کونا کون تموج دریا اولمه دن
تأثیر مطلسمات ایله جمله مائده لر برکنار اولوب خلق رومه غنیمت اولوردی .
بعده بوطلسمات حضرت رسالتک تولدی کیجه سی زلزله کبرادن منهدم اولوب
الی الان عمودلری سرای بروننده سلیمیه کوشکندن تاسنان پاشا قصرینه
کلنجه ساحل مجردة قالدیرم کبی دوشه مشلردر . دریادن قایقلر ایله کذر
ایدنلره آتکار عمودلردر . کرچه عمودلر منهدم اولوب یایمال بحریار انما
مطلسم اولان صورتلری دریاه متعلق اولوب ینه دریاه دوشمک ایله حالا
عملده اولوب هرسنه بیك نیجه بیك الوان ماهیلر کناره چیقوب صید ایدرلر
واستانبول قاعه سی یکریمی درت میل احاطه ایتش دریادر . هر میل باشنده
دخی برر شیئه تأثیر ایچون طلسماتلر وار ایدی وبویکریمی درت میل دریایی
بر آدم برکونده دور ایدر ، اما اول کون روز دراز اولوب اون بش ساعت
اوله وحالا استانبولک طلوعدن غروبه طول نهاری اون بش بچق ساعتدر
وعرض بادی اقلیم خامسک وسطنده واقع اولمشدر . انک ایچون آب
وهواسی لطیفدر .

یدنجی فصل

قسطنطینیة شهرینک داخلنده وخار-نده اولان صنع خدا معادن

اولا اسلامبول ایجره سلطان احمد جاهنک عمارتی التده برغار عظیم وار
ایدی . آندن حکمت خالق ایله کهرجله وکوکورت چیقوب زمان احتیاجده
استحصال ایدرلردی . حکمت ربانی فضای آساییدن اول غاره صاعقه اصابت
ایدوب قسطنطین عصرنده اول اجزاتک اشتعالدن شهرک نیجه یرلری خراب
اولدی . خلاصه کلام یوغار اوزرنده نه قدر کار قدیم بناء عظیم واریسه اوج

کیمیری ظاهر او اوسه مذکور طونج دیو صورتدن بر آتش ظهور ایدوب کشتیلر احراق بالنار اولورلر ایدی .

ایکنجی طلسم قدرغه لیماننده باقردن برکمی وار ایدی . چنانکه بیلده برکزه زمهریر کیجهلری اولوردی اسلامبولک ساحره عورتلری اول باقر کی ایله صباحه دک زوی دریاده شناورلک ایدوب آق دکری حفظ و حراست ایدرلر ایدی . حتی ابوالفتحک زمان فتحنده اول باقر کی اغتنام اولندی دیرلر . اوچنجی طلسم بر باقر کی دخی طوپخاننه طرفنده آماده ایمش . ینه لیله زمهریرده جمله سحرار و کاهنلر بوباقر کی یه سوار اولوب قره دکر جانبنده سحر ایله کزوب محافظه ایدرلر مش . یزید ابن معاویه غلطه یی فتح ایدوب یوکشتی یی پاره پاره ایتدی دیرلر .

دردنجی طلسم سرای بروننده طونجبدن معمول اوچ باشلی بر اژدرها وار ایدی . آق دکردن ، قره دکردن واسکداردن کلن دشمنلره مذکور اژدر آتش فشان اولوب جمله زورقلری احراق بالنار ایدر مش .

بشنجی طلسم ینه سرای بروننده اوچیز عمود اوزره اوچیز آلتمش نوع دریا مخلوقنک اشکال و تمثاللری وار ایدی . مثلاً ماه خمسینده خمسین بالخی صورتی صدا اورسه قره دکزده اصلاً خمسین بالخی قلمیوب جمله

صارلش اوچ ییلاندن متشکلدرکه باشلرینک اوزرنده اولجه اتوندن (آپولون) معبودنی کوستر اوچ آتاقلی بر حیوان رسمی وار مش ، سوکره لری قیرلش . دنیا ده موجود اولان آثار قدیمه عالیه نک اک مهی اولان بوعمود میلاددن ۷۸۰ : سنه مقدم یونانلی (پوزانیاس) و (اراستیدی) نک ایرانیلر اوزرینه قازاندقلری (پلاتنه) مظفرینی اعلان ایچون (دانی) معبدینک اوکنه رکز ایدلش ایدی . روملر طرفندن اله ایدیلن غنائمه دائردر . قسطنطین یکی پایتختی ترین ایتمک فکریله بوعودی (پیرانس) ه کتیرتمشدر .

۱۸۵۶ سنه میلادیه سنده قسم سفلاسی آچیلار ق مؤلین قدیمه نک بحث ایتدکاری محکومات بولندی .

اون اوچنجی بوکومنه قدر اولان یرلری ییلانلرک او-بنجی بوکومندن سالامین و پلاتنه معرکه سنه اشتراک ایدن ۳۲ قدر یونان شهرلرینک اسملرینی افهام ایدر . « پلوتاروق » ک بیاناتی تأیید ایدر مهم و قیمتدار بر اثر عالیدر .

اول تاریخده قسماً طلسمی مختل اولوب اسلامبول ایجره بیلان وچیان و عقرب

مثالی حیوان مستولی اولمشدر . [۳]

ارتفاعی ۱۰ ذراعدر . دیکراون ذراعی سلطان احمد جامعی بنا اولنورکن
زیر زمینده قالمشدر دیرلر .

دریایه متعلق اولان طلسمات عجیبه

اولا چاتلادی قپوده کون کورمز سرایی جنبنده برطلسم واردر . چار
کوشه برعمود اوزره بردیو صورتی ایدی که چچانکه آق دکر طرفندن دشمن

جنوب غربی جبههسی : « ملكك معبود (امون) ه نذرینی تقدیم ایله صورت عجز
وابتهالی آكلاتقدن سوکره وقت طلوعده کونشده اولان التون (رنك) لرینی عالمه
افاضه ونشر ایله متجلی اولان (حوریس) ك بخش ایله قوت و ثروت ایله شدت
ومهیابتی جامع ومصر علیا وسفلی حکومتلرینک تاجلرینی حائر وشمس جانبدن منتخب
اولان (زعمنخر استپن رع) عالم حکومتنده آفتاب آسا آفاقه شعشه پیرا اولهرق بو اثر
صاحب ارائك القطرین اولان پدیری (امون رع) ایچون یاپدی .
[مأخذ ترجمه فوطوغراف اولدیغندن ستونك الك اوستندهکی نقوشك حل وقرائتی
ممکن اولماشدر .]

جنوب جبههسی : « (حوریس) نامندهکی معبودك تجلیات فیوضات بخشاسنه
مظهر وابن الشمس لقبیله (زعمنخر ارترع) موقر مصر علیا وسفلانك حکمداری
کال قوت وعدالتله آفاقه شعشه انداز ظهور اولهرق عساکرینک اوکنده اولدینی حالده
بهر سفیدده سیاحت و بین النهرینه قدرده کال عزم وقدرتله عزیمت ایدهرک وقایع عظیمه
حربیه ایتمشدر . »

شمال غربی جبههسی : « اون سکزنجی سلاله دن (اوچنجی طوطمس) (امون)
معبدینه نذرینی تقدیم ایله وظیفه اولیه سنی ایفادن سوکره کال اقتدار وقوتده (حوریس)ك
مظهر تعاون وهمتی اولان متدین ومصر علیا وسفلانك صاحبی شمسک سلاله معنویه -
سندن اولوب (ثوم) معبودینک تربیه وتغذیه سیله ام مقدسه نیت معبوده سنک آغوش
نازنده پرورشیاپ اولان (زعمنخر مورع) - (مو) صودیمک (رع) شمس ،
حسب ترکیب مأ الشمس ، نطفه الشمس ، سلاله الشمس اولورکه مطلوبده بودر -
(طوطمس) عالمده بتون بحار وانهاری تحت حکمنه الهرق دور سلطنتک اوتوزنجی
سنه عیدیه سنده دهانیجه زمانلرک ایصال ایدهجکی اغیاد ایچون اعمال ورکز ایتدی .
[۳] بو (بیلابلی عمود) تونجندن معمولدر . طولی تقریباً ۵ متره در . بری برینه

الی آخرالزمان منهدم اولمامسی ایتمش. معماری ده ستونک دینده مدفوندرکه اسمی (نودیارین) درکه ایاصوفیه یی بنا ایدن (انخادوش) معمارک اوغاید. [۱] اون التتجی طلسم ینه آت میداندده یکپاره، چارکوشه، احمرکون، سنک زنبوری نقش بوقلمون میلدرکه یانقو ابن مادیان زماننده براستادکامل بنا ایتمشدر. [۲]

اون یدنجی طلسم بورمه دیرکدر. بودیرک اوچ باشلی براژدرها صورتی کوستروب باشنک بریسنی بریکچیچری دلیری قلیچ ایله براورشده شکست ایتمشدر.

[۱] کرک ییزانتیلر و کرکسه صوکرده دن عثمانولر طرفندن آت تعلیمنه تخصیص ایدیلن میدانه اونلر «هیو دروم» دیدکاری کبی بزده بونک ترجمه سی اولان (آت میدانی) نامنی ویرمشز. بعض مورخلر یکچیچریلرک الغاسی بومیدانده وقوعه کلدیکنی قید ایدرلرسه ده اومیدانک مدسز (آت میدانی) اولدینی معلومدر. شمدیکی حالده بوراسی تقریباً ۷۵ مترو عرض و ۳۰۰ مترو طولنده در. بوراسی سبتم طرفندن انشا و قسطنطین واسطه سیاه روماده کی همنای کبی اکیال اولتمشدر.

بوصنی ستون ۹۱۱ دن ۹۵۹ تاریخنه قدر حکومت ایدن و پورفیروژنت لقی ایله معروف اولان یدنجی قسطنطین طرفندن یادرلمشدر. اوللری آلتون یالدرلی باقیر لوحه لرله قابلی و یازیلرله زینتلی ایدی. اولوحه لری صلیبیون قوبارمشدر.

[۲] بزم دیکیلی طاش دیدیکمز تئودوس مسله سی میلاددن ۱۶۰۰ ییل اول مصرک (هلدوپولیس - مدینه الشمس) شهرنده مرکوز برطاشک یاریسیدر. ارتفاعی تقریباً ۳۰ مترو وقاعده سنک عرضی ۲ مترودر. (۳۶۱ - ۳۶۳) ایمراطور یولیان بوطاشک ییزانسه تقانی امر ایتمش ایدی، وقوع وفاتی مناسبتی ایله طاش اتوز ییل قدر مصرده آق دکر ساحلنده قالدی. صوکره ۳۹۰ ده برنجی تئودوس طرفندن کتیردیله رک شمدیکی یرینه دیکادی. قاعده طاشنده کی روجه ولاتینجه دن عبارت بریازی: «یالکر تئودوس یرده یاتان بوستون ذواربعه وجوهی رکز ایتدیرمه که جسارت ایتمش، وبونی (پروفولوس) ه حواله ایله اتوز ایکی کونده دیکامشدر» مألنده در.

اصل طاشک اوزرنده کی هیه روغلیف یازیلرینک ترجمه سی محسن بک افدینسک بویازییه دائر نشر ایله کاری بر اثر معتبرده شویله جه مقیددر:

شمال جبهه سی. «مظهر تجلیات اسم خنی اولان (امون) معبودینه نذرینی کمال عجز ایله تقدیم ایدرک مستعدی وضعیتده و (حوریس) نامنده کی معبودک قوت و قدرتنده نائل و رافع السلطنه محب الشمس وانوار الدیانه صاحب النظیرین (رغمنچر ستپن رع) ملک الفاهر حدود مملکتنی بین النهرینه قدر کورتورمه که عازم اولدی.»

بر اوغلی داود پاشا باغچہ سندنہ مطعوناً ارتحال ایتدی. مزاری داخل بابده بر صنفه اوزرنده در. آندن صکره اسلامبول ایجره طاعون استیلا ایلدی .

اون ایکنجی طلسم اگری قپوقربنده تکفور سر اینده کی (میخالاکتی) نام حکیم میل سیاہ اوزره طونجیدن معمول بر عفریت تصویر ایدی که یسینده بر کره آتشر صاچهرق هرکس بر شرر الدقده صحتی اولدقجه اول آدمک اتشدانی سونمز ایش .

اون اوچنجی طلسم زیرکده دیریحیاذیلندده کی مغاره ایدی. هر سنه زمهریر شناسی کیخه لری اولدقده اول نیجه قونجولوز نام جادولر چیقوب عربلر اوزره سوار اولوب دوران وسیران ایدرلر ایدی . وقت سحر اولدقده ینه جمله سی مذکور مغاره ایچنده غائب اولورلر ایدی .

اون دردنجی طلسم ایاصوفیه نك جنوبنده درت عدد بیاض مرمر متهال اوزره عزرائیل ، اسرافیل ، میکائیل ، جبرائیلک تصویر لری ایدی . بونلر جهات اربعه یه متوجهاً موضوع ایدیلر . چنانکه ییلده بر کره جبرائیل صورتی قناده قوب صیحه اورسه شرق سمتی غنیمت اولور دیرلر ایدی . اسرافیل صورتی صیحه اورسه غربده قحط وغلايه دلالت ایدردی . میکائیل صورتی صیحه اورسه شمال جانبده بر صاحب خروج ظهور ایدر ، عزرائیل صورتی صیحه اورسه جمیع عالمده طاعون ظهور ایدر دیو اعتقاد اولنور ایدی . وقت رسالده اولان زلزله عظیمه بونلری سر نکون ایش . انجق حالا عمودلری چقور چشمه لر قربنده تماشا اولنور . درت عدد مرمر عمود در .

اون بشنجی طلسم آت میدانده کی (میلیون بار) نام عملی برستون عالی درکه قدی ۱۵۰ ذراعدر . قسطنطنین زمان حکومتده کی شهر لک هر برندن برسنگ ذی قیمت جلب ایتدیروب رأسنه ده برسنگ مقناطیسی وضع ومذکور طاشلری بر تیور عمودی میلک اضرافه هندسه جه تنظیم ایتدیرمک صورتیه بنا ایتدیرهش ایش که طاشلرک عددی ۳۰۰ بیک اولسنه نظراً داخل دائره حکومتی اولان بلاد وامصار ۳۰۰ بیکه بالغ اولدینی اکلاشایور . ذکر اولنان تیور میله استناد ایدن سنک مقناطیسک سبی تیوری جذب خاصه سی اولوب

ایدوب اسلامبوله سیوری سیکک دخولنی منع ایتمشدر. حالا عملی تأثیر ایدر. آلتنجی طلسم ینه الی مرمرلرک برنده بقراطه منسوب برلیک رسمی وار ایدی. بولیک روزکارک اغانه سیله صدا اوردقدہ درسعادته نه قدر لیک وار ایسه هلاک اولور ایدی. حالا استانبول ایچنده لیک بولمز و آشیانه یایمز. لکن ابا ایوب واسکدازده چوقدر.

یدنجی طلسم ینه الی مرمرده واسم سقراطه منسوب برخروس رسمی ایدی که یکریمی درت ساعتده برکره صیحه اورده رق جمیع خروسلری ایقاظ و آنره دلالت ایدردی. الحاله هذه اسلامبولک خروسلری سائر شهرلرک خروسلرندن اول نعره اوروب جمله نائینی لسان حال ایله صلاته دعوت ایدرلر.

سکزنجی طلسم الی مرمرده برقورد رسمی ایدی. اسلامبول کوسفندلرینک حجرالرده چوبانمز کزوب قورد شرنندن آزاده اولملرینه خدمت ایدردی. طقوزنجی طلسم ینه الی مرمرده برعمود اوزره طونجندن بر جوان و بر محبوبه زمان بربرینی دراغوش ایتمک وضعیتده انشا اولمشلر ایدی. هر چآنکه شهر خلقندن قاری وقوجه جدال و نزاع ایتسه لر برندن بریسی کلوب اول صورتی دراغوش ایتدکده درحال باریشورلر ایدی.

اونجی طلسم عجیب الی مرمرده برعمود زنبوری اوزره حکیم جالینوس برصاص ایضدن ایکی صورت احداث ایدوب بری بر پیر فانی بلی بوککش و آب رویی دوککش طورر. انک مقابله سنده بر فر توتیه زمانه شترلب و عبوس الوجه بریره زن قدی دوتا اولوب طورر. ار ایله عورتک حسن امتزاجلری اولسه بری اول صنملری دراغوش ایله درحال مفارقت ایدرلر مش. اشبو مرمرلر زلزله ایله منهدم اولوب یرده مدفوندرلر.

اونبرنجی طلسم سلطان بایزید حمامک زمیننده چارکوشه بیک پاره برستون عالی وار ایدی. قدی سکان ذراع ایدی. طاعون دخولی ایچون مطلق ایدی. هر نه زمان که اول عمود باقی ایدی شهره طاعون کیرمز ایدی. وقتا که بایزید خان حمام انشاسنده اول عمودی سرنگون ایتدیلر اول آنده مشار الیهک

سنه سنه کنجیه قدر ۲۳۹۰ میل اولدینی معلومدر. بوعمودک رأسنده برصغیر-
 جق اولدینی بالاده بالناسبه ذکر اولنمش ایدی. [۱]
 اوچنجی طاسمات غریبه سراجخانه باشنده افلاکه سرچکش یپکاره
 برعمود زنبوری اوزره بریاض صندوقه مرمر خام اوزره یوزنطین
 اعظمک [۲] دختری مدفوندرکه موروماردن مصون اولمق ایچون مطاسم
 برعموددر.

دردنجی طاسمات الی مرمرده الی عدد عمودبالا واردرکه هر بریخی
 حکمای قدیمدن استاد رصادلر رصد ایتشلردرکه بری قواله قلعه‌سی صاحی
 (فلیقوس) حکیمدر. اول عمود اوزره طونجندن برقره سیکک رسمی یاپوب دائما
 اول تمثال مکسدن برصدای زنبوری ظاهر اولوب اسلامبول ایجره اصلا
 سیوری سیکک کیرمز ایدی.

بشنجی طاسمات الی مرمرک برنده افلاطون الهی برپشه صورتی احداث

[۱] اوروبالیرک (بانیق دیرک Colonne brûlée) دیدکاری چنبرلی طاشی
 قسطنطین رومادن کتیرددرک بورایه دیکدرمشدر. ابتدا اوستنده کونشدن کنایه
 اولان آپولونک هیکللی وار ایدی. قسطنطین بونی کندی ستاتوسی عد ایتش ایدی.
 صوکره (یولیانس) و (وتودوسیوس) کندی هیکلرینی بونک برینه اقامه ایتشلردی.
 آلکسیسی قومونوس زماننده نزول ایدن برصاعقه هم هیکللی همده ستونک اوست
 طرفنی بیقمش ایدی. مانوئل قومونوس زماننده تعمیر ایدیلرک اوزرینه برخاچ دیکمش
 ایدی. صوکره بریانغینده آتیشک تأثیریه ستون پارچه لندیغندن شمعیکی کوردیکمز
 صورتده دمیچنبرلرله باغلاندرق محافظه اولمشدر.

[۲] بوطاش (مارسیهن ستونی) نامیله معروف ایدی. دیرکک باشانی هرنه قدر
 بعضی تفصیلات اعتباریه (قورنت) اسلوب معماریسی آکدریورسهده (رومن
 قوموزیت) اسلوبندهدر. ارتفاعی تقریباً ۱۰ مترودر. ۴۵۱ دن ۴۵۷ یه قدر
 امپراطورلوق ایدن (مارسیهن) ک برده هیکلنی حامل بولندینی ظن اولنور. بوطاش
 اورادن کچن قزلردن بکرتلرینی محافظه ایدهمینلری خبر ویردیکی وحقی ایکنجی ژوستن
 (۵۶۵ - ۵۷۸) ک بالذربی اشاعه ایتدیکنندن هیکل اوزمان قیردراشدر. قاعده
 طاشنده لاتینجه شو Principis hanc statuam cerne lorumque, ter vovit
 Tatianus opus. عباره‌سی اوقتیور. لسانزده بوک «تیز طاشی» دینمی ده روملرک
 او اسکی اعتقادلرینی تأیید ایدیور.

استاد کاملر هر دیاردن جلب اولنوب اهالی شهرک هر درلو بلایا و آفات ساهویدن محافظه اولنلری ایچون هر استاد اسلامبولک نقاط مرتفعه سندن یکریمی یدی محله یکریمی یدی رصد مطلسمات احداث ایتدیلهر . اولا یغفور (عورت پازاری) نام محله هزار پاره بیاض مرمرخامدن میل مناره وار ایچی اجوف نزدبانی برعمود سرآمد انشا ایدوب یانقو ابن مادیانک هندستانی، لورستان و ملتانى دریا مثال عسکر ایله تسخیره کتدیکی عساکرک اشکال و تمانیانی مذکور عمودک جوانب اربعه سنه نقش ایتشدرکه تصاویر عادتاً ذی روح ظن اولنور و بو عمودک ذرؤء اعلاسنده یک پاره بیاض مرمر اوزره بر مقصوره جک اوزره بر پری چهره تمثالی انشا ایدوب روایت کوره بیلده برکوره بر صیحه اوروب روی ارضده نه قدر طیور و ارایسه اول صورت اوزره دوران ایدرکن نیجه بیکی زمینه دوشوب اهالی روم تناول ایدرلر ایدی . بعده قسطنطین عصرنده بونک اوستنه ره بانلر چیقوب بردشمن ظهورینی اخبار ایدرلر ایدی . [۱]

بعد زمان ولادت جلیله محمدیه نی اخبار ایدن زلزله عظیمه ده میل منار پاره اولوب مطلسم اولسی جهته منهدم اولیوب الی یومنا هذا قائم و تماشاً . کاه عظیمدر .

ایکنجی طلسمات طاوق بازارنده کی هزار پاره عمودیدرله احمر کون سنک صومپاره دن بنا اولنمش ۱۰۰ زراع قدنده برمدور میلدر . بوده زلزله ایله خراب اولمغه آدم اولوغنی قالیناغنده چنبرلرله تحکیم اولنمشدر . تاریخ بناسی تاریخ اسکندر دن ۱۳۰ سنه اقدم و فخر رسالت اقدمز هجر تلیرنک ۹۷۰

[۱] اسکیدن (فوروم دارقادیوس Forum d'arcadius) دینلن عورت بازارنده کی ستونه « ارقادیوس ستونی » دیرلر . بو طاش برنجی تئودوس نامنه اوغلی ارقادیوس (۳۹۰ - ۴۰۸) طرفدن رکنز ایتدیرلش ایدی . شمسی بونک ۶ مترو ارتفاعنده بولنان اساس طاشی ایله تپه سنک برقمسی موجوددر . ۷۴۰ تاریخ میلادیسنده وقوعه کلن زلزله ده ییقلمشدی . اصل ارتفاعی ۳۵ مترو اولدینی ظن اولنور . اوزرنده ارقادیوسک هیکلی وار ایدی .

باشی قپوسی ، یالی قپو ، طوپ قپوسی ، اوغرق قپو ، بالتجیلر قپوسی ، ایچ آخور قپوسی ، بایزید خان قپوسی ، آندن باب هایون سعادت مقرون که جانب جنوبه منکشفدر، سروی قپوسی (بوقپو تبدیله مخصوصدر) ، سلطان ابراهیم قپوسی (صفوق چشمه دیندهدر) ، صقوللی محمدباشا قپوسی (الای کوشکی دیندهدر) ، باب سلیمان خان (مقبول ابراهیم پاشا ایچون کشاده ایدی) ، بوستانجیلر و مصاحبلره مخصوص تیمور قپو .

ایچ آخور قپوسندن طشره آخور قپوسنه قدر ۲۰۰ آدیم ، آندن چاتلادییه ۱۳۰۰ آدیم ، آندن قوم قپویه ۱۲۰۰ آدیم ، آندن لنگه قپوسنه ۱۴۰۰ آدیم ، آندن داودپاشا قپوسنه ۱۶۰۰ آدیم ، آندن صاتیه قپوسنه ۸۰۰ آدیم ، آندن نارلی قپویه ۱۶۰۰ آدیم ، آندن یدی قلهیه ۲۰۰۰ آدیم . بویدی قله وزیر قنطور بناسیدر . قپوسی شماله مکشوفدر . ایکی قات حدید باب عالیلردر . بو قپولردن ماعدا تا آخور قپویه وارنجه حساب اولنان قپولرک یدیسی دخی لب دریاده اولمغله جمله سی شرقه ناظردر . بو طرفه لدوس روزکاری زیاده طوقندیغندن بیرام پاشا انشایدیکی رصیفلی خراب ایتمکله بوسایدیغمز آدیملری درت قلعه دن آدیملیوب حساب اولنمشدرکه عصر ابراهیم خاندهدر . ۲۹۸۱۰ خطوه کلشدر . اما بیرام پاشا وقتنده طشره دن خطوه لدیغمزده کامل اوتوز بیک خطوه کلشدی .

التجی فصل

اسلامبولده اولان مطلهمات غریبه و عجیبی بیان ایدر

اولا یانقو ابن مادیان عصرنده وزندون قرال دورنده وقسطنطین وقتنده اسلامبول اولقدر آبادان اولوب آدم دریاسی اولدقده اقالیم سبعدن استاد کامل معمار و مهندس لر و علم جراثقالده کاملر و معلم کهنه لر و علوم غریبه ده

ایدی ۴۰ وزیرى - ۴۰ پطریقى - ۴۰ یوروزى ، ۴۰ یستیار اختیاری - ۴۰ موباری وارایدی که جمهسى حکومت صاحبی اولوب اللرنده مرصع عصارلیله آت میداننده کی دیوانخاده قسطنطین حضورنده ال بغلیوب خدمت ایدرلر ایدی . بوقسطنطین جمه ملوکی نرمانبری ایدوب جهانکیر اولمغه آزقلمش ایدی . آنجق اکثر ایامی اعمار شهرایله کچدی وزمان حکومتنده مریم انا قزل یورطه کبی ایام رسمیه ده وهر بازار کونلری اسلامبول دیوارلرینی قرمزى پراتقوته چوقه ایله ستر ایدوب آلاى عظیم ایله صقالنه اینجو دیزدیروب باشنه تاج اسکندر کیوب درون شهری دوران ایلر ایدی وقونک نکهبانلرینه بخشش اعطا ایلر ایدی وقلعه نك بدنلری اوزره خاچ و مزین و مرصع اصنام و سنجاق و فلا بدرلر تعلیق و ۳۶۶ محلده ترمپه و لوتوریانی بورولر و طبل وارغنون کیرلر و ناقوس یونانلر چالدیروب اجرای شادمانی اولنور ایدی وهر ملتدن آدملر کلوب اسلامبولک زیتتی سیر و تماشا ایلرلر ایدی .

بواشکال و بوجرمده اولان قلعه نك یکریمی ایدی عدد قپولرینک مابینلری نه قدر خطو درر آنى بیان ایدر :

اولایدی قله کوشکی لب دریا درر . آندن یدی قله قپوسنه قدر ۱۰۰۰ آدیم ، ایدی قله دن سلوری یه ۲۰۱۰ آدیم ، باب جدیده ۱۰۰۰ آدیم ، باب طوپه ۲۹۰۰ آدیم ، باب ادرنه یه ۱۰۰۰ آدیم ، اگری قپویه ۹۰۰ آدیم ، بوالتی قپو غربه و ادرنه جهتنه ناظر درر . ایوب انصاری یه ۱۰۰۰ آدیم ، بلاط قپوسنه ۷۰۰ آدیم ، باب فانوسه [۱] ۹۰۰ آدیم . پترو قپوسنه ۶۰۰ آدیم ، یکی قپویه ۱۰۰ آدیم ، ایا قپوسنه ۳۰۰ آدیم ، جبالی قپوسنه ۴۰۰ آدیم ، اون قپاننه ۴۰۰ آدیم ، ایازمه قپوسنه ۴۰۰ آدیم ، حطب قپوسنه ۴۰۰ آدیم ، زندان قپوسنه ۳۰۰ آدیم ، بالقی بازارى قپوسنه ۴۰۰ آدیم ، یکی جامع قپوسنه ۳۰۰ آدیم ، باب شهیده ۳۰۰ آدیم ، ایوب انصاریدن بورایه قدر اون درت بابلر شماله مکشوف و لب دریا درر .

سرای هایونک جوانب اربعه سنده اولان باب خاصلرک اولکیسی کرچیجه

[۱] شمیدیکی (فنار) اوله جتدر .

قیوسنه کلنجه ۸۸۱۰ آدیم و ۶ قپودر و کوچک ایوانسرای قپوسندن باغچه قپوسنه قدر ۶۵۰۰ آدیم و ۱۴ قپودر و یکی سرای - که آستانه دار السعادتدر - اریه انباری دینده کیرچجی باشی قپوسندن یکی سرای دائراً مادار ۱۶ قپودر، اون عددی مکشوفدر. بویکی سرای قلعہ‌سی ابوالفتحکدرکه دائراً مادار جرمی ۶۵۰۰ آدیمدر. اخور قپودن طشره نو بنا اولان طریق عام اوزره تایدی قله گوشه‌سنه قدر ۱۰۰۰۰ آدیم ویدی قپودر و بوحساب اوزره نفس اسلامبولک جرمی ۳۰۰۰۰ آدیمدر و بیک آدیمده اون قله واقع اولمشدر و جمله ۴۰۰ قلهدر. اما قره طرفی اوچ قات اولغله آنلرک قله‌ریله برابر ۱۲۲۵ قله اولور. قله‌لرک کیمی چارکوشه و کیمی مدور و کیمیسی ششخانه موزونددر .

پیرام پاشا حین تعمیرده ذراع معماری اوزره حساب ایستیوب جمله‌سی سکسان یدی بیک ذراع اولق اوزره حساب ایدلمشدر .

قسططنین عصرنده قورشونلی مخزنده‌کی طوبخانه‌ده ۵۰۰ طوب آماده ایدی. حالا تیمور قپولر ظاهردر و سرای برونیله قیز قله‌سنده دخی کذلک یوز - لرجه طوبلر تعبیه اولمشیدی که بوسایه‌ده دکز جهتندن قوش اوچق محال ایدی وینه غلطه‌دن یش اسکله‌سنه اوچ قات زنجیر چکیلوب اوزرنده جسر عظم بنا اولنوب انک دروننده عبور ایدرلر ایدی . وقت حاجتده جسر جوزیلوب کیمیلر بالسهوله کچر ایدی و برجسر دخی بلاط ایله ترسانه باغچه‌سی آراسنه قورلمش ایدی و برجسر دخی ایوب ایله سودلیجه آراسنده ایدی و یانقو عصرنده قره دکز بوغازنده یوروز قلعہ دامنده روی دریا اوزره اوچ قات دمیر زنجیرلر چکیلوب دشمن سفائی کچه‌مز ایدی. حالا اول زنجیرک پارچه‌لری ترسانه مخزننده طورر . فقیرک منظوری اولمشدر . هر بر حلقه‌سنک قالینقی انسان بلی قدردر .

اول عصرده اسلامبول اولقدر معمور و آبادان یش که قلعہ‌دن طشره سیلوری‌یه و قر دکز ساحلنده ترقوس قلعہ‌سنه وارنجه ۱۲۰۰ پاره باغلی باغچلی قریه و قصبه‌لر یکدیگرینه اتصال ایشلردی . داخل و خارج قلعہ‌ده ایکی بیک حاکم اجرای حکومت ایله نتیجه قرارلرینی قسططنینه عرض ایدرلر

قلمسی و سورینك سیاہ رو بولمنسی لایق دكلدر . دین مین غیرتنه و آل عثمان شوکتنه شونك تعمیر و ترمیمنه بذل همت بیورك . پادشاه دوران ان شاء الله مظفراً عودتنده در بیضا کبی منظور شاهانه لری اولورده مظهر پسند و اکرام اولور والی یوم القیام ابقای نام ایدرسکز» دیدکده جمله حضار معقول کوروب و پدرمزده در حال بونیه الفاتحه دیوب سبع المثانی قرائت اولندقدده در حال اسلامبول، ایوب، غلطه . اسکدار ماللری جمع اولوب معمار باشی سبکان و شهر امیننه فرمانلر اولوب اسلامبولک جمیع ۴۷۰۰ محله سنک اماملرینه تنیه و تأکید اولوب تعمیر قلعه ایچون امداد تکلیف اولندی و عمال و اوستلر جلیله پادشاه روان سفرندن کلنجیه قدر برسنه ایچنده اسلامبول و غلطه قلعه لرینی و باجمه سلاطین عظام جامعلرینی تعمیر و ترمیم ورنك سفیدایله شهر اسلامبول کویا بردریتیم اولوب اهالی اسلامبولدن کسافت کیتدی . تاریخ تعمیر قلعه اسلامبول بدست قائم مقام پیرام پاشا :

دعا ایدوب دیدم تاریخن ای دانش ! بومبنانک
زمین طور دتجه طورسون بوبنای آسمان آسا

سنه

۱۰۴۴

اول اثناده وان فتحك مؤرده سی کلوب جمله خلقك کیجه لری لیه اسرا . روز روشنلری عید اضحی اولوب یدی کون یدی کیجه حسین باقر افضللری اولدی . اول محله سرای برونندن تایدی قلهیه وارنجه لب دریاده قلعه نك اساسی اوکنه یکرمی ذراع عریض برسد بنا ایدوب قلعه دن طشره برشاهراه عظیم اولدی . جمله کشتیانلر اول محلدن کیلرینی اصبارچنه آلت ایپلر ایله کشان برکشان چکوب سرای برونندن ایچری داخل اولورلر ایدی و قلعه نك اندرون و بیروننده قلعه اوزره و قلعهیه متصل نه قدر اعیان و اشراف خانهلری و ارایسه جمله سنی استملاک ایله هدم ایدوب طریق عاملر ایله قلعه دائراً مادر رایکان اولدی . اول عصرده حقیر اسلامبول قلعه سنی خطوه لدیغمز بیان ایدلم :

اولا بسم الله ایله یدی قلعه دن طشره خندق کنارنجه تا ایوب انصاری

سندن بری بحر جهتده خندق یوقدر. زیرا لب دریا اولدیغندن حفره تحمل
ایتمز ودرحال صو ظاهر اولور ودریادن خوف اولدیغیچون سوری دخی
یرقات اوله‌رق یاپلمشدر. اما زمان ابوالفتحده آق دکر وقره دکر بوغازلی
برر صورته تحکیم اولدیغندن اولوجهله ده بحرأ دخی تحت امنیته ادخال
قلنمشدر .

قسطنطین بنا ایتدکده ۳۶۶ قوسی وار ایدی. ابوالفتح فتح و تسخیر
ایتدکده یکر می یدیسنی آلیقویوب سائرلینی سد ایلدی. حالا ابواب مسدوددنک
یرلری جوانب ثلاثه‌ده نمایان اولور . خلاصه کلام اعمار بلده ایله قسطنطینک
عمری آخر اولوب ۳۴ سنه سلطنتدن صکره فوت اولدقدده یرینه اوغلی (مقره
قرال قسطنطین) کچدی . ایاصوفیه بونک زماننده بنا اولندی . بودخی فوت
اولدقدده (شلیشتر) نام قرال جانشین اولدی. آندن صکره نبرون حکمدار اولوب
اعزّه نصارادن برینی قتل ایله رومه‌یه مستولی اولدقدده هالانه‌نک تدیری ایله
هلاک اولدی .

بشنجی فصل

قلعه قسطنطینیته‌نک دائراً مادار جری نه مقداردر ، آتی بیان ایدر

اولا بو حقیر پرتقصیر یاران باصفا ایله اسلامبولی کشت وکذار ایتدیگمز
محلده سنه ۱۰۴۴ تاریخنده سلطان مراد رابع وان سفرینه روان اولدقدده
قوجه بیرام پاشا دارالسلطنده قائم مقام اولوب پدر مرحوم ایله بیرام پاشا
مصاحبت ایدرکن اثنای کلامده «اسلامبولک بانسی عجا کیم اوله» دیو سؤال
ایدنجه همان پدر مرحوم ایدر: «سلطانم اسلامبول طقوز کژه معمور وطقوز
کره خراب اولمشدر . اما زمانم زده کی کبی اصلا خرابیت کور مامشدر که هر نه
جانبدن اولور ایسه اولسون دوست و دشمن در و دیوارینک منهدم اولان
محللرندن عربله ایله کیدوب چیقارلر . خسره الملوک اولان بوشهرک بو حالده

قوسی گوشه سیدر . قسطنطینه چنویز لیلر کسب صهریت ایتمکه جنویز لیلرد
 خلیجک مقابنده یرووب غطه یی تحکم واعمار ایتدیردی . لسان یونانیده
 (غله سوده) دیرلر . مقدا قسطنطینک سود خانه سی وصاغمال اینکاری آنده
 طوریر ایدی . آنک ایچون (غلطه) دیرلر .

هرلسانده اسلامبول اسمنی بیان ایدر

اسلامبولک ابتدا کی اسمی لسان لاتینده (ماکدونیا) ، یانقو بنا ایتدیکی
 ایچون لسان سریانیده (یانقوویچه) در . اسکندره نسبتله (الکساندره) ،
 بعده برزمان صرفده پوزنطه [۱] دیدیلر . لسان یهودده برزمان (وزندوینه) ،
 فرنگده (یغفوریه) وقسطنطین بنا ایتدکه (پوزانطیام) و (قسطنطینه)
 دیدیلر . نسه لساننده (قسطنطین اوپول) ، مسقولر (تکفوریه) دیرلر .
 لسان آغریقده [۲] (غراندویه) ولسان مجارده (وزندووار) ولسان لهده
 (قناطوریه) ولسان چهده (آلیانا) ، لسان اسفاجده [۳] (خرقلیان) ولسان
 فلمنکده (استفانیه) ، ولسان فرانقده (اغراندونه) ، لسان پورتغالده (قوصطیه)
 ولسان عربده (قسطنطینیة کبرا) ، لسان فرسده (قیصرزمین) ، لسان هندده
 (تخت روم) ، لسان مغولده (چاقدورقان) ، لسان تانارده (صقالیه) - لسان
 آل عثمانده (اسلامبول) دیرلر . (غلغاه روم) نامیلدهده شهره آفاق اولمشدر .
 بعده مرور ایام ایله بو اسلامبول قسطنطین عصرنده اولقدر معمور
 و آبادان اولدیغندن ماعدا نفوسنک برپاسقالیه کوننده قرق کره یوز بیک
 اولدیغنی بادتر قسطنطینه عرض ایتشلردی وساحل بجرده ۴۰ بیک دالیان
 ماهی وار ایدی ویدی قهندن تاسرای بروننه وارنجه ذیل قلعه شاهراه ایدی .
 زمانزده کی کبی لدوس روزکاری دیوار قلعه یی هدم ایتزدی . اما بدایت انشا-

[۱] ییزانس - ویزاندیون اوله جق .

[۲] رومجدهده ἀγροπόλις دیمکدرکه لاتیلردن عبارت اوله جقدر .

[۳] اسوج

قدر ایکی قات حصن حصین و سد متین بنا ایندی که اولکی قات دیوارینک ارتفاعی ۲۱ ذراع ملکیدر و عرضی اون ذراعدر و ایچ قات دیوارک قدی یتش ذراع بالادر و عرض اساسی ۲۰ ذراع عریضدر و سور خارجنک ارتفاعی قعر خندقدن تابندلره وارنجه ۴۲ ذراع اولوب اساسندن آب صافیلر طلوع ایدوب ایکی دیوار مابینتی خراسانی ریختیم دوله ایله متانت و یردی و بو ریختیم اولمش تملک عرضی کامل سکسان ذراعدر و سور خارج ایله سور داخلک مابینی ۶۰ ذراع فاصله‌لی برباغ ارم مثال یردر . حالا طوب قپوسی ایله ادرنه قپوسی مابینده‌کی باغ ایجره آل عثمانک یکچیری زغرلرینک یایلاغیدر . و سور خارجدن خارج برقات الحاق حصار دیوار دخی بنا ایدوب قعر خندقدن ارتفاعی ۲۵ و عرضی ۶ ذراعدر و بو ایکی دیوارک مابینی ۴۰ ذراع فاصله دیواردر . بو حساب اوزره اسلامبول قلعه‌سنک قره جانبی اوچ قات و بو دیوارلرک اوکنده‌کی برفج عمیق خندق غریق ۱۰۰ ذراعدر و بو خندق ایچره یدی قلهدن تاسیلوری بابنه کلنجه دکر کیرر ایدی و ایوب انصاری قپوسندن تا اگری قپویه کلنجه ینه دریا کوروب قلعه‌ اسلامبول جزیره مثال اولمغه سهل قالمشیدی . حالا قره جانبی بومرتبه اوچ قات متانت اوزره مبنی اولوب اوچ قاتده ۱۲۲۵ برج عظیم قاهر وهر بر قله اوزره اونر عدد دیده بان تعیین ایدوب شب و روز نکهبانلق ایدرلر ایدی و قلعه‌ اسلامبول شکل مثلده واقع اولوب جانب غربی قره طرفی و شرق و شمال طرفلری بحر ایله محاطدر . بحرین طرفلری یالین قات سد یا جوج وار متین و مستحکم دیوار و برج و بارولری دندان بدنلر ایله آراسته و پیراسته اولمش برقلعه‌ استواردر . قسطنطینک بو قلعه‌یه بذل همت ایتمکدن مقصدی اول ایدی که علم نجومده یکانه عصر ایدی . قوت علم ایله نبی آخرالزمانک طلوع و ظهورندن خبردار اولمغه ششعه اقبالی شرق و غربه مستولی اوله جغنی یقیناً بیلوردی . آنک ایچون تحفظ قصدیله برج سعد سرطانده بناسنه شروع و اهتمام ایتمشدر .

قلعه‌ اسلامبول دائراً مدار ۱۸ میل احاطه ایدر شکل مثلیده برقلعه‌در . مثلك براوجی سرای برونی ، براوجی یدی قله ، براوجی ده ایوب انصاری

ابتدای ظهور صلیب

بر کون (مغاریوس) اسمند غایت اختیار بر پاپاس بولنور که زمان مسیحدن یرو معمر ایش. مکر طوائف یهود جناب عیسایی بوپاپاس اوزره صلب ایشلر. مش و صلب اولتان اغاچ خاچی بوپاپاس بیلور مش. آخر (مغاریوس) هلانیه اول اغاچ خاچک یرنی کوسترر. هلاننک امریله اوراسی قازیلوب بر قبر ایله صلیدلر یعنی خاچ مثللو اوچ پاره اغاچلر چیقار. حتی نصارا قولنجه اول اغاچلری بربر اول میتک اوسته بر اقدیلر. اول آن میت حیات بولوب طوره کلدی. اول کون ایلولک اون دردنجی کونی ایدی. قوم نصارا اول کونی بایرام ایتدیلر. بوماجرامولود عیسانک ۳۲۸ نجی سنه سی ایدی که حالارومک (خاچ بیرامی) اودر و خاچلرینه تعظیملری بوندن نشأت ایلر. بعده هلانیه اول خاچلری التون صندوقه ایچنه قویوب باشی اوزره صاقلر ایدی و نصارا زعمنجه قامه دیری هلاننک اثر بناسی اولوب اول حیات بولان میت اوزره انشا اولمشدر. اول میت ایسه جناب عیسادر دیرلر و بعده سنایه عروج ایتدیکنی ادعا ایدرلر. اما بر فرقه نصارا ینه بر مدت خلقی دینه دعوت ایله بعده رحلت ایلدیکنی زعم ایدرلر.

بعده هلانیه عورت نیجه نیجه خیرات احداث و مسجد اقصایی تعمیر و توسیع و صخرة اللهی تزیین و بیت اللحمی مجدداً اعمار ایدوب یهودیلری قیره قیره اوغلی قسطنطین نزدینه اسلام بوله کلوب التون صندوقده کی خاچلری «عیسانک یادکاریدر» دیو اهدا ایدوب قسطنطین خاچلری یوزینه و کوزینه سوروب اناسی هلانیه و خاچلری آلائی عظیم ایله زیرک باشی دیرینه کتوروب قسطنطینیه نی یکیدن اعمار باشلادی و «ارسلان یتاغندن و شاهین طوراغندن معلومدر» دیو وار قوتی بازوی تواناسه و یروب الی آخر الزمان بر اثر عظیم قالسون دیو حکمداران اسلافک بنالری اوزره سور اسلام بوله ضمیمه کارگیر شدادی بنالر احداث ایتدی.

اولا اسلام بولک جانب برنده غرب طرفده یدی قله دن تا ایوبه وارنجه

کوررکہ عیسیٰ علیہ السلام ایدر: «یا قسطنطین سن بو قدر معصومری آزاد ایتدیکنک ایچون سنی ده بوعلتدن خلاص ایتدم» والندہ کی عصائی کوستروب بونکلہده برکرہ اورر و مجوسی حکمانسک قتائی امرایدر. قسطنطین درحال بیدار اولنجه وجودنده علت جزامدن اثر قالماز. همان یازمق کتوروب ملت نصاریه داخل اولور. تاریخ یانوانده بویله یازلمشدر.

بعده معصومری قتله تشویق ایدن مجوس حکمانسی برربر قتل ایدرکن ایچلرندن برطیب ظریف ایدر «پادشاهم، هاه برکرہ بنی سویت. آندن صکرہ قتل ایت». دستور ایمراطوری اولوب ایدر: «پادشاهم، سکا جمله حکما» علاج ایتدی. کارکر اولمدی. اکلا دق که معنوی بردوا لازمدر. بویولده تدبیر ایلدک که مظهر دعا اوله سک و عاقبت (خرستوس) ده [۱] سکا معین اوله و مرحتب ایلیم» دیو ختم کلام ایتدکده قرال محظوظ اولوب عفو و مظهر اعزاز ایلدی. بعده قسطنطین جهان آرا حکمدار اولوب قلعه اسلامبولی تعمیره باشلدی.

دریان بنای قامه قدس شریف

بو محلهده قسطنطین معناسنده حضرت مسیحی کوروب «یا قسطنطین، والدهک هلانہ نی قدسه کوندرده بنم مولدم اولان بیت الاحمدہ بر معبد انشا ایتسون و قدس شریف ایچره بر قامه یاسون» دیدکده همان قسطنطین بیدار اولوب ماوقعی والدهسنه تفہیم و مال فراوان ایلہ قرہدن اول سمتہ ارسال و کندیسبی دخی بحرأ بر جوق لوازماتی استصحاب ایدرک قدسک اسکلهسی اولان یافیه یناشور. هلانہ خاتون دخی قدسده حضرت عیسانک بعض آتارینی بولوب خیراتلر یابوب (نابلس) شهرنده دخی بر دیر عظیم وجوده کتوروب قدسه عودت ایدر.

[۱] خرسٹوس - Christe حضرت عیسی (ع م) در -

علتک دواسنی مصرانه طلب ایتدکده اصلا چاره بوله مامشاردی . نهایت برمجوسی محضادین نصاریه اہانت قصدیہ ایدر: «ای قرالم، اگر سحت ایسترایسک اولا بر بیوک حوض انشا ایله . بعدہ بونک ایجی اناسی ممسنی هنوز امکہ باشلامش اولان چوجقلرک قانیہ هر کون پر ایله . بعدہ ایچہ کیروب بر ساعت بقدر طور . آندن چیتدیغکده حمامہ کیر . قرق کون بوکا دوام ایله . بعدہ خلاص مقرر در» دیجک قسطنطین در حال امر ایدوب بر حوض انشا ایتدیلر و ایچی طولدر مق اوزره نیجه بیک معصوم جمع ایله جلادلر بوذالمق قصدندہ ایکن آنلرک اقربا و تعلقاتی بالطبع بیکلرجه کمنسلره بالغ اولدیغندن جمله سی جکر پاره لرندن آیرلمق جهتیه جس ایتدکاری آجی سبیلہ باشلرینی آپوب لسان یونانیجه : «اوقونستاندینہ ، آقوقراتور ، ایسیلہ» یعنی ای پادشاهلر پادشاهی قسطنطین قرال وای «مغالو خرسٹوس» یعنی ای بیوک الله . ولاتین اولانلر «بوغ چارنا» [۱] قسطنطین یعنی الله قرالی قسطنطین وروم اولانلر] وای پهداکی مو ، وای تیس قار دیاسمو تو آغاچمنو ، وای پسیخیمو ، وای پسیخولامو] [۱] یعنی « وای اوغل وای جانمدن سوکلوم وای ایکی کوزم » دیو فریادلری اوجه پیوستہ اولوب هربری کریمه و فزع ایتدکارینی قسطنطین ایشیدوب (ایمپراطور ایبول) [۲] دیدکارینی کندویہ زن ایدوب و بوقدر فریاد . ووفغان کندویہ ناخوش کلوب ایدر : «بن جزام مرضندن اولسہم دخی یکدر . بوقدر خرسٹیانلرک جزع و فزعنی ایشتمیم و بوقدر معصوملرک قانی بنم ایچون علاج و دوا اولمیه» دیو معصوملری ابوینہ تسایم ایتدکارنده نیجه سی شاد و مسرور اولوب جمله سی سونجیدن باشلرینی آچہرق قسطنطینک اعادہ عافیتہ دعا ایتدیلر . در حال قسطنطینہ بر نوم غلبہ ایدوب واقعه سنده حضرت عیسانی

[۱] بتعبیر روسجه در . لاتینجه دکادر .

[1] Βάι παιδάκι μου, βάι τῆς καρδίᾱς μου τὸ ἀγαπημένον, βάι ψυχῆ μου, βαι ψυχούλ άμου

[2] Ὁ Κωνσταντῖνε Αὐτοκράτωρ Ὑψηλέ.

Μεγαλόχριστος

تاریخنده قرال (دنفلیدیانوش) یعنی (تاقیانوس) قرال آز قالدی که جهان آرا اوله یازوب دیار عجمده شاپور شاهي و جمله عسکرینی دندان تیغدن کچیروب اقایم عجمی خراجہ کسوب غایت جبار اولوب ملت مسیحیہ خیانت ایتمکہ باشلیوب حلب و شام و عراق و مصرده نه قدر دین مسیحیدن نصاری واریسه جمله سنی قیروب اموال کثیره تحصیل ایدہرک و آنکله عسا کر کلیه جمع ایدہرک اسکندریہ ده عاصی اولان وزیر (آجیلہ) نی دخی قتل ایله اسکندریہ په صاحب اولمشدر . آخر کار یکر می سنہ کمال شدت و جبر ایله حکومت ایدوب اصحاب کھف و قعہ سی بونک و فاتندہ وقوع بولمشدر کہ سورہ کھفده آیہ (سبعہ و ثمانہم ... الخ) نصی واردر . نہایت بدتی و دیش اتلرینی قوردلر نیوب مرد اولدقدہ بوقسطنطین آنک ذریتندن فرار ایله رومہ شہرینہ کلشیدی . آندن تاقیانوس یرینہ اوغلی (فرنیال) قرال اولوب ایکی ییلدن اول او دخی فوت اوله رق یرینہ (قسطنطین کیر) قرال اولوب آیین عیسوی اوزره حیاتندہ اولان حواریونک مشورتلریله نوشیروان و کسرا کی عدالت کوستروب ابتدا عیسویتی قبول ایله جمله پوتلری قرمشدر و یرینہ اجرای آیین عیسوی په مخصوص کینسہ لر بنا ایلمشدر . اما اولا بوده مجوسی ایدی . غایت شجیع و بہادر ومدبر و عسکر اعمالنہ قادر اولوب جمله ایرانی خراجہ کسوب اسلامبول قلعه سنی اعمار ایتمکہ شروع ایتدی و علم ہندسہ اوزره سوری متانت اوزره تحکیم ایلدی . زیرا جمیع علوم ستانی شہر رومده تحصیل ایلمشیدی .

حکایہ

قرالک دین مجوسی ترک ایله دین نصاریہ دخولنی تواریخ یونانیہ ده شویله تحریر ایتمشدر : قسطنطین غایت شہوت پرست ایدی . بر آراق رومہ شہرندہ علت جزامہ مبتلا اولمغله جمله صاج و صقال و حتی برونک دیرکی دخی دوشہ یازوب شام جنتہ دونه یازدی . جمیع فرنگستان حکما سندن

قسطنطینك والدهسى اسلامبول قلعه سنك تعمیر و ترمیمی ایچون جندنن موروث مالندن اموال کثیره و یروب کندی ترك دنیا ایله کشیشه اولوب لایعد و لایحصى مال قارون ایله بردریادن یوزباره کمی ایله ارض فلسطینده عکه قلعه سنه واروب ابتدا آنی بنا ایدوب برسورمتین و برلیمان عظیم انشا ایدوب آندن ارض مقدسه قدس شریف ایجره (قمامه) نام بردیر بنام بناى تام ایتدی که روی ارضه بی مثال و بی بدل بردیر معظم اولدی. حالا جمیع خرسیتیانلرك قبله کاهیدر که هر سنه نیجه بیک نصارا واروب قمامه ده پرغم اولوب حاج ایتمش اوله لر. اما حاج ایدوب خاچ پرستلک ایتدکلی مقرر درر. بودیرك تفصیلاتی اشاعیده کله جکدر.

بعده بو (النه) نام راهبه ارض مقدسه ملکه اولوب نیجه خیراتلر بنا ایدوب آخر دوری آخر اولوب قدس شریفه طور (زیتا) دامننده حضرت مریم جنبنده مدفوندر.

بعده جمیع ماملکنه اوغلی قسطنطین وارث اولوب اسلامبولك سوری تجدیده شروع ایتشد.

دردنجی فصل

بانی تاسع اولان قسطنطینك اسلامبول سوری بنا ایدوب اشكال قلعه بی بیان ایدر

مورخان عالم و محدثان بنی آدم قوللری اوزره اسلامبوله ابتدا اساس قوران جناب سلیماندر. آندن اوغلی ملک رجبمدر. آندن یانقو ابن مادیان، بعده اسکندر، آندن پوزنطین، آندن قیصر روم، آندن یانقو بیزهس و زندون، آندن یعفور ولد و زندون، آندن مرقوم قسطنطیندر. مرسومدن قراللرك ماینلرنده نیجه قرال و قرالیچه و ملکه و قیصره و تکفورلر کیشدر. اما بو قسطنطیندن اول قرال جهانگیر اولایم دین اسکندر یونانیانك ۵۹۵

نمرود اولان (روحا) [۱] شهر نده بر قرال قیزی ایدی یعنی اورقه شهر ندن ایدی. کوچک ایاصوفیه دیرینی انشا ایدوب حضرت ذکر یا نامنه تاریخی تخریر ایدی [۲] وسنه مزبورده ینه قسطنطین قیامه کلوب ایاصوفیه دیرینک جوانب اربعه سنه بیک بر قباب عظیمه بنا ایدوب هر برنده آیین دین و ملت ازرائیه اولور دی که دین حضرت مسیح انفا سیدر. اولابنا اولنان قباب عالینک بری حالا ارسلانخانه و نقاش خانه اولان قبه طاقدر. بری دخی باب هایون داخلنده حالا جبه خانه اولان قبه کهنه بنیاد درکه الی یومنا جبه خانه آل عثمان ایله مالاملدر که حساب و کتابدن خارج و عارج بردخه افراسیاب مثال بر سلاخخانه در. [۳] بوکونه قباب عظیمه و دار شفالر و دار علوم و دار مسافرین و مجاورین و مهمانخانه و تیمارخانه لر ایله ایاصوفیه اطرافنی آراسته و شهر ما کدونیا پیراسته ایدوب مذکور بیک بر قبابلرک تا وسطنده (طاق پازاری) نام محله اوج اسمانه سر چکمش سنک سماقدن بر سر آمد عمود منته انشا ایدوب تاذروه اعلاسنه بیاض مرمر خام اوزره بر طیر تمثالی احداث ایتدیروب هر سنه اول مرغ بی ریغ طار و قتیله صیحه اوروب پروبالنی کشاده ایدنجه عظمت خدا اقالیم سبعة نه قدر مرغ زیرک و طیور صغیر جق پررنک و ارایسه جمیع دنیا حدیقه لرینه مستولی اولوب منقار لرینه برر زیتون و ناخن لرینه ایکشر زیتون آلهرق هر طیر اوچر زیتون هدایا ایله اسلام بوله کلوب مذکور عمودک زیلنده اولان کیلار قبه سنک ذروه سنده کی دلکدن زیتونلری بر اقوب ادای خدمتله کیدر لر ایدی! عجب تأثیرات مظلما تدر! بو زیتونلری جمیع رهبان تناول ایدوب دفع جوع ایدر لر ایدی. بوکونه نیجه بیک طلسمات عجیبه اولدینی محله تخریر اولنور.

[۱] عربلر «رها» یازارلر.

[۲] (سن سرژ) ایله (سن باکوس) نامنه آلتنجی عصرده یوستینیا نوس طرفندن انشا اولندی. داخل طولی ۵۰ و عرضی ۴؛ خطوه در.

[۳] (آیا ایدنی) نامنه اولهرق قسطنطینک انشا ایتدیردیکی بوکلیسا ۵۳۲ سنه میلادیه سنده محرق اولوب یکیدن یوستینیا نوس معرفتیه یاپلدی ایسه ده سکننجی عصر میلادیه برزلزله دن خراب اولدیغندن (لئون ایزوریان) طرفندن شمدیکی حالده بسیط بر صورتده یاپلدی.

نادرالثل ایدی که همان ایچسده پاپاس وقیسس و پطریقدن اون ایکی بیک ضاللت آیین مشرکین ایله مالمال ایدی. نیجه یوزسنه معمور طوروب حضرت رسالت پناه سعادتله رحم مادر دن مشتق اولدقلری کیجه اتشکده نمرود (اورفه) شهری ایجره دئماچراغان ایدی سوندى وطاق کسرا وقیزل الما [۱]

دیر قبهسى وایاصوفیه قبهسى و دیر ازرائل دخی اساسندن منهدم اولوب بعدالفتح غازى محمد خانک یمن مقدمیله بلده طیبه یعنی شهر قسطنطنیه یی فتح و تسخیره کلدکده مذکور دیرک اساسی اوزره سلطان محمد خان برجامع بنا ایتشدرکه حالامعبد مسلمیندر انشاالله محلنده توصیف اولنور و قسطنطینک یردیر معظمی دخی اسلامبولده زیرک باشی نام برپشته عالی اوزره حضرت یحیی علیه السلام نامه ۳۶۰ قهلی بر مناستر بنیاد ایدوب جوانب اربعه سنه قلعه دیواری مثال بررباط قوی انشا ایدوب ایچنه ۳۰۰۰ رهبان خدامان قویوب آیین مسیحی ایدرلردی و بویره متصل بر صهرنج انشا ایدوب ایچنه قرق چشمه عیوتی جریان ایتدیروب اوزرینه بر مدرسه وانجیل خانه بنیاد ایتدی. حالا زیرک باشی قربنده آبادان (مدرسه پیری پاشا) دیرلر و مذکور صهرنج مخزن آبه (صغوق صو) دیرلر. یدی یوز عمود عالی اوزره مبنی بحیره مثال برینچاره آب رقیق واردر. ماه تموزده اون قپانی کشتیانلری وغیری جانلر آندن دفع عطش ایدرلر و سلطان سلیمده و سیواسی تکیهسى آلتنده وادرنه قپوسى داخلنده و معجونجی محلهسى قربنده و کدکاشا قربنده و بیک خانه قربنده عظیم صو صهرنجلری بنیاد ایدوب آب رحمت ایله لب برلب ایدوب جمله شاه راهلری خاروخاشا کدن و کرد غباردن پاک ایتدیردی و آت میدانی دیوانگاه ایدینوب آنده عجائب وغرائب دهردن مظلمات عجیبه و تمائیل غریبه ابنه لڑ احداث ایدوب عدالت کاه نصارای قصار ایدنمشیدی و جمیع وزرا و وکلاسنه فرمان ایدوب اسلامبول ایجره نیجه بیک عمارتلر و آثار غریبه و تصاویر عجیبه بنا ایتدیلر و قسطنطین و المدهسى (هالانه) [۲] دیار رومه قریب پای تخت

[۱] رومه شهری در .

[۲] هانی .

اولوب‌یرینه (تکفور) نام قرال حکمدار اولدی. تا بشیک یدی یوزاللی سنه‌سنه کلنجه نیجه قیاصره و بطالسه و نیجه بطریق و قیس و افاریقه‌نک تختگاه و قرار. کاهی اولوب کوندن کونه شهر ما کدونی اعمار ایتدیلر و نیجه یوزسنه حکومت اوزره مستقر اولوب کتدیلر. بعده تاریخ مزبورده دیار اشپانیده [۱] ریم پاپانامیله اشتهار بولان مملکتک قرالی حاکم فرنکدر و عمارت و وسعتده نمودار حصار هفت اورنکدر. دار و دیار لرینه مرده‌نه کبرا دیرلر. اول دیار مشر کیندن قسطنطین نام بدکام بر پادشاه خروج ایدوب ممالکک شرقی و غربی و شمالی و جنوبی و الحاصل اقالیم سبعة شهنشاهلرینی قبضه‌تسخیرده آلوب «شهر ما کدون قالدی» دیو حسرة الملوک اولان اسلامبولی فتح و تسخیر داعیه‌سیله اول سور عظیم اوزره دیار افاریقدن و بلاد ما کدونیدن یوز بیک جیوش جمع ایدوب برآ و بجرآ دریا مثال عسکر ایله دارالملک اولان ما کدونییه کلوب قسطنطین قرده سلوری جانبدن محاصره ایتدی. در یادن بیک پاره کشتی ایله جنویز قرال (ضالی) اعانتیله جانب بچردن محاصره ایتدیلر. یدی آیده اسلامبولی جبرآ و قهرآ آلوب سلوریدن تر قوس قاعه‌سنه وارنجه یدی قات کر مه قلعه دیوار لرینی و برج و بارو لرینی و صندوقلرینی خراب و یساب ایدوب جمله فرنک بدرنک غلطی تختگاه ایدندی. آندن قسطنطین اسلامبولی غیر طرز اوزره بنا ایتمه مباشرت ایدوب بانئ تاسع قسطنطینیه اولدی. جمیع مال غنائمی صرف ایدوب شهری تسخیر و سوز و باروسنی تعمیر ایدوب اول شهر دلاویزی تختگاه ایتدیکی حضرت عیسی ایله حضرت رسالت پناه مایینده ایدی و فرنک مملکتدن تا ایران زمین یعنی عجم دیارینک سرحدلرینه دک فرمانبر اولوب تقویت دین و ملت مسیحیان و نیجه بیک دین پلیده بنیان نمایان ایتدی. جمله دن بری بر اثر عظیم بنیان ایتدی که دیلدرده داستان دوستان بر دیر عبرت‌ما که اسمنه ازرایل [۲] دیرلر ایدی استانبولک تا وسطنده ایکی قرمان مایینده برکنیسه

[۱] (اشپانه) دیدیکی اسپانیا اوله جق ایسه ده طوغریسی ایتالیا اولدنی معلومدر.

[۲] بوکلیسا قسطنطینک حواریون نامنه انشا ایتدیردیکی (هرون) معبدیدر که

ایمپراطورلرک مدفن ایدی. انقاض قدیمه‌سندن بعض پارچهلر باب هایون جوارنده کی اسلحه‌خانه میداننه نقل و محافظه ایدلشد.

مەرلىرى ايله اسلامبوله برماهالحيات كتوروب قرقچشمه دن غېرى اوج بيك چشمه حيوان جريان ايتديروب اسلامبولى اويله معمور و آبادان ايتدى كه يانقوزىرى قنظوره نك بنا ايتديكى يدى قوله دن تا سراى برونى قلعه سى ركنه كلنجه شاهراهك طرفينه مرصع مينا اسكمله لر اوزره زراندر زره مستغرق اولمش قات اندرقات كمر قوشاقلو سياه قوللرى سلامه طوروب ال بغلرلر ايدى ويوزبيك پياده مرصع تاجلو كمر بسته قوللر دخى او كى صره صف اولوب كرده كرده الاى ايله عبور ايدرلرايدى وايكى يوزبيك اسب سوارعسكر دخى الاى ايدرلر ايدى . تا بومرتبه كروفر صاحبي قرال ايدى . آنك دخى دورى آخر اولوب يرينه اوغلى (بغفور) نام قرال مسندنشين اولدى .

دردنجى فصل

اسلامبولك ديكربانيلرى

يعفورمستقلاً پادشاه اولدقده مال قارون صرف ايدوب وزيرى (رونده) نام صاحب عقلك رآى وتديبرى وحكما ومهندسينك ومعمار پيشينك رآى احسنيله سراى برونى نام محله دريايه متعلق ۳۶۶ طلهمات انشا ايتديلر كه هرگون برطلم عمل ايدوب دريا قعرنده اولان ماهيلر دركنار اولوب جمله ساكنان دار وديوار كونا كونا ماهيلرى صيد ايدوب كفاقنورلر ايدى . واول قدر طلهمات دخى برّه متعلق انشا ايدوب هربرخى برر پشته اوزره انشا ايتديلر . مثلاً عورت بازارنده كى ديكلى طاشده يانقو ابن ماديانك هندستانه كيدن عسكرينك الاى بى مئائى تمثال ايدوب عيمان و بيان ايتدى واول عمودك ايچنى جوف ايدوب مناره وار رهبانلر چيقوب اسلامبوله برباغى وطاغى عسكر كلسه جاك چالارلر ايدى . همان جمله عسكر بى پايان حاضر اولورلر ايدى ونجه بيك آثار عجيبه وغريبه وطلهمات بنا ايتديكى ان شاء الله مخلنده تحرير اولنور . خلاصه كلام بويعفور قرال اسلامبولى اول مرتبه معمور و آباد ايتدى كه كوياروضه جناندىن بر كوشه ايدى . بودخى عالم ضلالت ايجره مرد

وطوننك برقولى دخى بيوك چكجه و كوچك چكجه بحيره لردن طلوع ايدوب بحر رومه مخلوط اولدى و بوتقير ايتديكمز محللردن جريان ايدن عين زلالر طونه دن اولديغنه اثباتمز اولدر كه طونه دن حاصل اولان مورنه و مرسين بالغي و اوشتوقه و چيقه بالغي جمله طونه نهرينه مخصوص ايكن مذكور عيسوندن و چكجه خليجلردن چيقوب صيادلرك دامنه دوشديكي حقيرك منظوري اولمشدر .

ويلدرم خان (نيكولى) و (فتح الاسلام) ي [۱] فتح ايدوب نهر طونه نك اسلامبوله جريان ايتديكي اثنای كلامده ياد اولنوب دمر قپودن صمان و كمور دو كوب طونه دكر منلردن و بيكار حصاردن و چكجه كوللردن دخى صمان و كمور چيقديني (تحفه) نام تاريخده مسطوردر . حتى دختر سلطان احمد خان زاده سليمان بك ايله اسلامبول ايله چتالجه مابيننده (ازادلى) نام قريه ده اوجه سرچكمش قيالري كوه كنلر ثقب ايدوب نهر طونه نيجه ايام جريان ايتديكي يرلرده علامتلى ظاهردر . مشعلر چراغان ايدوب آتلمز ايله اول غارلر ايجنده بر ساعت جانب شماله كيدوب تماشا ايتدك . اما كبوتر قدر يراسه قوشلرينك كترتدن و رائحه كرمه لردن رجوع ايدوب طشره يه چيقدق . اكر سلاطين آل عثمان همت ايتسه سهل بها ايله ينه نهر طونه يكي باغچه واقسراى ايجندن جريان ايتك ممكن ايدى والسلام . بعده بو طونه دن امداد اولينجه ينه وزندون قرال اسلامبوله صوتورتكم ايچون صوتكمرلى [۲] جانبندن برعين زلالى استاد مهندسره مال فراوان بذل ايدوب قرق چشمه

[۱] صربستانده طونه يه قريب محله و رومانيا حدودى قارشوسنده بر شهر اولوب شمديكي اسمى (قلادووه) در .

[۲] صوتكمرلى ، يعنى بوستوغان كمرلى ميلادك (۱۱۷ - ۱۳۷) سنه لرنده حكومت ايدن آدر يان طرفندن باشلانوب ۳۰۶ - ۳۳۷ ده قونستانطين واسطه سيلاه انشاسنه دوام اولمشدر . (۳۶۴ - ۳۷۸) ايمراطور والانس معرفتيله تعبير ايدلديكندن روم تاريخلرنده بو كمرلر نامنه نسبت ايدلشدر . بر كره ده (۵۲۷ - ۵۶۵) يوستينيانوس اعمار ايلدى . مؤخرآ خراب اولديني جهته سلطان سليمان قانوني حضرتلى احيا درجه سنده اعمار بيورمشدر .

ایدی. بوقیصر حضرت عمر خلافتنده انطاکیه، حلب، شام و قدسه مالک اولان (خرقیل-هرقل) قیصر دکلدرد. آنلر نیجه قیصر لر در، جمع اولنسه لر (قیاصره) دیرلر یکر می بر عدد قیصر لر در. اما اسلامبولی ترمیم ایدن قیصر رومدرکه قیصریه و (نیکده) و (قونیه) نی بنا ایتمشدر. یونانیانک اولو قرال لردن ایدی. اسلامبولده (فتیحیه) جامعی قر بنده بر دیرمزین بنا ایتمشدر. آنده تاریخی مسطوردر.

بعده بانیء سابع بنای شهر ما کدون حقتده جمیع مورخین متقدمین. تخریرلری اوزره اسلامبول سورینک و ایاصوفیه بناسنک کیفیت بناسی بویوزدن تفصیل و بیان ایدرلر: ینوان قرال عصر نده نهر طونه اول بهارده خروش وجوشه کلوب (دمر قپو) سدینه و (تختلو) سدینه نهر طونه یوکلنوب ترعهلر ایجره دمیر قپودن کیروب تا اسلامبول ایجره یکی باغچه دن آقسرای محله سندن جریان ایدوب (استردیه) قپوسی که - حالا لنگه قپوسیدر - اول محله نهر طونه آق دکوزه منصب اولدی. اول محله اسلامبولی تعمیر ایدن وزندون [۱] قرال قدس شریف زیارتندن کلدکده عمیسی قوجه ینوان وزندون قرالک استقباله کیدوب اسکداره کچدکده قرال ایله ملاقی اولوب وزندون ایدر: «یا عم، دعوا ایتدیکن طونه نهرینی نیجه ایلدک؟» در حال ینوان ایدر: «قرالم، دولتکده طونه نهرینی عورت کبی صاچندن کشان برکشان ایدوب ما کدونیا ایچندن حالا جریان ایتده در» دیو مغرورانه و متکبرانه جواب ایدنجه بامرالله تعالی همان طونه نهری رجوع ایدوب جریان ایتدیکی یوللری خراب ایدوب ابتدا وارنه ایله پراوادی قربنده (طونه دکر منلری) نام محلدن دیوب برعین عظیم ظاهر اولوب - حالا عظیم آسیابلری دوران ایدوب جمله (دوبریجه) خلقی آنده دقیق حاصل ایدرلر که طونه دکر منلری دیو مشهور آفاقدرد - آندن طونه نیک برعینی دخی قرق کایسا شهرینه قریب (بنه) قصبه سندن و (پیکار حصار) نام قلعه نیک قیالردن طلوع ایتدی

[۱] (ویزاندیون) یعنی یوقاریده بانیء اول اولدیغنی کوستردیکمز (بیزانس)

بیك جان هلاك اولوب شهر ماكدون قرق یسل خراب ویبای و خالی و تراب قالدی . بعدہ بانیء خامس یانقوبن مادیان پوزنطین [۱] نام قرال (انکروس) دیارندن جیوش مشرکین ایله اسلامبوله کلوب «بابامک بناسی و تختیدر» دیو شهر ماكدونی مجدداً تعمیر و ترمیم ایدوب پای تحت ایدندی . یوز سنه معمر اولوب اسلامبولی اول رتبه اعمار ایتدی که همان بطریق و رهباندن یوزبیکه یقین اشخاص وار ایدی . آنک ایچون اسلامبولک براسمی دخی (پوزانطه) در . پوزنطین دخی طونه نهری بوزی اوزره آت ایله عبور ایدرکن بوز مکسور اولوب عمری بوزکبی شکسته اولوب وجودی . بوزکبی اریدی . اول سنه ینه برزلزله کبرا اولوب اسلامبول منهدم اولوب آنجق حضرت سلیمانک بناسی اولان قصر ایله ایاصوفیه جامعی یرنده کی معبد قالوب یتمش سنه حال خرابیده قالدی . بعدہ بانیء سادس قیصر [۲] رومدرکه اسلامبوله نژاد بنیان اورده لی ابوالفتح سلطان محمد کلنجه ۲۴۸۸ سنه اولمش .

[۱] بواسم اصل استانبولک بانیسی اولان یونانده «مغاره» قرالی (بیزانتون - بیزانس) ک آذندن غلط اوله جقدر . بوذات استانبولی میلاددن ۶۶۸ ییل اول سرای برونی جوارنده برقصه حالنده تأسیس و کندی نامنه نسبت ایتشدر .

[۲] دیلادک ۳۰۶ تاریخندن ۳۳۷ سنه قدر اجرای حکومت ایدن بیوک قسطنطین آدی ایمبراطوردرکه بیزانسی متر حکومت ایدینه رک توسیع و تزییننه چالشدیغندن بوشبری ابتدا (ناروما) یعنی یکی رومه و صوکره کندی نامنه نسبتله (قونسلطانتیو پولیس) تسمیه ایتشدر که لسان عربی (قسطنطینیہ) دیه نقل اولمشدر . فتحنن ایکی عصر صوکره قدر اولان مسکوکات عثمانیہ ده علی العموم بر (یا) ایله قسطنطینیہ صورتنده یاز یلورکن سلطان محمدخان رابع . آتی متعاقب سلطان سلیم ثانی دورلرنده تجدید مسکوکات ایله (قسطنطینیہ) دیه یازلغه باشلامش و آرتق بوملا تقرر ایتشدر . (استانبول) اسمنه کلنجه کویا استانبولی فتح ایچون محاصره دیه کان عثمانلور کویلولره : نرہ دیه کیدیورسکنز ؟ دیه اولان سؤالارینه «استنبولیس» جوای آلهرق شہرک روملرجه بوبله یاد ایدلہیکنه ذاهب اولوب اوله تسمیه ایتدکارینه دائر بعض مؤلفلرمن بیان معلومات ایدیورلسه ده هنوز عثمانلورک یکی کادکاری عصرده یازلش عربی برائردہ بوشہرک اسمی (اسطانبول) دیه قید ایدلہیکی منظورمن اولدیغنه و فتحه کلنلرک محاصره ایتدکاری شہرک اسمنی بیللملری ممکن اولیہ جفنه نظراً اوروائتک اصلزلنی میدانہ چیقار . (اسلامبول) ایسه ابتدا سلطان احمد ثالث سکندرندہ کوریلارک سلطان سلیم ثالث مرحوم عهدنده بتون مسکوکاتده قولانمشدر .

قلیل البضاعه آق دکز ایله قره دکزک مابینتی نیجه اهل دل یارانندن تکمیل فنون و تکمیل سیاحت عبرتمون ایتمش یاران باصفا ایله معتدل هواده تموج دریا اولمدن قایقلره سوار اولوب اسلامبولک یدی قله برونندن اسکدار طرفنده قاضی کوی نام بلده نک قلامش بروننه دکین روی دریاده سیر و جریان ایدرک تماشا ایدرک . بامرالله تعالی یدی قله برونندن مذکور قلامش بروننه وارنجه روی دریاده برخط احمرکون چکلمشدر که کویا خط یدقدرتدر . بوخطک شمال طرفی اسلامبوله طوغری سیاہ دریادرکه قره دکز دیرلر وینه بوخطک جنوب طرفه اشاغی (قزل آطلر) و غیر جزیره لره طوغری نیلکوندن بیاض دریا اولمق ایله آق دکز دیرلر . بامر خدا بویکی الوان بحرینک مابیننده برراده احمر چکلمشدرکه عجیبه صنع لم یزلدن و بوراده ینه دریا ایکن سکر روزکازک تلاطمندن متغیر اولمق احتمالی یوقدر . الالدوس روزکاری (مرمریه) جزیره لرندن جوش و خروش ایدوب تموج ایدرک کلدکده بوخطک لونو و بحرینک مابینلری متغیر اولور و آسوده هواده نیجه کشتیانلره حقیر بو محلی کوستردکده جمله سی پسند هزار ایتدیله و حکمت خلاق عالم بوخطک قره دکز طرفی سهل شوردر . آق دکز طرفی آجیدر . بوغاز حصاردن طشره سی دخی آجیدر . بحر محیط دخی زیاده آجیدر . اما بحر قلم - که بحر سویشدر - اللهم عافنا زهر ماردر . اما قره دکزک ماهیلری قدر هیچ بر بروبحرک بالنی لذید دکدر . خصوصاً اسلامبول بوغازنده اولان لذید ماهیلر کویا مانده عیسادر و اسلامبول بوغازنده آق دکز ایله قره دکز بر برینه مخلوط اولدینی ایچون بعض مورخین اول بوغازه (مرج البحرین) دیرلر و اسکندر اسلامبولی تعمیر و ترمیم ایتدکن صکره عمری وفا ایتسوب ولادت با سعادت رسول کبریادن ۸۸۳ سنه مقدم وفات ایدوب [۱] بعده فخر عالمدن یدییوز ییل مقدم برزلزه عظیمه اولوب اسلامبولک سراپادر و دیواری و دیر و دیاری منهدم و ایچنده اولان مشرکین جمله منعدم اولوب نیجه کره

[۱] بیوک اسکندر میلاددن ۳۵۶ سنه اول تولد و ۳۲۳ ییل اول فوت اولمشدر .

(بیت)

فرستنده دشمنه ویرن امان قیدافه کبی اولیسر بی کان
 اما اول عصرده قره دکز ایله آق دکز ماینده نیجه بیک قری وقصبات
 وشهر معظمار وار ایدی . اسلامبولک سرای برونی ایله اسکدار ماینده شهر
 ما کدونیا وار ایدی . یدیوز کرماب ایلیجه لی برشهر عظیم ایدی . غرق آب
 اولوب اسکندر کبیر بوتقریب ایله قیدافه دن انتقام آلوب سرای برونده ما کد-
 ونیا شهرینی تعمیر اتمکله مباشرت ایدی . اول زماندن بری مجار دیارلری
 وسرم وسمندره سحرالری وله وچه وقریم وقرالم و دشت قچاق وهیبات
 وادیلری دریادن کشاده اولوب مسکن ومأوی ارم ذات العماد مثللو فرح فزا
 یرلر اولوب بنی آدم وغیری حیوانات ایچون کان کیه و مزراع یرلری اولدی .
 اسکندر کبیر ما کدونیا نی تحت ایدینوب باغ ارم اتمشیدی . بعده ینه امر
 خدا ایله اق دکزک سبته بوغازی اولان محلی دخی قطع ایدوب آق دکزی بحر
 اوقیانوسه منصب ایدی . لسان یونانیده بحر اوقیانوس دیرلر . لسان عربده
 بحر محیط دیرلر . زیرا بودنیا جزیره سنی احاطه اتمشدر .
 وبعضیلر بحر عمان [۱] دیرلر که ماوراسنه فرد آفریده نک عقلی ایرمیوب
 علم اللهده قالمش بر بحر محیطدر . اما بحرسفید ایله بحر سیاهک مایننی بیان ایده لم .

اوچنجی فصل

بحرسفید ایله بحرسیاه میانی بیاننده در

حکمت خدا ملاحان واهل بحار و اصحاب اطلاع وزوارک قول صحیح جلری
 اوزره ازاقدن اسلامبول بوغازینه کلنجه قره دکز اوله . اسلامبولدن کللی
 بولی بوغازینه وارنجه اول مابین بحر روم اوله . کلید البحرین — که ابوالفتح
 سلطان محمدخان بناسیدر — اول بوغازدن اشاغیسی آق دکز اوله . اما بو حقیق
 [۱] بحر عمان بحر محیط هندیدن تشعب اتمش وقسماً جزیره العربی احاطه ایلمش
 ایکنجی درجه بر بحر در . لکن تعریفدن اکلاشیلان مؤلفک (عمان) دینا دیکنی بیان
 ایدیکی دکز بوکونکی (بحر محیط غربی) در . بزم دیدیکمز (عمان) دکلدر .

آندن اسکندر کوه (آلبرز) دامنده پای تختی اولان عراق داویانه کلوب
 جمله حکما سیله مشاوره ایتدیلر. وزراسی ایتدیلر: «پادشاهم، قیدافه عورتک نه
 حیثیتی اوله دریا مثال عسکر ایله اوزرینه واروب ولایاتی خراب ویباب و خاقتی
 دندان تیغدن کچوروب جکر لرینی کباب ایدلم» دیدکلر نده، اسکندر ایتدی:
 «(الکریم اذا عهد فی) چنان قیدافه بنی حبسدن اطلاق ایتدکده اوزرینه
 عسکر و قناج چکمامک ایچون عهد و میثاق ایلدم. بوکا برعلاج ایدک که قیدافه دن
 انتقام آلام» دیدکده همان حضرت. خضر باش قالدیروب ایدر: «یا اسکندر اکر
 قیدافه دن انتقام آلام دیر ایسه ک جنک وجدال و حرب و قتال دخی اولیه همان
 قره دکیزی شهر ما کدونیا قربندن کسوب آق دکزه منصب ایله. قیدافه نک
 جمیع دار و دیار لری غرق آب اولوب انتقام آلورسک و عهد و امانکده دخی
 طور مش اولورسک» دیدکده جمیع حکمای اسکندر «بارک الله الهام ربانی ایله
 رای و تدبیر احسن بو اوله» دیو جمله حکما و قدمای ندما و مهندسین قره دکز
 ایله آق دکزک ارتفاعی آلوب بحر سیاهی مرتفع بولوب یدی کره یوز بیک
 کوه کن عمال جمع ایدوب قره دکزک قطعنه مباشرت ایدوب حضرت خضر
 کیفیته نظارت ایدر ایدی. زیرا اسکندرک طوائف عسکریه سی میانده ایدی.
 نبوتنده اختلاف واردر. نبی دیانلر چو قدر. اسکندر ایله ظلماته واروب آب
 حیات خضره میسر اولوب حالا زنده در و حضرت موسی ایله رفیق اولدینی
 قرآن عظیم الشان ایله ثابتدر که (قال هذا فراق بینی ... الخ) آتی دلیل
 قطعیدر. حالا خدمت دریایه مأموردر که قره دکیزی آق دکزه مخلوط اتمکه
 سبب خضر نبی اولمشدر. نتیجه مرام دریا مثال عسکر و عمال ایله قره دکیزی
 قطع ایدرکن فتح اولنسی قریب اولنجه خضرک رأیله مؤمنینه ظلم ایدوب
 اجرت لرینی قطع و کفریه استمالتر و یروب یومیه لرینی بیشین تأدییه ایدر لر ایدی
 نا که بو حال اوزره اوج سنه تمام اولنجه بحر سیاه یول بولوب جمیع کفاری
 غرق ایدوب اهل ایمانن فرد آفریده یه ضرر ایریشمیوب قیدافه نک شهر لرندن
 (ما کدونیا) یی و (اسکی استانبول) یی و شهر لر یوزی و قاعه (یوروز) یی و الحاصل
 بیک یدیوز پاره شهری غرق ایدوب قیدافه عسکر نندن بر جان رها بولندی.

کوکه سرچکش برقلعه سر بلند در انده دخی کشتیلر یناشه جق ایمانلر و قیالر
اوزره کشتی باغلامق ایچون متتالر واردر . جزیره قریم و صخرای (هیات)
ودشت (چیچاق) و باطلمه دیار صقاله [۱] سراپا قره دکز ایتمش که برفرقه سی دخی
بحر خزرده یعنی کیلان و ده یردکزینه منصب اولور ایتمش . حتی بو حقیر کثیرالتصیر
اسلام کرای خان عصرنده مسقو سفرینه کیدرکن عسکر تاتار عدو شکار ایله
(هیات) حجر اسنده (کرنه لی) و (بیم واشم) نام یوردلرده فستانه واروب مکث
ایتدکده اون کره یوزبیک صبا سرعت اسب تازیله صو یرمک ایچون اشمه لر
حفر ایدرکن چیقاریلان تراب ایجره دکز مخلوقاتنک علامتری چیقار ایدی .
مثلا ینکچ و کره ویت و مدیه و استردیه مثللو حشراتک قابوقلری ظاهر اولور
ایدی . آندن آکلانور که هیات وادیزی قره دکز ایتمش . آیه (ان الله علی کل
شیء قدير) بعده مالک الملائک فاعل مختار الله روی ارضی بوکونه صورته دخی
قویمق ایچون اسکندر ذوالقرنینی خلق ایتدی . زیرا (اذا اراد الله شیئاً هیأ
اسبابه) مضمونی اوزره هبوط آمدن ۵۰۷۹ سنه صکره ادیم ارضده اسکندر
جهانگیر پادشاه اولوب جمیع حکمداران کندویه منقاد اولدیلر . اما یونانیه دن
ماکدونیا و (ازمیرنه) صاحبی (قیدافه) [۲] اسکندره سرفرو ایتیموب خصم
قوی اولوب اسکندر بو قیدافه ملکنه بروجه ایله ظفر بولیموب آخر اسکندر
سیاحت طریقله خفياً قیدافه نك دیارینه قدم باضوب قیدافه نك دیوانه داخل
اولوب طرز و طورینی و رای پرده دن تجسس ایدرکن حکمت خدا اسکندری قیدافه
عسکری بیلوب قیدو بند ایله قیدافه نك حضورینه کتوروب مقدا قیدافه اسکندرک
صورتی نقش ایتدیرمش ایدی اول تمثاله اسکندری روبر ایدنجه بیلدیلر که
اسکندر در امان و یرمیوب اسکندری حبس ایدوب نیجه زمان محبسده قالدی .
آخر قیدافه اسکندری حبسدن اطلاق ایدوب کندی ایله جنک ایتیه جکنه
وقلنچ چکمیله جکنه اسکندره یمین و یردیروب آزاد ایلدی .

[۱] اسلاو جنسنه عربلرک و یردیکی اسندر .

[۲] ازمیر جوارنده کی قلعه خرابه سی . مومی ایله یاه نسبت ایدیلرک بین لعوام (قیدیه -
قلعه سی) دیتیلر .

مباشرت ایلدی - (سلور یجه) وزیر ی سلوری قلعه سنی، (بورغاز یجه) وزیر ی بورغاز قلعه سنی، (بوغادوس) وزیر ی بوغادوس قلعه سنی، (ارکلیه) وزیر ی ارکلی قلعه سنی، ایکی قرن داش وزیر لر چکمیجه قاعه لرینی و (ترقوز یجه) وزیر ی قره دکر بوغازی قریبند ترقوس قلعه سنی و قره دکر نهایت بولدینی محله (یوروز) نام بطریق قیس یوروز قلعه سی - که حالاقواق نام قصبه نك ا کسه سنده یوروز نامیله مشهور قلعه معموره در - آنی بنا ایتدی و الحاصل جمیع اقالیم سبعة یدییوز وزیر ی و ارایدی. جمله سنه خبر کوندر و ب اسلامبول - که قلعه ما کدونیا در - ا کا تمل براقوب بنیاد ایتدکلی ان شاء الله محنده تحریر اولنور .

ایکنجی فصل

بجریسیاه فتحی بیاننده در

علوم هیئته مالک اولان مورخینک قول صحیح لری اوزره قره دکر طوفان نوح ظلماتی صویندن قالمش بر بجر عمیقدر که عمقی سکسان قولاج [۱] فج عمیق بر بجر سیاهدر که قبل الطوفان اق دکره منصب اولیوب اسلامبول قریبند حالا قره دکر بوغازی اولان محله نهایت بولمش ایدی . اول عصرده مجار - ستانده (صلانته) سحر الرنده و (دوبره چین) و (کچ) و (کیت) و (کینکوس) و (بشته) سحر لری و (سرم) و (سمندره) و ادیلری سراپا قره دکر اولوب ونیدک کور فزی ساحلندن (دورشته) و لایتند مذکور قره دکر ونیدک کور فزینه قارشیدینی بر لر حالانمایاندر. حتی سلستره ایالتند (پراوادی) نك قلعه سی - که اوج سایه سر چکمش بر قلعه بالادر - اول عصرده بوقله لبدر یاده ایش . حالا کشتیلر باغلامق ایچون دمیر حاقه لر واردر طورر و زمان قدیمده کمی کویشته لری و بودوسلمه لری قیالره طوقمقندن ایتدکلی یرلری عیان ویندر و قره دکرک بر علامتی دخی جزیره قریم البحر (باغچه سرای) ه بر مرحله قریب (منکوب) قلعه سی دیر لر بدنلری

[۱] بوغزک مؤخرأ تأثیرات وولفسانیه ایله اچلدینی زمانزده قبول اولنور . بجرسیاهک و سنی و بجر خزر ایله اتصالی دخی آثار مشهوده ایله ثابتدر .

ذوالقرنیندرکه بوکاده نبی دیرلر . ادیان باطله‌ده اولانلرده بخت نصر ایله یانقو ابن مادیاندر . مرقوم یانقو آلتی یوز سنه معمر اولوب ادیم ارضه عمارتله بنا ایتمهک مائل ایدی .

قرنداشی تواریخ یونانیه صاحبی (ینوان) قدس قیصری ایدی . قیصرلرک ابتداسی یونوان که ۵۲۰ سنه قیصر اولوب کادارض مقدسده . گاه ما کدونیا—که روم ایلی در— آنده حکمدار اولور ایدی . حکمت خدا برکون بویانقو ابن مادیان عیش ونوش ایدوب مست مدهوش جامه خواب نازده خواب آلود اولوب یاتار ایکن علی الصباح سریری ایله کندوی سرای برونی نام محله ده بولوب نیجه ایام آنده ساکن اولوب جمیع وزرا ووکلاسی وجمله سرکارده اولان خدمه‌سی باشنه جمع اولوب اسلامبولک سرای برونی نام محلنک آب وهواسندن حظ ایدوب آنده برقلعه بنیاد ایتمهک اهتم ایتدی . زیرا بویانقو ابن مادیان جهانگیر بر حکمدار ذیشان ایدی . جمله یونانیان بوکاسایان ثانی دیرلر . بونک زمان حکومتده کرد . ستان دن بخت نصر [۱] دین یحیی اوزره صاحب خروج اولوب خون یحیی طایبی ایچون ارض مقدس وحلب وشامی وطبرستان واراض فلسطین واراض عسقلانی وحرانی وبلاد مصرده تمش پاره شهری خراب ویسای ایدوب ویدی کره یوز بیک نبی اسرائیلی قتل ایدوب وحضرت ارمیا ودانیالی صفد شهرنده اسیر ایدوب بلا حساب مال و خزائن جمع ایدوب یانقو ابن مادیانه عصیان ایتک قصدنده اولدیغی یانقو استماع ایدوب قرنداشی ینوانی بخت نصر اوزره دریا مثال عسکر ایله کوندروب کندونک باش وزیر ی اولان (قنطور) وزیر ی ایکی کره یوز بیک عسکر ایله طلیعه جیوش ایدوب عزم بخت نصر ایدوب قره‌مان صحرا سنده ایکی عسکر بی پایان بربرلریله طوقوشوب حکمت خدا بخت نصر بی نصر اولوب بد بخت بی نصرت منهزم اولوب بوقدر مال ومنال فراوانی یانقویه کلوب اول غنائم ایله یانقو ابن مادیان حضرت سلیمانک بناسی ومقامیدر دیواسلامبولک سورینه مباشرت ایدوب قرنداشی ینوان طونه‌نهرینی اسلامبول ایچندن جریان ایتدرمکی تمهد ایدوب یانقو وزیر ی قنطوره یدی قولهی بنایه

[۱] میلاددن ۶۶۷ : ۶۴۷ میل اول بابل وینواده حکومت ایتدیر .

«اولوب» الى آخر الدوران معمور و آبادان اوله « ديو اسلامبول زمينى ايچون خيردا ايتدى . مكر اول دختر بداختر باباسى تمانله مخفى پرستش ايدر مش . حضرت سايمان واقف اسرار اولنجه مرقومى باباسى كجى قتل ايتدى . بعدد سايمان نبي سراى بروننده اول آثار عظيمه يى حالى اوزره براغوب ارض مقدسه يه كيدوب آنده حضرت داودك بناسنه شروع ايتدىكى مسجد اقصايى تمام ايدر كن مرحوم اولدقده پدرلىرى جنبنده قدس شريفك قلعهسى خار جنده بر آستانه عظيمده مدفوندرلر . بعدد حضرت سايمانك اوغلى (رخبم) يونانيانه حكمدار اولوب اسلامبولده باباسى حضرت سايمانك بناسى اوزره نيجه بنالز دخى ضميمه ايدوب اعمار ايتدى و تختگاه ايدينوب دين سايمان نبي اوزره ۲۴۰ سنه خلافتده بولدى [۱] و بوملك رخبم ابن سايمان بقول محمد ابن اسحق و لادت فخر عالمه كلنجه ۱۶۰۰ سنه اولمشدر . آخر بودخى دار بقايه ارتحال ايدوب قدس شريف قربنده حضرت عيسانك مسقط رأسى اولان بيت لحم جنبنده بركهف عظيم الحجره مدفوندر . آندن بانى نالك يانقو ابن ماديان ملك اولدى كه هبوط حضرت آدم دن ۴۶۰۰ ييلده حكمدار اولوب اسلامبولى بنا ايتدى . بونك حكومتى اسكندر رومى مولود دن ۴۳۰ سنه اولدر و اسكندر كير اوقات دن حضرت رسالتك و لادتنه كلنجه ۸۸۲ سنه اولدى . يانقو ابن ماديان عملاق اوغلار ننددر و عيص ابن اسحق نبي يه منتهيدر . بر روايتده يانقو قيصر اقدن تولد ايتدىكى ايچون [۲] يانقو ابن ماديان ديرلر . بعالسئ يونانيه نك ابتدا سيدر . [۳] روى زمينى قبضئ تحكمنه آلان درت پادشاه نندر . بونلك ايكيسى مؤمن ، ايكيسى اديان باطلده در . برنجيسى حضرت سلیمان ، ايكنجيسى اسكندر

[۱] الده بولنان تورات نسيخهسى (رخبم) ك مدت حكومنى ۱۷ ييل

كوسترييور .

[۲] قيصر اقدن تولدن مرام طوغريدن طوغرى يه تولدا اولوب قيصر اق سوديله

بسلنديكى اولئق . محوظدر .

[۳] مصرده كى بطالسئك برنجيسى اولوب (سوتر) لنبي ايله معروف اولان

ذات قبل الميلاد ۳۰۶ : ۲۸۵ تاريخنده اجراى حكومت ايتمشدر . بطالسئك قسطنطينيه

شهرينه خدمتلىرى بوقدر .

جند فراوان ایله و جمیع اجناس حیوان ایله سیدون شاهک اوزرینه واروب جمله دار و دیارینی خراب و بیاب و اها لیسنی اسیر عتاب ایدوب آخر ملک سید-ونی سید دام و کر قسار بند هجران ایدوب سرا پرده سلیمان اوکنده شمشیر آتشتاب ایله قتل ایدوب بی نام و نشان ایتدی . اما بومقتول سیدون ملکک فلکده مثلی لانتظیر بر پری پیکر ملک منظر دختر ناشکفته‌سی وار ایدی که حضرت سلیمان اول دختری مال غنائمن آلوب ازدواجلرنده اندراج ایتدیله . زیرا اول محله حضرت سلیمان مجرد ایدی که یمن دیارنده (سبا) ملکه‌سی (بلقیس) بورسه نواچیلرندن آیدنچق نام تحت عظیمده مرحومه اولوب [۱] سلیمان نبی مجرد قلوب بو سیدون پادشاهک قزی (آلینه)نی فراشیله مشرف ایدوب روم ایلینه کتوردکده اول قز اغوای شیطانی ایله دائما بکا آلود ایدی . حضرت سلیمان بو دختر بد اختراک احوال پرملاندن سؤال ایتدکده قز ایتدی : « یا امین الله ، دیلم که بنم ایچون بو محله بر سرای عالی بنا ایدوب انده دائما بقیه عمرمی عبادات ایله کچرهم و بیامک صورتی انشا قیلدیروب اکا نظرم تعلق ایتدکجه بکادن فارغ اولام » دیو کونا کون رجالر ایتدی . در حال رجاسی حیز قبولده واقع اولوب حضرت سلیمان جمیع انس وجنه و پریلره امر ایدوب دیار ما کدونده یعنی ارض روم و فلبه و ادرنه و اسلامبولده و از میدده آب و هواسی لطیف لرلی دوران ایدرک یدی کونده حضرت سلیمان کلوب خبر و یردیله . آندن حضرت سلیمان آنته یه کلوب آنده (تماشالیق) نام بر قصر جهان نما بنا ایتدکره حالا اثر بنالری ظاهر و باهر بر کاخ خورنق الی الان واجب السیر بر بنای عظیمدر که آدمک عقائی چاک ایدر . آندن اسلامبول زمینه کلوب حالا خنکار باغچه‌سی — که سرای برونی نام محله — دینان یرده سرا پرده سلیمانی نی قوروب مکک ایتدکده بر کیجه خواب راحت و واروب آب و هواسندن طراوت کسب ایدنجه اول محله بر سرای عالی و کونا کون تزهت آباد مقصوره لر انشا ایتدی که دیلمدره داستان دوستان

[۱] بلقیسک مدفن تدمر سورینک آنتده اولدینی حتی ایام خلافت فاروق اعظمده اجرا قلدان تعمیرده نعلشک میدانه چیقمش ایدوکی بعض توارنجه مسطوردر .

(لتفتحن القسطنطینیة ولتعم الامیرامیرها ولتعم الجیش ذلك الجیش) ونیجه حدیث شریفی اصحاب کزیندن معاویہ حضرت تری و خالد ابن ولید و ابا ایوب انصاری و عبدالعزیز حضرت تری استماع ایدوب « آه فاتح قسطنطینیہ بز اولیدق » دیو فاتح روم اولمغه سعی بایغ ایدوب نیجه کره اصحاب کرام بلده قسطنطینیہ محاصره ایتدکری ان شاء الله علی وجه التفصیل ممکن اولدیغی مرتبه تحریر اولسور . اما هبوط آدمدن صکره ابتدا بانینسی بیان ایدلم .

برنجی فصل

فی بیان تعمیر شهر قدیم وقلعه عظیم بلده طیبه

دارالسلطنة العلیه و تحت یونانیان ما کدونیا یعنی حمیه قسطنطینیہ و حصره الملوک دارالاسلام بنای حضرت سلیمان علیه السلام ایدوکی حقنده نیجه مورخین اوصاف تحریر ایدوب قرآن عظیمده فتحی تاریخی « بلدة طيبة » بولمشار و (الم غلبت الروم فی ادنی الارض) دن مراد قسطنطینیہ در دیمشار و بعض مفسرین (لم یخلق مثلها فی البلاد) نصدن مراد بوقلعه ما کدونیه در دیمشار . خلاصه کلام غاغله روم و طنطه روم و ولوله روم و دبده روم و غلبه روم بردار دیار که وجه ارضه نظیری بوقدر . بقول تواریخ یونانیان و غیری مورخان بنای قسطنطینیہ حقنده جمله متفق علیه اولمشار در که بقول اسحق ولادت رسولدن ۱۶۰۰ سنه مقدم حضرت سلیمان ابن داود [۱] عایهما السلام قافدن قافه و انس و جن و وحوش و طیوره حکم ایتدی . اما مغرب زمینده بحر اوقیانوس ایجره فرندوز نام برجزیره ایجره صیدون [۲] نام برعظیم الشان پادشاه وار ایدی . غایت مغرور اولوب حضرت سایمانه سرفروا تیموب سرکشک ایتدی . حضرت سلیمان یرکتورمز

[۱] سلیمان بن دوام [ع ۴۰ م] میلاددن (۱۰۰۱ : ۹۶۲) ییل اول بعث

بیورلشدر .

[۲] شمدی « صیدا » دیدیکمز شهر قرون قدیمده (بالقی آوی یری) . عناسنه

کلن « صیدون » نامیله غایت مشهور برنیکه شهری ایدی .

بعده على الصباح باك آبدست آلوب صلاة فجرى ادا ايدوب اسلامبولدن قاسم پاشايه عبور ايدوب معبر ابراهيم افدى يه رؤيا مزي تعبير ايتديروب «جهان آزا وسياح كشت وكذار عالم اولوب احسن خاتمه ايله ايشك تمامه ايروب حضرتك شفاعتى ايله داخل خلدبرين اولورسك» ديو تبشير ايدوب الفاتحه ديدى. آندن قاسم پاشا مولوى خانه سى شيخى عبدالله دده يه واروب دست شريفلرني بوس ايدوب واقعه مى آنلره دخى تعبير ايتدردم. «اون ايكي امامك دستنى بوس ايتمشك دنياده هام اولورسك. عشرة مبشره اللرندن اوپمشك داخل جان اولورسك. چاربار كزينك يدمباركلرينى بوس ايتمشك دنياده جميع پادشاهلرك شرف صحبتلريله مشرف اولوب نديم خاصلرى اولورسك. مادام كه اول حضرت رسالتك جمال پاكنى كوروب دست شريفلرني تقيل ايدوب خير دعاسنى آمشك سعادت دارينه واصل اولورسك وسعد ابن ابى وقاصك نصيحتى اوزره ابتدا بزم اسلامبولجغزى تحرير ايتمكه بذل همت ايدوب وارمقدورك صرف ايله. (المقدر كائن) فحواسنجه سكا تقدير اولنان نصيكت البته كلور.» ديو يدى جلدتواريخ كتب معتبره احسان ايدوب: «يورى ايشك راست كله. الفاتحه» ديوب دعاء خيرلرى ايله بهره مند اولدق. بعده حقيروفقير خانه بى متمز اولان صومعه مز كنجنده كنجينه كتابه مالك اولوب بعض تواريخ تتبع ايدرك مسقط رأسمز اولان حسرة الملوک وليمان بحر فلوك اولان ولايت ماكدونيه نك حصن حصينى وسد متينى اولان اسلامبولك تحريرينه شروع ايلدك :

حمد و سپاس و ثنائى بى عد و بى قياس اول پروردكار عالينه اولسون كه خطاب «كن» ايله بو ارض و سمواتى و جمله كائناتى عدمدن وجوده كتوردى و درود بى حد اول محبوب و مطلوب خدا محمد المصطفى اوزرينه اولسون كه فاتح قلاع خير الفاتحين و اصحابى اوزرينه اولسون كه خير المجاهدين و وارث شرع ميندر كه آنلر فاتح مكه و خيبر و بدر حزين و قالع الباب قاعه مختلين در . بوقتو حاتدن سوكره يمن و مصر و شام و قسطنطينيه حقنده امتلرينى ترغيب ايتمك ايجون نيجه حديث شريفلر بيور مشلر : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

بوس ایدردم وهر برینک خیر دعاسنی آلوب کیدزدم . کیمینک دست شریفی مسک کبی ، کیمی عنبرو کیمی سنبل کبی ، کیمی کل و کیمی ریحان و کیمی زعفران و کیمی بنفشه و کیمی قرنفیل کبی قوقاردی . اما بالذات رائحه حضرت رسول زعفران ورد خندان کبی . قوقاردی و مبارک صاغ اتی بوس ایتدی کمده کویا پنه مثال کیمکمز بردست شریف ایدی . اما سائر انیانک دست شریفلری آیوا رایحه سی قوقاردی . حضرت ابابکرک دست شریفلری قاوون کبی شم اولنوردی . حضرت عمر کبی رائحه العنبر کبی ایدی . حضرت عثمان کبی بنفشه کبی رائحه دار ایدی . حضرت علینک کبی رائحه یاسمن کبی ایدی . امام حسن قرنفیل ، امام حسین ورد ایض کبی قوقار ایدی رضوان الله علیهم اجمعین . بو حال اوزره جمیع حضار مجلسک دست شریفلرینی بوس ایدوب ینه حضرت رسالت یرفاتحه دیوب جمله اصحاب کزین صوت اعلا یله سبع المثانی نی تلاوت ایدوب همان حضرت رسالت پناه محرابدن (السلام علیکم یا اخوان) دیوب جامعدن طشره روان اولنجه جمله صحابه کرام حقیره کونا کون خیر دعا ایتدیلر . و جامعدن چیقوب کتدیلر . همان سعد حضرتلری بلندن صیداغنی چیقاروب حقیرک بلنه قوشادوب تکبیر ایدوب « یوری سهم وقوس ایله غزا ایله واللهمک حفظ و اماننده اول و مؤرثده اولسون سکا بو مجلسده نه قدر ارواح ایله کوریشوب دست شریفلرینی بوس ایتدکسه جمله سنی زیارت ایتمک میسر اولوب سیاح عالم و فرید بنی آدم اونورسک . اما کشت و کذار ایتدیکنک ممالک محروسه نی و قلاع و بلادی و آثار عجیبه و غریبه نی و هر دیارک ممدوح صنایعنی و ما کولات و مشروباتی و عرض بلدلرینی و طول نهارلرینی تحریر ایدوب بر آثار غریبه ایله و بنم سلاحله عمل ایدوب دنیا و آخرت اوغلم اول . طریق حقی الدن قومه . غل و غشدن بری اول . نان و نمک حقی کوزله . یار صادق اول . یارمازلرله یار اولمه . ایولردن ایولک اوکرن » دیو پند و نصیحت ایدوب و آلمدن اوپوب آخی چاپی جامعندن طشره چیقوب کتدیلر . حقیر مهوت اولوب خواب راحتدن بیدار اولوب آیا بو بنم واقعه میدر ، یوقسه واقع حالیدر ، یوقسه رؤیای صالحم میدر ؛ دیو کونا کون تفکر ایله انشراح صدر و ذوق درونه نائل اولدم .

و یاسید الامم) دیو سلام آل دیلر۔ همان حضرت محرابہ کچوب ایک رکعت سنت فجری ادا ایدوب حقیرہ بر دہشت و وجودمہ بر لرزہ واقع اولدی۔ اما حضرتک جمیع اشکالہ نظر ایلدم، حلیہ خاقانیدہ تحریر از ندینی اوزرہ ایدی و یوزندہ برقی آل شال ایدی و دستر شریفی اون ایکی قولانی بیاض شاش ایدی و خرقہ شریفی صاری بہ ماثل دوه یو کندن ایدی و کردندہ اصفر اللون صوف شالی وار ایدی و پای سعادت لرنده صاری چزمہ لری وار ایدی و سر سعادت لری دستاری اوزرہ بر مسواک صوقلمش ایدی۔ بعد السلام صاغ جانبدہ حقیرہ نظر ایدوب مبارک یدینالری ایہ زانوی شریفہ اوروب حقیرہ خطاباً اقامت ایہ دیدیلر۔ همان حقیر سعد ابن ابی وقاصک تعلیمنہ کورہ در حال مقام سہ کاهدہ ﴿اللهم صل علی سیدنا محمد و علی آل محمد و سلم علیہ﴾ دیو اقامت ایدوب تکبیر ایتدم۔ حضرت دخی مقام سہ کاهدہ صوت حزین ایہ فاتحہ شریفی تلاوت ایدوب ضم سورہ صاد شریفدن ﴿ووهنا لداود سلیمان نعم العبد... الخ﴾ عشر شریفی تلاوت ایدوب جمہ جماعت سامعیندن اولوب حضرت امامت ایتدی۔ بعد السلام حقیر آیة الکرسی، بلال سبحان الله، حقیر الحمد لله و بلال الله اکبر دیوب بلال حبشی ایہ مسلسل مؤذنک خدمتندہ اولوب بعد الدعاء بر توحید سلطانی اولمشدرکہ عشق الہی ایہ مست مدہوش اولوب کویا خوابدن بیدار ایدم۔ خلاصہ منام سعد ابن ابی وقاص تعلیمیله ادای خدمتی تمام ایدوب حضرت رسالت محرابدہ صوت محرق ایہ عزل مقامندہ بر (یس) شریف و اوچ سورہ ﴿اذا جاء﴾ و سورہ معوذتینی بالتمام تلاوت ایدوب بلال فاتحہ دیوب حضرت محرابدن آیق اوزرہ طوررکن همان سعد ابن ابی وقاص حضرت لری دستمدن یتیشوب حضور حضرتہ کتوروب «عاشق صادق و امت مشتاق اولیا قولک شفاعتک رجا ایدر» دیوب بکادہ «مبارک دست شریف لری پوس ایہ» دینجہ بکا آلود اولوب مبارک دست شریفنہ کستاخانہ لب اوروب مہا بتندن (شفاعت یارسول الله) دیہجک محلدہ همان (سیاحت یارسول الله) دیشم۔ همان حضرت تبسم ایدوب شفاعتی و سیاحتی و زیارتی واللهم یسر بالصحة والسلامہ دیوب فاتحہ دیدیلر۔ جمہ صحابہ کرام فاتحہ تلاوت ایدوب جمہ حضار مجلسک دست شریف لری

وانصار و ارباب صفه و شهیدان دشت کربلا و اصدقادر و بو محرابك صاغنده
 حضرت ابا بكر و حضرت عمر در و محرابك صولنده حضرت عثمان و حضرت
 علیدر و محرابك او كنده کی حضرت اویس القریندر و جامعك صوانده دیوار
 دینده سیاه چرده آدم سنك پیرك حضرتك مؤذنی بلان حبشیدر و بو آیق
 اوزره جماعتی صفصف بوزان و دوزن قصیر القامه آدم عمرو عیار ضمیریدر.
 ایشته بو علم ایله كلن عسکرکه قزل قانلی اثوابه مستغرق اولمشار، حضرت حمزه
 باصفا و جمیع ارواح شهادر « دیو جمله جامع ایچنده اولان جماعتی برر برر
 بو حقیقه کوستروب هر قغیسنه نظرم تعلق ایتمیسه دست بر سینه ایدوب نظر
 آشانلی ایدوب تازه جان بولدم. «یا سلطانم، بو جماعتك بو جامعه جمع اولملرنك
 اصلی نه در؟» دیدم. «آزاق جانلرنده جیوش موحدیندن تانار صبار رفتار عسکری
 مضطرب الحال اولغاه حضرتك حمایه سنده اولانلر بو اسلام بوله كلوب آندن
 تانار خانه امده کیدرز. شمدهی حضرت رسالت دخی امام حسن و امام حسین
 و اون ایکی اماملر ایله و بزدن غیره عشره مبشره ایله كلوب صباح نمازینك
 سنتی ادا ایدوب سكا قامت ایله دیو اشارت بیورر لر. سن دخی صوت اعلا ایله
 اقامت تکبیر ایدوب بعد السلام آیه الکرسی بی تلاوت ایله. بلال (سبحان الله)
 دیسون، سن (الحمد لله)، بلال (الله اکبر) دیسون، سن (آمین آمین) دی و جمله
 جماعت علی العموم توحید ایدرز. بعده سن (وصلی علی جمیع الانبیاء والمرسلین
 و الحمد لله رب العالمین) دیوب قالدق. همان محرابده حضرت رسالت او طور رکن
 دست شریفنی بوس ایدوب (شفاعت یار رسول الله) دیوب. مدد رجا ایله «دیوسعد
 ابن ابی وقاص یا ممدد او طوروب جمله تعالیم ایلدی. آنی کوردم که جامع قپوسندن
 بر نور مین برق او روب جامع ایچی طونو نور ایکن نور علی نور اولنجه جمله صحابه
 کرام و ارواح انبیا و اولیا ایاق از زرد حاضر طور دیلر. سعادتله حضرت رسالت
 یشیل علمی دینده یوزنده تقابیه، النده عصاسیله، بلنده قانجیه صاغنده امام
 حسن و صولنده امام حسین ایله ظاهرا اولنجه مبارک صاغ پای شریفلرینی
 جامع منور ایچره بسم الله ایله قویوب مبارک وجه شریفندن برقی کشاده قیلوب
 (السلام علیک یا امتی) بیور دیلر. جمله حضار مجلس (وعلیکم السلام یار رسول الله

کستانلی باغ ارملری سیروتاشا ایدرک خاطرہ سیاحت کبری آرزولری خطور
ایدوب «ایا پدر ومدار واستاد وبرادر قهرلرندن نیجه خلاص اولوب جهانکش
اولورم» دیوهر آن جناب باریدن دنیاده صحت بدن وسیاحت تام و آخر نفسده
ایمان رجاسنده ایدم ودائما درویشان دلریشان ایله حسن الفت ایدوب شرف
حجتلیله مشرف اولوب اقالیم سبعه نك و چار گوشه روی زمینک اوصافی
استماع ایتدکده جان و کولکلدن سیاحتی طالب و راغب اولوب «ایا عالمی تماشا
ایدوب ارض مقدسه یه و مصر وشامه و مکه ومدینه یه واروب اول مفخر
موجودات حضرتلرینک روضه مطهره سنه یوز سورمک میسر اوله می؟» دیوزار
بوکریان و سرسری ونالان اولوردم. حکمت خدا سبب سیاحت و کشت و کذار
ولایت اولان مخلص حقیر وفقیر ودائمی کثیر التقصیر سیاح عالم و ندیم ادم
اولیای بی ریا محمد ظلی ابن درویش دایما ادعیه ربانی و هدایت یزدانی
سوره کریم فرقانیه و آیات عظیمه قرآنیسه برکاتیه دل و جسم علیل جناب
حضرت جلیل طرفندن امداد طلب ایدوب مسقط رأسمز اولان اسلام بولده
کنج محنت خانه مزده کرده بالمش نالش اوزره خواب مرامه یصنوب بیک
قرق ماه محرمک لیه عاشوراسی ایدی که بو حقیر بین النوم والیقظه ده ایکن
کوردم که یمش اسکله سی قربنده انخی چلبی جامع نام جامع — که حلال مال
ایله انشا اولمش بر مستجاب الدعوه جامع عتیقیدر — منامده کنده می اول
جامعه کوردم. در حال جامعک قیوسی کشاده اولوب پر سلاح عسکر ایله جامع
منورک ایچی نور مستور جماعت کثیره ایله مالا مال اولوب صلوات شجرک
سنتی ادا ایدوب صلوات شریفه یه مشغول اولدیلر و بن حقیر منبر دیننده
ساکن اولوب بومور وجه حسنلی جماعتی تماشاده حیران اولدم. همان جنبده
اولان جانه نظر ایدوب: «بم سلطانم، جناب شریفکز کیمدر؟ اسم شریفکزی بزد
احسان بیوریکز» دیدم. انلر ایتدی: «عشره مبشره دن کمانکشلرک پیری سعد
ابن ابی وقاصم» دیدکده دست شریفی پوس ایتدم. «یا سلطانم، بوصاغ جانبده
نوره مستغرق اولمش جماعت محبوبه کیملدر؟» دیدم. «انلر جمله ارواح انبیادر
و کور وصفده جمله ارواح اولیا واصفیادر و بونلر ارواح صحابه کرام و مهاجرین

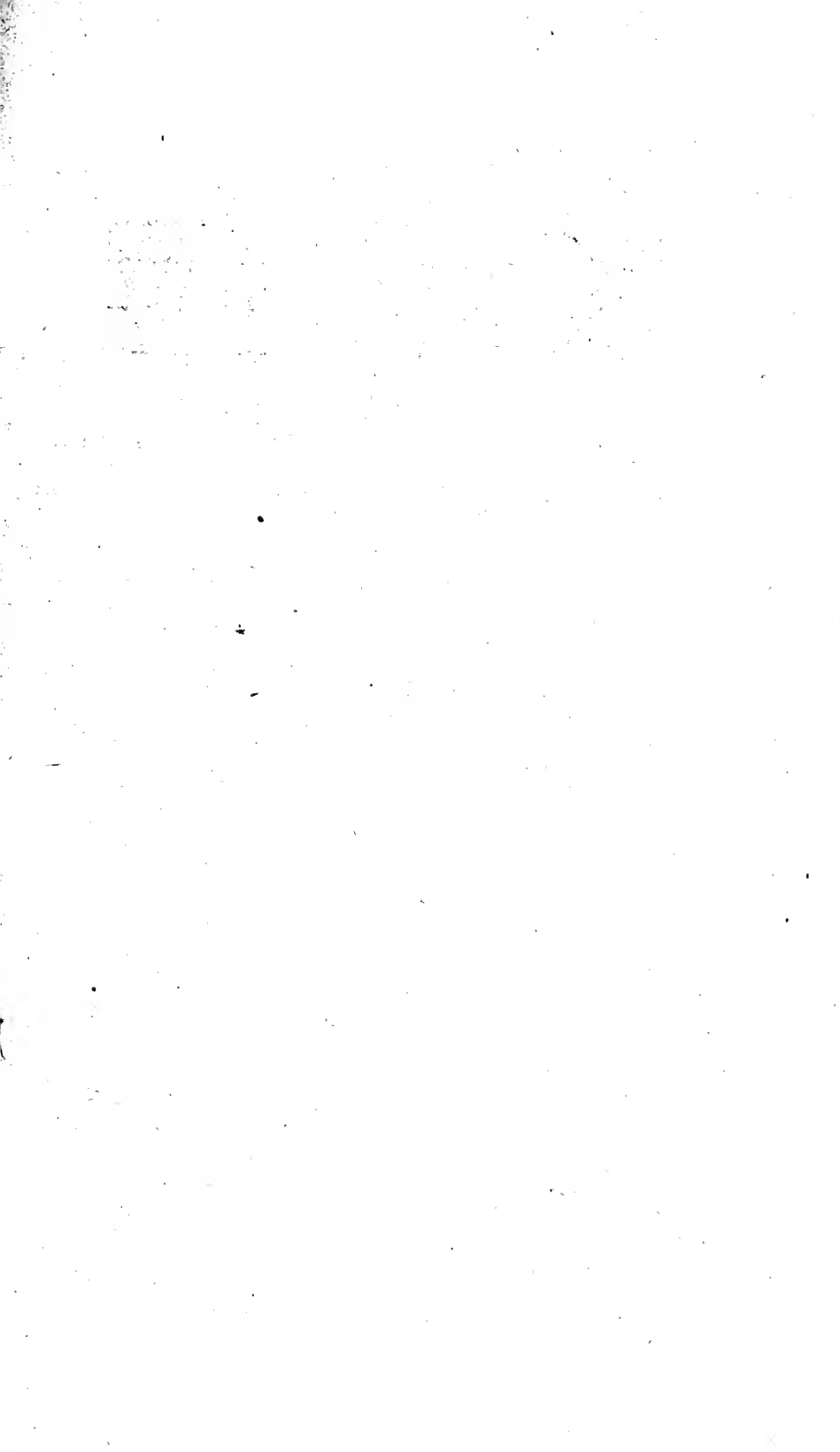

الحمد لله الذي شرف المسلمين بشرف الطاعات . ويسر لي سفر الارض
المقدسة وسياحة البلاد والزيارات . والصلاة والسلام على من اسس بنيان قلاع
الشريعة والطريقة . وحصنها باساس النبوة . وعلى آله الطيبين الطاهرين خير البرية .
وتحف نحيات زاكيات وصلوات ناميات طاهرات طيبات اشرف كائنات واكمل
موجودات پيشواى محراب (صلوا كما رأيتوني) ورهنماى بنى ارباب اول
محمد افضل من نطق بالضاد اوزرينه اولسون كه آنك آب روينه اول حضرت
حق مالك الملك وخالق الافلاك اديم ارضى ابن آدم ايجون مسكن ومأواى
لطيف ايدوب بنى آدمى جميع مخلوقات وموجوداتدن اشرف مخلوق ايتدى .

(شعر)

تبارك من اجرى الامور بحكمه كاشاء لاطمأ اراد ولاهضما

(وبعد) دعاء خير وثنا اول ظل الله روى زمين نظام انتظام ارضين اولان
السلطان ابن السلطان السلطان غازى مرادخان رابع ابن السلطان احمدخان
ابن السلطان محمدخان ابن السلطان مراد خان ثالث ابن السلطان سليم خان ثانى
ابن السلطان سليمان خان ابن السلطان سليم خان اول ابن السلطان بايزيد خان ثانى
ابن ابوالفتح السلطان محمدخان ثانى رحمة الله عليهم اجمعين . اما بومسوداتمزه
شروع ايلديكمز محله خدمت شريفيله شرفياب اولديغمز پادشاه جم جاه فاتح
بغداد سلطان مراد خان غازى طاب ثراه غريق رحمت اوله . آنلرك زمان
سلطنتلرنده هجرت نبويه نك سنه ۱۰۴۱ تاريخنده بياده جه بلده طيه يعنى
محمية قسطنطينيه اطرافنده اولان قرى وقصباتى ونجه بيك حديقته وكل

عظمت و کمالی بتون جهان و جهانیا نك اعترافی آلتده بولنان ترقیات سریعه
و مکمله عثمانیه مزك براهین قویه سندن بریسنی تشکیل ایده جکی جهته تصحیحنه،
تحشیه سنه، خریطه سنك تسویدینه ده جانله باشه چالشه جعمی تکراراً وعد ایاه
سایه سنده جداً مسعود اولدیغمز شو عهد کزینک مأثر فاخره سنه ولو ناچیزانه
اولسون خدمت ایده جکمی عرض ایله و توجهات نحریرانه لری باقی بولندجه
خزائن عرفان عثمانیده مکنوز بولنان نیجه نیجه تألیفات جلیله نك احیاسنه
موفقیتی جناب باریدن تمی ایدرم .

نجیب عاصم

فقط علوم و فنون عاشقی اولان خدمه معارف بولدیغی معلوماتی کندیسنه حصر ایله اکتفا ایده مز ؛ بوندن اولاً مملکتی خلقک ، ثانیاً بتون جهانک مستفید اولسنی ایستر .

ایشته بوندن طولایی ایدی که اولیا چایی سیاحتنامه سنک نشرینه وساطت ایچون تا اوزماندن بری براقچ دفعه کرک شفاها و کرک تحریراً اقدمزه مرا . جعت ایتم واک نهایت شویوک آرزو بحمدہ تعالیٰ حصوله کلدیکنی کورمکه ده سویندم .

بر اثر حقدہ معلومات فهرسیه نی جامع بر مقاله یازمق ایچون خیلی یورلمق لازمدر . او یورغونلتی کوزه آلدیره رق کتابخانه لری کاملاً طولاشدم . اولیا چایی سیاحتنامه سنک دیگر بر نسخسنی هیچ بر یرده بوله مدم . ایشته آنک ایچون بونک طبعنده فرنکلرک « Critique des textes » دیدکری « تنقید متون » اصولنه رعایت ایده میه جکز .

الده بولنان بر یجک نسخه ده کی ناسخ خطالری عقل ایردیردی کمز صورته تصحیح ایده جکز . برده ینه او مقاله ایچون پارس انجمن آسیایی رئیسی اولوب عثمانیلره محبتی جهتله کندیسنه منتدار اولدیغ فاضل نامدار موسیو دومینار جنابلرینه مراجعتله اولیا چایی حقدہ اوروپانک معلوماتی سؤال ایتمش ایدم . آلدیغ جوابنامه ده بو اثرک بعض پارچه لرینی عجله یعنی اهتمامسز بر صورته معروف حامرک ترجمه ایتمدیکی بیان اولنه رق اوروپاچه بشقه معلومات اولمدیغی و فقط پک زیاده اهمیتله تلقی اولنه جغی بیلدیریلیورکه بوده ذات عالی نخریرانه لرینک عاجزلرینه اولان التفاتنامه عطفیلرنده « قدر شناس اوروپانک همان ترجمه سنه بیله قالمشه جغی » حقدہ کی فکر عالی لرینی تأیید ایدر قوتلی بردیلدر .

*

**

اولیا چایی سیاحتنامه سنک وجودی ترکک و عثمانلوق عالمی ایچون آثار فاخره میه دن معدود اولدیغی کبی بویه بر اثر معظمک کسوه مطبوعاته بورو . نهرک چیقیشی ده دور دلارای حضرت خلافتنسا هیده وجود بولان ودرجه

مراجعت قیابندن دکلدر ، برجغرافی عتیقه بر مورخه مراجعت قیابندندر . سن مسوده نی یاپ بن آنی تیبیض ایندیریرم . حمد اولسون سایه ترقیاتوایه جناب پادشاهیده آرقداشلر مز میاننده مکمل خریطه نویس دخی واردر . اوایسه قدمای رفقامزدن فریق سعادتلو علی پاشا حضرتلریدرکه شمدی یه قدر اورته یه قویدینی آثار کثیره جغرافییه سیله نه مکمل بر خریطه نویس اولدیغنی ارباب معارفه طانتدیرمشدر . سن ایشک جهت تاریخیه سنی تسوید ایلدکن صوکره اوده بونی جهت طبیعیه سیله برلشدیروب مطلوب اولان خریطه نی یاخود خریطه لری وجوده کتورمش اولورز . اوروپا اشبو اولیا چلی سیاحتنامه سنی حیرتله تالی ایده جکی کبی خریطه لر مزی دخی آفرینلر ایله تالی ایده جکنه شبهه ک اولسون .

ایشته رجام بودر . واقعا پک زیاده مشغولیتکنن بحث ایدیور ایسه کده بو خدمت الک اساسلی خدمتلردن اولدیغنی ایچون چکه جکک یورغونلغی نائل اوله جغک آفرینلر ایله ازاله قابلدر . شو رجامه مقایل طرفکدن بر موافقت جوابنه منتظرم عزیزم .

احمد مدحت

جواب

سایه تشویقات عطوفیلرنده یتشمکله مفتخر اولان نجیب عاصم او خریطه مسوده سنک تنظیمی ده کمال افتخار ایله درعهده ایدر . حقیقه فریقان کرامدن سعادتلو علی شرف پاشا حضرتلرینک وجوده کتیردکلری نفایس آثار جغرافییه اوله بر خریطه نکده بزده همده اوروپاده طبع ایدیلنلری درجه سنده طبی امکانی عالمه تسلیم ایتدیره جک براهین فعلیه دندر .

شونی ده علاوه عرض ایدیم که آثار قدیمه مراقی حسیله اجرا ایلدیکم تحریات اناسنده بوسیاحتنامه نی کوردیکم وقت وجدانمده حصوله کلن سرور وحبوری شاعر دکل که همان تصویر ایده بیلیم . بجه « چوق سویندم » دیمک مقصدیمی ادایه کفیدر .

دخی برابرجه تسویه اولنهرق یازلیق عادتسه یول آچلمش اوله جقدر .
 بواشك ایچنده عثمانلیق ترلك ایچون بشقهجه برمدار افتخار دهه
 حاصل اوله جقدر . اوایسه اولیا چایی سیاحتنامه سنی تصویر وتزین ایده جك
 اولان خریطه لرك اوروپادن استمداد ایله وجوده پك دهه کتور یله میه جکته
 مقابل ینه ترلكلکدن عثمانلیقدن استمداد ایله وجوده کتور یله بیله جکی
 قضیه سیدر . زیرا بزم اوزبرنجی واون ایکنجی عصر عجر یمزك جغرافیای
 شرقیه عائد اولان احوالی اوروپایه هنوز تمامیه معلوم دکلدز . خریطه نویس
 مشهور کپرت زمانسه قدر بوعدم معلومیت دوام ایتش اولوب کپرتك
 بوایده کی خدمتی بتون اوروپایی متدار براقشدر . اما کپرت دخی مقصودی
 اکمال و اتمام ایده میوب زمانمزده دیون عمومیه مجلس باش کاتبی فاضل دوستمز
 موسیو کووینه جنابلری یکی یازدینی جغرافیای عثمانی ایله بوایده بیوک
 بر خدمت کور مشدر . موسیو کووینه و کپرتك بو خدمتلی هپ جغرافیای
 حاضر ایچون اولوب بوده اصل عثمانلی ممالکته عائددر . ایوم روسیه النده
 بولنان یرلر ایچون روسلر همت ایدرک ایرانه کلنجه هر طرفك جغرافیاجیلری
 مشترکاً غیرت ایتکله برابر ممالک ایرانیه نك جمهوریتی هنوز بزدن زیاده جهدر .
 فقط بومساعینک کافه سی هپ جغرافیای حاضر حقنده در . ایکی اوج عصر
 اولکی جغرافیامز هر طرف ایچون مجهولاتدن اولدینی حالده ینه بر عثمانلینک
 سایه همتنده بزه معلومدر . او عثمانلی ایسه کاتب چایی و محصول همتی دخی
 جهانمادر .

اما جهانما اسمنی ایشیدر ایشتمز مقصودم آنده کی خریطه لر اولدینی
 آ کلامزسك یا؟ آنک خریطه لری اوزمانکی اوروپا خریطه لر نندن اقتباس
 ایله شم دیکلره نسبتله پك فنا یاپلمشدر . اصل جالب نظر اهتمام اوله جق
 شی متن کتابدر . خریطه لری جغرافیای طبیعیک بوکونکی ترقیاته کوره
 یاپملی و مواقع عتیقه اسامیسنی دخی جهانما متنک ویردیکی معلوماته کوره یازملی .
 سن خریطه نویس اولمدیغک ایچون مکمل و مصحح بر جغرافیای طبیعی
 خریطه سی یاپم دیه اعتذار ایده بیلور ایسه کده سکا مراجعتم بر خریطه نویسه

ایسته دیکم شی اولیا چایی سیاحتنامه سنی اوس سیاحتک وقوعی زماننده کی جغرافیای عتیق نقطه نظرندن برخریطه ایله نرین و اتمام ایتمکدر. اون درجه عرض شمالی ایله الشمس درجه عرض شمالی و غرنوچ دائرة نصف نهاری اعتباربله اون بش درجه طول شرقی حدودلر داخلندن قسم ارضک خریطه سی ترسیم اولنور ایسه اوروپای شرقی و آسیای غربی ایله آفریقادن مصر و طرابلس غرب و تونس و لایتیری بو حدود داخلنه کیرمش اولور. خریطه مذکورده نک جغرافیای طبیعی به عائد اولان محتویاتی ایله جغرافیای سیاسی احوالی موضعاً کوسترملک ایچون قطعه سی نه قدر بیوک اولور ایسه نفی دخی اوقدر چوق اولور. بو حالده یکپاره اولمی موجب ازعاج اولور ایسه درت و یا خود سکیز یافتایه تقسیم و یا خود قریم مجارستان المانیا اسوج مصر جزیره العرب کبی یرلر ایچون برر مستقل خریطه صورتنده ترسیم دخی ممکناتنددر. لکن هر سیاحتنامه ده معتاد اولدینی و جهاله خریطه اوزرنده سیاحتک کذرکاهی دخی تعیین و اراهه ایدملک لازم کلور ایسه ولو کوچک قطعده اولسون یوقاروده کوستردیکم درجه لر داخلنده برخریطه عمومیه یاهورق کذرکاهک تعیین هر حالده موجب فائده عظیمه در.

بودیدیکم خریطه نک نه قدر نافع برشی اولدینی سکا تعریف ایتک لازم دکلددر. سن بونک اهمیتی جمله دن زیاده تقدیر ایدرسک. جغرافیای عتیق تاریخه صورت تطبیقی هنوز کورمامش اولانلردخی ایلک نمونه بی بو خریطه لرده کورده رک اکلارلرکه حال حاضر جغرافیای بشقه در ازمه قدیمه جغرافیای ده بشقه. اولیه یا؟ بوکون برطاقم مملکتلر کویلر عسکری و تجارت و سائره موقعلری واردرکه بوندن اوچیوز سنه مقدم خریطه اوزرنده یوقایدیلر. اوزمان وار اولانلردخی بوکون یوقدرلر. برطاقلری ماده موجود ایسه لرده اسملری دکشمشدر. هله برچوقلربنک اسکی حاللریه یکی حاللری آره سنده یا کوچولمک یا بیومک جهتیله فرق عظیم واردر. بنه علیه اولیا چایی سیاحتنامه سی برده بویله خریطه لره تصویر ایدیه جک اولور ایسه اهمیتی برقات دهها آرتمش اولدقدن ماعدا بوندن صکره تاریخ یازلدجه جغرافیای احتیاجاتی

آلمش اولدوقدن صكره كيمسه يه منتدار دكلسك . اصل مطلوب اولان شی رفاقتك مقتضاسی اولان خالص وصیمی دوستقدر . بناءً علیه سندن تمنايم بودوستلقدن ایلرویه كچه مز .

كلمه مقصد اصلی په : اولیا چلبی سیاحتنامه سنك تصحیحی ایله تحشیه سنی درعهده ایدیورسك . ایکی بیوك خدمت كه قارئین عثمانیه نی منتدار براقه جقسك . زیرا « تصحیح » دینلن شیك اهمیت حقیقیه سی آرتق قارئین عثمانیه تزدنده تقدیر اولنمش وبركتاب كر چكدن مصصح اولمز ایسه منافع موعوده سندن برچونغی غائب اوله جنی حکم ایدلشدر . شو یقینلرده اك مصصح كتاب ینه سنك وارقداشاریكك همتكز ایله تصحیح اولنان موضوعات العلومدر . لکن اوده كوكلك آرزوسی درجه سنده تصحیح ایلیه مدی . مكمل بر خطا صواب جدولنه احتیاجی واردر دیه جك ایلیسه مده اوجدولاردن مقصد كتابك صا . حی طرفدن جدول موجبجه كتابك تصحیحی یعنی خطالرك حك و آنلرك یرینه صوابلری ترقیم اولنهرق اكالی قضیه سی اوله جق ایکن كیمسه نك بویه یابدیغنی كورمامش اولدیغمدن او توصیه یه دیلم وارمیور .

تحشیه ایسه اصل بزم شرقلی ارباب معارفك اك زیاده تقلیده لایق اولان عادتلرندن ایکن برزماندن بری ترك اولنمشدر . سببی نه اولدیغنی بیلورمیدك ؟ اهمال دكل ! « عجز » در . زیرا تحشیه ایلی تصحیحدن ده بیوك اقتداره وابسته در . محشی عادتاً مؤلفدن ده مقتدر اولمایدركه تحشیه سندن استفاده اولنه بیلسون . والا تحشیه سی قارئلری نغایط ایده رك استفادهلرینی تهلكیه دوچار ایلر . دیمك ایسته یورم كه اولیا چلبی سیاحتنامه سنی تحشیه یه سن حقیقه مقتدرسك . وسنك تحشیه كدن قارئلر كر چكدن استفاده ایدرلر .

لکن بن سكا بوتصحیح و تحشیه دن ده بیوك بر خدمت ایچون رجا ایده . جكم . اولیا چلبی كبی برسیاح هیچ برملنده گناش و آنك سیاحتنامه سی كبی برسیاحتنامه هیچ برلسان ایله یازنامش اولدیغنی محققدر . بویه بركتابك اكالی وآتامی ایچونده نقدر غیرت ایدلسه سزادر . بن سندن ایسته یه جكم خدمت ایسه حقیقه بوكتابی اكالی ایده جك خدمت مهمه دندر .

مثلی جسماتده بولنان بوکتاب معظمی کندی باشنه طبع ایدی ویرمک هیچ
یرمطبعه نك کاری دکدر . بناءً علیه کرک طابعه و کرکسه قارئین کرامه
برسهولت اولوق اوزره ابتدا ایکی جلدینه برر مجیدیه ابونه یازمق و بونلری
بتیردیکمز کبی سائر جلدلرده او معامله ده بولنمق موافق دوشیور .
محضا توفیقات الیهیه مستنداً سایه معارف سرمایة حضرت پادشاهیده
شوامر خیرده موفق و بوندن طولایی سائر نشریات عاجزانه مزده اولدینی
کبی معارف عمومیہ نظارت جلدیه سنجه مظهر معاونت و تسهیلات اوله جغمزی
قویاً امید ایدیورز . ومن الله التوفیق .

ینه (اقدام) ک ۷۰۶ نومرولو نسخه سنده عطفو فو احمد مدحت افندی حضرت لری نك
شومقاله لری درج اولمشدر :

نجیب عاصمدن بررجا

عزیزم نجیب عاصم !

اولیا چایی سیاحتنامه سنك طبعی تشویق یولنده سکا پیرو اولدیغمه تشکر
یولنده اقدامه درج ایتدیردیکک مقاله نی صقیله رق او قودم . اوت سنکله
رفاقتم دها سن توکمز توسمزر بر اعدادیه شاکردی و بن صاحبلی صقاللی بر
باش محرر اولدیغمز زماندن باشلامش ایسه ده فکری املی آرزوسی نقطه
واحدیه متوجه واوراده مجتمع اولان ترقیات اسلامیه و عثمانیه غیرتکارلری
میاننده نه یاشجه نه رتبه جه فرق آرانورمی ؟ سن او وقت ینه بوکونکی نجیب
عاصم ایدک . چونکه اولیه اولوق عزم و جزم قطعینسنده ایدک . عزم و جزم
قطعی صاحبی اولان موفقیت مطلوبه نك درتده اوچنی حاصل ایلمش صاییلور .
کچلرده اقدام صاحبی احمد جودت ایچون دخی بلناسبه یازمش اولدیغم وجهله
رفاقتلریله پک چوق کیمسه لر بنی مشرف ایلمشدردر . فقط هرکس استعدادی
درجه سنده نصیبی آلمشدر . سنك ترجمان حقیقت تحریرر خانه سندن آلدیغک
شی « ویریلور » شیلردن اولیوب « آلتور » شیلردندر . آتی سن کندیک

افندی کی مؤلفر یمزی کوزلجه تقیید ایتمک اولورسه بزم ایچون دها فائده لی اولور .

*
*
بنده کز اولیا چلبی سیاحتنامه سنک طبع ونشرینی اوتهدن بری آرزو ایدرم . فهرس مقاله سنده ویردیکم اوفاجق معلوماتدنده هرکسک آ کلایه جنی وجه ایله تاریخ ، جغرافیا ، لسان و باخصوص اورو پاچه قازانه جغمز علمی برشان شوکتابک نشرینه برر بیوک سبدر . حتی احمد جودت بک برادر مز موسیو وامبری ایله ملاقاتنده بوکتابدن سوز آچمشده او معلومات خزینه سنک انتشارینه بحار حکومتجه بیله معاونت ایدیه بیله چکی جوانی آلمشدر .

عثمانلو ایچنده یتشن ، حقیقه جهانک دها بریرنده برمثلی کوریه مین اولیه اولیا چلبی کی برذاتک اوکوزل اثرینی باصوب چیقار مق پکده قولای یرشی دکدر .

عثمانلورک افتخارینه حجت اوله جق بو قوجه کتسانی غایت طوغری باصمق . ایجاب ایدن یرلرینه حاشیه لر چیقمق لازمدر . ایشرمک چوقاغنه باقیه رق تصحیحنه . بیلدیکم قدر حاشیه لر علاوه سنه چالیسه جغمی وعدا ایدرم . ایش شمدی اقدام ادارسنه قالیور . اوده موضوعات العلوم حقنده خاتمکز کوستردیکی رغبت وامنیته اعتماد ایله شوایشی بشاریر ایسه بتون جهانده بولنان معرفت صاحبارینک تشکرینه نائل اولور . همان جناب حق موفق بیورسون .

نجیب عاصم

اقدام طرفندن وبریلن جواب :

اقدام

عطوفتو احمد مدخت افندی حضر تازیله نجیب عاصم افدینک لزوملی اثرلری تقدیر خصوصنده کی اهلیت و کفایتلری یالکز بزه دکل ، بتون قارئین کراجه مسلمدر . بناء علیه خاتمکز حق عاجزانه مزده کوستردیکی امنیت و توجهه مغروراً بوایشی ده درعهده ایده جکز . موضوعات العلومک بش

كان فضولى بيله بر قطعه سنده بغداد كې بربرده ادبياتك هر شرطنه موافق اولمق اوزره تركه شعر سويامك قابل اوله جغنى بيلدير بيور .

ترجه نك اسكى زمانلرنده باشلى باشنه برديل اولدغى بوكون كشف اولنان اثرلر ايله آرتق اورته يه چيقارلدى . فقط عثمانليجه نك ده وقتيله ويسيلر ، تركه يلك يازدقلى كې دكل ، بتون خلممرك آكلايه جغنى يولده يازى يازدقلى بزدن اول كلنرك براقدقلى كتابلردن بللى اوليور . فريدون بك منشأزده بولنان مشهور « بهار » بندى شويله بر طرفه براقسه بيله شهزاده سليمان پاشا حضرتلرينك پدرلرينه يازدقلى فتحنامه . سايمان چاينك مولد شريف منظومه سى ، اوروپايلرجه بيله ادبياتجه اولان قيمتى تقدير ايديلن يازمى اوغانك محمدى سى عثمانليجه نك باشلى باشنه هر تركه بيلك آكلايه جغنى يولده يازيلور برديل اولدغى كوسترر . ذاماً اناطولى طرفنده شمديكى تركه مرك دولت دائرلرنده رسماً قوللانيلشى قره مان اوغلى محمد بك دلالتى ايله اولمشدر . او حالده كرك بز عثمانلور وكر كسه او وقتكى طوائف ملوك تركه نك بو طرفلرده يازلمغه باشلانديغى تاريخدن آز صوكره ميدانه چيقانلردن اولديغمزدن كندى شيوه سنى قورومش بر « لسان تحريرى » توارث ايتديكيز عيان اوليور .

ايسته اويولده كى يازيش عثمانلورده ينه بر صنف قلم اربابى وبالحاصه علوم وقنون ايله اوغراشان مؤلفر آره سنده قوللانلمش اولديغدن ايشلرى كوچلرى پارلاق سوز يازمقدن عبارت اولان اوزمان ادبيلرنجه ادبيات دائرهنه صوقولماشدر .

دها غريچى اسكى ادبيات ديتلديكى زمان ايلك اوچكه خاطره كابن ويسى ايله تركه نك نثرده تركه يي بسبتون اهمال ايله عربى ايله فارسى قاريشغى برشى يازدقلى حالده لفظلرنده نسبةً چوچكه تركه قوللانمشلردر .

عاجزلرينه قاليرسه يازمجه شيلرده الدن كلديكى قدر تركه ، قيصه سوزلر و آرتق هيچ اولمزه كاتب چلبى . اولياچايى ، قاموس مترجمى عاصم

حقدہ کی ہر زمان و بالخاصہ او مقالہ دن طولانی ابدال بیورد قلمی التفات بر اثر توجہ معلمانہ دن عبارت اولدینی جہتلہ یک قیمتدار اولان شو توجہ عالی یہ کسب استحقاق ایچون دہا یک چوق سنہلر چالشمق مجبوری تی التده قالہ جغمی بیان ایدرم .

شناسینک لسانمزی ، ادبیاتمزی بیلدی کمز حالہ افرانی حقدہ کی اجتہاداتی حقیقہ مشار الیہک اخلافی اولہ جقلر طرفدن تعقیب ایدیہ مدیکنی اعتراف ایتملدر .

بر آز تعقیق ایدیہ جک اولورسہ شناسینک لسانمزی سویلندیکی کبی یازمق و ہریازیلانی ہر کہسہ آکلاتمق سوداسندہ بولندیغی آکلاشیلور . فقط کندیسندن اول طویلان اسلوب تحریر ایلہ الفتندن اولمیلدر کہ امنلی طوغریدن طرغری یہ اورتہ یہ قویہ مامش ، اوایشی بزہ برامش ایدی . حتی یازدینی صافی ترکہہ بیتلردہ بوکا دلالت ایدر .

مؤخرآ ذات عطفیلری فارسی و عربی ترکیلرہ حاجت قالمسزین بر مقالہ یازیلہ بیلہ جکنی فعلاً اثبات بیورمشلردر . اکر ارباب قلممز بو وادی نی توسیعہ ہمت ایتسہلر ایدی بوکون ترکہہ دیہ یازدیغمز شو سطرلری ہر کہسہ آکلاتمق قولای اولوردی . نہ یاپالم کہ اولہ اولمدی ! غریبی شوکہ ہر قلم صاحبی ترکہہ یازمق ، کنیشلمہ سنی اوزلہ مک ایستہ بور . حتی « اقدام » یکی چیقدینی زمان اپچندہ عربی ، فارسی ، اجنبی برکہہ بولنماق اوزرہ یازدیغم برایکی مقالہ نی ہر کس بکنمش ، یازانہ آفرین دیمش ایدی . نہ چارہ کہ ینہ بیلدی کمز دن دونمڈک . بونک سہبی السنہ ترکیہ یہ اہمیت ویرمیشمزدر . بوش وقتم اولسہ بوکون ترکہہ مزک عادتاً فرانسزجہ قدر زنکین و مکمل برلسان اولدیغنی فعلاً یعنی مکمل صرف و نحوینی ، لغتی ترتیب ایتمکہ اثبات ایدر ایدرم .

ذاتاً بوکا حاجت نہ ! شو دعوی تا اونجی عصرده میدانہ قونلمش و علی شیرکبی بر ذات ترکہہ مزک اوزمان ادبیاتجہ اک پارلاق بردوردہ بولنان فارسیدن دہا مکمل اولدیغنی برکتاب ایلہ اثبات ایامشدر . علی شیردن بر عصر صوکرہ

اولياچلي سياحتنامه سی نشر اولسون يتسونده كوررسك كه كرك
يكي وكرك اسكي كتب عثمانیه من میانده اوروپانك نظر اهمیتی اك اول
بوكتاب جلب ایده جك واك اول بوكتاب ترجمه اولنه جقدر . ادریسی نی
ابن بطوطه نی ترجمه وطیعه لزوم كورمش اولان قدرشناس اوروپا ایچون
اولياچلي سياحتنامه سی القشلا یله تلی اولنه جق اعظم آناردندر .
باقی حقه اولان تقدیرات تعظیمکارانه می حسن قبول ایتمکی رجا

ایدرم عزیزم ! فی ۱۵ حزران سنه ۳۱۲ احمد مدحت

مشار الیه حضرتلرینك بالاده کی مقاله لرینه تحب عاصم افندیك جوابی :

« اقدام » غزته سنك ۷۰۱ نومرولی نسخه سنده اولیاچلي سياحتنامه سی
حقنده یازدیغ مقاله فهرسیه اوزرینه عطوفتو احمد مدحت افدی حضرتلرینك
تحریر و ایرته سی کونی نشر بیوردق لری التفاتنامه دن متشکر می . مفتخر می ،
نه اوله جغمی تعیندن بحق عجز می اعتراف ایدرم . برک ره راقم الحروف کیم ،
احمد مدحت افدی حضرتلری کیمدر لر . ابتدا شو تعین ایتمکجه بئم نه یامق
لازم کله جکم آ کلاشیه ماز .

راقم الحروف دور دلارای حضرت پادشاهیده ثمرات نافع می کمالیه
اقتطاف اولنان حدائق معرفدن بریسنده تیم ، بیکس برچو جق ایکن وسع
وقابلیتی درجه سنده مظهر فیوضات اولانلرک اك عاجزیدر .

دها دروس اعدادیده تدرس ایتمیکم زمانلرده جمعه لری « ترجمان حقیقت »
ادارسنده کچیرر وشو صورتله تنفس زمانلریمی ده اوراده اکتساب فیض ایتمک
حصر ایلر ایدم . اوزمانلرده ایسه ، تعیر مزجه ، افدی حضرتلری ترجمانك
ریاست تحریریه سنده بولمقله برابر جمله مزه درس حکمت و معرفت افاضه
بیوررلردی . مکتبدن اکمال تحصیل شهادتنامه سنی آلدقن بریل صوکرده ده
ینه بوغزته یه محرر اولمق اوزره قبول اولندم . شو حسابجه ترجمان اداره سنك
ودها طوغریسی افدی حضرتلرینك چکر دکدن یتشدر دک لری شو محرر

اولياچلينك صورت افادهسى ايسه هر او قويا نلر ن زدنده آ كلاشيله بيله جك ساددلك ايله مزيندر . قان قلعهسى حمزه نامه عاشق كرم حكايله لرى وسائر بومقوله آثار سلفك طرز افاده لرى يولنده فقط آنلردن دها پك چوق زياده كاتبانه و فصيحانه بر طرز افاده كه اميلر مجلسنده او قونسه بيله آ كلاشيلوب استفاده ايديله بيلور .

بو يولده كي بر ستايشه ادبامز حضراتى تبسم استخفاف ايله مقابله مآذون و مرخصدرلر . آنلك ملترملرى اولان لطافت افاده كنديلرينه مبارك اولسون . بزجه او قومقدن مقصود آ كلامق همده نه قدر قولاي آ كلامق ممكن ايسه او قدر قولاي آ كلامق اولديغندن بز فصاحت و بلاغتي اصل بويله ناسك سهولت تفهمني تأمين ايديله جك اصول تحريرده آرامق و بولاق طرفنده يز .

*

**

ايشته اولياچلي سياحنامهسى حقنده كي تقديراتم بوندن عبارتدر . يونى ده « موضوعات العلوم » ك طبعنده كي صورتله طبعكزى تشويق ايدرم . موضوعات العلوم واقعا اويله بر مجيديه و وجوده كتوريله بيله جك بر كتاب دكل ايدى . حال بوكه قارئين عثمانيه سزه درت بيك بو قدر آيونه اظهاريله او امر محالى ممكن وحتى سهل منزله سنه اينديردى . اولياچلي سياحنامه سنده دخى بورغتي بوله جفكزه شبهه ايتمكز . زيرا موضوعات العلوم هر حالده آز چوق علومه منسوب اولانلك رغبت ايديله جكلرى بر خزينه معارف ايدى . اولياچلي سياحنامهسى ايسه خرج عالم بر كتادر كه پريلر جادولر مناقبندن خوشلانان آدملردن بدأ ايله جغرافيانك تاريخك اك على مباحته اك لطيف حكاياتنه مراقلى اولانلره وارنجه يه قدر هر كسك رغبتي قازانه جقدر . رومان نامه آراق صورت و نوعنى تعيندن حيا ايديله جكم شيلردن ايسه طاتلى طاتلى امرار اوقات ايجوى اشبو سياحنامه نك ايديله جكي خدمت ميل و رغبت عامه ي الى نهايه كنديسنه جلب ايديله كنده جكدر .

سوزمى بتور مزدن اول سكا برشى دها خبر ويره يمى ؟

علمك على الاعلاسى استانبولك بزه غاڤد اولان احوال تاريخيه سنده دركه ابنه
و مؤسسات عاليه سندن يالكز جوامع شريفه يه دائر حاوى اولدني معلومات
« حديقه الجوامع » كبي بر اثر مهمه اساس اولمشدر. بو حديقه الجوامع آلمانجه يه
فرانسزجه يه بالترجه عثمانليغمز لهنده اوروپاچه بييدا اولمغه باشلايان حسن
ظن و حسن شهادتك مبانيسى صرهنه كچمشدر. ايمدى اوليا چلينك او
اسرائيليات و مناقب و خرافاتدن صكره بتون كزوب كورديكى يرلر حقنده كي
تحقيقاتى هر نوع مؤسسات حقنده برر حديقه تأليف ايده جك اولانلره مأخذ
يكانه اوله جقدر .

*

**

يا بو كتابك شيوه افاده عثمانيه سى ده جالب نظر تقدير دكيدر؟ نه آچيق
برلسان ايله يازلمش؟ ايكي عصر لغه قريپ برتأليف اولدني حالد شيوه افاده.
سنده استهجان اولنه جق برغرابت بولنمدقن فضله بوكون دخى تقدير ايديله جك
تعبيرلر تشبيهلر بك چوقدر . بكا كوندرديكك پارچه لرى حقيقه لذتله
اوقود يغمى اعترافدن كيرو طورهم. بو صحيفه لر اوزرنده ارباب قلممزر كوروب
اكلامايدرلر كه لسان عثمانيز علم و صنعت لسانى اوله بيلمك ايچون اصل
نه كي تعديلاته محتاجدر . زيرا ناسافات واقعه مز ايله برابر قابل كتم وانكار
دكلدر كه شو آردلق لسانمزر سادلك جهتدن ملنزم اولان ترقياتى تحويل مجرا
ايمكه باشلامش و يازيلان اثرلر پر تعقيد اوله رق آكلاشلمقدن مبرا دينله .
بيله جك بر صورت پيدا ايمكده بولنمشدر. بر زمانلر ويسيلرك نركسيلرك آثار
قلميه سى تعبيرات و تشبيهات عربيه و فارسيه ايله مملو اولدقنلرندن اكلاشيله ميورلر
ديه شكايه اولنيور ايدى . شمديلر ده ايسه قلملرنده لطافت ادبيه ايله
حكيميه يي جمع ايمش صايسالانلر مزر كويا تعبيرات اجنبيه يي عثمانيلاشمدير مق
غيرتيله تركيب ايلدكارى جمله لر هيچده آكلاشيله ميورلر . بركت و يرسون كه
بعضاً فرانسزجه لر يني دخى برابر يازييورلر ده كويا كندى لسانمزرجه اولمزلرندن
طولاني آكلايه مديغمز شيلرى بوكلت اجنبيه دن بالاستمداد آكلايه بيله كل كمز
مساعده بيور ييورلر .

آنر هپ مسموعاتی میاننده داخدرلر « شهر قسطنطنیه نك مباديسنه دائر
کتب سالفهدن نقل ایتدیکی خبرلر میاننده اسرائیایاتدن عد اولنه جق مناقبدن
دخی سیاح مشار الیهک مسؤل اوله میه جفی هویدادر . یا عجباً بومناقبدده
کتابه کیرمسندن ممنومی اولمی یز یوقسه مکدرمی ؟

*

**

اوروپا مؤلفین جدیده سنک « میت » و « له ژاند » تعیر اولنان مصال
نوعندن مناقبه نه قدر اهمیت ویردکیرینی اولور اولماز ارباب معارف بیلمز لر
ایسه ده سن بیلورسک . سنک کبی برفاضله تفصیلات زائده یه کیرشمکه حاجت
اولمقسنزین براخطار عادی نوعندن شو قدر جق برشی سویله مک کافیدر که
استانبول قدس روما شهرلری کبی مبادیء تأسسلری ظلام مجهولیت تاریخیه
ایچنه طوغری مستغرق اولوب کیده جک قدر اسکی اولاز شیلرک ایلک
مبادیسی حقنده معلومات تاریخیه بولنه مز . « تاریخ » دیدیکمز شخص معنوی
اوزمانلرده موجود و برحیات دکل ایدی که اومبادی بی دخی کوروب بزه خبر
ویرمکه مکلف و ویره مدیکندن طولانی مسؤل اولسون . لکن انسان قسمی
بیلمدیکی شیلر حقنده کی جهایله قناعت ایله بیلورمی؟ هیات! بیلمدیکی شیئی
دخی خیالندن اویدیرمق بشریتک جبلت عجیبه سی مقتضاسننددر . بومقتضا
هرملتده کورلمشدر . چونکه هرملتک میتولوژیسی وله ژاندلری واردر .

ایمدی اولیا چلبی هرشیئک مبادیسی حقنده کی میتلری له ژاندلری دخی
یازمشدر . بونلری یازیشی برنقیصه دکل برتسامیت ومکملیتدر . بیه جکزکه
اومحل حقنده طوغری خبرلر شونلر اولدینی کبی طوغری خبرلرک مفقو -
دیتلری درجه سنده کی قدم حاللری ایچون تصور وتخیل ایدلمش اولان مناقب
دخی شونلردن عبارتدر .

بو حقیقتی بویله جه تلقی ایدنلر مقدا اولیا چلبیدن برمقدار اقتباسات ایله
اومعهود خرافات کتانبک طبع ایدلمش اولمسندن طولانی اثرک اهمیت ذاتیه سنی
انکاره قدر واره مزلر . اوت ! استانبولک مبادیء مبانیسی حقنده برچوق
خرافات یازمش که آنلرک موجودیتلرینی خبر آلمق بزم ایچون ینه برعلمدر . اما

اولیا چلبی کتابنه هر نه یازمش ایسه محضا کیدوب کورمش اولدیغی یرلرده یا بالذات تحقیق ایلدیکی ویاخود او یرلره دأر کتب سالفهده کوردیکی شیلری یازمشدر . ایشک بوجهتنده اولیا چلبی به بکزیه بیان ایکی سیاح واردر که بونک بریسی ابن بطوطه وبریسی مارقوبولودر . لکن ابن بطوطه فاسدن چینه قدر کزدیکی یرلر حقنده معلومات جغرافیه و تاریخیه ویرمهکه تقرب بیله ایتمز . یالکز فلان یرده فلانجه کیمسه ایله کوریشوب شو قدر هدیه سنی آلمش اولدیغنه ویاخود او کیمسه طرفندن شویله برایشه تعیین ایلدیکنه دأر فقر دلر یازار . ابن بطوطه نك اهمیتی اسقاط ایتمک ایسته یورم ظن اولنسون . اودخی مهم بر اثر درر . آنی عربجه دن عیناً عثمانیجه به نقل ایدن کتبخانه عثمانیزه بیوک بر خدمت ایتمش اولور . لکن ابن بطوطه دن لذت آله بیلیمک ایچون انسان ذاتاً معلومات جغرافیه و تاریخیه صاحبی اولمق لازم کلور . مارقوبولو دخی اولیا چلبی به مرجح دکادر . زیرا یالکز جهات شرقیه یی سیاحت ایلمش اولوب اولیا چلبی کبی اوروپانک ده بر بیوک قسمنی کزمش دکادر . باخصوص که مارقوبولونک کیتدیکی یرلرک عادات واحوالنه دأر ویردیکی خبرلر دپک چوق یالانی اولدیغی ایوم اجرا ایدیلمش تدقیقات جغرافیه و تاریخیه ایله میدانه چیقارلمشدر . هله بو آدم او یرلره دأر آثار اسلافده تدقیقات اجرانه ییا . نچیانی حسبیه مقتدر دخی دکل ایدی .

اولیا چلبی ایسه واردیغی یرلرده کرک کندی کوزیله کوردیکی وکرک بشقلرندن ایشتدیکی شیلری کاملاً یازدیغی کبی کتب سالفهده او محل حقنده نه کبی معلوماتی مندرج کورمش ایسه آنلری ده یازمشدر . هم اک اعلاسی شوکه کوردیکی شیلری « کوردم » وایشتدیکی شیلری « ایشتدم » دیه یازوب کتابلردن دخی هانکی خبری آلمش ایسه مأخذلرینی تعیین ایله یازمشدر . بر مؤلف ایچونده بوندن زیاده شایان تحسین حرکت اوله مز .

سیاح مشار الیهک کندی محصول تحقیقاتی اولان خبرلرک کاملاً موافق اولدیغی احمدوفیق پاشا وجودت پاشا مرحوملردن ایشتمش ایدم . بونلر دیمشدر ایدی که : « صحتارینه ذهنلرک یاتمدیغی شیلر سیاحلر کندی آثار تحقیق اولمیوب

ابقا و تأييد ايچون هيكللر ركزى معناد اولان يرلرده كمش اولسه ايدى اك اول هيكللى ديكيه جك آدملك بريسى ده اوليا چاي اولور ايدى. حتى بومقوله نوادر ك تولد لر يني هر شهر . قصبه و قريه كنديسنه نسبت ايمكله افتخار آزاد قلرى . كچي اوليا چاي دخى بلدان وقصبات و قرا مياننده منازع فيه اولور ايدى .

موضوعات العلومك جلدلرى قدر اون جلد بركتابى استساخ ايمك بيه بيوك بر صبره دلالت ايدر . مندرجاتى بعض مدونات موجوده دن جمع و تأليف ايله او قدر بيوك بر اثر وجوده كتورمك مؤلفنه بر شهرت ابديه قازاندير مغه . كافيدير . يا او كتابك محتوياتى آياق لريه كيدوب كوز لريه كورمش اولديغى يرلره دائر اولورسه ؟ . . .

اوليا چاينيك سياحتنامه سنى ده اچوجقا غمده ايكن بر ذات معارف سماندن ايشتمش ايدم . مشهور آفاق اولان و اثرى اوروپا لسان لر ينه دخى ترجمه ايدلمش بولسان ابن بطوطه يه اوليا چاي يني بر قاچ قات فائق طوتور ايدى . صكره لرى بوكتابى كورمكي امل ايدتمش ايديسه مده وقت بوله مامش ايدم كه موضوع اولديغى كتبخانه لره كيدوب ده تدقيق و تتبع ايديم . لكن احمد و فيق پاشا مرحوم و شمس الدين سامى بك برادر من كچي بر چوق ذواتدن سياحتنامه مذكور ك تقدير ائنه دائر بر چوق سوز لر ايشتمش ايدم . بو ايشتمديكم سوز لر مياننده بنى اك زياده مستفيد ايدنى سنك سوز لرك اولديغى درميان ايلر ايسه مسلم اولان تواضعكى اخلال ايمش اولم . صحيفه مطبوعاته انظار عموميه قارشو علناً اعترافيله افتخار ايلرم كه سندن فضل و عرفانكه دلالت ايدر بر چوق نافع سوز لر ايشتمش و بله مشمدر . اوليا چاي سياحتنامه سنى حقتده كى سوز لرك دخى بو جمله دندر . بو اترك نفع عظيمى حقتده سن شهادت ايلد كدن صكره بشقه شهادته نه لزوم قالور ؟ چونكه سنك بو بابده شهادتكي كافي كورمك ايچون نه كچي شرائط لازم ايسه جمله سنى مع زياده جامعيك .

*

**

مع هذا بو اثر حقتده هر كس دن طوبى لامش اولديغى معلومات و ملاحظاتى ايشته بوجه آتى اجمال ايدى اورم :

ایلیه میور . نباتادن پک چوغنی طبیعتاریله یتشدکری یردن قالدیروب بشقه محلله نقل ایتدکجه نوعی اصلاح واکمال درجه سنده حسن تأثیر کورمشلر . بعض نباتات واردرکه تخمقلدن فیده لکه وفیده لکدن ترلایه برقاچ دفعه نقل ایتمینجه مستعد اولدینی تکملاتی آله میوب بوجور قالور .

مهاجرت متقدمین حقنده کی سوزک دخی بکا شونی تخطر ایتدیردی کی :
جغرافیا و تاریخ علملرنده بعض محللر ممالک مجهوله دن عد اولنورلر ایدی .
نیچون ؟ متجسس سیاحلر اورالره هنوز فرجه یاب دخول اوله مامشلر ایدی ده آنک ایچون ! سیاحلرک کیره مدکری یرلر تاریخ و جغرافیاچه مجهول قالمشلر ایسه بوجمهوریت او یرلر ایچون موجب شین اوله بیلورمی ؟ « او یرلر بزه مجهول قالدیلر » دیمکه تامامیله متناسب اولمق اوزده « بز او یرلرک جاهلی قالمشز » دخی دینه بیلور .

اوت ! اسلامدن عربلره واسلامک غیریلرندن اسپانیول و پورتکیزلر ایله انکلیز و فرانسر و سائرده نسبتله سیاحت امرنده بز ترکلر برآز کیروده قالمشز . بللی باشلی سیاحلر مزک عددینی اونه ابلاغ ایتک بیله سنک ایچون براتر سیاحت صاییلور . معارفک همان هر شعبه سنده ام سائرده نک صدقه مساعیسنه آووج آچمقده یز . بوحال بزم ایچون تامامیله شان صاییله مز ایسه ده بعدما بز دن دخی معارف موجوده نک توسیغنه قدر خدمته مقدر آدملر یتیشه جکلری امیدیه متسلی اوله بیلوروز . لکن بوامید مستقبلمز ایچون دیر . ماضیمزه کلنجه توسیغ معارفه خدمت « ایده جک » اولانلری ماضیده آرامق عبث اولوب « ایتش » اولانلری اونوتمامق وظیفه سیله موظف بولنیوروز . صورت سیاحتله جغرافییه بو خدمتی ایتش همده « بحق » ایتش الده بر اولیا چلمیز اولدینی خالد آنی گوشه نسیانده براقور محو ایدر ایسه ک حقیقه مسؤل اولوروز .

* *

اولیا چلبی هر ملت متمدنه نک برقاچ عصرلق تاریخ موجودیتنده یالکز برقاچ دانه یتشدیره بیامکله ودها طوغریسی خدایی نابت اوله رق یتیشه بیلد . کلرینی کورمکله مفتخر اولدقلری بیوک آملردندر . بیوک آدملرینک ناملرینی

آلتنجی جلد : — ۱۸۸ یپراقدر . بوده مجارستان ، المانیا احوالندن بحث ایدیور .

یدنچی جلد : — ینہ ۱۸۸ یپراقدر . بوجلد المانیا یعنی شمیدی اوستریا ، قریم ، طاغستان ، چرکستان ، دشت قچاق ، اژدرهان احوالی بیلدیریور .
سکزنجی جلد : — ۱۹۷ یپراقدر . قریم احوالنگ مابعدی ایلہ کرید احوالی ، سلانیک وروم ایلینک احوالی حاکدر .

طغوزنجی جلد : — ۱۵۷ یپراقدر . فقط هر صحیفه سی غایت صیق ۴۸ سطرلی اولهرق یازلشدر . بوجلده استانبولدن مکہ مکرمه و مدینہ منوره به قدر کذرکاهده بولنان بالجمله محللرک احوالندن بحث اولنیور .

اوتنجی جلد : — کاملاً مصر و توابعی احوالندن عبارت اولوب ۱۹۴ یپراقدر . بوجلدک نهایتده : « تم الکتاب فی شهر ربیع الآخر سنة خمس وخمسين ومائه والف بحافظ القرآن احمد سرای غلطه » عباره سی واردر .

مواد مندرجه سی بوجه بالاخلاصه ایدیلن شو اثر اهم مفاخر علمیه عثمانیه ایچون برآبدہ معظم اولدینی جہتہ (موضوعات العلوم) کبی برکتانی میدانہ قویمغه موفق اولان احمد جودت بک برادرمنزک بونیده نشره صرف اقدام ایدہ جکنی امیدایلہ ختم مقال ایلرم .

نجیب عاصم

اقدامک ۷۰۲ نومرولو نسخه سنده عطوفتلو احمد مدحت افندی حضرتلرینک نجیب عاصم افندی به خطاباً اتیده کی مقاله لری درج اولمشدر :

عزیزم نجیب عاصم !

اولیا چلینک سیاحتنامه سی حقنده کوندر دیکک مقاله بیلیوغرافیہ ایلہ سیاحتنامه مذکورک مقدمه سندن وشهر قسطنطنیہ به دائر ویردیککی معلومات متقدمه دن ترتیب ایتدیردیکک پارچه نی کمال دقتله اوقودم .

مقاله بیلیوغرافیہ ده سیاحتلرک اهمیتنه دائر ایراد ایلدیکک محاکماتی پک کوزل یورتمشسک . ذاتاً هانکی شیئی فنا یازارسک که بومقاله دخی تحسین تامه اثبات لیاقت ایدہ مسون ؟

مقاله ننگ بعض یرلرنده خاطریمه بعض شیلر کلدی . « اکر انسان نباتات کبی طوغدینی یرده ثابت اولسه ایدی اشجار مدنیہ نابت اوله مز ایدی » دیدیکک یرده بنم خاطریمه کلدی که نباتات بیله تبدیل مکان ایتکسزین تکمل

یالکز برنجی جلده بولنان وسطی نظرلره کوره فائده سز ، عاداتا بررهذیان اولان خرافاتی طوبیلا بهرق اوجلدی وجوده کتیرمش وایشته شو خدمتی ! ایله اوله برسپاح محقق حقنده خذجه اوفاجق برسؤ ظن حاصل اولمشدر .

اولیا چلبی سیاحتنامه سنک اون جلدی اسکدارده سلیمیه درگاه شریفی باغچه سنده سلطان محمود ثانی حضرتلرینک عهد هایونلرنده ملکیه نظارتنده بولنان مشهور پرتو پشانک وجوده کتیردیکی کتابخانه ده بولنمقده در .

بو اون جلدهک هراییکیسی کوزل برر مشین قاب ایچنده محفوظ اولوب صحیفه لرینک عرضی ۲۴ ، طولی ۳۸ سانتیمتر ودر . بهر صحیفه ده ۱۶ سانتیمتر و اوزونلده ۳۷ سطر وارددر .

کلهم بهر جلدهک محتویاتنه :

برنجی جلد : — ایکی یوز اون ایکی یایراقدن عبارتدر : بونده استانبولک احواله تاریخیه سی ، عثمانولر طرفندن محاصره وفتحی ، دروننده بولنان مقامات مبارکه وجوامع شریفه ، سلاطین عظام جوامع شریفه سی ایله هر بر پادشاه زمانه عائد وقایعک اجالی ، قانوننامه سنلیانی ، بودورده اناطولی وروم ایلینک تقسیمات ملکیه سی ، وزرا جامعلری ، مسجدلر- مدرسه لر ، دارالحدیثلر ، تکیه لر ، عمارتلر ، بیمارخانهلر ، وزرا قوناقلری ، کار- بانسرایلر ، سبیلخانه لر ، حاملر ، ابوالفتح سلطان محمدخان ثانی زمانندن سلطان ابراهیم خان زمانه قدر اولان سلاطین عظام حضراتی عهدنده یتشن وزرا ، علما ، نشانچیلر- استانبولده بولنان طوپخانه ، ترسانه ، بالجمله اصناف وسائر دردر .

ایکینجی جلد : — مدانیه . بروسه ، ظهور کوبه عثمانیه وفتح استانبولدن اوله کلن سلاطین عظام عثمانیه ، جامعلر ، تربهلر ، وزرا ، علما ، شعرا ، زیارتکاهلر - بروسه حوالیننده بولنان قضالر ، طربزون ، آبازه ممالکی ، کرجستان وسائر مواد تاریخیه وسیاحیه دن عبارت اولوب ۱۵۴ یایراقدن عبارتدر .

اوجنجی جلد : — ۱۶۶ یایراقدر . بوجلده ۷۶ یایراقده اسکداردن شامه قدر اولان ممالکک احوالی واورادن صوکنه دکین شمعی ، نیکبولی ، سلسیره . بابا طاغی . قلبه ، صوفیه ، ادرنه شهرلری حقنده معلومات لازمه درج ایدلشددر .

دردننجی جلد : — ۱۵۰ یایراقدر . بوجلدهک ۹۱ یایراغنده استانبولدن وانه قدر اولان ممالکک احوالی واورادن اولیا چلبینک ایران سفارتی مندرج اولوب بوندن صوکرده عراق عرب حقنده معلومات کافیه ویرلشددر .

بشنجی جلد : — ۱۸۴ یایراقدر . بوجلدهک ۲۴ یایراغی کردستان وتوقات احوالندن باخدر . اورادن ۷۷ نجی یایراغنه قدر (اوزی) یه کچه رک لهستان وقایعی - صاری قاش ، آق کرمان ، کلی قلعه لری ذکر ایدلش و بوندن صوکره کی قسمی قلعه سلطانیه ، کلیبولی ، بوغدان سفری ، اسحاقچی ، اسلانقمین ، بلغراد ، استوار ، طمشوار ، وندیك ، قره اورمان ، قامین غراد ، بنالوقه ، اسکوب طرفلرندن باخدر .

حضرت لریدر . عصر من علمای و زراسندن مرحوم احمد و فقی پاشانک بحق « سیاح محقق » دیه یاد [*] ایله دیک اولیا چلبی ۱۰۶۰ تاریخنده مسند صدارته ارتقا ایدن . ملک احمد پاشانک اقر باسندن و آباره جنسندنر . فقط استانبوله طوغوب بیومشدر . سلطان ابراهیم خان زماننده آزاق سفرنده بولمیش و بعض وزیرانک امامت و مؤذنلکی خدمتیه آناتولی ، سوریه ، عراق و مصر خطه لر بنه کیتدیکی کبی مأموریت مخصوصه ایله ایرانه ده کوندرلش ایدی . سلطان محمد خان رابع دورنده و یانه به کوندربلن هیئت سفارته التحاق ایده رک اورادن آلمانیا ، فلنک ، اسوچ ، لهستان ، روسیه به کیدوب قریم طریقاه استانبوله عودت ایتشدر . ایشته اوزمان ممالک عثمانیه بی کاملاً و خارجدن ایران ایله اوروپانک قسم اعظمی طولاشان بوسیاح غیور مشهودات و مسموعات کاملاً یازارق (موضوعات العلوم) جلدلری کبی اون جلدلک برسیاحتنامه وجوده کتیر مشدرکه بونوع اثرلرده بونک قدر بیوک و تفصیلیسی هان کورله مشدر .

واقعا « اولیا چلبی » نامی آکیلدینی زمان ارباب مطالعه دن بعضلرینک وجهنده معنیدار بر تبسم حاصل اوله جفتی بیلیرز . فقط اوله آغیر باشلیلر ایشی تحقیق ایتهدن . اوله بر تبسم استهزا کارانه کوسترمکده تمکینی الدن برافازلر .

اولیا چلبی هر درلو اوصاف لازمه بی حائز برسیاح محقق اولدیغندن کزدیکی یرلری پک مکمل تعریف ایله خدمت سیاحتی بحق ادا ایتشدر . ارباب غیرت یالکز برشی ایله اکتفا اتمز ، ممکن اولدینی قدر هرشیدن استفاده آرار . ایشته بو عثمانولوسیاحی ده بر کره حسب المأموریه کزدیکی یرلرک احوالی یازمیش ، آراده بالمناسبه تمیللر بیان ایتش ، هرکسک آغزینده دوشن روایاتی جمع ایتش . مبانی عمومیه اوزرندکی محکوکاتی یازمیش ، هر صنف خلفک مقداری حقدده استاتسیقلر وجوده کتیر مشدر . بوکون اوروپاده علم آثار عتیقه و تاریخ اربابی نزدنده علم مسکوکاتدن دهامهم طوتیلان « Epigraphie » علم کتابات « ده اوزمان اولیا چلبینک ، نظر دقتی جلب ایدرک مبانی عظیمه اوزرندکی یازیلری استنساخ ایتشدر . « روایات Légende » ک اهمیت تاریخیه بی آزیمدر ؟ بوکون صرف افسانه تلقی ایتدیکمز قوجه قاری ماصاللی . چوبان ترکیلری تاریخک ماخذ مهمه سندن عد اولنیور . هله افکار ناسک . تربیه عامه نک درجه سنی تعیین خصوصنده کی اهمیتلری تفصیله حاجت یوقدر . ایشته اولیا چلبی نامی آکلدیکی کبی تبسمی حصوله سبب اولان اوروایانک قید و ضبطیدر . فقط بر تبسم ایدنلری تعیب ایتبورز . چونکه اولیا چلبی سیاحتنامه سی آنجق بر . نهایت ایکی کتابخانه ده بولور نوادر آتاردندر . حتی تدقیقات تاریخیه و جغرافیه سندن فوق الحد مستفید و متشکر اولدیغمز ش . سامی پک افندی حضرتلری بیله بو اثری تماماً کورمیه رک « قاموس الاعلام » ده اوچ جلد اولقی اوزره قید ایتشدر . اولیا چلبی خانه طانندیران برطاقلر مرک و جهنده تبسم استهزا کارانه حصوله کتیرن شی « منتخبات اولیا چلبی » دیه طبع ایدیلن بر نسخه در . و اتخنی اجرا ایدن ذات

[*] فذلکه تاریخ عثمانی : ص ۲۵۰

تاریخ، جغرافیا و سایر فنونه متعلق الی مهم کتابلر عربی و فارسیدن لسانمه ترجمه ایدلشدلر. باشلی باشنه اثرلر وجوده کتیرن برچوقده مؤلفین عثمانیه یتشمشدلر .

عثمانلورده هرشیدن زیاده تاریخه اهمیت ویرلش و همان هر دوره ، هر وقعهیه مخصوص مفصل و مختصر اثرلر وجوده کتیرلشدلر . بو علمه توأم اولان جغرافیایهده لزومی قدر چالشمشدلر . بوکون یالکز استانبول کتابخانه لرنده بالخاصه بو علمه دائر اللیبی متجاوز جسم مجلداتمز واردلر ، حتی بو علمی سلسلهٔ نظمه چکنلربیله کورلشدلر . ایشته از جمله سیدی رئیسک « مرآت کائنات » و « محیط » نام اثرلری ایله پیری رئیسک آق دکر و آطه لر دکرینیک احوالنه دائر یازدینی مکمل کتابی ، کاتب چلبینک « جهانما » آدی جغرافیاسی ایله امور بحر یه یه متعلق « تحفة الکبیر فی اسفار البحار » آدی اثری دفعهٔ خاطره کله یینلر زمره سندنلر .

واقعا جغرافیایه دائر اولان آثار عثمانیه دن چوغی السنهٔ سائرده دن ترجمه یوللو وجوده کتیرلش و بوفنک ترقیبی ایچون لزومی قدر اوزون سیاحت ایدنلر من آز کورلش و سیدی رئیسک « مرآة الممالک » [*] آدی اثری حیج طریق حقنده منظوم و منشور وجوده کتیرلن سفر نامه لردن و قرنائی حضرت شهریاریدن عطف و فتلو امین بک افندی حضرت لرینک « ترکمان » ، حمدی مرحومک « هندستان » سیاحتنامه لردن ماعدا ترجمه قیلندن اولدق براق سیاحتنامه مندها موجود بوئمش ایسه ده لزومه منی دول معظمه پای تخلیصه کوندریلن سفر لر حردن یکر میدن زیاده سنک بوکون الهه بولنان تقریر صورتلی سفارتنامه لری ده کزدکلری ، کوردکلری مملکتلر حقنده شایان استفاده معلومات ویردکارلندن برر سیاحتنامه صایله بیلیر . هله یکر می سکنر محمد افندینک سفارتندن اووقت دواتجه مدینهٔ بک زیاده استفاده ایدلدیکی کبی تقریر مطبوعه ندن ده بوکون برخیلی فائده کوریلور [**] .

« چوق یاشایانمی بیلیر ، چوق کز نمی ؟ » سؤالنه « چوق کزن » جوابی ویرن عثمانلور ایچنده چوق کزنلر بوجقه کورلش ایسه ده کوردکارینی یازان آز کورلشدلر : زیرا شو صایوب دوکدیکمز اثرلر میاننده کی سفارتنامه لر برر مأهوریت رسمیه یه منی اولوب ترجمه لرده کندی محصولز دیمک اولدیغندن صرف عثمانلی سیاحتنامه لرینک عددی پکده اونی کچمز . فقط هانکی ملته منسوب اولسه جدا مدار افتخاری اوله جق برسیاح عثنی واردلر که اوده نامنی سرتنامهٔ مقال ایدندیکمز اولیا چلبی

[*] بو اثر نفیس اقدام کتابخانه سی میاننده نشر ایدلدی .

[**] بو سفارتنامه لردن احمد رسمی ، احمد عزمی ، یکر می سکنر محمد افندینک کیلر کتابخانهٔ ابوالضیا میاننده نشر ایدلشدلر . کتابخانه لر مزده ، از جمله وقعه نویس اسعد افندی کتابخانه سنده احمد راتب ، دفتر امینی نجفی ، عبد الکریم - راسخ افندیلرک سفارتنامه سی ورددلر .

ایدی . فقط او قدر جق معلومات اوزمان ایچون بیوک موفقیتان دن عد اولنور . بر آزاجق اوزاق مملکتلره ، مثلاً هند و چینه دأر اولان معلومات صرف افسانه و خیالات دن عبارت برطاقم روایات اوزرینه مؤسس ایدی . متقدمیندن بزه انتقال ایدن سیاحتنامه لرك الكمهی « هرودوت » ك اثریدر . بونده برچوق خرافات اولمله برابر احوال قدیمه حقتده هان مأخذ یكانه اولدیغدن تاریخ و جغرافیای قدیم اربابی . عندنده غایت مهم و معتناً بر اثر در .

قرون وسطاده . هر طرف بر ظلمت جهل ایچنده بولندیغی هتکامده ، ممالک اسلامیده انوار معرفت اوج نقطه سنده بولنیور ، هر درلو علوم و فنونك اکتساب ، نشر و تعمیمینه چالیشیلوردی . آز زمان ایچنده كره مزك اك معمور طرفلری اسلام انه كچمه سی و آرتق استیلا فکرینه ، سکون و آسایشك غلبه اتمه سی نتیجه سی اوله رق . بر طرفدن حکومتجه احوال مملکتك بیلنمه سنه لزوم کورلمش و برطاقم استاستیق و سائره وجوده کتیرلشدر . دیگر طرفدن خلقده حاصل اولان میل معرفت و تجارت سببیه « هم زیارت ، هم تجارت » قیلندن اوله رق ابتدا ممالک اسلامیه داخلنده طولاشعه باشلایان تجارت یواش یواش جنوباً عدن ، هندستان ، شرقاً چین ، شمالاً اسوچ ، نوروچ خطه لرینه ، منتهای غرب ایله افریقا ایچریلرینه قدر یایلمش و بولنوردن الی قم طوتانلرك برچوغی برخیلی اثرلر وجوده کتیرمشدر .

حک فرضیتی ده اسلاملر ده سیاحتنك مقدراتینی آرتیردیغی کبی تعلیم و تعلم قصدیلدهده . ممالک اسلامیه نك بغداد ، شام ، ناهره ، بخارا ، سمرقند . قرطبه . قیروان ، قونییه . کبی دارالعلوم اولان مملکتلرنده کی مدرسه لره کیتمک ، مشاهیر علمادان اخذ اجازت و انابت ایتک کبی امللرده اصل ارباب دانشی سیاحتیه چیقارمغه تشویق ایدردی . ایشته بوندن طولاییدر که قرون وسطی احوالنه دأر هر درلو معلومات ترك عجم مؤلفلری . یديله فقط پك چوغی عرب لسانی اوزره یازلمش اثرلرده بولنه بیلمکده در .

قرون وسطانك اواخری و قرون اخیره نك مبادیسی ایچنده شاهد نازنین مدنیت شرقدن غربه رحلت ایتمش و فقط بیضه بیضای اسلامینك محافظه سی امراهی من طرف الله عنصر اصلی و اساسیسی ترکلردن عبارت اولان عثمانلو قوم نجیبنك دوش غیرت و حیثینه حواله بیورلشدر .

حقیقه دوت یوز قدر بر چادر خلقتدن عبارت اولان بوقوم نجیب آز زمان ایچنده . مسلمانلغه لائق بردولت معظمه تشکیل و خلافت اسلامییه عادتا یکیدن . احیا ایدرک یدی عصردن بری کمال شعشه ایله مأهوریت مقدسه سی ایضا ایتکه موفق اولشدر . دولت ایدمدت عثمانیه سلاطین عظامن حضراتنك هم عالی لری سایه سنده تأسس ایدر اتمز هر درلو لوازم مدنیه نك اکتسابنه مخصوص واسطه لر ایدینلنك چاره لری ده . دوشونلمشدر . کندمزه مخصوص برطرز ادبی وجوده کتیرلدیکی کبی علوم شرعیه ،

« اولیا چلی سیاحتنامہ سی » نك طبعی استلزام ایدن بعض مقدمات

« اقدام » غزته سنك ۷۰۱ نومرولو و ۲۰ محرم الحرام سنه ۱۳۱۴ ترخیلی
نسخه سنده آتیده کی مقاله نشر اونم شددر :

بیلیو غرافیا

— اولیا چلی سیاحتنامہ سی —

« بیلز افندی ، چوق یشایان ، چوق کزن بیلور »

سیاحتك لزوم وفائده سی اوتهدن بری تسلیم اولنه کلم شددر . حقیقت مدینتک انتشاری اثر تقلید و بونك ده واسطه اجراسی « کورکو » در . بر مملکتده بر حکیمك اثر اجتهادی اوله رق وجوده کلن معلومات ، برواضع قانونك قویدینی نظامات ، برصانعك ابداع ایلدیکی بدایع مصنوعات ممالك سائره یه « کورکو » و « تقلید » ایله کیتمشدر . بناء علیه « سیاحت ، یکانه واسطه ترقی وانتشار مدینتدر » دینه بیلیر .

انسانلر یوخا کدان اوزره ، اصح اقواله کوره ، یالکنز برنقطه ده وجوده کلمش . و فقط برسائقه معنویه یه اویهرق ایکی قطب آراسنده بولنان بالجمله قره لری اشغال ایتمك اوزره اطراف عالمه طاغلم شددر . اگر انسان نباتات کبی طوغدینی برده ثابت اولسه ایدی اثمار مدینیه نابت اوله ماز ، شوهیئت مدینیه وجوده کله ضرر و بلکه ده . نوع بشر بقا بوله ماز ایدی . فقط طوائف مللك اطراف عالمه طاغلم سی برسیاحت اختیاریه فکریله دکل . بر مهاجرت اضطراریه ایله وقوعه کلدیکندن اوجهتک شومقاله ده بخشنه . یکده تعلق یوقدر . بی بشر آسیادن هر طرفه مهاجرتله آیری آیری هیئتله صورتده یرلشدکن صوکره وقوعه کلن سوزکلی سفرلر ، حکومتلر آراسنده تأسیس مناسباته وسیله اولان سفرلر ایکی مملکتی بر برینه طانتدیرمغه و بر برده وقوعه کلن مآثر مدینیه بی دیگر طرفه کوتورمکه سبب اولمشلردر . ازمنه متقدمه ده وجوده کلن دولتلك اکثریسی شمدیکی حکومت معظمه نك برر ایالتی جسامتده اولوب بونلرکده . معلومات جغرافییه سی کندیلر نی احاطه ایدن دول سائره ممالکنه منحصر کبی برشی

DR
432
E8
1896
v.1

598539.

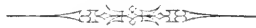
Evliya, efendi
111

اوليا چلبى كى كىتابى

Evliya Çelebi'nin hayatı

مؤلفى :

اوليا چلبى محمد ظلى ابن درويش

برنجى جلد ۷.۱

طابعى : احمد جودت

معارف نظارت جليله سنك رخصتيله

ايلاك طبعى

درسمانده « اقدام » مطبعهسى

۱۳۱۵

۱۸۹۶ء

*Evliya Çelebi
seyahatnamesi*

DR
432
E8
1896
v.1

Evliya, effendi
Evliya Çelebi seyahatnamesi

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
